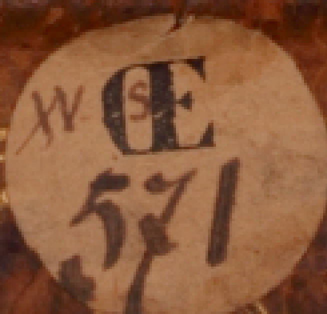
MONACHI
GLOSSA
1487

ble
grand Comp. parlar
maine de son commis
aud. port audit sieur
Comte de Rochechouart
de mompipeau c.c. dudit
payement il apert par
sa quittance signée de
sa main en datte
du vingt huit. jour
d'avril mil
sept cent vingt
controllé audit et
Enregistré au Con. general
de la marine par
[illegible] Con
[illegible] le quatorz. jour
[illegible]
[illegible]

[illegible] ... [illegible] inducere, aut
quæ fit in contrarium mutare? Quid facilius, domum quæ non fit ftruere, an defertam reftaurare? Planum eft illud effe facilius. Ergo hoc impoffibile eft; ficut autem hoc fieri nequit, ita & illud impoffibile eft, nempe in contrarium operari.

5. Dic mihi quid difficilius eft; unguentum conficere, aut luto vim inferre, ut ea quæ unguentum operetur? Utrum, quæfo, eorum facilius eft? quandoquidem Deum ratiociniis noftris fubjicimus; at non nos, abfit; fed vos id facitis. Oculos formare, an facere ut cæcus manens cæcus videat, & acutius vidente, cæcitate ad vifum utatur, furditate ad auditum? Videtur mihi

E

[illegible] μεταβαλεῖν εἰς τὸ ἐναντίον; τί εὐκολώτερον, τὴν οὐκ οὖσαν οἰκίαν ποιῆσαι, ἢ τὴν ἔρημον οὖσαν ἄνωθεν ἐργάσασθαι; εὔδηλον ὅτι ἐκεῖνο. ἐκείνου τοίνυν ἀδυνάτου. ὥσπερ οὖν τοῦτο ἀμήχανον, οὕτω καὶ ἐκεῖνο ἀδύνατον, εἰς τὸ ἐναντίον λέγω τὸ ἐνεργεῖν.

Εἰπέ μοι, τί δυσκολώτερον; μύρον κατασκευάσαι ἢ τὸν βόρβορον βιάσασθαι τὰ τοῦ μύρου ἐργάσασθαι, τί εὐκολώτερον εἰπέ μοι τούτων· ἐπειδὴ τοῖς ἡμετέροις λογισμοῖς τὸν θεὸν ὑποβάλλομεν, ἀλλ' οὐχ ἡμεῖς· μὴ γένοιτο· ἀλλ' ὑμεῖς· ὀφθαλμοὺς πλάσαι, ἢ τυφλὸν ποιῆσαι βλέπειν μένοντα τυφλὸν, καὶ ὀξυωπέστερον τοῦ βλέποντος, καὶ τῇ τυφλότητι ἀποχρήσασθαι εἰς βλέψιν, καὶ τῇ κωφότητι εἰς ἀκοήν; ἐμοὶ δοκεῖ ἐκεῖνο. τὸ δυσκο-

a Savil. ἐπισυναγαγεῖν.

b Ἀγέννητον τὴν κακίαν. *Non genitam malitiam.* Hæc erat Manichæorum opinio, qui malitiam, feu malum, non nafci, fed femper extitiffe putabant. Bonum & malum deum effe afferebant, qui inter fe pugnarent. Quod erroris monftrum ante Chrifti adventum apud Gentiles in Ægypto fuerat, qua de re Plutarchus in libro de Ifide & Ofiride. Infra quoque contra M[an]ichæos agit Chryfoftomus.

c Al. ἕτερον προσθεῖναι αὐτῷ.

d In uno codice legitur, τὸ φύσει κακὸν κακὸν ποιῆσαι. Omnino affentior Dounæi conjecturæ apud Savilium, qui putat legendum, τὸ φύσει κακὸν καλὸν ποιῆσαι. Vitio igitur ille codex κακὸν bis ponit, nam poftremum καλὸν legendum eft.

1° alexandri de villa dei
Doctrinale puerorum

2° graecismus
Ebrardi

[illegible] montant de cette partie [illegible] [illegible]

...at τc̄. Secundo eminencia dignitatis
...orem qui est sup multitudinem ex
...excellencia facultatis ibi plus exi
get ī merite τc̄. Tercio eminencia utilitatis
reducere uł introducere τc̄ p̄ refectōem ad eli
gentes uł ad eum cuius auctoritate fit electio secundum
ad offīm ad qd̄ eligit̄ tūm ad psonas electi-
q̄rum ad eos sup quos eligit̄. Dicitur ergo pru
dencia dnīs spiritus quantum ad spiritualia. Cum tamen quia
ad carnalia. quia plurium platus τ prudencia ha
ctum spiritualibus quam temporalibus maiorem
spiritualibus spiritualia periculū sentiunt τ ca
gilibus condescendere. Hic autem dō prudencie
plato quem eligerant p rectam intencōnem
terrene in dm̄. quia diuina prudencia tunc leuius
paciebatur. platum formant. formatum īformat
τ p eum eccīa subiectam fructificat.
De pmo. ii. macha. iiii. onias considerans
apd̄ semetipsum comem utilitatem. Timuisse uł
tendisse ad regem se contulit. videbat enim sine
regali prudencia impossibile esse pacē re
bus dari. nec symonem posse cessare a stul
ticia. Timeat enim puer contra senem.
τ ignobilis contra nobilem. ysa. iii. clamat τ et
plerumque miseris omnibus affectos. Tenores hinc et
zelum dei increpant. Sequitur ne uehemoth spi
ne se inuicem amplectentes. laxare sibi co
herentes. eiusdem uł prius colligate coniuncti
in multitudine sua turbant appellant. te
rit limitia aplorum plus ex ambicione quam
ex deuocōne non cessat symon astulicia
sua. quia quidam simoniace eligunt̄ τ symonia
persequuntur. Sion enim uocantur a deo tamquam aa
ron heb. v. Sed sibi honorem sumunt non sciunt
possetam. Sed se intrudunt uł emunt. p pecu
niam sicut iason ab anthioco. ii. macha. iiii.
uł intrant p seculare potentiam sicut alchimi
introducitur a bacchide p uiolenciam. i. ma
cha. vii. uł rapiunt ut choire . num. xvi. uł
quasi usurpant sicut rex ozias. ii. par. xxvi.
uł uenerarunt sicut iudic. xvii. micha in

plenum manus unius filiorum suo
est sacerdos. uł preciam. preiecit an[illegible]
ut symo magus. uł ex post facto uł ipse ro
gant uł rogari faciunt. et ab huius omnibus
emendari conferre nos debemus ad regem
xpm ut liberet eccīam suam ab huius pestile
ciis [illegible] regali prudencia τc̄. De se
[illegible] diuina prudencia [illegible] format. gen. xxvi.
[illegible] enim eam erat in [illegible]
[illegible] esse in eo. tunc dixit ei preuidebat esse
sicut p3 in [illegible] loco quo in eleuas est τ in
[illegible] et in beato martino. quia
no τ [illegible] τ in [illegible] aliis. Sed in uite
[illegible] recessisse ab eccīa p inspiracōnem
spiritus sci uni uł ancillis [illegible] τ [illegible]
se sentit debilitatum consilium esse subi
cere τ holocaustum in secco p deuocōnem.
De secundo. scilicet quia diuina prudencia platum formatum
in formatus. scilicet ut hic se ipsum ut confi
cet proximum. De hac [illegible]ne tob. De sime
[illegible] est cerum non [illegible] prudencie
tue. quia quidam se [illegible] habilitet non [illegible]
tur se digni offi[illegible] edificacōne pro
[illegible] i. pe. v. pascite in nobis est gregem
dei prudentes [illegible] te sed spontanee ne
turpis lucri gratia [illegible] dnantes in clero
sed forma sci gre[illegible] ato. i. non cogantur
subditos. non ab [illegible] extorqueant. non scibiam
ostendentes. Sed [illegible] eis forma edificet.
h in impleat [illegible] xxviii. qui luxurio
sos in placebit [illegible]tum. Quens. n. [illegible]
[illegible] τ basq[illegible] usione dicit ipsos desolat
quasi [illegible] lam [illegible]pulsionis lemgine. ant
ete [illegible] de[illegible] solante. dns a luxuri
o sic castitatem. et [illegible] cedrum de li
bano tum facientem [illegible] malum. i. re
gnum nam nobiles τ uiros alci san
guinis [illegible] gloriosis moribus [illegible]
qui de h[illegible] siue [illegible] non atten
dentes quod dns cedros [illegible].

…q̄rto c. q p diuinā prudenciā ecc̄a fruc
tificat ruth iii. filia mea q̄ram t̄ requie
t p̄uidebo ut bn̄ sit t̄. qm̄ n. tc̄s platus
electus ē. tūc ecc̄a in pace ē. et tūc benefi
tat. Sic eni macla est i electo totū macula
vn̄ leuitic̄ xxi. Scripī q nō accedat ad mīstr
ū qui hn̄t maclam. ipō n. p̄ce … ueritu
ū qui … illegitimi
q' maculosi. In lege hn̄tes maclam nō
mīstrant ad . nec alia hn̄cia curatē recipiūt
in dei mīsterio. Sic g̊ dn̄s puidz de p̄lato cū
hec fiunt. C̄ra nō cū ipi sibi puidēt t ñ
dō q' sap. ix. cogitacōnes mortaliū timi
de et incerte puidencie nr̄e.

Nō ē experiencia facultatis cū dī hoīem q
possit intēre et exire. Intrēt ad se p contemp
lacōne. et exīt extiorē accōne. Intrz ut
purgz. qsiamurit ut mīstret sapīn. Et
moyses intrat tabnaclm et exibat ad
populum.

Nō ē eminencia liberatis cū dī educēt illos
t ip̄ ducēt e. Si pastor bonū educit oues a
mal' pascuis. Ioh. pastor bonū educit oues eorum
et bones eū sequūt. t introducit i bonis
pascuis. Io. x. ego ostiū p me si qs intrāe
rit saluabit. et egredietur et pascua inueniet.

Nō ē eminencie dignitatis cū dī hoīem
qui sit sup mititudinē hanc. gen. xli. tu eris
sup domū meā. vb dic pharao ioseph.
dī de p̄lato sup eccam. iterato. qui dz p̄m
re q' duplici p̄uilegio. t alios sciendi uita
te uiuendi scītate. illi auctē corripi
endi seueritate.

De p̄mo ysa. xxx. ip̄s que digna sūt
p̄ncipe cogitabit t ip̄e duces stabit. di
gna p̄ncipi uero p̄ncipare ē in lege dn̄i
meditari die ac nocte. dz stare sr̄ duces.
hoc ē p̄ ēē sup fideles ut suos i uiam
salutis dirigentes. t alios intus sc̄le i e by
In illo p̄dicandi. in ministrandi. In
iudicio discernendi et adi.

De p̄mo. se. vi. constitui sup nos specula[to]res
audite uocē tube. qui uiae p̄ … ncietissime
ad p̄dicacōis offm̄. qui dn̄s tube … p'
ē duas tubas argenteas ductiles q̄bꝰ conuo
cē possis multitudinē qñ mouenda sunt
castra. Due uūr p̄s duplicē actū dulcōnis.
exp̄ictē p̄s doctū contemplonis. ductiles di
… p̄ p̄dicam malleo tribulonis. ad co
uocād multitudinē hoc ē ad p̄dicādū simplr
t in … actē in conuocacōne n. p̄s ut
… simplex tubarū clangor t nō
… q' q̄ multitudini p̄dicat simplr
t apte dz loqui. ut uita intelligantur t edificent
aīa' uiras nō ūba. quid n. p̄dest clauis au
rea si nō aperiat. t quid obest lingna si apiat
p̄ ad cor. xiiii. quid p̄do si nemo ad nos ligs loquit.

De scd̄o mīor ē. aaron t filios ei' constitues sup
cultū sacerdocii. extern' q̄ ad mīstrandū acces
serit morietur. ez. n. ēē platū in mīstrando
discretū. licz quidam ñ mīstrare nolunt
nec sciant. mīstros constituūt uicarios. s. i
dignos. t tn̄ con legem stipendia altaris
recipiūt t in usus inutiles ea consumūt. Bnar
dꝰ. accedit ē si bn̄ deseruis ut de altari uiuas.
nō ut de altari luxurieris t c.

De t'cio osee. x. germinabit q̄si amaritudo
iudicium sup sulcos agri. Sulci agri sūt plati
q̄bz dn̄s in fundit scīam q̄si celestē pluuiā
t g'uat amaritudo iudicii. cū sciūt p̄niā
iniūgere t consilia dare scd̄m q̄litatē delicti.
t p̄s p̄cium culpe dulcedinē p̄sentē iniu
gunt pene amaritudine.

De scd̄o p̄uilegio q consistit in uiuendi scī
tate. ysa. vi. seraphim stabant s̄r illud hoc
ē sup templū. q' plati sūt sup eccam. in
signite. qui debent hr̄e more seraphī cā
ritatē alios inflāmātē. hoc aut̄ fit tri
pliciter. conscie puritate. ex caritate. regimīs
utilitate.

De p̄s cant. v. oculi ei' sicut colūbe sup ri
uos aq̄r. q' i eis debent ēē simplices

A frere Jeh. Heurtault pbre ... Chap. du Chasteau.

monachi glossa

1487

Ex Libris ... Mariae do Rotoe diocesis Andegavensis

Monachi glosa vna cum textu Alexandri.

alexandre de villedieu (XIIIe s.) auteur d'une grammaire en vers (Doctrinale puerorum)

Ce livre appartient a Heurtault

Plato

Justu z oia a fine denomari

Maturini de barda subterranensis
in laudes alexandri heroica versificatio.

Gallia barbariem felix exosa nouercam
Doctrine iuuenum simul et miserata querelas
Misit alexandrum: non qui sibi subderet orbem.
Sed qui grammaticis sectantibus auia queqꝫ.
Anfractus qꝫ vagos callem perpanderet arctum
Quo sit iter multis ad sacras palladis arces.
Castalios annes et ditia templa dearum
Fluctibus errabat iuuenum labefacta carina
Nescia doctorum capiat que dicta suorum
Prisca chaos tetrum conflauerat omnibus etas
Pabula grammatices pueris cōmiscua tradens
Lis erat interius quia carptim semina prime
Artis fructifere serie discreta locorum
Nullus adhuc metri seuinxerat ordine claro
Dissidium tantum non passus passe redacta
Diuus alexander pulchre documenta maritans.
Bissenis secreuit opus riuis recolendum
Unde valent iuuenes superantia nectaris haustus
Pocula q̄ breuibus spaciis excerpere raptim
Hoc postq̄ fuerit mens delibuta liquore
Lustrabit linguam que barbara multa loquendo
Leserat iniuste venerandum cesariensem.
Carmine diuino fama tollendus ad astra
Splendet alexander: sine quo probabitur omne
Impauide cupiens os verbula congrua fari
Istubi vos iuuenem tritum cernetis in isto
Valla legendus adest augustinus qꝫ senensis
Congruus vt possit reclusis sensibus apte
Nubere sermo suus lingua fulgente latina
Traca videbis ibi iocundius orphea pangi
Sponse: quos saliens ilex sectabitur arbos
Gemmas exiguam merito pensabis arenam.
Si trutinare liram gemina tibi lance licebit
Currite vos cari properanter currite desit

Desidie labes: ut tantū prendere munus
Munus alexandri fas sit pluteo reuidendum

¶Pro impressionis loco.

Parisius fulgens speciosi balsamus orbis
Safirus rutilans rosa fragrans ardua cedrus
Accipit hunc tersum mundanti punice librum
Pelicanus arat resonans impressor opella.

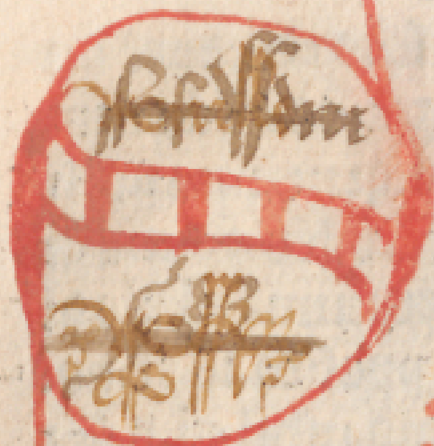
¶Ad generosum guillermum fratrem vicecomitis Polignaci maturini debarda subterranensis epistola.

Audiui semper diuinum platonem generose guillerme (. Cū de ingenuitate dissereret in hanc incidisse sententiam: nemiuē auorū ortu et celebri opinione prestantissimum nobilitatis genus cōtingere posse. Sed illū pfecto veraciter clarū autinuabat: qui per se animi ingenuitate & magnitudine ceteros excellit. Et cui non aliena sed sua virtus ad nobilitem opitulatur: Tu igitur haud contentus illustri propagine cultrici morum hominum regulatrici philosophie triformi streniussime (calcatis sodalium blandimētis) animum appulisti: Primum dyaletice cuiusnīs artis rationes in medium afferēti que initium sumpsit ab eleate. Deinceps ethice de vita moribusqʒ tractanti que a socrate traxit principium. Et postremo phisice de artificiosa machina mūdi et de hiis que in ea subsistunt perspicacissime scrutanti quequidē usqʒ ad archilaum sola viguit Quoniam vero artis literarie (quam grammaticen appellant) nunq̄ te precepit ocium in qua te versari in dies conspicio: Rogasti me: ut iuuenibus clare vallis (quos iāpridem eius lacte paueram) Iussissimis votis morem gererē. Postulabant enim monachi lombardi poete laureati commentaria in alexandrū Impressa parisii (peruigili castigatione preuia) ad illos transuehi: Uerum qr plurimorum scriptorum imperita ignauia illa multis mēdis linere non verica fuerat. Curaui sūma cū diligentia elimiāta neuorum multitudine ortographiam dictionum carminis qʒ armoniam in quibusdem versibus alexandri ab iexpertis doctrine metrice violataʒ ad integritatem pro viribus reduces efficere: ut neutrobi lectitantibus errare contingat. ipse equidē vidi adolescentes alterum alteri coram magistro ludi ex allegatione versus disperditi lacrimabiliter succumbere: manuqʒ ferule supposita dolore grauiter affici: ut igitur eorū quieti consulerē: iuxta ocium mihi concessum illis emendatos versus tradere sategi. Adiunxi porro prelibatis commentariis paucula q̄d rudimēta in capite pagrapho in calce vero geminarum litterarum. D B: caracteribus consignata. Illic comperies latebrosarum ambiguitatum (Olim que inquietem animum molestarant) pusillam explanatōnem: qualem ex doctorum codicibus excerpere valui. Et si id negocii nō plenius absoluerim non voluntatem defuisse sed facultatem defetiscentem existimes. Uale

¶Commentum super doctrinale monachi lombardi poete laureati sacra qʒ theologie processoris clarissimi.

Felix qui potuit rerum cognoscere causas. Exarata compediuntur hec verba a marone virgilio sui carminis georgicani libro secundo. Aristoteles vero dicit in posteriorib⁹ Scire est rem per causam cognoscere. Ut igitur ignorantie nubilū nos nō obnubat: vidende sunt huius libri quadripertite cause Prima est materialis que est vox litterata articulata debito modo pronunciata sub rectitudine vel rectitudinis deuiatione lege metri soluta vel astricta. Secunda cā scʒ efficiens fuit alexander. pro quo aduertendūʒ q̄ autor istius opis duos parisiū sibi socios acciuit: uni nomē fuit yuo: alteri vero alpheus. Qui (cum audirēt regulas prisciani v) ersus componebant pdictas regulas in me

tri dulcedinez redigendo. Cum autem puo seculum animarum petiuisset. Et alpheus in gratiam cuiusdem antistitis anglicani receptus fuisset. Alexander nepotes episcopi dolū suscepit introducendos. Cum autem illis exponeret regulas prisciani cesariensis dicta regula ꝟsuspost hac subuectebat. Qd̄ percipiēs memoratus presul alexādrū rogauit vt predictos versus cum aliis suo cudendis ingenio in vnius voluminis consonantiam redigeret: Quamquidem rem haud agere recusauit. Tertia causa scz formalis apparet in modo ꝓcedendi quam obseruat ponēdo diffinitiones diones et exēpla. Unde seneca Elucentissimum genus docendi est exemplorum expositio. Causa vero finalis est perfecta cognitio sui subiecti Huius libri titulus talis est Magistri alexādri de villla dei doctrinale feliciter incipit. Dicitur autem titulus a titan.nis.quia sicut sol mundum illuminat: sic librum titulus vt clarius cognoscatur.vel dicitur a tyto liuio q̄ primus librū suum ꝑ distinctōes seuixit.singulis qz titulū apposuit. Pōt etiā dici titulus quasi tetulus a teta figura q̄ olim ī frōtibus dānatoꝝ imprimebatur. Juriste aliter capiūt titulū.s.pro cā adq̄rēdi dn̄ii vt titul⁹ ꝓ derelicto ꝓ dote ꝓ legato.dicūt eī ꝙ ī prescriptionibus ecclesiasticis bona fides ꝛ iustus titulus exigūtur de prescrip.c. Si diligenti. Dicitur etiā titulus clericatus in aliqua eccl'ia: vn̄ dr̄ quis intitulari.i.inclericari. Titul⁹ preterea dr̄ quilibet ordo ecclesiasticus et q̄libet dignitas vel prelatio.vn̄ dicit̄ quis intitulari.in aliqua eccl'ia.i.ordinari vel prefici lxx.di. Sanctoꝝ. Causa informationis puulorum nō est pretereundē ꝙ doctrinale non dicitur.a do.as.vt dicūt cōplures līarum expertes: eo ꝙ det doctrinā sz dicit̄ a doctrina sicut abyrina yrinale. Interest aūt ꝙ̄plurimū inter doctrinale et doctrinabile.vn̄ versus Hoc qd̄ doctrinā dat doctrinale vocatur. Quod recipit: debet id doctrinabile dici. Ut aūt in pricipio sui doctrinalis noster alexāder aīos auditorū sibi reddat idoneos facit eos actentos: cū proponit se scripturum doctrinale plus profuturū nugis maximiani. Effici⁹ enī auditores attentos teste marco. T.cicerone in primo rhetoricoꝝ: cū pollicemur nos verba facturos de rebus vtilibus dociles vero: quando sūmam rei ꝛ eius ordinē breuiter exponim⁹: ꝙ agit alexander ibi voces in primis ꝛc. Beniuolentiā captat a maximiano tanq̄ apētia aduersarii qui aduersabatur doctrine iuuenū cū.d.nugis adducēdo eum in cōtemptionem. Sic exorditur.

Scribere clericulis paro doctrinale nouellis

Ego magister . Alexander paro.i. cum apparatu propono scribe
re clericulis nouellis quendam librū doctrinale nuncupatū. Hic
sunt aliqua notanda Primo ꝙ in hoc versu tanguntur quattuor
cause sui operis.per hoc ꝙ dicitur paro.i.cum apparatu propono
tangitur causa efficiens et formalis.per hoc ꝙ dicitur paro tangit
causa efficiens ꝑ li ego ꝙ intelligitur in hoc verbo paro per hoc ꝙ
dicitur cum apparatu tāgitur causa formalis.per hoc ꝙ dicitur doctrinale tangit cā ma
terialis:per hoc ꝙ dr nouellis clericulis.tāgitur causa finalis qꝛ ꝑ pueris finaliter scrip
sit istud opus.secundo notandum est ꝙ scribere multa significat scribere idē est ꝙ dis/
ponere. Unde. Moyses aut dimitte populo huic noxā hāc:aut dele me de libro vite in
quo me scripsisti et disposuisti. Item scribere idē est ꝙ memorie commendare vt ib i scri
be beati mortui qui in domino moriūtur. i. memorie commenda. Item scribere idem
est ꝙ representare. vnde littera est minima pars vocis humane que scribi potest id est
scripto representari. Item scribere idem est inferre.vnde . Job scribis enim contra me
amaritudines.i.ifers. Unde versus. Scribo represētat meminit trahit ordinat infert
tertio notandū ꝙ dicit clericulis quia clericulus est persona rationalis sciētiā habēs tō
suram defferens portansqꝫ habitū clericalē. Item nota ꝙ nouus multa significat.vnd
versus. Est nouus ignarus ignotus pulcher amenus. Item no. ꝙ paro quattuor signi/
ficat idem est ꝙ propositum insequi.ideꝫ est ꝙ ordinare merces.idem est ꝙ mundare
atria vel domos idē est ꝙ excoriare pomū.vnde versus. Propositum merces atria po/
ma paro. Doctrinale dr a doctrina per excellentiā.vn̄ versus . Est a doctrina sic doctri
nale vocatum. Nā sua doctrina cito redit queqꝫ beatum siue peritū. Construe.paro id
est cum apparatione propono scribere id est scripto representare doctrinale id est librū
de doctrina nouellis clericulis id est ad vtilitatem nouellorꝫ clericulorum.

Pluraqꝫ doctorum sociabo scripta meorum

Hic tria facit.primo remouet dubium.euitat arrogantiaꝫ.ondit quos ꝓ insecutus sit in
hoc ope. Posset aliquis dicere vultis vos cōponere auctoritate vr̄a istud opus hoc re/
mouet dicēs ꝙ.sociabit plura scripta suoꝝ doctorū. Hic notāda sunt duo.prio ꝙ notabi
liter dicit scipta ⁊ non dicta qꝛ scripta dicūtur q̄ sunt bona et valida.sed dicta sunt ꝑmu
tabilia qꝛ dictū remoueri pōt et iō dr ꝙ ille plus peccat qui scribit heresim q̄ ille qui di/
cit heresim solū Nā ille q̄ dicit peccat q̄tū ad auditores p̄ntes:sꝫ qui scribit hoc ē q̄tū ad
p̄ntes ⁊ ad futuros. Scdo notādū ē ꝙ actor ibi captat beniuolentiā a ꝑsona sua. Ait eni
cicero (quē dicūt pentē eloq̄ntie) beniuolētiā hoc pacto captari cū officiū nr̄m sine arro
gantia aliis ꝓpalam⁹ aut auxiliū in nr̄a re deposcim⁹ primū tāgitur ibi scdꝫ illū. ꝑsens

Jamqꝫ legent pueri pro nugis maximiani

huic operi

Hic tangit vtilitatē vt redat discipulos attētos et diuidit in.ii.prio facit qd dcm̄ est scdo
iuocat.scda p̄ns huic opi.pria i.ii.prio facit ꝙ dictū ē scdo redarguit quosdā ꝺ iobediētia
caritatis ondo op⁹ suū eē bonū scda ibi.que ve.prio.d.ꝙ pueri legēt iāqꝫ.i.nūc op⁹ suū

Que veteres sociis nolebant pādere caris

loco nugaꝝ maxiani.

Hic ondit librū suū eē bonū vt.pꝫ per hoc ēt tāgit triplicē ifelicitatē aliquoꝝ pꝫ ꝑ hos v̄.
Tres infelices i mūdo dicim⁹ esse Infelix qui mlta sapit spnitqꝫ docere: Infelix qui nul
la sapit spernitqꝫ doceri . Infelix cuius nulla sapientia prodest Nota ꝙ lego multa si/
gnificat.vnd versus! Fur aurum virgo flores mare nauita libro. Clericus equiuoce sin
gula quisqꝫ legit. Clericus auctores mare nauita deus meliores Est a pure puer qꝛ pu/
rus dr aer. Expone de altero v̄su legēt.i.legēdo adiscēt,loco nugaꝝ expellēdaꝝ.

Presens huic operi sit gratia neumatis almi
Me iuuet ⁊ faciat complere quod utile fiat

In ista parte īuocat diuinū auxiliū et diuiditur in .ii. p̄rio facit ꝙ dcm̄ ē . scd̄o remouet dubium vel rn̄det tacite q̄stioni ibi si pueri. p̄rio notādū ꝙ videtur eē nugatio dicēdo neumatis almi. Dicēdū ē ꝙ scd̄ȝ vg. nō est nugatio dicēdo neumatis almi. qꝛ neuma nō significat spm̄ sctm̄: sȝ spm̄ tm̄ vel dr̄ ꝙ soluit̄ per illā reglaȝ inferius. Equales geīnis qꝛ qn̄ aliq̄ dictio īportat significatū duaꝝ dictionū si alterū significatū exprimit̄ cū ista dictione ista dictō tenetur tm̄ ꝓ altero significato. vt cecus visu et sic in ꝓposito. iō ⁊c. no. ꝙ q̄cq̄d dicat̄ de neuma debet scribi sine. p. scd̄ȝ vg. vnde versus. Neuma nihil cū. p. Sȝ scribēs clericus oīs. hoc sine p. ponat vel laboris ipse figurat. expone bar. i. barbarismū quia vitiose addit̄ lr̄a. ianuensis in suo catholicone. dicit neuma. tis. vel neuma. me vocū modulatō. in̄ neumatic⁹ dulcis modulatoꝛ ꝯsonās Itē nota ꝙ neuma multa significat. vn̄ ꝟ. Regula dicetur et significatō neuma. Spūs et cātus lignū reuolutio vocis.

Si pueri primo nequeant attendere plane
Hic tamen attendat doctoris qui est uice fungens
Atqȝ legens pueris layca lingua reserabit:
Et pueris etiam pars maxima plana patebit.

Hec diuiditur in .ii. p̄rio rn̄det tacite questioni. scd̄o tangit vtilitatē sui libri. scd̄a. Atqȝ legēs. p̄rio rn̄det tacite q̄stioni qꝛ dictū est ꝙ pueri istuȝ librū legēt iō pōt aliquis q̄rere. magister ē iste liber tā facilis ꝙ pueri possint intelligere primo plenarie ⁊ ꝑfecte. rn̄det si pueri nō possunt p̄rio intelligere plenarie. tn̄ ille q̄ legit eis bene intelliget ⁊ exponet eis lingua materna. Notandum ꝙ per linguā laicam actoꝛ intelligit linguā maternā alaos est enī popularis hoc est coīs aliter lingua vernacula nuncupat̄.

Voces in primis quas per casus variabis
Vt leuius potero te declinare docebo

Hic reddit actoꝛ auditores suos dociles tāgēdo ordinē sui libri. et p̄rio ponit ordinē sui libri. scd̄o rn̄det tacite q̄stioni. secūda ꝙuis hec. Itē ista pars diuidit̄ in xii. ꝑtes scd̄m ꝙ xii. sunt capitula. ꝑtes patent ī textu. notādū ꝙ notāter d. ꝑ caūs qꝛ quedā est declinatō que fit ꝑ gen⁹ vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix. alia ꝑ numeros vt magr̄ mgr̄i. alia ꝑ grad⁹ vt doctus doctioꝛ doctissim⁹. alia per personas vt lego legis. alia ꝑ tp̄a vt lego legebā. alia ꝑ formas vt lego legito. alia per casus vt magr̄ stri. iō ad remouendū oēs alias declinatōnes dicit ꝑ casus. Itē nota ꝑ hoc ꝙ dr̄ vt leui⁹ potero. tāgit̄ difficultas Itē no. id qd̄ dicit in primis. sed opponit̄. qꝛ p̄rio determīat de quibusdā ante declinatōȝ sicut pȝ. dicendū est ꝙ debet glosari in p̄ris. i. in principio vel in p̄rio caplo. executōnis. vn̄ lȝ ꝑponat aliq̄ hoc nō ē sub caplo executōis sȝ ordināndo sua capla iō nō rȝ. Cōstrue sic docebo ī p̄ris. i. in p̄rio ca. vl ī p̄ricipio. vt leui⁹ potero variare voces. i. ꝑtes orōis q̄s variabis per casus.

Istis confinem retinent etheroclita sedem.

Hic ordinat actoꝛ scd̄m caplm̄ in quo primo notatur rō ordinatōis capli istius ad precedens qꝛ obliquus dȝ īmediate sequi rectū et qꝛ ethroclita se hn̄t tāꝙ obliquus recticlinia tanꝙ rectus. ideo ca. de etheroclitis īmediate sequit̄ caplm̄ de recticliniis. etiā scd̄m aristotelē oppo. iuxta se posita magis illucescūt. q̄r ⁊c. No. ꝙ dr̄a est inter cōfinē et affinem. vnde versus. Confinis me⁹ est mihi mansio ꝓxima cuius. Signa parentelle notat hic affinis amene.

Atqȝ gradus triplicis collatio subditur istis

Hic ordinat tertiū caplm̄. de gradib⁹ comparatōis. Circa ꝙ p̄rio notat̄ rō ordinatōnis istius capli ad ꝑcedēs. qꝛ qui cōpat aliquomō declinat et iō p⁹ cap̄. de declinationibus ordinat caplm̄ de gradib⁹. qꝛ ꝓ silibus se transfert ad silia. ii. dubitat̄ qꝛ dicit ꝑ tres gradus sed cōtra ante senex ⁊c. nō cōpātur per tres gradus sȝ ꝑ duos tm̄. ergo ⁊c. Dicēdū ē ꝙ intelligit per tres gradus vt in pluribus. Cōstrue collatio. i. cōparatio triplicis grad⁹ id est facta per tres gradus subditur id est subadiungitur istis.

Cuiqȝ ſit articulo que vox ſocianda notabo.

Hic ordinat actor quartum capitulũ circa qd̄ primo notandũ ꝙ quidã dicũt ꝙ iſte verſus debet legi per ypalage dicendo ego notabo tibi cui articulo vox ſit ſocianda .i. qualiter quilibet articulus eſt ſociandus voci .ratõ eſt qꝛ articulus eſt ſicut ſeruus .vox aũt tanꝙ dñs iõ ⁊c. tñ dicendũ eſt ꝙꝑt legi cũ ypalage ⁊ ſine ypalage vñ aliqd adiungi alteri poteſt dupliciter aut ꝙtum ad preceſſionẽ et iſtomõ adiungitur vox articulo quia ſemper articulus precedit vt dicit actor. De maribus. aut ꝙtum ad conſtitutionẽ et ſic articulus adiungitur voci. id eſt dictioni quia articulus id eſt genꝰ per articulũ deſignatũ accipitur et conſtituitur a voce vel rei proprietate quare ⁊c. Noto quiqȝ ſignificat ſicut patet in hoc verſu. Legit perpendit ſcribit tacet et reprehendit. Conſtrue aliomõ. Ego notabo. id eſt perpendam vel ſcribam que vox ſit ſocianda. cuiqȝ articlo .i. cuilibet.

Hinc de preteritis petrum ſequar atqȝ ſupinis.

Hic ordinat actor quintũ capitulũ. Circa qd̄ primo notatur ratio ordinis quia nomẽ eſt dignius verbo. cũ nomẽ ſignificet ſubſtantiam et verbum accidens ideo cap. de noībus et de habentibus ſe per modum nominis gratia conuenientie p̄cedit caplm̄ de verbo.

His defectiua ſuberunt et anormala verba.

Circa hoc primo notatur ratio ordinis quia defectiua ſe habent tanꝙ obliqua verba regularia tanꝙ recta et quia obliquus debet immediate ſequi. ideo immediate poſt capitulum de preteritis et ſupinis promittit actor ſe tractaturum de irregularibus. Sed notandum ꝙ videtur eſſe nugatio cum dicit defectiua ⁊ anormala. Dicendum eſt aliqua ſunt verba que ſunt defectiua et nõ anormala vt penitet et ſimilia. Alia ſunt anormala et nõ defectiua ſicut fero fers. Alia ſunt que ſunt defectiua et anormala ſimul ſicut volo et propter hoc non eſt nugatio. vnde verſus. Eſt defectiuum verbũ cũ deficit ipſuȝ Si deficit forma dicuntur anormala verba. Nota ꝙ poteſt dici anormala et anomala. vnde anormala dicuntur ab a ꝙ eſt ſine et norma ꝙ eſt regula quaſi ſine regula vel ab a ꝙ eſt ſine et noma ꝙ eſt lex quaſi ſine lege. vnde verſus Regula ſit norma dicatr lex tibi noma. Hinc vtroqȝmõ dicantur anormala verba. Conſtrue defectiua et anormala verba ſuberunt his preteritis et ſupinis.

Verborum formas exinde notabo quaternas.

Hic primo notatur ratio ordinis. qꝛ dicit ꝙ poſt capitulũ de defectiuis determīabit de formis ex ſimilibus ſe. transferens ad ſimilia quia forme patiuntur defectum. ſecundo notandum ꝙ notanter dicit quaternas ad differentiam priſciani qui ponit. vii. tertio notanter dicit verborum et non nomĩm qꝛ forme nominũ non diuerſificant declinatõnem et propter hoc non facit mentionẽ. ſed forme verborum bene diuerſificant declinationem et propter hoc facit mentõȝ quia verba inceptiua et meditatiua carent preteritis etiam verba frequentatiua ſemper ſunt prime cõiugationis et propter hoc dicit verborum.

Hinc pro poſſe meo vocum regimen reſerabo.

Primo notat rõ ordinis iſtius capituli ad precedentia. vnde actor facit more boni artificis: Bonus artifex prĩo colligit materiã ſui operis deinde illã materiam diſponit et aptat. Eodẽmõ actor primo ordinat voces declinabiles que ſunt materia regimĩs ĩ iſto capitulo cõparat illas inter ſe. ſecundo tangitur difficultas per hoc ꝙ dicit pro poſſe non ꝙ regimẽ ſit difficile propter confuſionẽ. ſed ꝑpter principia. iii. notãdũ ꝙ multiplex eſt regimẽ vt patet per hos verſus. Eſt regimen domini regimẽ quoqȝ partis habetur Eſt regim̃ vocũ regimen quoqȝ ſit tibi rerum. Item nota ꝙ reſerabo id eſt manifeſtabo qꝛ regimẽ ante tempus actoris erat ꝯfuſe traditũ et obſcure ſed actor docuit

manifeste per regulas metricas. unde versus. Sermonem reserat sermonem q̄ manifestat. Itē hostia tu reseras sermonē tu reserabis z debet glosari vocū id ē partiū orōnis.

Quo iungenda modo constructio sic sociabo.

Actor iste more boni artificis ordinat librum suum. Bonus artifex quando collegit suam materiam z bene aptauit restat vnio seu compositio materie mediante clauo vl' cemento et quando videt ꝙ bene est disposita tunc facit illud ꝙ principaliter intendebat. Eodēmodo actor iste postq̄ comparauit vnam dictione3 ad aliā per debitū regimen z exigentiam. promitit se tractaturum de constructione que est finis principalis grammatice. Nota ꝙ constructio potest esse ꝯstruentis actio vel constructibiliū forma z vnio.

Post hec pandetur que sillaba quanta locetur

Primo nota ꝙ pando tria significat ide3 ē ꝙ extendere. idē est ꝙ apario. ris. idem est ꝙ manifesto. tas. vnde versus Extendit pandit manifestat et hostia prebet. Semita pandetur sic lectio quando legetur. Sic sera pandetur vt clausa prius reseretur. secundo notandum ꝙ notabiliter dicit sillaba quia correptio et productio habent esse in sillaba tā q̄ in propria sede sua. Unde si vocalis sit breuis vt ego vel longa vt ite. hoc non est inq̄tum littera sed inq̄tū sillaba. et ratio ordinis huius capituli est. quia capitula precedētia sunt de essentia grammatice capitulū vero de breuibus et longis est de bene esse et quia esse precedit bene esse ideo p3 ordo.

Accentus normas ex hinc variare docebo.

Primo est notanda rō ordinis capituli q2 cū productio et correptio sunt etiam principia accentus post capitulū de productione z correptione sequit̄ de accentu tanq̄ effect⁹ suam causam vel tanq̄ principatū suū principium.

Tandem grammaticas pro posse docebo figuras:

Hic primo notatur capi. ad precedentia. quia prima capitula se habent tanq̄ habitus et rectus figure tanq̄ priuatōnes et obliquitates. et ideo quia priuatio et obliquitas debent sequi habitus et rectitudines vt patet ordo. secundo notabiliter. dicit figuras grāmaticas ad drām aliarum figurarum sicut sunt figure geometrie et logice.

Quāuis hec non sit doctrina satis generalis:
Proderit ipsa tamen plus nugis maximiani.

Primo notandum ꝙ excusando se euitat arrogantiam respondendo tacite questioni. quia aliquis posset dicere erit ne iste liber generalis respondet ꝙ q̄uis non sit satis generalis habebit aliquā vtilitatem et in hoc euitat arrogantiā. secundo ostendit suum librum esse vtilem per hoc ꝙ dicit proderit ipsa tamen pueris. et ideo ostendit ipsum esse legendum. quia qđ est vtile debet legi. iste liber est huiusmodi ergo zc. Arguitur contra textum. Uidetur ꝙ nuge habeant aliquid virtutis quia dicit ꝙ hec doctrina pl⁹ nugis maximiani ꝓderit sed omē comparatiuū ponit suu3 positiuū. ergo cū per plus fiat compatio nuge maximiani habent aliquid virtutis Dicendu3 est ꝙ comparatio ē abusiua sicut diceretur deus est melior diabolo vel dicendū ꝙ licet scripta maximiani non sint a deo digna legi sicut liber alexandri: pōt tamē ex ipsis excerpi aliquātula vtilitas quia non euitatur malū nisi prius cognitū et propter hoc. Alex. in cōmento supra prim elencorum dicens ꝙ phūs tradidit nobis dolum et artem sine dolo non vt decipiamus alios sed vt euitemus deceptiones aliorum.

Post alphabetum minus hec doctrina legetur:
Inde leget maius: mea que documenta sequetur.
Iste fere totus liber est extractus ab illo.

Hic actor ostendit ordinem sui libri per comparationem ad alias dicens ꝙ liber suus debet legi post minus alphabetum et ante maius alphabetum De istis libris sunt opiniones. nam dicūt quidam ꝙ actor iste fecit tria volumia. sc3 minus alphabetū et mai⁹ alphabetū. et doctrinale. vnde dicūt ꝙ primo debet legi minus deinde doctrinale et vl

timo maius alphabetũ. Quidam reprehendũt hoc et dicunt si hoc esset verũ nos habe
remus illos libros in vsu sed non habemus .ergo.rc. Alii dicũt ꝙ minus alphabetũ in
telligitur minus volumẽ pris.scz de constructõe et per maius alphabetũ maius op⁹ pri.
vnde dicunt ꝙ post minus opus pris.debet legi iste liber et post istum debet legi maius
opus prisciani.sed isti male dicunt quia secundum philosophum a facilioribus ad diffi
ciliora innata est nobis via.sed iste facilior est ꝙ minus opus pris.ergo male dicũt ꝙ via
doctrine minus volumẽ pris.debet legi ante istum librũ.etiã qr actor iste.d.ꝙ liber iste
est extractus fere ab illo.scz a maiori alphabeto sed non extrahitur totus a maiori ope
pris.neqz etiã a minori quare rc. etiã actor iste non fuit tante auctoritatis ꝙ debuit im
ponere ordinẽ aliis libris in legendo. Alii dicũt ꝙ per minus alphabetum intelligit mi
norem donatum.et per maius alphabetũ intelligit totũ opus pris.vnd dicit post alpha
betum minus id est post minorem donatum debet legi liber iste.sed ille qui legit librũ
istum leget postea maius alphabetũ id est totum opus prisciani tenenda est opinio pri
ma. Ad probationez illorum qui dicũt ꝙ non est in vsu dicendum ẽ ꝙ non ẽ necessariũ
ꝙ nos habeamus omnes libros actorum in vsu.

Rectis as.es.a.dat declinatio prima.
Atqz per am.propria quedam ponuntur hebrea.

Finito prohemio aggreditur actor tractatum.dicens ꝙ prima declinatio ha
bet plures terminationes quedam terminãtur in as ⁊ hoc tam in nominibus grecis ꝙ̃
in noĩbus ebreis et sunt talia latina masculina feminina aut cõmunia vt poeta terra
aduena .in masculinis tantum.vt andreas. Eneas.in es tam in grecis ꝙ̃ in ebreis ma
sculinis tantum vt anchises manasses In a tam in nominibus grecis ꝙ̃ in nominib⁹
latinis et ebreis Nota ꝙ nominatiuus dicitur rectus a rego regis quia regit alios ca
sus dicitur rectus vel quia stillus dicitur rectus cum non magis vertit ad vnam partẽ
ꝙ̃ ad aliam. Notandum est ꝙ priscianus dicit rectum posse casum appellari vt stillum
manu cadentem rectum cecidisse possumus dicere.dicitur autem rectus :quia ipse pri
mus natura nascitur vel positiõe. Et sicut linea recta per flexionem seu incuruationez
efficitur obliqua:pariforma facta quadam flexione a recto nascuntur obliqui. Hugo
pap. dicit stilus est graphium:quo in tabulis scribitur.ponitur etiã pro ipsa scriptura vl
pro aliqua re longua et acuta. D. H. Atqz p am.actor.d.ꝙ ntĩus pñe decli. in aliqbus
ꝓpriis hebreoꝝ termiatur in am vt adam.

Das ae.dipthongum genitiuis:atqz datiuis.

Prio no.ꝙ actor iste.bñ d.notanter diptongũ qr talia faciũt in ae diptõgũ ad designan
dum ꝙ est vna sillaba ⁊ nõ due.scdo no.qr vr male dicere qr aula est pñe declinatõis et
tñ nõ facit in ae sed in ai.iõ male.dicẽdũ ẽ ꝙ aula ꝓprie facit aule:sz facit aulai p die
resim nec est termiatio ꝓpria qd pz p hos versus Interdũ tamẽ hos veteres dixere per
ai vt vestis pictai De paterfamilias dicẽdũ ẽ qd cõponitur ex recto et obliquo ⁊ iõ nõ
declinatur et actor inteligit de dictõib⁹ declinabilib⁹ qr nõ vz. nota ꝙ diptong⁹ fuit in
uẽta propter tria prio ꝓpter fortẽ sonũ ⁊ p cõsequẽs ꝓpter euphoniã ꝙ apparet cũ dicit
audio.secũdo ꝓpter cõpositionẽ manifestandã qr cũ celũ sit cõpositũ a casa ꝙ ẽ domus
et elios ꝙ ẽ sol quasi dom⁹ solis meli⁹ appet cõpõ.tertio ꝓpter drãm assignãdã qr scdm
pe.he. que cõiunctio dz scribi cũ diptõgo et iõ causa drẽ assignãde inuẽta fuit diptõg⁹
vñ versus.pulchrior euphonia distãtia siue figura:i.cõpositõ diptõgi cãe.iii.dicũt sic ẽẽ

Am seruat quartus/tamen an/aut en/reperimus:
Cum rectus fit in as/vel in es:vel cum dat a.grecus.

Hec diuidit in.ii.prio ponit teriatõez generalẽ.scdo spãlez.scda tñ an.prio .d.quãcũz
termiatõz hẽat ntũs actũs sp termiat in am vt eneã musã.si obiciat de pascha qd non
facit paschã.dic ꝙ recurrẽdũ ẽ ad reglaz.sz neutris puidea. Tñ an.hec in.ii .prio poti
termiatões spãles.secundo ponit differẽtiã inter duas.secũda rectus in a quidã dicũt
ꝙ est exceptio .sed male quia non excipitur sz aliqua termiant in am vel i en cũ hic qd

terminatur in am que est terminatio generalis iō.ꝛc. Dico ergo ꝙ noīa terminata ī as greca et in a cum generali terminatione terminātur in an et rectus grecus termīa tus in es etiā termiat actūm in en cum generali terminatione. vt anchises anchisan anchisen. sed nota ꝙ quidam legunt versum prout iacet sed male. vnde debet legi sic. tamen reperim⁹ an cum rectus grecus fit in as vel. cū grecus dat a et reperimus en. cū rectus grecus fit in es et per hoc patet ꝙ andreas non facit andrean thomas thoman quia non sunt greca sed ebrea

Rectus in a greci facit an. quarto breuiari.

Ponit differentiam inter istam termiationē an descendētē a greco terminato in as ꝛ in a dicens ꝙ an descendens a greco terminato in as producitur. vnde in libro heroi/dum. Eneam animo noxqꝫ diesqꝫ refert. sed an descendēs a nomine greco terminato in a corripitur. exemplum Birrian inuenies solicitasse senem.

Quintus in a dabitur. Post es tamen e reperitur

Dicit actor ꝙ quancūqꝫ terminationem habeat noīatiuus semp vctūs terminatur in a et subdit specialem terminationē dicens ꝙ quando noīatiuus terminatur in es. vtūs cum terminatōe generali terminatur in e producta. vt in ouidio. Atride tua dona tibi magis apta relinquam.

Ablatiuus sextus. Tamen es quandoqꝫ per e dare debes.

Hec diuiditur in. ii. primo ponit regulā. secundo exceptionem. secunda. An recti repe/tes. dicens ꝙ ablūs semp terminat in a. deinde addit specialē terminationeꝫ dicens ꝙ quando ntūs terminatur in es ablūs terminatur in e productam sicut dictum est in vo catiuo. tamen dicit. Saluianus in cōmento supra maius volumen prisciani ꝙ ab istis regulis scꝫ vocatiui et ablatiui excipiuntur duo scꝫ anchises ꝛ manasses quia nec in vo catiuo terminātur in a nec in ablatiuo terminantur in e.

Am recti repetes quinto sextum sociando.

Ponit exceptionem in propriis nominibus hebreis dicens ꝙ talia nomina terminata in am in nomīatiuo terminantur in am in accusatiuo vocatiuo et ablo. vnde notandū est ꝙ est exceptio q̃tum ad vocatiuum et ablm non q̃tum ad actūm quia acti bene te/nent regulā cum terminātur in am.

PRimo plurali decet e. quintoqꝫ locari.

Hic determinat de prima declinatione in plurali numero et diuiditur in. ii primo determinat de prima declinatione in plurali et hoc est in rectitudine se cundo in obliquitate. secunda. Atqꝫ secundus habet. primo dicit ꝙ nomīatiuus et vo catiuus plurales prime, declinatōis terminantur in ae Sed que differentia est inter ge nitiuum et datiuū singulares et ntūm et vctūm plurales. Dicendum est ꝙ talis est dif ferentia quia genitiuus et datiuus possunt proferri per dieresim nomīatiuus et voca tiuus non. vnde: Jo. de galand. loquens de nominatiuo et vocatio dicit dieresimqꝫ ne quis illos proferre per ay.

Atqꝫ secundus habet arum nisi sincopa fiat.

Hec diuiditur. in. iiii. primo determinat de gtō. secūdo de dtō. tertio ponit exceptionē quarto de accusatiuo vbi partes incipiant patet. primo notandum ꝙ gtūs plīs format ab ablo singulari per additionē rum musarū. scdo notandū quare determinādo de ge nitiuo posuit duas sillabas ī termiatōe cū in aliis casib⁹ nō ponat nisi solā termiatōeꝫ Ad hoc dicēdū ꝙ facit ppt. ii. prio vt oñdat ꝙ format ab ablo singulari p additōꝫ d. rū. scdo qꝛ dicit pris. in octauo maioris ꝙ oīs casus tā singulares q̃ plurales pares habēt

sillabas in ntō in hac determiatōe excepto gtō plurali. hic eni vna silł'a abundat vt act. iste ostēdat abundantiā ponit duas termiatōes et in aliis casib⁹ vnā. vnde vsus Oēs pene pares dat declinatio casus. Plus tamen est aliis maioꝛ genitiuus habebit. Exceptis illis quibus associabis. tertio notandum in quibus magis sincopatur.

Nota ꝙ sincopa marime habet fieri in nominibus compositis et patronomicis. vnde pris. octauo maioꝛis hunc per concisionē ꝓferūt et marime in patronomicis et compositis vt graiugenū pꝛo graiugenarū. Itē notādū ꝙ magis sincopat' gtūs ꝙ̄ alius casus ratio est qꝛ omnes casus declinatōis sunt equales excepto gtō et illis qui terminant' in abus et qꝛ gtūs superat et alii nō in ipso melius fit ablo ꝙ̄ in aliis. Et hoc appet ꝙ nō facit mētionē de dieresi nec de aliis figuris sed solum de sincopa ratio huius ē qꝛ sincopa magis vsitata est ꝙ̄ alia figura. et ideo de ipsa melius ꝙ̄ de aliis facit mentionem.

Tertius ac sextus habet is. Tamen excipiemus
Quando mas fit in us. in a femineum sine neutro
Femineis abus sociabitur vt dominabus
Sexum discernens/istis animas simul addas.

Hec pars diuiditur in. ii. pꝛio ponit regulā. secūdo pouit exceptōnē. secunda. Tamē excipiem⁹. Pꝛio ponit regłam dicēs ꝙ dtūs et abl's plurales pꝛime declinatōis termiant' in is vt musis et tūc ponit exceptōꝫ dicēs ꝙ dtūs et abl's plurales pꝛie declinatōis quā do masclium facit in se feinū terminatū in a sine neutro dū significet res aiatas. tunc datiu⁹ ꝛ abl's pl'es teriant' in abus causa dr̄e vt dn̄abus. Sꝫ obicit' de colūbus ꝙ facit columbā et tamē non columbab⁹. Ad hoc dicūt aliqui ꝙnon estꝫverū in illis q̄ sunt eiusdē speciei. vnde dicūt ꝙ colūbus et colūba alia īpoꝛtant. vnde dicūt ꝙ colūba sub feio articulo impoꝛtat vtrūqꝫ sexū et significat habitātes in domibus. et colūbus de masclo ar. significat habitātes in rure ꝛ respōdēt ad actorē q̄ dicit inferius masqꝫ colūbus erit muliebꝛe colūba tenebit et cōstruūt sic colūb⁹ erit mas. i. sub articulo masclino. īpoꝛtat vtrūqꝫ sexū et colūba erit muliebꝛe. i. sub articulo feio ipoꝛtat vtrūqꝫ sexū. vnde versus: Tecta colūba subit rura colūb⁹ hēbit. Masc'ls est totū femia cōiugiū Sꝫ isti male dicūt qr columbus et columba sunt eiusdē spēi et sunt domestici et palūbi. dicunt' esse siluestres sicut apparet in grecismo. Alii. d. ꝙ sunt eiusdē spēi tamē faciūt ab⁹ qꝛ sexus discernitur in illis. feium habet minus grossiꝫ caput ꝙ̄ masculus sed male dicūt qr sexus non discernitur in ipsis cū sexus mēbꝛuꝫ manifeste nō appareat Alii dicūt ꝙ ad regulaꝫ requirunt' sex cōditiones q̄ apparent p hos versus. Dū mas fit in us. hinc noīe bis tria currūt. Quod mas fiat in vs idcirco demo magr̄. Et careat neutro tn̄ hic bonus et bōa demo. Galinā demas. qꝛ gal⁹ non bene foꝛmat. Discernēs sexū qꝛ nō ē demo colūbā. Cōueniēs in re qꝛ nō est demo lacertā Et pugnus pugna qꝛ nō est res aiata Sed obicitur de natus nata et de⁹ dea uꝛ ꝙ debeat dici in abus vt deab⁹ rn̄dēt quedā glose et dicunt ꝙ antiquitus dicebāt natab⁹ et deab⁹ mō nō dr̄. vn̄ versus. Prisci natabus dixerat sicqꝫ deabus. Sꝫ tamē hic sperni dicūt rōe moderni. Sꝫ notāduꝫ ꝙ nat⁹ nata potest deriuari ab hoc verbo nascoꝛ. ris etiā pōt substantiuari et esse nomē et istis duobus mōis non facit in abus. sed gnat⁹ gnata scriptuꝫ p g deriuat' de gino. is et isto mō facit in ab⁹ Item si obicitur de famulus famula quia videtur ꝙ faciat in abus. respondet io. de galandia. Qui famulabus ait fertur peccasse latine. Nam famulus famula famuluꝫ dignoscit apte. No. ꝙ famul⁹ la. ꝛ nat⁹ possūt capi dupl'r. ꝯsiderari aūt iꝑtū sūt adiectia ꝛ hn̄t neutrū. ꝛ sic nō faciūt i abus. aliomō vt sbā. ꝛ hoc mō faciūt in abus. vt pꝫ cū dr̄ Fideliū de⁹ ꝛc. Itē obicit' de soci⁹ cia. et amicus ca. et vr̄ ꝙ faciant abus. Dicendū est ꝙ oꝫ ꝙ illa que faciūt datiuos et ablatiuos in abus sint pure substātiua ꝛ non adiectiua substātiuata ꝛ p hoc soluunt' oēs ꝑdicte instātie. vn̄ ꝟ. Substātiuatū nomē nō trāsit in ab⁹ lꝫ substātiuū poīe qd mōstrat eqb⁹. itē obicit' de lup⁹. pa. Ceru⁹. ua glrm⁹. a. dicūt q̄dā ꝙ regla est de aīalibus domesticis qꝛ lupus et ceruus nō sunt domestici. iō nō vꝫ obiectō

versus Que tibi dāt abus rē significāt aīatā. Sicut sunt dn̄a dea cuʒ nata lupa cerua. Sic equa sic asina sic filia mula vel vrsa Sʒ obicit de porcus ca. vitulꝰ. la sūt aīalia domestica et tn̄ nō faciūt abus Dicēdū ꝙ ista noīa bn̄ pn̄t facere abꝰ scd̄m artē sicut de eqbus et duabus sed tn̄ vsus nō habet ꝙ faciāt sic. ꝓpter qd̄ dicūt quidā ꝙ sunt solū septē que scd̄m vsum faciūt abus et hoc pʒ ꝑ hos vsus. Filia mulabꝰ dn̄abꝰ siue deabꝰ. Et libertabus asinabus sic et equabus. Septē sunt abꝰ faciētia que tenet vsus. Istis aīas. Quidā glosāt aīas. i. res aīatas et male qꝛ tūc actoꝛ eēt diminutꝰ cū aīa faciat aīabꝰ et actoꝛ nō doceret quō faceret cū nō possit cōtineri sub aliqua regl'a vel exceptōne. ideo debet glosari aīas. i. istā dictionē aīas ⁊ de duabus ⁊ ambabꝰ (qꝛ nō facit mētionē) Dicendū ꝙ illud ꝙ non dicit hic supplebit inferius vbi dicit. Proꝛsus fe[i]eum datur amoꝛē domiuarum. vnde ista sunt etheroclita vt inferius patebit.

Accusatiuis pluralibus as sociabis
Versibus his nota fit declinatio prima.

Dicit ac. ꝙ actūs pl'is prīe declinatōis termīatur in as vt musas et formaᵗ ab abl'o singulari addita s. Vsibꝰ. hic ꝯcludit ꝑfectā declaratōem eē de prima declinatione.

ER vel ir ur aut vm vs vel eus pone secunda

Superius actoꝛ determīauit de pꝛīa declinatōe. hic determinat de scd̄a. ⁊ qꝛ pꝛīa cognoscitur ꝑ e. secūda per i. iō pʒ oꝛdo. hec pars diuiditur in. ii. pꝛimo determinat de pꝛima declinatōe in singularitate. scd̄o in pluralitate. secūda pꝛio. pl'i. pꝛīa in. ii. pꝛio determinat de ipa in rectitudine. secūdo in obliqtate. scd̄a J gtūs erit. pꝛio ponit regl'am dicēs ꝙ secūda declinatō hʒ vi. terminatiōes in ntō in er vt d. pꝛis. tā greca ꝙ latina sʒ solū in masculinis greca vt alexauder leander. latina vt magister faber. In ir et ur in noībus masculinis tantū in latinis vt vir et satur. In vm tā greca ꝙ latīa tā feīea vt sophꝛoniū glicerīū ꝙ neutra ut peliū ꝙ latīa neutra tm̄ vt scānū. In vs tā greca ꝙ latina. greca masculina ⁊ femīa tm̄ masculina vt menelāpꝰ femīa vt diptōgꝰ. latina masculina vt dn̄s femīa vt aluus neutra vt pellagus. In eus greca ⁊ masculina tantuʒ vt thideꝰ Sed uīr ꝙ ista termīatio eus supfluat cū ponat termīatōʒ ī us et oē illd̄ ꝙ termīatur in eus terminatur in us Si tu dicas ꝙ ponit eus eo ꝙ hʒ vocalē ante us eodēmodo deberet ponere ius vel ous. Ad hoc dicēdū ꝙ eus nō supfluit et duplex est rō pꝛīa qꝛ est termīatio distincta ab. cū sit diptōgus et ꝓpter hoc rōe diptōgi posuit eus et nō superfuit. scd̄a rō est rōe formatōis qꝛ aliomō formatur gtūs descēdens a noībꝰ termīatis in eus et gtūs descēdens a noībus termīatis in us quia descendēs a noībus termīatis in eus excedit ntūʒ ī vna sill'a gtūs descēdēs a noībꝰ termīatis ī us ⁊ ius n̄ supat ntūʒ.

J genitiuus erit. Sed quando rectus habebit
Jr vel vr aut eus genitiuus eum superabit

Hec diuiditur in quattuoꝛ pꝛio determīat de gtō. scd̄o de datiuo et abl'o. tertio de actō. quarto de vctō Circa pꝛimā ptē sic ꝓcedit dicēs ꝙ ꝙcūqʒ termīationē habeat ntūs genitiuus termīatur in i. ⁊c. Primo obicitur qꝛ virus termīatur in us et non facit in .i ergo male Dicendū est ꝙ est indeclinabile q̄re non valet cū solū proposuerit determinare de declinabilibus dictōibus. scd̄o obicitur qꝛ vnns nō facit gtūm in i: sed in ius. dicēdum ē ꝙ intelligit de illis q̄ bn̄t scd̄aʒ declinatōem noīs. sʒ vnꝰ na. hʒ scd̄aʒ declinatōʒ ꝓnoīs q̄r nō vʒ. vel dicēdū ꝙ illud ꝙ minus dicit hic supplebit inferius. cū dicet vnus et vllus sʒ quādo hec ps diuidiᵗ in. ii. pꝛio poīt regl'as de gtō vniformiᵗ se hn̄te. scd̄o de gtō difformiter se hn̄te Di. pꝛio ꝙ nom̄ termīatū in ir ut vir vl' in vr ut saᵗ aut in eus vt thideꝰ in genitiō superat ntūm vt vir viri ⁊c. Sed uīr ꝙ ista regula superfluat et alie cū data sit regula de gtō in i. Dicendū est ꝙ regula nō superfluit qꝛ declinare est pꝛincipiū retinere et finē variare. et qꝛ in oī variatōe ē mediū iō lʒ aliqs sciat ꝙ oīs gtūs scd̄e declinatōis terminatur in i. tamē nescire pōt vtrū faciat cū cremēto vel equalitate et ꝓpter hoc ponunᵗ regule spāles: vn̄ lʒ sciatur ꝙ magister faciat in i. gtūm tamē nescitur vtrū faciat steri vl' stri. Eodēmodo de aliis Notādū ꝙ scd̄m Siluianū in cōmēto supꝛa maiꝰ volu

mē ratio quare talia noīa crescūt est euphonia q2 si hoc ꝙ est vir scđe faceret vri esset ca
cephaton de satur redditur eadē rō .s. euphonia. q2 pulcrius est dicere saturi ꝙ̄ satri etiā
additur alia ratio q2 scđꝫ pris. gtūs mascl'i dꝫ eē eq̄lis feīo termīato ī a descēdēti ab isto
masculino sed satura est trisill'm quare genitiuus de satur erit trisillabus et sic supabit
ntūm qui ē dissill's. Jtem notādū ꝙ thide⁹ facit thidei et ē trisillabū cū nō hēam⁹ diptō
gum in ei thideus aūt est dissill'm.

Om par fiet et us. Sed quod fit in r variamus.
Er sp iuncta superabit. et er sine muta

Dicit ꝙ noīa termīata in us et in vum hn̄t gtōs eq̄les ntō vt dn̄s dn̄i. Nota ꝙ vr̄ ma-
le dicere q2 in dn̄s septē sunt lr̄e et in dn̄i sex. Dicēdū ē ꝙ nō intelligit de equalitate lr̄a
rum sed sillabaꝝ. Scđo q2 mōspesulan⁹ est quiq3 sillabaꝝ et mōtis pesulani est sex dicē
dum ꝙ solū intelligit ex ꝑte noīs termīati in us. vnde sicut pesulan⁹ ē quatuor sill'aruꝫ
et pesulani. Sed qđ fit in er. hic ponit regulas de genitīo difformiter se hn̄te et diditur
in .ii. q2 p2io ponit regl'as de gtō crescēte. scđo de eq̄litate ipsius. scđa st si p2esit. Jtē p2ia
in .ii. p2io ponit regulā. scđo ꝓsequitur. secūda er sp iūcta. Hec in .ii. p2io ponit vnā regu
lam. scđo aliā. scđā. Et er sine muta. p2io .d. ꝙ noīa termīata in er sp p2ecedēte crescunt
in gtō vt ꝓsper ꝓsperi ⁊ asp asperi. Nota ꝙ talia crescūt duplici ratōe. p2io. Euphonie
cā. q2 pulcrius sonat aspi ꝙ̄ asp2i. scđo ꝓpter regl'am prisciai .s. ꝙ gtūs dꝫ esse eq̄lis no-
miatiuo feīo termīato in a descēdente a masculino ⁊ q2 ē trisil'm iō ⁊c. Jteꝫ notāter .d.
sp. q2 scđꝫ priscianū nulla sill'a nisi sit terminalis terminatur in mutā nisi sit cōpositio
vel sill'a sequens incipiat ab eadē lr̄a vt reddo. vn̄ dꝫ sill'ari ignis gn. sil'r debet sill'cari
aspa sp. vn̄ no. ꝙ ꝓper ē nouū sine .s et ꝓsper cū .s idē ē ꝙ bonū. vnde ꝓpera dico sed tu
bona ꝓspera dicas. Et er sine dicit ꝙ noīa termīata in er nō hn̄tia mutā i mediate an̄
er crescunt in gtō vt puer. eri. de puer ratio est quia non facit puri ad drāꝫ de purus pu
ri etiam quia facit feīum per a vt puera re ratō est de isto nomīe miser quia non potest
sill'cari cum liquida et s est liquida ideo ⁊c. et quia facit femininū per a.

St si p2esit genitiuus non superabit
Huic nomme suberit ternam ue sequester habebit

Ponit regulas de eq̄litate et p2io ponit vnā. scđo aliā. scđa. Par est cū mute. P2io .d. ꝙ
noīa termīata in er st p̄cedēte hn̄t gtūm equalē ntō vt magr̄ mgr̄i notabilit .d. st. vt di-
ctū ē sp. scđo notādū ꝙ nō crescūt q2 nō ē cacephatō dicēdo magistri. scđo q2 facit gtūm
equalē feīo vt magr̄a. Sꝫ obicitur de st et vr̄ ꝙ sup̄fluat cū possit cōtineri sub ista regl'a
Par ē. dicēdū ē ꝙ nō q2 st est regula sp̄alis. Par ē. est regl'a gn̄alis q2 multa sunt in st
q̄ nō faciūt per a. hiuc nomme dicit ꝙ sequester retinebit istā regl'aꝫ vel erit tertie deliatō
nis q2 quidā dicebāt ꝙ erat tertie declinatōis et alii scđe. nota ꝙ seq̄ster dr̄ a sequo2. Est
autē seq̄ster recōciliato2 q̄ discordes pacificat et q̄ certantibus medius interuenit. apud
grecos a mesos dr̄ hu. papias dicit seq̄. est suscepto2 pigneꝝ. D. B. sed obicit̄ q2 sinister
facit sinisterio2 ⁊ n̄ facēt nisi sinister facēt sinisteri q̄r ac. vr̄ eē diminit⁹ dicendū ē ꝙ sini
ster facit sinistra et sinistera et ꝑt facer̄ sinisteri et sinistri ꝑ regl'as prisciai ⁊ dat̄ intelligi

Par est cū mute subit er per a dans muliebre. ꝑ analogiā de dester.
Hinc tamen excipias que de gero vel fero formas

Hec pars diditur in .ii. p2io ponit regl'āꝫ. scđo exceptōꝫ. scđa. hinc t̄n excipias. p2io .d. ꝙ
noīa habentia mutā an̄ er que faciūt feīum ꝑ a hn̄t gtūm equalē ntō vt niger nigra ni
gri rō ē q2 nō est ibi aliqua cacephatō cū liq̄da possit sill'cari cū muta. hinc poīt exceptōꝫ
dicēs ꝙ composita de gero et fero excipiūtur vt armiger dapifer licet habeāt mutā ante
er crescūt vt armigeri dapiferi et rō est q2 faciunt feīuꝫ per a vt armigera dapifera ⁊ dꝫ
ꝙ gtūs mascl'i sit equalis ntō feī. termīato in a ideo crescūt vl' supant. scđa rō ē q2 dicit.
Saluianus ꝙ omnis dictio cōposita ex corruptis dꝫ retinere p2imā sillabā in composi-
tis sed armiger ⁊ dapifer nō retinerēt nisi superarēt ntūꝫ dicēdo armigeri dapiferiq3.

Crescunt que dant us/sed adulter erit superandus
Celtiber atqꝫ lacer liber socer ac hyber adde
Presbiteri cum mulcibero memor esse memento
Dexter format eri poteris quoqꝫ dicere dextri.

Ponit terminationes mutas et p̄rio facit hic.scdo remanet dubiū:scda ibi vnus.p̄ria i ii.primo facit ꝙ dictū est .scdo ponit regulā ꝑ modū exclusionis.scda .Cetera cū muta. p̄ria in.ii.p̄rio ponit exceptōꝫ vnā.scdo aliā ibi.secūda.Celtiber.dicit p̄rio ꝙ illa que faciūt us in genitiuo crescūt vt vnus vnius.Sꝫ obicitur q̄ꝛ alius nō crescit ⁊ tñ us in gtō Dicendū ꝙ crescere est duplex aut in sillabis aut in tp̄ibus .vñ lꝫ nō crescat in sillabis tamē crescit in tp̄ibꝰ q̄ꝛ sꝑ producit gtūs.ntūs aūt corripit.Et adulter facit adulteri qr facit feīum ꝑ apt adultera et excipit ab ista regula.Par est in hac reprobat opīo quedā que dicebat ꝙ facit adulterius q̄ꝛ credebāt ꝙ cōponeret de altera et dr̄ q̄si alterius thoꝝ tenēs dicēdū ē ꝙ nō est ꝯpositio sed ethimologia Nota ꝙ ibi ē exceptio a tribꝰ regulis primo a reg̃la generali q̄ꝛ talia faciunt in us et nō in.i.scdo ab illa reg̃la vm ꝑ q̄ptuꝫ ad notūꝫ terminatū in us.iii.excipit ab illa reg̃la par ē q̄ptū ad illa q̄ terminātur in er ⁊ faciunt feīum ꝑ a.Sciendū ē ꝙ duplex est regula quedā est absoluta et ista debet p̄cedere exceptionē Alia est data sub ratōe exclusionis et ista dꝫ sequi exceptōnē sicut si diceret sortes est albus et oms alii sunt nigri eodē modo ē dicēdum ꝙ est exceptio ab ista reg̃la Cetera que datur per exclusionē et ideo exceptio dꝫ precedere. Celtiber est nomē populi.Hugo papias vero dicit celtiberi sunt dicti a gallis:qui prius celtici dicebantur ⁊ ab hybero hyspanie fluuio vbi consederunt quorum ex noīe celtiberia regio.D.B.lacer.ra.rum.laceratus.ta.tū.et facit laceri.Liber.iiii.signifi.Bachū francū codicē ⁊ corticē Pro duobꝰ significatis primis facit beri ꝓ vltimis facit bri.vñ.io.de gal.ꝑ bacho ꝓ nō seruo vult crescere liber.In reliquo sensu crescere spne liber Socer ē substātiuū et facit soceri .vnde quidā dicūt ꝙ faciebat feīum socera falsum est q̄ꝛ inuenitur socrus in feīo genere.Est autem socer pater vxoris vel mariti et componitur ꝓ socer et est pater soceri.hyber potest declinari hyber yberis et significat pp̄l̃m et sic de ipso nō intelligit vel potest declinari hyber hyberi et tūc significat aliquē d̄ populo et isto mō accipitur hyberus beri est fluuius a quo dicūt yberi.Pap̄.dicit hyberꝰ nom̄ fluuii ē.inde hyber.ri.per apocopam nomen gentis iuxta euꝫ posite in hyspania que hyberia vocatur a fluuio illam illustrante.D.B.Presbiter secundū diuersos diuersimode exponitur.vnde presbiter dicit a presbiteron grece ꝙ est senex latine quia dꝫ esse sensatus vel a p̄scon grece ꝙ est superās latine vel p̄sbiter q̄si pre aliis ter scilicet moribꝰ vita et scia vel q̄si prebēs aliis iter et tunc s demitur;et crescit in gtīo p̄biter prebiteri .Papias dicit mulciber est iupiter:mulcifer vero est vulcanus.de ianua dicit ꝙ vtrūqꝫ accipitur pro vulcano qui ē faber iouis.sed hic et hec mulcebris et hoc mulcebre ē suauis delectabilis.D.B.Mulciber scdm quosdā quasi mulcens ferrum ymbre et sic facit mulcibris etiā mulciber facit mulciberis et tunc dicitur quasi heros mulcens ferrū et dr̄ mulciberi et tunc dr̄ quasi herus mulcēs ferrū et hoc totū pro vulcano.i.ferrario nō ꝓ fabro et scdm vg.faber dicitur ml̃ciber Dexter dicit actor ꝙ dexter facit dextri et dexteri.

Cetera cum muta dic esse frequentius equa.

Ponit reg̃laꝫ ꝑ exclōneꝫ.d.ꝙ noīa hn̄tia mutā an̄ er ⁊ q̄ nō pn̄t ꝯtineri sub reg̃lis sp̄alibus faciūt frequētiꝰ gtūm equalē ntō et dicit frequētiꝰ propter sinister ꝙ aliquando facit sinistri et aliqn̄ facit sinisteri et facit femininum sinistra et sinistera.

Vnus et vllus vter quis nullus solus et alter.
Totus dant in ius genitiuos addis alius
Namqꝫ tenent normam pronominis ista secundam.

Hic remouet dubiū posset aliquis dicere cuꝫ dictum sit ꝙ nomina terminata in us cre/
scunt q : sunt illa. hoc dubiū remouet dicēs ꝙ vnus ⁊c. p̄rio no. q̄r actor docet declinatio
nē istorū noim cū sint scd̄e declinatōis pronoīs. Dicendū est ꝙ triplex est cā. p̄ria est qr
p̄ri s . determiauit in scd̄a declinatōne noīs ideo etiā iste actor determinat. secunda cau
sa est quia quidē crediderunt ipsa esse pronoīa sicut donatus et q̄m pueri ita possent cre
dere ideo ibi de ipsis determiat. ne credāt ipa esse ꝓnoīna sꝫ noīa. tertia cā est quia an
tiquitus erant secūde declinatōis noīs et hoc appet q: dr̄ nūc cuius generis neutri ⁊ nō
neutrius et ideo de ipsis antiquis retinuimus genitiuū et iō de ipsis in ista declinatōe
determinat. scd̄o nota. ꝙ si aliquis querat q̄r potius determinauit in scd̄a declinatōne
ꝙ̄ in quarta cū faciūt gtūm suū in us Dicēdū est ꝙ fuit duplici rōe. p̄ria est q: solū cōue
nit in genitio cū q̄rta declinatione. sed in aliis casibus ꝯuenit cū scd̄a et q: in pluribꝰ cō
uenit cū scd̄a ꝙ̄ cū quarta ideo de ipsis p̄riꝰ determiauit in scd̄a ꝙ̄ in q̄rta. scd̄a ratō ē q:
forte viderentur esse quarte declinatōis si de ipsis determinaret in quarta declinatōe
ideo noluit de ipsis in q̄rta declinatōe determiare. tertio nota ꝙ vter vtris est cadus sed
vter vtriꝰ ē interrogatiuū et significat quis . vn̄ ꝟsus Dicatꝰ quid vter sꝫ dicatꝰ cadꝰ vter.

Cum datur i bina iacitur quandoqꝫ suprema

Dicit ꝙ q̄n genitiuus habet duo ii q̄nqꝫ vltima abicitur vt Antonius antoni ꝓ anto/
nii Nota p̄rio ꝙ notabiliter. d. iacitur q: per figurā q̄ dr̄ appocopa. ēt. d. notāter q̄nqꝫ q:
non semper nisi causa metri et nūq̄ in prosa. scd̄o notādū quō debet tale nomen decli
ri non debes dicere Antonius. ni cū nō sic faciat gtūm. Item non debes dicere Antonii
cum petatur de antoni eodē modo ꝺ aliis. Dicendū est ꝙ dēmꝰ dicere Antonius anto
nii et per apocopā ātoni. Et si queratur ꝙ declines induperatorē debes dicere impator
actio ipatorē vl̄ induperatorē ꝑ epenthesim vn̄ versus Nūq̄ declines pueris dicēdo pe
culi. Nā facit hoc ꝟsus ꝯpellēs teste marone. Nec spes libertatis erat nec cura peculi.

Eus dat ei vel eos genitiuo more pelasgi

Dicit ꝙ nomen termiatum in eus grecuꝫ facit genitiuū suū in ei vel eos vt thesei vel
theseos. primo nota ꝙ notanter. d. eus. ꝑ vnā sillabā q: illa que faciūt eus ꝑ duas silla/
bas vt bartholomeus nō faciūt ei vel eos sed solum ei. scd̄o nota q̄r h̄nt duplicē geniti/
uum q: greci carēt abl̄o et ponūt genitiuū loco ablatiui ⁊ ꝑ hoc h̄nt duplicē gtūm vnuꝫ
rōne genitiui et aliū ratione ablatiui deficiētis. tertio notāduꝫ ꝙ facit ei scd̄m declina
tionē latinā ⁊ eos scd̄ꝫ grecā. vn̄. Jo. ꝺ. gal. Eus dat ei sꝫ eos facies imutādo pelasgos.

Tertius o posuit sextumqꝫ sibi sociabit

Superius determinauit de gtō scd̄e declinatōis. Hic determinat de datiuo et abl̄o cā
cōuenientie et diditur in. ii. p̄rio poīt regulā scd̄o exceptionē. scd̄a sed dabis i terno p̄rio
dicit ꝙ dtīs et abl̄s scd̄e declinatōis t̄miant in o vt dn̄o et magistro. p̄rio nota. ꝙ an̄ ac/
cusatiuū determiauit ꝺ abl̄o. Dicēdū ē ꝙ est cā cōueniētie quā hꝫ cū datiuo. scd̄o nota
ꝙ dtūs et abl̄s sunt similes in terminatione Ad hoc dicēdū est ꝙ dtūs et abl̄s silēm mo
dū h̄nt significandi. et hic pꝫ. qr vnū pōt sūmi vel exponi ꝑ alterū vt ego sum visus tibi
vel a te vt signa respondeāt signatis h̄nt vnā termiationē. tertio no. ꝙ notablr̄. d. socia
bit q: p̄rio sociat sibi posterius. sed dtūs prior est abl̄o: ergo sociat sibi ablatiuum.

Sed dabis i terno cum feceris us genitiuo

Ponit exceptionem dicēs ꝙ quando genitiuus termiatꝰ in us eius dtūs termiatꝰ in i ut
vnius vni. p̄rio nota quare p̄rio repetit cū dixerit ea esse scd̄e declinatōis pronoīs. Di/
cendū ē ꝙ repetit vt ondat oīs casus in quibus deuiāt a scd̄a declinatōe noīs et q: so/
lum in genitiuo ⁊ datiuo deuiāt . iō ꝺ datiuo determiat. scd̄o nota ꝙ p̄ri s. d. in maiori ꝙ
talia formāt dtūꝫ a genitiuo ꝑ remotionē de us. vt vnus vni: etiam. d. ꝙ gtūs est maior
vna sillaba dtō sed cum dr̄ alius est trisillabū et alii sill̄r. Soluitur dupl̄r. p̄rio q: forma
tur a genitiuo irregl̄ari. s. de alius tamē nos dicimus alius cā hyatus. qr cū formatur
a gtō illo irregulari nō facit mētionē actor iste. vel dicendū ꝙ facit alii ad drām huius

verbi passiue vocis. Alor. leris. quod facit in infinitiuo ali. tertio nota ꝙ huius deberet facere hui sed facit huic per additionem de. c. ad drām hui⁹ interiectōis hui de ei q₂ rationabiliter deberet esse monosillabū cum genitiuus sit dissimilis. d. pris. ꝙ profert per dieresim ne ei interiectio putaretur si per vnam sillabā proferretur.

Vm retinet quartus. Sed neutris prouideamus
Primum cum quarto quintoqꝫ sono dabis vno.

Determinat prīo de accusatiuo latino. ii. de actō greco. scda On iunges Itē prīa in. ii. prīo ponit regulā suam secundo ponit exceptionem per mōm regule. scda sed neutris primo dicit ꝙ actūs secunde declinationis terminatur in vm. vt dnm. Sed neutris. hic ponit exceptionē p modū regle dicēs ꝙ debemus ꝓuidere de neutris. q₂ talia hn̄t tres casus siles. s. ntūm actūm et vtūm. prīo notādū ꝙ ē exceptio q̄tū ad noīa terminata in vs et nō q̄tū ad nomina terminata in vm q₂ talia bene tenēt regulā et ista ē regula subalterna. scdo notandū ꝙ hec est regula generalis in singulari et in plī tā in prīa declinatiōe q̄ in scda q̄ in tertia q̄ in quarta q̄ in. v. propter hoc notāter. d. ꝓuideas cū prouidentia sit de futuris. Si queratur q̄re potius regulam in scda declinatōe ponit q̄ in aliis. Dicēdū est duplr. prīo q₂ plura sunt neutra in scda decliuatōe q̄ in aliis et ideo melius facit mētionē in scda q̄ in aliis. secunda cā est q₂ ibi primo debuit ponere istā regulam vbi prīo facit mētionem de neutris sed in secunda declinatione primo facit mētionē de neutris. iō. ꝛc. Itē notādū que est causa huius regule quidā dicūt ꝙ penuria vocum est causa. q₂ secundū philosophū elencorū libro voces sunt pauce res infinite et propter hoc fuit necessariū ꝙ vna vox plura significaret ergo ꝛc. Sed ista ratio nō valet q₂ eadē ratione masculinū et femininū haberēt actūm similē ntō ꝙ nō est verū pp̄ hoc dicendū est aliter. s. ꝙ solus vsus est ibi causa vsus fuit motus pro tanto q₂ scdm prisc. scdo minoris nti et vocatiui sunt similes et exponit. i. intrāsitiue cōstruūtur. q₂ habēt modos significādi consiles et vt signa signatis rn̄deāt ntūs ꝛ vctūs fere sunt siles in oībus et bene dr̄ fere q₂ noīa scde declinationis terminata in us mutant vs in e vt dn̄s domine Actūs aūt est maxime trāsitiuus et ꝓpter hoc semper habet terminationē dissimilem ntō vt dn̄m sacerdos sacerdotez manus manū dies diē musa musam et hoc in masculino et feīno ideo vsus voluit ꝙ actūs neutri esset similis ntō et de vtō nō est dubium Item notāduz ꝙ oīa neutra habēt tres casus similes. s. ntūm actūm et vctūz scdꝫ artē

On iunges grecis: menelaon erit tibi testis
Cum tenet eus rectus aliquando fit per a quartus

Hec pars diuiditur in. ii. prīo ponit vnā regulā. secūdo aliā. secūda. Cum tenet eus. dicit prīo ꝙ noīa greca termiant actūm in on vt menelaon. deiñ. d. ꝙ noīa greca terminata in eus aliquando faciūt in a vt thesea. primo notandū ꝙ quidā dicunt ꝙ est exceptō sed male dicūt q₂ sunt spāles terminatōes et cū istis spālibus termiationibus hn̄t gn̄alem terminationē vt menelaū vel menelaon theseum vel thesea

Rectus in r vel in um similem faciet sibi quintum.

Hec diuiditur. in. ii. primo ponit regulas speciales. scdo generalez. scda. Us mutabis: Sed obicitur cōtra istā diuisionē eo ꝙ prīo debet poni generale q̄ speale. dicendū est ꝙ verū est nisi generale detur per exceptionē ideo non valet Item prīa in tres scdm ꝙ ponit tres regulas. scda. Recti diptong⁹. tertia. Cum propriū dat ius. prīa in. ii. primo ponit regulā. secūdo ponit exceptionē. scda. Ex er q̄nqꝫ prīo. d. ꝙ noīa in r. ꝛ in vum terminata faciūt vtūm similē ntō. vt magister et scānū. prīo nota ꝙ quidā dicūt ꝙ dꝫ esse er: sꝫ male dicunt q₂ nō hēmus quō noīa terminata in ir vt vir et in vr vt satur facerent vocatiuū et ꝓpter hoc dicēda est lr̄a. et scdo nota ꝙ videtur ꝙ actor sit superfluus: q₂ dixit ꝙ neutra habent tres casus similes scꝫ ntūm actūm et vctūm. Hic actor de vctō. Soluit dupplr prīo ꝙ supius dixit accidentaliter. hic. d. principaliter nec est incōueniēs vel

dicendũ est ꝙ non repetit q̃tũ ad neutra sed q̃tũ ad feīa termīatā in um vt dortium et filortiũ ex quibus erat diminutus nisi posuissꝫ istã termīationem um. Notandum ē ꝙ dortium pulcra visu est interpretanda.

Ex er quandoqꝫ per methatesim reperis re

Hic ponit exceptõꝫ dicẽs ꝙ q̃n ntũs terminat in er vtũs facit re ꝑ methatesim vt leandre ꝑ leander. primo nota ꝙ methatesis est trãspositõ lr̃e vel sillabe a proprio situ ad ĩpropriũ vt displina pro disciplina lr̃e vt leandre pro leander. Notanð secundo ꝙ notanter. d. er. qꝛ non hꝫ fieri in noībus terminatis in ir nec in ur. nec in um sed in noīb⁹ terminatis in er. tertio nota ꝙ non fit in omnibus nominibus terminatis in r. sed solũ in grecis que apud antiquos terminabãtur in us et proprijs vt antiquitus dicebat euãdrus a quo dicebatur euandre similiter theucrus a quo dicebatur theucre et hoc regulariter si autem intelligatur ꝙ descendat de euander ⁊ theucer tũc est methatesis.

Recti diptongus dabit eu quinto quasi grecus.

Dicit ꝙ ntũs terminatus in diptongũ facit vtũm suum in u. vt thideu. Sꝫ obicitur qꝛ melãpus termīatur in u. ⁊ actor nõ facit mẽtionẽ ergo male. Soluitur triplicit. prĩo soluunt admirãtes et dicũt ꝙ debet poni iste versus. Cum ꝓprium longã dabit us. v quit⁹ habebit et hocmõ soluunt Aliter soluũt alij ⁊ cõstruunt sic versum. Recti diptongus. i. rect⁹ terminat⁹ in diptongũ dabit eu quinto sicut grec⁹. i. sicut melãpus dat u. Alij soluũt alr̃. qꝛ debet esse u. tñ et non eu. Et cõstruunt. Recti diptõg⁹. i. rectus diptongatus et in hoc comprehenditur melãp⁹ qꝛ antiq̃t⁹ terĩabat ĩ eus diptõguꝫ ⁊ mutata fuit in us ita ꝙ us fuit ꝑducta. dabit eu quinto quasi grecus. id est scd̃m morem grecorũ quia greca in us ꝙ̃ plurimũ. terminant sic vtũm.

Cum proprium dat ius tenet i. quintus iaciens us.

Dicit priscianus in. viij. in us vero terminata si sint propria. i. ante us habentia abiecta us faciunt vocatiuum vt virgilius virgili. sed eodẽmodo in e. antiqui proferebant vt virgile. Notandum si quis dubitaret si ista nomina laurentius. vincẽtius facerent ti vel ci. Ad hoc inspiciendа est quedam regula prisciani que talis est: quotiensciuqꝫ. i. sequitur. t. alia vocali sequente. i. t. habet sonum de c. nisi x. precedat vel s. vt mirtio questio vel h. interponatur vt mathias. vnde versus. J t. si presit alia subeũte vocali. Si nõ ponatur x. aut s. t. sonat vt c. aut nisi ponatur h. aut nisi differat vsus. Tunc arguitur remota causa remouetur effectus sed in vtõ remouetur us qui erat causa quare t. habet in nomīatiuo sonũ de c. ergo debet habere sonum suum t. vt laurenti vincenti. Si queras vtrũ omĩa faciant ti in vtõ. Dicendum est ꝙ non et ad habendum cognitionem illorum que faciunt ti. et que faciunt ci debemus notare tria. scilicet deriuationem vsum et vulgare. vnde vincentius quasi vincens centũ. et centum retinet ideo ⁊c. similiter laurentius qꝛ dr̃ de laurẽto opido retinet t. similiter qꝛ in gallico dicitur horaces et põces per c. ⁊ nõ per t. ideo retinet c. in vocatiuo vt horaci ponci. Sed queritur vtrũ in istis nominibus vultei. Gai. Pompei. J sit vocalis vel consonans et arguitur ꝙ sit vocalis qꝛ aut est vocalis aut consonans. non est consonans ergo vocalis. ꝙ non sit consonans. probo qnia dixit priscianus ꝙ J. et u. posite loco consonantis ponũtur in prin. dictionũ sed non ponunt in principio sed in fine ideo ⁊c. Jtem si esset consonans pateretur post se vocalem sed non patitur ergo ⁊c. Oppõm. argr̃ quia nominatiuus formatur a ntõ ꝑ remotionem us in vocatiuo. J existens ante us erat consonans. ergo in vocatiuo erit cõsonans et declaratur secunduꝫ priscianuꝫ quia datiuus formatur a genitiuo terminato in ius sed in dtõ formato a gtõ disillabo terminato in ius retinetur i. consonans sicut apparet in hac dictione cuiq̃ secundum priscianum accipitur pro monosillabo sed nõ esset si esset vocalis quare ⁊c. Et si tu obicias de ei ꝙ sit disillabum et tamen descendit a genitõ disill'o ergo male dicis. Dicẽdũ est ꝙ pris. soluit ⁊ dicit ꝙ dtũs ei ꝑ dieresiꝫ ꝓfertur ne ei esse interiectio putaretur. Jstam enim questioꝫ soluit priscianus dicens oīs vocatiuus in J. dꝫ esse minor vna sillaba suo nomīatiuo vt virgilius virgili si ergo

vlteius ⁊ pompeius sint in ntõ trisill'i i ṽtõ debẽt esse disill'i ꝙ non potest fieri nisi J lo co consonantis accipiatur ergo ⁊c. hoc idẽ ꝓbat ꝑ vsũ antiquorũ q̃ ꝓnũciauerũt vtũꝫ di sillabũ. vñ oratius durus: ait: vultei nimis attentusqꝫ videris. ⁊c. dicẽdũ est ꝙ licet di/ xerit ꝙ ponitur in principio non tamen negauit ꝙ J nõ possꝫ poni in fine et hoc proba tur ꝑ ip̃m in prĩo minoris vbi. d. ꝙ v. loco cõsonãtis posita sꝑ ponit̃ in principio sillabe nullã mentõꝫ faciens de i. ꝑ hoc innuẽs ꝙ i. loco ꝯsonãtis posita bñ possit poni in fine dictionis Ad aliã dicẽdũ ẽ qn̄ dr̄ si esset ꝯsonãs pateret̃ ⁊c. dicẽdũ ꝙ verũ eẽt si eẽt natu ralis ꝯsonans si retineret sonũ ꝯsonãtis Itẽ notãdũ ꝙ q̃tuor reqrũt̃ ad istã regl'aꝫ. prĩo ꝙ sit ꝓpriũ ꝑ hoc remouẽtur appl'ta. scd̃o ꝙ nõ sit deriuatiuũ appropriatũ ꝑ excellentiã sed ab ip̃õne ⁊ ꝑ hoc remouet̃ delius q2 deriuat̃ a. delos insula q̃ appropriat̃ phebo. ⁊ fa cit delie. tertio ꝙ terminet̃ in ius ⁊ ꝑ hoc remouent̃ ꝓpria noĩa teriata in us vt petr⁹. q̃r toꝙ terientur in ius correptã et ꝑ hoc remouet̃ parchius ꝙ facit pchie. vñ Jo. de ga. Si deriuatũ fuerit ꝓpriũ ꝙ ius dat. tũc quĩto dat ie de delos delius exit. Si ꝓprium lõgat ius trisill'a cũ sit dictio. tũc dat ie parchius sit sic manifestat:

Vs mutabis in e: si formas cetera recte

Quintus habet casus fili deus agne vel agnus.

Dicit prisc. alia vero noĩa in us desinẽtia mascl'ia vl' feĩa ꝯuersa us in e faciũt vtũꝫ vt dñs dñe prim⁹ me. Ab ista regl'a excipit̃ filius ꝙ facit fili cui⁹ rõ est quia antiq̃ ignoran tes ꝓpriũ noĩm vocabãt eũ fili et sic vtebãtur ip̃o tãq̃ ꝓprio noĩe et ꝓpter hoc facit fili i vtõ sicut ꝓpria noĩa. Agnus facit agne vl' agnus et deriuat̃ ab agnosco scis. q2 agnoscit patrẽ et mr̃em vl' agnus interp̃tat̃ pius q2 fuit pius in redimẽdo nos de morte eterna ⁊ ꝓpter hoc cãtatur in missa ter. Quidã bñt hũc ṽsuꝫ Et vulgus fluui⁹ ppl's pelag⁹ quo qꝫ dant us. Sꝫ nõ debẽt hr̃e q2 vulgus et pelag⁹ sunt neutra et de ipsis est data regula Nota ꝙ i istis noĩbꝫ ppl's et fluui⁹ vtimur ista teriatõe us cã metri. vñ virgili⁹ i octauo corniger hesperidũ fluui⁹ regnator aq̃rũ. lucan⁹ i scd̃o. degener ppl's vix scl'a lõga decoꝝ

Rimo plurali quinto simul i sociabis.

Dicit ꝙ ntũs et vtũs pl'es scd̃e declinationis terminant̃ in i vt dñi et diuidit̃ in. ii. primo regl'as de scd̃a declinatõe in pl'i numero. scd̃o ponit exceptões. se cũda excipis ambo duo Itẽ prĩa in. ii. prĩo ponit regl'aꝫ de ntõ ⁊ vtõ sil' cã ꝯueniẽtie. scd̃o ꝺ obliquis. scd̃a dic nisi ꝯcisis Itẽ prĩa in. ii. prĩo ponit regl'aꝫ. secũdo exceptõꝫ. scd̃a hos casus. prĩo notãdum ꝙ determiat de ntõ et vtõ simul causa cõuenientie.

Hos casus neutris quartumqꝫ decet per a. poni.

Dicit actor ꝙ neutra faciũt ntũꝫ actũꝫ et vtũꝫ i a vt scãna. sꝫ obicit̃ vr̄ ꝙ actor sit sup̃flu us q2 supius poĩt istã regl'aꝫ ibi ãt repetit ergo male. dicẽdũ ẽ ꝙ sp̃ãliter dat regl'am de neutris scd̃e declinatõis nec est sup̃fluus q2 superius ponit regl'aꝫ gñalẽ ibi poĩt regl'aꝫ sp̃ãlem. vnde est exceptio q̃tum ad ntũm et vtũm et incidens actũm.

Dic (nisi concisis) orum fieri genitiuis

Poĩt regu. de gtõ. d. ꝙ gtũs pl'is scd̃e declinatõnis teriat̃ in oꝝ: nisi per sincopã ꝓferat̃ vt deũ ꝓ deorũ. hic notãđ q̃ sunt ista q̃ sincopãtur. dicẽdũ est ꝙ tria requirũtũr. prĩo req/ ritur abilitas vocis. scd̃o vsus autoꝝ. tertio cõsidẽtia. vñ oꝫ ꝙ sit sbã q2 si nos dicerem⁹ albũ ꝓ alboꝝ esset dubiũ vtruꝫ esset ntũs neutri gñis vel gtũs sincopat⁹ vel actũs ma/ sculini vel neutri et nõ fit i oĩb⁹ substãtiuis sed solũ mascl'is q2 si diceret̃ tẽplũ ꝓ tẽploꝝ dubiũ esset vtrũ eẽt ntĩ caũs vel actĩ vel vtĩ vel gtĩ sincopati Et nõ fit in oĩbꝫ mascul'is sed in illis solũ in q̃bus actores sunt vsitati. vñ d. pri. iuenit̃ tñ ꝑ concisionẽ medie ma/ sculinorũ pleraqꝫ noĩm (que neutra nõ habent) hunc casum ꝓferẽtes Et notãter dicit pleraqꝫ. vnde Jo. de ga. Mascl'ia q̃ de se nõ formãt neutra poete scindũt vt clamor ẽ vi rũ stridorqꝫ rudẽtũ. Sꝫ obicit̃ quia bñ inuenit̃ duũ ꝓ duoꝝ et tñ est adiectiuuꝫ. dicẽdum est ꝙ bene põt facere q2 nulla est cõcidentia et etiam inuenitur frequẽter in vsu.

Tertius is finit: sextumqꝫ sibi sociabit

Os faciet quartus.nisi neutris a.damus illis.
Excipis ambo duo tamen:hec etheroclita pono

Dicit ꝙ dtīs et abl'us plurales terminātur in is.vt scannis.Os faciet dicit ꝙ accusatiuus terminatur in os.vt deos.Sed neutra excipiuntur:q̄ terminantur in a.et videtur actor esse superfluus repetendo de neutris.Dico ꝙ repetit vt immediate excipiat ista. Ambo et duo.vnde nota ꝙ excipiuntur a regula primo plurali qꝛ non faciunt in i vt dictum est.secundo excipiuntur q̄tum ad neutra:quia non faciunt in a.vt templa sed in o.tertio excipiuntur quia non faciunt in is.sed in bus quare debent poni in fine.

Dabit e qꝫ vel a tibi declinatio terna

Superius actor determinauit de secūda declinatione:que cognoscitur per J.hic determinat de tertia que dignoscitur per is.et quia tertia declinatio se habet per additionē vel additum respectu secunde et omne illud ꝙ se habet per aditōꝫ est posterius ideo ꝛc.hec pars diuiditnr in.ii.primo determinat de ipsa in singulari:secundo in plurali.secunda ibi primns pl'is.Jtem prima in ii.primo ponit terminatiōes noīatiui.ii.determinat de obliquis.ii.format nomē in a.prima in.ii.primo ponit terminationes in vocales.scđo in consonantes:secunda ibi c.iūges a.primo dicit ꝙ tertia declinatio terminatur in o.tam in noībus grecis q̄ꝫ latinis q̄ꝫ ebreis:in latinis tam masculini vt hugo:q̄ꝫ feī vt ymago:q̄ꝫ cōis vt virgo homo pseudo Jn grecis tam masculis vt apollo q̄ꝫ feis vt dido:in ebreis masculinis vt abdenago.Jn e.tam latinis substantiuis vt mare q̄ꝫ in adiectiuis vt dulce.Jn a inueniuntur tm̄ neutri vt crisma dogma.primo notandū ꝙ videtur actor peruertere ordinem cum primo ponat o.deinde e ꝛ postea a.Dicendum est ꝙ actor facit versus consonantes q̄tū potest et hoc facit.quia ista que dicuntur consonātia melius memorie cōmendātur:et ea intellectus faciliter apprehendit:et propter hoc sic ordinat.O dabit ꝛc.et hoc pꝫ per totum librū.Jtem nota ꝙ teriationes nomiatiui tertie declinatōnis possunt accipi dupl'r:aut q̄tū ad termiatōꝫ incōpletam:aut q̄tum ad terminationē completā.Et appellatur termiatio incompleta:qn̄ termiatio dictionis ꝯsiderat̄ q̄tū ad consonantem tm̄ vt c.d.terminatio cōpleta appellatur quando cōsonās cū vocali vel quādo vocalis dictionem finit.Quantum ad teriationē incōpletā.x.sunt termiatōes tertie decl'ois.vñ Jo.de gal'.tertia litterulas dat declinatō denas.A prior ē eqꝫ vel o.c.d.vel l.n.s.sit.r.t.Si cōsiderer̄ q̄tū ad termiationē cōpletā que dr̄ sbālis et hoc duplex:aut q̄tū ad termiatōꝫ sbālem:et sic sunt quinquaginta septē et hocmō cōsiderat actor:vel pn̄t ꝯsiderari q̄tū ad teriatiōꝫ sbālem et accidentalē.scꝫ.q̄tuꝫ ad correptōꝫ et ꝓductōꝫ:et hocmō sunt lxxviii:vñ Jo.de gal'.Fines diuersos hēt i se septuagita.illis p̄terea bis q̄tuor addē debes.ꝛ paulo pl'es sic recte ꝯnūabis ꝛ hocmō ꝯsiderauit pri.q.correptō ꝛ ꝓductō nō faciant ad declinationē scđꝫ sbām suā.

C iunges a vel e.D vult.i sola preesse

Admirātes diuidūt hāc ptē in.ii.prio ponit actor termiatōes tertie declinationis in cōsonātes.prio inuentas.scđo vltimo inuētas.scđa.x.cū vocali.Jtē pria in vii.prio ponit termiationē nti tertie declinatōis in c.scđo in d.tertio in l.quarto in n.quinto in r.vi.i s.vii.in.t.scđa.d.vult.tertia l.cū vocali.quarta.n.u.nō iūges.v.cuilibꝫ r.iungis.vi.s in super.vii.u.solā.t.prio.d.ꝙ tertia decliatō hꝫ diuersas termiatōes in c.a.vl'e.p̄cedēte c.a.vt lac e.vt.alec.prio vr̄ ꝙ actor sit diminut⁹ cū nullā facit mentionē de terminatis in.b.vt Jacob.Dicendum est ꝙ talia sunt propria et barbara et indeclinabilia et de barbaris non se intromittit:si autē se intromittit facit nobis grām:scđo notandū ꝙ possumus dicere iungere a.vel.e:huic lr̄e c.ratio huius est qꝛ perfectio additur suo ꝑfectibili sed vocalis est ꝑfectio consonantis in sillaba ergo etc.Etiam possumus dicere iūge c.a vel e.et rō huius est quia posterius aditur suo priori sed c.est posterius de a et de e.ergo additur eis.tertio nota ꝙ nihil repugnat quin bene possit inueniri in c p̄cedente i vt hic hec hoc.Alec dicitur de alicio.cis et dicunt quidā ꝙ dicitur de alo alis quia soluꝫ alitur ex aqua sed male dicunt cum aqua sit simplex elemētum non potest nutrire per se tam

dicitur ex aqua nutriri quia magis ex ea nutritur ꝙ ex aliis Lac dicitur per ethimologiam quasi liquor albi coloris. D. vult I. dicit ꝙ tertia declinatio habet solam terminationem in d. i. precedente d. vt dauid. sed contra inuenitur bogud dis qd est tertie declinationis et terminatur in d. de quo actor nō fecit mētionē ergo male. Dicendum ꝙ est nomen barbarū et de barbaris non se intromittit quare nō valet. Sed tu obicias d dauid quia est barbarum ergo non debet determinare de ipso. Dicendum est imo quia est reductū in vsu nostro et ꝑpter hoc debet de ipso determinare. bogud aūt non quare non pʒ. Alii dicūt ꝙ actor iste inseqtur pris. et qꝛ pris. non facit mētōʒ de bogud iō nec actor iste et fuit bogud rex maurū.

L cum vocali patietur qualibet addi

Dicit ꝙ ntūs tertie declinationis terminatur in l. a. precedente vt sal e. vt mel i. vt vigil o. vt sol u. vt consul. primo notandū ꝙ lra pōt esse l. quoqʒ vocali vel l. cū vocali. scdo notandū ꝙ ntūs terminatur in l. qualibet vocali pcedente l. vnde sciendum ꝙ vocalium quedā habent grossum sonuʒ vt a. quedā mediocrē seu temperatum vt e. et o. quedā gracilem et exilem vt i. et u. silr l. habet triplicem sonum habet exilem quando geminatur vt vallis grossum quando ponit in fine dictionis et quando sillabificatur cum aliq consonante vt clarus. habet moderatum quando ponitur in prin. vt laurus: et quia hʒ triplicem sonum possibilem proporcionari omnibus vocalibus. ideo ꝛc.

N u non iunges reliquis vocalibus addes.

Dicit ꝙ tertia decliuatio terminatur in n. qualibet vocali precedēte. excepta u. a. vt titan e. vt nomen i. vt delphin o. vt symon. v. non inuenitur Primo notādum quare v. ñ adiungitur. ratio est qꝛ habet gracilē et exilē sonū. secundo videtur ꝙ actor sit diminutꝰ cū non faciat mētionē de nominibus terminatis in m. vt cherubim et seraphin. Itē videtur esse diminutus de neq̄ cū sit tertie declinatōis. probatio. aut est prie aut secunde. aut tertie aut quarte aut quinte Non quarte nec quinte quia nulla noīa adiectiua sūt quarte nec quinte. sed neq̄ est adiectiuū ꝙ pʒ per actorē istum capitulo de genere neqʒ prime neqʒ scde qꝛ noīa adiectiua prime ꝛ secūde declinatōis declinātur per tres diuersas voces et non per tria articularia ergo non erit prime neqʒ scde declinatōis relinqtur ergo per locū a sufficienti diuisione ꝙ sit tertie declinationis. Dicendum est ꝙ seraphim et cherubim sunt nomina barbara et indeclinabilia et de barbaris non se intromittit quare non valet. Ad secundum dicendū est ꝙ neq̄ est indeclinabile et per consequens declinatōis nullius nec est obi. contra acto. cū solum ꝑmiserit se tractaturnm de declinabilibus. Ad rationes in oppositum cum dicitur aut est prime aut est secunde ꝛc. dicendum est ꝙ bene verum est si esset declinabile. sed quia non est declinabile idō non valet. Itē no. ꝙ aliqui dicūt ꝙ dʒ eē in lra. n. v. nō iunges eo ꝙ negatio dʒ addi ipe ratiuo. Sʒ q̄rit vtrū negatō possit addi impatiuo ꝑbat ꝑ pri. ꝙ non et hoc in maiori: q dicit ꝙ negatō nō dʒ addi ipatiuo hoc idē. d. vg. et pe. he. et rō. huius ē. qꝛ ꝙ ipatiuꝰ istō fieri volumꝰ sʒ negatō si addat ipatiuo destruit illud ergo. ꝛc. oppositū pʒ p rōnē qꝛ qd optamus illud fieri volumꝰ. sed negatō destruit et remouet illud ergo nō dʒ addi optatiuo hoc aūt est flm ergo ꝛc. scdo sic quotiensc̄uqʒ aliqua duo hn̄t eundē modū significādi cū quocūqʒ ɔstruit vnū ꝛ reliquū. sʒ non et ne habent eūdē modū significādi ergo ꝛc. sed ne scdʒ ipsos ɔstruit cū ipatio dicēdo ne fac hoc ergo et nō. maior pʒ minor declaratur qꝛ sūt aduerbia negādi. Da negādi vt nō nec neqʒ tertio sic quādo aliqua duo sunt eadē cū quocūqʒ ponit vnū suū significatū cū eodē pōt ponere et reliquū ne ꝛ nō sūt huiusmodi ergo ꝛc. Et etiam cum quo ponit dictio suum significatum cū illo pōt cōstrui sed negatio ponit suum significatū per cōpositionem in imperatiuo ergo ꝛc. sed sciendum est ꝙ duplex est compositio in verbo. vna compositio est que est confirmatio essendi vel nō essendi et tali cōpositōe dr̄ oratio vera vel falsa et talis importat solū p indicatiuū. ꝛ ꝑpter hoc solū ꝑpō de indicatio significat vel importat verū vl falsū. alia ē ꝯpō q̄ ē inheretia rei vbalis ad sbām et talis cōpositio iportat p quēlibet moð ꝛ rōne talis

compositionis que potest negari a substantiuo:potest oībus modis addi negatio vel as sociari. verūtamē sciendū est ꝙ pri.et alii actores dixerūt ꝙ ne magis addit impatio ꝙ̄ non eo ꝙ ne est exclusiua:silr impatiu⁹ significat actū excercitatū:⁊ etiā ne est ꝓhibitia q̄r vsus cōsueuit magis:ꝙ addat impatio ꝙ nō cū vr̄ esse ei ꝓportiōabl'is.hisvisis ad rōnes in ꝓpositum ad priscianū:dicendū est ꝙ dicit recitādo opiniones antiquorū.pe.hc. et ebrardus qui dicit ꝙ non pōt negatio addi impatio dixerūt ad placitum.

Cuilibet r.iungis/s insuper omnibus addis

Dicit actor ꝙ r.potest iungi cuilibet vocali.a.vt par e.vt per i.vt martir o.vt cor u.vt fur S insuper hec diuiditur in.ii.primo ponit termiationes in s.vocali precedente: secūdo consonante p̄cedente.secunda.B quoqꝫ.dicit primo ꝙ s.sociatur cum omnibus vocalibus cum a.vt pietas cum e.vt miles cum i.vt vallis cum o.vt flos cum u.vt mus. Eadē ratio quare s.additur omnibus vocalibus et etiā r.pōt assignari q̄ assignatur de l.

B quoqꝫ preposita datur omnibus s sociata

Hec pars diuiditur in vi.ponit termīationes in s.precedente.b.secundo.l.precedēte.tertio m.precedente.quarto.n p̄cedente.quito .p.precedente.sexto r.precedēte. secūda vls vt puls.tertia sed ens.quarta s. si preponas.p. Non u.sexta. Non i.sed reliquis.prio .d. ꝙ s.pōt addi omnib⁹ vocalibus b.p̄cedente.a.vt arabs e.vt celebs i.vt calibs o.vt scobs u.vt nubs sicut dicunt quidā sed male dicunt in duobus.primo quia ponunt impedimēta quia nubs nihil est sed nubes.secundo quia omittunt n.omittenda q2 non habemus regulam per quā vrbs faciat vrbis ꝓpter hoc debet glosari.b.s.hoc est dupl'r ant immediate et sic non inuenitur aliquod nomen aut mediate et sic est vrbs quia non habem⁹ nubs.vnde Jo.de gal.nubs abit ex vsu fit in ubs vox nulla latina. Notandum ꝙ licet b non sit apta ad determinandum dictionē cum sit muta cum tn̄ cum s.que est consonans bene potest terminare.

Vls vt puls sequitur:sed et ems vt yens reperitur

Doctrina ē de puls. non inuenitur alia dictio terminata in vls ꝙ̄ puls. Puls dicitur d̄ puluere:quia fit de puluere bladi.vn̄ versus Pultes feruentes faciunt nigrescere dētes Sꝫ ⁊ ems.doctrina de hyens quia nullum nomē inuenit̄ terminatum in ms.nisi hyēs ex hoc apparet ꝙ illi male dicunt:qui dicunt ꝙ debet scribi hyems quia iam faceret hyempis ꝙ falsum est et remouetur iens participium ꝙ non terminatur in s.m.precedente sed in ns.hoc est quod dicit.

S si preponas n:omnibus addere debes.

Dicit ꝙ s. pōt sociari omnibus vocalibus n.precedente.a.vt amās e.vt legens i.vt tyrins o.vt mons u.vt quicuns.ratio autem q̄r potest sociari omnibus ē:quia habet sonū proportionabilem vocalibus . Nota ꝙ vnum grecum feium in yns inuenitur vt tyris

Non u(sed reliquis)sp preeunte locabis

Dicit ꝙ s.potest addi omnibus vocalibus p.precedente excepta u.a.vt daps e. vt seps i.vt stirps o.vt inops.v.non inuenitur

Non i(sed relique preeunt)r s sociante.

Dicit actor ꝙ potest sociari cū oīb⁹ vocalib⁹r.p̄cedēte excepta i.cū a. vt ps.cū e.vt iners cū o.vt consors cum u.vt tiburs quod est nomen gentile.

Dicimus aes vt praes:aus vt laus iungere debes.

Jrps vt stirps iungis u.solam t sociabis

De istis noīb⁹ ē doctrina.q2 doctrina ē qn̄ noīa q̄ intelligūtur excipiunt̄ sicut ē i ꝓposito vl' ꝑt eē regu.q2 regl'a ē gn̄ale documētū sub vno ml'ta ꝯphēdēs mētē retificās auditoris.vn̄ si itelligat̄ ꝙ aes sit deteriatō sic ē rgl'a d̄ duob⁹ d̄ aes.ris ⁊ d̄ praes dis.aus vt laus regl'a ē q2 scd̄m pris.duo iueniunt̄ teriata in aus vt fraus ⁊ laus.de duob⁹ bene potest esse regula.vnde Jo.de gal'. Nomē nullū in aus preter duo fraus simul ⁊ laus. Sꝫ

videtur actor peruertere ordinē.cum p̄rio determinet de noībus termīatis in.s.conso/
nante precedente quia prius est comparare vocalem ad consonam q̄ consonantem
ad consonā .sed actor facit econuerso.ergo male. Dicendum est q̄ ista possunt con/
siderari aut q̄tū ad dignitatem ⁊ hoc modo debent precedere cū vocales sint digniores
consonantibus ⁊ istā consideratione habuit actor inferius quia primo determinauit d̄
illis q̄ de terminatis in s.qualibet consonante precedēte.s. Aliomō possunt considerari
q̄tum ad termīatione sillabe et secundū hoc primo ordinauit terminatōes in.s.conso/
nante precedēte et hoc dupl'r quia plura terminata in.s.inueniūtur consonante prece/
dente: q̄ duplici vocali precedēte.et quia om̄e generalius est prius ideo p̄rio determīa
uit de istis termīatis in s.consonāte precedēte.q̄ duplici vocali.secundo q̄ sicut se habet
anima ad corpus ita se habet vocalis ad sillabam sed ita se habet anima ad corpus q̄
in corpore non habent esse plures anime .ergo ita debet esse in sillaba quia in ipsa
non debent esse plures vocales.et si sint hoc erit in p̄prie.et quia prius est determinare
de proprio q̄ de improprio.ideo prius determinauit de termīatis in duas consonātes cū
non habeant nisi vnā vocalem q̄ de termīatis in as aus vel aes. Hec pars dicim⁹ aes
diuiditur in duo.primo facit q̄ dictum est.secundo addit de quibusdā que omiserat ibi
irps vt stirps.stirps idem est q̄ progenies et stirps est radix vel truncus: et vulgato ser/
mone accipitur pour sep d e vigne.vnde.stirps bona plantauit ⁊c. Itē nota q̄ stirps hꝫ
tot litteras quot sillaba potest habere.s.sex.vnde.Jo.de gal'. Sillaba non vltra compre
hendit sex elementa.v.solam dicit q̄ vnū nomē inuenitur tantum in t.precedente vt ca
put patet q̄ male dixerunt. q̄ dixerūt q̄ caput scribit̄ p d. q̄r non facit capidis: sꝫ capitis.

X cum vocali patietur qualibet addi.

Alx dabit arx anx unx vt calx lanx arx quoqꝫ coniunx

Hec diuiditur in duas primo ponit terminatōes in x.vocali p̄cedente.secundo conso/
nante p̄cedēte.scd̄a Alx dabit.primo dicit q̄ x.potest iungi cū qualibꝫ vocali cū a.vt pax
cum e.vt lex.cum i.vt nix cum o.vt nox cū u.vt nux. Sed obicitur q̄ faux faucis nō pōt
contineri sub regula p̄pter hoc sic est exponendū si cū u.et hoc dupliciter aut cū u. tan/
tum aut cū aliqua vocali si cuꝫ u.tantum sic est lux si cum vocali duplici sic est faux. Alx
dicit q̄ inueniuntur nomīa termīata in alx vt calx in anx vt lanx in arx vt arx in unx vt
coniunx.primo notandū q̄ illi male dicūt qui dicūt q̄ calx debet scribi per ls.quia sp̄ de
bet scribi per x.vnde Jo.de gal'. quicquid significet per x calx iungere debet Calx duo si
gnificat idē est q̄ vltima pars pedis et idē est q̄ lapis cōbust⁹. Sed obicitur de paux q̄r
terminatur in x.et tamē actor non facit mentionem ergo uidetur esse diminutus.dicē/
dum est q̄ pau x est nomen barbarum et per hoc non est obiciendum cōtra ipsum.

Ormat nomen in a genitiuum tis sibi iuncta

Superius actor posuit termīatōes ntōꝝ .iii.declinatōis.hic p̄sequit̄ de obli
quis et diuidit̄ in.v.ptes.q̄r p̄rio deteriat de gtō.scd̄o de dtō.iii.de actō.iiii. de
vtō.v.de ablt̄o.scd̄a sed tertius.tertia em retinet.quarta par recto.quinta sextus in i.vel
in e. Itē p̄rio deteriat sp̄aliter.d̄ gtō.scd̄o poīt regulā gn̄alē.scd̄a Is gtūs et hoc facit si
sint aliqua q̄ nō.possint cōtineri sub reglis sp̄alib⁹ ꝯtineātur sub regl'a gn̄ali Itē p̄ria i
ii.p̄rio poīt formatōꝫ a ntō teriato in vocales.scd̄o in ꝯsonantes.scd̄a lac.tis. Itē p̄ria i
tres p̄rio poīt formatōꝫ gtī a noib⁹ teriatis in a.scd̄o in e.tertio in o.scd̄a Is facies .ter/
tia onis hēs.p̄rio.d. q̄ nom̄ teriatū in a facit gtūm p additōꝫ de tis vt dogma .tis. p̄rio
notandū q̄ actor tria facit.p̄rio tāgit formatōꝫ cū.d.forāt.scd̄o modū forāndi tertio cre
mentū cū.d.tis sibi iūcta. sꝫ notandū q̄ pe.he.vocat ista noīa nota q̄r notus ē ille q̄ ē de
nobili p̄re et ignobili m̄re.vn̄ ista sunt de nobili p̄re q̄r de grecis sunt exorta sꝫ de igno/
bili m̄re q̄r sūt decl'ois latie sꝫ spurius ē ecōuerso q̄ ē de nobili m̄re et ignobili p̄re et iō
melius dicūt̄ nota q̄ spuria.scd̄o notād̄ q̄ aliq̄ dicebāt.crisma me. p̄rie decl'ois et fe. g.
et sil'r isti p̄ferebāt sub neutro gn̄e in scd̄a declinatōe.vnde Jo.d̄ gal'.post istū v̄suꝫ. For
mat nom̄ in a ⁊c.d.sꝫ tn̄ hic p̄rie fuit oli feiumqꝫ sic ⁊ apuerteres neutrū fuit atqꝫ scd̄e.
De pascha facit pascatis scd̄m q̄ ē grecū sed facit pasce scd̄m q̄ ē ebreū vt patebit ifra.

Is facies ex e veluti mare siue cubile

Dicit actor ꝙ nomen terminatum in e facit gtūm per mutationē de e in is vt mare ris
Hic notantur tria. pῑo tangit formatōz cū dicit is. secundo modū formādi cū dicit fa-
cies. iii. augmentū. secundo notādū ꝙ actor videtur esse diminutus cū nō excipiat cepe
et tamen non facit cepis. dicendū est ꝙ actor intelligit de declinabilibus et qꝛ cepe nō
est declinabile ideo non valet. tertio notandū est ꝙ littera mutatur in aliā ꝓpter quin
qꝫ primo propter formatōz casus vt mare ris. secundo propter formatōem temporis vt
facio facis feci a mutatur in e. tertio propter translationez vt patir pater patir grece et
pater latine i mutatur in e. quarto propter formationē vt sero satū e mutatur in a. qui-
to ꝓpter figurā vt salsus insulsus quasi nō salsus etiā est insulsus: fatuus qui est sine sa
pore sapientie. a mutatur in u. vnde versus. in sūma. Britonis. Quinqꝫ tibi cause mu
tari dant elementa. Hoc casus tempus translatio forma figura.

Onis habes ex o. sed inis do perficit et go.
Femineo genere: nemo sociatur homoqꝫ
Ordo vel margo cardo cum turbine virgo
Sic et apollo facit: britonisqꝫ brito caro carnis.

Hec in. ii. pῑo ponit reglāz. scdo exceptionē. scda Nemo. pῑa in. ii. primo ponit regulā
gn̄alem. secundo subalternā. scda sed inis. primo notandū ꝙ pῑo tangit formatōz cū di
cit. Onis. scdo modū formādi cū dicit habes ex o. tertio augmētū quia in onis sunt due
sillabe o est sola. iiii. tangitur forma accidentalis vt ꝓductio et correptio quia in onis ꝓ
ducta termiātur. secundo notandū de anio qd̄ est nomen fluuii qd̄ facit gtūm suū anie
nis et actor non excip̄. ergo male. dicūt quidā ꝙ anienis nō est de anio sed de aniē et pro
pter hoc non habet Sed isti male dicūt quia si esset gtūs de aniē faceret aninis per illā
reglām. e super n dat inis. ꝛc. et ꝓpter hoc dicendū est aliter ꝙ antiquitus dicebat anie
nis et sic anienis faciebat gtūm in is iuxta illā regulā is correpta sibi. nunc vero dicitur
anio. hugo papias tamen dicit anien. nis inde anienus. na. num. et est anien fluuius
quarto miliario ab vrbe. Thiberga volens emendare alexandrum loco huius particu
le britonisqꝫ brito posuit anienis quia declinatur briton. tonis. potest tn̄ dici ꝙ crebrior
vsus istum ntūm britō quem thyberga asseuerat superauit. D. H. tertio notandum ꝙ
cupido est masculini generis quia significat nomē dei amoris et nō facit in onis sed cu
pidinis et actor non excipit ergo male. dicendū est ꝙ cupido semꝑ significat cupidinem
et ab impositōe sed transmutatur ad deū amoris quia oīs amans est cupidus secundū
Ouidium in arte amatoria et licet amatur ꝓ deo amoris et sit masculini generis non
tamen variatur declinatō. ꝛ ratio est. qꝛ cupido significat cupiditatem ex natura impo
sitōis et scdm pe. he. impō dictōm est earū natura. et in tali impōne datur sibi ꝙ sic de-
clinatur. Sed inis. Hic ponit reglām subalternā et est regula subalterna que contine
tur sub reglā gn̄ali et q̄ ad pauciora restringit. sicut genꝰ subalternū sub genere genera
lissimo restringitur ad pauciora vnde quicquid est aīal est substātia sed nō ecōuerso ꝛ ꝓ
pter hoc aīal dr̄ gn̄s sub alterū Eodēmodo quicq̄d terminat in go vel in do termiat
in o sed non econuerso. et ideo dr̄ reglā subalterna. dicit ergo ꝙ noīa termiāta in do vł
in go fei generis faciūt gtūm suuz in inis in do vt formido. nis in go vt imago ginis.
primo notandū ꝙ actor tangit. iiii. scꝫ formatōz modū formādi ꝛ augmētū formā acci
talem sicut apparet. scdo notandū est ꝙ ad hanc reglām pῑo requirit ꝙ terminet in go
vel in do ꝛ ꝑ hoc remouetur fullo et similia. secundo requirit quod sit femi generis ꝛ ꝑ
hoc remouētur vgo et odo. tertio requiritur qd̄ sint precise femi generis ꝛ ꝑ hoc remo-
uetur virgo et margo si tu dicis ꝙ tenēt regulā. dicēdū est ꝙ non continētur sub regula
qꝛ nō sunt precise fei gn̄is iō excipit actor iste. tertio notādū ē ꝙ actor videtur esse dimi-
nutus cum dido sit fei. g. et termietur in do et faciat didonis et actor nō excipiat. Di-
cendum est ꝙ est nomē grecū et propriū et de propriis nō se intromittit qd̄ apparet ꝛ ꝑ

ipsum cum sim xpicola. quarto obiicitur de sindo q2 bene tz omnes cõditões regl'e subal
terne z tñ facit sindonis. nec actoz excipit ergo est diminut9 bñ inuenit̃ in sindone mun
da Quidã dicũt q facit sindonis p istã regl'az on sibi copulat is q2 antiquit9 termĩaba
tur ĩ on qr dicebatur sindon. Aliq rephendũt hoc z dicunt q si esset vez iã esset masculi
ni .g. q2 noĩa termĩata in on sunt. m. g. sz istud ẽ feĩ. g. ergo non est dicendũ q nũq fuit
termĩatum in on pter qd dicũt qd dicebatur sindonis z istud pbant p quendã versuz
vñ Sindõis est vestis sindonis terra vocat̃ et etiã pbat p istũ actorez q. d. in breuibus z
longis sed sindonis excipiatur. et dicũt q sindõis facit p illã regl'am. Js correp. Ta les
enim cadũt in illud qd credũt euitare ipsi dicũt q nõ tz regl'am. On sibi copulat. q2 iam
sequeret̃ q eẽt. m g. silr si dicamus sindoĩs silr est mascli. g. q2 noĩa termĩata in is n. pre
cedente sunt. m. g. q pz per actorẽ istũ in capl'o de genere in ista pte ex is z sequit̃ aut n.
et illud est cõtra vg. z papiaz q dicunt sindonẽ esse genus linei amictorii qd greci vocãt
anabologiũ qd tegit tantũ humeros pter qd dicẽdũ ẽ cuz ipsis q facit sindon sindo-
nis per istã regulã. On sibi. et qñ dicũt q sequeret̃ q esset. m. g. verũ ẽ si esset latinũ et qr
non est latinũ sed grecũ iõ non vz. Aduersuz. dicendum est q dz sic intelligi sindonis ẽ
vestis. i. sindou q facit sindonis est vestis si aliter falsomõ intelligitur eodẽmõ ad acto
rem cum dr sed sindonis excipiatur. i. sindon q facit sindonis et eodẽmõ põt dici de si-
monis. Nota q cũ xps fuit mortuus sel' et vlterius non possit mori. tamẽ de sua passiõe
fit commemoratõ in sacramẽto altaris. vnde versus. Mortuus est semel sed vltra non
morietur Jdẽ cottidie sup aras sacrificatur. vñ in ara. figuratur crux p calicẽ tumulus p
pathenã lapis cooperiẽs monumẽtũ per bissuz significatur sindon qua xps fuit inuolu
tus vnde vsus Ara crucem tumulũqz calix lapidẽqz patehna. Sindonis officiũ candi-
da bissus habet. Nemo sociatur quia facit neminis. Sed videtur q actor sit superfluus
cũ possit cõtineri sub ista regula simpliciũ norma. Hoc soluitur dupl'r. pzio q nondum
data erat ista regula simpliciũ norma. ideo nõ poterat contineri sub ipsa vel est dicẽdũ
q duplex est compositõ apparens et occulta regula dat̃ de compositõe apparenti nemo
licet cõponat̃ de non et homo tamẽ obscure cõponitur quare nõ vz hõ facit hoĩs. vnde
sciendũ ẽ q quidã antiquoz dicebãt homo hõnis vnde misez mãdebat homonẽ Alii di
cebant humo humĩs eo q sit factus de humo retinuerũt de vtroqz. de primo retinuerũt
primas sillabas et ntũm: de humo retinuerũt termĩationes obliquorum. Ordo facit or
dinis. margo marginis. turbo. Nota q turbo duo significat. significat enim homi-
nem et est propriũ nomẽ et sic facit turbonis et tũc tenet regl'az. z est reuolutõ pulueris
et tunc facit turbinis. vnde in grecismo. Jmpetus est vẽti turbo si turbinis addas. Tur
bo turbonis propriuz rõe fruentis. Uirgo facit virginis sed contra dicit pris. q solum ẽ
f. g. z terĩat̃ in go ergo tz regu. nec debet excipi. dicẽd q vgo põt dici qsi virago: z tũc est
femĩ. g. vel dicitur quasi seruans castitatem incorruptaz mente et corpore et sic potest
esse masculini et femĩ generis. et sic appollo facit apollinis et ĩterpretatur exterminãs
vel dicitur ab a q est sine et polu ties quasi sine polutie et est sol Britonisqz brito. Sz
obicitur de amaso quod facit amasonis penultima breui. Dicunt admirantes q per
Brito debent intelligi omnia nomĩa gentilia que deriuantur a nominibus regionuz
et aliter actor esset diminutus. sed quando dicunt q inuenitur producere Dicendũ est
q si inueniatur producte hoc ẽ de licentia poetica. Nota q mando est nomen patriũ
et deriuatur a mandonia et facit mandonis media correpta. mando idem est q leno et
deriuatur a mando mandis et facit mandonis media producta. vñ versus Pro patria
dat onis mandoqz format onis. Nota iure putes dici britones de bruteo. es. Nã studio
bruti gaudent et moribus vti. Caro carnis. Quidam dicunt caro caronis alii dicebãt
carnis huius carnis moderni volentes aliquibus derogare. sed omnibus satisfacere de
primo retinent nominatiuum de secundo obliquos.

Lac lactis ponit. alec alecis habebit.

Hec diuiditur in. ii. primo determinat de genitiuo descendente a nominatiuo termi-

nato in consonantibꝫ primo inuentis .secundo de genitiuo descendente a nominibus
terminatis in consonantibus vltimo inuentis. secunda a verbis in go veniens ex gis
tibi format. Jtem prima in .vi .primo determinat de genitiuo descendente a nominati
uo terminato in c.secundo in .l.tertio in n.q̃rto in r .quinto in .s.sexto in t. secunda . Js
post l.pone.tertia an erit is iuncta fiet.quarta Js post ar pone .quinta ex as est atis.sex
ta vt tibi format.primo ponit doctrinã in istis nominibus lac et alec dicit ꝙ lac facit la
ctis in genitiuo et alec facit alecis. Jn istis similiter sicut in aliis tangit quattuor .for/
mationem modum formandi crementum et formationem accidentalem et est doctri/
na de istis ,quia doctrina est quando aliqua que accedunt proposito totaliter exprimũ
tur qr plura nõ inueniuntur in c.ꝙ lac et alec. Jtem notãter dicit lac lactis ponit quia ĩ
genitiuo fit noua impositio qr regulariter deberet facere lacis et facit lactis. Et nota
ꝙ antiqui dicebant lactis :modo dicimus lac p apocopam ideo adhuc retinemꝰ gtũm
antiquũ et dicitur quasi licor albi coloris vel a licos grece ꝙ est albũ latĩe. Alec regulari
ter facit alecis.et.dr̃ ab allicio allicis.qr allicit pectus

Js post l.pone.sed lis/mel/felqꝫ dedere.

Hec diuiditur in .ii .primo ponit regulam specialeꝫ.secundo accidentalem. secunda al
alis longã dat neutrum. Jtem prima in .ii .primo ponit regulam .secundo exceptionem
secũda sed lis mel felqꝫ dedere.primo dicit ꝙ nomina terminata in l faciunt genitiuos
suos per additionem de is.vt animal aĩalis.hic notãtur duo.primo tangit formationẽ
cum dicit is .secundo modum formandi quia nihil addito nihil remoto.tertio cremen
tum cũ dicit is post l .pone.secũdo notandum est ꝙ videtur esse diminutus cum superi
us proposuerit determinare de determinatis in d .hic nullã facit mentõem. Dicendũ
est ꝙ actor hoc facit duplici ratione .primo quia dauid est solum .ideo noluit facere mẽ
tioneꝫ.secũdo quia aliquãdo inuenitur indeclinabile .tertio quia potest cõtineri sub re
gula generali et facit gtũm snum dauidis . Notandum est ꝙ nos deberemus dicere
dauidica proles .sed euphonie causa dicimus dauitica mutando d in t: D.B. Sed lis
dicit ꝙ mel et fel addunt lis vt mellis et fellis . primo notandũ ꝙ ista non excipiuntur
q̃tũ ad formationẽ neqꝫ q̃tum ad modũ formãdi:sed q̃tũ ad crementũ qr aliq̃ non ad/
dunt.l.aliqua autẽ addunt vt pꝫ.scd̃o notandũ ꝙ habent l.duplicẽ in gtõ et in aliis obli
quis duplex est cã .prima ẽ qr si diceretur melis dubium esset vtruꝫ esset gtũs de mel vel
vtrum esset abl'̃s pl'̃is de melos sil'r si diceretur felis dubium esset vtrum esset gtũs de fel
vel gtũs proprii nõis Et ideo causa differentie facit gtũm per duplicẽ l. secunda causa
ẽr melior quia deriuat̃ a mellesse quod est apes qd̃ hꝫ duplicicẽ l. ideo sil'iter mel hꝫ du
plicẽ l in obliquis similiter fel deriuatur a folle instrumẽto fabri ⁊ qr follis habet dupli
cem l.ideo fel similiter in obliquis.

Al alis longam dat neutrum. Cetera curtam:

Hec ps diuiditur in .iii .p̃io determĩat de correptõe ⁊ pductõe nõim termĩatoꝝ in l.a p̃
cedẽ.scd̃o e. et o.tertio i. et u.scd̃a lõgã dãt.tertia vl dat.p̃ia in duas p̃io põit regl'am
scd̃o exceptõꝫ.scd̃a curtã pone.p̃ia in duas p̃io.põit regl'aꝫ spãlem de neutris.scd̃o re
gl'am gñalem de aliis per exclusioneꝫ.secũda curtã.p̃io:.dicit ꝙ nõia terminata in al
neutri.g.hñt penul'am pductã vt aĩalis.deinde ponit regulam per exclusionem dicens
ꝙ alia nõia termĩata in al q̃ nõ sunt.n.g.hñt penult.correptã vt anibal.lis. Hic querit̃
que est causa quare actor deterĩauit de correptõe et pductõe.ad hoc dicendũ est ꝙ opor
tet ꝙ ille qui declarat pferat verba sua sub aliquo accentu.vnde si proferat longuã bre
uem vel econuerso male dicitur declarare:ideo vt magis complete determinet ideo de
correptione ⁊ productione hic determinat actor incidentaliter cum pposuerit alibi spe
cialiter de ipsis determinare.

Curtam pone salis: longam dant elis et olis.
Vl dat vlis.il ilis.consul/pugil/est tibi testis.

Dicit ꝙ licet sal salis sit neutri g. tamen hꝫ penultimam correptam. Proprietates salis patent per hos versus. Humida desicat sal. non sapidaqꝫ saporat. Grossum subtiliat horrorē tollit odoris. longuā supple penultimam. vt michael. sol. vl dat dicit ꝙ nomina termiata in vl faciūt gtūm suū in ulis correptā vt presul. sulis. consul cōsulis ratio huius est q2 verba a quibus descendunt habent penultimā correptā. et iō ista simi liter. presul dicitur a pre et salio. lis. quasi pre aliis saliens. et consul dicitur de consulo lis. Il ilis. d. ꝙ nomina terminata in il. faciunt ilis penultimā correptā. vt pugil. ilis.

An erit is iuncta: fietqꝫ penultima longa.

Hec pars diuiditur in. iiii. prio determiat de gtō descendēte a noīe terminato in n. a p̄cedente. scđo e. tertio i. quarto o. secūda. e super n. tertia. sed in dabit. quarta. on sibi co. primo d. ꝓnoīa termiata in n. a p̄cedente faciunt gtūm suum in anis. vt titan titanis. primo facit. iiii. tāgit formationē et modū formandi crementū et formā accidentalem. Formationē cū dicit is. modū formandi cū dicit erit is iuncta. etiā tangit augmentum formā accidentalē cum dicit fietqꝫ penultima longa. Obiicitur q2 euan terminatur in an et tamē non facit euanis sed euantis. vnde in meth. euantis orgia circū. Similiter obiicitur de pean q2 facit peantis et non peanis. dicendū est ꝙ euan et pean sunt ꝓpria nomina greca. et de ꝓpriis grecis non se intromittit: quare non valet.

E super n dat inis curtam: sed deme lienis
Renis sirenis splenisqꝫ: sed in dabit inis.

Dicit ꝙ noīa terminata in n. e precedente faciunt gtūm suū in inis curtā. ut nomē nominis. Sed obiicitur de isto nomine troezen qđ facit troezenis. vnde in ouidio heroidū hic tecū troezena. Similiter crisen crisenis nec actor excipit. ergo male. et est crisen iste sonus quē mulier emittit quando egerit: vel quando exit de balneo. Dicendū ē ꝙ ista nomina sunt greca et de grecis non se intromittit. vel dicendū est ꝙ habenť in hoc quod dr̄ siren qđ est grecū et per vnū grecū intelligitur aliud quare nō vꝫ. Et est notandū ꝙ actor hic tangit quattuor sicut dictū est superius. Sed deme. d. ꝙ lien facit lienis. vnde q̄tum ad formationē non est exceptio neqꝫ q̄tum ad augmentū q2 bene terminatur in is: ⁊ etiā bn̄ crescit. sed est exceptio q̄tum ad modū formandi et formā accidētalē ad modum formādi q2 nō facit inis. q̄tum ad accentū q2 habet penultimā longā. et similiter de aliis intelligendū est. Dicunt quidā ꝙ lien est quoddā intestinū per quid egerit. sed male dicunt. quia secundū vgu. et britonē lien duo significat. q2 potest scribi per nostrū i. et tunc idē est ꝙ splen. vel potest scribi per y grecū et tūc idē est ꝙ venus. Scribe lien ꝑ ferqꝫ per i. splenqꝫ vocabis. Scribe per y grecū venerē tibi significabit. ⁊ dicitur a lenis quia tale intestinū est lene. Ren facit renis et sunt renes sedes luxurie noīe. Sirē facit sirenis et est periculū in mari. et dicit a siren qđ est tractus. q2 trahit naues et ibi periclitantur. Splen facit splenis. et est quoddā intestinū vulgariter la milza. et dicit de splen deo des. vnde Splen ridere facit cogit amare iecur. Sed in. dicit actor ꝙ nomia terminata in In. faciunt gtōs suos in inis penultima ꝓducta. vt delphin inis. et tangit formationē/crementum/modū formandi et productionē. vt in libro heroidum. Jam nostros vrunt curui delphines amores:

On sibi copulat is. Sed quedam propria dant tis.

Dicit ꝙ nomina termiata in on. faciunt gtōs per additionē de is. vt simon simonis. ⁊ diuiditur in duas prio ponit regulā. scđo exceptōꝫ scđa. Sed quedā. Nota ꝙ hic tangit formationē/modū formādi/et cremētū. vt patet. et nō tangit formā accidentalē q2 quedam corripiunť. quedā vero ꝓducūtur et propter hoc non facit mentionē. Item nota ꝙ possumus dicere simonis et tunc est media correpta ⁊ possumus dicere simo et tunc est media ꝓducta. vnde versus. Simon est rectus simonis est gtūs. Sed si sit rectus simo declino simonis. Sed quedā. hec diuiditur in duas primo point exceptionē. secundo q2 loquitur de propriis incidētaliter ostendit que sunt propria et appellatiua. scđa Quod nomen ꝓpriū. primo dicit ꝙ noīa quedā ꝓpria faciunt tis in gtō vt demophon. tis. Si

queratur que sūt illa que faciūt tis in gtō. dicendū est q̄ sunt ista que antiqtus termina bant in ons vt demophons. mō dicimus demophon. phōtis. et retinet gtūm a nomina tiuo antiquo. Itē nota q̄ illa que termiant in ons. ponit Jo. de gar. vnde ponit hos ver sus. Anthomedon/geon/cū gladon/dic appocopata. Sic demophō pheton/laumedon q̄ȝ comedon. aliton/flegeton que cuncta fuere dicta p ons. sed eis seducit apocopa finē

Quod nomen proprium quod non ita sit tibi notum.

Superius actor posuit quandā exceptionē i qua facit mentiōeȝ de noie ꝓprio. hic osten dit quid sit nomē ꝓprium et facit more sapiētis. sapiēs enī pfectam doctrinā tradēs ꝓ cedit ex notis. vn̄ cū actor iste fecerit mentiōem de proprio: ne procedat ex ignotis: ostē dit quid sit nomen propriū et qd̄ nō sit ita: sed appellatiuū. primo notandū q̄ hec pars est incidentalis. q: illud est icidētale qd̄ nō est de principali proposito actoris. sed deter/ miare de declinatiōe noīm tam propriorū q̄ appellatiuorū est de principali intentione actoris et nō determiare quid sit propriū vel appellatiuum cū ergo de nomie proprio ꝛ appellatiuo determiat pars incidentalis est. scd̄o notandū est qd̄ hoc quod est non pro/ prium circūloquit nomē appellatiuū. q: nomen propriū et appellatiuū euacuāt totam naturā nomis quādo negatio addit vni opposito bene circūloquit alterū: sicut apparet in cōtrariis immediatis: sicut sanū et egrū que in corpore aīalis habent: nō̄ oīe aīal aut est sanū aut egrū: si aūt negatio addit sano dicendo non sanū intelligit suū cōtrari um scȝ egrum. eodē modo si negatio addit proprio sufficiēter itelligit appellatiuū. vel ecōuerso. Nota q̄ ita potest determiare notū. et est sensus sit tibi ita supple sicut decla/ rabit q̄ nomē sit propriū et q̄ nō sit proprium sed appellatiuū. vel ecōuerso potest deter miare sit notum sit tibi q̄ nomē sit propriū et q̄ nomen sit ita. id est proprium: sed ap/ pellatiuum.

Id proprium dices quod non notat vniuoce res
Plures. nāqȝ duo sensu non signat in vno.
Non licet vniuoce proprium tibi plura notare
Appellatiuis varias res vniuocabis.

Hec pars diuiditur in duas. primo ostēdit quid sit nomē propriū. scd̄o quid sit nomē ap pellatiuum. scd̄a. appellatiuis varias. Jtem prima in ii. primo ōndit quid sit nomē pro priū: sed implicite. scd̄o explicite. scd̄a. Non licet vniuoce. primo dicit q̄ nomē propriū ē illud qd̄ nō significat plures res vniuoce: et nō significat duo. i. plura sub vno sēsu. tunc declarat explicite. d. q̄ nomē propriū est quod significat vnū vniuoce. Deinde dicit q̄ appellatiuum est qd̄ significat plura vniuoce. Primo notandum quid sit nomē propriū et appellatiuū. Propriū scd̄m prisc. scd̄o maioris est qd̄ uniuscuiusqȝ rei priuatā sbām et ~~priuatam~~ qualitatē demōstrat: et est in rebus indiuiduis quas philosophi athomos vocant. Pe. he. exponit dicens vniuscuiusqȝ rei. i. vniuscuiusqȝ speciei. q: quelibȝ speci es habet sua indiuidua. vt homo sortem/platonē. Equus. morellū brunellum. et sic de aliis. dicit priuatā sbām ad drām nois appellāti quod significat communē sbām. Re migius expoīt priuatā id est certā et cognitā q: idiuidua sūt nobis certa et cognita. tn̄ Saluianus exponit aliter et melius. priuatā. i. discretā et indiuiduā. dicit qualitatē ad drāȝ pronois quia non significat qualitatē inꝑtū pronomē cum de vi vocis pertineat ad oīe suppositū. et bn̄. d. philosophi athomos vocant. q: athomus dicit ab a. qd̄ ē sine et thomos diuisio/quasi sine diuisiōe. sic noīa propria sūt idiuisibilia in ptes sbāles bn̄ tn̄ sūt diuisibilia in ptes integrales. bene etiam dicit naturali. i. ab impōe ad illorū dif ferētiam que per anthonomasiam vel p excellentiā approprianē aliquibus: ut apostolꝰ Petro/sapiēs salomoni/phꝰus aristoteli. Sed cōtra diffinitionē ar. videt q̄ male dicat vniuscuiusqȝ qr per istā diffinitiōem videt q̄ propriū importet sbām vniuscuiusqȝ. hoc est falsū. qr non importat sbām vniuscuiusqȝ: sed sbām vnā singularē. ergo male ponit vniuscuiusqȝ rei. Dicendū est q̄ tu arguis ex falso intellectu. q: sensus est. propriū signi

ficat sbām vniuscuiusq3 id ē vnū proprium significat sbām vnius et alterū alterius: ita
ꝙ fiat descensus sub vtroq3.s.sub proprio vel sub appelatiuo ad hoc vniuscuiusq3 et ē si/
mile. ¶Helena peperit decies decem filios. sub hoc quod est decem debet fieri descen/
sus vt sit sensus.helena peperit semel vnū filium/et alias vnū filiū vsq3 ad decē. aliter
esset falsa si sub vno fieret descensus et nō sub alio.eodē modo ē in proposito.ꝛc. ¶Hoc
viso de proprio dicendū ē de appellatiuo.Appellatiuum scdm prisc.est qđ naturaliter ē
cōmune multorū quos eadē sbā siue qualitas uel quātitas generalis vel specialis iun/
git .generalis.ut aīal/corpus/virtus.specialis.vt homo/lapis/grammaticus/albus/ni
ger/magnus/breuis.et exponit ¶Pe.he.d.naturaliter duppler est natura. sc3 natura na
turans et natura naturata.i.institutio vocis ad significandum.de natura vltimo dicta
intelligitur ibi. Appellatiuū autē est qđ est cōe naturaliter multoꝝ.i.ab impositiōe .vñ
dicit pe.he.impositio vocū ad significandū vel dictōnū ē earū natura.cōe dicit.sed com
mūe est tripler.sc3 naturale et hoc mō dicit homo esse cōmune.eo ꝙ a natura vel ab im
positione est commune multoꝝ.Alia ē cōmunio rōalis quando aliqđ nomen vnū signi
ficat tantū ab impōe:tñ aliqua rōe fundata supra rem significatā pertinet pluribus.vt
sapiens impositū fuit ad significandū salomonē:qꝛ tñ salomō fuit sapiens.hoc nomen
salomon:iō dicit de sapiētibz.vñ quādo videm⁹ aliquē sapientē dicimus iste est salomō
Alia est cōmunio casualis:vt accidit ꝙ duo vno noīe.vocant.vnde d.prisc.cū igitur eue/
nit vt multi eodē noīe proprio nuncupant fortuitu et sola voce.nō etiam intellectu ali
cuius cōmunis sbē vel qualitatis hoc fieri solet vt duo petri.duo pauli.de cōīone primo
modo dicta intelligit cū dicit ꝙ appellatiuum est commune multorū naturaliter. secun
do notandum ē a qua proprietate accipiat propriū et appellatiuū. Sciendū est ꝙ ꝓpriū
accipitur a forma diuisa ab omibus aliis et indiuisa in se:qꝛ actu in se est indiuisibilis.
vt sor. importat formā per quā diuiditur ab oībus aliis.sicut principia indiuisibilia: et
ista forma est indiuisa.qꝛ actu vnum solū importat.et indiuisibilis qꝛ non potest diuidi
in plura indiuidua.ex hoc apparet ꝙ nomīa que sunt plural' numeri:vt thebe et athene
non sunt propria noīa:lic3 vtamur eis tanꝙ propriis noībus.qꝛ propriū nomen impor
tat formam indiuisibilē.pl'is autē numerus importat formam diuisibilē quare .ꝛc.
Appellatiuum autē accipit a forma vna diuisa ab omibus aliis indiuisa in se diuisibil'
tñ ꝑ supposita vel actu diuisa.vt homo importat formā diuisā ab omibus aliis sicut ab
equo vel ab asino.indiuisā aūt in se quia est spēs:tamen diuisibilē per comparatōnem
ad supposita: qꝛ de sorte et platone dicitur homo vel actu diuisa:sicut in istis nomibus
diuitie/arma/quia cum ista sint semper pl'is numeri et pl'is numerus multitudinē im
portat actu/talia noīa important multitudinē actu. Tertio notandū vtrū nomen pro
prium et appellatiuum differant specie.ar primo ꝙ non . qꝛ si differrent specie illud qđ
esset propriū non posset esse appellatiuum:sed istud est fl'm.qꝛ clemens est proprium et
est appellatiuum.quare.ꝛc. Item arguit.qꝛ idē est sortes et homo et nō differunt specie
istud autē non esset:si proprium et appellatiuū differrent specie.qꝛ sortes est nomē pro/
prium:homo vero appellatiuum.quare.ꝛc. Oppositum patet ꝑ actorē istum et ꝑ prisc.
et oēs grāmaticos q̄ dicūt ꝙ differūt specie. Ad hoc dicēdū ꝙ ꝓpriū et appellatiuū diffe
rūt spē.et ratio huius est:quia illa q̄ accipiūtur a ꝓprietatibus dn̄tibz specie ista diffe
runt specie. ꝓpriū ꝛ appellatm̄ sunt huiōi.ergo ꝛc. maior pz. qꝛ cuius cause dn̄t specie
ista differunt specie.minor declarata est qꝛ ꝓprium nomen accipitur a forma diuisa in
se et indiuisibili in supposita:appellatiuum autē a forma diuisibili in supposita vel diui
sa actu. Iste autem ꝓprietates differunt specie ergo ꝛc. Ad rationes in oppositū .ad pri/
mā cum dicitur ꝙ clemens est proprium et appellatiuum. Dicendū ꝙ hoc est equiuoce
quare nō pz. Ad scdam cum dicitur ꝙ idem est sortes et homo verū est in re.ꝛ quando tu
dicis:ꝙ istud non esset si proprium et appellatiuum differrent specie. dico ꝙ falsum est
vnde tu supponis vnum fl'm.s.ꝙ modi significandi accipiant a re qđ non est verū:imo
accipiuntur a ꝓprietatibus rerum:ꝛ quia aliā ꝓprietatē habet homo qđ ē appellatiuū

et aliam sortes quod est ꝓpriũ: licet cõueniant in re tamen sunt diuerse spẽs quarꝫ non
pꝫ. Quarto nota quot sunt spẽs ꝓpriĩ noĩs: quattuor. pria est nomen. ⁊ diffinitꝫ sic a pris
ciano. Nomen est ꝓprie uniuscuiusqꝫ suũ id ẽ qđ significat sbãz ꝓpriam: vt sortes signi
ficat sortem et sic de aliis. Secunda spẽs est cognomen. cognomẽ autẽ est totius cogna
tionis cõmune. id ẽ ꝙ in aliis hꝫ rõem cognationis vel ꝓgeniei. vt theodorus grifonis
Tertia spẽs est p̄nomen. et diffinitꝫ sic: prenomen est qđ p̄supponitur nomini cã differẽ
tie: vt puus Jo. et nobilitatis: vt publius virgilius. Quarta spẽs est agnomen. qđ ab ali
quo euentu ponitur. vt scipio affricanus ꝓ affrica quã deuicit. Ex hoc apparet vtrũ de
beamus dicere petrus helie vel petrus helias. Sciendum est ꝙ si helias est pro re nomẽ
ꝙ habebat rõeꝫ nobilitatis vel causa differẽtie/ vel qꝛ erat sapiẽs sicut helias/ uel sũt no
mina sinonima qꝛ forte habebat duo nomina/ vel si sit agnomen quod vocatus fuit a
casu debet poni in ntõ et debet cõstrui intransitiue. et ratio huius est quia illa que ĩpor
tant vnam et eandẽ rem numero: illa debent cõstrui sub eadẽ casualitate: sed pe. et he.
sic accepta vt dictum est sunt huiusmodi. ergo ⁊c. si autẽ sit eius cognomen debemus sẽ
per dicere pe. helie. et nunꝙ̃ helias. et ratio huius est. quia ista non pertinẽt ad idem sub
iectum vel ad idem suppositũ. qꝛ cũ dicitꝫ Jo fabri. nõ est sensus ꝙ Jo. sit faber: sed est sẽ
sus ꝙ fuit de genere. iõ ⁊c. Quarto notandum vtrum nomẽ propriũ habeat pluralem
numerũ. Arguitꝫ ꝙ sic per pris. prio mioris qui dicit duorũ aiacũ alter thelamonis alter
oylei filius ergo. ⁊c. Item in libro heroidũ. et multos illic hectoras esse puta hectoras ĩ
plurali. Item in alexandro. multos alexandros protulit in plurali numero. Item alia
ratione. quicquid contingit intelligere cõtingit et significare et per vocẽ exprimere: sed
contingit intelligere duo petri currũt: ergo cõtingit significare et ꝑ vocẽ exprimere: sed
non potest exprimi nisi per pluralẽ numerũ ergo ⁊c. Item illud qđ est cõmune potest ha
bere pluralẽ numerũ: sed nomen propriũ est cõe ergo ⁊c. maior pꝫ et mior declaratꝫ. qꝛ ẽ
cõe ad hunc et ad alios. Oppositũ pꝫ per omnes actores grãmatice et etiã per rõem: qꝛ
quod cõuenit vni soli non potest habere pluralẽ numerũ. et ratio huius est qꝛ habet pro
prietatem repugnãtẽ et oppositã proprietati a qua accipitꝫ numerus pluralis. istud non
potest habere pluralẽ numerũ. proprium est huiusmodi ergo ⁊c. maior pꝫ. mior declara
tur: qꝛ propriũ nomen accipitur a forma indiuisibili. pluralis autẽ numerus a forma di
uisa actu. iste proprietates sunt repugnantes ergo ⁊c. dico tamen ꝙ propriũ nomen põt
habere pluralẽ numerũ per accidens. et hoc tripliciter. primo qꝛ aliquid potest esse prin
cipium aliquorum et illi ab illo principio noĩantur sicut teucer fuit principiũ troianoꝝ
et ideo omnes troiani dicuntur teucri. similiter romulus fuit principiũ romanorũ: et ꝓ
pterea romani dicuntꝫ romuli. Secundo rõe numeri vt si forte sint duo petri vel plures
propter hoc oportet ꝙ dicamus duo petri vel plures et huiusmodi. Tertio rõne similitu
dinis vt aliquãdo contingit ꝙ duo sapientes sint simul. Unde dicimus ecce duo salo/
mones. i. sapiẽtes sicut salomon fuit. vnde versus. Principio numero simili ꝓprium
variamus aiaces. Teucri caste venere rebere qꝫ. Ad rationes in oppositum cũ dr̃ prisc.
dicit duorũ aiacũ. verũ est qꝛ plures erant et sic per accidens. Ad aliã. et multos illic he/
ctoras ⁊c. ĩtelligit hectoras. i. hoĩes fortes ad mođ hectoris. Ad aliã cũ dicitꝫ magnos ale
xandros. intelligitꝫ id ẽ fortes ⁊ uirtuosos ad modum alexandri: quare non vꝫ. Ad aliã
cũ dicitur quicquid cõtingit ⁊c. verũ est eodẽ mõ quo cõtingit intelligere vel significare
cum dicitꝫ cõtingit intelligere duo petri currũt verũ est per accidens scꝫ rõe numeri ⁊ iõ
cõtingit sic significare qm̃ per accidens habebit plr̃em numerũ. Ad aliã cum dicitur no
men propriũ est cõmune. verũ est per accidens et iõ per accidens potest habere pluralẽ
numerũ quare ⁊c. Quito notandũ est vtrum adiectiuũ possit esse propriũ: ⁊ videtur
ꝙ sic per priscianũ qui dicit gradiu9 appropriatꝫ marti/ delius phebo/ et quirinus romu
lo: sed ista sunt adiectiua. Item qđ potest simpliciter et particulariter existere: potest esse
propriũ. adiectiuum est huiusmodi ergo ⁊c. Item sicut se habet indiuiduũ in logica ita
se habet proprium nomen in grãmatica: sed ita se habet indiuiduũ in logica ꝙ potest eẽ

adiectiuũ dicẽdo homo albus. ergo adiectiuũ poterit esse ꝓpriũ in grãmatica. Oppõm patet per omnes actores grãmatice. Ad istam q̃stionẽ dicendũ est ꝙ adiectiuum secũdũ se potest eẽ propriũ. Secundo dicendum ẽ ꝙ vsus nõ cõsueuit ꝙ habeamus adiectiuum propriũ. Primũ ꝓbatur sic scȝ ꝙ adiectiuũ potest esse propriũ scd̃m se q2 qd̃ potest habere proprietatem a qua accipitur proprium nomen istud potest esse ꝓpriũ. adiectiuũ est huiusmodi ergo ꝛc. maior patet q2 cui non repugnat principiũ vel causa eidẽ nõ repugnat principiatum vel effectus. minor declarat̃. q2 ꝓpriũ accipit̃ a forma indiuisa in se et indiuisibili: talis autẽ ꝓprietas potest esse in hoc qd̃ est albus qd̃ apparet q2 licet adiectiuũ non possit esse proprium vel indiuiduũ per impõeȝ: tamen potest esse per significatiõeȝ et hoc tripliciter. p2io per circũlocutionẽ: vt grãmaticus/ musicus. scd̃o per addictionem subiecti vt sortes albus. tertio per demonstrationẽ: vt hoc album. et istis modis fit adiectiuum indiuiduũ et nõ proprium quia ꝓprium respicit vnã impõem: indiuiduũ autem non solum respicit impõem sed circũlocutionẽ. vnde ista satis bene compatiunt̃. scȝ eẽ indiuiduũ et non esse ꝓpriũ. Dicendum est tamen ꝙ scd̃m vsum non habemus nomĩa propria adiectiua. et vsus motus fuit propter duo. primo q2 scd̃m Boetiũ accidẽtia numerant̃ penes numerationẽ subiectorũ: nec indiuiduant̃ nisi per subiecta. et iõ vsus cõsueuit ꝙ adiectiuum nõ esset propriũ. Secunda cã ẽ q2 adiectiuũ impositum fuit ad significandum qualitatẽ indifferẽter inherentẽ ad subiectũ cuiuslibet generis. vnde dicimus homo albus/ lapis albus/ equus albus. et sic de aliis. et cũ impositum sit ad significandum sic uoluit vsus ꝙ non imponeret̃ sub qualitate propria. His visis respondẽdũ est ad rationes. Ad primã cum dr̃ gradiuus appropriat̃ marti ergo est propriũ. Dicendũ est ꝙ est adiectiuum per se: propriũ vero per accidens. vnde nota ꝙ quedam sunt q̃ sunt adiectiua et propria equaliter. vt clemens qd̃ dicitur equaliter et equiuoce de nomine ꝓprio et appellatiuo. Aliqua sunt adiectiua per se et propria per accidens: vt gradiuus ꝛ similia. Aliqua sunt que sunt adiectiua proprie et propria per accidens. vt salomõ ꝛ teucer q2 talia sunt appellatiua possũt enim recipere cõparationẽ vt salomon salomonior teucer et teucrior. vnde versus. Qui sedet hac sede ganimedior est ganimede. et ꝙ talia sicut salomon/ teucer sint propria per se cõmunia per accidens patet per Jo de galã. qui dicit Hectoras est propriũ partim communeq3 partim. Accipe principio propriuȝ communeq3 finẽ. Hoc intrinsecus est ast est extrinsecus illud. i. cõmune. Simplici9 facit simile argumẽtum probando ꝙ equiuoca sunt vniuoca q2 illud est vniuocũ quod predicatur de aliquibus inferioribus secundũ nomẽ et secundũ rõeȝ equiuocũ est huiusmodi. patet de equiuocis dicendo canis est equiuocũ et nomen solũ commune ẽ et ratõ substantie diuersa eodẽ modo in aliis/ ita ꝙ hoc qd̃ est equiuocũ et sua diffinitio predicant̃ de equiuocis. Tunc soluit et dicit ꝙ equiuoca bene vniuntur in diffinitione equiuocationis. sed scd̃m sua significata equiuocantur. vnde sunt vniuoca scd̃m quid et equiuoca simpliciter. Similiter adiectiuum est cõmune simpliciter: propriumvero scd̃m quid. Ad aliã cũ dr̃ ꝙ adiectiua existũt ꝑticularit̃. verũ est per subiectũ. et iõ per se non sũt propria cum per se nõ existant. Ad aliã cum dicit̃ ꝙ indiuiduum in logica idẽ est ꝙ propriũ in grãmatica. Dicendum est ꝙ nõ est simile sicut iam patuit quia indiuiduũ supra cõe addit rationẽ indiuiduationis et hoc potest esse in adiectiuo vel per circunlocutionẽ vel per demonstrationẽ. vel per additionẽ subiecti. sed propriũ in grãmatica respicit vnã impositionẽ. Ex hoc apparet ꝙ pronomen et participiũ non possunt habere propria. Pronomen non potest habere quia scd̃m priscianũ scd̃o minoris pronoĩa inuenta sunt ad demonstrandum et referendũ quãlibet sbãm vel accidẽs. vnde sicut dico ego mulier ita possum dicere ego equus si posset loqui et etiã scd̃m eundem. pronomen de vi vocis ad omne suppositum pertinet: et quia pronomen non dicit̃ de vno solo ideo pronomẽ nõ potest habere proprium. Similiter neq3 participium q2 scd̃m prisci. in eodẽ. participia fuerunt inuenta: vt duo actus possent prestare sibi consequentiam et ideo translatõnes verborũ fiebant in casuales figuras. et quia verbum nõ potest habere propriũ. ideo nec

participium. quia ome participiū importat vel significat accidens. accidens non habet proprium: ideo nec participium. Jd propriū. Primo nota ꝙ quedam est vniuocatō in logica qua nomen dicit̄ esse vniuocū quādo dicit̄ de pluribus secundum nomen et ratio nem: vt homo de sorte et platone. et de ista nō intendit hic. Alia est vniuocatio que est impositio vocis ad significandū et ita intendit hic. Secundo notandū vtrū ista nomia sol/ fenix/ luna/ chimera sint ꝓpria vel appellatiua. Dicendū ꝙ talia sunt cōia. vnde sciendum ꝙ cōmune dicitur quadrupliciter. primo aliquid dicit̄ cōmune quādo actu habꝫ plura supposita. et isto modo dicitur homo commune. Aliomodo dicitur cōmune non actu sed successiue solum vt fenix. vnde nō sunt plures fenices actu: sed successiue. Aliud est quod non est cōmune actu neqꝫ successiue sed solum scd̄m aptitudinē. vt sol et luna. vnde licet sit vnicus sol et vnica luna actu: tamen rōe forme nō repugnat quin possint esse plures soles. vnde esset falsa consequentia dicēdo homo scribit ergo iste. similiter esset falsa cōsequētia dicendo sol lucet ergo iste sol lucet et ille. Aliud est quod non est cōe neqꝫ actu neqꝫ successiue neqꝫ scd̄m aptitudinē: sed solum scd̄m imaginationē intellectus. vnde quamꝙ chimera non possit esse in actu neqꝫ successiue neqꝫ scd̄m aptitudinē tamen intellectus potest apprehendere multas chimeras et plures hircoceruos. Tertio notandum quare primo determiat de ꝓprio ꝙ̄ de appellatiuo. dicendum est ꝙ triplex est ratio. prima est: q2 propriū dicitur de vno solo vel vni soli cōuenit. cōmune autē pluribus et q2 vnū est ante plura ideo primo determiat de proprio ꝙ̄ de cōmuni vel appellatiuo. scd̄a ideo est: q2 propriū est via ad cognoscendū appellatiuū. q2 per cognitionem singulariū deuenim⁹ ad cognitiōeꝫ vl̄iū. et q2 qd̄ est via ad cognoscēdū alterū est pri⁹ eo id̄ ꝛc. Tertia est: q2 pricipale ꝓpositū erat deteriare de ꝓprio noie cū tm̄ mētōꝫ fecerat de ꝓprio et ideo primo deteriauit de proprio ꝙ̄ de appellatiuo. Quarto notandū est ꝙ videtur ꝙ nomen equiuocum sit proprium q2 proprium nomen est illud qd̄ nō significat plures res vniuoce sed equiuoce. id̄ ꝛc. Jn oppositum est ista diffinitio. proprium est qd̄ vni soli conuenit sed nomen equiuocū non cōuenit vni soli sed pluribus ergo ꝛc. Dicendum est ꝙ significare res diuersas vel plures/ hoc est dupplr̄/ aut multiplicabiles siue participabiles a pluribus suppositis aut non Dico ꝙ noia equiuoca significant equiuoce plures res diuersas et multiplicabiles q2 significatū huius quod est canis potest multiplicari in plura supposita. sed nomen proprium licet significet res diuersas ille nō sunt multiplicabiles in supposita. vnde si petrus significet plures hoīes vocatos hoc nomie iste res non erunt multiplicabiles. Per hoc patet solutio ad argumentū ꝙ nomen propriū equiuocum non significat res diuersas eodē modo sed diuersimode vt patet. Construe tu dicis illud est nomē ꝓpriū qd̄ nō significat pl̄es vniuoce id ē vna ipositiōe ꝫ si significat hoc est per diuersas impositiones non significat duo vno sensu. i. vna significatione. Non licet. declarat magis explicite. vnde potest cōstrui sic: licet propriū nomen notare uniuoce non plura sed vnū. Appellatiuis. construe vniuocabis. i. sub vnius vocis impositione vocabis varias res nominibus supple appellatiuis.

Js post ar pone/ sed far facit r. geminare.

Dicit ꝙ nomina termiata in ar. faciunt gtm̄ per additionē de is: vt cesar cesaris. far: tamen facit farris per additionē de ris. Prio notandū ꝙ lar facit lartis per additionē de tis et actor non excipit ergo male. Dicendum ꝙ lar est nomē regis barbarie proprium. ideo non vꝫ. vnde versus. Lar lartis rex est: laris est domus/ ignis et edes. secundo notandū ꝙ far excipitur nō a formatiōe nec ab augmēto: sed solum a modo formandi. q2 post ar additur ris. Si tu queras quare facit per dupplicē r: dicendum est ꝙ dicitur a frāgo gis. ꝛ q2 frango quod ē suū primitiuum sonat aspere ideo far qd̄ est eius deriuatiuum sonat aspere. Alia causa est q2 si diceremus faris dubiū esset vtrū esset gtūs de far. vel secunda persona huius verbi far faris: et ideo causa differētie dicimus farris ꝑ dupplicē r. vnde versus. Si vis tu farre nūmos preciū michi fare. Sed obicit̄ qm̄ nō dicitur similiter parris ad differentiā huius verbi pario paris. Jllud soluit priscianus dicēs ꝙ

actores voluerunt obseruare differentiam in quibusdā et in quibusdā non: nos autem insequimur illos: in quibus obseruauerunt.

Que primaria sunt nisi naris curta manebunt

Dicit q noīa in ar primitiue speciei habent penultimā genitiui correptā: vt par paris. lar laris. Primo obiicit de lar q2 deriuatur de lateo lates et tamen h3 penultimā correptam ergo regula non competit solum primitiuis: sed etiā deriuatiuis. dicendū est q actor intelligit de illis que habēt manifestā deriuationē. lar autē non h3 manifestam deriuationem ideo nō valet. cum istud dicatur habere manifestam deriuationē qd aliquid continet de secunda sillaba illius a quo deriuatur. lar autē nichil retinet. ideo nō hab3 manifestam deriuationē. Sed obiicitur de hic et hec et hoc par paris. q2 habet penultimā correptam et deriuatur de pario paris. Dicendum est q nō deriuatur manifeste iō nō valet. tertio obiicitur de nar naris qui est fluuius et deriuatur de narib3 boum ergo Dicendum est q est primitiue spēi. tamen aliqui viderunt post impositionē taliū q habebant aliquam proprietatē. ideo ratione tali videbātur aliqualiter deriuari. et iō dixerunt ista esse deriuatiua. vnde nar impositum fuit sub spē primitiua tamē q2 successores viderunt q exibat per duo foramīa disposita ad modū nariū bouis. ideo dixerūt ipsum esse deriuatū a naribus qd nō est verū: ideo nō v3 obiectio.

In deriuatiuis neutris producitur aris.

Dicit q noīa deriuatiua neutri generis termīata in ar habēt penultimā productā: vt calcar calcaris. Primo notandum q prīo oportet q talia sint neutri generis. q2 licet essent deriuatiua et nō essēt neutri generis: non tenerēt regulā: vt cesar cesaris. qd deriuatur de cedo cedis et habet penultimam correptā. etiam reqritur q sit deriuatiuū q2 licet esset neutri generis si nō deriuaretur nō teneret regulam. Secundo notandū q par per lopairo ē neutri generis et deriuatum. et tamen habet penultimā correptā ergo regula nulla. dicedum est q regula datur de illis que sunt proprie substantiua: et par proprie nō est substantiuū. iō nō v3. et non tenet aliā declinationē q hic et hec et hoc. secundo obiicitur de sotular qd est masculini generis: 7 tamē hab3 penultimā productā. ergo regula nulla. q aūt sotular sit masculini generis p3 per actorē caplo de genere vbi dicit sotular dat hic et lar. q habeat penultimā productam patet per hos versus. O vir belle dares michi si veles sotulares. Nā pedib3 nudis est homo qsq3 rudis. Dicendū q sotular est noīatiuus appocopatus sotularis vero est ntūs proprius. et facit genitiuū suum in is per istā regulā Js correpta sibi. q autē sotularis sit ntūs p3 per vguti. qui dicit sic a suo noīatiuo hic sotularis deriuatur q2 suendo cōficit et facit sotularis pro sutularis p mutationem de u. in o.

Primicialis erit vox in qua dicitur esse:
Primum preposite data significatio secte.

Dicit q illa vox id est dictio est speciei primitiue que fuit imposita nullo mō habēdo respectū ad aliā vocē iam impositā ad significandum. deinde dicit q illa vox est deriuatiua que descendit ab illa primitiua. Construe illa vox. i. illa dictio erit primitialis / id est primitiue speciei in qua dictione significatio secte id ē imaginatiōis vel opinionis primū preposite id est primo cōcesse dicit esse data et est sensus illa dictio est primitiue spēi in qua imposita imaginatio vel opinio impositoris nō habuit respectum ad aliā vel illa vox est primitialis in qua significatio secte. i. auctoritatis. 7c. et bona est q2 impositor sicut voluit imposuit q2 ad placitum vel secte. i. impositionis. et est sensus q illa dictio est primitiue speciei in qua significatio impositōnis primo preposita est data. iste tres lecture sunt bone.

Est deriuatiua vox: que descendit ab illa.

Dicit actor q illa spēs est deriuatiua que descēdit a primitiua. Primo obiicitur q2 muliercula deriuat de mulier sed mulier ē deriuatiuū q2 deriuatur a mollio. lis. ergo vna

deriuatiua non solum descẽdit a primitiua: sed vna deriuatiua ab alia. Dicendũ est ꝙ deriuare est dupplex. s. mediate vel immediate: vnde muliercula deriuatur a mollio lis mediante hoc qđ est mulier et sic deriuatur a primitiua mediate. vel dicendum est ꝙ licet sit deriuatiuũ respectu de mollio lis. tamen respectu de muliercula est primitiuum.

Simplicium norma formabis compositiua.

Ut melius appareat ista regula faciende sunt obiectiones. Primo obiicitur. qꝛ pars ē fe. g. exps eius compositũ est cõis g. ergo composita non tenent regulã suorũ simpliciũ. Similiter genus est neutri g. degener vero cõ. g. ergo ꝛc. Tertio obiicit̃ qꝛ quies facit qe tis: requies eius cõpositũ facit requiei. ergo ꝛc. Item beniuolus cõponitur de volo et tñ non retinet declinationẽ de volo ergo regula nulla. Propter istas instantias prīo nota ꝙ hoc capl'm se extẽdit ad ca. de decl'iatõibꝫ et ad ca. de p̄teritis et supis: ꝛ ad ca. de breuibꝫ et long. et nõ ad ca. de gñe. ꝛ p hoc soluit̃ obiectio de exps et degener. Itẽ nota ꝙ ista rl'a tenet in cõpositis de qbus non est facta mẽtio et propter hoc perit obiectio de capricorn⁹ beniuol⁹ et armiger et silibꝫ. qꝛ regl'a data est de ipsis in scđa declinatione. etiã tenet in aliis si sunt alterius termĩationis q̄ sua simplicia. vt tricorpor qđ cõponit̃ de corpus et cum tricorpor sit oĩs generis faceret penultimã productã per illã regulã Mas aut cõe. et propter hoc data fuit hec regula vt ostẽdatur ꝙ faciat oris correptã sicut corpus. Etiã tenet in illis quorum simplicia habẽt vnã declinationẽ. et propter hoc cessat obiectio de quies. qđ est tertie declinationis et quinte et facit quietis et quiei. qꝛ aliqua composita retinẽt vnã sicut inquies ternã. alia autẽ sicut requies quintã. Construe sic tu formabis compositiua: de quibus non fit expressa mẽtio in quibus simplicia sũt magis vsitata q̄ composita: et que simplicia habent vnicam declinationẽ formabis inq̃ talia norma simplicium.

Dictio compositam dicetur habere figuram:
Quam licet in geminas partes distinguere: quarum
Significata gerit vox designanda per ipsam.
Non poteris tale sub simplice cisma notare.

Construe. dictio dicet̃ hr̃e figurã ꝯpo. i. dr̃ esse figure ꝯpo. quã. i. cui⁹ ꝯceptũ dꝫ distiguere. i. resoluere ĩ geĩas ptes. i. cõceptus duaꝝ dictionũ significata quoꝝ. i. ꝯcept⁹: p quas dictiones significata vox designanda. i. imponẽda. per ipsas dictõnes gerit. i. importat Sed videtur ꝙ actor sit diminutus qꝛ non facit mẽtionẽ de decõposita. Soluit̃ dupplr Primo sic. qꝛ scđm quosdã actor insequitur donatũ et qꝛ donatus nõ facit mentionem nec ponit nisi simplicẽ et cõpositã iõ actor iste nõ ponit nisi duas sed nõ valet istud. Secundo soluit̃ quia bene facit mentionem. quia loquitur de composita: sed compositam esse hoc est duppliciter aut mediate/aut immediate si immediate. sic est figura composita. si mediate: sic est decomposita.

Et dices epatis: iubaris cum nectare ponis.
Asparis vsus habet. et bostaris additur istis.

Dicit ꝙ epar excipit̃ et facit epatis et excipitur a duabus regulis. primo excipitur a regula generali qꝛ deberet facere eparis per illaꝫ regulam is post ar. Itẽ excipit̃ ab ista regula. In deriuatis qꝛ cũ sit. n. g. et deriuatm̃ deberet hr̃e penultimã pdu. et hꝫ correptã et si queras quare excipitur ab vtraqꝫ regula. Dicendum est ꝙ deriuatur ab extra ꝛ patim ꝙ est passio et vt melius appareat deriuatio facit tis et non ris. etiam excipitur ab ista regl'a in diriuatiuis. qꝛ partim a quo deriuat̃ habet penultimã correptam ideo ꝛ suum deriuatiuũ vt magis appareat sua deriuatio. De ianua dicit ꝙ epar dicitur ab epi qđ est supra qꝛ ẽ super positũ. Jubaris etiaꝫ excipitur ab ista regu. in diriuatis. qꝛ iubar deriuatur a iuba et qꝛ est deriuatm̃ et neutruꝫ et habet penultimã correptam. iõ excipit̃ ab ista regula. Similiter nectar dicitur de necto nectis. et quia similiter est neutrum

ci;

et deriuatiuū ꝛ habet penultimā correptā excipitur ab ista regula In deriuatiuis.aspar
asparis est paries de asseribus factus et excipitur ab ista regula In deriuatiuis. secundō
ꝙ est appellatiuum.vnde ē notandū ꝙ aspar est ꝓpriū nomē et hic de ipso est doctrina et
bene tenet illā regulā Que primaria.secundū ꝙ est appellatiuū excipit̄ ab illa. In deri
uatiuis.qꝛ deriuatur de asser asseris et par paris vel de paries parietis et nō ꝓducit pe
nultimā. Bostar potest esse ꝓpriū nomē et de ipso est doctrina . qꝛ bene tenet regulam.
Que primaria.vel potest esse appellatiuū:et tunc habet penultimā correptā scd̄m vsū:
non scd̄m artē.vnde versus.Cum bostar presepe notat:producitur aris. Cum propriuz
nomen:tunc breuiatur aris.bostar deriuatur de bos bouis.

Er tibi prebet eris/cer mobile vertitur in cris.

Superius actor determiauit de gtō descendēte a ntō termiato in r.a precedēte. hic de
teriat de gtō descendēte a ntō termiato in r.e precedēte.ordo pꝫ iuxta ordinē uocaliū.D.
primo ꝙ noīa teriata in er faciūt gtūm suū in eris correptā.vt pauper pauperis. Prio
obiicitur ꝙ mulier mulieris penultimā producit et actor nō excipit ergo male. Dicen
dū est ꝙ mulier figure est cōposite et potest cōponi de mulceo.ces.et heros herois :et he
ros habet penultimā productā:ideo mulier hꝫ penultimā productā . vel potest deriuari
de mollio lis.ꝛ herus heri:et qꝛ herus hꝫ penultimā correptā:iō et mulier.et qꝛ actor vi
dit ꝙ poterat cōtineri sub ista regula Simplicium norma.nō excipit. etiā qꝛ aliqñ pro.
ꝛ aliqñ cor. Sꝫ obiicit̄.qꝛ virgo maria dicta fuit mulier et tamē nō molliuit herū.i.virū
Dicendū ē ꝙ ipsa dicitur de mollio lis.qꝛ molliuit litē:que erat inter deū et hoīes. Se/
cundo nota que est cā ꝙ talia faciāt eris correptā.rō huius est. qꝛ talia teriant̄ in er cor/
reptā et qꝛ gtūs in talibꝫ format̄ per additionē de is.qꝛ erat prio correptus in ntō :ideo
corripit̄ adhuc in obliquis.Sed obiicit̄ de vber qd̄ facit vberis penultima producta nec
actor excipit ergo male Dicendū ē ꝙ id qd̄ minus dicit hic corrigit inferius in breuibꝫ
et longis.qꝛ in deriuatis debet manere sillaba tanta q̄ta est in primitiuo.et qꝛ vber dici
tur de vberus beri.qd̄ hꝫ penultimā productā iō ꝛc.vñ Jo.de gal.Signat vber gentē ge
nitiuus cū dat vberis.Flumen vber prope bene dicitur esse scd̄e.quare nō vꝫ.Cer mobl̄e
d.ꝙ noīa mobilia teriata in cer faciunt gtōs in cris per mutationē de cer in cris . vt ala
cer alacris.Hic requirūtur duo.prio ꝙ sit adiectiuū:et per hoc remouetur acer aceris no/
men arboris.scd̄o ꝙ sit mobile per tria articl̄aria sub tribꝫ teriatiōibꝫ aliter nō teneret.

Ter per tris forma/sint iupiter et later extra
Et linter/ stater/et panther:subiunge caracter/
Ether/et crater/per bris formabitur vmber:
Et sua composita/ver et crater dabit eris.

Dicit ꝙ noīa termiata in ter faciunt gtūm suū per mutationē de ter in tris.vt pater pa
tris.Sed obiicit̄.qꝛ ista nomīa opiter/diespiter et maspiter faciūt in eris nec actor exci/
pit.pris.tamē ponendo istā rl̄am excipit ergo male.Soluūt quidā et dicūt ꝙ non sūt in
vsu moderno:et qꝛ actor loquit̄ scd̄m modernos:iō non valet. Sed illud nō est verū: qꝛ
diespiter dicitur quasi diei pater.ꝛ maspiter quasi martis pater.opiter quasi opis pater
propter qd̄ dicendū est ꝙ ista scd̄m pris.in maiori volumine teriabant̄ antiq̄tus in eris.
in gtō vel in tris.vt diespiter eris vel tris.sꝫ teriatio in eris cessit ab vsu moderno . ideo
solū teriant̄ in tris .iō actor noluit facere mētōez.Sint iupiter: ponit exceptōez in istis
noībus sed nō docet quō faciūt ergo male. Dicendū ē ꝙ iupiter est etheroclitū et facit
iouis irregulariter:scd̄m antiquos faciebat iupitris per tris. Itē iouis faciebat iouis.de
iupiter remanet ntūs:et de iouis obliqui.et propter hoc cū iupiter nō faciat iouis regl̄a
riter actor nō voluit dicere qualiter faceret. Sed quid dicendū est de later qꝛ bene facit
lateris. Posita ē q̄dā regu.necessaria in toto capi. q̄ talis ē.Quotienscūqꝫ dat̄ rl̄a sub/
alterna vel ꝑ modū exceptionis et ab illa excipiūt̄ aliqua si alit̄ nō doceat qual̄r faciūt:
illa tenent regulā generalem.et ꝓpter hoc cum excipitur later tenet istā regulam . Er
tibi .et ꝙ faciat in eris correptā patet per versū. Ille lauat laterem qui castigat mulierē

Qui plus castigat plus in amore ligat. Linther est vas lauatoriū monachorum. et est quoddam animal. et secundum ysidorū. est parua nauis. et dicitur de luo luis qd̄ nō est in vsu sed eius compositum abluo is. et facit semper lintheris. si faciat lintris/ hoc est p sincopam. Panther est aīal coloratum diuersis coloribus. Et dicitur a pan qd̄ est totū et theron qd̄ est variū quasi totum variū. Stater est pondus in libra. et dicitur a sto stas et statera terela ballence. vnde versus. Res fiet vera staterem portante statera. Caracter est impressio sigili/ vel figura que fit cū ferro calido. et est idē ꝙ stilus. vnde uersus. Effigies forma pecoris nota siue figura. Signū siue nouū vulnus stilus esto caracter. ⁊ dr̄ quasi carens terra. Per bris formabitur. dicit ꝙ imber et sua cōposita faciunt bris: vt september bris. nouember bris. Sed obiicitur de istis nominibus celeber et saluber. que terminantur in ber nec docet qualiter faciant gtūm ergo est diminutus. Dicendū est ꝙ dupplex est compositio scʒ largo modo dicta et stricto modo dicta. Compositio stricto modo dicta est quādo aliquid cōponitur scd̄m veritatē. vt septēber ꝯponitur ex septē et ymber. similiter october/ nouember et december. Compositio largo modo dicta nō ē compō sed ethimologia. vnde dicendum est ꝙ sunt cōposita de ymber largo modo accipiendo compositionē qꝛ celeber dicitur quasi celestis ymber. saluber/ quasi salutis ymber. et propter hoc littera debet sic exponi: ymber formabit ymbris. et sua cōposita/ siue sint stricto modo accepta: vt september/ vel largo modo accepta: vt saluber. et sic remāebit actor sufficiens. ver et crather. Hic repetit hoc nomen crather: vt ostēdat quomodo hoc nomen faciat gtūm per remotionē dubii qꝛ posset credere aliquis ꝙ crather cum exceptū sit a regula subalterna ꝙ faceret eris correptā. similit̄ crederet aliquis ꝙ faceret in eris correptā cū non excipiatur a regula generali quantū ad formationē sbālē sed q̄tum ad formationē accidētalē. eodē modo intelligendū est de dictionibus grecis similibus. Quidā hn̄t loco de ver et de crather. sūt adiectiua notanda. et est sensus ꝙ cōposita de ymber erant antiquitus adiectiua vt septēbribus horis: sed non debet poni qꝛ hic non intendit determinare de adiectiuis q̄tum ad genus. Alii faciunt punctum et dicūt ꝙ adiectiua excipiūt̄ sicut vber. et nō facit vbris sed vberis sed non debet hic poni qꝛ rēa non datur generaliter de omnibus termīatis in ber vt visum est et talia continent̄ sub regula generali. qꝛ faciunt eris correptā. ideo non valet.

Ir breuiabit iris: martir fiet tibi testis.

Ponit regulam dicens ꝙ nomina terminata in ir. faciunt gtūm in iris breuem: vt martir martiris. gadir gadiris. Martir grece testificans latine. qꝛ martires fuerūt testes de morte christi. gadir est nomen opidi.

Is post or iunge/ cor cordis debet habere.

Dicit ꝙ nomina terminata in or cuiuscunqʒ generis sint faciunt gtūm per additōʒ de is: vt color coloris. Cor. d. ꝙ cor facit cordis et excipitur a regula quantum ad modū formandi. qꝛ cor retinet d. in obliquis. Si aliquis querat quare retinet d. Dicendum est ꝙ duplex est cā. Prima est ad differentiā datiui ⁊ ablatiui pluraliū de corus cori. quia si diceremus coris dubium esset vtrum esset gtūs de cor vel datiuus vel abl's pluralis de corus cori. Secunda causa est qꝛ cor deriuatur de cardian grece qd̄ ē cor latine. et qr primitiuum retinet d. ideo cor retinet d. in obliquis. sic custos retinet d. dicēdo custos custodis qꝛ deriuatur a custodio custodis.

Mas aut commune dabit oris femineumqʒ.
Format oris rethor/ memor/ arbor/ neutraqʒ/ castor.
Et quedam propria velut hectoris associantur.

Dicit ꝙ noīa termīata in or masculini vel feī. vel cō. g. faciunt oris productam vt color coloris. Sed obiicitur de istis marcipor publipor que sunt masculini generis et tamen habent penultimā correptaʒ nec actor excipit ergo male. et est marcipor puer marci. publipor puer publii. Soluitur prīo quia talia nō sunt in vsu moderno et qꝛ actor loqtur scd̄ʒ vsū modernū iō non valet. Scd̄o soluit̄ qꝛ antiqtus ista erāt appropriata vel ꝓpria

cii.

vnde versus. Hec que componit puero breuiat genitiuus. Sicut publiporis et marcipo ris tibi monstrat. Tertio obiicitur de istis bicorpor et tricorpor indecor que sunt communis generis. et tamen faciunt oris correptã: nec actor excipit ergo male. Dicendum est ꝙ bicorpor et tricorpor componuntur de corpus et quia corpus habet penultimã correptã dicendo corporis: ideo et sua composita. similiter indecor componitur de in. et decus decoris ideo ꝛc. et subiacent illi regule Simplicium norma. Rethor excipitur ab ista regula Mas. quia est ma. g. et format oris correptã vt rethoris. et dicitur a resis qđ est ornat9. vnde versus. A rego rector faciens oris gtũm. A resis est rethor in oris faciens genitiuũ Memor facit memoris correptã. et dicitur de memor memoraris qđ similiter habꝫ penultimam correptam sed diceres memor est omnis generis et actor solum loquitur de ma. fe: et cõ. ergo est sibi contrarius. Dicendum est ꝙ duppler est commune/ scꝫ commune duorũ et commune trium. vnde quando dicitur memor intelligitur tam de cõi triũ/ ꝙ de communi duorum. Arbor dicitur ab herba quia nascitur tenera ad modum herbe. et excipitur ab illa regula Femineũqꝫ. Uidetur actor peruertere ordinem quia interponendo exceptiones ab ista regula interponitur regulam de neutris. Dicendum est ꝙ hoc facit causa metri Castor potest esse proprium nomen et sic non ponitur hic quia continetur sub illa regula Et quedam propria. aliomõ est animal habens testiculos medicinales qui quando videt ꝙ non potest euadere manus venatorum: euellit testiculos dẽtibus suis. Nentraqꝫ. dicit priscia. in vi maioris in or desinentia neutra vel grecca ꝛ que deriuantur a primitiuis penultimam corripientibus genitiui illam penultimam corripiunt. neutra: vt marmor. greca. vt castor. storis. hector toris. deriuata. vt bicorpor tricorpor tricorporis. Dicit greca quia nomina propria terminata in or sunt greca.

Ur tibi format uris/ sed fur subdit tibi furis
Robur prebet oris: ebur/ et femur/ et iecur addis.

Dicit ꝙ nomina terminata in ur faciunt uris correptam: vt murmur murmuris. Sed fur subdit. ponit exceptionem quantum ad formam accidentalem quia fur. facit furis: secundum penultimam productam. quare autem producitur ratio est duppler. Prima est ad differentiam de furio furis qđ habet penultimam correptam. Secunda causa est quia est monosillabum et quia v. producitur in nominatiuo, ideo adhuc producitur in obliquis. vnde versus. Diues cum fueris caueas de crimine furis. Robur excipitur quantum ad modum formandi et ebur: quia deberent facere uris et faciunt oris. Robur est proprie fortitudo. Ebur dr̃ ab ex quod est extra ꝛ barrus ri. quod est elephas quasi extra barrum. quia os elephantis dicitur ebur quando est extra elephantem. Femur dicitur a femina quia iuxta femur cognoscitur serus mulieris. Notandum est ꝙ iecur est ficatum gallice fape. aliomodo dicitur epar. dicitur autem iecur secundum Januensem quasi iapir: eo ꝙ ibi est ignis seu calor: qui in cerebrum subuolat: et inde ad oculos et ad alia dimittitur membra. Conuertitqꝫ illo calore succum alimenti in sanguinem: et spargitur ille sanguis per venas. D. B. Consistit autem concupiscentia in iecore: id circo dicimus: cogit amare iecur.

Ex as est atis/ elephasqꝫ gigasqꝫ dat antis
Et diamas/ adamas/ veterum quoqꝫ propria quedam.
Mas maris/ as assis/ vas vasis/ vas vadis/ Isti
Jungesqꝫ pallas formant sic lampas et archas.
His similem formam dant patronomica quedam.
Sic breuis as format: genitiuus grecus et os dat.

Superius actor determĩauit de gtõ descendente a nominatiuo terminato in r. Hic agit de genitiuo descendente in nominatiuo terminato in s. ordo patet secundum ordinem alphabeti. et dicit ꝙ nomina terminata in as faciunt genitiuum in atis: vt boni

tas bonitatis. Primo nota ꝙ talia faciunt in atis productã q: cũ gtũs formetur a nominatiuo tanta debet esse vocalis in obliquis quãta est in nominatiuo. et q: a producitur in nominatiuo. ideo producitur in obliquis. Secundo nota ꝙ talia deberent facere in asis genitiuum per additionem de is cum nominatiuo. sed faciunt in atis cã euphonie Elephas. d. ꝙ elephas. ꝛc. que sunt in littera faciunt gtõs suos in ãtis vt elephantis. gigantis. Sed queritur que sunt ista que faciũt tis. d. pris. vi. maioris in as aũt terminata gtũm grecũ os. in i. mutantia faciunt gtũm latinũ vt calcas calcantis. Sed vlterius dubitatur q̄ sunt illa que faciũt gtũ3 grecũ. propter hoc sciẽdũ ẽ ꝙ illa que faciũt gtũm grecum in tos: talia apud latinos faciũt gtũm in tis. vt thoas thoantis. Unde Jo de galã. in doctrinali. Propria que per tos greci formãt gtõs Talia nunc per tis debent formare latini. Nota ꝙ oĩa noĩa propria termĩata in as que faciunt tis ponit Jo. de gal'. vnd̄ versus. Dic licabas/athlas/forbasq3 dias quoq3 calcas. Atq3 thoas dic pollidamasq3 diamasq3 thodras prime condã q̄ dicta fuere. et hoc dicit pris. vi. maioris. s. ꝙ antiquitus erant prime decliationis. Non est prereund̄ ꝙ istud nomen elephas dicitur ab elephon grece qd̄ est mons latine. q: magnitudine corporis mõti equiparat'. aliter dicitur elephantus. et ẽ aĩal mirãde castitatis a deo ꝙ si sociã perdat: nulli petit copulari. s3 solitarie in siluis habitat. dicũt aũt naturales elephantẽ vsq3 ad trecẽtos ãnos vitã prolõgare. D. B. Gigas dicit' a ge qd̄ est terra et gigno is. q: fabulose dicũtur esse nati de terra. Diamas tria significat sc3 lapidẽ preciosũ et dicit' quasi diuitias amãs. et est idem ꝙ diues. et dr̄ silr̄ quasi diuitias amans. vel idẽ ẽ ꝙ bigamus. ꝛ dicit' a bis qd̄ ẽ duo ꝛ gamos quasi hñs duas mulieres. vñ versus. Est diamas bigamus diues lapisq3 preciosus. Adamas est lapis p̄ciosus. et dicit' ab a qd̄ est sine et domo as quasi sine domatione q: non potest domari nisi cum sanguine hirci calido. veterũ quoq3. que sunt illa propria dictum est qm̄ etiam greci terminant in tos in genitiuo et propter hoc dicit quedam q: solum illa terminabãtur in tis. Unde ypocras facit ypocratis. Mas maris est primum vas vasis est etheroclitum. in singulari numero est tertie declinationis: et in plurali est secunde. et dicitur quasi vehens escas. vas vadis idem est ꝙ fideiussor et est idem ꝙ vadiũ. et dicitur de vado vadis. q: q̄ dedit vadium in fideiussore non potest vadere sine vade. Non sic euades sed dabis ante vades. Isti. quidã dicunt istis et alii isti. si sit istis. tũc est sensus tu iunges istis illa que sequũtur vas vadis et vas vasis. sed melius est ꝙ dicatur isti. et tunc est sensus tu iunges isti/sc3 vas vadis pallasq3 et archas non in exceptõe sed etiam in modo formãdi substãtiali et accidentali et terminatione et augmento et formatione et quantum ad modum significandi. vas facit genitiuum per remotione3 de s. et per additionem de dis vt vas vadis. et similiter pallas s. remota et addita dis: fit palladis. Sed obiicitur quia dictum est ꝙ actor hic determinat de terminatis in as longam. ista autem terminantur in as breuem. ergo et cetera. Dicendum est ꝙ facit incidenter et gratia conuenientie quare non valet. Pallas est proprium nomẽ cuiusdam dee. et accipitur pro viro et sic facit pallantis vt visum est. Lampas interpretatur ardens. Archas dicitur esse proprium nomen et sic facit archantis. aliomodo dicitur esse nomen gentile et sic ponitur ibi et facit archadis et deriuatur ab archadia. His similem formã. dicit ꝙ quedam patronomica faciunt genitiuum suum in dis: vt menetias. dis. Sic breuis as. dicit ꝙ nomina terminata in as breuem faciunt genitiuum suum in adis: vt ciclas cicladis. Sed videtur ꝙ ista regula superfluat. quia talia possunt haberi per predicta scilicet quando dicitur Isti iunges. etiam quia talia sũt greca et de grecis non se intromittit quare et cetera. Ad hoc dicẽdum est ꝙ licet talia possint haberi per predicta per analogiam: tamen de illis dictum est incidentaliter. hic autem principaliter. vel dicendum est ꝙ repetit ut addat terminationem in as. et quando dicitur ꝙ se non intromittit de grecis. Dicendum est: ꝙ licet non se intromittat de grecis inquantum greca: tamen de ipsis se intromittit prout sunt reducta ad vsum nostrum. Sequitur tertius.

Mas aut commune si fiet in es breuiatam:
E mutans dat itis: miles/stipes/tibi testis.

Dicit ꝙ noīa teriata in es correptā ma. vel cōis g. mutant e in i. ablata s. et addita tis faciunt gtūm vt stipes stipitis. miles militis. Prio nota que sūt illa que teriantur in es correptā et in es productā. pris. dat talē noti. d. ꝙ illa noīa tertie declinationis quorum gtūs crescēs corripit penul'am teriantur in es correptā vt miles et stipes. illa vero quorū gtūs crescens producit penul'. vel est par ntō et simul termiantur in es longā vt sedes et locuples. si autē dicatur ꝙ cā nō ē bona qꝛ potius ntūs est cā ꝙ̄ gtūs. dicendū ꝙ est propter analogiā hēmus cognitionē de nomīatiuo. vnde habemus regulā ꝙ talia nomia in es correptā teriata faciūt penultimā correptā: et in es productā teriata faciūt penul'. productā: ita ꝙ per gtūm vt sic hēmus cognitionē de ntō: et per ntūm hēmus cognitionē de gtō. vel qn̄ videmus ꝙ tales obliqui teriantur vel hn̄t penultimā correptā: dicim⁹ ꝙ descēdit a ntō in es correptā teriato. Scd̄o nota ꝙ merges ē ma. g. et tamen nō facit mergitis nec actor excipit. ergo male. et ꝙ faciat mergetis pꝫ per ebrardū: dicendū est ꝙ merges facit mergitis semper et hoc per pris. qui ponit expresse. Stipes proprie ē trūcus arboris. et dr̄ de sto stas. Miles dr̄ qꝛ eligebatur inter mile.

Vt praepes dat etis dipthongus in ante suprema

Dicit ꝙ noīa termīata in es breuē hn̄tia dipthongū in penultima faciūt gtūm per interpositionē de ti inter e et s. vt praepes. Praepes tria significat. idē ē ꝙ velox. et dicitur esse pre aliis hn̄s pedes et est cōis g. vel praepes est auis. et tūc est epicheni g. vel est idē ꝙ diues: quasi pre aliis hn̄s es. vnde versus. Velox vel diues volucris signat tibi prepes

Que deriuātur a uerbis (associantur)
In quibus e curta reperitur in ante suprema.
Inquies est curta: tamen etis erit sibi iuncta
Femineum dat etis curtam: seges est tibi testis.

Dicit ꝙ ista que deriuantur a verbis et terminant̄ in es correptā talia faciunt in etis. dum tamen ista verba habeant e penultimam correptā: vt de tero teris: teres teretis in lucano teretesqꝫ cathene. et est idē ꝙ rotundū. Sed obiicitur cōtra actorē qꝛ indiges facit indigetis penultima correpta: et tamen verbū a quo descendit non habet e. sed i. in penultima scd̄e persone ergo regula nulla. Dicendū est ꝙ indiges bene facit indigetis penultima correpta et quando dicit̄ ꝙ nō deriuatur a verbo habente. ꝛc. debet intelligi mediate vel immediate. vnde licet indigeo nō habeat e ante egeo a quo deriuatur mediate: tamē bene hꝫ imediate. quare nō vꝫ Inquies. dicit ꝙ licet inquies termīetur ī es correptam tamen facit etis productā. Sed videtur ꝙ actor nō deberet facere mentionē cum possit contineri sub ista regula Simplicium norma cum bene habeat penultimā gtītiui productam sicut quies. dicendū est ꝙ facit mentionē dupplici ratione: qꝛ cū vocalis debeat esse tantā in obliquis ꝙ̄tam ē in ntō et in ntō sit correpta: siīliter ī obliquis debet esse correpta. ideo notanter repetit: et sic excipit̄ ab ista rl'a simpliciū norma. inꝙ̄tum producit̄. rō quare corripit̄ a pris. reddit̄ qꝛ inter alia cōposita de quies illud solum ē adiectiuū et mobile. et vt appareat mobilitas in significato mobilitat̄ etiam vox vt signa signatis rn̄deant. vn̄ illud qd̄ corripit̄ mobilius ē illo. qd̄ ꝑducit̄. q̄dam sūt q̄nte decliationis vt requies. Feīeum dat. d. ꝙ noīa feīa teriata in es correptam faciūt gtūm in etis breuē. vt seges segetis. Sed videt̄ ꝙ ista regula supfluat qꝛ talia deriuantur a verbis habētibus penul' breuē ergo. ꝛc. et sic possūt cōtineri sub ista regula. Que deriuant̄ Dicēdū ꝙ nō supfluit dupplici de causa. pria qꝛ illa rl'a Que deriuant̄ datur de quolꝫ genere: ista aūt de fe. g. tm̄. vl' ꝙ datur de manifeste deriuatis: seges nō deriuatur manifeste qr̄ nō vꝫ. vel dicendū est ꝙ ista regula datur per cōparationē ad deriuationē. vnde si inueniantur aliqua: q̄ sunt fe. g. lꝫ nō sint deriuatiua: tenebunt rl'aꝫ: sic nō est de illis.

A pede compositum dat edis. sed apes remouebis

Dicit ꝙ cōposita a pede faciunt gtūm in edis correptā. vt sonipes sonipedis. et sic de aliis. Sed obiicit ꝯtra actorē q2 pes producitur qđ apparet per ipsū caplo de genere. q2 reponit ipsū inter noīa termīata in es longā sed cū producit similiter sua cōposita quare ibi determīat male de ipsis. Dicendū ꝙ pes naturaliter corripit qđ apparet. q2 gtūs descēdens ab ipso corripit penultam: qđ nō esset nisi naturalit corripetur ꝑ accns. tn̄ q2 est dictio monosilla ꝓducit quare etiā sua cōposita pollisillaba corripiūtur naturalit. q2 remota cā remouet effectus. si aūt ꝓducatur hoc ē improprie. vnde actor ibi loquit de ipsis naturaliter. in caplo de genere accidētaliter loqtur de pes. vel dicendū ē ꝙ quidā volebant ꝙ pes et sua cōposita ꝓducerētur. Alii volebāt ꝙ corripentur: propter hoc actor determīat de ipsis in hoc cap. inter teriata in es correptā. in cap. de genere inter termīata in es ꝓductā. vnde dicit in cap. de breuibus et lōgis quidā producunt pes cū rc. Sz obiicitur de vulpes q2 nō facit vulpedis sed vulpis ergo regula nulla cū cōponatur de voluo. is. et pes pedis. Dicendū est ꝙ vulpes dicit de voluo is. q2 cito voluit. Sed ysidorus si dicatur volubilis pes: potius est ethimologia ꝙ̄ cōpō. et bene termīat in es longā. iō bene tenet istā regulā es longā. Itē de pedes q2 descendit de pes nec facit in edis. ergo rc. Dicendū est ꝙ intelligit de termīatis ꝑ cōpositionē pedes peditis nō deriuatur ꝑ cōpositionē. quare nō vz. Itē obiicitur. q2 actor docet gtūm cōpositorū nec docet qualiter pes faciat: ergo male. Admirantes dicunt ꝙ facit pedis per istā regulā que sequit Simplex cōpositi. sed non oportet ꝙ ponat gtūm de pes cū ponat ablatiuū. q2 per ablm pōt intelligi gtūs: cū ablatiuus teriatus in e: formetur a gtō is. mutata in e. quare nō vz.

Quod prebet sedeo: formabit idis genitiuo.

Dicit ꝙ ista noīa que prebet sedeo faciūt gtūm in idis. vt preses presidis. Si dicatur de sedes q2 sedes deriuatur de sedeo nō tn̄ facit idis gtūm nec actor excipit. ergo male. Dicendū est ꝙ ista regula datur solū de cōpositis et nō de deriuatis: sed ē deriuatū et non cōpositum quare nō vz. vel dicendū ē ꝙ datur de termīatis in es correptā sedes autem termīatur in es ꝓductā et facit edis per istā regulā es longā. Construe. quod prebet sedeo per compositionē et non deriuationem. rc.

Es longam mutabis in is. Sed deme quietis:
heredis/cereris/mercedis/vel locupletis:
Magnetis iunges: agnetis dicere debes.

Dicit ꝙ noīa termīata in es longā faciūt gtūm ꝑ mutationē de es in is. vt proles. lis. Prio obiicit cōtra actorē: q2 lebes facit lebetis: nec actor excipit ergo rc. vn̄ in ouidio heroidū viginti fuluos lebetes. rc. Dicēdū ē ꝙ est grecū. qr̄ nō ē obiiciēdū. vel dicit ꝙ intelligit ꝑ analogiā de magnes: cū sit grecū et per vnū grecū intelligitur aliud. eodē modo cremes qđ ē propriū nomē intelligit ꝑ agnes. et oīa silia. vnde versus. Longis vtere locuplete lebete quiete. Et magnete sil; sed deme quietis: et ea que sequūtur. quies est primitiue speciei. et inde quiesco. scis. Heres de hereo. es. q2 heret hereditati patris sui. Ceres est dea frugū. et dr̄ quasi creās res. Merces facit mercedis ad drn̄tiā de mers mercis la mercede. et dr̄ de mercor. aris. vn̄ vers9. Ueduntur merces opantibz est data merces. hic mercerius ē mercenarius alr̄ locuplex quasi loculis plen9. Agnes ē ꝓpriū nomē mulieris. Magnes ē lapis ꝓciosus q̄ trahit ad se ferrū. vn̄ versus. Ut ferrum magnes ad se trahit me trahit agnes.

Cum preit i. formabit etis paries tibi testis

Dicit ꝙ noīa habentia i. ante es faciūt gtūm suū interposita ti. et corripit: ut paries parietis. Paries dicitur a paritate. q2 asseres ponuntur in ipso pares.

Is correpta sibi similem faciet genitiuum
Cuspidis et lapidis et cassidis excipiantur

Et clamidis dices.
Sanguinis et dices:exangis et aspidis addes.
Egidis atqꝫ notes.sic patronomica formes.
Sardis inis dat.iaspis idis:sic ibidis ibis.
Thetios et thetidis dices.paris is dat idisqꝫ.
Isidis adiunges/indeclinabile semis
Est pro dimidio:pondus semissis habeto.
Et tibris tibridis tigrisqꝫ quirisqꝫ quiritis.
Quod dedit er:dat eris vomis/puluisqꝫ cinisqꝫ.
Et cucumis pariter

Dicit ꝙ noīa termīata in is correptam faciunt genitiuos similes ntīs vt vallis collis. Nota ꝙ ista termīantur in is correptā que non crescunt in gtō/vel si crescunt corripiūt penultimam genitiui:vt vallis/lapis lapidis ista vero terminantur in is longā que in genitiuo crescunt et producunt penultimā vt lis litis.nec dicendum est ꝙ equalitas vel inequalitas vel correptio vel productio sit causa quare termīant̄ in is correptā vel in is productā sed solum notitia.Cuspidis et alia excipiuntur et dicitur quasi acuta spica. lapis excipitur et dicitur quasi ledens pedē/vel a laos qđ est lapis.tamen veteres dixerūt lapis scđm pris.emuus in xxv.dualiū occumbunt multilento ferro quia lapis nec est appocopa sicut aliqui dixerunt qꝛ iam lapis non corripit̄ sed producitur ideo nō valet.Sꝫ antiqui dicebant hic lapis huius lapis.cassis aliquando idē ē ꝙ galea et tunc facit cassidis et sic excipitur a regula:aliqn̄ idem ē ꝙ rethe et tunc facit cassis et sic non excipitur. Sanguis excipitur et dicitur a sanguin quod est rubeum vel quasi suauis et dicit prisc. ꝙ sanguis facit inis.qꝛ antiquitus dicebatur sanguen inis.per istā regulam E super n. dat inis curtā.modo dicimus sanguis sanguinis et sic retinemus gtūm antiquū et ratio huius ē qꝛ crescit.Et dices exanguis.videt̄ actorē errare qꝛ exanguis bene tenet istā regulam Is correpta et tamen actor excipit ergo male.Dicendū ē ꝙ actor ponit exangis iuxta suum cōpositū similiter vt excipiat ab ista regula Simplicium norma et non excipit ab ista regula Is correpta.d.pris.ꝙ exangis non seruat declinationē sui simplicis et ratio huius est qꝛ adiectiuum est et declinat̄ hic et hec exanguis et hoc exangue:sꝫ regula est ꝙ termīata in e.faciunt is.in gtō per istam regulam Is facies ex e. et magis format secundū regulā de terminatis in e.qꝛ est fortior ꝙ̄ de termīatis in is. qꝛ dat̄ sine exceptione et ideo nō fallit et fortius debet precedere iō ꝛc. Secūda causa est qꝛ adiectiuum termīatū in is hꝫ genitiuū equalē iō ꝛc.Aspis est genus serpētis et dicit̄ ab aspgogis.quasi aspergens venenum.Egis est clipeus palladis et dicitur ab egle qđ est capra qꝛ tectus fuit pelle caprina.Sic patronomica vt priamis priamidis. Sed obiicitur qꝛ de ipsis dicet inferius.Soluit̄ ꝙ illud qđ ibi dicit .dicit incidentaliter illud qđ inferius dicet principalr̄/vel dicit patronomica nō propter ista que sunt vere patronomica qꝛ de ipsis inferius determīabit sed propter patronomica abusiua.quidā hn̄t hanc caudā et clamidis demes et quidā non:si nō habeat̄ cū sit grecus potest intelligi per patronomicū vt priamis.qꝛ vnū grecū potest intelligi per aliud.Sardis quattuor significat sardis est lapis preciosus et secundū hoc ponitur ibi.Sardis est propriū nomen cuiusdā viri q̄ regnat in quadam insula a quo fuit ciuitas denoīata.Sardis īsula circa ciuitatē:Sardis est princeps in insula.et pro istis significatis facit sardis.vnde in alexandro. Hor diā veteres sardim dicere moderni. vnde versus. Dat sardis sardis genitiuum cum notat vrbem.Sardis inis.lapis est propriūqꝫ vel insula sardis.Sic ibis ibis duo significat.scꝫ serpentem et inmundū.quidā dicūt ꝙ pro inuido facit ibis :et pro serpēte ibidis.

Preterea notandū ꝙ ybex ibicis est aīal quadrupedale dictū caprea: aliter nuncupatur dorcas. et est feminī generis secūdū Januēsem. ybis ibicis est quedā auis que mundat sese et extrahit stercora ab ano, que habet ventrem durissimum. et ibis ibidis vel ibis est siconia. ibis deriuatur de eo is qꝛ est auis apta ad eundū propter tibias magnas. et thetios. dicunt quidā ꝙ duo significat scꝫ deam marinam et tunc facit thetidos ⁊ thetidis prima producta, thetis est mater achilis et tunc facit thetis et thetidis prima correpta. vnde versus in grecismo. Hic thetis et thetidis sic mater habetur achilis: Si thetis dicas est dea nereidum. sed istud non est verū qꝛ pro vtroqꝫ significato facit thetios et thetidis vt patet in statio achilleidos. Item transsumptio non mutat declinationem. sed ad significandū deā transsumitur ergo ⁊c. Item cū pro vtraqꝫ corripitur debet esse versꝰ et thetidos thetidis. et notandum ē ꝙ actor nō ponit thetis cum bene teneat regulam

Pro isto noīe iaspis opere pretium est scire: ꝙ ias interpretatur viride. pinasim vero gēma. est enim lapis viridis coloris. Sed iapix gis. est vētus flans a finibus occiduis. Iapis vero iapidis nomen fuit etoli: qui a venetie partes venit a quo venetia dicta est iapida. D. B. Paris facit paridis. vnde Urit amor paridem et paris. vnde redde parim nobis et dr̄ a paritate iudicii vel a paritate hostium quia se posuit parem hostibus suis psis psidis est quedam dea q̄ anteꝙ deificaretur notata fuit po indeclinabile. construe seīs est indeclinabile ꝓ dimidio et semis pondus id est ꝓ pondere habeto. i. habeat semissis. semis duo significat qꝛ medietas cuiusdam ponderis quod vocatur as ꝙ continet xii. vntias et tunc dicitur a semis quod est dimidiū et tunc est adiectiuum et tunc potest dici semis vir semis mulier semis mancipiū et est indeclinabile. Sed obicitur qꝛ actor ꝓmisit supius in illa pte voces in primis solū determinare de nominibus declinabilibus et ibi ponit quoddā nomē indeclinabile ergo male. dicendū est ꝙ ibi ponit ad remouendum dubiū ne crederet aliquis ꝙ pro vtroqꝫ significato declinaretur quare non valet.

Tigris duo significat ē enim quidā fluuius et tunc facit tigris in gtō. vnde in theologia ꝓpe tigrim et tigris est quoddā aīal crudele. et tūc facit tigridis in gtō et solū differunt in genere. vnde versus. Hic tigris fluuius hec tigris bestia fertur. tigris ⁊ tigridis gtūm format vtrūqꝫ. et deriuatur a tigrim qđ est sagitta vel velox qꝛ fluuius ⁊ aīal sunt veloces scđm ꝙ facit tigris bene facit per regulam secūdum ꝙ facit tigridis excipitur.

Tibris tibridis est fluuius romanus et dr̄ quasi tenens imbres ⁊ declinatr̄ diuersimode a diuersis q̄dā declināt tibris. dis: ⁊ q̄dā tibris. bris. et q̄dā tiber tiberis. et quidā tiberis tiberis. Sed obicitur de quiris ꝙ termīatur in is correptā et tn̄ de illo deteriauit inter terminata in is. correptā. Dicendū est ꝙ quiris duo significat idem est ꝙ hasta et corripitur et habet gtūm similem ntō et est idē ꝙ miles et facit gtūm quiritis penultima ꝓducta sed ponit ibi grā huius ꝙ corripitur ideo non valet. vnde Jo. de gal'. Hasta quiris faciet recto similem gtūm Sed miles facit militis dat longā qꝫ supremā. Alii dicunt ꝙ quiris duo significat idē est ꝙ romulꝰ et hoc modo ꝓducitur nec ponitr̄ sic hic et est idē ꝙ miles et corripitur et est adiectiuū et sic ponitr̄ hic tn̄ prīo modo melius est. Quod dedit. d. prisc. ꝙ ista noīa que tam in er ꝙ̄ in is terminantur seruant regulam terminatorū in er et accepta is faciūt gtūm vt puluer. ris. cinis cineris rō quare sic faciūt est qꝛ antiquitus terminabātur in er tm̄ ⁊ moderni addiderunt istam terminationem is: sed tamē adhuc retinuerūt gtūm primi nti vel prīe termīatōis hāc regulā ponit prisc. in textu. vomer dr̄ a vomo vomis quia videtur vomere terram. Puluis quasi pulsus venti. Cinis de candeo. des. Cucumer est q̄daꝫ herba que interpretatur amara. dicit vg. nō debemꝰ dicere ciner sed cinis et nō debemꝰ dicere puluer sed puluis.

Is itis producta dabit. tamen excipiantur.
Glis gliris glissis et glitis non cadit extra.

Dicit ꝙ noīa terminata in is ꝓductam faciunt gtūm in itis penultima ꝓducta vt dis ditis. Nota ꝙ talia habent penultimā ꝓductā rō est qꝛ. d. prisc. ꝙ talia faciūt gtūm per remotionem de s. et per additionem de tis. sed i. ibi erat longa ergo excipitur. glis scđm

ꝙ facit gliris et glissis. vnde tria significat sicut patet. glis aīal glis terra tenax glis lapa' vocatur. quidam habent vis sed non debet poni q2 est etheroclitum ꝛ de ipso determinabit inferius in etheroclitis glis pro aīali dr̄ de glisco. scis ꝙ est dormio dormis vel cupio cupis q2 in yeme semper dormit: et ī estate semper vigilat

Oris formabit os pro mare: deme nepotis.
Cetera dant otis: sed depotis o breuiabis.
Sed bouis et gloris demantur et oris et ossis
Custodis simul et herois

Dicit ꝙ noīa teriata in os masculini generis faciunt genitiuū in oris ꝓductam vt flos floris. Sed deme. nepos duo significat idem ē ꝙ nat⁹ post. ꝛ est idē ꝙ luxuriosus. ꝓ vtroq3 significato accipitur q2 nepotes magnati nutriti sunt delicate ꝛ fiūt lecatores et ita transsumit' ad significandum lecatores nec ista transsumptō mutat genus. nec est communis gn̄is qd̄ quidā putauerūt sicut dicit pri. q2 habet feium sc3 neptis Cetera dāt. d. ꝙ illa nomina que terminant' in os et nō sunt ma. g. faciunt otis penultima ꝓducta et sic possunt excipi tam. f. ꝙ. c. fe. vt dos cō. vt sacerdos. Sed depotis ponit exceptionem vnde quidam hn̄t. hic o. ꝛ dicunt sed o breuiabis depotis .i. depos sed hoc non est verū quia pos nō inuenitur ꝙ p3 per actorē inferius qui. d. et potis et neꝙ̄. vnde versus. Si bene declines hic hec potis hoc pote dices Per que gradus neutri poteritq3 gtūs variari: vnde debet esse lr̄a sed breuiabis. hec. i. ista que componūtur de potis vt compos compotis et excipitur ꝙ̄tum ad formā accidentalem. Sed bouis. bos excipitur non ꝙ̄tū ad formatō3 sed ꝙ̄tū ad modum formandi. q2 debēt facere botis et etiā excipitur ꝙ̄tum ad formam accidentalē q2 corripitur et deberet produci Et glos sil'r excipit' inꝙ̄tum facit oris quia aliomodo bene facit glotis et tunc tenet regulā et est glos gloris femina fris et deriuatur de glorior gloriaris. Sed obicitur contra actorem quia habemus quosda3 versus. Discite quid sit glos lignū vel femina vel flos. Glos glossis lignū vetus de nocte serenum. Flos est glos glotis glos gloris femina fratris. os oris dicitur ab hostio q2 est hostium corporis. et excipitur. similiter os ossis tantū ꝙ̄tum ad modu3 formandi. et dicitur de os oris quia ossa patent in ore vel quia recipit alimentū suum p os. Custodis custos dicitur de custodio. is. retinet. d. in gtō sicut suū primitiuum dictū est alias et hoc dicit pris. quinto maioris. herois heros idē est ꝙ vir fortis vel potens et est grecū. quidā dicūt de minos qd̄ facit minois nec actor docet quomō faciat gtūm ergo male. Dicēdum est ꝙ cū sit grecum potest sufficienter hr̄i p analogiā de heros etiā oīa alia greca.

Vs curtam dat oris neutro: sed eris damus illis
Que dant lus. nus. dus: sed oris prebet tibi fenus.
Et facinus pignus: intercus utis tibi prebet.
Dat pecus hec pecudis: pecus hoc pecoris sibi iungit.

Dicit ꝙ noīa terminata in us neutri generis faciunt gtūm in oris correptā vt corpus corporis. Notandū que sunt ista q̄ termiātur in us correpta3 et in us productam. Dicēdum est ꝙ ista que habēt penultimā gti productam terminātur in us. ꝓducta3. exceptis grus et sus. que sunt ꝓducta per accidens eo ꝙ sunt monosillaba. Illa aūt q̄ habent penultimā correptā in gtō terminantur in us correpta3. Sed eris. d. ꝙ noīa terminata in lus vt vellus et in nus vt munus vel in dus vt pondus faciunt eris in gtō correptam vt vell⁹ velleris ⁊c. ꝛ excipiūtur ꝙ̄tum ad modū formandi tm̄ quia deberent facere in oris et faciunt in eris et bene dicit lus nus dus ad excludendū ista que sic nō faciunt vt glomus opus et multa alia: que possunt contineri sub exceptionibus sequentibus. S3 oris ista tria facinus pignus fenus excipiuntur a regula per modum exceptionis data. quia faciunt oris et sic facit actor duo. primo ponit exceptionem ꝙ̄tū ad regulā subalternam

et ponit conuenientiam cum regula generali. Fenus idem est ꝙ vsura et dicitur a fos
qđ est ignis q̄ est ignis auaritie. Facinus idem est ꝙ nefas et dr̄ de facio facis q̄ facien
do fit facinus vel dr̄ de facio.cis per cōtrariū q̄ non debet fieri. Pignus idem est ꝙ va-
dium et idē est ꝙ amor natorū. vnde versus Pignus in o natuꝫ: sed pignus in e vadia
tum. Alii versus Pignus prebet oris cum federis est vel amoris. Sed cū prebet eris de
fectum mitigat eris. Alii versus. Pignera sunt rerū: sed pignora sunt mulierū. Notan
dum ꝙ non obseruatur ibi dr̄a quia facit in oris pro vtraqꝫ significatōe si autem facit
pigneris bn̄ facit secundum regulam. si facit pignoris excipitur a regula q̄tū ad modū
formandi et tenuit regulam generaleꝫ. Intercus. quidam dicunt ꝙ excipitur ab illa re
gula vs curtam dat oris. et ꝓpter qđ sciendū est. ꝙ intercus dr̄ illud qđ est inter pellem ⁊
carnem et sic est oīs generis et sic de ipso est doctrina cū non possit excipi ab ista regula
vs curtam. eo ꝙ solum datur de neutris vel potest significare quendā morbū qui nascit̄
inter pelleꝫ et carnem et tūc est neutri gn̄is et excipitur ab ista regula vs curtā etiam vt
ponat cōuenientiam cuꝫ ista regula. Simplicium norma. Intercus dicit̄ quasi inter cu
tem et ideo facit vtis curtam sicut suuꝫ simplex. Dat pecus. Hic duo facit. primo quia
ponit doctrinam secūdū ꝙ facit pecudis et nō excipit̄ ab ista regl̄a vs curtā cū nō sit neu
trum nec ab ista. Sed eris. scđo ponit cōuenientiā cū ista vs curtā. scđm ꝙ facit pecoris
et est neutrū et si dicatur ꝙ supflue ibi ponit̄ cum teneat regl̄am primā. Dicendū est ꝙ
non ponit supflue. sed ad remouendū differentiam scđm ꝙ facit pecudis et scđꝫ ꝙ facit
pecoris ne aliquis crederet ꝙ non haberet nisi vnicū gtūm et eodēmodo faceret scđꝫ ꝙ
est feīum et neutrū. vnde assignatur triplex dr̄a. p̄ia ꝙ pecus pecoris est grossum aīal si
cut bos vel equus. et pecus pecudis est puū aīal sicut ouis. Alia dr̄a ē q̄ pecus pecoris ē
aīal comestibile sicut bos ouis pecus dis. est aīal non comestibile sicut lupus. Alia dr̄a ē
quia pecus. cudis. est solum aīmal sed pecus pecoris est congregatio animaliuꝫ. tamen
istas differentias non obseruamus.

Hec formas in eris que sunt confinia verbis
In quibus e curta reperitur in ante suprema

Dicit ꝙ noīa terminata in us breuē que deriuantur a verbis habentibꝰ e breuem in pe
nultima faciūt gtūm in eris correptā vt pondus pōderis de pōdero. ras. et de onero.
oneras onus oneris. Obicitur multimode contra istā regl̄aꝫ. Prio videt̄ ꝙ supfluat q̄
talia possunt cōtineri sub ista. sed eris damus illis. Iteꝫ regula dat̄ ꝙ talia deriuantur a
verbis habentibus e correptā in penultimā: Sed pe. he. dicit cōtrariū. etiā ebrardus in
grecismo. dicūt enī ꝙ talia noīa termīata in us tertie declinatōis que faciūt gtūꝫ ī eris
formant verbum prime cōiugationis termīatū in ero. vnde versus Terne nomen ī us
faciens ī eris gtūꝫ De se formabit ī ero. verbū quoqꝫ p̄ie Demit̄ ac vello qđ terne no
uimus esse. dicendum est ꝙ ista regula debet sic exponi. noīa termīata in us que faciūt
verba per deriuatōꝫ habentia e breuem in penultīa talia faciunt eris vt pondus ponde
ris et similia. et ideo actor iste hoc sciens dicit cōfinia et non dicit ꝙ talia deriuentur a
verbis. etiam nō est cōtrarius pe. he. nec hebrardo. vnde illi qui ponūt. primo mō non
aduerterūt ad regulā actoris vnde ad euidentiā prime obiectōis sciendū est ꝙ actor iste
ponit exceptionē. ab ista regula. vs curtā q̄tum ad neutra que nō termīnātur ī lus nec
in dus nec in nus. vnde glomus eris. opus. eris. talia faciūt e breuē vt a pondus ponde
ro pōderas onus onero. ras. p̄io ponit regulā q̄tū ad ista q̄ sunt neutra nec termīantur in
lus nec in dus nec in nus. tamē faciūt ex se verba vt vetꝰ qđ est oīs gn̄is et de se facit ve
tero. ras. q̄ non habemꝰ ꝑ quā regulā vetus faceret veteris et aliqua alia que inueniū
tur nisi poneretur ista regula. et ideo ponit exceptionē scđm quid. q̄ scđm ꝙ ponit regu
lam ꝑ se q̄tū ad alia que sunt neutra sed hec non est exceptio q̄ due prime dant̄ de neu
tris et ista que nō sunt neutra non possunt excipi ⁊ sic apparet ꝙ ista regula nō supfluit
cum non solum se extendit in lus vel in nus vel in dus: sed etiam ad alia multa vt visū
est. verūtamen sciendum est. ꝙ vn̄. dicit talia noīa esse deriuata a talibꝫ verbis. Pe. he.

dicit verba esse deriuata a talibus nominibus. ideo actor nolens pti alteri derogare. d. confinia non dicendo noia a verbis deriuari nec verba a noibus deriuari. Construe formas in eris hec noia que sunt cōfinia. i. proxima in lratura verbis in quibus quidā glosant in quibus noibus sed male dicūt. qr dicit eris correptā et sic esset superfluus et pter hoc debet glosari in qbus verbis. et hoc. d. ad excludēdū ista q faciūt ex se vba nō hntia e correptā sed aliā lram vt decus decoro. ras. qr talia nō cōprehēdūtur sub ista regula. Sz prima cuz faciant in oris vt facinus facinoris.

Neutrum declina (quod comparat) vt duo prima
Dant aceris leporis acus: et lepus addito tempus

Hic ponit exceptionē p modū regule in cōparatiuis neutris et hoc facit qtuz est ad correptionem solū. quia fortus facit fortioris nō tamē corripit penultimā sed pducit tamē deberet corripere p illam regulaz. vs curtam. sic intelligendū ē de aliis neutris compatiuis: vnde dicit q cōparatiua in neutro gñe declinant sicut in masculino et feio. et retinent eandē productionem: sed in masculino et feio retinent pductam penultimā p istā regulā. Mas aut cōmune qr ois cōpatiuus in or est cōmunis gñis quare compatiuus p neutro termiato in vs similiter pducit penultimaz. Construe declina qtū ad termiationem et qtū ad pductionē neutrū qd cōparat. i. cōparatiū in neutro gñe vt duo pria s. masculiuū et feium. Dāt aceris vr q actor sit superfluus qr facit acero aceras et sic potest cōtineri sub ista regula hec formas. Dicendū q actor ponit qr cum verbuz suum nō sit apparens posset aliquis credere q nō faceret in eris. Notandū est q acus tria significat et scdz hoc hz tria gña. vnde vsus Si bene cuncta notes aceris hic et hec et hoc bene dices. Hic de fronte pilos trahit. exornatqz capillos. Hec est sutoris hoc ē purgatio farris. vel sic. Hoc acus est pallea sutoribus est acus apta. leporis est doctrina qr non ē neutrum et ita non potest cōtineri sub regla pria nec facit ex se verbū: et sic non potest excipi ab ista regula. hec formas. lepus dr quasi leues pedes habens. Addito tempus dubiū est apud quosdā vtrū excipiatur temp9. Dicendū est q hic facit duo. qr cuz tempus facit temporis ponit conuenientiā cum prima regula et ponit exceptionem ab ista hec forās quia tempus facit de se tempero. ras. et sic deberet facere temperis. nec est dicēdū q ponat doctrinā de tempus sicut dicūt quidā. cum vnomō possit cōtineri sub prima regula et alio mō excipi ab ista regula hec formas in eris. et dicit tempus de tepeo. pes. tamen quidam dicunt q deriuatur de tempero temperas. sed male dicunt quia potius est ecōuerso vt visum est supra.

Vs producta dabit utis. sed deme paludis.
Et quos dant tellus et incus.
Formabunt uris monosillaba: grus gruis et sus
Datqz suis.

Dicit q noia terminata in us longā faciunt gtūm interposita ti inter u. et s. et producit penultimā vt salus salutis. Nota q apparet causa quare pducit penultimā qr vocalis debet esse tanta in obliquis quanta est in ntō vt supius dictū est. sed est longa in ntō ergo rc. deme paludis q formatur de palus: et illos gtōs quos tellus et incus dant ista tria excipiuntur a regula generali. et est palus lutū qd est in fundo aque: et dicitur quasi parum lucens. sed obicitur cōtra actorem qr excipit ista duo tellus et incus. nec docet gtōs eorū quare est diminutus. Dicendū est q istud quod minus dicit hic corrigit inferius vbi dicit. Nescio telluris rc. de incus vero non ponit gtūm. quia satis potest haberi per istam regulam. Simplicium norma q componitur de in et cudo. dis. q est pcutere supra ferrū. quia suum simplex retinet d. iō incus incudis retinet d. in gtō et est istrumētum fabri supra qd fabricat. Tellus dicitur de tollo. lis. Formabunt. dicit q noia monosillaba termiata in us faciunt vris productā in gtō vt ius iuris thus thuris et reddunt quidam rōnem. qr nisi poneretur et videretur termiari in us correptam cū haberet pe-

nultimā gti correptā vocali ante alterā vocalē. Ab ista regula excipiuntur sus.qd facit suis et grus gruis.grus dicitur de gruo.is ꝙ non est in vsu sed eius compositū congruo is.ꝛ ē quedā auis.sus dicitur de suo.is.quia cum setis eius suimus.vl' dicitur grus a sono suo scilicet gru

Es eris dabitur/praes praedis/laus quoqꝫ laudis/
Fraus fraudis iungas

Hic determinat de illis q̄ habēt duas vocales ante s.ꝛ ē doctrina quia plura non inueniuntur habentia diptongū ante s.Construe eris.i.iste gtūs eris dabitur es.huic vocabulo es ꝛ predis.i.iste gtūs dabitur praes.i.isti vocabulo praes.es est species metali,et dicitur de aer quia splendet in aere.p̄es dicitur quasi pre aliis habens es. si dicatur de istis duobus non est diptongus.s.es et p̄es Dicendum est ꝙ licet non scribamus debet intelligi ꝙ apparet p determinationes eorum laus dicitur de laudo laudas.Fraus dr̄ de fraudor.fraudaris.dicit i aes diptongū duo inueniuntur.scꝫ aes ꝛ praes in aus duo scilicet laus ꝙ facit laudis ꝛ fraus ꝙ facit fraudis.vñ versus.'Nullum nomen in aus p̄ter duo laus similiter fraus.

Si preit s/b/vel m/vel p/faciens genitiuum
Interpones i/tamen e si b preit aut p.
E mutatur in i/si non monosillaba fiant
Aucupis excipitur.

Superius determinauit de gtō descendente a nominatiuo terminante in s.vocali precedente s.hic determinat de eadem consonante precedente s .et dicit ꝙ noīa terminata in.s.b precedente vel m.vel p.faciū t gtōs suos interposita i.inter b.ꝛ s.vt arabs bis. vel inter m.et s.vt yemis yemis vel inter p.et s.vt princeps principis .Tamen e.si b.d. ꝙ nomina habentia e.ante bs.vt celebs vel ante ps vt princeps (nisi sint monosill'a) mutant e.in i. formatōe gti vt princeps principis celebs celibis. et sic apparet ꝙ ista regula est de modo formandi.etiam est rectificatio prime regule quia aliter non videretur ꝙ ptinceps faceret principis propter hoc ponitur ista regula que rectificat ipsam. 'Notandum primo qꝛ plebs facit plebis et trabs facit trabis et adeps adipis. dicenduꝫ est ꝙ secundū pris. antiquitus dicebatur plebes trabes adipes et faciunt per illam regulam es longā.et adhuc retinēt illum gtūm antiquū.Eedēmodo dicendū est de princeps et de aliis.vnde versus Ista nota quoniam dixere trabes adipesqꝫ . In recto veteres nisi tunc pfertur adeps trabs.secundo notandū ꝙ biceps nō facit bicipis et triceps nō facit tricipis et tamen terminantur in s.p.precedente et habent e ante p.ergo regu. nulla Dicendum est ꝙ seruant regulā simplicis et faciunt per istam regnlā simpliciuꝫ norma.vel dicendum est ꝙ de ipsis dicet inferius vbi dicit.Crementū. Tertio notandum est ꝙ noīa monosill'a non mutant e in i.ratio est triplex.quia secundū saluianū quicunqꝫ gtūs irregulariter formatur a ntō semper debet recipere primā sillabā sed ista si mutarent e in i:cum sint monosillaba non reciperent primam sillabā quare ꝛc.secunda cā est quia gtūs et ntūs sunt eadem dictio et non differunt nisi penes declinationem causalem .sed si monosillaba mutarent e in i differrent penes principium et finem et sicut videtur non esset eadem dictio.tertia causa est quia si talia mutarent e in i.cum sit prima sillaba iam videretur ꝙ ille gtūs non formaretur ab isto noīatiuo sed totaliter eēt diuersus ab isto vt videtur et ppter hoc non mutatur e in i.in nominib9 monosillabis Aucupis.dicit ꝙ aucupis excipitur quod nō facit aucipis.sed cupis Auceps dicitur quasi aues capiens.

L s.aut n s.aut r s.s remouebis
Tis iunges/frondis lendis glandisqꝫ remotis.
Que cor vel pendo componit eis sociando.

Dicit ꝙ nomía terminata in ls. aut in ns. aut in rs. faciunt gtõs per remotõnem de s.
et per additionē de tis. vt puls pultis mons mōtis ars artis Sed obicitur de cals quia
terminatur in ls. nec facit caltis sed calcis nec actoꝛ excipit. ergo male et ꝙ terminetur
in ls. patet per vsum cōmunem ꝛetiam per actoꝛem inferius q̇ reponit ipsum inter no/
mina termīata in s. vbi dicit mons pons fons ꝛc. Dicendū est ꝙ debet scribi per. x. vnđ
Jo. de gal'. Quicquid significet per. x. calx scribere debes. ad vsum dicendū est ꝙ si vsus
dicat ꝙ scribat per s. male dicit. Ad actoꝛem dicendū est breuilogus. et ideo gratia con
uenientie qꝛ ista de quibus dabat regulā erāt masculina et erāt monosillaba. ideo gra
tia conuenientie đ ipo determinauit cū ipsis. Frondis. d. ꝙ excipitur. vnde sciendū est
ꝙ frons duo significat scꝫ ꝑtem capitis anterioꝛem et tunc facit frontis ꝛ bene tenet re
gulā. vnde cato Fronte capillata post hec occasio calua est. et quare facit frōtis rō est qꝛ
dicitur quasi formā tenens et quia istud per ethimologiā tenet. t. ideo et frons ꝓ ꝑte ca
pitis tenet t. Frons aliquādo est folium et tunc facit frondis et tenet. d. qꝛ deriuatur de
frondeo. des et qꝛ suum primitiuū tenet d ideo et suum deriuatm̄. Lens duo significat
qꝛ est quoddā genus leguminis et secūdū hoc facit lentis et tenet regu. et deriuatur de
lenteo lentes. et qꝛ lenteo tenet t. ideo et lens. Aliomodo idem est ꝙ vermis in capite et
secundum hoc facit lendis et excipitur ꝛ deriuatur de ledo. dis. et qꝛ ledo tenet d. ideo ꝛ
lens. vnde versus Lens moꝛdet per d. moꝛdetur si capiat t. Similiter Lens lendis capi
ti lens lentis conuenit oꝛi. glans duo significat scꝫ fructum quercus. ꝛ dicitur secundū
vg. quasi gaudii nucleus. ideo tenet d. et quia iste fructus est rotondus et aliquantulū
longus iam transsumitur ad significandū quoddā genus lapidis ꝛ qꝛ trausumptio nō
mutat declinationem ideo pro vtroqꝫ significato facit glandis. vnde versus Funda ia
cit glandes nascuntur in arboꝛe glandes. Que coꝛ. d. ꝙ composita de coꝛ vt vecoꝛs ꝛ pē
do vt libꝛipens excipiuntur nec docet qualiter talia faciunt gtūm. ergo male. Soluitur
dupliciter. pꝛimo ꝙ talia faciunt per illā regulam. Simplicium. vel potest dici ꝙ de istis
non solum ponit exceptionem in foꝛmatione sed in modo foꝛmandi ista frons: glans
faciunt gtūm per remotōꝫ de s. et per additionem de dis. similiter cōposita de cor et de
pendo vt vecoꝛs s. remota et addita dis fit vecoꝛdis. similiter libꝛipens. dis. quare autē
faciunt sic patet per pꝛis. qui dicit ꝙ antiquitus terminabātur in is. vt libꝛipendis. ideo
adhuc retinent gtūꝫ antiquū. et faciunt per istā regulam. Js coꝛrepta. vel quia sua sim
plicia faciunt in dis. et ideo similiter ista vt magis appareat compō. vnde versus Com
positis de coꝛ rectꝰ similis gtō. Dictus pꝛīo fuit vt cecilius manifestat.

Semper iens cum pꝛole sua foꝛmabit euntis
Ambio lege caret/: vnciſqꝫ quod vncia foꝛmat

Dicit ꝙ iens cū ꝓle sua facit euntis in gtō vt rediens redeūtis Sed obicitur qꝛ superbi
ens facit superbientis nec actoꝛ excipit. ergo male. dicendum est ꝙ debet glosari sic iens
cum pꝛole sua id est cum socio suo quiens et cum suis cōpositis facit euntis vt iens eun
tis quiens queuntis nec sub regula ista continetur superbio qꝛ non est compositum de
eo vt dicit papias. Jo. de gal'. dicit ꝙ componitur de super et vio vias et dicimus super/
bio. ita ꝙ u. mutatur in b. qꝛ deberemus dicere superuio. as. et dicimus superbio. vnde ī
claue compendii. Dico superbire quod non de super atqꝫ viare. b. mutatur in u. per se/
pius et vice versa. sicut viginti pꝛobat atqꝫ superbio monstrat. et quia superbio non est
compositūꝫ de eo non facit itū coꝛreptam in supino nec participium in euntis. vnde se
cundū vg. et ysidoꝛū superbio dicitur de superbus ꝛ supbꝰ de super. et non est cōposite
figure si dicatur superbio quasi super eo potius est ethimologia ꝙ̄ cōpositio. et istud. di.
vg. et ysido. Quod autem quiens sit pꝛoles et socius declarat. saluianus declarat qua
drupliciter. pꝛimo quia ista duo sunt solū quarte coniugationis facientia futurum indi
catiui in am et in bo. secundo quia oīa verba quarte cōiugatōis terminantur in io sed
ista solum in eo. tertio qꝛ omnia verba quarte ꝯiugatōis foꝛmant pꝛeteritū imperfectū
a secunda ꝑsona indicatiui per remotōꝫ de s. et per additionē de ebā sed ista faciunt ꝓ
teritū imperfectū remota s: et addita bam tantū. Quarto qꝛ omnia verba quarte con

iugationis formāt presens participiū a preterito imperfecto mutādo bam in ns. ista autem non sic faciunt qr diceremus ins et quins sed nos dicimus iens et quiēs quare formātur per additionē de e. et per mutatōez de bam in ns. Causa autē quare iēs facit eūtis et quiens queūtis est. quia antiquitus quidā dicebant eibā Alii vero iebā et per mutationem de bam in ns. dicit iens euntis: moderni autem volentes vtriqz parti satisfacere de iebā receperunt ntūm et obliquū de eibā. similiter intelligendū est de quiens et de eorum compositis. Ambio pōt esse creat vel caret et debet sic glosari. Ambio. i. ambiens et ponitur verbum pro participio causa metri. Ambio id est ambiens creat lege .i. secundam illā regulā secundū quā formantur alia participia et terminantur in ns. vel alr. Ambio id est ambiens lege caret. i. regula. s. illa simplicium norma. vel illa. Sēper iens cum. vncis similiter cōposita de vncia vt quicūs quicūcis decuns decuncis cā autem quare talia composita sic faciunt est quia antiquitus dicebatur vns uncis et nō vncia. et ideo sua composita istam declinationē tenent et etiam istam regulā Simplicium norma. vnde versus. Pondera sunt vncis manib9 mihi surripit vncis. vel qr antiquitus dicebatur quicunx per. x: similiter de aliis.

Vt tibi format itis: sic per caput esse probabis.

Dicit ꝙ noīa teīata in t. faciūt tis vt: caput capitis sinciput sincipitis.

A verbis in go veniens x gis tibi format.

Coniugis n remouet

Cis iungunt alia tamen x prius inde remota

Dicit ꝙ nomina terminata in. x. descendentia a verbis terminatis in go. faciunt gtūz suum per remotionē de x. et per additionem de gis vt lex legis. Notandum est ꝙ talia faciunt gtūm in gis ratio est qr deriuatiuum sapit naturam sui primitiui scz illi9 a quo deriuatur z qr talia deriuantur a verbis habentibus gis in secunda persona indicatiui ideo et ista similiter Si tamen queras quare talia habent e. longā ante gis et verba a quibus descendunt e. breuem ratio dicta est quia talia debent habere vocalē tantam in obliquis q̄ta est in ntō sed in ntō producit̄ ergo et in obliquis. vel dicendum est ꝙ hoc ē causa differentie. Coniugis. dicit ꝙ coniunx deberet facere coniungis et facit coniugis ad dr̄am huius verbi coniungo. gis. Si queratur quare non ponit similiter istā dr̄am inter ista nomina regis et legis de rego et lego. dicendū est ꝙ actores in quibusdam voluerunt obseruare dr̄as et in quibusdam non. vel dicendum est ꝙ differentia iam assignata est qr lex. gis. habet penultimā productam legis penultimā correptam de lego et silr de rego. Item obicitur de phalāx et subiūx qr faciunt in gis vt phalanx gis. subiunx. gis sed actor non excipit. ergo male. Dicendum est ꝙ ista nomina sunt greca et actor non se intromittit de grecis. vel dicendū est cum sint greca et vnū grecum possit intelligi per aliud ista intelliguntur per anologiā de spinx qđ est grecū Sed etiam obicitur đ phrix gis. et stix. gis. nec actor excipit. ergo male. Dicendum est ꝙ sunt greca vel possunt itelligi per anologiam de spinx. Cis. dicit ꝙ alia nomina terminata in x. que non descendunt a verbis terminatis in go faciunt gtūm per remotionem de. x. et per additionem de cis. vt velox velocis.

E super x nisi sint monosillaba compositum ue.

Ex ipsis e per i. mutant que vult breuiari

Codicis demes: veruecis dicere debes

Dicit ꝙ nomina terminata in x. e. precedente nisi sint monosillaba vel composita ex illis talia mutant e in i. et illa i. corripitur vt vertex verticis cortex. cis. Sed obicitur de p̄cis et de necis quia talia non mutant e in i. zc. Dicendum est ꝙ talia deriuantur a ntō monosillabo et ꝑpter hoc non valet. nec dicendū est ꝙ intelligitur quando formātur recte a ntō et scd̄m vsum et talia non sunt in vsu quare non valet. Item obicitur de vibex et bombex quia talia faciunt in icis penultima ꝑducta. ergo actor est diminutus cū nō

excipiat. Dicendum est q̄ ista terminantur in icis correptam. vnde si talia producunt hoc est licentia poetica. vnde inuenitur vibice cessa. Lodicis. d. q̄ lodex excipitur quia i. producitur in gtō et est tapetum secundū aliquos et secundū alios est vestis pilosa quā portant homines de partibus transmarinis. veruex est aries q2 vmē vertice portat.

Si mas fiat in ix dat icis. mastix dabit icis
Fenix fenicis: bombix bombicis habebit

Dicit q̄ noīa terminata in ix. faciunt gtōs in icis penultima correpta. vt calix calicis. ab ista regula excipitur mastix. cis. penultima producta. vnde sciendum q̄ mastix tria significat. mastix ē color qui fit in equo ex lesura et est genus vestis et est herba valens ad dentes corroborandos. vnde versus. Est mastix spēs color est et dr̄ herba. Sed obicitur quia matrix est masculini generis. et facit matricis penultima producta nec actor excipit. ergo male. Dicendū est q̄ matrix est proprie illa pellicula in qua puer recipitur in vtero matris et quia ille locus est calidus et humidus et sic aīal qd̄ vulgare dicitur matre est calidum et humidum. ideo matrix transsumitur ad significandnm istud animal et transsumptio non mutat declinationē ideo licet matrix pro illo animali sit masculini generis tamē est transsumptiue. ideo nō mutatur declinatio. Sed obicitur de hoc q̄ est ceix q2 facit ceicis penultima producta ꝛ est mascu. generis nec actor excipit. ergo male. Dicendum est q̄ est grecum vel ꝓprium vel potest dici q̄ pōt intelligi per anologiaꝫ de fenix et est quedā auis. vnde fenix vnica semper auis. ꝛ fenix est quidam populus. et est quedā arbor que portat aues. et idē ē q̄ homo. ꝛ idē est qd̄ cithara. vnde in equiuocis nicholai. Arbor homo volucris populus pronūcia fertur. ꝛ nomē cithare seu legi dicitur esse. Bombix est quidaꝫ vermis qui egerit sericū. sed bombiciniuꝫ est ipsa tenuis lana fluens a bombice anteq̄ tingatur.

Ceteraque dant x ꝓducunt ante supremam
Sed gregis atqꝫ trucis facis et nucis et picis inde
Excipis. atqꝫ ducis crucis et salicis filicisqꝫ.

Dicit q̄ alia a predictis hn̄t penultimā productam. vt lux lucis. Sed obiicitur de pharnax quod facit pharnacis media correpta et actor non excipit. ergo male. Dicendum est secūdum pris. q̄ est nomē barbarum ꝛ actor non se intromittit de barbaris quare nō valet. Tamē obicitur de pernix q̄ facit pernicis nec actor excipit. ergo male. Dicēdum est q̄ pernix duo significat. idem ē qd̄ velox et tunc hꝫ penultimā prodnctam vt pernicibus aliis. et pernix idē est qa peruersus et habet penultimā correptam. Sꝫ obiicitur de coniunx q2 non facit penul. productā nec actor excipit. ergo male. Dicendum est q̄ satis docuit vbi. d. Coniugis n. remouet q2 ponit penultimā correptā. Nex dicitur de neco. cas q̄ scd̄m vsum nō dicitur sed necis et necē et nece. et q2 suū primitiuū penultimaꝫ habet correptā. ideo ꝛc. Sed gregis. ponit exceptōeꝫ ꝛ. d. q̄ grex facit gregis. penultima correpta et deriuatur a grego. gas qd̄ non est in vsu sed sua composita congrego cōgregas. Trux facit trucis penultīa correpta. et dicitur de trudo. dis. Fax facit facis penultima correpta. vnde per mea tela faces. Faux idē est qd̄ gena. Fax idem est qd̄ incendium Faulx idem est qd̄ la face. vnde versus. Faux est fasqꝫ licet faxqꝫ relucet. Similiter nux facit nucis penult. correpta. et dicitur de noceo noces. vnde versus. De nucibus tantum dabit vna minus nocumentū. Judico de nucibus plus valet vna tribus. Unica nux ꝓdest nocet altera tertia mors est. Fax dicitur a for q̄ est ignis. Pix a pir q̄ est ignis quia non potest fieri sine igne. Dux dicitur de duco. cis. crux de crucio. as. Salix de salio. lis. q2 salit quando ponitur in igne. Filix dr̄ de filum. li. q2 fila eius sunt gratilia.

Nec g nec c tenent que dant nix noxqꝫ supellex
Hic senis et noctis: spingis vel dicito spingos

Hic ponit exceptiōes mixtas et dicit q̄ nix ꝛc. que sequūtur nō habēt c. nec. g. in obliqs

nix facit niuis et excipit̃ ab illa regula A verbis in go. et deriuat̃ a ningo. is. nec facit ni
gis: tamen antiquitus scd̃m pris. dicebat̃ nigis. et excipitur ab illa regula Cis iungunt
q2 non facit in cis. sed in uis. et excipitur ab illa regula Cetera que dant x. et sic apparet
ꝙ sũt exceptiones mixte. Si autẽ querat aliquis quare excipiat nec docet qualiter faciũt
Dicendum est ꝙ istud qđ minus dicit hic supplebit in caplo de breuibus et longis. vbi
dicit niuis hinc vult regula demi. Supellex similiter excipitur ab illa regula Cis iũgũt.
q2 non teriatur in cis. etiã excipitur ab illa regula E super x. et dicit̃ quasi supra lectum
Suppellex duo significat q2 est coopertoriũ lecti: et est omne vtensille domus. Senex
excipit̃ a tribus regulis. a prima. q2 non teriatur in cis. a scd̃a. q2 non mutat e in i. a ter
tia. q2 non producit penultimã. et dicit̃ a senox qđ est sensus q2 senex debet esse sensatus
Nox facit noctis et excipitur ab illa regula Cis iungũt. Sed videtur actor male dicere
quando dicit ꝙ ista non retinent c. q2 supellex bene retinet c. et silr nox. Dicendum est
ꝙ actor intelligit ꝙ talia nõ hñt e in vltima silla remouendo x. et addẽdo cis. q̃r non vz
Spinx erat monstrũ hñs pedes serpentis/ pennas volucris/ caput virginis et erat ĩ qua
dam ciuitate et petebat ab omnibus quid est illud qđ primo vadit/ quadrupes ⁊ deinde
tripes: et deinde bipes et deinde vnipes. et iterum reuertitur ad duos pedes deinde ad
tres deinde ad quattuor et illos qui nesciebant rñdere precipitabat. illud aũt est puer q̃
primo vadit ad quattuor pedes scd̃o ad tres tertio ad duos quarto ad vnũ qñ ludit. quia
tz vnũ pedẽ suorũ cũ vna manu ĩ altũ. ⁊ cũ alio vadit. iterũ vadit ad duos postea ad tres
postea quando est decrepitus ad quattuor. vnde sic describitur. Spinx volucris penna:
pede serpens: ore puella: et facit spingis scd̃m latinã declinationẽ et secundum grecam
facit spingos.

Crementum dupplex debet formare suppellex.
Que das a capite velut anceps iunge bicepsq3:
Ac iter optat eris: sed non ut regula querit.

Ponit incidens q2 dixit ꝙ suppellex non tenet c nec g. ideo ex incidẽti de ipso deteriat
dicens. ꝙ hz dupplex crementum. vnde licet sit propositũ suũ determĩare que dictiones
crescant et que non tamen incidentale est differẽtie q̃tũ crementũ hñt vel vtrũ crescãt
in vna sillaba vel in pluribus. Similiter composita de caput hñt dupplex crementũ: vt
biceps. itis. et sic de aliis. Primo notandum ꝙ illud dicitur habere vnũ crementũ quod
superat ntũm in vna sillaba. et illud dicitur habere dupplex crementũ qđ superat ntũm
in duabus sillabis. vnde oĩs gtũs debet esse equalis ntõ vel debet superare ipsũ in vna
sillaba q2 omne formatũ ab aliquo debet ei esse equale vel superare ipsũ in aliquo. per
hoc patet ꝙ si gtũs sit minor ntõ in sillabis vt iupiter iouis qđ recte non formatur. sed
est etheroclitũ similiter si superat magis q̃ vna sillaba: sicut suppellex suppellectilis. est
etheroclitũ. rationẽ reddit pg. et papias. et dicunt ꝙ antiquitus dicebatur suppellectile
et faciebat gtũm suũ per mutationẽ de e in is per illam regulã Is facies ex e. nos dici/
mus modo supellex et retinemus gtũm antiquũ. Alii dicunt ꝙ antiquitus dicebatur
supellectilis et faciebat genitiuum supellectilis per illam regulã Is correpta: nos autẽ
retinemus gtũm et variamus ntũm. Scd̃o notãdum ꝙ actor videtur diminutus. q2 plu
ra inueniuntur hñtia dupplex crementũ nec actor facit mentionem. ergo male. Dicen
dum ẽ ꝙ talia sunt etheroclita ideo noluit facere mẽtionem. q2 de talibus determĩabit
inferius in capitulo de etheroclitis. vel dicendum est ꝙ itineris nõ formatur de iter: sz
de itiner et actor intelligit de illis que formantur a nominatiuo suo scd̃m dupplex cre/
mentum quare non facit mentionem de iter: sed istud non est verũ q2 si itineris non for
matur de iter sic nec supellectilis de supellex formatur: sz de supellectile vl' supellectilis:
Propt' qđ dicẽdũ ẽ ꝙ de istis deteriat eo ꝙ magis erãt in vsu q̃r nõ vz. Tertio no. ꝙ sin
ciput ẽ cõpositũ de caput ⁊ tñ nõ hz dupplex cremẽtũ sz solũ cre. q2 sinciput ẽ trisillm̃ et
sincipitis ẽ tetrasillm̃: sz dicit ꝙ ꝯposita de caput hñt dupplex cremẽtũ. ergo ⁊c. Dicẽđ

est ꝙ intelligit de talibus de quibus exemplificat: sed exēplificat de teriatis in s.p. pre/cedēte velut anceps ancipitis. et qꝛ sinciput non teriatur in ps. sed in t. propter hoc non valet. Si q̄raẗ q̄r talia hn̄t dupplicē cremētū. dicendū ē ꝙ scd̄ꝫ pris. antiquitus dicebaẗ bicipes et sic de aliis. nos autē dicimus biceps et adhuc retinemus gtūm antiquū ꝛ faciebat gtūm ꝑ illam regulā mas aut cōmune bicipitis.

Per predicta tibi patet excessus genitiui.

Hic remouet dubiū et potest remoueri respectu precedentium vel respectu sequentium dictū est ꝙ suppellex et cōposita de caput hn̄t duplex cremētū. ꝑpter hoc posset aliq̄s dubitare vtrum velit determīare de cremento vel de equalitate gti. Istud dubium remouet d. ꝙ excessus gti et equalitas patēt tibi per predicta ab illa parte format nomen ī a. vel remouet dubiū respectu sequentiū qꝛ facit mentionem numerando termiationes: nec facit mentionē de obliquis de dauid in determiatiōe. etiā qꝛ multa inueniunẗ ide/clinabilia: vt seraph et cherub. posset aliquis dubitare quomodo talia faciunt genitiuū Istud dubiū remouet d. ꝙ istud patet quō talia faciunt gtūm per predicta. qꝛ nomīa terminata in consonantes faciūt gtūm per additōnē de is. similiter dauid dauidis. seraph seraphis. cherub cherubis. et sic de aliis. melius est primo modo.

Is genitiuus habet. Sed tertius I. tibi prebet.

Superius posuit regulas speciales de gtō hic ponit regulā generalē. et d. ꝙ gtūs ter/tie declinationis semper terminatur in is. quācunqꝫ termiationē habeat ntūs. Primo notandū ꝙ videtur actor esse superfluus: qꝛ satis sufficienter de gtō determinauit: fru/stra ergo repetit. etiam videtur ordinē peruertere. qꝛ generale est ante speciale: sed ista regula est generalis ergo debet precedere alias. sed facit econuerso ergo male: sicut in secūda declinatiōe dixit. I genitiuus erit. Dicendum est ꝙ non est superfluus nec etiā peruertit ordinē. vnde sciendū est ꝙ actor ponit istam regulam propter quattuor. primo proptͤ memoriam firmiorem. qꝛ date sunt regule de gtō tertie declinationis diffuse. Hic reducit omnes illas regulas ad vnam sub quendā exclusionē vel epilogationem vt inde habeatur firmior memoria scd̄o ponit ne sit diminutus de quibusdam noībus de quibus non fecerat mentionem sicut de dauid et de cherub et sic de consimilibus. vnde Dic dauid dauidis bene dicis sine dauidis. Tertio ponit vt poneret exceptionē de hoc de quo superius non fecerat mentionē scꝫ nomen grecum terminatū in es facit gtūm suum in i. vt vlixes vlixi. Quarto ponit vt immediate inferat regulā datiui et ad denotādū ꝙ datiuus formaẗ a gtō per remotionē de s. solum et ad ostendendū ꝙ omnes obliqui formantur ab ipso. Ad rationes quando dicitur ꝙ est sup̄fluus. dicendū est ꝙ nō est vt apparet. Ad aliam quando diciẗ generale ē ante speciale. verū ē gn̄ale scd̄m se ꝯsideratū: tn̄ per epilogationem bene est posterius speciali. sic ē in proposito quare non valet. Scd̄o videtur actor male dicere quando dicit ꝙ genitiuus terminatur in is. qꝛ non solum ter/minatur in is sed in os: vt pallados. dicendum est ꝙ de istis satis dicit superius. vel dicēdum est ꝙ de ipsis docet inferius in capitulo de patronomicis. vel dicendum est ꝙ ipse intelligit de dictionibus latinis: qꝛ sermones accipiendi sunt scd̄m materiā. Tertio videtur esse contrarius prisciano. qꝛ priscianus ponendo istam regulam dicit ꝙ genitiuus tertie declinationis terminatur in is correptam preter vis qd̄ producitur: actor iste non facit mentionē ergo male. Dicendum est ꝙ actor iste non considerauit de vltima silla/ba et ideo non facit mentionē de productione et correptione vltimarum sillabarum. vtͣ qꝛ dicet inferius. priscianus autē facit mentionem. et propter hoc quidā dicunt ꝙ nō fecit librum de accentu. vnde Jo. de gal. in doctrinali. Is genitiuus habet semperqꝫ bre/uis fore debet. Uis tamen excipiẗ qꝛ longum semper habetur. Sed tertius. d. ꝙ datiuus terminatur in i. et formatur a genitiuo scd̄m pris. per remotiouem de s. vt maris mari. Primo notandū. actor videtur male dicere qn̄ dicit ꝙ termiaẗ in i. qꝛ terminatur ī op: nec facit mētiōem ergo male. dicendū est ꝙ talia que faciūt in op sunt greca et actor intelligit de latinis dictionibus. quare non valet. vel dicendum est ꝙ illud quod minus dicit

hic:dicet inferius in capitulo de patronomicis. Scdo notandu est q prisci. ponendo istam regulam. d: q dtiuus terminatur in i. productam: tamen in grecis aliquado in i. correptam vt ipse ponit exemplu. palladi littoree celebrauit. actor iste non loquitur ergo male. Dicendum est q actor iste non curauit de vltima sillaba. vt dictu est qr de ipsis dicet inferius. prisci: determinat insimul qr vt dictu est alias non erat tractaturus secundu quosdam. vnde in doctrinali Jo. de gar. Faciet i. ternus semper longam nisi grecus. Palladi littoree dicit statius tibi vere.

Cum tenet es grecus: fit sepe per i. genitiuus.

Ponit exceptionem et d. q lz dictu sit q gtus terminatur in is: tamen quado ntus grecus terminatur in es aliquado facit per i. vt vlixes vlixi. Sed videtur peruertere ordinem. qr exceptio dz immediate sequi sua regulam sed hec est exceptio genitiui et sequitur regulam datiui: vt pz ergo male. Dicendu est q actor interponit regulam datiui triplici rone. Prima. qr regula gti est regula generalis: similiter regula dti est generalis. ideo ratione similitudinis post regulam gti ponit regulam datiui: tamen immediate. Secuda ca est vt immediate inferret regulam cu dtus formetur a gto per remotionem de s. Tertia. qr talis gtus est improprius: dtus vero proprius: ideo immediate post regulam gti ponit regulam datiui et inde imediate exceptiones. Ca autem qr achiles facit achili et sic de aliis est. qr pri. d. q antiquitus dicebatur achileus et in gto achilei. vnde scdm pris. ei. apud grecos mutatur in i. longam apud latinos. et propter hoc dicimus achili pro achilei. vnde talis gtus quantum ad antiquos erat proprius: sed quantum ad modernos est improprius et non habemus modo terminationem in eus. Et nota q solum illa que terminabantur antiquitus in eus. faciunt in i. et non alia.

Em retinet quartus. Sed in im quandoqz locamus
Magudarim/turrim/peluim/sitimqz/securim/
Uim/burim/restim/pupim/tussimqz/caribdim/
His quedam propria sociamus paucaqz greca:
Ut tibrim/tigrim/tripolim/sirthim/vel eclipsim:
Adde basim.
Iris et ypocrisis sociatur eis et erynis.

Hic determinat actor de actio et d. q actus tertie declonis terminatur in em: vt sacerdotem. Sz obiicitur qr mare facit in e in acto. et no in em. Soluitur qr solu dat regulam de m. f. et c. sz mare est. n. et de ipso dicet inferius quare &c. Sed in im. queritur vtru ista sit exceptio vel rla. Dicendu est q est exceptio et regula. diuersis respectibz. vnde si intelligatur q ista rla Em retinet. detur gnaliter: sic est exceptio de terminatis in im. sed si ista rla no datur gnaliter de terminatis in em: sz spaliter sic est reg. de noibus terminatis in im. Sz in im. ponit sua re. d. q actus tertie declois aliqn terminatur in im. q aut sut illa q terminantur in im. declarat. Magudari. magudaris est puu olus qd inuenitur truco oleris. vel scdz alios est trucus. et scdz vg. magudaris est siligo. vnde versus. Magudaris est trucus oleris ferqz siligo. et dr de manu et ago. is. Peluis dicitur quasi pedu lauandorum vas. Turris dr de terreo. res. vel a tero qd est rotundu. qr solebat fieri rotode. vnde psi. de tueor. is. qr tuentur ciues. Sitis de sitio. is. Securis. de seco cas. vis de vireo. es. Buris a bus qd est bos. est aut cauda aratri. Restis corda nauis: et dr a retineo. es. Tussis de tudo. is. qr tudit pectus. Pupis est vltia ps nauis. et dr a pus qd est post. caribdis est piclm in mari. et dr quasi carias abdens. Silr quda ppria noia et qda greca ta ppria q appla sociantur his q faciut in im. vt tigrim. Sz obiicitur contra act. qr hec noia heresis/leris et orexis. faciut in acto im. et actor no facit metionem ergo male. etiam de multis aliis grecis quare videtur esse diminutus. propter quod aliqui habent hunc versu qui talis est. Atqz lesim/resim/iungas necnon oresim. Sed ille versus non fuit compositus ab actore nec propter hoc fuit diminutus. quia vtitur analogia et maxime in nominibus grecis. et

ideo q2 ibi ponit multa greca per que intelliguntur alia greca facientia accusatiuos in im. propter hoc apparet q non debet poni ille versus. etiã q2 adhuc in illo modo non cõtinentur omnia illa que faciunt im et ideo melius intelliguntur per analogiã ad greca ibi posita. Tigris vt dictum est tria significat. idem est q sagitta. et idem est q fluuius. et est quoddam aial crudele. et facit tigrim in accusatiuo. scdm q facit tigris et non scdz q facit tigridis. eodẽ modo dicendum est de tibris et bene facit tibridis vel tibris. scdm declinationem istorum nominũ que habent dupplicẽ genitiuum. scz vnũ per crementũ et aliũ sine cremento docet saluianus dicens q debemus declinare sic. Nomiatiuo hec tigris gtõ tigris tigridis vel tigridos. datiuo tigri vel tigridi. accusatiuo tigrim vel tigridem vel tigrida. vocatiuo o tigris. ablatiuo tigri vel tigride. et sic intelligendum est de aliis cõsimilibus. pro fluuio est propriũ nomẽ et dicit a tigri qd est sagitta. Tibris est fluuius romanus. et dicitur quasi tenens ymbres. Tripolis est ciuitas. dicitur a tris qd est tres et pollis qd est ciuitas quasi habens sub se tres ciuitates ad minus. et sic quãtum ad vsum potest esse appellatiuũ et sic est quedam ciuitas in qua est archiepũs. Sirtis est periculum maris. et dicitur a siren qd est tractus. Eclipsis est defectus solis et lune. et dicitur ab ex qd est extra et clepo pis qd est furor. quia extra furatur lucẽ: ista duo sirtis et eclipsis bene sunt appelllatiua. yris est arcus celestis. et idez est q quidaz lapis qui quando ponitur in radio solis apparent ibi colores arcus celestis. et yris est quedam herba. vnde versus. Arcusceleftis lapis herbaqz dicitur yris. yris et yricos et gladiosus sunt nomina eiusdẽ et pacula. vnde in alphabeto minori. Iris purpureuz florem gerit yricos album. Gladiosus croceum sed pacula fetida nullu3 vel pacule nõ vidimusvllũ ypocrisis est fictio essendi bonus. dicitur ab ypos q est sub et crisis aurũ q2 ypocrite sunt ad modum vasorum stagnorũ que sunt supra deaurata. vnde versus. Quilibet ypocrita facietenus est heremita. Mente tamen tacita latet anguis bñs acognita. Erinis ẽ furia infernalis. et dicitur ab er quod est lis et natus nata. tũ. quasi. nata ad lites z ẽ appellatiuũ. quia multa habet indiuidua. et ypocrisis similiter

Em dat et im turris/restis/pupisqz/securis.
Quinetiam multa per a ponuntur quasi greca.

Ponit doctrinam de accusatiuo terminato in em et in im. et sunt quattuor scilicet turris pupis restis. securis que faciunt em et im. Sed obicit q2 nõ ponit hoc nomen nauis qd facit nauẽ vel nauim: de quo non est dubiũ q faciat nauẽ. q faciat nauim probat per euangelium et ascenderunt nauim zc. actor non facit mentionem. ergo est diminutus Dicendum q nauis datur intelligi per hoc q est pupis cum sit nomen sinonimum tamen possũt esse plura que faciunt in em. z in im. secundũ artem. tamen non sunt in vsu Quinetiam multa. dicit q multa nomina greca faciunt accusatiuos in a. et intelligẽdum est de illis que faciunt in em et non in im: q2 illa que faciunt in im: nunq faciunt in a vt demophontem demophonta. Sed videtur actorem esse multum insufficientez quia dicit q multa greca faciunt accusatiuum in a: tamen non ponit numerũ de ipsis nec docet que sunt ista Ad hoc dicendum est q non est insufficiens nec diminutus: q2 talia sunt greca et actor iste nunq promisit se daturum regulã de grecis: cum sit latinus. et ideo se excusat inferius vbi dicit. Cum sim xphristicola. Tamen quidam expositor supra maius volumen dat noticiam dicens q nomina greca terminantur in xiii. terminationes in an: vt titan titanem vel titana. in as correptam. vt palladem vel pallada. in inx vt sirinx siringem vel siringa. in in vt delphin delphinem vel delphina. in on vt demophon demophontem vel demophonta. in is greca non in genitiuo crescentia nullomodo faciunt in a: sed solum in im. vt tigrim: q2 nunq dicimus tigra ĩ er. vt ether. em. vel ra. in do vt didonem vel didona. in ax vt thorax thoracem velthoraca. in anx vt phalanx phalangem phalanga. in en. vt siren sirenẽ sirena. in or: vt hector hectorẽ hectora in es vt vlixes vlicẽ vlixa. et iste predicte terminationes possunt haberi per hos versus: An vel as. in. et on. is. et er dat em. vel a quarto. Doqz vel ax. anx. inx. or. et es coniungimus istis

Neutra notare decet: sic nullum regula fallet.

Hic ponit regulā de neutris et ponit istā regulā per modū notabilis. vnde dicit ꝙ decꝫ notare neutra. i. notabiliter in memoria habere regulā que superius fuit data de neutris in scđa declinatione vbi dicit primū cū quarto. et ponit regulam per modū notabilis et per modum regule ne videatur esse superfluus de neutris cū de ipsis posuerit regulam generalem.

Par recto quintus. Sed sepe tamen facit vsus
Ad morem greci: ceu thebai pallaqꝫ colchi.
Es greci longe simul es subiungitur e qꝫ.

Dicit ꝙ vocatiuus est silis ntō vt felix. et sic de aliis. Sed sepe. d. ꝙ qñqꝫ s remouetur a ntō in nominibus grecis scđm declinationē grecā vt colchis vtō o colchi. Et pallas est propriū hoīs nomē similiter et mulieris et tunc s. nunꝙ remouetur. vnde subtrahit s. hoīs sed non mulieris. Inclite dic palla miles dic inclita pallas. Es greci. d. ꝙ nomen grecum terminatum in es longam facit vtūm in es et in e. vt vlices ce. quidā reddūt rationē quia antiquitus dicebatur achileus et sic in vtō faciebat achilee et ille e. due breues concludunt in vnam longam et hec ē cā quare facit e et quare producit patet p Jo. de gal'. Cum proprium grecus dabit es longā tibi rectus. s. bene quintus habet tamen hoc erit hac ratione. E. quando quinto remouet more pelasgi. Vel poteris talē si placeat dare rōem. Nomen in es grecus per eus fuit antiqua datū. Ut traces traceus perses dicito perseus.

Sextus in i vel in e: quandoqꝫ tamen dat vtrunqꝫ
J dat nomen in e. quedam retrahi decet inde
Gausape/ presepe/ prenesteqꝫ/ cepe/ soracte.

Hic determinat de ablo ⁊ dicit ꝙ abl's aliquando terminatur in i. vt mari. ⁊ aliquando in e vt pectore et aliquādo in e et in i. vt felice vł felici. J dat nomen. ponit regulas speciales et dicit ꝙ nomina terminata in e faciunt ablatiuum in i. vt mari. Sed obicit quia inuenitur de mare flectis iter. sed mare ibi ponitur in ablo descendente a noīatiuo terminato in e. nec facit in i. sed in e. dicendum est ꝙ est licencia poetica et antiptosis posito casus pro casu. secundo obicitur de rhete rhetis ꝙ facit rhete in ablatiuo. vnđ inuenitur clauduntur rethe leones. Soluitur dupliciter primo ꝙ est licentia poetica ⁊ casus pro casu quia accusatiuus ponitur pro ablatiuo quare non valet. vel dicendum est ꝙ secundum priscianū antiquitus dicebatur rethis huius rethis per illam regulam Is correpta sibi et facit rethe per istam regulam Inuenies alia per e. vnde Jo. de galādia. in doctrinali. Sextum rethe per e format q2 mas fuit olim. In recto dat is clauduntur rethe leones. Gausape. Obiicitur q2 videtur ꝙ actor male agat: q2 ista sunt indeclinabilia et actor excipit. ergo male: cum solum proposuerit determīare de declinabilibus. Dicendum est ꝙ illa declinantur secundū priscianū in vii. maioris. q2 antiquitus dicebatur hoc gausape. et pluraliter noīatiuo hec gausapa. q2 ab illo noīatiuo hoc gausapiū protulisse videtur. illud idē dicit vg. vnde excipit gausape secūdū ꝙ est declinabile. ⁊ nō secundum ꝙ est indeclinabile. Item sciendum est ꝙ gausape tria significat. scilꝫ illud quo homo cooperit quando pluit. et est idem ꝙ clamis. et est idem ꝙ mapa. vnde versus Gausapa latine sunt ornamenta virorum. Sunt etiam mape sunt ornatus mulierum Gausape dicitur quasi gaudium sapiens. Preneste est quedam ciuitas. et dicitur a preneste rege. Presepe dicitur a pre qđ est ante et seps pis. Soracte similiter est ciuitas. vñ preneste stis et preneste indeclinabile et soracte tis. et soracte indeclinabile. Sed obiicitur de cepe qđ est indeclinabile ergo actor male agit cum ipsum excipiat. Dicendum est ꝙ excipit propter tria. prīo. q2 cepe est neutri g. et terminatur in e sicut alia: et ideo gr̄a similitudinis ponit cepe. Secundo q2 licet sit indeclinabile scđm vsū: tñ est declinabile

ſecundū artem qꝛ nichil repugnat quin bene dicamus cepe pis. tertio qꝛ licet cepe ſit in/declinabile in ſingulari numero tamen eſt declinabile in plurali numero.

Cum p̄ꝛeit er. aut is. per e. ſi neutrale ſequatur:
Ablatiuus in i. debet tantummodo poni:

Dicit ꝙ noīa teriata in er in ma. in is in feīo. et in e in neutro. aut teriata in is ꝓ ma. et f. et in e pꝛo neutro faciūt ablm̄ in i. tm̄. vt hic alacer hec alacris et hoc alacre ablatio alacri. Sed contra qꝛ inuenit̄ a celeſte ſagitta fingar. et declinatur hic et hec celeſtis et hoc celeſte et tn̄ inuenitur in ablatiuo celeſte ergo regula nulla. dicendū eſt ꝙ quādo dr̄ a celeſte ſagitta hoc eſt licētia poetica pꝛopter qd̄ nō vꝫ. vel dicendū eſt ꝙ ibi eſt figura q̄ dicitur cathecreſis. vnde Jo. de ga. J. nomen pꝛebet ꝙ declinatur vt oīs. Sed cathecre/ſis ſextū cernet per e poni nēpe. ſed inuenies a celeſte ſagitta fingar ꝛc. Itē nota ꝙ aliq̄ ponūt ibi regulā a contrario ſenſu et per oppoſitū illa que teriautur i er et carēt neutro talia faciunt ablatiuū per e vt patre. ſimiliter illa que teriantur in is et carēt neutro ta/lia faciunt ablatiuū in e. vt vallis valle ſed iſtud non valet nec debet poni qꝛ ſufficiēter habetur per illam regulam Jnuenies alia.

Quod fit in al. vel in ar. ſic formas: dum genitiuo
A longam teneas/ dat e far. par i vel e. ponas.

Dicit ꝙ noīa teriata in ar vel in al hn̄tia penultimā longā in gtō faciūt ablatiuū in i. vt calcar calcari aīal. li. Quidā ponūt duas regulas per oppoſitū ſcꝫ ꝙ noīa terminata in al vel in ar habētia penultimā coꝛreptā talia faciunt ablatiuū per e ſed non dꝫ poni qꝛ regula nunꝙ debet poni per oppoſitum niſi actoꝛ ſine illa ſit diminutus ſed ſine iſtiſ regulis nō manet diminutus nec inſufficiens. qꝛ poſſūt contineri ſub illa regula Jnuenies alia. ergo. ꝛc. Si obiiciatur de ſotular et nar. dicendū eſt dupplıciter. pꝛimo ꝙ actoꝛ intelligit de dictionibus integris ſotular eſt dictio appocopata quare nō vꝫ. de nar di/cendū eſt ꝙ facit nari ad differentiā de naris qd̄ facit nare. vel dicendū eſt ꝙ actoꝛ intel ligit de illis que terminantur in al vel in ar neutri generis. quare nō valet. Dat e far. d. ꝙ far facit farre et excipitur a regula de terminatis in ar. de par qd̄ facit e vel i. eſt do/ctina et non exceptio.

Quod fit in as longam gentile per i. vel e. ponam.

Dicit ꝙ nomina gentilia in as longā termiata faciunt ablatiuū in e et in i. vt alpinas alpinate vel alpinati. Pꝛimo nota ꝙ duo requiruntur ad regulā. pꝛimo ꝙ ſint gentilia et per hoc remouetur bonitas et pietas et ſimilia. que faciūt e tm̄. Scd̄o requiritur ꝙ terminentur in as longam: ꝛ per hoc remouetur archas qd̄ facit archade tantum. vnde in meth. qui reſtitit archade viſo: Secundo nota ꝙ pꝛimas facit pꝛimate vel pꝛimati: ſimiliter infimas: ſimiliter optimas: nec actoꝛ excipit ergo male. Dicendū eſt ꝙ ſecundum pe. he. regula non ſolum intelligenda eſt de illis que ſunt vere gentilia: ſed et de illis q̄ ſe habent ad modum vere gentilium et que terminantur in as pꝛoductam iſta faciunt in e et in i. ſicut pꝛimas: et eſt ille qui eſt pꝛimus in populo. optimas eſt ille qui eſt optimus in populo. Tertio nota. videt̄ actorem eſſe contrarium pꝛiſ. dicit pꝛiſc. ꝙ talia faciuut ablatiuum in i tantū actoꝛ dicit ꝙ faciunt in e et in i. Dicendū eſt ꝙ ſecundū pꝛiſc. antiquitus dicebatur hic et hec alpinatis et hec alpinate et faciūt i. per illam regulam Cum pꝛeit er. ſed illa ſunt conciſa et dicimus modo alpinas ita ꝙ accedit ad regulam ſubſtantiuoꝛum ideo facit ſicut ſubſtantiua et facit i. ſecundum declinationē antiquoꝛū ita ꝙ talia faciunt in e et in i. vt alpinate vel alpinati. ſecundum autē vſum pꝛiſc. erant adiectiua et non conciſa ideo tantum faciebant in J.

Conſona ſi pꝛeit is dupla: ſextus in i. vel e. finit.
Teſtis cum pelle per e fit: iuncta ſibi veſte.

Dicit ꝙ noīa teriata i is hn̄tia duplicē ꝯſonātē an̄ is faciūt ablm̄ i e ꝛ i i. vt ignis igne vel igni. pꝛio obiicit̄ de triſtis qd̄ hꝫ dupplicē cōſonantē ante is: et tamen nō facit ablm̄

in e et in i:sed in i.solū ergo regula nulla. Dicendū est ꝙ tristis facit tristi per illā regulā
Cum preit er.tantum datur de nominibus adiectiuis sed ista Consona si.est generalis qꝛ
datur de oībus noībus habētibus dupplicē consonantē ante is .gn̄ale autē speciali nō
deroga t sed econuerso et propter hoc non valet.vnde ista datur de talibus que non pos
sunt comprehēdi sub regulis precedentibus.tristis autē potest quare nō valet. Secūdo
obiicitur de vallis et collis q̄ habent dupplicē consonantē ante is/ nec continentur sub
regulis precedentibus ergo faciunt in e et in i.sed hoc est falsū ergo regula nulla. Dicē
dum est ꝙ actoꝛ intelligit de illis que habent dupplicē consonantē in eadem sillaba vt
ignis.vnde nos debemus sillabificare ignis vt dicit pris.sillabe non teriantur in conso
nantē nisi per compositionē vel nisi sillaba sequens incipiat ab eadē cōsonante. vnde
sic est in proposito.et sillaba sequēs incipit ab eadē cōsonante:ergo non habent duppli
cem consonantem in eadē sill'a sed in diuersis.quare nō valet. Tertio obiicitur de istis
nomibus aris praris que habent dupplicem consonantē ante is.qꝛ x.est duppler conso/
nans et non faciunt in e et in i:sed in e tm̄.ergo regula nulla. Dicendū est ꝙ actoꝛ intel
ligit de illis que habent dupplices consonātes distinctas formaliter et diuisas secundū
se.vnde licet x sit naturaliter duppler consonans/tamen est vna scd̄m se et formaliter.
quare non valet. Quarto obiicitur de istis noībus sanguis et anguis et similibus:quia
habent dupplicem consonantem ante is in eadem sillaba et distinctas formaliter:ꝛ nō
faciunt in e et in i:sed in e tantū ergo regula nulla. et ꝙ habeant dupplicē consonantē
pꝫ.qꝛ de g non est dubiū sed ꝙ u.sit conso. ꝓbo.qꝛ āt est cōsonās ātvocalis.nō vocalis:qꝛ
nō habemus dipthongū ui.ergo u.est consonās. Dicendū est ꝙ in talibus est vocalis.ꝛ
quando dicitur ꝙ non habemus dipthongum in ui.verum est.sed secundum priscianuꝫ
in maiori volumīe u.amittit vim suā post g.vt sanguis.post q.vt aqua.post s.vt suauis.
et ideo cum dipthongus sit conglutinatio duarum vocalium in eadem sillaba vim suā
retinentium.et ibi u.non retineat suā vim non est nec potest esse dipthongus quare nō
valet. Testis cū peste.d. ꝙ ista tria excipiuntur qꝛ licet habeant dupplicem consonātem
ante is:tamen faciunt e tantū vt teste.non est aliqua ratio quare illa non faciāt e et i.si
cut hostis hoste vel hosti.nisi solus vsus. testis dicitur de testoꝛ ris.pestis dicitur a pastu.
qꝛ est corruptio que prouenit ex pastu. vestis dicit̄ a vestio.stis.

Quattuoꝛ ymber habet:quibus i tantummodo prebet.
I dant tres menses/solam dat e sospes et hospes.

Dicit ꝙ ymber habet quattuor composita que faciunt i.tantū in abl'o.s.septēber/nouē
ber/october et december .Si quis querat quare talia faciunt in i.tantū. Dicendū est ꝙ
antiquitus dicebatur hic et hec septēbris et hoc bre.et faciebat per illā regulā. Cū preit.
abltīm suū in in i:tm̄.Sed videt̄ ꝙ actoꝛ sit diminutus de ymber cū doceat quō sua cō
posita faciunt nec doceat quō ymber faciat .Soluitur tripliciter Prīo ymber facit ym/
bri tm̄:et sic excipit̄ ab illa regula Inuenies alia. et pꝫ qꝛ aliquis nō alicui dat qđ nō hꝫ
ymber dat suis cōpositis i ergo habet. Scd̄o dicunt alii ꝙ per hoc qđ dicit prebet datur
intelligi ꝙ facit abltīm in e et in i.vnde pre aliis que hꝫ in suis cōpositis hꝫ vnā termīa
tionē sed sua cōposita hn̄t i:ergo ymber habet e et i. Itē dicūt ꝑ hoc ꝙ dicit tm̄.dat intel/
ligi ꝙ ymber faciat e et i.qꝛ cū tm̄ sit dictio exclusiua non excludat ab vno sed a duobus
vel a pluribus.vnde si dicatur dabo tibi tantū vnū denariū: sequit̄ ꝙ ego habeā plures
denarios.eodē modo dicit̄ ꝙ ymber dat tantū suis cōpositis i.sequitur ꝙ habeat plures
terminationes q̄ i.sequit̄ ergo ꝙ ymber termīetur in e et in i.vt ymbre vel ymbri. I dāt
dicit ꝙ tria noīa mensiū.s.aprilis quintilis et sextilis faciūt abltīm in i tm̄: vt aprili. et
sic de aliis. Sed videtur actorē esse insufficientem cum dicat nomīa mensium facere in
i.in ablatiuo et non docet que sint illa. Dicendum est ꝙ hoc habetur per locum a diui/
sione.qꝛ duodecim sunt nomina mensium quorum quinqꝫ sunt secunde declinationis
scꝫ Januarius/Februarius/Martius/Junius/Augustus. Septē sunt tertie declinatio
nis.de quattuoꝛ dictū est.s. September/October/Nouēber.ꝛc.ergo per locū a diuisiōe.

remanent tria scȝ apꝛilis/quintilis et sextilis. ex hoc apparet quare faciūt in i. tm̄: qꝛ se
cundū pris. antiqui dicebant hic et hec apꝛilis et hoc apꝛile et iō faciebant i. tm̄ per illam
regulā Cū pꝛeit er. et adhuc retinent termiationē antiquā et sic intelligendū ē de aliis.
Solā dat. d. ꝙ sospes et hospes faciunt e solā in ablō vt hospite sospite.

Quidam pro certo reputant e vel i dare sexto
Cuncta trium generum|sed degener vber e. tantum.
Ista tamen reperimus in i: sed non nisi raro.

Hic ponit regulas sub dubitatione non ꝙ sit dubiū de regula: sed de modo ponendi. qꝛ
actoꝛ ponit ipsā sub dubitatione et dicit ꝙ noīa tertie declinationis declinata per tres
articulos faciunt ablatiuū in e et in i. vt hic et hec et hoc audax ce. vel ci. Sed obiicit. qꝛ
foꝛtis declinat per tres articulos et tamē nō facit in e ꝛ in i. sed in i. tm̄: ergo regula nul
la. Quidā soluunt de illis que habent tres articulos sub vna teriatione sed nō sub dua
bus: sed illud non est verū qꝛ scd̄m istam regulā non haberemus per quā hic et hec meli
oꝛ et hoc melius faceret ablatiuū et tamen facit in e et in i. et sic de omnibus cōparatis
quare non valet. Propter qd̄ sciendū est ꝙ ista regula est generalis illa aūt cū pꝛeit er.
est specialis. et generalis nō derogat speciali: ideo ista regula Quidā pro certo. non de
rogabit isti nomini foꝛtis et similibus quin bene faciant per illam regulā Cum pꝛeit er
vnde regula intelligenda est de illis adiectiuis de quibus non est facta mentio. Nota
ad euidentiam regule ꝙ quedā sunt adiectiua que habent tres articulos sub vna teria-
tione: vt hic et hec et hoc audax et talia continētur sub ista regula. Alia sunt adiectiua q̄
habent tres articulos sub duabus termiationibus: vt hic et hec foꝛtioꝛ et hoc foꝛtius et
sic cōtinentur sub ista regula. Alia sunt adiectiua que habent scd̄m vsū duos articulos
sub vna terminatione tamen ars non repugnat quin habeant bene tres articulos: vt
vigil: et sic de aliis et talia tenēt regulā. vnde ꝙ sint neutri generis patet. qꝛ dr̄ his est de
paupere regno. Alia sunt adiectiua que sunt substantiua in noīatiuo actō et vtō. et sūt
adiectiua in obliquis. vt victrix victricis. et talia cōtinentur sub ista regula vt victrix ce.
vel ci. vnde victrici populo. et omīa supꝛadicta et similia cōtinentur sub ista regula ꝛ fa
ciunt e vel J. et ꝙ de istis intelligat pȝ per actoꝛē qui excipit degener et vber. Tunc ar̄.
exceptio sapit naturam sue regule: sed degener et vber excipiuntur ab illa regula Qui
dam pꝛo certo et tamen sunt solū in vsu in duobus articulis ergo rl̄a de illis que habent
tm̄ duos articulos nulla. et ꝙ habeant tm̄ duos articulos pȝ per actoꝛem qui dicit infe-
rius in capitulo de genere. et cōmune notes sicut sunt pvber et vber degener et pauper
quare ꝛc. Item nota ꝙ ex hoc apparet ꝙ licet aliqua dictio sit vnius generis tm̄ secūdū
vsū vt senioꝛ qd̄ ē m. g. tm̄ scd̄ȝ vsū ei nō repugnat qn sit oīs g. scd̄ȝ artē dictō talis retiet
regu. supꝛadictā vt senioꝛ re vel ri. Sȝ degener. d. ꝙ degener et vber faciūt i e. vt degene
re vbere. Et deinde dicit ꝙ reperiūtur in J. vt degeneri et vberi. vñ in sacra pagina de
senecta vberi. Sed obiicitur contra actoꝛē. qꝛ priscia. ponendo istā regulā dicit ꝙ talia
faciunt in e tantū et actoꝛ dicit ꝙ faciunt in e et in J. Dicendū est ꝙ pris. non erat chri-
stianus sed apostata. et ideo non legerat sacrampaginam: sed actoꝛ iste erat christianus
et legerat illum passum et propter hoc dicit reperimus. Uber tria significat. idem est ꝙ
māma: et tunc est substantiuum et neutri generis. vber idē est ꝙ fertilis et est adiectiuū
et omnis generis et communis secundū vsum: et hoc est quod dicit actoꝛ.

Ponunt alterutrum: si fiat mobile fixum.
Sed propꝛium tale si sit tantummodo fit e.
Inuenies alia per e sepius esse locata.

Omissis diuersis expositōnibus que solent a diuersis assignari solum ponit istam que
talis est. si fiat mobile fixum per impositionem et non per appꝛopꝛiationem et sit idem
in voce et diuersum in significato magistri ponunt alterutrum id est alteram termina-

tionem adiectiui vt rudis rude Ad euidentiam istius regule est sciendum ꝙ q2 dictum est de adiectiuis cuiuscunqz terminatõis quomodo faciunt abl'm suũ quia inueniũtur substã.similia adiectiuis in voce tam ꝑpria ꝙ appellatia iõ posset aliquis dubitare quo modo talia faciunt. Istud dubium remouet .d.ꝙ substã. semper habent diuersã teria/ tionem in ablatiuo ab adiectiuis causa dr̃e .et ideo ad dr̃am assignandam hinc ꝛ inde fuit ista regula inuẽta.secundo nota ꝙ ad istam regulam tria requiruntur.primo requi ritur ꝙ substantiuũ significet per impõnẽ ꝫ et non per appropriationem vel vsurpatõeꝫ vt felix .ꝑ hoc remouetur sapiens et similia vt si dicatur sapiens currit intelligenduꝫ ꝺ salomone tamen nõ est dicendũ ꝙ sapiens faciat tm̃ sapiente .q2 est appropriatum eoꝺ modo de similibus dicendũ est.secundo requiritur ꝙ sit totaliter idẽ in voce et in princi pio et in fine vt rudis et ꝑpter hoc remouetur fortitudo q2 non est idem totaliter cũ for tis .tertio requiritur ꝙ substantiuum habeat significatũ diuersum ab adiectiõ vt rudis pro virga et rudis vulgare rude et prior et maior.vnde prior dat mihi intelligere primũ in dignitate.similiter maior dat intelligere primũ in officio et ita faciũt e.et si dicatur pro maiore vel pro priore in aliqua re talia sunt adiectiua et faciunt e et i.vt priore vel priori et per hoc remouetur officialis et cardinalis q2 semper idem significãt ꝙ sua ad/ iectiua et ideo faciunt in i.officiali et cardinali et sic de aliis.vnde officialis dicit quẽli bet existentem in officio alterius et similiter cardinalis dicit quemlibet talis officii.qr to requiritur ꝙ substantiuum semper habeat diuersam terminationem in ablatiuo ab adiectiuo.vnde si substantiuũ habeat i.vt hic et hec rudis et hoc rude substantiuum ha/ bebit e.vt rudis rude.si vero adiectiuũ habet e et i.substantiuũ habebit e. quia e magis applaudit substantiuis ꝙ adiectis sed ponatur per impossibile ꝙ adiectiuum terminet in e.tantũ in abl'o substantiuũ habebit i.et hoc est causa dr̃e.Construe si mobile.i.si vox equiuoca ad substantiuum ꝛ adiectiuũ fiat fixũ.i .substãtiuũ ꝑ impõnẽ diuersũ in signi ficato et idem in voce.magistri ponunt alterñtrũ.i.alterã termiatiõnem ab ipso adie/ iectiuo causa dr̃e.Si obicitur de doctrinale.dicendum est ꝙ semper est adiectiuũ et in/ telligitur opus.vel dicendũ est ꝙ est substantiuũ per impositionem sed per appropriatõ nem quare semper facit i.vt doctrinali. Inuenies alia.regula gñalis est omnia noĩa q̃ non possunt contineri sub aliqua predictarum talia faciunt in.e.abl'm vt corde bonitas bonitate et dicit sepius propter tria.primo dicunt admirantes propter sacerdos quia li cet faciat in e.et in i.tamen sepius facit in e ꝙ in i. sed istud non est verum quia semper facit sacerdote ti.ꝛ sic de aliis.secundo dicit sepius vt dicunt quidã quia scd̃m priscianũ antiquitus dicebatur bonitas.te.vel ti.tertio dicit sepius propter vsum antiquorũ.vnd̃ pris.ponendo istam regulam dicit ꝙ si aliqua ex illis que habent abl'm proferre in e. in ueniuntur in i.auctoritate poetica accipiendi sunt et tunc dtũs ponitur pro ablatiuo vt classi pro classe.vnde versus Si tamen ex illis que casum dant in e sextum. Inuenias aliter prestes auctoribus illud. Ad vectum classi eneã victosqz penates.

Quod dedit im quarto:casu solet i dare sexto
Cum quartus fit in em vel in im dabit i vel e sextus

Dicit ꝙ quãdo actũs terminatur in im abl's termiatur in i.vt turrim turri et si obiicia tur ꝙ inueniũtur aliqua q̃ faciunt em.ꝛ im.in actõ nec actor docet quomodo faciũt secũ dum illam terminationem. Dicendum est ꝙ talia faciũt per em. per illã regulam. In uenies alia.faciunt aũt i.per istam regulaꝫ Pupem pupim pupe.vel pi.et hoc dicit pri/ scianus vii.maioris que vero in em et in im hic tam in i ꝙ in e.faciunt ablatiuum vt re stem reste vel resti.

Primus pluralis dabit es:et ei sociabis.
Quartum cum quinto.sed a debes ponere neutro.

Superius actor determinauit de tertia declinatõne in singulari numero hic determinat in plurali et dicit ꝙ ntũs accusatiuus ꝛ vocatiuus plurales

ſunt ſimiles et terminãtur in es niſi in neutro gñe ⁊ formantur a genitiuo ſingulari ꝑ
mutationem de is in es vt ſacerdotis ſacerdotes ⁊ ſic de aliis Sed contra. quia Jnueni
tur Jnqꝫ ſuas gelidam lampadas addit aquã. Dicendũ eſt ꝙ eſt terminatõ greca ⁊ ac
tor non ſe intromittit de grecis quare nõ valet. vel eſt dicendũ ꝙ illd qd minus dicit hic
corriget inferius in capitulo de patronomicis. Sed a. dicit ꝙ neutrũ tertie declinatõis
terminatur in a vt maria felicia. Sed vr̃ ꝙ actor ſit diminutus qꝛ dicit ꝙ neutrum ter/
minatur iu a. nec docet vtrũ in noĩatiuo actõ vel vocatiuo. Dicendum qd hoc ſoluitur
per hoc quod dicit in ſecunda declinatione vbi dicit. Primum cum quarto. vel põt ſol/
ui per dictũ ĩmediate et ei ſociabis. quartum cũ quinto quare apparet ꝙ intelligit in
nominatiuo accuſatiuo et vocatiuo.

Si ſexto dabitur i ſola vel e ſimul i qꝫ
Fit neutrum per ia. quod comparat inde retracta.
Ludicra vel vetera dices ampluſtraqꝫ iunges

Dicit ꝙ noĩa facientia abl'm per i. tantũ faciunt neutrum per ia. vt maria. Alia regl'a
eſt qd nomina faciẽtia ablatiuũ in e et in i. faciunt ntũm pluralẽ in ia. vt felice vel feli
ci et pluraliter felicia. ratio quare magis talia faciunt ia ꝙ̃ ea. eſt quia ſi diceretur feli/
cea et de ſimilibus viderentur eſſe poſſeſſiua ſicut aurea argentea. ideo faciunt in ia et
non in ea. Sed videtur ꝙ actor ſit diminutus. quia tres facit tria nec facit ablatiuum
in e nec i. cum careat ſingulari numero ergo ⁊c. Dicendũ eſt ꝙ noĩm quedam carẽt ſin
gulari numero et forte de rõne vt tres. alia carent ſingulari ſolũ ſecundũ vſum et in ta
libus debemus fingere numerũ vt ſi dicamus hic et hec tris et hoc tre. ablatiuo tri per
illam regulam. Cum preit er. et facit tria per illam regulã Quod i ſeto. ſimiliter me/
nia fingamus ꝙ habeat ſingl'e facit hoc mene ablatiuo ab hoc meni per illã regulam.
J dat nomen in e. et menia per illam regulã. Quod dedit i. ſexto. eodẽ modo dicendũ
eſt de ſimilibus qꝛ de ſimilibus idem eſt iudiciũ. Quod compat dicit ꝙ nomina compa
tiui gradns excipiuntur quia lꝫ faciant abl'm in e et in i. non tamen faciunt in ia ſed in
a vt fortiore fortiori fortiora. Sed obicitur quia non docet quomodo comparatiua exce
pta faciunt. ergo male. Dicendum eſt. ꝙ hoc habetur per locum a diuiſione. qꝛ aut ter
minãtur in a aut in ia. ſed non terminãtur in ia quia excipiuutur a regula illorum que
terminantur in ia. ergo terminantur in a. ſecundo obicitur de plus quia eſt compatiuũ
et tamen facit pluria ſecundũ priſcianũ nec actor excipit. ergo male. Soluitur duplicit
Primo ꝙ actor intelligit de vere comparatiuis. et qꝛ plus non eſt vere comparatiuum
quia non terminatur in or ſed eſt poſitm̃ loco compatiui quare non valet. vel dicendũ
eſt ꝙ in vſu moderno non habemus pluria ſed ſolũ plura. priſ. aũt loquitur ſecundũ vſũ
ſuum et melius loquebatur ſecundũ antiquos. vnde ipſe dixit ꝙ̃uis antiqui pluria dixe
runt quare non valet. Ludicra. ſed obicitur qꝛ eſt ſecunde declinationis quia inuenitur
res ludicra. ergo male excipit. Dicendũ eſt ꝙ ſcd'm vg. poſſumus dicere ludicer. cra. crũ.
et eſt ſecunde declinationis et iſto modo procedit obiectio nec valet et eſt idem quod io
coſus. ſa. ſum. etiã poſſumus dicere hic ludicer hec ludicris et hoc cre. et ſic excipitur hic
quia deberet facere ludicria vt pꝫ per ꝑdictas regulas. Similiter intelligitur de ſeque/
ſter. vetera ſimiliter excipitur quia deberemus dicere veteria et dicimus vetera. et dici
tur de veto vetas. quia veteres debent vetare ne iuuenes faciant malũ. Ampluſtra hoc
ampluſtre eſt gubernaculũ nauis. ⁊ dr̃ de amplus. pla. plum. qꝛ a pte a que eſt amplum
et a pte manus eſt ſtrictum Sed obicitur qꝛ inuenitur in lucano ſtringes ampluſtria li
gno. Dicendum eſt ꝙ ſcd'm priſ. facit vtroqꝫ mõ. vnde dicit ſic ampluſtra ntũm pl'ez nõ
ſolum in a ſed in ia terminat et ampluſtra et ampluſtria protuliſſe inueniũtur antiq. ſꝫ
ampluſtria recte et ampluſtra ꝑ ſincopã et qꝛ ſincopa magis eſt in vſu ꝙ̃ recta termĩa/
tio. ideo excipit. vnde in claue compendii. Lucanus dicit ãpluſtria dicere iuſſit Nõ am
pluſtra leges ſed dic ampluſtria lector. vel poteſt dici ꝙ facit vtrũqꝫ proprie ⁊ ꝙ actor ex

cipit quãtum ad hoc ꝙ facit a.

Cum dedit e solam sextus:solam dat a rectus:
Predictis sepe tribus is veteres posuere:

Dicit actor ꝙ noia faciẽtia ablm̃ in e tm̃ faciũt per a solam vt corde corda .Sed videt
ꝙ deberemus dicere cora faciendo distinctionem inter cor et a quia dicit solam a. Di/
cendum est ꝙ dictio exclusiua addita singulari numero nõ addit in gñe sed solũ in spe/
cie vt si dicatur solus sortes currit.intelligitur ꝙ nullus homo currit nisi sortes tamen
non ꝑpter hoc remouetur brunelus.eodẽmodo dicendũ est ꝙ cũ dicitur a solã facit respe
ctu vocalium que sunt eiusdẽ spẽi nõ tamẽ respectu cõsonantiũ que sunt diuerse speciei
quare non valet Secundo obicitur de presepia ꝙ facit ablatiuũ in e.et tamen facit pre
sepia.vnde in ale.presepia mundas nec excipit.ergo male. Dicendũ ẽ ꝙ presepe facit ꝑ
sepa sicut gausape gausapa.vnde presepia non descendit de presepe sed de presepiũ .vñ
in euangelio inuenies infantem in presepio. Tertio obicitur de alec ꝙ facit aletia. vñ
iuuenalis volens aletia.quidã dicũt ꝙ nõ habet pluralem numerũ et hoc dicit pris .er/
go male qꝛ actor esset superfluus ponẽdo istã regulã. C.per ium.cum non inueniantur
terminata in c.nisi lac et alec si non haberet plrem numerũ quare ꝛc. Aliqui dicũt ꝙ ꝑpt
hoc ꝙ facit aleciũ intelligit ꝙ facit alecia ntũm sed istud non valet vt dcm̃ qꝛ per poste/
rius non datur regula de priori.ꝑpter ꝙ dicendũ ẽ ꝙ facit aleca proprie et si faciat ale/
cia hoc est licentia poetica.vel est dicendũ sicut dicit vgu.ꝙ alec est genus piscis sapori/
simi et dicitur hii aleces in plurali et est etheroclitũ propter hoc qđ dicit versificator Est
sine scriptura dicens alecia plura. Regula grãmatici nõ vult alecia dici.ꝛ potest exponi
dupliciter alecia dicens est sine scriptura quia facit aleca vel aleces .vel scđm priscianũ
caret plurali si alecia sic est licencia poetica. Predictis .dicit ꝙ tres casus.scilꝫ ntũs ac
cusatiuus et vocatiuus aliquando apud antiquos terminantur in is vt tres vel tris .sꝫ
queritur vtrum habeat fieri in quo libet nomĩe tertie declinationis.dicunt quidam ꝙ
solum habet fieri in tribus noibus que continent in istis versibus. Omnis tres puluis
sunt hec tria que numerabis. Dat plurale per is q̃ nunq̃ tu breuiabis sed scđm pri.vii.
maioris nomina termĩata in is et in es que habent gtũm equalem ntõ faciunt in is in
plurali et noia terminata in ons vt fons tes vel tis vl' i rs vt pars tes vel tis et noia ter/
minata in er facientia ablatiuos in i.vt ymber ymbres vel ymbris et nomina termĩa/
ta in tis vt sirtis tes vel tis.vnde licet actor dicat ꝙ inueniatur in tribus:tamen priscia
nus dicit ꝙ solum inuenitur in accusatiuo.vnde versus. ymbres siluester fons pars tres
sirtis et omnis Sunt qui casus tres dant et in is et in es.vnde nota ꝙ scđm priscianum
illa is producitur .et ideo patet ꝙ illo versu et flesti et nostros vidisti flentis ocellos.flẽ
tis non est casus acti sed gti quia non producitur Item alios versus quos ponit Jo.de
gal'.in suo doctriuali. Sepe per is veteres casus posuere tibi tres. Nominibus quibus
hoc fiat reserabo. Omnis siluestris nauis pĩguis quoqꝫ inanis .Sirtis ac pars ymber
fons nix atqꝫ saluber.

Um vel ium pone genitiuo:vel dat utrunqꝫ .

Ponit regulas de gtõ et dicit ꝙ gtũs terminatur in um tantũ vt patrũ in ium tm̃ vt ma
rium in um et in ium vt amantum vel amantium.

Quod dedit i sexto:formabit ium genitiuo.
Et prebens e vel i.quod comparat hinc volo demi

Posuit regulas generales nec poit regulas speciales et dicit.primo ꝙ nomina faciẽtia
ablatiuuꝫ in i tantũ vel in e.et in i.simul faciunt gtũm pluralẽ in ium vt mari mariuꝫ
felice vel felici felicium. Hic.nota ꝙ talia facientia gtũm plrem in ium sunt adiectiua
vt plurimũ.et ideo faciunt in um.ad drãm substantiuorum qꝛ substãtiua vt plurimum
faciunt in um. Sed obicitur de suplex et complex quia faciunt e et i.nec faciunt ium sꝫ
um secundũ pris.nec excipit .ergo male. Dicendum est ꝙ illud qđ minus dicit ibi corri

get inferius vbi dicit vm suplex. Si obiciatur quia vitrix facit vitrice vel vitrici et non facit vitricium ymo vitricum quare non valet. Dicendum ꝙ proprie facit vitriciū. et si faciat vitricum hoc est per sincopam et improprie.

Artificum iunge memorum veterum vigilumqꝫ
Atqꝫ sacerdotum custodum vel locupletum.

Dicit ꝙ compatiua excipiuntur. quia licet faciant abl'm in e et in i. tamen non faciūt ium sed um vt maiore vel maiori maiorum. Nota ꝙ maior facit maiorum vt sequatur regulaꝫ gti singularis et nomīatiui pluralis quia sunt equales. ideo genitiuus pluralis facit um et non ium vt eis adequet' in similis. eodem modo intelligendū de omnibus aliis. Sed obicitur de plusqꝫ est compatiū et facit pluriū nec excipit. ergo regula nulla. Soluitur dupl'r. primo ꝙ datur regula de vere compatiuis sed plus est loco comparatī positum quare ꝛc. vel est dicendum ꝙ illud ꝙ minus. d. ibi corriget inferius vbi di. Pl' datiū. Sed videtur ꝙ actor sit diminutus quia excipit nec docet quomodo faciunt. dicendum est qꝫ habetur per locum a diuisione qꝛ postꝙ dixit ꝙ gtūs pl'is aut termīatur in um aut in ium ꝛ excipit a regula facientium ium intelligit ꝙ cōparatiua faciūt um Artificū iunge. sequentia excipiūtur ab illa regula. Et prebens e vel i. qꝛ licet faciant e et i. non tamē faciunt in ium sed in um vt artifex artificū. artifex dicitur de ars artis et facio facis et facit artificū ad drām de artificiū ficii. et per artifex intelligunt' oīa cōposita de facio cis. vt carnifex opifex quia non haberemus per quam regulā facerent. ꝛ si tu dicas ꝙ per vnum latinū non intelligitur aliud verum est nisi sit necessitas et nisi actor sit insufficiens sine illo intellectu et sic est in proposito ideo non valet Est autem artifex non ille q̄ facit artem. vt dicit vulgus imperitorum sꝫ illū artificē appellam' q̄ arte sua tanꝙ regulatrice aliquid efficit. D. S. Memor dicitur de memini. vetus dicitur de veto vetas. vigil dī de vigilo vigilas et per vigil intelligitur pugil ꝙ facit in e. et in i. per illam regulam. Quidā pro certo. tū posset haberi per illam reglaꝫ. Il vel vl Sacerdos scdm ysidorum multipliciter exponitur qꝫ patet per hos v'sus. Sacris dotatus vel sacris deditus atqꝫ. Sacra docens sacra dās vel dux sacer esto sacerdos. Custos dicitur de custodio. dis. locuplex dicitur quasi loculis plenus et per ipsum lebes lebetū teres teretū vel possunt contineri sub ista regl'a. Si crescāt is. et est melius.

C per ium fit et el fraus et laus um tibi prebent.

Superius determinauit de gtō tertie declinationis sumēdo indiciū ab abl'o hic determinat d eodē sumēdo indiciū a ntō ꝛ dicit. primo ꝙ nōīatiuus terminatus in c. vt alec et in el vt mel et fel faciūt gtōs suos in ium vt lac lactiū mel mellium. Primo nota ꝙ q̄dam habēt l. sed male qꝛ consul vigil et pugil termīnātur in l. et tamen non faciunt iuꝫ sed um vt vigil. lum consul. lum. Sed videtur ꝙ regula sit frustratoria qꝛ de eo qꝫ non est non debet dari sed terminata in el non habent pluralē numerū ergo ꝛc. qꝛ nomina terminata in el aut sunt propria aut appellatiua. si appellatiua sunt tantū duo que carent plurali numero. scꝫ mel et fel. vt dicit inferius vbi dicit. Cetera pluralē: si propria sic non habet pluralem numerum vt michael et gabriel. Dicendū est ꝙ ista possunt dupliciter considerari vel secundū rectā anologiam ꝛ artem et sic possunt habere pluralē numerū et faciunt gtōs ium vt lac lactium vel secundū vsum et sic non habent pluralem numerū et hoc modo loquit' actor caplo de etheroclitis Fraus et laus doctrina est de istis duobus sed queritur quare actor ibi ponat cū non habeant conuenientiā cum regula data in eodem versu nec ꝙtū ad terminationē gti nec ꝙtum ad termīationeꝫ nti quia potius deberet poni inter illam reglam. Preter. et illā Sꝫ s preeunte propter qꝫ dicendum est ꝙ ibi ponitur ad complendum versum nec videtur alia causa.

Non crescens per ium facit is aut es genitiuum.
Vm dat apis volucris panisqꝫ canis iuuenisqꝫ:
Et soboles heresis cum fruge vel indole uates.

Determinat de genitiuo descendente a nominatiuo terminato in s. vocali precedēte et dicit ꝙ nomina terminata in is et in es non crescentia in gtō singulari faciunt genitiuum pluralem in ium: vt edes ediū. vallis valliū. Sed obiicit̄ de mensis: q2 facit mensum. Dicendum est ꝙ mensis facit mensiū proprie. si autem facit mensū hoc est per sincopā. vm dat apis. Sed obiicit̄ q2 inuenitur in xv. meth. melliferarū apiū. nec actor facit mentionē ergo male. Dicendum est ꝙ quidam dicunt ꝙ apis duo significat. quia significat quendā taurū et tunc habet penultimam longam et facit apium. vel ē illa musca que facit ceram et facit apum. et excipitur sic. vnde versus. Mellificabit apis s3 taurus dicitur apis. Sed istud est male dictū q2 apis pro tauro prima producit̄ et ibi corripitur quare non valet. propter qđ debemus dicere apes vel apis et hoc patet per actorem di. iteri9 preter apes vel apis. hoc idem dicit vg. vnde secundum ꝙ facit apes facit apiu3 nec excipitur. scđm ꝙ facit apis excipitur et facit apum. vnde in claue compendii. Um dat apis sed apes formabit ium genitiuo. Volucris potest declinari hic volucer hec volucris et hoc volucre. et hoc modo est adiectiuum et facit volucrium per istam regulam Quod dedit i sexto formabit ium genitiuo. si faciat volucrum hoc est per sincopā et pōt esse substantiuum et tunc est auis. et declinat̄ hec volucris et facit volucrum. panis dicitur a pan qđ est totum q2 totū corpus corroborat. vel proprie panis dicitur quasi pascēs natos: Juuenis dicitur a iuuo as et natus ta. tum. q2 natus est ad adiuuandum. s3 si tu arguas ꝙ facit iuuenium per illam regulam Et prebens e vel i. cum sit adiectiuum facit e vel i. per illam regula Quidā pro certo. Dicendum est ꝙ secundum artem potest facere e vel i. aliqualiter non tamen cadit sub vsu ideo dicimus ꝙ facit solū e per illā regulā Inuenies alia per e. Canis dicitur de cano canis q2 turpiter canit vel dicitur a cines qđ est canis. Soboles dicitur de suboleo les. qđ significat succresco. Heresis est deuiatio a fide et per heresis intelliguntur alia greca. vt diocesis qđ potest tantum facere diocesi per illam regulā Quod dedit im quarto. q2 facit ablatiuū in i. Cum fruge. S3 obiicit̄ contra actorē q2 scđm pris. facit frux frugū et sic non terminatur in is nec in es. Dicendū est ꝙ prisci. loquitur scđm antiquos. sed moderni dicunt fruges vel frugis. et isto modo loquit̄ actor. Indoles dicitur ab in quod est sine et dolus quasi sine dolo. vnđ versus. Indoles est proprie probitatis ymago future. vates facit vatum.

Ons per ium formas. s iunges r preeunte.
Consors atq3 cohors demantur. que faciunt um.

Ponit vnā regulā dicens ꝙ nomina termīata in ons faciunt gtōs suos plurales in iū. vt mons montium. fons fontiū. Sed obiicitur contra actorē q2 non docet quomō ista nomina faciūt. sc3 quicuns deuns. cum nō possint contineri sub ista regula: neq3 sub alia: sicut patet intuenti. quidā dicunt ꝙ componuntur de uncis et q2 uncis facit uncium per illam regulā Non crescens per ium. similiter et sua composita per illā regulam Simplicium norma. seu licet istud sit possible. tamē pōt solum assimilare et dici per ista3 regulam ons. vnde ons potest exponi dupliciter v. precedente ns vel o et sic bene continetur. similiter priscianus exponit sub ista terminatione ons quare non valet. S. iunges ponit aliā regulam et dicit ꝙ nomīa terminata in s. r precedente faciunt gtūm pluralem in ium vt pars partium. Sed obicitur quia terminata in rs faciunt abl'm in e et in i vt ymbres solers et continent̄ sub ista regula Et prebens e vel i. quare frustra ponit regulam de terminatis in rs Dicendū est ꝙ non ponit istā regulā pro illis que faciunt in e. et in i sed ꝑ substātiuis que faciūt e tm̄ vt pars ars et sic de aliis. Sed notā. ē ꝙ r precedente s hoc est dupliciter mediate vel īmediate vt ars mediate vt urbs vrbium q2 aliter esset diminutus de ipso. Consors ponit exceptionē. Sed obicitur quia inuenitur consortia tecta in virgilio. ergo faciet e vel i. per illam regulā Et prebens e vel i. et ium faciet ergo male dicit. Dicendū est ꝙ possumus dicere hic et hec et hoc consors et sic facit consortium. vel hec consors et facit cōsortū et sic excipitur hic. vnde in claue compēdii. Cōsors consortis dat ium si mobile fiat. Virgilio teste teneant consortia tecta. Cōsors. tis

dicitur a cō ꝙ est ſimul et ſors ſortis quaſi cum ſorte et eſt ſocius eiuſdeȝ ſortis. Cohors dicitur a cohereo.res.vel cohortor.ris et eſt proprie multitudo ruſticorum.

Simplex compoſiti normam quādoqȝ tenebit
Sic cor opeſqȝ probant

Ponit quenda regulā incidentaleȝ qꝛ dictū eſt ꝙ noīa terminata in s r .precedente faciunt genitiuū pluralē in ium vt vecors vecordiū concors concordiū qꝛ ſunt compoſita de cor.ideo aliquis poſſet hoc dubitare quomodo ſimplicia faciunt .iſtud dubiuȝ remouendo.d.ꝙ ſimplicia ſequūtur normam ſuorum compoſitorum.vnde ſicut vecors facit vecordium.ita cor cordiū. Et nota ꝙ ponit iſtud incidens ad cautelam quia oīa non poterant haberi in memoria ideo cauteloſe poſuit iſtam regulā vt ſi inueniantur aliqua compoſita que non poſſint contineri ſub regulis ſpālibus recurramus ad iſtā regulaȝ vnde de multis eſſet diminutꝰ niſi eſſet ſub iſta regula quia eſſet diminutꝰ: de pes quomodo faceret gtūm pluralem .quomodo cano faceret ſupinum et deſpicio per ſua compoſita ſcilicet aſpicio.ſimiliter de pleo.

Sepe per um vel ium facit ans aut ens genitiuum
Glans dat ium.gens/dens/mens/aſſociabitur illis
Calx/plebs/puls/ſeps/ſtirps/per ium.merx/arx/ſimul et lanx

Ponit regulam et dicit ꝙ dictiones terminate in ans vel in ens faciunt gtūm per um vel ium vt amantū vel amantium legentū vel legētiū. Primo obicitur de bidens qđ facit bidentiū et balans qđ facit balantū.vnde Ipſeqȝ balantum grex obliuiſcitur eſum. nec actor excipit.ergo male.dicendū eſt ꝙ talia poſſunt dupliciter ꝯſiderari.ſi adiectia ſunt faciunt um.et ium ſepius ꝙ̄ um et um raro.ſed ſi ſunt ſubſtātiua ⁊ talibus aīalibꝰ appropriata faciūt um ſepe et ium raro eo ꝙ magis um applaudit ſubſtantiuis ium vero magis adiectiuis.ſimiliter intelligendum eſt de parens.ſecundo nota ꝙ um vel iuȝ ꝙ vel poteſt eſſe coniunctio diſiunctiuavel copulatiua ſi enim intelligatur ꝙ dictio terminata in ans vel in ens habeat iſtas terminationes a naturali impoſitione tunc debet gloſari uel pro et ſi vero intelligatur ꝙ faciat ium proprie um vero per ſincopaȝ tūc tenetur diſiunctiue.vnde ars facit ium.reglr ſed ~~non~~ um per ſincopam.vnde dicit priſcianus ꝙ talia faciunt um per ſincopam ium vero proprie ⁊ quia iſta ſincopa ita eſt in vſu ſicut propria formatio ideo dicimus um vel ium.tertio notandum ꝙ iſta regula derogat iſte regule.et prebens.ꝙ̄tum ad terminationem iſtā um non ꝙ̄tū ad aliam.ab iſta regula excipitur glans et ſeqntia qꝛ per ium faciunt nūꝙ̄ per um.gens dicitur de gino.ginis .vel a ge ꝙ eſt terra.mens de memini.dens de demo demis.calx.videtur errare ī duobus.primo qꝛ puls et plebs non terminantur in ans nec in ens ergo ꝛc.ſecundo obicitur de calx quia non terminatur in s.ſed in x.et ſic deberet ordinari inferins.dicendū eſt ꝙ ponit iſta propter tria.primo cauſa doctrine et ideo potuit ordinare ſecundū ſuaȝ voluntatem.ſecundo quia talia ſunt monoſillaba et faciunt ium ſicut glans et gens. tertio quia terminatur in duplicem conſonantē calx ſemper debet ſcribi per x. ſicut ſuperius dictū eſt .et dicitur de extrema pedis pte a calco.cas.ſed pro cemento dicitur de caleo cales. Puls dicitur de pello.pellis .vel dicitur de peluis qꝛ fit de puluere. Plebs dicitur de polis qđ eſt ciuitas .vel pluralitas. Seps eſt ſerpens venenoſus et eſt primitiuum.ſtirps dicitur de ſto ſtas.arx de arceo.ces lanx de latus.ta.tum.

Dempta carne/:per um facies a vel o/:ſociando
Il vel ul:n qꝫ ſimul:r ſolam:iungimus irqꝫ
Cor demes/:or et ur pones/:as addere debes.
Que monoſillaba ſunt: adimes

Pouit regulam de genitiuo deſcendente a ntō terminato in vocalibus et dicit ꝙ noīa

terminata in a et in o. facinnt genitiuum pluralem per um. vt dogma dogmatum. vir-
go virginum. caro excipitur qr facit carnium. Primo no. ꝙ caro facit carniū. quia anti-
quitus dicebatur carnis: et cum faciat ium per illam regulam Non crescens per iū. ad
huc tenet illum geñm antiquū. Secundo nota ꝙ caro aliud significat in singulari et
aliud in pl'i quia in singulari significat carnē humanā ꝛ in pl'i significat carnes vita ca
rentes. ideo potest subiacere illi regule pluralia sola. Secundo excipit. quia licet videat
esse gtūs de caro. tamen non est. ideo excipit. Tertio no. ꝙ secūdū saluianum et pe. he.
antiquitus dicebatur caro caronis et carnis huius carnis. nos vero moderni volentes
retinere de vtroqꝫ dicimus caro in ntō et carnis in gtō. vt in ceteris obliquis. secūdo vi
detur ꝙ actor sit diminutus qr excipit nec docet quomodo faciat. ergo male. propter qđ
sciendum est ꝙ non sunt terminationes geniti plures q̄ due scilicet ium et um. vnde si
aliqua dictio excipiatur a regula de facientibus um facit in ium. Il vel vl. determinat
de genitiuo noīm desinētiū in consonātes et dicit ꝙ noīa terminata in il et ul faciūt ge
nitiuum in um vt pugil pugilum Nota ꝙ ista tria vigil pugil ꝛ consul derogant illi re
gule. Et prebens e vel i. quia faciūt e et i. per illaꝫ regulam. Quidam pro certo. et non
faciunt ium sed um. Secundo videtur ꝙ actor sit diminutus quia ponit regulā de ter-
minatis in Il et in vl non autem facit mentionem de termīatis in al et in el et in ol. di
cendum est ꝙ nomīa terminata in al. sunt propria āt appellatiua. si propria non habēt
pluralem numerū ꝛ propter hoc non debuit ponere regulā. si appellatiua aut habēt pe
nultimā gti productam aut correptā. si productaꝫ sic faciunt ablatiuū per i. per illā re.
Quod fit in al. et faciunt ium per illam regulam Quod dedit i sexto. si correptā sic nō
inuenimus aliquod nomen nisi sal. Sal autem non habet pl'em numerū quia sales nō
descendit realiter de sal quia sales significat reprehensiones et cum ita sit nomen pl'e p
se facit gtūm pluralem per ium per istā regl'aꝫ. pluralia sola. similiter nomina termina
ta in el aut sunt propria aut appellatiua. si propria sic non habent pluralem numerum
vt michael, Si appellatiua sic non inueniuntur nisi duo scilicet mel et fel que non hn̄t
pluralē numerū scdm vsum. sed secundum artem de ipsis data est regula ibi. E. per iuꝫ
fit et el. Similiter nomīa terminata in ol aut sūt propria aut appellatiua. si propria sic
nō habent pluralem numerum vt nichol. si appellatiua sic nō est nisi sol ꝛ sol nō hꝫ plu
ralem numerū. et si dicatur ꝙ dr̄ soles. Dicendū est ꝙ soles non est pluralis de sol quia
non descendit realiter de ipso sed soles est pl'e per se et facit ium per illam regulā. plura
lia sola. vnde actor considerans noluit ponere regulam de illis Nqꝫ simul. dicit ꝙ no-
mina terminata in n. faciunt gtūm pluralē in um vt nomen nominum lumen luminū
delphin delphinū et hoc intelligendū est de qualibet precedente n. per hoc patet ꝙ illi
male dicunt qui dicunt enqꝫ simul. per en sill'am. R solam. dicit ꝙ nomina terminata
in r. solā faciunt gtūm in um vt pater patrum. quidam glosant r. solam. i. in vno gene
re. sed contra pauper terminatur in r. solam et est omnis gn̄is et tamen facit um ꝑpt
qđ alii glosant r. solaꝫ. i. solius terminationis in vno genere vel diuerso et ꝑ hoc remo
uetur celeber et tūc esset diminutus de ciner et puluer pulueris cucumer cucumis et vo
mer vomis q̄r non vꝫ propter qđ alii glosant r. solā. i. solius terminationis vel diuerse
que sunt eiusdem generis et sic comprehēdunt ista quattuor nomina quia cum ista ter
minantur in r. non habent aliam terminatōꝫ que sit alterius generis et sub istis dua
bus terminationibus sunt eiusdem generis et sub alia feī et sub alia neutri. Irqꝫ. noīa
terminata in ir faciunt gtūm in um et inueniuntur pauca nisi martir. Et regula est ꝙ
noīa terminata in or faciunt pluralem in um vt color. rū. excipitur cor qđ facit cordium
Alia regula est. ꝙ noīa terminata in ur faciūt gtūm pl'em in um vt murmur. rum. Sꝫ
obicitur qr ponit regulā de termīatis in er et in ir. ꝛ ī or et in ur ꝛ nō ponit regulā deter
minatis in ar quare videtur esse diminutꝰ. ad hoc dicendum est ꝙ noīa terminata ī ar
aut habent a longā in gtō aut breuē. si longam sic faciunt abl'm in e. et in i. et faciūt iū
per istam regulā: Qđ dedit i. si habeant a correptam in gtō vt nectar faciuut um et

hoc habetur per quēdam regulam ꝓ oppositum illius regule supradicta notes.sed obii
citur q₂ solular terminatur in ar et nō facit um sed ium per illam regulā Non crescēs
ideo non valet. As addere.ponit regulam de nominibus terminatis in s vocali prece/
dente et dicit.primo ꝙ noīa terminata in as faciunt gtūm pluralem in um.vt bonitas
bonitatum leuitas leuitatum. Sed videtur ꝙ actor sit contrarius pris.qui dicit vii.ma
ioris ꝙ noīa latina mutāt e in i.vt ciuitate.tiū pietate.tiū.actor dicit ꝙ faciunt um .er
go male. Dicendū est ꝙ actor iste et pri.non sunt contrarii.qnia post ꝙ pris.d.ꝙ faciunt
in ium postea dicit ꝙ faciunt um.per sincopam vt bonitas.tatū.hoc autem cōsiderans
actor et videns ꝙ illa sincopa erat in vsu moderno dicit ꝙ ista faciunt um vt bonitas.
bonitatū .secundo notandu ꝙ ista regula derogat regule generali ꝙtum ad noīa ꝓcisa
vt alpinas quia facit ablm in e et in i.per illam regulā qd fit in as.et deberet facere iū
per istā regulam. Et prebens.et facit um per istā regulaꝫ. Que monosillaba.d.ꝙ nomi
na monosillaba faciunt ium vt mas marium.assium quidam dicunt ꝙ uas nō facit va
dium ad differentiam devadiū vadii.sed hoc non valet quia similiter non deberet face
re vadum ad drām de vadum vadi .quia dicendum est ꝙ facit vadium.de vas vasis:di
cendum est ꝙ est etheroclitum.

Si crescant is et es dant um: monosillaba demas
Plus dat ium: sed pes dabit um: pluralia sola
Que dant es fiunt per ium. Sed deme penatum

Ponit regulam de nominibus terminatis in es ⁊ in is et dicit ꝙ noīa terminata in es
et in is.crescentia in genitiuo singulari faciunt gtūm pluralem in um vt lapis lapiduꝫ
miles militū.et nota ꝙ ista regula derogat regule gnāli . Et prebens. ꝙtum ad nomi/
na terminata in es que faciunt ablm in e et in i.vt miles milite vel.ti.et hoc ꝑ illa regu
lam. Quidam ꝑ certo. Monosillaba.d.ꝙ noīa monosilla crescentia in gtō singulari
facinnt genitiuū pluralem in ium vt lis litis litium.dis ditis ditium.es eris secunduꝫ
artem facit erium. Ab illa regula de monosillabis excipitur pes:quod non facit pediuꝫ
sed pedum.sed per pes intelligitur praes qd non facit prediū sed predum ad differētiā
de predium predii Obicitur de hoc noīe semis qd crescit in genitiuo scꝫ semis .sis.⁊ nō
facit semissum sed ium.ergo est diminutus Ad hoc dicendum est ꝙ facit ium per illam
regulam .simplicium norma.quia componitur de semis et as qd facit assium per illaꝫ
regulam Que monosillaba sunt .que sequitur. As addere debes.quia non valet .et no
ta ꝙ semis nil retinet de vltimo componēte sed bene retinet in obliquis vt patet .plus
queritur quare actor ponit plus cum non terminetur in es neqꝫ in is sed in us .dicunt
aliqui ꝙ ponitur ad exceptionē illius regule. Preter os.sed male quia deberet sequi sꝫ
non sequitur quare dicendum est ꝙ ponit duplici de causa.causa conuenientie q₂ ē mo
nosillabum et facit ium.sicut illa de quibus data est regula ideo ponit in hoc loco vt nō
daret impedimentū illi regule.preter os.cum terminetur in us et non facit gtūm .plu/
ralem in um.sed in ium.secundo ponit hic quia non exceperat ab illa regula Quod cō
parat.tertio vt ostendat ꝙ possit contineri sub illa regula Pluralia sola quia plures in
nominatiuo casu pli non formatur de plus.sed scdm pe.he.descendit ab hoc nomīe hic
et hec pluris et hoc plure.quarto ponit doctrinā.ideo scdm velle potest ordinare. Plura
lia sola.d.ꝙ noīa carentia numero singulari faciunt gtūm in ium vt manes manium.
vires virium.hic notatur ꝙ plurale dicitur tripliciter soluꝫ.primo q₂ simpliciter careat
singulari vel priuatur singulari vt tres.secundo dicitur plurale solum quia caret singu
lari ꝙtū ad vocem ⁊ formationē: non ꝙtū ad significationem vt vires ꝙ patet q₂.d.pri
scianus ꝙ ntūs pluralis:in.m.fe.⁊ cō.formatur per mutationē de is in es.vt lapis lapi
des.sed si vires a genitiuo huius dictionis uis per mutationem de is in es non dicere
mus vires sed ues.sed dicimus vires quia est plurale solum cum nō habeat vocem for
matam a genitiuo singulari.sed vis et vires diuersa significāt.vt patet in etheroclitis

tertio quantum ad significationē nō tm̄ quantū ad formatōꝫ vt soles varie nota lucis. vnde soles formatur de solis per mutationē de is in es vt soles. sed non hn̄t eādē significationē. vnde sol est ipse globus soles varie nota lucis et de oībus hiis intelligit. et de similibus. quando dicit pluralia sola. Deme penatū. sed videtur ꝙ actor sit contrarius prisc. qui dicit ꝙ facit penatū. dicendū est ꝙ non sunt contrarii. q2 loquūtur scd̄ꝫ diuersos vsus quare non valet. Penates duo significat. vnde versus. Equiuoce dices diues thalamosqꝫ penates. quasi penes nos nati.

Preter os. um faciunt os et us. Sed et s preeunte
B vel p ponis. et t. monosillaba demis

Hic actor determinat de noib⁹ terminatis in os et in us. ⁊ dicit ꝙ nomina terminata in os faciūt gtūm pluralē ī um. vt flos. ris. rū. preter os ossis qd̄ facit ossiū. alia regula ē ꝙ noīa termīata in us faciūt gtūꝫ plr̄em in um vt munus munerū. primo nota. ꝙ notabiliter. dicit os curtā ad drām de os oris productam. vn̄ versus. Os oris loquitur corio vestitur os ossis. Os oris longum. sed os ossis corripiendum. secundo nota quare os ossis facit ossium. Dicendum est ꝙ antiquitus dicebatur ossis huius ossis ⁊ facit ium per illam regulam non crescēs per ium. et adhuc tenet istam regulā. ideo dicimus ossiū et non ossum per locum a diuisione. quia antiquitus dicebatur ossiū quare ⁊c. Tertio nota ꝙ ista regula derogat regule generali. Et prebens e vel i. quātum ad nomīa termīata in os que faciūt e et i. vt custos custode vel custodi. Sꝫ et s. ponit duas regulas dicēs ꝙ noīa termīata in bs qualibet vocali precedente et nomīa termīata in ps. quattuor vocalibus precedentibus faciunt genitiuum pluralē in um. et intelligitur tam de illis que habent ante bs et ante ps. mediate ꝙ̄ de illis que habent immediate. si inuenitur vt arabs arabum. celebs celibum. princeps principum. adeps adipum. Et t. ponit regulam dicens. ꝙ nomina terminata in t. faciunt gtūm pluralem in um. vt caput capitum Monosillaba demes. dicit ꝙ nomina monosillaba excipiūtur quia faciunt ium et nō um. Sed videt̄ ꝙ ista regula sit frustratoria quia nulla ineniuntur monosillaba terminata in t. Dicendum est ꝙ non est exceptio a regula Et t. cum nulla inueniātur terminata in t. sed est exceptio a nominibus terminatis in bs vt plebs quod non facit um sed ium. et est exceptio a nominibus terminatis in ps. vt seps sepium. et a noībus terīatis in us vt Jus iuriū thus thuriū et sic de similibus. vnde dicunt iuriste multorum iurium. Sed obiicitur quia inuenitur scrobs scrobum et ius iurum. Similiter de grus qd̄ facit gruum. Dicendum est breuiter ꝙ si ista nomina monosillaba terminata tam in bs ꝙ̄ in ps ꝙ̄ in us: inueniantur terminata in um in genitiuo hoc est per sincopaꝫ quia proprie et principaliter faciunt ium et regulariter.

Supradicta notes. sed ium per cetera formes
Que prebent e vel i sexto. facit um sibi subdi
Quod datur a capio: sic municipum tibi formo

Actor dicit ꝙ tu debes meute volutare hoc est notare supradictas regulas speciales. et signanter quantum ad nomina proferentia abl'm in e et in i. que derogant regule gn̄ali. Qd̄ dedit i sexto. posthac di. ꝙ cetera quoꝝ abl'i exeūt in e et in i. per iū pl'es terīant gtōs vt pspicace vel. ci. ciū Ex aduerso latitās in textu datur regula. cetera noīa quorū abl'i in e tm̄ sunt desinētes pluratiuū dāt gtūm p um vt ab hac hyme. arū. mū. sed actor videtur esse superfluus. q2 expresse posuit istā regulam superius. Et p̄bens e vel i. quare ⁊c. Dicendum est ꝙ non est superfluus Ad cui⁹ euidentiam sciendū est qd̄ repetit istā regulā ppter q̄ttuor. primo repetit q2 quē ꝙ̄ ipsam dederit superius q2 tm̄ post ip̄am m'ltas et ꝯfusas regl'as posuerat iō ibi epilogat ⁊ recapitulat vt ille regl'e p̄dctē memorie ꝯmēdēt̄ q2 q̄ sub q̄dam breuitate dicunt̄ meli⁹ memorie ꝯmendant̄ ꝙ̄ ille q̄ plixe dicunt̄. secundo recapitulat istam regulā vt ex ipsa recapitulatione inferat quendā regulam per oppositū sub qua contineantur quedam noīna de quibus esset diminutus. nisi poneretur

ista regula per oppositū vt nectar iubar.yems et multa alia de quib⁹ superi⁹ nō habui mus reglam p quā talia facerēt Et si dicatur ꝙ superius fuit reprobatum.istud scilicet dare regulam per oppositum verū est nisi actor redderetur insuffitiens.et si talia possint haberi per regulam expressam sed de istis esset diminutus nisi poneretur regula p oppositum cum sub aliquibus regulis non possint contineri quare bene potest poni regula per oppositū.tertio recapitulat istam regulaꝫ vt excipiat ꝯposita de capio vt municeps quia licet faciāt ablatiuū suū in e et in i.non tamē faciūt gtūm plēm in ium sed in um qꝛ talia composita superius non exceperat.ideo repetit vt excipiat.quarto recapitulat vt ostendat ꝙ regule spāles derogant regule generali.s.Et prebens e vel i. vnd dī. expositor quidā ꝙ oms regule ab ista regula dempta carne.derogāt illi regule generali noīa terminata in il et in ul vt pugile vel li.pugillū ꝛ nō liū.cōsul.le vel li.consulū ꝛ nō lium.et noīa terminata in r vt pauper.re. vel ri.paupeꝝ et nō ium.noīa termiata in or vt decor.re.vel.ri.decorū.ꝛ non ium.noīa termiata in as vt alpinas.te.vel.ti.alpinatū et nō tiuꝫ.noīa termiata in es vt miles.te vel ti.militū.et noīa termiata in os vt custos custode vel di.dū et nō diū.noīa teriata in bs.vt celebs.be.vel bi.celibū et non biū. nomina terminata in ps.vt princeps.pe.vel pi.pum et non piū.quinto ponit ad affirmādum et oñdendū illā regulam Et prebēs e vel i.quia dixerat in illa regla ꝙ noīa facientia ablm in e et in i.faciunt iū simplr dederat.et qꝛ multa inueniūtur facientia ablm i e et in i.et tamē faciūt gtūm in um.si ista regula simpliciter intelligeretur esset falsa et ꝑpter hoc addit cautelose istaꝫ regulā cōtinuando.Facit um sibi. Qd dat.d.ꝙ cōposita de capio faciūt um in gtō plī et intelligit de termiatis in ps.vt municeps.pum.Sed videtur ꝙ actor sit superfluus.qꝛ supra dedit regulā.di.ꝙ noīa termiata in ps faciunt genitiuū plēm in um.sed cōposita de capio teriantur in ps.ergo ꝛc. Dicēdū est ꝙ non est supfluus qꝛ repetit cōposita de capio ꝑpter duo.prio vt excipiat ab illa regula imediate data Sed ium per cetera.secūdo vt ostendat ꝙ regule spāles derogant generali.qꝛ composita de capio faciūt e et i.et deberent facere ium per ista regulā.Et prebens.et faciūt in um per illam regulam.sꝫ et s.preeunte.

Cūqꝫ caput dabit eps formabit ium velut anceps

Dicit ꝙ composita de caput termiata in ps.faciūt gtūm plēm in ium vt anceps.te.vel ti.tiū.videtur ꝙ actor sit superfluus cū possit cōtineri sub ista regula Et prebens.qꝛ faciunt ium vt biceps bicipitiū. Dicēdū est ꝙ nō est superfluus quia repetit composita de caput propter tria.primo vt excipiat ab ista regula.sꝫ ꝛ s.quia nō faciūt um sed iū.secundo vt ponat drām inter cōposita de capio ꝛ de caput.qꝛ composita de caput faciunt iuꝫ et composita de capio faciūt um.tertio ponit vt excipiat ab ista regula.Simpliciū norma.Construe cum caput qd est simplex facit um et composita ium.Aduertandum preterea ꝙ anceps dr ab an qd est circū et caput.et est proprie res habens duo capita.sed in vsu accipitur ꝑ illo qui dubitat de duobus.Dubius vero dubitat in vno .vel in plurib⁹ gladius etiā ab vtraqꝫ parte scandens dicitur anceps.Paulus ad hebreos quarto. Penetrabilior omni gladio ancipiti.

X fixum dabit um/nisi:nix nox atqꝫ supellex.
Hm supplex complex.

Ponit regulam de noībus termiatis in x.et dicit ꝙ nomīa teriata in x.substātia faciūt gtūm plēm in um vt lex legū.rex regū.nisi nox. ab ista regula excipitur nox qd facit noctiū et nix qd facit niuiū et supellex supellectiliū.notādū ꝙ rō quare terminant in ium est.qꝛ antiquit⁹ terminabātur in is.et dicebatur noctis niuis et supellectilis et faciebāt ium per illam regulaꝫ.Non crescens per ium.secundo videtur ꝙ actor sit diminutus quia phalanx et frux faciunt um vt phalanx phalanguꝫ frux frugum nec actor excipit. ergo male. Dicendū est ꝙ ista proprie faciunt ium.si autem faciunt um hoc est per sincopam.Tertio obiicitur de istis nominibus faux qd facit faucium et non fautum et sic de multis aliis que faciunt ium et actor non excipit. ergo regula nulla. Dicendum

est ꝙ ꝓprie ista faciunt um si aūt faciūt ium. hoc ē licētia poetica. vñ io. ꝺ ga. ī doctrinali
Hec quidā dicuut ium cuꝫ fixa vocantur. Frux faux fax fornax calx. pix. arx. similiter et
lanx. quarto obicitur de hoc qꝺ ē crux qꝺ facit cruciū nec actor excipit ergo regula nulla
Dicendū ē ꝙ crux facit crueiū eo ꝙ ꝑte mutat significatū. vñ ꝟsus Crux ē tormētū crux
signū noīe dictū. Qñ cruces crucibꝰ tūc calo fortia signes. Sꝫ ꝑte cruces tibi designant
meretrices et iō q̄ꝛ mutat suū significatū facit iū ꝑ illā regl̄aꝫ pluralia sola. scdo facit ci
um ꝑ cacephatō euitādaꝫ. vm supplex. dicūt q̄dā ꝙ ista duo noīa excipiūtur a regl̄a ꝑ op
positū data q̄ꝛ dcm̄ ē ꝙ noīa substātiua teīata in x. faciūt um et ꝑ opositū noīa adiectīa
termiata in x. faciūt ium: vt felix. ciū. ab ista regl̄a excipit̄ supplex et ꝯplex q̄ꝛ nūq̄ꝫ faciūt
ium sꝫ um. sꝫ istud nō vꝫ q̄ꝛ nūq̄ꝫ dꝫ dari reg. ꝑ oppōm nisi act̄. eēt dimin. sꝫ si ponat̄ ista
regl̄a adhuc remanebit insufficiens ergo nō est ponēda regl̄a ꝑ oppoitū. ꝙ nō maneat
diminutus pꝫ q̄ꝛ oīa adiectīa teīata in x. faciūt abl̄m in e ⁊ i i. ꝑ istā regl̄am. Quidā ꝓ
certo et faciūt iū ꝑ illā regu. Et p̄bēs. vel ꝑ istā. sed iuꝫ ꝑ cetera formes q̄ p̄bēt e vel i. ab
ista regl̄a excipit̄ supplex et ꝯplex. si aūt dicatur quare nō sequūtur īmediate. dicēdū est
ꝙ hoc facit gr̄a cōueniētie q̄ ⁊ supplex ⁊ ꝯplex terminātur in x. ideo cū termiatis in x. vo
luit excipere. Supplex idē est ꝙ humilis et facit supplicum ad dr̄am de suppliciū. ꝯplex
est socius in malo et ad malū agendum et dr̄ ex cum. et plica.

More metri demit his usus sepe: vel addit.
I proceres facit: ucꝫ boues: u suscipit ales.

Hic determinat de genitiuo īproprio dicēs ꝙ aliq̄n fit aditio. aliq̄n abstractio a gtō ter
tie declinatōis scdꝫ rōem metri vt ꝓceres qꝺ deberet facere ꝓcerū ꝑ illā regu. pluralia
sola et facit ꝓcerū cā metri. sil̄r bos deberet facere bouū ꝑ illam regu. preter os um. ⁊ fa
cit boūū. similiter ales deberet facere alitū per illā regu. Si crescant is. et facit alituū ꝑ
additōꝫ de u. proceres dicūtur quasi ꝓcul a carie. bos dr̄ de boo. as. qꝺ ē migrare vel vo
care. vel a bus grece qꝺ dr̄ bos latine. ales alitis est velox vel auis et vtrisq̄ꝫ significatis
aptissime quadrat originatio vocabuli. dr̄ enī ales ab ala eo ꝙ auis petat alis alta. et
q̄ꝛ res aligera ocius secat inane. sumit̄ ales pro veloce. Alites si aduersa p̄nuncient. In/
hibe dicunt̄ ab inhibēdo. Si ꝓspera vocātur p̄cipites sicut prisca erroꝝ fomes gētilitas
asseuerat.

Tertius est in ibus. et ei sextum sociamus.
Dicimusq̄ꝫ boum seu bobus.

Dicit ꝙ datiuus et ablūs plurales tertie declinatōis terminātur in ibus vt felicibꝰ. di
cimusq̄ꝫ boū. d. ꝙ bos excipit̄ quia nō facit bouibꝰ sꝫ bobus. Notādū ē ꝙ seu pōt esse ad
uerbiū similitudinis et ꝯstruitur sic dicimꝰ bos ꝑ sincopaꝫ sicut dicimꝰ boū. vel pōt acci
pi seu pro cōiūctōe copulatiua et est sensus dicemus boū seu pro et bobus.

Quarta dat us recto/. dabit u: sed non nisi neutro.
Hoc non mutabis: donec plurale tenebis.

Superius determinauit ꝺ tertia declinatione que dignoscitur per is. hic de/
terminat de quarta que dignoscitur per us. ⁊ dicit ꝙ quarta declinatio teīatur in us vt
manus et in u vt cornu. Sed p̄mo videtur ꝙ actor sit diminutꝰ. quia dicit ꝙ quarta de/
clinatio non terminatur in u. nisi in neutro genere. sed contra inuenitur est pecus exo
sum. ergo cum ei addatur adiectiuū neutri generis erit neutri generis. Dicendū est ꝙ
scdm vg. possumꝰ dicere pecꝰ. coris vel pecus peci. vel pecus pecui et pecu indeclinabile
et semper idē significat. vñ q̄n dr̄ pecꝰ exosum nō est pecꝰ qꝺ ē quarte declinatōis sꝫ pecꝰ
oris q̄r nō vꝫ. pecꝰ qꝺ est q̄rte declinatōis ē. m. g. scdo videtur ꝙ actor sit supfluꝰ q̄re solū
ꝓmisit deteīare de declinabl̄ibꝰ sꝫ cornu ⁊ gelu sūt īdeclinabilia q̄r ⁊c. dicēdū ē ꝙ poīt
teīatōꝫ ī u ꝓpter duo. lꝫ nō declinēt̄. p̄mo ne videat̄ ignorare ꝙ sūt aliq̄ noīa teīata in
u. secundo. propter pluralem numerū quia licet non declinentur in singulari tamen de
clinantur in pl̄i. Ex hoc apparet ratio quare noīa terminata in u magis dicuntur eē q̄r
te declinationis q̄ꝫ alterius. primo quia talia cōueniūt vocibus quarte declinatōnis in

ablatiuo inquātū terminatur in u. ꝙ nulla alia declinatō hꝫ. secundo q: talia noīa terminata in u. faciunt gtūm plēm in uū et datiuū in ibus sicut quarta declinatio qđ non reperitur in aliis declinationibus quare magis sunt quarte declinatōis ꝙ alterius cuꝫ ea in duobus conueniant Queritur quare nomen termiatū in u. non declinatur. ratō huius est vsus. quia dicit saluianus ꝙ fortis est generare ex se minus forte sed vocaluꝫ quedam habent fortem sonum vt a e et o. alia minus fortem vt i et u. et quia a e z o. habent fortem sonū ideo possunt generare minoreꝫ sonū. ideo nomia terminata in a i e et in o possunt declinari. sed nomia terminata in i et u. habent debilem sonū et nō possunt minui in sonū debiliorem. ideo noīa termiata in i et in u sunt ideclinabilia vt frugi nibili cornu gelu. ideo i et u. possunt transire in vim cōsonantiū ex eo ꝙ habent puū sonū. sed alie vocales. scꝫ a e et o non possunt transire: q: habent grossum sonū quo multum differunt a consonantibus que habent debilem sonū. ergo ꝛc.

Vs genitiuus habet/sed ternus ui tibi prebet

Hic determinat de gtō et dicit ꝙ gtūs terminatur in us pductā. ratio quare pducta ē. est duplex. quia illud qđ formatur ab aliquo secundū gn̄alem cursum formādi semp debet superare in aliquo illud a quo formatur et q: gtūs in quarta declinatione non supat nomīatiuum in sillabis illud qđ amittit in sillabis recuperat in temporibus quare semper producitur: ntūs vero corripitur. secunda ratio quare pducit̄ ē causa dr̄e q: si haberet idem tempus et inueniretur. in prosa dubitaretur vtrum esset nomīatiuus vel gtūs z ideo vt ponat illud ntūs semper corripitur et gtūs semp pducitur. Sꝫ tern⁹. dicit ꝙ datiuus quarte declinatōis termiatur in ui. vt manui. Sed obicitur ꝯtra actorē quia inuenitur parce metu et ponitur metu in dtō: ergo dtūs non terminatur in ui sed in u. Dicendum est ꝙ dtūs semper termiatur in ui. si autē inueniatur in u. hoc est per apocopā. vn̄ in doctrinali Jo. de gal'. Tertius prebet ui per apocopam reperis u. Detur per exempluꝫ tibi parce metu Secundo notādū ꝙ quidam hn̄t tertius ui. sed male quia ui non potest esse diptongus et etiā q: u semper corripitur ante i. Alii dicunt sed tertius i tibi. sed male quia iam nulla esset dr̄a inter dtūm tertie declinationis z dtūm quarte qđ est incōueniens propter hoc debet esse littera sed ui et sic habendo lr̄am ui est correpta et habetur differentia inter datiuum tertie declinationis et datiuum quarte.

Vm quarto dabitur/quintus recto similatur:

V sextus retinet/sed flecte domum sapienter

Dicit ꝙ actūs teriatur in vm vt manū. quint⁹ est similis recto in teriatōe z correptōne q: sicut us in vtō corripitur ita in ntō. u. sextus vt manu. Sꝫ flecte quidam dicūt ꝙ dicit sapiēter eo ꝙ dom⁹ ē q̄rte et scd̄e declinatōis sꝫ hoc nō vꝫ q: multa talia sunt q̄ hn̄t q̄rtā z scd̄am declinatiōꝫ. ideo cadē rōe qua ponit dom⁹ eað rōne poneret alia q̄re nō vꝫ. alii dicūt ꝙ ponitur sapiēter eo qđ ē etheroclitū sꝫ istud nō vꝫ. silr̄ q: de ipso vt ē etheroclitū deteriabit īferius in caplo de etheroclitis. alii dicūt ꝙ ponit̄ eo ꝙ in oībus casib⁹ ē scd̄e declinatōis vt pꝫ sed silr̄ male dicūt q: si illud ꝯsiderasset meli⁹ posuisset i scd̄a ꝙ in ista ꝓpter hoc dicēdū ē ꝙ. d. sapienter q: dictū est ꝙ abl's quarte decl'onis teriatur in u. ideo subiūgit. sꝫ flecte ac si diceret ꝙ dom⁹ nō facit in abl'o u. et ita excipit̄ i abl'o. vn̄ vt apparet in q̄bus casib⁹ ē scd̄e et i q̄bꝫ ē q̄rte et in q̄b⁹ ē scd̄e et quarte sil'. vn̄ sūt isti v̄sus.

Tota domus quarte mi. morum. mosqꝫ scd̄e. Tolle me mu mi mis in variando domū:

Primo plurali dabis us binos sociando

Neutra notare decet/genitiuus uum tibi prebet

Hic determinat de quarta declinatione in numero pl'i. z primo in rectitudine. et dicit ꝙ nominatiuus accusatiu⁹ et vtūs plurales terminant̄ in us pductā vt manus. postea. d. neutra notare. q: debem⁹ notare neutra quō faciant. Sꝫ obicitur quia excipit neutra nec docet quomodo faciant. Dicēdū est ꝙ nō ponit exceptōꝫ. sed notabile dicit ꝙ nos debemus notare neutra et quomodo faciant possumus hr̄e per istū v̄sum.

Primū cum quarto quintoqȝ sono dabis vno vel possumus habere in hoc qđ dicit ime diate. Genitiuus. dicit ꝙ genitiuus terminatur in uum: et si inueniatur in um hoc est per sincopam. vnde quando dr̄ currūqȝ genus ibi ponit̄ currum pro curruum cā metri.

Patqȝ datiuus ibus sextusqȝ/ sed excipiemus
Ante bus u seruant ficus tribus arcus acusqȝ.
Artus cum verubus portus partusqȝ lacusqȝ
Et specus et quercus

Ponit regulam et dicit ꝙ datiuus et abl'us faciunt in ibus. sed excipiemus. dicit ꝙ seqn tia excipiuntur quia non faciunt dtōs et ablatiuos in ibus sed in ubus vt ficus ficubus veru verubus. Sed contra quia inuenitur in alexandro de veribus mutatur acutis. ergo facit ibus. Dicendum est ꝙ facit ibus et hoc patet per Jo. de gal'. qui dicit. Qui verubus dicunt veribus magis dicere debent. Et voluūtur aues veribus bene dicere possis. et istud patet quia datiui et ablatiui quarte declinationis a nominibus terminatis in u in singulari faciunt ibus vt genu. ibus veru. ibus Ad actorem dicendum est ꝙ ponit propter antiquos qui voluerunt ꝙ haberet u. ante bus. vnde virgilius. pinguiaqȝ ī verubus torrebimus exta colurnis. Item notandum est ꝙ omnia habent u. secundum vsum tantum. sed ista tantum habent u causa differentie scȝ partus artus arcus. vnde partus facit partubus. quia si faceret partibus. dubium esset vtrum esset datiuus de ps partis vel de partus partus partui. artus facit artubus ad dr̄aȝ de ars artis. quia facit artibus. Similiter arcus arcubus ad dr̄am de arx. tis qđ facit arcibus ꝛ ideo causa differentie habent u ante bus.

Es rectus quinte dat semper: et est muliebre
Mente diem memori volo compositumqȝ teneri.
Ei dicetis genitiuis/ atqȝ datiuis
Em quarto/ quinto damus es/ decet e dare sexto

Superius actor determinauit de declinationibus que cognoscuntur per vnam vocalē hic determinat de declinationibus que cognoscuntur per duas vocales. et dicit primo ꝙ noīatiuus quinte declinationis terminatur in es et est semper feminini generis vt res spes. Primo notandum ꝙ hoc qđ est semper potest determinare dat et est sensus rectus quinte dat semper es. vel potest determinare hoc verbum est et melius. et est sensꝰ rectus quinte dat es. et etiam semper est muliebre. secundo videtur ꝙ actor sit superfluus quia de genere nominum terminatorū in es determinat inferius igitur frustra ibi ponit. Dicendū est ꝙ ibi ponit propter duo. primo causa generalitatis. quia omnia nomina quinte declinationis sunt feminini generis generaliter. excipitur dies et eius cōpositū non reperitur in aliqua alia declinatiōe. s. ꝙ habeat vnum genus pro quolibet nomine et ideo ponit ibi vnum genus pro quolibet nomine. secundo ponit ad complementum versus quando dicitur inferius determinabit. verum est principaliter sed ibi determinat incidenter quare non valet. Item no. ꝙ declinatio non assignatur per accidens nominis propter duo. primo qꝛ accidens debet esse cā cōmunis. modo declinatio nō est huiusmōi cū accidētia sumātur a voce et etiā satis p̄t hr̄e per casum. scđo quia. d. pe. he. ꝙ accidētia debēt esse ꝯmunia sed declinatō non ē ꝯmunis oībus noībȝ ergo ꝛc. Mente. Poīt notabile qꝛ dixerat ꝙ nomē quinte declinatōis semꝑ est. f. g. dicit ꝙ debemus in memoria hr̄e diē et suum ꝯpositū vsqȝ ad capl'm de gn̄ibus et ibi dicet cuiꝰ gn̄is sint. Ei dicetis. d. ꝙ gtūs et dtūs singl'es quīte declinatōis teriant̄ in ei longāvt dies ei. spēs ei. vr̄ ꝙ actor sit diminutꝰ. qꝛ iueniunt̄ aliq̄ q̄ hn̄t e correptā sȝ nō facit mētōȝ. ergo ꝛc. dicēdū ē ꝙ illud qđ minꝰ. d. hic dicet inferiꝰ ī capl'o đ breuibꝰ ꝛ lōgis vl' dicēđ ꝙ actor loq̄t̄ ꝑ maiori ꝑte qꝛ solū q̄tuor corripiunt ei oīa alia ꝑducūt. verūtn̄ sciendū ꝙ ista q̄ hn̄t consonantē ante ei habent penultimā gtī correptā vt fidei thobiade est fidei cultor. ista

vero que habent consonantem ante ei sunt quattuor. vnde Jo. de gal'. in doctrinali. dic res atqꝫ fides pariter spes et quoqꝫ plebes. ‖Hec faciunt in ei reliquis concedunus ei. Deinde dicit ꝙ actūs terminat' in em vt diem. vtūs est similis nomīatiuo vt dies. ablatiuus terminatur in e. vt die. Sed obicitur de die quia facit die vl' diu nec actor facit mē tionem. ergo male. vnde Impetus atqꝫ dies rictus nox iungis eisdem. A sexto seruant que quattuor esse memento. Dicendū est ꝙ dies facit ablatiuum in e. vt die et nūꝙ diu et si inueniatur diu hoc est aduerbium. similiter noctu non descendit de nox sed est aduerbium. Similiter impetus non descendit de impetus sed de impes us. vnde illi versus sunt falsi. Impetus ꝛc. propter ꝙ dicit iohā. de gal'. Impetus et ritus per e dicat quisqꝫ peritus. ‖Nox impesqꝫ dies semper in e. facies. A quite tertie vel e quarte dicere sperne ‖Noctu. rite diu dices aduerbia vera.

PRimo plurali dabis es: qui vult sibi subdi.
Quartum cum quinto/ tribuens erum genitiuo.
Tertius et sextus semper formātur in ebus
Desunt plurali genitiui siue datiui.
Et sexti quinte/ nisi res speciesqꝫ diesqꝫ
Progenies et maneries dic materiesqꝫ

‖Hic determinat de numero plurali et dicit ꝙ nomiatiuus accusatiuus et vocatiuꝰ plurales quinte declinationis semper terminantur in es vt dies. Tribuens. dicit ꝙ genitiuus terminatur in erum vt dierum. postea ponit exceptionem dicens ꝙ omīa nomina quinte declinationis genitiuis datiuis ꝛ ablatiuis pluralibus carent preter sex scilicet res species ꝛc. ‖Hic videtur ꝙ actor erret in duobus. primo quia docet inferius in capitulo de etheroclitis ꝙ carent plurali numero. hic autem dicit ꝙ carent tribus casibus tm̄ ergo male. Secundo quia ibi ponit sex solum. sed inferius ponet octo. ergo male. Dicendum secunduꝫ quosdam ꝙ ista possunt considerari dupliciter aut secundum artem aut secundum vsum. si secundum artem sic tantūmodo carent tribus casibus et sic loquitur actor hic. si secundū vsum sic carent totaliter plurali numero et sic loquitur inferiꝰ. Sed isti male dicunt quia secundum artem nihil prohibet quin habeant omnes casus in plurali. propter ꝙ dicendum est ꝙ ista sunt solum defectiua secundum vsum sed vsus est duplex scilicet largus et strictus. secundū vsum. larguꝫ carent totaliter plurali et hoc modo loquitur actor inferius. sed scd̄m vsum strictum loquitur hic quare non est contrarius ipsi.

REctos compone simul inflectuntur vtrinqꝫ
Non sic alterutrum declines nec leopardum

Superius determiauit actor de declinatōibus noīm tā simpliciū ꝙ ɔpositorum. hic determiat de declinatōe noīm cōpositorū tm̄ et diuiditur in tres. p'o deteriat de declinatōe noīm ɔpositorū ex duobus rectis. scd̄o ex recto et obliquo. Tertio ex duobus obliquis. Secūda obliquo rectū: Tertia si componantur. Dicit primo ꝙ notandū est ꝙ ɔpositū ex duobꝰ rtis declinat' ex pte vtriusqꝫ vt respublica reipublice. Deide poīt regulam scd̄am. d. ꝙ quando cōponitur ex recto et obliquo solum declinatur a pte recti et nunꝙ a parte obliqui vt paterfamilias. Deinde ponit tertiam regulā. d. ꝙ nomē cōpositum ex duobus obliquis manet indeclinabile vt huiusmodi officiperdi. Circa predicta q̄rendū est cuiꝰ declinatōis sint talia noīa. dicendū est ꝙ si est nomē compositum ex duobus nomīatiuis et declinatur ab vtraqꝫ parte habet duas declinationes et ratō huius est. quia ad multitudinē substantie sequitur multitudo accidentium. sed si dicat' respublica ꝛ similia ibi sunt duo nominatiui qui dicuntur substātia duarū declinatōnū ergo erūt due declinatōes. Sꝫ obiicitur q' videtur esse vniꝰ declinatōis q' a fine denominatur res. ergo ꝛc. Dicendum est ꝙ duplex est finis. scꝫ intrinsecus et extrinsecus:

vnde respublica est declinationis quinte intrinsece. sed dicitur esse prime extrinsece. Si componatur ex recto et obliquo. Dicendum est quod est eiusdem declinationis cuius est rectus eo quod solum declinatur a parte recti et non a parte obliqui ratio quia nominatiuus variatur et obliquus non: eo quod nominatiuus dicitur rectus obliquus proprie dicitur casus illud autem quod est rectum cadere potest et ideo cum nominatiuus sit rectus cadere potest id est declinari sed obliquus dicitur esse casus. et ideo non potest cadere nec declinari. ideo nomen compositum ex recto et obliquo declinatur ex parte nominatiui tantum non autem ex parte obliqui. et ex hiis apparet quare nomen compositum ex duobus nominatiuis declinatur ex parte vtriusque. verumtamen ab istis excipiuntur duo scilicet alteruter et leopardus quia quodque ex duobus nominatiuis componitur alteruter non tamen ex parte alterius declinatur vt alteruter alteruterus et ratio est. quia alteruter componitur solummodo in masculino ex duobus nominatiuis integris sed in feminino et neutro ex duobus corruptis. vnde dicimus alteruter alterutra alterutrum causa habende euphonie et cacephaton euitande quia si diceremus alteraautra esset turpis sonus et quare alteruter non facit alteriusutrius. ratio prima quam ponit prisci. quinto maioris. dicit enim sic omnia nomina que faciunt genitiuum in ius debent habere ipsum communem trium generum vt vnus vnius. vna vnius vnum vnius. sed si diceremus alteriusutrius iam depiret ista regula vnde dicit priscianus cum due regule sint inter se repugnantes scilicet de genitiuis terminatis in ius et de nomine composito ex duobus nominatiuis vt alteram seruet necessario perdit alteram. secunda causa est quia maior numerus trahit ad se minorem numerum sed alteriusutrius est masculini tantum sed alterius est femi et neutri masculinum est vnum femininum et neutrum sunt duo. ideo masculinum sequitur regulam feminini et neutri cum minor sequatur maiorem. Deinde obicitur quia priscianus ponendo istam regulam non excipit leopardum actor iste excipit ergo male etiam quia petr. he. supra istum passum dicit quod leopardus facit leonispardi. ergo iste actor male facit cum excipiat: Omissis pluribus opinionibus que ponuntur ab aliquibus. dicendum est quod leopardus componitur ex duobus nominatiuis et declinatur leopardi et hoc expresse. di. vg. dicit enim quod leopardus componitur de leo et pardus et declinatur leopardi quamuis expresse debet facere leonispardi eodemmodo intelligendum est de leopda leopde. Ad prisc. et ad pe. he. Dicendum est quod loquuntur secundum artem sed actor loquitur secundum vsum vel est dicendum quod loquuntur secundum diuersos vsus.

Obliquo rectum componens iungis in vnum:
Ex sola parte recti decet hunc variare.

Dicit quod nomen compositum ex recto et obliquo declinatur solum a parte recti vt paterfamilias. Sed obicitur quia equinoctium componitur de isto nominatiuo equi et ab isto genitiuo noctium qui descendit de nox. ctis. ergo regula nulla. et de solsticium virbius duodecim que componuntur ex nominatiuo et obliquo et tamen declinantur ex parte nominatiui. Similiter triformis componitur ab isto ablatiuo formis et de tris et tamen declinatur hic et hec triformis et hoc. me. genitiuo huius triformis. ergo nomen compositum ex recto et obliquo bene potest declinari ex parte obliqui. ergo regula nulla. Ad euidentiam huius regule sciendum est quod tria requiruntur primo quod sit rectus secundum rem et vocem vt paterfamilias propter quod remouetur virbius quod componitur ex recto corrupto. vnde virbius dicitur quasi bis vir. et solstitium quasi solis statio. secundo quod non habeat formam declinabilem et propter hoc remouetur triformis cum habeat formam declinabilem sicut formis licet componatur ab ablatiuo vel a nominatiuo per mutationem de a in is. declinatur quia retinet formam declinabilem. tertio requiritur quod non sit rectitudinis quia licet componatur a nominatiuo et a verbo quia tamen habet modum recti declinatur vt armiger armigeri. De duodecim dicendum est quod componitur ex recto corrupto et obliquo precedente quiquidem rectus est indeclinabilis. et ideo remanet indeclinabile. quia componitur ex duobus et decem.

Si componantur obliqui non uariantur.

Dicit q nomen compositum ex duobus obliquis manet indeclinabile vt huiusmoi offiperdi. Sed cōtra qr ramispalmarū componit ex ramis et palmarum et tamen declinatur. vnde ego veni ad ramospalmaruz. ergo regula nulla. Dicendū est q potest componi ab hoc ablo ramis et ab hoc q dico palmarū et tunc est indeclinabile vel potest cōponi ab hoc noie rami et ab hoc q dico palmarū et tūc declinatur apte nti z semper significat pasca floriduz. deinde queritur vtrū debeam9 dicere viginti vnus homo vl' homines. Dicendum est q debem9 dicere viginti vn9 hoies ratō huius est. qr numer9 additus supra numerū nō tollit multitudinē. sed vnus importat numerum. similiter viginti ergo vnus additus supra viginti nō tollit numerū ergo sicut dr viginti homies. ita debemus dicere viginti et vnus hoies et declinat eadē rōe in pl'i et pl'r hui. vigintiun9 hec vigintiuna hec vigintiunū gtō horū et harū et horū vigintiunus. et sic intelligendum est de aliis obliquis. vnde Viginti dicas hoies vnus quoqz iungas. Sunt et pars vna componi dicitur ista. Dicendū est aūt q est scde declinatōis pronois et si dicatur q nō facit suum gtūm plem in ius. Dicendum est q est verū in simplicibus dictōibus z non numeralibus quare nō vz: Similiter dicendū est de duodecī milia signati et est vna dictio et duodecim milia signati declinat pl'r duodecī milia signati duodecī milia signate duodeciz milia signata gtō horum duodecim milia signatorum. tarum. torum. vnde possum9 dicere duodecim milia homines vel aialia quia milia est ois generis. vnde vs9 Milia signati tibi sit nomen numerale. Pars est composita seruqz prioris habetur. Ramis palmarū non declinabitur illo. Pro festo tota sed dictio dicitur vna. Item queritur vtrū debeamus dicere paternoster vel patrēnostrū cum paternoster cōponatur ex duobus noiatiuis videtur q debeat declinari ex vtraqz parte. ergo male. Dicendum ē q partim tenetur materialiter et partim significatiue. vnde impositio imponēs hanc dictio nem paternoster imposuit quod significaret talem dictionem nec declinat quia si declinaretur videretur q oro variaretur quare remansit dictio indeclinabilis Ad euidentiam oim supradictorū. Sciendū est q quadruplex est compositō secūdū pe. he. quia vel fit ex puris corruptis aut ex puris itegris aut ex vno integro z vno corrupto aut ecōuerso Sed notandū q corruptio fit tripliciter. aut fit per substractionē vt armiger aut per additōz vt adest aut per mutatōz vt vndecim. si fiat compositio ex puris corruptis hoc est dupl'r aut qr alter illorum remanet sub forma declinabili et sic declinatur vt armiger et efficax aut non. et sic remanet indeclinabile vt vndecim. si fiat compositio ex vno corrupto et alio integro et sic illud nomen declinatur a parte integra. dum tamen habeat formam declinabilē vt magnanim9. si fiat econuerso. scz q integrum precedat corruptum hoc est dupliciter quia illud corruptū aut remanet sub forma declinabili aut non si sic declinatur a pte corrupti vt diespiter et virbius si non sic illud nomē remanet indeclinabile vt duodecim. si fiat compositio ex puris integris hoc ē tripliciter aut ex puris rectis aut ex puris obliquis aut ex recto z obliquo. si ex puris rectis sic datur prima regula Rectos cōpone. si ex vero recto et altero obliquo sic dat secunda regula. Obliquo rectum et hic est dupliciter qr iste rectus potest precedere vt paterfamilias aut sequi vt iurisperitus. si ex puris obliquis sic datur tertia regula. si cōponitur ex puris rectis hoc est quadrupliciter aut ex puris declinabilibus aut ex puris rectis indeclinabilib9 vt decemocto aut ex vno declinabili pcedente et indeclinabili sequente z sic declinatur solū ex parte rectis declinabilis vt ducentum.

Patronomica dat tibi declinatio prima:
Que dantur maribus et in es rectum faciemus

Superius actor determiauit de declinationib9 latinorum. hic determinat d declinationibus noim hntium declinnatōz grecorū. et primo determinat d noibus patronomicis. secundo de quibusdam declinationib9 grecis. secunda. Cū greci. Dicit primo q noia patronomica teriata in es. sunt. m. g. et prime declinatōis vt priamides

Am quartus casus aut en gerit, e vel a quintus:

Et reperitur in es.
Ablatiuus in e vel in a.nec cetera muta.

Dicit ꝙ accusatiuus terminatur in am et in en:vt priamidam priamiden. primo videt ꝙ actor sit diminutus.qr nullā fecit mentionem de genitiuo.et datiuo. Dicendum est dupppliciter primo sic ꝙ genitiuus et datiuus non deuiant a declinatione latina ideo de ipsis non facit mentionem.vel potest dici ꝙ satis habetur per hoc qd̄ dicit inferius nec cetera muta.Secundo notandū ꝙ debet exponi en per n:vt priamiden.vnde in virgilio Priamiden helenam troianam vexit ad vrbem.E vel a.d.ꝙ vocatiuus terminatur in es vel in e vel in a.vt priamides de.vel da.sed hoc est differenter qr vocatiuus potest accipere declinationem latinā et sic facit a per istā regulā Quintus in a dabitur. vel pōt accipi secundum formationē grecā et sic vocatiuus est similis ntō et facit es vel facit e. per remotionem de s.Ablatiuus in.dicit ꝙ ablatiuus terminatur ī a vel in e.vt priamide vel priamida.in aliis casibus seruat declinationem primam.et in quibus obliquis ꝛ termīationibus deuiet a prima declinatione pꝫ per hos versus in quibus tangitur correptio et productio.Des rectus longat genitiuus cūqꝫ datiuo.Finit in e longam sed in am vel in en variatur.Accusatiuus am corripit en quoqꝫ longat.Eqꝫ vocatiuus producit a corripiendo.Sextus in e vel in a finit metrum breuiando. Pluralem numerū preter genus herba docebit.

Tertia feminea tibi patronomica format
Js recto prebens/genitiuus erit tibi crescens:
Js qꝫ vel os faciet/a vel em quartus tibi prebet.
Quintus i seruabit:sed rectum non superabit
E solam sextus tenet/.es qꝫ vel as reperimus
Plurali quarto/nil plus preter metra muto

Superius actor determinauit de nominibus patronomicis masculinis et prime declinationis:hic determinat de patronomicis femīs et tertie declinationis et d. primo ꝙ patronomica feminea sunt tertie declinationis.Js recto.d.ꝙ aliquod est patronomicum femininū terminatum in is vt priamis.Genitiuus.d.ꝙ gtūs terminatur in is vel ī os vt priamidis vel priamidos.qr dicit actor gtūs erit tibi crescens sed non cresceret si faceret priamis in genitiuo quare debemus dicere priamidis vel priamidos. A vel em dat. dicit ꝙ accusatiuus terminatur in a vel in em:vt priamida vel dem. Quintus.d.ꝙ vocatiuus terminatur in i:vt priami.Sed rectum non superabit:verum est in litteris:tamen superat in tpibus qr ntūs hꝫ is correptā et vocatius nō.E solā.d.ꝙ ablatiuus terīatur in e vt priamide. Es qꝫ vel as.d.ꝙ accusatiuus pluralis terminatur in as vel in es: vt priamidas vel des.deinde dicit ꝙ nil plus mutat̄ in istis nisi productio et correptio. quia in tertia declinatione producitur in accusatiuo plurali ista terminatio es et in patronomicis corripitur.vnde ouidius.Atqꝫ celer venias virides nereidas oro idem.Assidue repetunt quas perdunt belides vndas.

Interdum per ias hec patronomica formas
As breuis in recto.dat adis vel ados genitiuo
Em vel a dat quartus/fit in e tantummodo sextus
Dans reliquos terna nil mutat in his nisi metra
More vides greci tamen s.quinto remoueri

Hic determinat de patronomicis terminatis in as.et d.ꝙ patronomica feīa aliquādo terminantur in as vt menias.As breuis.determīat de ipsis addendo nomīa greca ter/

minata in as correptam et dicit ꝙ nomina termīata in as correptam faciunt gtūm su/
um in adis vel in ados. vt palladis vel pallados. Sed obiicitᷣ qꝛ superius dixit de ipsis
in ista parte Ex as est atis. Dicendū est ꝙ determinat ibi incidentaliter: hic autē princi
paliter. postea dicit ꝙ actūs terminatur in em vel in a. vt meniadē vel meniada: ablati
uus terminatur in de vt meniade. uocatiuus est similis noīatiuo aliqñ remouetur s. se
cundū morē grecorum. omnes alii casus declinantᷣ scdm declinationē tertiā nulla muta
tione facta nisi in productione et correptione. et hoc intelligendū est in datiuo singula/
ri: vt palladi littoree.

Ne plerisqꝫ damus: quibus e normam sociamus
Cum tenet e grecus recto: tenet es genitiuus
Em dat et en quartus/reliquos recto sociamus.

Determinat de patronomicis termīatis in e. et dicit ꝙ sunt quedā patronomica q̄ ter
minantᷣ in ne. vt nerine que variantur ad modum nominū grecorum terminatorū in e
Sed actor videtur diminutus qꝛ de aliis patronomicis ponit numerum pluralē. de istis
non: Aliqui dicunt ꝙ non docet pluralem numerū qꝛ carent plurali numero et per cōse
quens non debuit docere sed istud non valet qꝛ non repugnat quin bene possint habere
qꝛ bene possumus dicere acrisione acrisiones in plurali numero. Alii dicunt ꝙ eodē mō
declinantᷣ et in plurali sed isti male dicuut: qꝛ nunꝙ inuenitᷣ illud in actoribus. propter
quod dicit pe. he. ꝙ sunt prime declinationis et qꝛ in plurali debent declinari secundum
tertiam declinationem. vnde possumus dicere ꝙ talia sunt etheroclita. qꝛ in singulari
sunt prime et in plurali tertie. vt acrisiones. nū. bus. Cum tenet. d. ꝙ nomina termina/
ta in e greca faciunt gtōs in es. actōs in em vel in en. Alii casus in singulari sunt simi/
les ntō. vnde declinatur hec peuelope. gtō penelopes. datiuo penelope. actō penelopē
vel penelopen. vocatiuo |penelope. ablatiuo penelope.

Cum greci rectus tenet os/: par est genitiuus
Vel dabit oi grecus:
Quartus on/. os quintus/. o tertius/atqꝫ supremus./

Determinat de quibusdam nominibus grecis et d. ꝙ noīa greca termīata in os. habēt
genitiuū similem nominatiuo vel faciunt oy vt delos vel deloy. Sed obiicitur qꝛ deter
minat de nominibus grecis terīatis in os et non in ex quare videtur esse diminutus.
Dicendum est ꝙ determinat de istis propter duo. primo qꝛ diuersificant naturam decli
nationis iō de ipsis determīat. Secundo qꝛ talia noīa greca sumūt formatiōem latinā
per mutationem de os in us vt diptongos diptongus. vnde dicit actor inferius Os gre
cum sepe. dicit ergo ꝙ nomina terminata in os faciunt gtūm similem nominatiuo vel
faciunt oy: vt delos. gtō delos vel deloy. actūs in on: vt delon. vocatiuus in os vt delos.
datiuus et ablatiuus in o: vt delo.

Sepe dat is rectus/: dat ios vel eos genitiuus.
Im quartus dabit/. i quintus: neuter superabit.
Fit quintus recto par declinante latino.

Determinat de nominibus grecis terminatis in is. et d. ꝙ noīa grecā terminata in is:
faciūt gtūm suum in ios et in eos. actūm in im. vtūm in i. et aliquando tñ est similis no
minatiuo scdm latinam declinationē. quidā dicunt ꝙ nomina termīata in is aliquau/
do faciunt gtōs suos in ios et in eos simul: vt mēphis phios vel pheos. sed male dicunt.
qꝛ pe. he. d. ꝙ quedā faciunt ios et quedā eos. sed non docet que sunt ista. vnđ dicit expo
sitor ꝙ nomina dissillaba faciunt ios. sed polisillaba eos. vt decapolis. poleos. ex hoc pꝫ
ꝙ illi male dicunt transiens per ciuitatē decapolios.

Dat genesis quintum similem sibi/. dat genitiuum

Is vel eos tenet im quartus reliquiq; dabunt i.

Hic exemplificat. et si dicatur quare exemplificat cum non exemplificauerit in aliis. dicendum est q exemplificat propter tria. primo vt addat termiationem. sc3. in gtõ de quo nõ fecit mentionem. scdo vt addat casus de quibus non fecerat mētionem. et dicit q faciunt i. tertio vt ostendat q polisillaba faciūt eos per hoc q dicit genesis facit geneseos etiā docet q dissillaba faciunt ios vt mēphis mēphios.

Dat moises moisi: reliquos terne sociabis.

Dat iesus um quarto: reliquis u semper habeto.

Hic determiat de nominibus hebreis. et dicit primo q moises facit in gtõ i. et in aliis obliquis tenet tertiam declinationem. Si queratur quare actor determinat de istis cū pris. non determinauerit nec fecerit mentionem et quare nõ determinat de aliis hebreis. Dicendum est forte q priscianus non legerat sacram paginam sed actor iste legerat quare de ipsis determinat. sed notandu3 est q non determinat de aliis hebreis eo q magis deuiant a declinatione nostra. quare 7c. Dat iesus. d. q iesus facit um in accusatiuo in aliis casibus u.

Est declinandi pronomina norma quaterna.

Superius actor determinauit de declinationibus nominū. hic determīat de declinationibus pronominum. et dicit q norma declinandi pronoīa est quaterna id ē quattuor sunt declinatiões pronominū. Suffitientia pronominū sic habetur et intelligit solum de simplicibus et non de cōpositis. Omne pnomen aut est primitiunm aut deriuatiuū. si primitiuum hoc est tripliciter aut est demonstratiuu3 tantū aut relatiuū tm̄ aut demonstratiuū et rl'm simul. si demonstratiuū tm̄ hoc est tripliciter aut in prima persona aut in scda aut in tertia. si in prima sic est ego. si in scda sic est tu. si in tertia: hoc est dupplicit er aut est demonstratiuū ad oculum aut ad intellectū. si ad oculū: sic est iste. si ad intellectū: sic est hic. Si relatiuū hoc est dupplicit er: aut ē relatiuū reciprocū aut non. si primū sic est sui. si secundū: sic est is. Si demonstratiuum et relatiuū insimul hoc est dupplicit er aut est applicabile cuilibet psone aut non. si primū: sic est ipse: vt dicit pris. q3 aptissime iungitur tribus personis. si scdm. sic est ille. Si sit deriuatiuū hoc est tripliciter aut deriuatur a pronominibus prime persone aut secunde aut tertie. si primo mõ: hoc est dupplicit er aut a gtõ singulari aut a plurali. si primo mõ: sic est meus. si scdo: hoc est dupplicit er aut est pronomen possessiuum aut gentile. si primo mõ: sic est noster. si scdo: sic est nostras. Si deriuatur a pronoīe scde. sic est tuus vester et vestras. si deriuat a pronoīe tertie. sic est suus. et sic p3 suffitientia pronominum.

Datq3 mei vel mis in prima tuiq3 suiq3.

Recto persone non seruit regula prime.

Dicit q in prima declinatione est ego mei vel mis. tu tui vel tis et sui. Deinde ponit incidens de pronominib9 prime persone dicens q gtūs nõ bn̄ formatur a nominatiuo: sed fit noua vocis impositio in quolibet casu. Primo notandū q aliqui dixerunt q ego et tu habent dupplicem genitiuū eo q signāt dupplicē possessionem scilicet purā et ipuram. Est enim pura possessio quando aliquis possidet aliquid secundū substantiā et habet ipsū in potestate sua. Sed possessio impura est quando aliquis possidet aliquid scdm substantiam et non secundū potestatē. sicut sunt res impignorate. vnde dicunt q p mei significat possessio pura: 7 p mis ipura s3 istud nõ v3. q3 in vtroq3 dr̄ eē possessio pura ppt qd dicendum est q habēt genitiuū q3 translatantur de greco in latinū: sed greci de qbus translatantur hn̄t dupplicē genitiuum ergo et isti. Alii dixerunt q ego facit mei vl' mis ad differentiā de ego egonis sicut dicit vg. sacerdos rusticus. sed hoc nõ est verum. quia est contra intentionē pris. Propter qd dicendū est q secundū pris. noīa habent consequētem declinationē. pronomīa vero inconsequentē: et non omīa. vnde sciendū est q consequens declinatio est quando genitiuus recte formatus a nomiatiuo recte format alios

obliquos. Inconsequens est quando gtūs irregulariter formatus a nominatiuo irreglariter format alios obliquos. vnde vide ratione quare nomina consequentē habuerunt declinationem. ratio est ista: q2 ipsa nomina confusa sunt et infinita et ꝙto sunt magis certa tanto plus a consequenti declinatione elongant: et q2 hoc ꝓnomen ego inter alia pronoīa certius est ideo magis potuit pati inconsequentē declinationē ꝙ alia. sed aliq sunt pronomina que aliqualiter sunt incerta sicut ille iste meus tuus suus. ꝛc.

Debes ius facere genitiuum norma secunde.
Debes formare per eam pronomina quinqz.

Ponit regulam et d. ꝙ pronomina secunde declinationis faciunt gtōs in ius vt ille illius. Sed obiicitur de istis hic et is que non faciunt in ius sed in us. Dicendum est ꝙ dz intelligi coniunctim vel diuisim: coniunctim: vt hic huius. vel potest solū per hoc ꝙ dicit debes. q2 ista hic et is et quis faciebāt ius vt hic huius. is eius. mō ex illis duabus breuibus fit vna longa que est dicta consonans. vnde versus. I duplā retinebant huius et eius. Sed modo vocalē retinent pro duplice solam. Secundo notandum ꝙ notabiliter dicit debes ius. ponendo i correptam q2 ista semper corripitur. si autē producatur hoc ē licentia poetica. et propter hoc secundum vsum modernum ponuntur indifferenter.

Debes formare. d. ꝙ sunt quinqz pronomina secunde declinationis et in hoc sequitur prisc. qui dicit esse quinqz et derogat donato qui dicit ꝙ quis est pronomen. Sed obiicit. q2 non docet que sunt ista ergo videtur diminutus. Dicendū est ꝙ dimittit peritie legentis vel supponit donato. Sed obiicit q2 sunt plura ꝙ quinqz. q2 idem est pronomen et actor non facit mentionem ergo male. Dicendum est ꝙ intelligit de simplicibus. idem ē compositū ex is et demū secundū priscia. per appocopam. vel dicendū est ꝙ per hoc qđ ē is satis intelligitur idem quare non valet. Sed idē obiicit de istis illic/istic/illac/istac. đ quibus non facit mentionem quare est diminutus. Dicendū est dupliciter. primo ꝙ talia sunt composita. vnde istic componitur ex iste et hic quare de ipsis non est obiiciendū vel dicendum est ꝙ non declinantur in gtō et propter hoc non facit mentionē. vel dicendum est ꝙ compositū pronomen idem solū declinatur per omnes casus. sed istic illic ꝛc. solum declinari possunt per casus in quibus hic et hec et hoc retinent c. excepto datiuo. et quare datiuus excipitur ratio huius est. q2 scđm prisc. nos deberemus dicere hui sine c. et est figura peragoge et istud habemus per hos versus. Compositum pronomen idē solum reperitur. Complete cuius est declinatio facta. Istic ac istac istec non plura manebunt. Istic ac istac istorū inflexio debet. Casibus in cunctis per quos hic c. retinebit. Sz obiicitur de istis heccū heccā ellū ellā. Dicendum est ꝙ sunt aduerbia. vel est dicendum ꝙ hec solum declinantur in actō. quare noluit facere mentionē de talibus. vnde versus Heccū sic heccā quarto tantūmodo flectam. Heccos heccas ellos ellas sic dicis ellam.

His octo species primaria dicitur esse:
Monstrant et referunt hec: et quasi fixa manebunt.
Is suus ipse sui referunt: sed cetera monstrant:
Ille refert monstrat: non facit hoc aliud.

Ponit quinqz proprietates pronominis. et d. primo ꝙ ista pronomina octo scz tria prime declinationis et quinqz scđe debent esse primitiua. Monstrant. ponit secundam proprietatem. d. ꝙ quedā sunt pronoīa demonstratiua vt iste. quedā relatiua vt is. quedā relatiua et demonstratiua simul vt ipse. Et quasi. ponit quintam proprietatē dicens. ꝙ ista pronomina sunt substantiua.

Deqz tribus primis septem fit origo supremis.
Personas duplices hec designare videntur:
Cum possessore possessio significatur.

Formans quis vel qui donato crede minori.
Tertia per primam fit nominis atqz secundam.
Has tres distinguit donatus suffitienter.
Quarta quidam terne par debet nominis esse.

Dicit ꝙ septē deriuatiua deriuantur a tribus primis.suffitientia visa est superius. Per sonas duplices.ponit aliam proprietatem dicens ꝙ ista possessiua significant duplices personas .s.personā possessionis et personā possessoris. personam possessoris intrinsece id est ex modo pronunciandi q₂ quando dicitur meus intelligitur gtūs·possessoris quod pꝫ ex resolutione dicendo meū. i.mei:significat aūt personā possessionis extrinsece id ē per aliquid additum:vt meus equus.mea domus.meū rus. Formans quis. Hic remo/ uet dubinm q₂ posset aliquis dubitare quomō hoc qđ est quis declinaretur. hoc dubium remouet dicens ꝙ debemus credere donato de formatione et declinatione huius qđ est quis. Notandum ꝙ notanter dicit formans quis:ne videatur consentire donato qui di cit ipsum esse pronomen.et propter hoc dicit ꝙ nos debemus credere donato de ei⁹ for/ matione non in omnibus sed solum in eius declinatione.tamen dicit Remigius ꝙ do natus bene sciebat ipsum esse nomen.et hoc dicit amore sui magistri didimi. Sed si que ratur cum quis sit nomen et sit secunde declinationis quare nō ponit ipsum in ista par te vnus et vllus. Dicendū est ꝙ non ponit q₂ solum ponit ista que antiquitus declinabā tur secundū primā et scđam declinationē vt vnus.na.nū. vni.ne. ni.et quis nunꝙ fuit sic declinatum vt dicit pris.sed antiquitus dicebatur quisquis et erat tertie declinatiōis vt apparet,et ideo noluit ipsum ponere cum aliis. Tertia per primam fit.d.ꝙ tertia de clinatio patet per primā et secundā nominis vt meus mea meum.et si dicatur ꝙ meus sic faceret e.in vtō q₂ nomīa terminata in us secunde declinationis faciunt vocatiuum in e. Dicendū est ꝙ intelligit de genitiuis et datiuis.quare non valet. vel dicendū est ꝙ intelligit pro maiori parte vel ꝙ secunda declinatio bene facit in nominibus propriis in i.et q₂ illud quod est meū est proprium ideo meus facit mi. Has tres. hic ponit quod dam notabile dicens ꝙ donatus diuidit suffitienter has tres declinationes. Hic facit duo.primo excusat se de breui determīatione istorum . si quis obiiceret quare non facit mentionem de ipsis obliquis ipse respondet et dicit ꝙ donatus suffitienter determina uit de istis tribus.secundo dicit has tres , q₂ nullam mentionem facit de quarta q₂ cre debat ipsa esse nomina:quod non est verum secundum priscianū. Quarta quidā.dicit ꝙ quarta declinatio pronominis est similis tertie declinationis nominis.vt nostras no stratis.Et hec de primo capitulo dicta suffitiant.

Hec tibi signabis que declinans variabis.

Superius determinauit de declinabilibus dictionibus regulariter. hic de termīat de dictionibus irregulariter declinabilibus.ordo patet.primo no/ tandum ꝙ etheroclitum sic diffinitur a remigio.Etheroclitum est dictō vl' vocabulum vario mō declinatum.per hoc ꝙ dicit dictio vel vocabulū ostē/ dit ꝙ non solum etheroclisis est in nomibus:sed etiā in aliis partibus orationis. sed in nominibus dicunt etheroclita :in verbo aūt anormala verba. Etheroclisis sic diffinit a remigio. Etheroclisis est variatio vel declinatio corrupta dictionum regularium con tra regulas artis grāmatice facta.per hoc ꝙ dicit variatio vel declinatio corrupta tan/ git ꝙ in etheroclisi est improprietas.q₂ vbicunqꝫ est corruptio ibi est improprietas dictio num regulariū id est dictionū que debent regulariter declinari.per hoc ꝙ dicit contra re gulas artis grāmatice facta tangit ꝙ secundum artem nulla est etheroclisis:sed solum secundū vsum.per hoc patet ꝙ illi male dicunt qui dicunt ꝙ ibi incipit determinare de etheroclitis scđm artē.q₂ non habemus etheroclita scđm artem quia sicut natura scđm ꝙ de se est non facit aliquid superhabundans vel variatum vel deficiens nisi secunduꝫ opportunitatem materie:sic ars de se nullā facit etheroclisim . sed solum vsus eā facit

Etheroclisis secundum aliquos fit quinqꝫ modis: sicut patet per hos versus. Celū vas epulūqꝫ ops iupiter hec variantur. Notandum ꝙ hec littera signabis debet sic glosari. id ē signanter eliges. et per hoc soluuntur multe obiectiones qꝛ non ꝓmisit se tractatu rum de omnibus etheroclitis sed solum de illis que in littera continentur.

Pascua sola datur: et pascua plura dabuntur.
Est zizania sunt zizania plura nieqꝫ.

Determinat primo de illis que sunt etheroclita in superabundantia et variatione generis. et dicit ꝙ pascua est etheroclitum in variatione generis qꝛ in singulari numero ē feminini generis qđ patet qꝛ ei additur femineum. s. sola. in plurali est neutri. g. qđ patet qꝛ ei additur plura qđ est n. g. si dicat aliquis ꝙ inuenitur pascue arū. Dicendum ꝙ actoꝛ noluit ponere eo ꝙ pascue non est etheroclitū. zizania est etheroclitū in variatiōe et superabuudantia. qꝛ in singulari ē f. g. sed in plurali est secunde declinatōnis et ī hoc variatur et etiam est n. g. et in hoc abundat. similiter est prime declinationis in plurali: sicut in singulari et fe. g. et est quedam herba que coꝛrumpit segetes. transumitur ad significandum discoꝛdiā qꝛ qui sunt discoꝛdes sunt coꝛrupti. vnde ve seminanti zizaniaꝫ. Et nota ꝙ per hoc ꝙ dicit zizanie tangit foꝛmationem rectam. Sed est sciendū ꝙ recta foꝛmatio in etheroclitis tangitur aliquando propter quattuoꝛ. primo enī causa metri: vt in proposito quando dicit nieqꝫ. secundo ad bene esse et non debet trahi ad consequētiam scilicet si in vno ponitur ꝙ in alio ponere debeat. tertio ad remouendum dubium qꝛ aliquis posset dubitare vtrū talia habeant totā foꝛmam cū hoc ꝙ sunt etheroclita oñdit ꝙ sic. quarto ponit rectā foꝛmationē propter dubitationem vel euidentiam etheroclisis quia secundum philozophum opposita iuxta se posita magis elucescunt et maioꝛa esse videntur.

Balnea dic vel eas: ea nonqꝫ prius: sed eum das.
Sic et amigdala dic.
Est locus atqꝫ loci sunt artis: sunt loca terre.
Sic iocus atqꝫ ioci sunt: et ioca plurima genti.
Balteus addatur: filum plurale sequatur.

Balneū similter est etheroclitū in superabundantia et variatione generis. qꝛ in singulari numero est n. g. et scđe declinationis et declinatur hoc balneū. et plr̄ hec balnea vl̄ hee balnee. et dicitur a baleron qđ est mittere et mois qđ est mens quia mittit infirmitatem extra mentē. vnde quidā. Balnea coꝛnici non prosunt nec meretrici. Nec meretrix munda: nec coꝛnix alba fit vnda. Sic et amigdala. dicit ꝙ amigdalū est etheroclitū sicut balneū et declinatur hoc amigdalū. et pluraliter hec amigdala vel .le. Est locus. locus est etheroclitum in superabundātia vocis et variatione generis: qꝛ declinatur hic locus. et pluraliter hi loci vel hec loca. loci pertinent ad locos dyaleticos qui sunt sedes id ē fulsimenta argumentoꝝ. sed loca sunt spatia terre. ꝛ dicitur de loco cas. Similiter iocus est etheroclitū iu superabundantia vocis et variatione generis sicut locus. et dicitur de iocoꝛ caris. Balteus est etheroclitum et declinatur et pluraliter baltei vel baltea et dicitur a baleꝛon qđ est mittere. et significat duo. idē ē ꝙ bꝛacale. et illud cū quo tenditur balista. Filum similiter est etheroclitum et facit fili in ntō plurali. vnde scđm ysido. filū facit fila et nunꝗ̄ facit filos. et poꝛrū poꝛros et nunꝗ̄ poꝛra. Quid ergo dicemus de actore qui dicit ꝙ facit filos. dicendū ē ꝙ loquitur secūdū modernos. vnde moderni dicunt filos et poꝛra filum quasi pilum.

Carbasus vna ratis: et carbasa plura videbis.
Arbutus est similis. hinc intuba pergama iungis.

Dicit ꝙ carbasus est etheroclitū in variatione generis qꝛ in singulari est fe. ge. qđ appa

ret.q2 additur ei vna et debet construi. Carbasus vua.i.f.g.est ratis.in plurali vero n.g. quod apparet.q2 ei additur plura.et dicitur quasi carens base. Arbutus est congregatio arborum.vnde versus. Arbutū locus est arbutus fructus et arbor.pro loco et fructu bene tenet regulā.sed pro arbore est etheroclitū et facit in plurali arbuta et est neutri ge. sȝ in singulari numero est f.g. Similiter intuba est etheroclitum et declinatur hec intubus ⁊ pluraliter hec intuba.et dicitur quasi intus bona:et est quoddam legumen.similiter per gama dicitur a pir quod ē ignis et gamos mulier.q2 per ignē ⁊ mulierem destructa fuerunt menia troiana.vel a pergo gis.q2 erant ita lata ꝙ duo currus poterant supra ire.

Grecū nomen intubus est dictus ꝙ sit intus topbus.buius genera sunt duo:subamari et dulcis stomaco accōmodi. Intubū siluaticum latini dicunt: Est autē genus herbe quā greci heliotropion dicunt.in solstitio enī estiuali flores ad modū solis conuertit.vocatur alio noīe verucaria.q2 extinguit verucas in aqua epota:vel in cathaplasmate posita abstergit.

Delitium tibi sit:semper michi delitie sint.
Hoc epulum comedis:epuleqȝ parantur amicis.

Dicit ꝙ delitium est etheroclitum in variatione generis et declinationis.q2 in singulari est n.g.et secunde declinationis.et idē est ꝙ peccatū.et in plurali est f.g.et prime declinationis et significat voluptates.quidam dicunt ꝙ significat lienteriam et quidā dicūt ꝙ significat morbum.sed nichil est.et dicitur a delecto: Hoc epulum. similiter in singulari est n.g.et in plurali est f.g.et prime declinationis.et est cibus grossus.

Cui celum seruit:celos et cuncta creauit.
Sic rastrum rastros:porrumqȝ facit tibi porros.
Frenum detur equo:frenos et frena teneto.
Sic claustrum formas:filum pariterqȝ capistrum.

Dicit ꝙ celum similiter est etheroclitum.q2 est n.g.in singulari et secunde declinatiōis et in plurali ma.g.et dicitur quasi casa elios.i.solis. Rastrum dicit̄ quasi radens terraȝ. Porrū dicitur de porrigo gis:q2 porrigit sua folia. Frenū ni.vel frena.et dicit̄ de freudo dis.vel de ferrum ri.q2 fit de ferro. Claustrū/filum et capistrū eodē modo sunt etheroclita sicut frenum.claustrum dicitur quasi clandens statum.capistrum dicitur quasi caput stringens.

Dicimus altilia si plura:sit altilis vna.
Consimiliqȝ modo sit declinanda supellex.
Tartarus ater habet plurale ra:vinaqȝ dant rum.

Dicit ꝙ Altilis est etheroclitū in variatione g.q2 in singulari est f.g.et in plurali est.n.ge.et cum dicit ysido.ꝙ semper est adiectiuū et declinatur hic et hec altilis et hoc altile. Dicendū est ꝙ secundum artem est omīs generis.et est omne illud qđ mittitur ī domo ad pinguandū.secundū vsum est f.g.in singulari:et n. g.in plurali. et hoc modo loquit̄ actor. Supellex est etheroclitum similiter in variatione generis.et dicit̄ de super et lectus cti.et tunc idē est ꝙ tapetū.vel dicitur de supleo es.et tunc significat totum vtensille domus. Tartarus in singulari numero est.m.g.qđ pȝ per ater. et in plurali neutri g. similiter inuenitur hoc tartarū qđ idem est ꝙ fex vini. et ponit hic gratia conuenientie q2 posset quis dubitare vtrū esset etheroclitū.et dicitur a tare qđ est defectus:

Sibilus hic dices:et sibila plurima iunges.
Suparus esto comes:prius hic tenet us:sed a subdes.
Trenarus/infernus/sic menela dic et auernus:
Dydima/pileus/ismara gargarus associamus.

Vas vasis ternam tibi dat: plurale secundam.

Dicit ꝙ sibilus est etheroclitum in variatione generis et significationis. vnde. Sibilus est hoīs: serpentum sibila dicas. Suparus eodēmodo est etheroclitum. et est manica rugata. et est quoddā genus vestis. vnde Supara longa gere si vis occulta tenere. Trenarus. dicit ꝙ omīa ista sunt etheroclita q₂ in singulari sunt m.g. ⁊ in plurali n.g. Trenarus est mons lichaonie siue quedā vallis per quā fit descensus ad inferos. et dicitur a trenarī qꝺ est lamentatio. Infernus ab in. et furnus na. nū: q₂ est obscurus Menelus est quidā mons. vnde ouidius in metha. menelū ingrediens. Auernus dicit̄ ab a qꝺ est sine et ver veris: quasi sine vere. Didimus est quidā mons et est primitiuū. Pileus est sertum de pilis factū. et dicitur de pilo. Didimus duo significat: idē est ꝙ dubitans. vnde Thomas didimus vt dubitans. et est mons vt dictum est. ysmarus est mons tracie. vnde virgilius de montibus loquens ait ysmarus et rhodoxe. Gargarus est mons.

Ista solent quarta variari siue secunda.
Cum lauro quercus pinus cornus quoq₃ ficus.
His colus atq₃ domus penus et lacus associamus.

Ponit etheroclisim in superabūdantia in substantiuis. et dicit ꝙ ista nomia que sequūtur declinantur secundum secundā et quartam declinationem. vt laurus. rus. rui. laurꝰ ri. ro. et est arbor qua coronantur poete. et dicitur quasi laus ruris. Quercus est arbor. ⁊ dicitur quasi quesita cura. q₂ fructus eius solebant comedi et ita ponebant curam in q̄rendo vel q₂ querebantur responsa in quercu. Pinus est arbor. et dicicur a pir qꝺ ē ignis q₂ foras ascendit sicut ignis. Ficus est quarte et secunde declinationis. dicunt enim quidam ꝙ ficus tria significat. vnomodo dicitur cibus qui est factus ex intestinis anseris: ⁊ tunc est secunde declinationis. sed pro arbore et fructu est quarte. vnde versus. Fici sunt vermes sunt fructus ficus et arbor. Fructus habet ficus sed ficos quotidianus. Alii dicūt ꝙ ficus est morbus et scꝺm hoc est ma. g. et secūde declinationis vt ficus ci. et pro fructu et arbore est secunde et quarte et fe. g. hoc modo sustinet actor. sed hoc est contra priscia. qui dicit ꝙ ꝑ tribus significatis est quarte declinationis. Verūtamen sciendū est ꝙ ficꝰ tria significat et in quolibet significato est secunde ⁊ quarte declinationis: vt inuenitur in diuina pagina. vnde versus. Hic morbus ficus hec fructus ficus et arbor. Sed plerū q₃ tria confundit theologia. et q₂ actor legerat in diuina pagina dicit ipsum esse quarte vel secunde declinationis. pris. vero non legerat propter hoc dicit ipsū esse quarte quar̄ non valet. Ficus dicitur a fecunditate q₂ cum cito ficus est matura tam cito alia supuenit. Colus est instrumentum mulieris. et dicitur a colo lis. Cornus est arbor. et dicitur a cornu q₂ est cornuta. Domus dicitur a domos qꝺ est planum. Penus. idē est ꝙ celariū. et dicitur depeno is. qꝺ est nutrio is. Lacus est locus aque. quidam habent cetus et ortꝰ sed in veritate non debēt esse. q₂ habent diuersa significata secundum ꝙ diuersimode declinantur. Cantus est secunde et tunc est curuatura rote: et cantus quarte idem est ꝙ canticū. et dicitur de cano is. vnde versus. Sunt canti bige qui debent esse secūde. Sūt quarte cantus quos cantica dicimus esse. Cetus quarte declinationis idem est ꝙ societas. et dicitur ab hoc preterito cecini. quando est secunde declinationis idē est ꝙ balena. Ortus quarte idē est ꝙ natus tus tui. quando est secunde est viridariū. ⁊ dicitur de orior Hic est notandū ꝙ si queratur per quā declinationē debet declinari. Dicendū est ꝙ ista possunt dupplicirer considerari/ aut quantū ad ordinem declinationū et sic secunda precedit quartam. aut quantū ad declinationē sub qua imponuntur et sic quarta in declinando debet precedere: sicut in hoc qꝺ est domus et penus quarta precedere debet.

Is vel us ista suis dices dare compositiuis.
Cera/ iugum/ limus/ animus/ colus/ arma/ bacillus:
Cum norma neruum: cum freno colige cliuum.

Dicit ꝙ ista nomina que sequūtur habent quedā cōposita que faciunt is: et sunt tertie

declinationis et faciũt us et sunt tã prime ꝙ scđe declinationis et sũt etheroclita in sup abundantia. et d. ꝙ non oĩa ab istis cõposita faciunt is et us sicut patet de magnanimꝰ qđ cõponitur ex magnus et animus et tñ non đr hic et hec magnanimis et hoc me. đ cera componitur sincerus et hic et hec sinceris et hoc sincere. et semꝑ penultima producit. Nota ꝙ versus grecismi sunt falsi qui dicũt ꝙ sincerus potest cõponi a sine et carie qꝛ secundũ britonē semper cõponitur a cera. Jugũ cõponit cũ bis et dicitur biiugus ga. gñ. ⁊ hic et hec biiugis et hoc ge. Limus quasi lues terre. illimus. a. um. et illimis me. Quidiꝰ fons erat illimis. Animus. exanimus ⁊ exanimis. colus. quidã habent et dicunt ꝙ de colus cõponitur incolumus et incolumis. sed istud non est verũ qꝛ scđm vg. incolumus cõponitur de in. qđ ē sine et colũna. ille enĩ qui est ilaris non indiget colũna vel baculo vl̃ sustentamento. arma. inermus et inermis. bacillus. inbecillus ⁊ inbecillis. norma. enormus et enormis. neruũ. enerũꝰ et eneruis. frenũ. efrenus et efrenis. cliuus. decliuus ⁊ is.

Pluralem numerum retinent es atq metallum.
Raro per reliqua dabitur plurale metalla.

Superius deteĩauit de etheroclitis ꝑ superabũdantiã et variationē. hic determĩat de etheroclitis per defectũ et d. primo ꝙ es et metallũ retinent pluralē numerũ. et infert regulã per exclusionē. d. ꝙ omnia noĩa que significant speciē metalli carent plurali: vt argentũ aurũ. Sed videtur ꝙ ferrũ habeat pluralē qꝛ quicquid cõtingit intelligere cõtingit signare: sed contingit intelligere equũ esse ferratũ quattuor ferris. ergo ⁊c. Quidã dicunt ꝙ debemus dicere equus est ferratus quadruplici ferro. sed male dicũt propt̃ duo primo qꝛ male exprimũt intellectũ qꝛ pl'r intelligitur pl'r debet significari. secundo quia illud dicitur quadruplex qđ hꝫ quattuor plicas hoc aũt est incõueniens qꝛ oportet ꝙ ista ferra sint distincta secundũ sbãs quare nõ valet. Alii dicunt ꝙ debemus dicere quattuor ferris. ferrus enim est ferrũ materiatũ sed ferrũ est metallũ: vnde versus. Ferrus ferrat equũ ferrũ tibi sit qꝫ metallũ. Ferrus plurale teneat ferrũ careat qꝫ. Alii dicũt ꝙ ferrum est equiuocũ sicut dicit vg. ferrũ significat spēm metalli et isto modo caret plurali et pôt accipi ꝓ isto instrumēto quo equus ferratur et isto mõ habet plurale. vnde versus. Pauper equũ ferra de ferro fac tria ferra. et dicitur grãmaticaliter equiuoce. Ferrũ dic signare metallũ ac instrumentũ quo pes munitur equorũ. Itē obiicitur qꝛ es habet plurale sꝫ grecismus dicit ꝙ caret tribus casibus. vnde ipse dicit Es far. ⁊c. Dicendũ est ꝙ est verũ ꝙ habet tres casus in plurali et illud qđ minus dicit hic corrigit inferius vbi dicit. Tres in plurali. Item notandũ ꝙ inuenitur in virgilio iunctur̃ calibũ et tamen calibs est species metalli. ergo ⁊c. Dicendũ est tripliciter. primo per hoc ꝙ dicit raro. scđo dicendum ꝙ non repugnat secundum artem quin bene declinent̃ in plurali: sed secundũ vsũ. tertio qꝛ calibs est nomen populi. et habet plurale. s. calibes et qꝛ ĩ illo populo est multitudo calibis ideo ponitur populus pro metallo. vnde versus. Juncture calibũ cernes eneide scriptũ. Eternis calibũ nodis lucanus adaptat. Sed queritur vtrũ vitrũ habeat plurale: et videtur ꝙ sic qꝛ cõtingit dicere duo vitra ergo ⁊c. Quidam dicũt ꝙ est nomen metalli et ꝙ habet plurale scđm artē: non autē secundũ vsũ. sed etiã secundũ vsum videtur habere pluralē numerũ qꝛ dicitur aufer duo vitra ergo ⁊c. vnde sciendũ est ꝙ vitrũ cõuenit cum metallo eo ꝙ funditur sed dicitur ꝙ ē fusille quare potest habere plurale. verũtamen sciendũ ꝙ decem sunt nomina metallorũ. vnde versus. Nomina signari debēt cuiusqꝫ metalli. Argentũ ferrũ plũbũqꝫ calibs simul aurũ. At auricalcũ stannũ cuprũ quoqꝫ vitruꝫ. Es et non plura lector dic esse metalla.

Equor et vnda/fretum/mare/mel latex/aqua vinum
Pocula/fons/flumen/fluuius pluralia seruant.
Cetera pluralem retinent humentia raro.
Lex mensuratis tamen et pensis datur ista.
Ordea/frumenta/faba/melonesqꝫ citruli.

His plurale damus: sic dant far/pisa/lupinus.
Raro seminibus aliis plurale tenemus.

Determinat de noibus significantibus humorē. et d. ꝙ noia significantia humorē carent plurali et est doctrina. d. ꝙ noia significantia humorē carent plurali preter illa que actor excipit in littera. Equor dicit ab equo vnda quasi eunda. fretū de fremo is. aqua ab equo as. pocula de poto. Et est equiuocatio istius nomis poculū. vnde versus. Pocula res bibiles: sunt pocula vasa liquorū. virgilius testis nichil est qđ pocula laudes. Later significat aquā et vinū. et dicitur a lateo es q2 latet vinū in vua. latet vero aqua i terre visceribus. Flumen de fluo. Cetera. ponit regulā d. ꝙ cetera noia significantia humorem carent plurali: vt lac. oleū ꝛc. Ex mensuratis. ponit additionē regule q2 dixerat large ꝙ cetera humorē significātia carēt plurali numero. specificat hoc d. ꝙ ista regula datur de noibus significantibus humorē venalē ad mensurā vel pondus. Iste versus potest esse sic restrictus ꝙ nomina significātia semia carent plurali. et debet similiter itelligi de illis que venduntur ad mensurā vel ad pondus. vel potest esse regula generalis in hoc quod est pensis. s. noia significantia fetus terre siue semina que venduntur ad pensū carent plurali numero vt zinziber piper cinamomū. Ordea ponit regulā per modū exclusionis. et d. ꝙ noia significantia semina terre carent plurali numero: vt auena ordeum. scđm psi. dr̄ de ordior is. q2 habet genera ordinata vel scđꝫ vg. dicitur de ardeo es q2 inter segetes citius ardet. Frumentū dicitur de fruor eris. vel a frumie. vel potest dici omne illud quo fruimur tamen propter dignitatem attribuitur tritico. melo est genus leguminis et dicitur quasi melos q2 est dulcis. citrulus a citrulo opido. Lupinus a lupo. q2 quando venit ad maturitatem sonat in cortice et quando lupi vadunt per campos ꝛ audiunt illum sonum timent.

Raro plurale dat quinta tibi/nisi sint hec
Res pariterqꝫ dies/acies/facies/speciesqꝫ:
Progenies et maneries dic materiesqꝫ.

Ponit regulā ꝙ omnia noia quinte declinationis carent plurali exceptis illis que ponuntur in littera. Res dicitur de reor ris. maneries de manus. materies quasi mater rerū. oia ista habent pluralē. Si autē dicatur ꝙ dixit supra ꝙ carent tribus casibus et solum ponit quinqꝫ. hic aūt dicit ꝙ totaliter carēt plurali et ponit octo. ꝛc. Dicendū ē ꝙ superius loquit̄ scđm vsū strictū hic loquitur secundū vsū largū. quare nō valet.

Raro plurale vult par et sanguis habere.
Neutra facis sine plurali vulgus pelagusqꝫ.
Nescio telluris vel humi plurale geluqꝫ.

Dicit ꝙ par et sanguis carent plurali. et d. raro q2 inuenitur et paces habere suas. Sꝫ obiicitur de sanguis q2 inuenitur sanguinibus. Soluitur primo per hoc ꝙ d. raro. vel dicendum est ꝙ sanguis quattuor significat. idē est ꝙ peccatū. vnde Libera me de sanguinibus. et idē est ꝙ corruptio. vnde Qui nō ex sanguinibus. i. corruptionibus. et idē est ꝙ progenies. vt iste est de sanguine meo: et est quidā humor. vnde versus. peccatū carnis ꝛ cetera. pro humore caret plurali. et si habeat hoc est raro sꝫ pro aliis hꝫ plurale. Neutra d. ꝙ vulgus et pelagus sunt neutra et carent plurali. pelagus dicitur a pello lis. q2 pellēdo agit ripas. et dicunt quidā ꝙ ē cōpositum scđm vg. tamen magis est etheroclitū. Nescio. d. ꝙ ista tria tellus humus et gelu. carent plurali. et notanter. d. telluris in gtō quia superius excepit a quadā regula nec docuerat qualiter faciebat gtūm ideo ponit ibi: ne insuffitiens sit. humus quasi humida. i. terra.

Nescit ador norme contraria norma mouere.

Dicit ꝙ ador remanet indeclinabile propter duas regulas repugnātes. prima ē ꝙ oia noia teriata in oro descendētia a verbis prime cōiugationis hn̄tibus o longā in penul's

faciunt oris penultima producta vt honor oris de honoro as. p istā regulā ador deberet facere adoris penultima producta qꝛ deriuat̄ de adoro as. scđa regula ē ꝙ oīa noīa neutra teriata in or faciūt in oris penultima correpta vt equor oris. et p istā regulā faceret oris penultima correpta. vnde si retineret primā regulā derogaret scđe et ecōuerso sed dicit pris. ꝙ quando due regule sunt repugnantes in aliquo ambe debent restringi. nisi vna sit fortior altera. sed iste due regule in hoc noīe ador similiter se habēt et vna non ē dignior altera quare remansit indeclinabile. vnde versus. Mansit ador gemīs indeclinabile normis. Neutrū qđ fit in or sibi postulat o breuiari. Sed cū descendit a verbo qđ fit in oro. Productā ponit o qđ verbū seruat adoro. Sic o produci sic debuit o breuiari. Sed quia non potuit indeclinabile mansit.

Aptota neutra tene pus et fas irqꝫ nefasqꝫ.

Dicit ꝙ ista quattuor noīa pus. ꝛc. sunt aptote forme. vnde differētia est inter aptotū et monoptotō. aptotū ē qđ nō ē alicuius teriationis. i. ꝙ nō hꝫ aliquā teriationē cōpetētē casui et intelligendū est de casu ꝓprie dicto qꝛ scđm pris. ntūs nō dicitur casus qꝛ non cadit ab aliis sed qꝛ alii cadūt ab ipso et si dicit̄ hoc ē p cōparationē ad obliquos. Monoptotū ē qđ hꝫ vnū casū vt cornu. et licet istius casus termiatio possit reperiri per oēs cas⁹ remanet tamē īuariata. sed aptotū non potest variari per oēs casus sub vna teriatione vnde versus. Aptota non querunt per casus flectere voces. Que monoptota sunt p cas⁹ flectimus omnes. Sed obiicitur qꝛ ista nō sunt aptota qꝛ habēt actūm vt hoc fas. ꝛ sic đ aliis. hoc soluit pris. et. d. ꝙ nō est gratia casus: sed generis. qꝛ neutrū dꝫ habere tres cas⁹ siles quare nō vꝫ. vnde versus. Pus pro putredo nō declinabile credo. Pus declinatur custodia quādo notat̄. Fas idē ē ꝙ licitū. et dicitur de facio is. Ir ē cōcauitas palme: et ē primitiuū.

Obliquum de se nō format fors nisi forte.
Tabes declino: nec dat tabi nisi tabo.

Dicit ꝙ fors hꝫ solū obliquū. s. ablatiuū vt forte. et đr de fero fers: et est idem ꝙ fortuna. Nota ꝙ forte vno modo ē aduerbiū: vt faciā forte. alio modo ē nomen vt faciā hoc forte prospera. Tebes. d. ꝙ tabes declinatur et ponit ad ostendendū diuersitatē et etherodisi huius qđ est tabi. qđ hꝫ solū gtūm et dtūm. ꝛ đr tabes de tabeo es.

Ilia declinat tibi tertia nec nisi plura.
Ipsaqꝫ plurales declinat menia manes.
Dicamus proceres pluraliter atqꝫ penates.
Nec nisi plurali tenebras aut exta notaui.
Arma vel insidias artus sponsalia iungas.
Diuitias/nuptias/indutiasqꝫ minasqꝫ.

Determīat de patientibus defectū in singulari simplicit̄. ꝛ d. ꝙ ilia et silia carēt singulari. Ilia dicūtur ab ilon qđ est flectere qꝛ in illis ptibus flectimus. menia dicūtur a munio is. manes dicūtur a mane qđ ē bonū vel clarū p cōtrariū qꝛ mīme sūt boni vel clari. vel a mano as. qꝛ manāt a corpore et oīa ista sunt tertie declinationis. proceres. i. nobiles probi hoīes et si dicat̄ ꝙ inuenitur ꝓcerē. dicēdū est ꝙ est scđm artē et nō scđm vsum vñ versus. Agnosco ꝓcerē iuuenalē accipe testē. Sciendū est ꝙ ꝓceres sunt etiam capita trabiū: q̄ eminēt extra parietes a ꝓcedēdo sic dicta. penates. quasi penes nos nati. vñ Equiuoce dicas thalamos duosqꝫ penates. tenebras quasi tenētes vmbras si inueniatur in singl̄i hoc est scđꝫ artē. exta ab extra intestina sūt q̄ sūt ītra corp⁹ et exta q̄ sunt extra. arma ab arm⁹ armi. qꝛ ātiq̄tus armabāt humeros. artus de arto as. si inueniatur in singulari hoc est scđm artē. vnde in claue lucanus. d. tñ oīs palpitat artus. Artus ti. to. est nomen vr̄se nec sic ponitur hic. Sponsalia. dicūt vg. et ysid. ꝙ sponsalia semper est adiectiuū et declinatur hic et hec spōsalis et hoc le. sꝫ sic nō accipit frequēs vsus: nec ius

fii.

canonicũ et dicũt spõsalia espousailles p verba de p̃nti vel fiãsailles p verba de futuro.

Cornua mutantur.sed cornu non variatur.
De genibus verubus normam seruabis eandem.

Dicit q̄ ista tria cornu genu veru nõ declinant in singulari:sed hñt eandẽ vocẽ per oẽs casus.de hoc qd̄ ē cornua quõ huic verbo supponit sc3 mutant.quidã dicũt q̄ h3 suppõe3 mixtã ⁊ q̄ tenet ptim materialit et ptim significatiue sed istud est ĩpossibile nec cõpatiuntur insimul sed debemus dicere cornua mutãtur.i.obliq huius qd̄ ē cornua mutãtur et ponit propter duo.primo ne credat q̄ dicat cornua.nue.in singulari.et iõ ponit ĩ plurali.scdo ad denotandũ q̄ in pli mutat p oẽs casus.cornu dr a ceros qd̄ ē caro q2 p2io nascitur ad modũ carnis.genu a gena q2 scdm psi.puer in matrice h3 genua sup genas.veru a verto is.vel a veri qd̄ est acutũ.vnde est differẽtia inter veru et verutũ.vnde versus Hic sine carne veru dicas cũ carne verutum.

De nece deq3 prece dic q̄ rectis caruere.
Primis atq3 dapem socia:vice iungis eisdem.
Vis vim vi q3 dabit:totum plurale tenebit.
Plus neutrale facis :nec dat primo nisi pluris.
Casum plurale dat quẽlibet et genus omne.

Dicit ista carent primis rectis et si ntũm habent hoc est scdm artẽ.Sed obiicit.videtur q̄ hñt vtũm q2 excipit ntũm tm̃ nõ vtũm:ergo ⁊c.Dicendũ q̄ hñt ntũm propter duo primo q2 ntũs et vtũs sũt similes.⁊ iõ si carẽt ntõ et vtõ.scdo solut. q2 d.rectis et vtũs est alter rectus quare ⁊c.Necis dr̃ de neco cas.dapis.dans panẽ.vicis de vinco cis.q2 victores vincũt vicissim:et nõ semp.Vis vim.d:q̄ vis habet tres casus in singulari.s.gtũm/accusatiuũ et ablatiuũ et tenet totũ plurale.Sed cõtra.dicit pris.q̄ declinatur per omnes casus in singulari et caret plurali.idẽ dicit vg.ergo male.d.actor.etiã dicit pris.q̄ vires nõ descendit de vis.q2 potius diceremus ves q2 in tertia declinatione ntũs pluralis terminatus in es formatur a gtõ singulari per mutationẽ de is ĩ es.sic ergo de vis potius diceremus ves.ergo ⁊c.Dicendũ ē q̄ actor loquit scdm vsũ puerorũ et ad instructõnẽ eorum et ideo dicit q̄ vires descendit de vis non q̄ credat esse verũ sed vt q2 magis apte doceat pueros quare non valet.et significat robur/violentiã/ virtutẽ/naturã et volũtatẽ. vt apud maronẽ non ea vis aio.Plus.dicit q̄ plus est neutrũ in singulari et intelligendum est in tribus casibus in ntõ actõ et vtõ et habet solũ pluris.Sed videtur actorẽ esse contrariũ pris.q2 d.q̄ plus est neutri g.in ntõ actõ et vtõ tm̃.in aliis casibus ē oĩs ge.hoc idẽ dicit grecismus vnde versus.Cum per tres casus neutrũ genus optineat plus. Casib3 in reliquis optinet omne genus.Dicendũ ē q̄ plus in singulari secundũ vsũ solũ est n.g.et solũ facit pluris in gtõ et caret aliis obliquis scdm vsũ .et istud dicit vg.et pe. hel.q̄ solũ pluris ĩuenit in gtõ hoc aũt vidẽs actor iste.d.q̄ solũ facit pluris et semp d3 ĩtelligi pluris precii ⁊ p se semp ponit .vnde versus.Est pluris p se ⁊ in hoc testis iuuenalis qui d.magna illa valẽt q̃ pluris emũt.pris.vero ⁊ grecism9 loquũt scdm vsũ largũ.

Que querunt que distribuũt:referuntq3 negantq3.
Infinita quoq3 casu caruere vocante.
Distribuit(si vim tribuas)et colligit omnis
Colligit improprie positum non distribuendo.

Superius actor determiauit de etheroclitis in defectu in noĩbus tm̃.hic determinat de etheroclitis in defectu in noĩbus et pnoibus.et p2io ponit regulã q̃ h3 q̃nq3 mẽbra.scil3 q̄ nomina quesitiua/distributiua/relatiua/negatiua/infinita carent vtõ. Distribuit. ponit incidens et incidit per qd̄ dictũ est q̄ nomina distributiua carẽt vtis iõ determiat de hoc qd̄ est omnis.d.q̄ omnis est distributiuũ scdm suã vim.si aũt teneatur collectiue hoc est improprie.d.ergo distribuit id ē distributiuũ est si tribuas vim.i. propriam natu

ram et colligit.i.collectiuũ est et qꝛ dicit ipsum esse collectiuum ostendit qualiter et dicit colligit improprie.quidã glosant improprie.i.non vere sed male.qꝛ grãmaticus non cõsiderat veritatem vel falsitatẽ cũ quilibet non debet excedere metas suas:sed debet glosari improprie.i.non per impositionem qꝛ non est collectiuũ ab impositione sed solũ de bonitate intelligentis.vel sic omnis distribuit proprie et colligit si tribuas vim.i.violentiam et ꝙ vis ponatur pro violentia manifeste patet dicendo tu facis mihi vim id est violentiam.

Quattuor exceptis pronomina nulla vocabis.
Tu meus et noster nostras hec sola vocantur.
Tres in plurali casus os oris amittit.
Es far.ius.thus.rus.illi sociare solemus.

Dicit ꝙ omnia pronoĩa carent vocatiuis exceptis quattuor.s.tu meus noster et nostras ego non potest habere vocatiuũ de suo modo significandi qꝛ loquitur de seipso et ꝑ vocatiuũ tangitur proprietas loquendi ad aliã.et ideo de suo modo significandi caret vocatiuo. Tres in plurali.d. ꝙ os oris ⁊c.non habent nisi tres casus in plurali. Sed obicitur contra actorem qꝛ dicit ꝙ talia carẽt tribus casibus nec docet qui sunt illi quare male. Dicendũ est ꝙ dixit supra ꝙ neutra habent tres casus similes tã in singulari ꝙ̃ ĩ plurali et ista sunt neutra et ideo supponit tanꝙ̃ certũ et non dicit qui sunt illi casus. ꝑ hoc lactantius innuit ꝙ non habent nisi illos tres casus similes et corrigit illud qd̓ dixerat superius pluralem numerũ ꝙ es habet plurale qꝛ posset aliquis credere ꝙ haberet totũ ideo corrigit se et dicit ꝙ habet tres casus tantũ.et d.notanter os oris. qꝛ os ossis habet totũ plurale.et deriuatur ab ostio,qꝛ est ostiũ corporis.es dicit̃ ab aer:qꝛ splendet in aere thus a theos quod est deus.

Terra fit ops:sed auarus opes:et opem petit eger.
Lens lendis capiti lens lentis conuenit ori.
Hic dat et hec hospes hec hospita sospita sospes.

Dicit ꝙ ops est etheroclitũ in defectu vocis qꝛ caret noĩatiuo et vtõ scd̓m vsũ et in singulari significat auxiliũ et in plurali diuitias.ops est nomen cuiusdã dee .s.terrestris. Lẽs duo significat qꝛ vermis est et genus leguminis.et est etheroclitum in defectu vocis.qꝛ vnũ significatum debet habere vnam vocem sicut vna vox vnum significatũ.lẽs erit in defectu vocis etheroclitũ pro altero significato. lens secundũ ꝙ facit lendis est vermis. et dicitur de ledo dis.lens secundũ ꝙ est genus leguminis facit tis.et dicitur de lenio is Hic dat.d.ꝙ ista duo sospes et hospes possunt esse etheroclita in superabundantia quia hospes et sospes sunt cõis generis.ideo superabundant hospita et sospita. Sciendũ est ꝙ hospita et sospita scd̓m vg.declinabatur hospitus ta.tum.et modo non inuenitur adiectiue positum nisi in casibus termĩatis in a.vnde modo dicimus hec hospita vtõ o hospita.ablatiuo hospita.et in plurali hospita accusatiuo hospita vocatiuo hospita. preterea reponit ipsũ sub etheroclitis in defectu cũ solum hospita habeat casus termĩatos ĩ a similiter intelligendũ est de sospita.ad euidentiã huius capituli notandũ est ꝙ ad rectã impositionem quinqȝ requirũtur.primo vnitas vocis.scd̓o vnitas significationis.tertõ vnitas formationis.quarto vnitas declinationis.quinto vnitas generis.et ꝑ hoc ꝙ dicit vnitas vocis pȝ ꝙ noĩa sinonima sunt etheroclita.per hoc ꝙ dicit vnitas significationis pȝ ꝙ lens est etheroclitũ qꝛ facit lendis vel tis.et sic de aliis.ꝑ hoc ꝙ dicit vnitas declinationis pȝ ꝙ illa q̃ variãt declinationẽ sũt etheroclita.vt vas vasis . per hoc ꝙ dicit vnitas generis pȝ ꝙ illa que abundant in genere sunt etheroclita.

Vesper re.ra.rum.pars est extrema diei.
Noctis vel mundi vesperqȝ suum tenet etas
Quamlibet etatem mundi lego vesper habere.

Hic determinat de etheroclitis in supabundantia.et dicit primo ꝙ vesper est idē ꝙ ve/
sperũ et vespera vespere et variatur hoc vespere indeclinabile.vesper secũdũ ꝙ ponitur
pro vesperũ idem est ꝙ extrema pars diei.prout significat vespere est nona. prout ponit̃
pro vespera est extrema pars noctis.s.aurora. illud enim dicit vg.pe.he.et priscianus et
ebrardus.vnde vespere sit nona ꝛc. Illud idē dicitur in claue compendii. Et tibi mane
trahit rum sed re nona resumit:est rus stella ra sit opus ri req; canuntur:sed tamen hoc
vesper inflexio tertia tradit. Postea dicit ꝙ vesper est quedam stella et est finis mundi.
vnde Alexander.positus est in vespere vite humane.et sic vesper dicitur de microcosmo
id ē de homine qui dicitur minor mundus.q2 quilibet homo habet suum vesper. etiā.d.
ꝙ quelibet etas habet suũ finem et ne intelligatur de etatibus hoīs sicut de pueritia
adolescentia ideo specificat de quibus etatibus intelligit d.ꝙ intelligit de etatibus mũ
di. Unde sciendum est ꝙ septē fuerũt etates mundi.prima fuit a badam vsq; ad noe cu
ius vesper fuit diluuium.secunda fuit a noe vsq; ad abraham cuius vesper fuit cõfusio
linguarum.tertia fuit ab abraham vsq; ad dauid cuius vesper fuit vita maculata sau/
lis.quarta fuit a dauid vsq; ad transmigrationem babilonis cuius vesper fuit captio iu
deorũ.quinta fuit a transmigratione babilonis vsq; ad aduentum christi cuius vesper
fuit passio.sexta ab aduẽtu christi vsq; ad diem iudicii cuius vesper erit resurrectio mor/
tuorum et in ista sumus modo.septima erit a die iudicii vsq; ad imperpetuũ:et ista etas
caret vespere.et quia multi errauerunt in constructione ideo construes sic.vesper signifi
cat idē ꝙ re id ē vespere.ꝙ ra.i.vespera.et rum.i.vesperũ.vesper idem est ꝙ vesperum et
est extrema pars diei propinqua nocti.et vesper idē est ꝙ vespere et est extrema pars diei
remota a nocte.s.nona.et vesper idē est ꝙ vespera et est extrema pars noctis.s.aurora.ꝛ
vesper est finis mundi:s.hominis.ꝛ quelibet etas tenet suum vesper.vel sic vesper vespe
rum vesperi.i.quando capitur pro vesperũ vesperi tunc significat extremam partē diei
supple propinquam nocti.ꝛ vesper re.i.quãdo capitur pro vespere est extrema pars diei
remota a nocte et vesper ra.i.quando accipitur pro vespera est extrema pars noctis pro
pinqua diei.ita construendo diei ponitur bis et vesper id est finis mundi.

Vesperus est stella/ri:dant solos tibi psalmos.
Officium tibi re ra rum.totaliter implent.

Ponit etheroclisim in hoc qd̄ est vesperus.d.ꝙ vesperus in singulari significat quandā
stellā que alio nomine vocatur lucifer.et in plurali sunt psalmi. sed vespere vesperaruꝫ
comprehendũt totum officiũ.vnde patet etheroclisis in hoc quod est vesperus cũ aliud
significet in plurali ꝙ̄ in singulari et in hoc qd̄ est vespere arũ. q2 idem deberet signifi/
cari per hoc quod ē vespera qd̄ idē est ꝙ aurora et vespere arũ.

Glis animal:glis terra tenax:glis lapa vocatur
Ris primus:glissis tenet altera:tertia glitis.

Dicit ꝙ glis est etheroclitũ in singulari in supabundantia significationis in ntõ: et in
variatione quantũ ad obliquos respectu nomīatiui.et nota ꝙ terra et lapa est primiti/
uũ.vnde. Si bene cuncta notē florē glitis voca glotē.sed pro animali dicit̃ de glisco is:
quia dormit et dormiendo īpinguescit.vnde in claue compendii. Glis animal glis ter
ra tenax glis lapa vocatur Hic animal hec terra tenax hec lapa vocatur. Ris animal:
sis terra tenax:tis lapa vocatur. Sic genus et nomen discernitur et genitiuus.

Cassis idis galea:capitur fera casse retenta.

Dicit ꝙ cassis est etheroclitum in superabundantia significationis quantum ad noīa/
tiuum.et in variatione quantum ad obliquos respectu nominatiui et etiam in genere
Cassis idem est ꝙ galea et est fe.g. et dicitur de cassus cassa cassum.secundum ꝙ facit cas
sis est rethe et est ma.g.vnde Decidit in casses preda petita meos. et dicitur de cado ca/
dis quia animalia cadunt in ipsum.

Tignus vel tignum declina:pisaq; pisum.

Cornus vel cornu dices: tonitrus tonitru ve.
Est glomus atqꝫ glomi vult hoc glomeris sibi subdi.

Dicit ꝙ tignus est etheroclitum in superabundantia vocis. tignus et tignũ idẽ sunt et est illud qd̃ ponitur in fronte tecti. et dicitur de teneo es vel de tego is. similiter pisum ⁊ pisa sunt etheroclita in superabundantia vocis. Sed obiicitur qꝛ dicit pris. ꝙ nunꝙ dicimus pisum et etiam vg. dicendũ est ꝙ actor loquitur scd̃m vsum aliquorum qui ponunt pisũ illi vero loquũt secũdũ vsus suos. Glomus est etheroclitũ in supabundantia vocis quantũ ad ntũm. qꝛ glomus potest esse secũde et tertie declinationis. scd̃m ꝙ est secũde declinationis est m. g. secundũ ꝙ est tertie est n. g. et est etheroclitũ quantũ ad obliquos per comparationem ad nominatiuũ. qꝛ glomus prout est secũde facit glomi: ⁊ prout est tertie facit glomeris. vnde versus. Hic glomus hocqꝫ glomus fertur glomeratio fili. Tertia declinatio dat reliquũqꝫ secunda. et est idem ꝙ globus: sed differunt glomus et globus qd̃ patet per hos versus. Dicitur esse globus globi glomeratio fili. Glomerata pila. sed sunt glomerataqꝫ fila. Cornus. ista sunt etheroclita in superabundantia vocis qꝛ significat partem animalis et deriuatur a cornu. vel secundum aliquos est; acies. vñ in lucano. cornu certatqꝫ sinistro. vnde dicit priscianus ꝙ cornu proprie significat partẽ animalis et si pro genere ponatur hoc est transumptiue accipitur pro eodem significato. vnde dicimus ista laterna est de cornu bouis. Similiter dicitur hoc tonitru indeclinabile. et pluraliter hec tonitrua. et hic tonitrus. trus. trui. quarte declinationis. et hoc tonitruũ huius. trui. et pluraliter hec tonitrua secunde declinationis.

Ambo duoqꝫ mari faciunt neutrum similari.
Par primo quintus/ orumqꝫ tenet genitiuus.
Sepe duum dabimus neutro: si sincopa fiat.
Cum terno sextus facit obus/ et os sociamus
Quarto/ sed neutrum formabis in o quasi primum.
Prorsus femineum datur ad morem dominarum.

Dicit ꝙ ambo et duo sunt etheroclita in variatione. qꝛ nos habemus regulam ꝙ quãdo duo adiectiua declinantur per tres diuersas terminationes debent declinari per primam et secundam declinationẽ. sed ambo et duo non declinãtur; sic ergo ⁊c. vnde debe remus dicere ambi ambe amba. ideo sunt etheroclita quantũ ad vocem. Secundo notandũ est ꝙ ponit ista vltimo. qꝛ pauca sunt adiectiua que sunt etheroclita nisi ista ideo ponit in fine vt memorie commendẽtur. et dicit ꝙ ambo et duo faciunt neutrũ simile masculino: sed istud non tenet in accusatiuo quia in accusatiuo dicimus ambos in masculino et in neutro ambo. et sic intelligendum est de duo. femininum sicut domina declinatur in plurali numero. et nota ꝙ licet ambo et duo conueniãt in significato: tamẽ differunt in duobus. quia ambo vult aliud preponi dicendo duo homines currunt: et ambo disputant: sed duo non vult aliud preponi vt duo homines currunt. Alia differentia est quia duo est distributiuũ sed ambo est collectiuum: vnde versus. Ambo preesse petit sed nil duo vult sibi iungi. Diuidit ista duo pariterqꝫ recolligit ambo. Et hec de secundo capitulo dicta suffitiant.

Hinc gradibus ternis qui comparat ire notabis.
De primis ambos debes formare supremos.
Est adiectiuis graduum collatio talis:
Dum valet augeri sua proprietas minui ve.
Declinat terna positiuos siue secunda.

Superius determinauit actoꝛ de quodā accidente nomīs scꝫ de declinatione. hic determinat de comparatione et diuiditur in duo. primo proponit. secūdo prosequitur. secunda. de primis ambos. Primo dicit ꝙ ille qui vult facere comparationem debet ire ꝑ tres gradus/ primo obiicitur de ante anterioꝛ et senior que non habent comparatōnem per tres gradus quare ⁊c. Dicendum est primo ꝙ intelligit pro maioꝛi parte: sed pauca sūt talia que habent duos gradus. vel est dicendum ꝙ loquitur secundū artē. possumus enī dicere secundū artem ante anterioꝛ anterrimus. senex senioꝛ senissimus. secundo nota ꝙ loquitur methaphoꝛice. qꝛ sicut ascendendo vel descēdendo opoꝛtet ire de gradu ī gradum: ita sic faciendo comparationem. De primis. ponit conditiones comparatiui. ⁊ d. primo ꝙ nos debemus foꝛmare duos supꝛemos de primis. s. comparatiuum et superlatiuum. Sꝫ videtur ꝙ male dicat de primis in plurali. qꝛ videt̄ īnuere ꝙ in qualꝫ cōpatione sunt duo positiui. Dicendum est ꝙ dicit de primis in plurali propter tria. p̄io quia sunt quidam positiui veri et quidam falsi. secundo qꝛ licet positiuus sit vnus secundum se. tamen per compationem ad superlatiuum et ad comparatiuū est diuersus. eo ꝙ ab eo diuersimode foꝛmantur. tertio qꝛ si dixisset primo videretur ꝙ esset positiuus secūde declinationis tantū vel terne tantū. et ad denotandū ꝙ est secunde vel tertie dicit ī plurali primis. Est adiectiuis. d. ꝙ adiectiua que significant illud qđ potest augeri vel minui recipiunt comparationem. Declinat terna. ponit aliā additionem et dicit ꝙ positiuus aut est secunde declinationis aut tertie. et ratio huius est qꝛ pris. et pe. he. dicunt ꝙ nulla sunt adiectiua quarte et quinte: sed solum secunde vel tertie. Sed videtur male dicere qꝛ non solum est secunde vel tertie īmo et prime. vt patet bonus bona bonū/ ratō quare non ponit est duplex. primo qꝛ talia adiectiua sunt prime declinationis solum in feīo sed in masculino et neutro sūt secunde. quare rōe pluralitatis et dignitatis dicit solum secunde et tertie. secundo qꝛ non curat de positiuo nisi prout foꝛmantur ab ipso cōparatiuus et superlatiuus: sed non foꝛmantur a positiuo prime: sed secunde et tertie: vt patet iō de positiuo prime declinationis non fecit mentionem.

Si tibi declinet positiuum noꝛma secunde:
Taliter inde gradum debes foꝛmare secundum:
I breuies quam dat genitiuus et oꝛ. superaddes.

Determīat de foꝛmatione comparatiui et superlatiui. et d. primo ꝙ ꝯparatiuus foꝛmatur a genitiuo positiui secunde declinationis i. coꝛrepta ⁊ addita oꝛ. vt doctus docti doctioꝛ. Sed obiicitur de amicus qꝛ non facit amicioꝛ sed amicitioꝛ. Dicendum est ꝙ amicus facit pꝛopꝛie amitioꝛ sed causa differentie facit amicitioꝛ. De munificentioꝛ et magnificentioꝛ: dicendū est ꝙ non descendunt de munificus et magnificus: sed de munificens et magnificens quibus non vtimur.

Terne consimili foꝛmabunt moꝛe datiui.
Inde sinisterioꝛ et iunioꝛ excipiantur.
Et potis et nequam pꝛebent aliam tibi foꝛmam.

Dicit ꝙ quando positiuus est tertie declinationis comparatiuus foꝛmatur a datiuo positiui i. coꝛrepta et addita oꝛ: vt foꝛti foꝛtioꝛ. Inde sinisterioꝛ. ponit exceptionem quantū ad primā regulam de sinister: et quantum ad secūdam de iuuenis. primo dicit ꝙ sinister et iuuenis excipiuntur. sinister a prima regula. qꝛ deberet facere sinistrioꝛ et facit sinisterioꝛ. ratio huius est qꝛ antiquitus dicebatur sinisteri et tunc foꝛmabat̄ comparatiuus ꝑ additionem de oꝛ: vt sinisterioꝛ. sed tamen dicendum est ꝙ sinister facit duplicem gtūm et ab vtroqꝫ foꝛmatur comparatiuus. idē intelligendū est de dexter qđ facit dexteri vel dextri et facit trioꝛ vel terioꝛ. Iuuenis excipitur a secunda regula. qꝛ deberet facere iuuenioꝛ et facit iunioꝛ. et ratio huius est. qꝛ secundū pe. he. si diceretur iuuenioꝛ non posset poni ī versu cū totū sit bꝛeue: sed dicimus iunioꝛ ꝑ sincopā. Et potis. ponit doctrinā ⁊ d. ꝙ potis et neq̄ꝫ habent diuersam foꝛmationem quidā glosant a regula data de cōpatio

ſ3 male.q2 ſcd̉3 priſ.potior bñ formaṫ de poti addita or fit potior. Alii glo.aliã a iuuenis ꝛ ſiniſtri q2 iunior ẽ magis iuueuis ſ3 potior nõ magis potis ſ3 iſtd̉ nõ fuit de intẽtione actoris.etiã ponit neq̃: et nequior eſt magis neq̃ q̃r non v3.ꝓpter qd̉ dicendũ eſt aliṫ ꝙ potis et neq̃ prebent aliam formationẽ inter ſe.ita ꝙ potis babet aliam formatõnẽ q̃ neq̃ et ecõuerſo.ita ꝙ aliã nõ facit diuerſitatẽ reſpctũ alioꝝ ſ3 reſp.ſui et quõ hẽat aliã formatiõ3 ecce quia potis bene format potior a datiuo i.correpta et addita or ſed non idem ſignificant potior et potis.quia potis idem eſt ꝙ potens.et potior idem eſt ꝙ melior.et comparatio fit in omnib9 caſibus generalibus tamẽ poſitiuum non inueniṫ in plurali.neq̃ eſt irregulare voce. quia neq̃ cum ſit indeclinabile non bene poteſt formare nequior ſecundũ artem tamẽ eſt regulare q̃tum ad ſignificationem quia nequior eſt magis neq̃ quare patet ꝙ inter ſe habẽt diuerſas formatões ſed neq̃ eſt regulare in ſignificatione et irregulare voce potis autẽ regulare voce ꝛ irregulare ſignificatione.

Verbum quandoq3: vel que ſunt prepoſitiue.
Voces andiui: ſupplere vicem: poſitiui
Forme conſimilis aduerbia ſepe videbis.
Participans iungis: quod tunc pro nomine ſumis.
Detero poſt extra pridem q3 vel ante vel infra.
Intra vel citra ſapiens vltra prope ſupra.

Hic determinat de non vero poſitiuo ſed loco poſitiui poſito.dicens ꝙ verbũvel prepoſitiua vox aduerbium et ꝑticipiũ ſumptũ pro noĩe ſnpplent aliquando vicem poſitiui ꝛ ponit exemplum qñ dicit detero et in aliis ſequentibus que ſunt illa que ſupplent vocẽ poſitiui.detero ſignificat empirer galice.

Vſq3 ſecunda tenens ſuperantem de genitiuo.
Sic format iungis.ſ.atq3 ſimus ſuperaddis:

Superius actor determiauit de formatõe compatiui.hic determinat de comparatõne ſuperlatiui a poſitiuo ſecunde declinationis et ponit regulã.d. quando poſitiuus eſt ſecunde declinatõis ſuperlatiuus formaṫ a genitiuo ꝑ additionẽ de ſ. et de ſimus vt doccus docti addita ſ et ſimus fit doctiſſimus. Primo nota ꝙ per hoc ꝙ dicit ſimus addẽs oſtendit ꝙ ſuperlatiuus ſuperat poſitiuum in duabus ſillabis.et rõ huius eſt.quia comparatiuus ſuperat poſitiuũ in vna ſillaba et ideo ſuperlatiuus debet ſuperare poſitiuũ in duabus ſillabis eo ꝙ ſuperat cõparatiuũ in vna. Sed obiicitur de munificus et magnificus et maturus quia facit munificentiſſimus et magnificentiſſimus et maturim9 quare non v3. Dicendũ eſt ꝙ ſicut dicit pri.iſti ſuperlatiui non deſcendunt de munific9 ꝛc.ſed deſcendunt a poſitiuis antiquis vt viſum eſt de comparatiuis ꝛ adhuc retinem9 illam antiquitatem quare non valet.

Cum tenet r.rectus: rimus eſt illi ſociandus.

Dicit ꝙ nomina terminata in r.que recipiũt compationem formant ſuperlatiuũ a nominatio per additionẽ de rimus vt niger addita rimus fit nigerrimus/.primo notanđ ꝙ dicit r.vt ſignetur dr̃a inter noĩa terminata in r.et in us quia termĩata in us faciunt ſuperlatiuũ per additionẽ de ſimus.ſed terminata in r.faciunt rimus.ſecundo quia nomina in us terminata faciunt gtũm equalẽ noĩatiuo .ſed noĩa terminata in r. faciunt indifferenter vt viſum in ſecunda declinatione quia aliquando gtĩ ſunt equales noĩatiuo vt niger nigri aliquando ſupant vt aſperi.et ideo dat eorum formationẽ in ntõ quã tum ad ſuperlatiuũ. Secundo notandũ ꝙ quidã habent er.ſed male quia non haberemus regulam quare ſatur facit ſaturrimus .et propter hoc debemus habere r. Sed obiicitur de dexter et ſimiſter. Dicendum eſt ꝙ ſecundũ artem dicim9 dexterrimus ꝛ ſiniſterrimus: Notandum eſt ꝙ ſecundum vſum dextimus et ſiniſtimus dicitur vt ꝓbat priſcianus maturus.etiam facit maturrim9 iuxta poſitiuũ antiquitus prolatũ ſe3 maṫ

vetus similiter facit veterrim⁹ quasi a positiuo veter.

In terna formo simus addens cum genitiuo.
Sed tamen ex recti sibi vult rimus associari

Ponit regulã et dicit ꝙ qñ positiuus est tertie declinatõis superlatiuus formatur a genitiuo per additõꝫ de simus vt fortis fortissimus et sic de aliis. Sed obiicitur de vetus qd facit veterrimus. Dicendum est ꝙ descendit a noĩatiuo antiquo veter quare nõ valet. vnde Non vetus ymo veter dici voluere priores Sed tamen ponit exceptiones et dicit primo ꝙ noĩa terminata i er faciunt superlatiuũ ꝑ additõꝫ de rim⁹ cũ noĩatiuo vt pauper pauperrim⁹. Primo notandũ ꝙ quidã habẽt r. sed male quia solũ termĩata ĩ er faciũt rim⁹ sꝫ si termĩatur in r. alia vocali precedẽte quam e faceret in simus vt memor memorissimus et propter hoc debemus dicere er.

Dant tibi quinqꝫ limus: quos signat nomine fagus.
Et sua composita.

Ponit exceptionem et dicit ꝙ quinqꝫ superlatiua accipiuntur per quinqꝫ litteras hui⁹ dictionis fagus faciunt in limus per f facilimus per a agilimus per g gracilimus per u humilimus per s similimus. Sed arguitur de humilimus non incipit ab u sed ab h: dicendum est ꝙ h non est littera et nota ꝙ debet scribi per duplicem l. primo q2 si haberet vnicam l. i ante l corripitur sed producuntur. vnde in alexandro monstroqꝫ similima fati. vnde quidam In limus quinqꝫ dat fagus cetera linque.

Dat remus supra, cui post sociatur et extra
Solus erit minimus. faciunt rimus prope magnus.
Datqꝫ timus citra, bonus, intra, iungitur vltra.
Infimus est solus. de pridem sit tibi primus.

Ponit superlationes irregulares et est exceptio quantũ ad illa quorum positiuus declinatur et dicit ꝙ supra facit suprem⁹ ⁊c. deinde cum dicit ꝙ minimus est solus intelligẽdum est in terminatione cũ nullus alius suplatiuus terminet̃ in nimus. magnus et prope faciunt rimus. deinde dicit ꝙ citra bonus extra intra et vltra faciunt superlatiuos in timus vt citra citim⁹ bonus optimus. infra infimus et est solus in terminatiõe quia nullus superlatiuus terminatur in fimus nisi infra. de pridem primus. et nota ꝙ primus vnomodo est nomen ordinale nec debet dici tunc alicuius gradus vt si dicatur iste venit primus. aliomodo est superlatiui gradus quãdo significat excessum ꝑlalitatis. vltra quod impossibile est trangresdi vt si dicatur primus hominũ.

Res bona, res melior, res optima, res mala peior.
Pessima, res magna, res maior, maxima rerum.
Parua, minor, minima, dic multus plurimus, addens.
Plus pluris neutro, totum plurale teneto

Ponit irregularitatem quãtũ ad comparatiuũ et suplatiuũ. plus addit aliam cõparatione aliis cõparationibus. quidam dicunt ꝙ facit pluris ad differentiam huius aduerbii plus. Sed male dicunt propter hoc sciendum est qd scdm actorem istũ plus caret masculino et feminino in numero singulari et hꝫ tantũ duas terminatões plus et pluris ita ꝙ plus in noĩatiuo accusatiuo et vtõ et in genitiuo pluris q2 in genitiuo pluris solum reperitur vt declaratum fuit superius ⁊ debet poni in comparatõe tantum in neutro genere scilicet in nominatiuo accusatiuo et vocatiuo non autem in aliis casibus.

I vel u si preit us sequitur magis et positiuus
Ant u si preit is: tenuis fiet tibi testis.

Ponit comparationẽ irregularẽ in qua deest comparatiuus in propria voce. sed tamẽ

suppletur .d. q nomen terminatum in us i precedente us vt pius vel u vt arduus caret comparatiuo sed nos supplemus per magis et per positiuū.vt pius magis pius. Nota q prisc.reddit ratōz hui⁹ regule.d.q hoc est propter regulas repugnātes.prima est q qñ i.ponitur inter duas vocales debet sillabificari cum vltima vocali vt maior peior. Alia regula est q compatiuus debet excedere positiuū vt doctus doctior.vnde si diceremus pior in comparatiuo de pius tunc pior erit dissillabum et debet esse trisillabū qz dz superare et ideo cum in talibus inueniantur regule repugnantes quarū vna non est fortior altera ambe quassantur.sed fit circulocutio per positiuum et hoc aduerbiū magis. Sed obiicitur de tenuis rubeus et similibus et videtur q sic deberent facere compatiuum quia posita eadem causa ponitur idem effectus . sed in istis noibus et similibus est eadem causa que in predictis quare ꝛc. Oppositū patet per prisc.primo maioris vox est aer tenuissim⁹ ictus.pe.he.exponit vox tenuis in astringendo tenuior in formādo tenuissimus in emittendo quare pz per pe.he.q tenuis facit tenuior.quidam soluunt per additionē versus: Aut u si preit is tenuis fiet tibi testis.sed male :quia remanet instantia de rubeus idoneus et similibus propter qd dicedū est q tenuis secūdū artem facit tenuior et rubeus rubeior .et sic de aliis et hoc apparet per pe.he.qui nullam facit mētionē de talibus quia posita causa repugnante in aliquo debet teneri effectus.sz dicim⁹ tenuia licet i ponat̄ inter duas vocales et proprie vt visum est in declinationibus q faciūt i tantum faciunt a in neutro genere proprie.propterea cum tenuis faciat tenui in ablatiuo facit tenuia in ntō nec sillabificatur cum vltima vocali et sine repugnantia possumus dicere tenuis tenuior nec erit repugnātia si i sit vocalis.ad rationē cū dicit̄ posita causa ponitur effectus verū est posita causa necessaria sed hec nō est necessaria sed magis voluntaria quare non est necessarium q teneat in omnibus. Si obiicitur de istis noibus proprius propiti⁹ quia habent cōparatiuū ppior et ppitior. Dicendū est q debem⁹ dicere proprior et ppitior scdz artem.et formant̄ a gtō per remotōz de i vt dicit saluianus . vnde versus Nomen in is vel in us.qd comparat cū magis adde. Propitius proprius tu legis absqz magis.

Voce gradus medii superant primos:nisi quini.
Junior et maior peior prior et minor ista.
Et non plura sui⁊ equalia sunt positiuis.

Ponit cōditōz respectu comparatiui.et dicit q comparatiuus supat positiuum suū vna sillaba.preter quinqz ratō quia comparatiuus format̄ a positiuo per additionē de or et ideo semper superat positiuū.si autem queritur quare nō excedit in istis supradictis .

Dicendum est q talia sunt irregularia quia aliquando supant vna sillaba vt detero deterior .aliquādo in duabus vt infra inferior.aliquando in tribus vt post posterior.aliquando sunt equalia.vt pridem prior.aliqñ in min⁹ vt multus plurim⁹ et ideo voluit facere mentionē Sed obiicitur qz pauperior hz quattuor sillabas sed pauper duas tantū ergo cōparatiuus regularis excedit positium in duab⁹ eodēmodo de felix . Dicendum est q comparatiuus excedit positiuū in vna sillaba.intelligendū est in illo casu quo formatur a positiuo vt pauperior format̄ a paupi qd est trisillabū.silr felicior a felici.

Credo gradus summos collatis connumerandos.
Si gradibus summis fiet collatio debet.
Rebus in excessis excedens participare.
Congrua non est hec fortissimus est leo lincum

Ponit quoddam notabile in generali de suplatiuo ꝛ dicit primo q si aliqua compātur per superlatiuū debent esse eiusdē gnīs et eiusdem nature ꝛ spēi.d.ergo sic credo grad⁹ summos id est illa q per grad⁹ sūmos comparant̄ esse cōnumerandos collatis.i.eiusdē spēi vel nature. Si gradibus specificat dicens q si aliqua comparātur inter se p suplatiuum gradū illa duo debent conuenire in spē quia debent participare eandem speciem

vnde actor subiungit leo est fortissimus lincū est incongrua quia leo ⁊ linx sunt diuerse spēs.eodēmō pōt dici de ista sortes est fortissim⁹ asinoꝝ. Et hec de.iii.ca.dicta suffitiāt.

In quantum potero de nomine quolibet in quo
Ponatur genere:presens est cura docere.

Superius actor determiauit de cōparatione.hic determinat de genere scd̄ʒ qd̄ ꝓmisit in prologo et duo facit.primo ꝓponit.scd̄o ꝓsequit̄.scd̄a sed q₂ dicit primo pn̄s cura*i.presens intētio est docere de quolibet noīe cui⁹ gn̄is sit.prīo no. dicit de quolibet noīe sed noīa sunt infinita et de infinitis nō est scīa q̄r male dicit.dicē/dum ꝙ aliqn̄ fit distributio ꝓ speciebus tm̄ sicut.di.philosophus primo topicoꝝ ꝓposi/tum quidē negocii ē methodū reperire in qua possum⁹ sillogizare in omni ꝓbleumate et sicut expositores dicūt nō intelligit de quolibet probleumate ī nūero sed in spē eodē modo actor intelligit ḋ quolibʒ noīe nō in nūero sed in specie/scd̄o nota ꝙ per hoc ꝙ.d. inquātū potero tangit dificultatē generis sed aliquid dr̄ dificile tribus modis .primo q₂ cause sunt dificiles ad cognoscendū et istomō dr̄ regimē dificile propter modos significādi qui sunt dificiles ad cognoscendū.secūdomō dr̄ dificile nō per causam sed ꝑ cōfusionem q₂ noīa sunt cōfusa et ideo cū qd̄libet nomē habeat suū genus de cōfusiōe ad certificationē redigere est dificile de quolibet noīe cuius generis sit.tertio quātū ad vsū quia antiqui attribuūt vnū genus vni dictioni. Alii aliud sicut quidā dicebāt hec dāma et alii hic dāma ⁊ quia illud quod subiacet vsui ē dificile redigere ad artem ꝓpter istas cās dr̄ capl'ʒ de genere dificile ideo dicit inquātum potero.

Sed quia per sexum mulierum siue virorum.
Noscuntur propria:non est mihi dicere cura

Et primo ponit regulas gn̄ales dicens ꝙ cura id est intētio est docere de ꝓpriis noībus mulierū siue virorū que cognoscuntur per sexū. Nota ꝙ vnū simile ducitur ad cognoscēdum aliud simile.ideo si obiicitur de aliquib⁹ noībus alicuius spēi ꝙ hōis sicut bucifal quia nō excipitur a regula de termīatis in al recurrendū ad talē regulā quia subiacent isti regule.vnde debet glosari propria virorū.i.habētia sexū virilē sicut viri et ꝓpria mulierum .i.habentia sexū muliebrē sicut mulier cognoscuntur per sexum cura non est mihi dicere de talibus et sic comprehenduntur alia similia noīa.

Attendas hominum que nomina siue locorum
Hec sexu gemino sua deriuata locanto.
Et si diuisim tibi declinatio monstret.
Vt grecus greca tanto leuius tibi fiet.

Ponit regulam de noībus deriuatis dicens ꝙ noīa appellatiua a ꝓpriis hominū vel locorū deriuata sunt cōis generis.hec sexu gemino sua deriuata locanto.i.locent .Sed notandū ꝙ ratio regule huius est quia noīa deriuata a noībus locorū vel virorū non signant illud nomen loci vel viri sed significāt illos quibus cōpetit habitare in tali loco vl' pertinere ad virū et talis pōt esse masculus vel femella ideo talia important vtrūqʒ sexū vt ab herem⁹ dr̄ heremita.i.aliquis vel aliqua habitans in heremo a prisci.priscianista aliquis vel aliqua pertinens ad pris.vel ḋ eius secta existens vel de eius gn̄e . Sʒ obiicitur de heremus q₂ non est nomē ꝓpriū quare nō poterit ab isto tale nomē deriuari. ergo actor est diminutus. Dicendum est ꝙ duplex est ꝓpriū scilicet per impōnem ⁊ ꝑ appropriationē et licet herem⁹ nō sit propriū per impōnē tamē est ꝑ appropriationē:nā appropriatur tali loco/.secundo obiicitur de leuita quia descendit a ꝓprio nomine vt a leui et tamē est masculini gn̄is.ergo regula nulla. Diceudū est ꝙ leuita pōt dupl'r considerari vel ꝓ illo qui descendit a genere leui et tūc est cōmunis gn̄is per istā regulā .vel potest accipi pro noīe officii et tūc solū est.m.generis quia solū competit maribus per illam regulam. Quedā sunt opera.vnde qn̄ dr̄ leuita.te per vnū articulū tantū penultia

producitur. vnde in accentuario Inter leuitas absit leuitas vitiorum. tertio obiicitur de priamides quia dicitur de priamus et tamē nō est cōis generis. sed m. g. ergo ꝛc. Dicendum est ꝙ hoc est sub gemino sexu et pōt intelligi quattuor mōis quia vel sub duob⁹ articulis in vna termiatione vt hic et hec heremita. vel sub duob⁹ articulis et duabus terminationibus vt priamides et hec priamis vel nullis articulis et trib⁹ termiationibus vt grecus. ca. cū. a grecia roman⁹. na. nū. a roma vel duab⁹ termiationib⁹ et tribus articulis vt hic et hec mediolanensis et hoc mediolanense et de oībus istis actor intelligit.

Quedam sunt opera solis maribus adhibenda:
Quedam femineis / quedam dat sexus vterqȝ
Inde genus poterit per nomina multa patere.

Ponit vnā regulā. di. ꝙ noīa ptinētia ad officia viroꝝ sunt ma. g. vt papa epūs. nomia pertinētia ad officia mulierū sunt. f. g. vt nutrix t obstetrix. et noīa ptinentia ad officia virorū vel mulierū sunt cōis. g. vt pincerna et lixa. Nota ꝙ ratio regule est qꝛ talia non significant officia. sed adimplētes tale officiū qꝛ noīa significātia officiū sunt ma. gnīs vt papatus et epātus et qꝛ adimplens tale officiū est vir vel mulier. ideo si tale nomē sit tantū pertinēs ad virū est ma. gnīs si ad mulierē tm̄ est f. g. si ad vtrūqȝ est cōmunis. g. Sed obiicitur quia regere ducatū ptinet ad virū et ad mulierē et tamē dux non est cōmunis generis. ergo regula nulla. Dicendū est sicut dictū ē superius qꝛ iportat vtrūqȝ sexū hoc est quattuor mōis. qꝛ vel sub vna termiatione vt pincerna vel sub duab⁹ vt dux et ducissa abbas abbatissa vel aliis modis si inueniantur ꝛc. tertio obiicitur de hoc noīe persona quod est nomē officii et ptinet ad viros tm̄ tamē est. fe. gnīs. vnde persona idē est ꝙ curatus quare regula non vȝ. Dicendū est ꝙ persona pōt accipi duplr̄ pro psona habente tale officiū et sic est ma. gnīs. et pōt accipi pro indiuidua substātia creature et tunc est fe. ge. Item obiicitur de primas quia ptinet ad vtrūqȝ sexum et tm̄ est. m. g. dicit hic abbas pone boreas primasqȝ gigasqȝ / vnde primas est ille vel illa qui vel que ē primus vel prima in populo et sic est cōis generis et potest significare psonā habentem officium sicut episcopatum vel archiepātū qui habet alios epōs sub se et isto modo ē. m. g. de primas qđ significat dignitatem loqtur actor iste qn̄ dicit hic abbas ꝛc.

Que fiunt propria fluuiorum pone marina.
Nominis arborei vis hec sibi vult sociari.
Pro mare pone siler dumus rubus ac oleaster.
Proficit ad vitem siler hic: siler hoc ad odorem.

Ponit regulā de noībus fluuiorū dicens ꝙ nomina propria fluuiorū sunt. ma. generis vt separia et est fluuius clare vallis que sancti maxanxii opidū nūcupatur. irrigat autē illam vallē vberrimā. et pisce truta salmonio guttis distincto puniceis exuberat. et ratio est qꝛ fluuius dr̄ a fluendo et est sua generalis opatio et qꝛ fluere se habet per modū vel in rōne agentis ideo fluīa dicuntur esse ma. ge. secūdo no. ꝙ dicit ꝓpria et per istam remouētur noīa ista. s. aqua et similia que nō sunt ꝓpria sed appellatiā. Propria debēt intelligi per impōnē et ꝑ hoc remouentur ista noīa dirtema vrtia et camerina que non sunt propria noīa fluuiorū per impōnem. Nominis arborei. ponit regulā et d. ꝙ vis nominis arborei vult esse fe. generis vt hec pomus pirus. Nota primo ꝙ ratio hui⁹ est. qꝛ talia noīa sunt fe. ge. qꝛ arbor est mater sui fructus et hoc mō se habet in rōne patientis et quia feīum genus accipitur a qualitate passiua ideo ista pomus pirus sunt fe. generis potius ꝙ̄ alterius. Sed obiicit̄ de hoc qđ est buxū dr̄ ꝙ nō significat arborem viuētē sed ramū cesum et hoc patet per hos versus. Buxus cū crescit buxū dum crescere nescit. Sed obiicitur de hoc qđ est vimen et vimētū quia talia sunt noīa arboris et tamē sunt neutri generis nec actor excipit. ergo male. Dicendū est ꝙ actor intelligit de noībus significantib⁹ spēs arborū et ꝓpter hoc remouētur ista noīa vimē et vimētū vimē ē quelibet arbor flexibilis. vimentū est congregatio viminū. Sed obiicitur contra actorē qꝛ

excipit dumus et rubus et tamē nō significāt spēs arborū.ergo male excipit qꝛ non itelligit solū de noibus significātibus arborē sed gña.hoc idē dicit pri.ꝙ sunt ponēda inter noia significantia arborum spēs Dicēdum est ꝙ dumus pōt accipi pro arbore et sic excipitur hic.aliomodo pōt accipi pro congregatōe arborū et sic nō excipitur hic.Similiter dicatur de hoc noie rubus.Oleaster est oliua silūestris ꝛ dicit ysidorus ꝙ si ramus oleastri inseratur supra ramū oliue parit fructū sicut oliua.Proficit ad vitem.quidā habēt hunc versum et quidā non.siler est quedā herba et vocatur eius semē ciunū Hugo papias tamē dicit siler est genus virgulti vł legumīs subdit post modū.siler fluuius iuxta salernū.prisc.hoc siler.ris.terre fetus.

Angelicum nomen dabit hic.Sed dicito neutra.
Plurali numero cherubin seraphinqꝫ beata.
Est cherub et cherubim cherubin:seraphin seraphimqꝫ.
Atqꝫ seraph.
Hecqꝫ dabit virtus dominatio siue potestas.

Ponit regulam de noibꝰangelorū et dicit ꝙ nomina angelorū sunt.m.ge.vt michael et datur tam de propriis ꝙ̄ de appellatiuis. Sꝫ dices quomō sunt m.g.cū nō habeāt sexum per quē masculinū genꝰpossit cognosci.Dicendū est ꝙ sūt ma.g.et hoc ꝓpter duo primo qꝛ angeli importāt officiū nūciandi et hoc apparet qꝛ angelus dr̄ ab ana qđ est sursum et gelos quod est nūciatio vel ab agyos quasi sine terra qꝛ celestis est.et a terrena fece seiunctꝰ.vnde angeli sunt imateriales et appēdiciis materie nō obnoxii.Idcirco cū vnus alterū alloquit̄ ꝑ distantiā localem nō impeditur et qꝛ nūciatio est q̄dā actio ab illa virtute actiua a qua ꝓcedit nūciatō nos excerpimꝰ modū significandi masculini generis. Alia rō est qꝛ eo pacto imponimꝰ voces ad significādū quomō rē cōcipimus et ymaginamur sic est aūt ꝙ angelos ymaginamur in sexu virili ꝗuis sexati nō sint.idcirco hoc nomē angelus sub masculino accidēte imponimꝰ.Sed dicito neutra videtur ꝙ actor sit supfluus qꝛ cherubim et cherub silr̄ seraphim et seraph tenēt regulā.ꝓpter qđ sciendū est ꝙ actor hic ponit ad drām ostendēdā qđ est inter cherub et cherubim.pro primo qnod est.m.pro cherubi qđ est neutrū et seraph et seraphin pro neutro.ad euidentiā huius debemꝰ notare ꝙ drā est inter ista noia qꝛ possumꝰ dicere ntō hic cherub huiꝰ cherubis huic cherubi et sic in plī.vnde possumꝰ dicere ntō hic cherubī scriptū ꝑ m.indeclinabile est tam in singulari ꝙ̄ in plī.et ista duo sunt sinonima qꝛ signāt quālibet angelum illius ordinis.et sic possumꝰ dicere sancte cherub ora pro nobis et sancti cherubim orate pro nobis.vel possumꝰ dicere in plī tm̄ plꝛ ntō hec cherubī scriptū per n.et tunc significat ordinē illorū angelorū.et sic ista excipiuntur ab ista regula Angelicū nomē dabit hic.et nō prima qꝛ bñ tenēt regulā et eodēmodo dicendū est de seraph et de seraphī scriptū per m.et etiam de seraphin scriptū per n.vnde versus. N chorus angelicus m. denotat angelus vnus.Hecqꝫ dabit virtus.ista excipiūturqꝛ sunt fe.ge.vnomodo sūt ꝓpria et sic signant ordinē et sic excipiūtur.aliomō sunt appellatiua et sic nō ponūtur hic vnđ.ix sunt ordines angeloꝝ.seraphin.cherubī tronꝰ.principatus.dñatio.potestas.virtus.angelus archangelus.vnde sciendū est ꝙ triplex est ierarchia supercelestis.celestis et subcelestis.Ierarchia supcelestis est pulchritudo diuina vt simpla et optima ꝛ consūmata.Jerarchia subceleſtis est creaturarū rationabiliū ordinata potans et subditis debitū retinēs principatū Jerarchia celestis est sibi curarū et debita obsequii plenitudo et istas descriptiones tradit beatus.Augꝰ.vnde ꝑ istas tres descriptiones habētur tres principales ordines angelorū quorū quilibet pōt diuidi in tres.et sic sunt nouē quorū sufficientia sic habetur.qꝛ aut ibi est plenaria actiō aut ꝑfecta dilectio aut perpetua ꝑfectio si primo mō sic sunt cherubī.si scđo mō sic sunt seraphī.si tertio mō potest cōsiderari tripliciter aut presidendo aut impando aut residendo. Si primomō sic sunt dñatōnes.si secundomō sic sunt virtutes.si tertiomō sic sunt ꝑtātes Aut possunt cōsiderari ꝓut mittuntur et hoc est duplr̄ qꝛ aut deferendo aut consiliū dando.si primo modo sic est princi

patus. si secundo modo sic est duplex aut uni aut pluribus. si primo modo sic sunt archangeli. si secundo modo sic sunt angeli quia mittunt pluribus ad consulendum.

Idola dicta dei dant hic. gerit hec dea dictum.

Ponit unam regulam que talis est quod nomina significantia ymagines deorum dicta sub nomine deorum sunt ma. generis. unde de ymagine beati nicholai possumus dicere nicholaus. Similiter nomina signantia ymagines dearum sunt fe. generis ut maria catherina. Notandum primo que sit ratio regule que talis est. quia est repre[s]entare suum signatum eodem modo quo se habet illud signatum et quia talia significata sunt masculina quantum ad deos feminina quantum ad deas. dicitur notanter sub nomine deorum ad removendum palladium quia quamquam fiat propter deam non tamen est ymago que dicatur dea propter hoc dicit notabiliter ydola dicta dei id est ydola que dicuntur dei vel dee.

Nominibus volucrum nequit (ut credo) generalis.
Norma dari: tamen est nature sexus in illis
Hec (nisi gallina vel gallus) sunt epichena.
Articulus namque sexum dabit unus utrumque.
Masque columbus erit. muliebre columba tenebit.

Ponit regulam de illis que habent genus incertum. d. quod certa regula non potest dari de nominibus volucrum vel avium postea dicit quod sunt epichena. Primo notandum quod dicit quod certa regu. non potest dari de nominibus avium. postea dicit quod sunt epichena si non potest dari in speciali quare dicitur quod sunt epichena. Sciendum quod duplex est genus certum et incertum. quantum ad genus certum non potest dari. quantum ad incertum bene potest dari quia epichenum genus est incertum. secundo notandum quod potest dari regula generalis verum est ut unus articulus debeat preponi ut masculinum vel femininum. Tertio notandum quod epichenum genus et illud quod est commune differunt propter quattuor. primo quia epichenum genus competit parvis animalibus. commune vero magnis ut bovi. Secundo quia epichenum sub uno articulo importat utrumque sexum. commune vero sub duobus. Tertio quia adiectivum additum communi restringit ipsum ad hoc quod teneatur totum pro illo cuius generis est adiectivum et cum dicitur bos albus. bos tantum tenetur pro masculo. si dicam bos alba tenetur pro femina sic non est in epicheno quia si dicatur aquila alba non restringit pro masculino vel feminino sed adhuc accipitur pro utroque. Quarto quia communi potest addi masculus vel femella dicendo homo albus vel homo alba sed epicheno non potest addi adiectivum nisi illius generis cuius est epichenum unde male dicitur aquila albus Sed queritur cuius articuli erunt nomina avium. Dicendum est quod genus cognoscitur quadrupliciter primo secundum naturam quia nos scimus quod illa que important masculum sexum sunt masculina et illa que important femininum sunt feminina secundum regulas. secundo secundum artem. unde lapis quamquam non importet sexum veruntamen est ma. g. per istam regulam Et que crescunt. Tertio cognoscuntur genera secundum quod auctores sunt usi. unde quia in tali genere inveniuntur talia nomina: ideo dicimus ipsa esse talis generis quarto quantum ad terminationes. unde terminata in a sunt fe. ge. ut domina ideo aquila dicitur esse fe. ge. similiter pacer dicitur esse ma. generis quia nomina terminata in er ut plurimum sunt m. g. unde versus. Ars tibi natura auctores hec noscere prestant. Sicut in arboribus fluviis fierique videmus Villis et nimphis maribus quos regula stringit. Gallus et gallina et columbus habent genus certum ut patet et hoc quia sunt aves domestice.

In triplici genere numeralia nomina pone.
Que sunt mobilia per se fiunt manifesta.

Dicit quod nomina signantia numerum sunt omnis generis ut quattuor et quinque. Sed obiicitur dualitas et milenarium significant numerum et tamen non sunt omnis generis ut patet. dicendum est quod intelligit de nominibus signantibus numerum in concretione et non in abstractione quare non valet. Que sunt. di. quod illa nomina que sunt mobilia ut unus. na. num. duo due duo

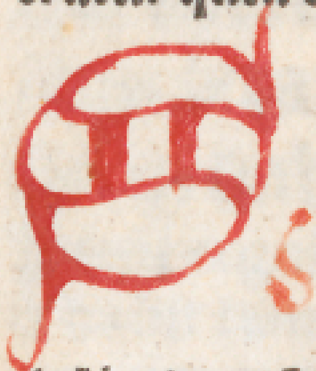
sunt manifesta per se cuius generis sint et iste versus respicit illam in triplici genere ꝛ similiter intelligitur in oibus adiectiuis vt bonus.bona bonum.

Barbara greca genus retinent:quod habere solebant

Dicit ꝙ noia barbara et greca retinēt gen⁹ qđ solebant vt troas clamis crater troezen quod est locale femineū thema quod est neutrum.

Debes in mente generalia dicta tenere.
Et sic excipere:quia non licet hec iterare
Debent ex omni norma generalia demi.

Dicit ꝙ tu debes habere in memoria illa generalia que dicta sunt ita ꝙ ista q̄ continē tur in regulis generalibus excipiuntur a regulis specialibus non tamen de ipsis sic ite tratur quia tu debes talia iterare in locis suis.

Sit tibi nomen in a muliebre.Sed excipe plura.

Hic ponit regulas speciales et dicit pmo ꝙ noia termiata in a fe.ge. sunt dicenda vt musa.primo notandū ꝙ cā hui⁹ regule est vsus .qꝛ noia termi nata in a sunt fe.ge.sed vsus mot⁹ fuit tali rōe qꝛ ista terminatio magis habet modū pacientis et qꝛ feium accipitur a qualitate passiua dicuntur talia termiata in a esse magis fe.ge.ꝙ̄ alterius Sed obiicitur de istis noibus a et lꝫ et si milibus que pris.excipit et actoꝛ nō facit mētionē quare nō vꝫ.Dicendū est ꝙ sunt neu tra et ratio hui⁹est tripler.pmo qꝛ a et lꝫ sunt lr̄e et imposite fuerunt pmo a barbaris sed oia barbara termiata in a indeclinabilia sunt neutra.et ideo a et lꝫ sūt neutra/secū do quāꝙ̄ de se nihil significant tamē signant prout sunt elemēta et indifferenter se hn̄t ad virtutem actiuā et passiuā et ideo dicūtur esse.n.generis.tertia ratio est qꝛ dicit pe. he.ꝙ talia sunt fixa et stabilia et fundamentū scie et quia neutrū gen⁹ dicit rei essentiā stabilē et firmā ideo melius dicunt.n.g.ꝙ̄ alterius et quādo dr̄ ꝙ actoꝛ nō facit mentōꝫ ergo est diminut⁹.Solutio qꝛ ipse intelligit de voce significatiua.vnde dicit sic.Sit ti/ nomen in a.et notanteꝛ dicit nomē quare nō vꝫ.Sed excipe.ponit exceptōꝫ et dicit .tu debes excipere plura ab ista regula.nota ꝙ debemus glosare plura tripliciter.pmo ex cipe plura q̄ excipiuntur in regulis generalibus.vel plura que sequunt vel plura ꝙ̄ ego excipiā.Sed obiicitur de istis nominib⁹ arma et menia et de similib⁹ de quib⁹ actoꝛ nō facit mentionē ergo male.Dicendū est ꝙ sunt neutra et hoc tripliciter.pmo per istaꝫ regulam Sed a debes.qꝛ ista que terminantur in a in pl̄i sunt neutri gn̄is et ppter hoc actoꝛ voluit facere mentōꝫ cū possint haberi per regulas supꝛadictas.secūdo qꝛ dicit ac toꝛ ꝙ nomia terminata in a sunt fe.generis et in isto casu in quo sit recta impositioꝛ qꝛ non facit arma in singulari sed in plurali et ideo arma nō subiacet regule et sic đ aliis tertio quia regule de genere se extendunt solum ad numerū singularem et non ad plu ralem sed in illis que carēt numero singulari debem⁹ fingere ꝙ habeāt singulare sicut apparet capitulo de deponētib⁹ qꝛ in talibus opoꝛtet fingere ꝙ habeant vocē actiuā iō volumus scire arma cuius generis sit nos debemus fingere ꝙ habeat singulare et dice re hoc armū et est neutri ge.per istam regulā.Um neutrum.similiter debemus fingere de menia ꝙ habeat singulare et habebit hoc mene et est neutri generis per istā regulā Neutrum nomen in e.eodēmodo intelligendū est de similibus.

Quod declinatum dat tertia:sit tibi neutrum.

Ponit exceptionē et dicit ꝙ noia tertie declinationis terminata in a sunt neutri gene neris vt dogma crisma Sed notandū ꝙ talia secūdum psido.sunt nota eo ꝙ habent no bilem patrem scꝫ grecos et ignobilem matrē scꝫ latinos vel declinatōꝫ latinā/obiicitur de planeta cometa et cirotheca quia cirotheca est neutri generis ꝛ pme declinationis et planeta cometa sunt ma.g.et declinationis pme nec actoꝛ excipit.ergo male.Dicē dum est ꝙ cirotheca est fe.ge.vnde si inueniatur in neutro debet decliuari hoc cirothe cum .et dicitur a ciros quod est manus et thesis positio quasi manuū repositō alio noie

dicitur manutheca. de planeta quidam dicunt ꝙ est nomen stelle erratice et ideo est m. generis cum errare sit qualitas actiua a qua accipitur masculinum genus. sed quia luna et venus sunt stelle erratice et tamen sunt feminini generis ideo male dicunt. propter hoc soluitur tripliciter. primo quia planeta est nomen grecum et ideo actor non curauit excipere. secundo potest dici ꝙ est masculini generis quia planeta fuit propriū nomen filii iouis qui errauit per vniuersum mundum. et per transsumptionem planeta appropriatum est stelle erratice et adhuc est masculini generis. tertio dicendū est ꝙ planeta est nomen pertinens ad officium. planeta dicitur a planos grece quod est errare latine. et quia errare magis competit maribus ideo dicitur m. g. quia errare importat virtutem actiuam. de cometa dicendum est ꝙ est nomen grecum et propter hoc nō ē obiiciendum. vel est dicendum ꝙ est nomen impressionis metheorologice importans officiū et designat mortem principis secundum ꝙ dicit ysidorus si appareat cum ense: si vero appareat cum comis sterilitatem significat: et quia importat officium pertinēs ad mares. ideo potius est masculini generis: et ideo noluit ponere. Postea obicitur de istis nominibus osanna alleluya que sunt neutra nec actor excipit ergo male. De osanna dicendum est ꝙ est nomen hebreum et ideo non est obiiciendum. vel potest solui per hoc ꝙ dicit plura ꝙ̄ extra. intelligendo per hoc ꝙ dicit manna cum vtrūqȝ sit hebreum. vel dicendum est ꝙ secundum Petrum helie osy est interiectio obsecrantis et anna qđ est salua. vnde osanna valet idem ꝙ obsecro salua. De alleluya dicendum est tripliciter vel ꝙ est nomen hebreum et ꝙ intelligatur per manna. vel est dicendum ꝙ componitur a nomine dei ineffabilis. s. ya. propter quod non est obiiciendum. Alleluya quinqȝ modis exponitur. secundum gregorium idem est ꝙ saluum me fac deus. secundum hieronimū cantate deo laudes. secundum augustinū pater filius et spiritussanctus. secundum Joh. crisostomū vita lux salus sit deo. secundum vg. z papiam laudate deum. vnde versus. Alleluya modis exponitur pluribus istis. Secundum gre. al saluum lelu: me fac deus. secundum hieronimum. ya deo laudes lu. dicit aleqȝ cantata. secundum augu. Ale pater lu. filius ya spiritussanctus. secundum Jo. crisostomum. Aleqȝ lu vita datur dixit ya qȝ saluum. secundum vg. Allelu. cantate dominum sonat quoqȝ ya.

Deriuatiua decet et compositiua notare.
Nomina signari debent simul officiorum:
Si sexu gemino iungunt sua significata
Omnibus his hic et hec iungetur: et hac ratione
Quod colo componit commune locare decebit
Quodqȝ facit gigno: pincerna lixaqȝ iungo
Aduena siue scitha. sed si mas presit in istis:
Vt grecus tubicen erit tantum a muliebre.
Si solis maribus detur: hic tenet vt patriarcha.
Non est verbigena: nisi christus vera sophia.

Repetit actor regulas superius datas vt addat. et ponit tres regulās dicens ꝙ nomina deriuata et nomina composita et nomina officiorum si sua significata possunt conuenire gemino sexu sunt communis generis. vt hic et hec leuita. Primo notandum est ꝙ videtur actorem esse superfluum quia ponit istam regulam Attendas hominum que nomina siue locorum. Dicendum est ꝙ non est superfluus quia repetit istam regulam propter tria. primo vt melius memorie commendentur et sic ad firmiorem memoriam habendā. Scđo repetit qꝛ dederat istas regulas generaliter quantū ad quālibet terminationem: hic repetit quantum ad nomina terminata in a. Tertio repetit istam regulaȝ:

vt addat nomina deriuata et composita sub gemino sexu vt legista iurista et composita de gigno et cōposita de colo de quibus non fecerat mentionē quare non est superfluus Et hac ratione addit et dicit ꝙ composita de gigno secundum istam regulam et cōposita de colo qꝛ eorū significata vtriqꝫ sexui cōpetunt sunt communis generis vt hic ꝛ hec celicola et francigena:. Nota ꝙ non solum intelligit de compositis de gigno et de colo sed de omnibus compositis que iungunt sua significata sexui gemino: vt romipeta. sed obiicitur de isto nomīe aurigena quod componitur de aurū auri et gigno is. quod est solum ma. generis. similiter nubigena. Dicendum est ꝙ talia secundū rectam impositionem sunt communia et propter hoc non excipit. sed tamen dicendū est ꝙ talia sunt ma. generis quia nullus fuit genitus ab auro nisi perseus: et nullus a nube nisi erictonius. et secundum fidē nostram nullus fuit genitus a verbo nisi christus. Pincerna. ponit exempla. quasi penu cernens. Lixa ponit. qꝛ dicit pris. ꝙ tantū est m. g. verum est secunduꝫ vsum suum: et qꝛ viri aliquando portant aquā aliquādo mulieres ideo est cōis generis et dicitur a lixos quod est aqua et exemplificat de deriuatis. Aduena dicitur de aduenio et ethimologisatur quasi aliunde veniens. Scitha a scithia et debet scribi scithia per aspirationem. vt dicit Johannes tortellius. Sed si mas. ponit rectificationem quantum ad istas tres regulas quia dixerat ꝙ nomina deriuata et cōposita et ad officia pertinētia sunt cōis generis. ponit rectificationē dicens ꝙ si mas preesit in istis in alia terminatione ꝙ̄ in a vt grecus et tubicen. a erit tantum femi generis. Si solis. est rectificatio ꝙ̄tum ad nomina officiorum et dicit ꝙ si nomen officii pertineat ad solos mares est tantum ma. g. vt patriarcha. Non est verbigena. Hic est exceptio ꝙ̄tum ad nomina composita et dicit ꝙ verbigena licet cōponatur de verbum bi. et gigno is. tamen est solum m. generis qꝛ soli christo pertinet.

Mannaqꝫ neutrale cum pasca dicitur esse.
Mām̄ona sic dices. neutrum muliebre polenta.

Ponit repetitionem in nominibus hebreis et grecis et dicit ꝙ manna est n. generis. et dicitur a manū qd̄ est bonum et est cibus qui missus fuit israeliticis. vel dicitur a man. aduerbio admiratiuo qd̄ interpretatur quid est hoc. sed dicit vg. ꝙ dicitur a mane quia missus fuit in mane. sed istud non est verum: sed potius abusiuum qd̄ primū ydioma deriuetur a posteriori. sed manna est hebreum: mane est latinū. manna hebraice latine interpretatur sacrificium vel victima. Pasca similiter excipitur qꝛ est n. generis. Sed videtur ꝙ non debeat excipi quia dicit priscianus ꝙ est tertie declinationis quare non debet excipi cum possit contineri sub illa regula. Quod declinatum. quare male. Dicunt quidam ꝙ est prime declinationis quare actor bene excipit. vnde Jo. de galandia. Qui dicit pascha pascatis errat ab arte. Pascha quidē pasche pueris debes variare. Similiter pe. he. dicit ꝙ declinatur pascha pascatis. sed istud est cōtra vg. et papiam et ysidorū qui dicunt ꝙ est semper prime declinationis. vnde versus. Pasca quod est prime petrus terne iubet esse. Cernes qd̄ est grecum non est hoc cum sit hebreum. Item alii dicunt ꝙ pasca potest deriuari a passis grece quod est passio latine et tunc est tertie declinatiōis. vel potest deriuari a phase quod est transitus et tunc est hebreum et prime. sed istud ē cōtra vg. et papiam qui dicunt ꝙ est nomen hebreum ꝛ semper prime declinationis. verū tamen dicendum est ꝙ pascha ē n. generis et prime declinationis. et secundū hoc excipit iste act. vel potest dici a passis quod est passio et tunc est tertie declinationis ne. generis et nomen grecū. vnde versus. Tertia cum prima tibi declinatio mōstrat. Sub neutro genere cum pascha mām̄ona manna. Item sciendum ē ꝙ pascha est equiuocum qꝛ significat vesper in quo passus fuit christus et tunc dicitur a passis quod est passio. et est idem ꝙ agnus. vnde. vbi vis paremus tibi comedere pascha. i. agnum et pascha idem ē ꝙ panis sine fermento. vnde versus. Pascha fit equiuocum qꝛ signat vesper et agnum Et panē sine fermento moisi lege scriptū. Dicendū ē ergo ad priscianū. d. ꝙ nullū nomen termīatum in a ē prime declinationis qd̄ intelligit de nominibus latinis et grecis

nec curauit de hebreis. Ad vg. et papiam dicendum ē φ loquitur secūdum vsum suum. Mamona similiter est hebreū et est pecunia vel residuū clericorū vltra victū et vestitū. vnde clerici et maxime redditus hñtes debēt dare pauperibz om̄e illud qd hñt victū vltra et vestitū. et dr̄ pro isto mō vel residuo qn̄ dr̄ facite vobis amicos de mămona iniquitatis. et dr̄ a mămon hebraice qd ē demon latine ⁊ diabolus auaritie. vnde versus. Est deus hic mămon suus hec est mămona census. Neutrū. dicit φ polenta est n. g. et f: ⁊ φ sit n. patet per ouidiū quinto meth. Dulce cecidit qd dederat ante polenta. et φ sit fe. pz per eundē qui dicit ibidē cū liquido mixta perfudit diua polēta. Polenta est equocū qz est idē φ frumentū quadratū. et idē φ puls. et tunc dr̄ a polen. nis qd est illa farina siliginis q̄ volat per molēdinū et ex farina tali fiunt pultes et est cibus qui ex segete cocta est et dr̄ a pilo qz ex pilo mediante hz pilari polenta.

Cetaqz balena mustellaqz talpaqz damma
Articulo sexum signant vtrumqz sub vno.
Et panthera simul.

Dicit φ ista sunt epichena sub articulo femineo. Sed videtur φ actor sit superfluus qz sunt f. g. quare non deberet ponere. Item pe. he. d. φ ista sunt dubii g. et epicheni margo dies. ⁊c. et actor nō facit mentionē ergo male. Itē inuenit timidi dăme. Itē dictū est φ inter cōe et epichenū est differētia. qz cōe est qd cōpetit aīalibus grossis: epichenū puis. Sed cōtra qz ceta est grossū aial et tamen epichenū ē. ergo ⁊c. Itē talis differētia est inter epichenū et cōe qz cōi potest addi adiectiuū vtriusqz sexus. sed epicheno non. Sz cōtra qz dicitur timidi dăme. Dicendū ē φ possumus dicere hic cetus et hec ceta et hic vel hec ceta dubii g. et hec ceta epicheni g. pro vtroqz sexu. cete vero est cōgregatio cetarum vnde versus. Semper plurale fit cete recollige tempe. Masculus est cetus ⁊ eius femel la ceta. illius spina non multis cetibus ambo. non tamen est aliis hoc in piscibus reperire f. φ coeant nisi i murena que coit cū serpente. De panthera dicēdū est φ est dubii ge. vel potest esse epicheni. similiter de dăma. Ad obiectiones dicendū est φ actor non est superfluus qz non ponit simpliciter exceptionem: sed dicit φ sub vno articulo important vtrūqz sexum. Ad alias est dicendum φ cōe cōpetit grossis aīalibus et epichenū paruis intelligitur in illis animalibus in quibus sexus non potest discerni et qz in ceta nō pōt discerni lz coeat iō adhuc est epichenū. Ad aliud quādo dicit̄ inuenitur timidi dăme, dicendū est φ timidi non additur dăme inquantū epicheni sed inquātū dubii grneris. Ceta dicitur de cedo is. balena idem. est φ piscis et dicitur a baleron qd est mittere qz magnas aquas pellit in mari. mustella dicitur a telum qd est longum quasi longus mus. Dăma quasi manibus dēpta et est animal velocissimum. talpa quasi talo petens terram et quidam dicunt φ viuit de terra. sed hoc est falsum secundū psi. qz viuit radicibus arborum. Panthera a pan qd est totum et teron varium.

Neutrum nomen in e facit vt presepe cubile.
Adiectiua notes. hec babara grecaqz poscunt.
Neutrum plurale fit cete recollige tempe.

Ponit regulă de nominibus terminatis in e et d. φ noīa terīata in e sunt n. g. vt presepe et dicitur a pre qd est ante et seps is. Cubile a cubo et idem est φ lectus. Sed obicitur d̄ thebe et athene qz non sūt n. g. sed f. nec actor excipit ergo male. Dicendū ē φ talia sūt greca et solum dat regulam de terīatis in e in quibus sit vera iposítiō noīs sed ista sunt plīs numeri ⁊ sic dicem⁹ hec theba ⁊ hec athena per illă regulă Sit tibi nomen in a. ⁊c. Adiectiua. ponit exceptionē et d. φ adiectiua excipiuntur qz sunt oīs g. sicut quisqz vterqz vtraqz vtrūqz. similiter plerusqz pleraqz plerūqz. Neutrū. ponit doctrinam et nō exceptionē propter duo. primo: qz data est regula de terminatis in e in singulari numero sed ista terminantur in e in plurali et carēt singulari. Secundo qz talia non sunt alteri

us generis.vnde in euāgelio formauit duo grandia cete. vnde dicūt quidā ꝙ idē ē ꝙ ceta sed falsū est qꝛ cōgregatio cetarū ē.tempe sunt loca plena florū.et dicitur a temperie qꝛ ibi est temperies.

J. neutrum ponis.tamen adiectiua notabis.

Ponit exceptionē et d.ꝙ noīa termīata in i sunt n.g.vt nauci et gūmi.et est gūmi illud quod stillat ab arbore.in vere,nauci est illud amarū qđ est in medio nucis et transsūptiue accipitur pro nichilo.ideo qꝛ nullius est valoris. vnde In nuce sunt nauci sed stillat ab arbore gūmi. Dant auide fauci sed sunt ad cantica rauci. Tamen adiectiua.dicit ꝙ adiectiua excipiuntur qꝛ sunt oīs generis vt huiusmodi officiperdi. Similiter quidā ponunt exemplū de frugi.vnde Vxoris linguā si frugi.⁊c.et dicūt ꝙ nō est adiectiuū sꝫ substantiuū et est semper datiui casus.et hoc dicit psi.et dicit ꝙ debet declinari hoc fruge. huius frugis et tamen in vsu non inuenitur nisi in datiuo.vnde d.prisc.ꝙ si dicatur ista est frugi,frugi est datiui casus et est idē ac si dicaꝛ istđ est michi lucro.vnde d.pris.quarto maioris ꝙ nichili frugi mancipi sūt obliqui casus figuratiue cū omibus casibus adiuncti.vnde cū figuratiue cū aliis adiūgantur apparet ꝙ dtī sunt proprie.vnde vg.quicquid significet frugi dic esse dtīn fortior apolloni:vnde dicitur Est michi cordi sic bene diceꝛ frugi.sunt ambo dtī et cōmune triū non declinabile credūt.nemācipi est illud qđ nō potest manu capi.mācipi ē illud qđ potest manu capi.nichili est nullius valoris.et dicitur mancipi a manu et capio is.nemancipi cōponitur a ne et mancipi:

O sicut cento maribus sociare memento.
Que dant do vel go bene signes.si tamen ex o
Obliquus facit i.que poscunt hec sibi subdi
Hic recipit margo cardo sociatur et ordo.

Determinat de nominibus desinentibus in o et ponit regulā.d.ꝙ noīa termīata in o: sunt m.g.sicut cento. Sed obiicitur de istis nomibus ꝓ lio po que terminanꝛ in o et sunt f.g.nec actor facit mentionē. Dicendū est ꝙ sunt propria noīa et habenꝛ per illā reglaꝫ sed qꝛ per sexum. Secundo notandū ꝙ cento plura significat et in qualibet significatione est m.g.cento idē est ꝙ puluinar.idē est ꝙ pānus quo mulieres tergunt se post coitū. et dicitur de centū.tertio idē est ꝙ filtrū. quarto idē est ꝙ poeta recolligens dicta aliquorum vel versus de centū voluminibus et redigit in vnū volumen et tales antiquitus vocabantur centones.quinto idē ē ꝙ fetor filtri.sexto et vltimo idē est ꝙ ardor libidinis: scꝫ fetor ille qui generatur in sexu ex ardore libidinis.vnde versus. Cento puluinar velū filtrūqꝫ poeta. Et filtri factor fetorqꝫ libidinis esto. Que dant do.ponit exceptioneꝫ et dicit ꝙ ab ista regula data de nomibus termīatis in o excipiuntur noīa terminata in do et in go que mutant o in i.in gtō sūt f.g.vt formido inis.imago inis.et sic de aliis.et sunt due cōditiones in ista regula.prīa ē ꝙ terminētur in do vel in go aliter nō tenerēt regulā licet mutarēt o in i in gtō et sic remouentur ista homo ⁊ palpo.secundo ꝙ mutēt o in i in gtō:aliter non tenerēt regulā et sic remouentur ista ligo gonis.cardo cardonis Sed obiicitur de cupido qꝛ licet habeat omnes conditiones tamē est m.g. nec actor excipit ergo male. Dicendū est ꝙ cupido duo significat.primo idē est ꝙ cupiditas et tūc bn̄ tenet regulā.secundo qꝛ omnis amans cupidus transfertur ad significandū deū amoris et vocatus fuit cupido qđ nichil aliud est nisi ꝙ fuit quidā cui bene successit de amore ⁊ iō fictū fuit ipsū esse deū amoris et vocatus fuit cupido et est m.g.ꝑ illā reg.sed qꝛ ꝑ sexū.d.ergo bn̄ signes.i.signāter excipies ista noīa q̄ dāt do vel go.i.q̄ teriantꝛ ī do vel in go.tūc ponit exceptōeꝫ.d.ꝙ ab illa regula exipiūtur margo cardo et ordo q̄ teriantur in do vel in go et mutāt o in i in gtō tn̄ sūt m.g.et nō f.et tenēt primā regu.O sicut cento: nec isto mō ponitꝛ hic alio mō cardo idē est ꝙ herba et tūc facit cardonis. alio mō idē est ꝙ illud circa qđ voluitꝛ ostiū et tūc facit gtūm in inis et isto mō accipitꝛ hic.et ē m.ge.⁊ dr̄ qsi cor dom⁹ l'a cardiā grece cor latie.v⁹.Cardo subest foribꝫ si.dis. ē gtūs.cardo onis.ē

verba noctua colonis. Item excipitur margo. sed obiicitur quia margo ē dubii generis. Ad hoc dicendū est ꝙ prisc. d ꝙ margo est in femi g. tantū tamē autoritas magroꝝ vsurpauit ꝙ est dubii. g. vnde excipitur hic scdm ꝙ habet termiationem. m. g. et secundū ꝙ habet terminationē f. g. tenet regulam.

Omne dabit pseudo presto. dabit hoc tibi pondo.
Est communis homo pariter cum virgine latro.

Ponit exceptionem p modū regule a prima rla O sicut cento ⁊ bn̄ a pria cū non possit excipi a secunda q̄ dāt do vl' go. eo ꝙ nō mutāt o in i i genitio et dicit ꝙ pseudo ⁊ psto excipiunt̄ q₂ sunt omnis generis ⁊ indeclinabilia. pōdo similiter excipit̄ ⁊ est. n. g. ⁊ indeclinabile. pseudo idem est ꝙ falsus propheta vel manens in falsitate vel falsus predicator. Secundo obiicitur de presto qd̄ est aduerbiū et tamen actor excipit. Dicendū est ꝙ presto potest esse aduerbium dicendo ego faciē presto. i. parate. et istomodo non ponitur hic et potest esse nomen dicendo ego sum presto id ē paratus et istomodo ponitur hic. vnde Jo. de galandia. Quin imo presto pueris aduerbia dico. Eligit ad tempus significatq₃ locum. Est omnis generis indeclinabile presto. presto idem est ꝙ paratus ta. tum. vel presens et sto. et dicitur de pre et sto stas. pondo idem est ꝙ pondus. vnde beatus nicholaus maritau puellas auri pondo. qd̄ donauit et dicitur de pondero as. et nota ꝙ presto ⁊ pōdo sunt indeclinabilia vocaliter: tamen credo ꝙ realiter possint per omnes habitudies casus poni. tunc ponit exceptionem ab ista regula O sicut cento et d. ꝙ homo virgo ⁊ latro excipiuntur q₂ sunt communis ge. et dicitur homo quasi factus de humo et q₂ vir et mulier facti sunt de humo ideo est cō. g. Sed obiicitur de virgo q₂ prisc. d. ꝙ est f. gen̄. tantum. vnde dicunt aliqui ꝙ est f. g. et si inueniatur aliter hoc est in theologia et theologia non subiacet regul' grāmatice sed ista solutio non est bona. dicit enim augustinus ꝙ in domo dei quattuor sunt necessaria sc₃ musica ad laudes dei decantandas. Jus canonicum ad iura ecclesie defendenda. compotus ad notitiā temporis habendā et festa pnūcianda. et grāmatica ad verba dei exponēda. quare solutio illoꝝ nulla est: et iō aliter soluit pe. hel'. dicens ꝙ proprie est f. g. si autē inueniatur ma. hoc est improprie: sc₃ tamē hec solutio nulla est: q₂ virginitas est carnis corruptibilis perpetua integritatis meditatio et q₂ tam homo ꝙ̄ mulier habet carnē corruptibilem et possunt saluare integritatē pudoris ita proprie potest esse in homine sicut in muliere si carnem suā seruet integram: quare patet ꝙ solutio illoꝝ nulla est. patet etiam per diffinitionem virginitatis ꝙ angeli et demones non possunt esse virgines q₂ non sunt corporales et nō habent carnem corruptibilem patet etiam ꝙ pueri non sunt virgines q₂ caro eorum non est corruptibil' id est apta ad corrumpendū neq₃ etiam nupte sunt virgines: q₂ non sunt corruptibiles: sed actu corrupte et sic patet per predicta ꝙ virginitas competit tam viris ꝙ mulierib₃ quare soluendum est aliter dicendo ꝙ virgo potest dupliciter considerari. primo enim dicitur virgo quasi virago et mulier viriliter agens. et ita proprie est f. g. et nūꝙ̄ m. et isto modo prisc. intellexit. Aliter potest accipi pro illo vel illa qui vel qua seruat mentē incorruptam in carne corruptibili et isto modo est cō. g. ⁊ inuenitur in theologia in multis locis. sed prisc. fuit apostata et non curauit de exemplis theologie. dicitur enim ꝙ dominus virginem virgini commendauit. i. beatam mariam beato Johanni et ideo voluit actor ꝙ esset communis generis. ꝙ autem beatus Johannes fuerit virgo patet per hos vers⁹ Virgo Johannes auis vitulus lucas leo marcus. Est homo matheus quattuor ista de⁹ virgo dicitur a vireo es. latro de lateo lates et erat antiquitus m. g. q₂ latrones appellabantur milites custodientes legem. et ibant coniuncti lateri regis. vnde latrones quasi laterones a latere: modo significat aliud quia latro est ille vel illa qui vel que furat rē alienam vel pertractat domino inuito quod potest facere vir vel mulier quare est communis generis.

Hec dat verbale per io: caro talio iunge.

Articulum mutat: et triplicat vnio sensum.

Superius posuit actor exceptionē non descendendo ad aliquā spēm noīm. Hic ponit exceptionē specialiter descendendo ad noīa verbalia, et dicit ꝙ noīa ꝟbalia termiata i io sunt fe. g. vt ultio et amatō dictio et intellige ꝙ potest descēdere a verbo mediate vel imediate vt de disco. scis t. interposita et s. remota et addita o fit dictio mediate vt a participio vt a lectns lecta. ctū. cti i. correpta et addita o fit lectio et quocūqꝫ mō descendat a verbo mediate vel imediate semꝑ tamē tenet regulā. Quidā tamē volūt ꝙ descendat ab vltimo supino vt lectu Quidā tñ volūt ꝙ de lectu u mutata in i breuē et addita o fit lectio. Notanter dicit io q2 si habeant aliā termiatōꝫ nō tenēt vt bibo bibonis et amator amatoris Item dicit verbale q2 licet terminētur in io si non sunt verbalia nō tenēt reglam vt stellio a stella vispilio ꝛc. Sed obicitur de istis cōmunio ꝛc. ꝙ nō sint verbalia. probatur q2 si formarentur a verbis nos diceremꝰ cōico. cas. cōicatū tu. u. mutata in i et addita o fit cōicatio et dicimꝰ cōio et sic de pluribus alijs. Ad hoc dicendū est ꝙ quedam sunt verbalia ꝓprie accepta et proprijs locis formata q2 certum locū habēt sue formatōes et quedā nō et sic nō datur regula sed de oibus verbalibus. quocūqꝫ modo deriuentur. Caro dr̄ a creos grece qd̄ est caro latine Talio est remuneratō in malo et dicitur de talis vt qui pedē percutiet pes ꝑcutiatur q̄ oculo priuauit oculo priuet. Aliter dicas et melius ꝙ talio est eiusdem rei rcōpēsatio. vel vindicta similis delicto. vt mors ꝓ homicidio. Et ita proprie iniurie recompensationē legem talionis appellamus. verūtamē talio in sua cōmunitate est. cū quisqꝫ recipit id iniurie vel beneficii quod infert. Et secundū hoc nos possumꝰ assignare talionis duplicē legē. vnā naturalē de qua scribitur math. vii. Omia quecūqꝫ vultis vt faciant vobis hoies: et vos facite illis. Aliam vero moysi de qua habetur exodi. xxi. Et secundū hanc legem iudex obligatur iudicare cū exigebatur dens pro dente erat eni permissa pacientibus iniuriā. Quando vero qs liuore vindicte exigebat eam mortaliter peccabat: D B. Articulū pōt esse exceptio vel doctrina vel notabile et dicit ꝙ vnio triplicat sensum et mutat articulū sed qualr: nō docet quare sciendū ē ꝙ vnio tria significat vnio idem est ꝙ lapis preciosus. et dicitur ab vnus. na. num. q2 vix simul duo reperiuntur. et vnio idē est ꝙ punctꝰ detii et vulgariter dicitur aso et est ma. generis pro vtroqꝫ. tertio mō dr̄ de vnio is. et est fe. generis et sic ē exceptio a prima regula. O sicut cento. vnde versus Est lapis est pūctus est vnio proximitasqꝫ Hic lapis hic punctus reliquūqꝫ tenet muliebre. Sed obicitur de istis noībus diuio cabillo de quibꝰ nullā fecit mētōꝫ et tamē inueniuntur in fe. genere Soluēdum est tripliciter. primo quia talia noīa possunt esse gentilia et est diuio natꝰ vel nata de diuione. alio mō possunt esse ꝓpria noīa et sic sunt infinita et ideo nō curauit actor excipere q2 de infinitis nō est scia: secundo soluitur per pris. qui dicit ꝙ nomīa villarū vt in plībus sunt fe. et ideo imitādo reglas pris. pñt esse fe. ge. tertio soluitur q2 in talibus est accipienda termiatio vocis et si applaudat masculino debent esse ma. g. vt bisumtius tii. graiacus ci. si feio sint fei vt roma. si neutris sint neutri vt carnotū et similia.

V c d vel t neutris debes sociare.

Tot quot ad omne genus sunt: et que de quot habemus.

Postꝙ superius actor determiauit de nominibus teriatis in vocalibus. Hic ponit reglas de termiatis in cōsonātibus. et prio ponit reglam. d. ꝙ noīa termiata in u vt cornu in c. vt lacin d. vt aliud in t. vt caput. sunt neutri. g. Sed videtur actorem peruertere ordinē q2 dictum est ꝙ vult determiare de noibus termiatis in cōsonātibus ꝛ tamē ponit u. q̄ ē vocalis. Dicendū est ꝙ ponit causa breuiloquii et cā cōuenientie. scdo actor videtur eē diminutus quia amidalech et multa alia sūt de quibꝰ nō fecerat mētionē sunt m. ge. et tamē non excipit. ergo male Dicendū est ꝙ talia sunt hebrea et habent ꝑ illam regulā Sed quia per. Tertio notand ꝙ vr̄ actor esse diminutꝰ de teriatis in h. vt iacob. ad hoc dicendum sicut priꝰ ꝙ sūt propria et hebrea et habent ꝑ regulas supradictas. Quot tot

ponit exceptionē et dicit ꝙ tot et quot lꝫ terminētur in t.sūt oīs generis et que nos habemus per compōnem de quot que terminātur in t.propter aliquotus quod est masculini generis sub tali terminatione.

Sit tibi nomen in al neutrum:sic pone tribunal.
Hic sal hocꝗ dabit:neutro plurale carebit.

Hic determīat de noībus terminatis in al.et dicit ꝙ nomīa terminata in al sunt neu. generis Sed obiicitur de istis hanibal et bucifal qꝛ sunt ma.ge.nec excipiuntur. Dicēdum ē ꝙ sunt ꝓpria et habentur per illam reglaꝫ Sed quia ꝑ serū.tūc ponit exceptōnē dicens ꝙ sal excipitur quo ad quid qꝛ est ma. g.et.n.et sic tenet reglam .Sꝫ obiicitur qꝛ dicit pns.ꝙ vnum monosillabū est.m.ge.s.sal quare videt̄ actorē dicere ꝙ pro cōdimēto esset vel sit.m.g.vel.n.et hoc voluerūt quidā ꝙ pro cōdimēto esset ma.g.vel ne. antiqui tamē voluerūt ꝙ esset ma.g.ꝑ cōdimēto et ꝑ sapīa neu.modo tenemꝰ totū oppositum qꝛ pro cōdimēto est.n.et ꝑ sapia ma.vndeversus Hic sal si dicas id qđ sapientia signat Sal neutri generis ꝯdimentū denotat oīs. Postea d.act.neutro plē ita ꝙ qñ ē.n.g.caret plī qñ vero ē m.g.hꝫ plē vocalr:nō tñ realit.vocalr dico qꝛ plē bene cōueit in declinatōe cū singulari sed non realiter qꝛ plurale aliud significat ꝙ singulare qꝛ hic sal in singulari idem est ꝙ sapīa hii sales in plī sunt reprehensiones et amaritudies ⁊ sic ē etheroclitū in significatōe.vnde versus.Si dicas ⁊c.Cuius plē rephentio dr̄ esse. At postea dicit ꝙ solū est plē et caret singulari et facit gtūm suū saliū per illā reglam. Pluralia sola. ⁊ dicūt quidā ꝙ sal transsumit̄ ad significandū sapiam qꝛ sicut sal reddit cibū sapidū eodēmodo sapia reddit hoīem sapidū et bonū ⁊ ad designandū drām inter ista ꝑ sapiētia posuerūt in ma.g.et ꝑ cōdimēto in neutro. vnde si querat̄ vtrū melius dicat̄ accipe sal sapientie vel salē qꝛ si dicat̄ salem erit cōculcatio vborū.i.sapiētiā sapientie Dicendum est ꝙ ꝑ vtroqꝫ mō est bene dictum secūdū diuersos respectus. si dicat̄ accipe sal sapientie sensus erit accipe sal materiale quod est designatiuū sapientie et tunc est ista cōstructio transitiua quantuꝫ ad rem et modū.si aūt dicatur accipe salem sapiētie sensus erit salem qui est sapientia et tunc est ꝯstructio intransitiua.

El neutrum pone/sed propria nomina tolle.

Dicit ꝙ noīa termīata in el sunt n.g.vt mel et fel et sitia.Sꝫ obiicit̄ de abel et ysabel et de multis aliis q̄ nō sunt.n.g.nec acto2 excipit.ergo ⁊c/dicēdū est ꝙ talia sunt hebrea vel ꝙ sunt ꝓpria et hñtur ꝑ illā reglaꝫ.Sed qꝛ per serū Itē obiicit̄ de gabriel et raphael Dicendum est ꝙ hñtur per illam regulam Angelicum nomen.

Il dabit hoc/demas hic et hec vigil.pugil est mas.

Dicit ꝙ noīa termīata in il sunt.n.ge.vt nil et nihil.et ab ista regula excipitur vigil qꝛ est cōis g.pugil qđ est ma.ge.Sed obiicitur de vigil qđ est nomen officii.m.ge. ptinens ad mares.dicendū est ꝙ vigil duo significat.p2imo illū vel illā qui vel que vigilat et sic est.c.generis et sic habetur hic.secundo est nomē officii et sic nō accipitur hic et est.m.g. per illā reglam. Quedā sunt opera Itē obiicit̄ de pugil qꝛ dr̄ de pugilo.as.ſꝫ mulier pugilare pōt sicut vir ergo est.c.g.dicendum est ꝙ de sua significatione significat illū vel illam qui vel que potest pugnare et illomodo est cōis.ge.tamen transsumptū fuit ad significandū tale officium qđ ad solos viros ptinet.i.locapion et ē.m.g.⁊ sic ponitur hic.

Ol tenet hic ut sol.

Dicit ꝙ nomina terminata in ol sunt masculini gñis vt sol.Sed obiicit̄ đ nichol.est dicendū ꝙ aliqui hñt istā caudam.dicatur femia nichol sed non oportet qꝛ satis habetur per illam reglam.Sed qꝛ per serum cū sit propriū nomē mulieris.

Ul dat hic ut consul:hic et hec dant presul et exul.

Ponit vnam regulam dicens ꝙ nomina terminata in ul masculini gen. sunt dicenda et ponit exemplū de cōsul.Sed videt̄ male exēplificare qꝛ cōsul pōt ptinere ad vtrūꝫ sexum et sic ē c.et nō m. Dicendū est ꝙ consul pōt accipi duplr.p2io.ꝑ eo vel ea qvel q̄ dat

cõsilium et de sua impositõe hoc significat et sic est.c.g.secundo potest sumi ꝑ noīe offi-
cii solū et hoc mō est ma.ge.et sic ponitur hic. In curia eni impatoris erant antiquitus
quidā milites quorū cõsilio īpatoriū regebatur et vocabantur cõsules et erat nomen di
gnitatis vnde in tali officio nūꝙ ponebant mulieres et ideo consul pro tali officio de-
bet esse ma.ge.et ꝙ nõ debeant mulieres esse consules pꝫ per aristotelē qui dicit ꝙ con-
siliū puerorū impfectū et mulierū ē inualidū. Hic et hec.dicit actor ꝙ presul et exul sūt
cõmu.generis Sed videtur ponere male ꝑsul cū sit nomē dignitatis et officii pertinēs
ad mares.dicendū est ꝙ presul de sua impositione est c.generis.et dicitur presul quasi ꝑ
aliis ille vel illa qui vel que est pre aliis vt eṗs vel abbatissa sed transsumitur ad signifi
candū nomen officii pertinēs ad mares scꝫ epm et sic est ma.generis per istam regulā
Quedam sunt opera:

Omne genus dabit am.sic debes ponere nequam.

Dicit ꝙ noīa termīata in am sunt oīs generis vt neꝙ. Sed obiicitur de chā et de cha-
naam que nõ sunt oīs ge. Dicendū ꝙ chā est ꝑprium nomē filii et habetur per illam
regulā. Sꝫ quia per serū.chanaam est propriū nomē viri et ē hebreū q̄r nõ se ītromittit

Tantundem neutrum/totidem plurale fit omnis.

Determinat de terminatis in em per modū doctrine qꝛ pauca sunt dicens ꝙ tantundē
est neutri generis et totidē est omnis et plurali numeri et caret singulari. Sed obiicit
de idem qꝺ est m.ge.et neutri. Dicendū est ꝙ potest haberi per istā regulam: Et si diui-
sim tibi.qꝛ in masclo hꝫ idem penultimā productā et in feīo eadem in neutro vero idē
correptam quare non valet.

Um neutrum facies/mulierum nomina signes

Ponit vnā regulam dicēs ꝙ noīa termīata in um sunt neutri:g.vt hoc scānum.ab ista
regula excipiuntur noīa mulierū vt locatoriū māphisicū dortiū talia sunt f.g.sed sumū
tur a ꝑprietate reali et talia noīa cõmunia vt philortiū.et dicitur a philos qꝺ est amor
glicerīū dr̄ a gliceron quod est dulce et ponebant antiquitus talia noīa suis amasiis ne
cognoscerentur ab aliis et ideo satis patet ꝙ genus hn̄t per hoc ꝙ dicit *mulierum*. Itē
obiicitur de terminatis in im.vt ioachī seraphī. Dicendū est ꝙ talia sunt propria noīa
angelorum et sunt masculini generis per istam regulā. Angelicū nomen dabit hic.vel
sunt propria nomia virorum et sic habentur per illam regulam. Sed quia per serum.⁊
sunt barbara et sic actor non se intromittit.

Hic dat nomen in an.testis fiet tibi titan.
En dabit hoc/sed ren dabit hic pecten simul et splen.
Atqꝫ lien:et ei iungas:que de cano formas.
His iunges hymen:mas est neutrūqꝫ repertum.
Hec retinet siren.habet hic faciens sacra flamen.

Dicit ꝙ noīa termīata in an sunt ma.ge.vt titan.titan idem est ꝙ sol. Deinde dicit ꝙ
noīa termīata in en sunt neutri g.vt nomē et similia.postea dicit ꝙ ab ista regula exci-
pitur ren locus vbi viget luxuria hominis. vnde versus. Plus in rene viri fugienda
venus dominantis. Ast in vmbilico mulieris te fore dico.et est mas.generis. Similiter
pecten ⁊c.excipiuntur qꝛ sunt ma.ge pectē plura signfiicat et dicebāt antiquitus ꝙ pro
quibusdam signatis erat.n.ge.sed nihil est.ymo pro qualibet significatõe est.m.ge.vnꝺ
Jo.de gar̄. Quicq̄d significet hic pectē dicere debet. Ecce dedit pectē qui dicit nescius
errat.et quicquid pectē significet patet per hos versus. Lanas et telas pectē parat atqꝫ
capillos. Et pubes piscis sitqꝫ chorea tibi. Pecten humū vertit caput expedit equorevi
uit. Cordas extēdit telas finit in gruna nescit. Splē facit hominē ridere.et significat
ipsum membrū et sic est mas.generis.vel potest significare morbū prouenientē in ipso
membro et est n.ge.vnde Hic splē pro mēbro dices hoc splen tibi morbū.lien dicitur a

lienos quod est leue et est intestinũ per quod alia emittuntur cibaria et est budellus .e inde lienteria morbus existens in illo budello. Et ei iungas.que tu formas de cano: vt tibicen tubicen.et sunt m.g.et habent femĩ suum in a.vt tubicena. Pis iunges. Nota ꝙ quidã voluerunt ꝙ poneretur ibi pro deo nuptiarũ sed falsũ est qꝛ habetur per illã re/gulã.Sed qꝛ per serũ.vnde hymen plura significat.idẽ est ꝙ cantus nuptiarũ et est n.g. et tenet istã regulã En dabit hoc.et est illa pellicula que rũpitur in defloratione virginis et tunc est m.g.et est idẽ ꝙ matrix sicut dicit pe.he.hymen dictio greca est et est locꝰ ma/tricis.deinde excipit syren et est f.g.et est periculũ marinum.et dicitur a syren qđ est tra ctus qꝛ trahit ad se naues dulcedine cantus.Flamen excipit̃. ⁊ significat duo.flamẽ idẽ est ꝙ flatus.et ẽ.n.g.⁊ dr̃ de flo as.et flamẽ idẽ ẽ ꝙ sacerdos et tunc est.m.g.⁊ sic excipit̃ et dicitur a filos qđ est amor vel a filo qꝛ antiquitus presbiteri non habentes coronam in signũ sacerdotii.in capite deferebant filum.vnde.A flo flas flamen:a filo dicito fla/men. Dum cantat flamen respondet clericus amen.

In dabit hic:vt delphin.

Dicit ꝙ nomina termĩata in in.vt delphin sunt masculini generis.et est piscis qui alio nomine dicitur phoca vel delphinis.

On maribus iungas/tamen inde localia demas.
Que dia siue gera componunt sint tibi neutra.

Ponit regulã de terminatis in on.et d.ꝙ sũt m.g vt demon canon.ab ista regula excipi untur localia que sunt f.g.vt babilon.sidon.Sed obiicitur qꝛ excipit localia et non docꝫ cuius generis sint. Dicendũ ẽ ꝙ actor non curauit dare genus determĩatum.vnde ali/qua sunt feminea:vt sidon calidon.aliqua neutra vt plion pelyon. Deinde ponit regu lam dicens.ꝙ cõposita de dia et de gera sunt neutra.de dia:vt diapason. de gera vt ge/ralogaudiõ.diapason est species cãtus:que fit cũ quattuor vocibus et cordis.geralogau dion dicitur a gera qđ est sacrũ et logos qđ est sermo et dia qđ est clarũ quasi sacrum vn guentum et clarũ valens ad clarificandũ vocẽ.Alii dicunt ꝙ est vnguentũ ad sermonẽ recuperandũ illi qui amiserit propter morbum caducũ.

Ponis nomen in ar neutrum/sotular dat hic et lar.
Sed tria dant genera par et sua compositiua

Dicit ꝙ noĩa terminata in ar sunt n.g.vt calcar.Sed obiicitur de nar qđ est ma.g.nec actor facit mentionẽ/dicendũ est ꝙ nar est nomen fluuii et habetur per illam regulam Que fiunt propria. Item obiicitur de gaspar et aspar que sunt m.g. Dicendũ est ꝙ sũt propria noĩa et habent̃ per illam regulã Sed quia per serũ. Dicit ergo ꝙ sotular et lar excipiũtur qꝛ sunt ma.g. Nota ꝙ lar plura significat.idẽ ẽ ꝙ quidã deus qui colitur ĩ do mibus scđm pe.he.et lar est nomen cuiusdã hoĩs et sic scđm quosdã excipitur ab ista rl̃a et est m.g.sed male dicunt qꝛ pro istis significatis habetur per illã regulã Sed qꝛ per se rum.sed excipitur pro aliis significatis qꝛ idẽ est ꝙ domus ignis et foramen.vnde dicũt quidã. Video larem in lare per larem laris. Lar domus est numen lar ignis larqꝫ fora men. Item obiicitur de sotular qꝛ pris.nõ facit mentionẽ inter noĩa preterea supradictũ est de deriuatiuis:sed sotular producit penultimã ergo est n.g. Dicendũ est ꝙ sotular ẽ dictio appocopata qꝛ antiquitus terĩabatur in is:vt sotularis.et est m.g.vere et proprie vnde in compendio. Hicqꝫ pugillaris dicas hec calamitatis.Si bene scrutaris adiun gis eis sotularis. Sed tria dant.ponit exceptionẽ per modũ doctrine et dic.ꝙ par et sua cõposita sunt omnis generis vt cõpar et dispar. Sed obiicitur de par qꝛ inuenitur sub/stantiuũ.vt vnũ par sotulariũ et hic maria obtulit vnũ par columbarũ. Dicendũ est ꝙ par est vere adiectiuũ tamẽ aliquãdo inuenit̃ in n.g.et significat couple galice.

Er maribus detur/iter hoc vesperqꝫ sequetur.
Spinter seu ruder decet his adiungere iuger.

Dicit ꝙ noĩa termĩata in er sunt m.g.vt pater puer.Sed obiicitur de cancer qđ est n.g

qđ patet per grecismū qui dicit hoc cancer canceris adde.et etiā ī equiuocis nicholai hic cancer cancri signū pisciſqȝ vocatur. ‖Hoc cancer morbus canceris esse datur. Dicendū est ꝙ in veritate est semper m.g.et nunq̄ n.qđ patet fuit enim de sua impositōne impositum ꝙ significaret piscē vel aīal retrogradum habitans in locis strictis et cauernis. et vere est m.g.in aliis significatis sicut ad similitudinē huius cancer est quoddā signū in zodiaco qđ dū sol peruenit non potest vlterius ascendere. et q2 cancer est animal retrogradū ideo transsumptū fuit hoc animal ad significādū tale signū in quo sol retrograditur.ideo similiter debet esse m.g.similiter q2 cancer habitat in locis secretis transsumptum fuit ad significandū morbum qui venit in locis secretis et venit aliquando in virga virili:aliquando sub assellis et in aliis partibus corporis absconditis. ⁊ ideo sicut cācer pro animali ad cuius similitudinē transsumitur est m.g.similiter pro morbo est m.g Quidā vero voluerunt ꝙ pro morbo esset n.g.et tertie declinatiōis et pro aliis esset m. generis et secunde declinationis.et de eorū opinione fuit ebrardus ⁊ nicholaus in equiuocis tamen actor iste fuit de contraria opinione et voluit ꝙ pro qualibet significatione esset m.g.et secunde declinationis. Iter.ponit exceptionem et dicit ꝙ a regula data excipiuntur iter et vesper et alia que sequūtur q2 sunt n.g. Sed obiicitur de vesper q2 inuenitur in m.g. Dicendum est ꝙ vesper duo significat.est enim ‖stella que alio nomine dr̄ vesperus et tunc est m.g.et significat horam diei et tunc est n.ge.et tūc excipitur:tamen aliquando vesper sumitur pro hora prima in qua sol solet surgere et tunc est m.ge. vnde in compendio. Temperat vt mane frigidus aera vesper.spinter est instrumentū mulierbre.ruder est lapis minimus qui exit de lapide quando dolatur vel sunt lapides retōdi qui ponuntur in calce et cemento quando murus efficitur vel illi minimi lapides quibus implentur foramina cū fiunt pauimenta vel muri et est stercus rotondū capre vel leonis:vel est ruder fossa coquine in qua proicitur aqua coquine.et rudens est corda et rudis est fatuus.vnde alexan. Corda rudens:rudis ē fatuus ruder esto lapillus: Est stercus capre ruder est quoqȝ fossa coquine . Iuger.d.ysido. est tantū spacium terre quantū possent arare octo boues vel decem per vnam diem.et debet habere ducentos pedes in longitudine et quinquaginta in latitudine sicut d.ysi.iuger idē est ꝙ iugerum.

Campester volucer alacerqȝ pedester equester.
Siluester celeber acerqȝ celerqȝ saluber.
His in bisquinqȝ tenet hic er et hec is et hoc e.
Datqȝ sequester idem:quod terne est siue secunde.
Sicqȝ paluster erit/hic et hec alacris retinebit.

‖Hic ponit doctrinam et remouet dubiū et dicit ꝙ ista nomina campester ⁊c. terminata in er in is et in e.sunt ma.ge.sub ista terminatione er et sub ista terminatione is sunt feminina.et sub ista terminatione e sunt neutra.et ponit decem et cū istis decē ponit sequester et paluster.preterea dicit ꝙ licet dicatur hic alacer hec alacris et hoc alacre. Sȝ quare ponit ista nomina q2 quantū ad terminationem in is nichil ad presens. q2 sunt f. g.ꝑ illam regulā ‖Hec dat nomen in is.et quantū ad terminationem in e.nichil ad presens q2 sunt n.g.per illā regulam ‖Neutrū nomen in e.quare videtur male ponere Item obiicitur de ludicer quare non ponit q2 inuenitur hic ludicer et hec ludicris et hoc ludicre. ‖Prima obiectio remouetur per hoc ꝙ remouet dubiū q2 antiquitus dicebatur hic et hec alacris et hoc alacre.alii dicebant hic alacer hec alacris et hoc alacre. et sic de omnibus aliis.et ideo ponit ista ad remouendum dubiū et errorem ignotū quare nō est superfluꝰ ponendo terminationes in er.q2 bene tenet regulam in terminatione in is et in e de q̄bus non determinauit.q2 facit causa remotionis dubii. de ludicer soluitur primo quia dictum est ꝙ ponit doctrinam et ideo non est necessarium omnia ponere quare non vȝ. quia non est exceptio nec regula que debeāt oīa necessaria continere:doctrina vero nō debet omnia continere sed quedam sic et quedam non.scđo soluitur q2 licet ludicer ludicris ludicre inueniatur tamē est dissimile sicut de aliis quare nō eodē modo declinatur

ludicris enim non venit de ludicer nec est f.g.sed est cōis et variatur hic et hec ludicris ⁊ hoc ludicre.ludicer vero declinatur cri.et est prime et secunde declinationis.volucer le/ uis et velox.alacer sanus et ilaris.pedester stans pedes.siluester stans siluis.celeber cele brabilis.acer.i.fortis.sequester sequens litē in causis.vnde in ebrardo. Dicitur ī causis iudex:in lite sequester.paluster quasi stans palude.

Tertia dans uer ber dabit hoc/tamen hic dabit imber
Et sua composita /sunt adiectiua notanda.

Ponit exceptinē p modū regule et d.ꝙ nomīa tertie declinationis teriata in uer ⁊ i ber vt cadauer et verber sunt n.g. Obiicitur de beuer qđ est m.g. Solutio.datur regula de nominibus tertie declinationis:beuer est secunde et est m.g.per illam regulam Sed qꝛ per sexum. Postea excipit actoꝛ ymber qđ est m.g.et sua cōposita:vt september.⁊c. Sūt adiectiua notā.quidam legunt et dicunt ꝙ ista cauda debet referri ad uersū sequentem scꝫ et cōe notes.tamen admirantes reprehendūt et dicūt ꝙ actoꝛ esset superfluus sic po nendo et dicunt ꝙ debet referri ad illa que statim dicta sunt.s.saluber et celeber: sed ipi male dicunt in eo ꝙ credūt euitare qꝛ eodē modo et melius esset superfluus cum de ipis sit expeditū quare tholosane glose dicunt:qꝛ debet referri ad cōposita de ymber.qꝛ inue nitur septembribus horis.sed male dicunt:qꝛ composita de ymber sunt sub ista termia/ tione is.vt hic et hec septembris et hoc bre.quare dicendū est aliter et est dicenđ ꝙ referꝫ ad sequentia et cōe notes sicut sunt puber ⁊ vber nec actoꝛ erit superfluus. quia ibi exci pit generaliter :illic vero specialiter.vnde non est superflua repetitio dicere in speciali: quod dictū est in generali.

Sexum plura notant:sicut mater mulierqꝫ.

Dicit ꝙ plura nomina terminata in er noscuntur per sexum sicut mater et mulier.

Fetibus hoc terre dat tertia/deme cucumer.

Ponit regulam d.ꝙ noīa tertie declinationis significantia fetū terre sunt n.g.vt piper et papauer tuber.et est tuber inflatio talis et est fungus et venit ex inflatione.ab ista re gula excipitur cucumer genus leguminis vel fructus terre sicut cucurbita. Sed obicitur de cucumer qꝛ media corripitur et actoꝛ producit quare quidā corripiunt et dicunt sꝫ cu/ cumer nō.vnde Jo.de ga. Dic cucumer dicit sed doctrinale cucumer.et est m.g.

Et commune notes sicut sunt puber et vber
Degener et pauper/.hec linter dicere debes
Pluribus ex istis neutra sociare videbis.

Dicit ꝙ nomina communia sicut puber et pauper et degener excipiuntur qꝛ sunt com: g. Sed obiicitur.qꝛ ista possunt inueniri in neutro genere sicut hic lis ē de paupe regno. ergo non ē cō.g. Soluitur triplicit.primo qꝛ duplex ē commūe:s.duoꝛum ⁊ comune triū vel sic ꝙ sunt cōmunis g.secundū vsum tamē sunt omnis generis secundum artē.sꝫ in vsu non inuenitur pauperia et degeneria ideo dicimus esse cō. g. puber idē ē ꝙ iuuenis vber plura significat.idē est ꝙ māma ⁊ sic ē n.ge. vnde ouidius. Ut referant edis vbera plena suis.⁊ vber idē ē ꝙ copia:⁊ vber idem est ꝙ diues ⁊ sic est omnis generis. vñ vers⁹ Est omnis generis vber nota fertilitatis. Est neutri tantū cū fetus est alimentū. Et no ta ꝙ vber et puber excipiuntur a regulis predictis.s. Ex maribus.⁊ Tertia dans.paup ⁊ degener solum a prima ideo possunt esse exceptiones mixte. Linter ē.f.g.et est vas ī quo comedunt porci et ē dictio greca.vñ d.pris.ꝙ apud nos ē f.g.apud grecos ma.g.⁊ sic ex/ cipitur ab illa regula Barbara greca. Alio modo ē parua nauis ⁊ dicitur de lenio is. qꝛ videtur lenire aquas.deinde corrigit dictum suum dicens ꝙ pluribus istoꝛum neutruꝫ superadditur.

Ix maribus detur./ix neutris associetur.
Est hic et hec martir/.hoc debes dicere gadir

Dicit ꝙ nomina terminata in ir sunt m.g.vt leuir triuir.leuir est frater mariti. et dicit quasi leuis vir.et excipitur ir cōcauitas manus et est n.g.et indeclinabile. Sꝫ obiicitur de vir qđ est n.g. Dicendū est ꝙ raro habetur in vsu. scđo ꝙ habetur per illam regulam Barbara greca.et excipitur quoddā nomen commune martir et interpretatur testis qꝛ martires sunt testes de morte christi.vel dicitur quasi manibus strictus.vnde Hic semp dabit ir demas hoc gadir et hoc ir.

Or maribus socia./sed plurima sunt retrahenda.
Omne memor iungit/.quod comparat ad duo transit.
Mas tantum senior/sed dicitur hic et hec auctor.

Dicit ꝙ nomina terminata in or sunt m.g.vt amor. Postea dicit ꝙ plurima sunt retrahenda.i.excipienda.deinde prosequitur exceptionē ⁊ primo per modū doctrine.d.ꝙ memor est omnis g.sed in declinatiouibus ponit ipsū cō.g. Dicendū ē ꝙ de ipso hic loquit secundum artem:superius loquebatur secundum vsū.Et nota ꝙ memor dicitur de memoro as.et dicebatur ātiquitus hic et hec memoris gtō huius memoris. vnde rectus nō remansit sed obliqui remanserunt.secundo nota ꝙ actor ponit memor sicut pris. qꝛ priscianus ponit in vno loco cō.g.et dicit memor cōis g.qꝛ si esset omnis generis terminaretur in a et diceretur memora vel memoria quorum neutrū inuenitur.vnde in declinationibus respiciebant habilitatem vocis hic autē quantū ad rem quia cuilibet sexui pōt cōpetere:a simili actor iste determiauit superius de formatione vocis et ideo quantum ad vocem cōsiderauit ⁊ qꝛ vox deficit in neutro dicit esse cōmunis g.hic autē considerat quia realiter potest cōpetere cuilibet quantū ad significatū et iō est omnis generis. ⁊ sic non ē insuffitiens qꝛ de ipso diuersimode loquitur. Deinde actor excipit iterū per mođ regule d.ꝙ nomina comparatiua in or termiata sunt omnis generis: vt hic et hec fortior.ab illa regula excipit senior qđ ē m.g.causa est qꝛ suus positiuus est m.g.s.senex. vnđ positiuus et comparatiuus sunt eiusdem generis eo ꝙ idē significant. nec est obiiciendō de plus nec de maius nec de similibus qꝛ licet sint comparatiua non tamen terminant in or et de talibus non intendit. Itē excipit quoddam nomen commune scꝫ auctor et est idē ꝙ auctorisabilis.et dicitur ab autentim grece qđ ē auctorisabile latine.vnde in summa britonis.Hic et hec auctor tantū dat hic actor et auctor.Autentim primū sed ab augeo dicqꝫ secundū.Ast actoris ago dicetur fons et origo.

Equor ador marmor et cor sunt neutra.sed arbor
Hec tenet/atqꝫ soror sexu noscuntur et vxor.

Excipit quattuor nomina neutra scꝫ equor ador/marmor et cor.et tria feīa scꝫ arbor soror et vxor .arbor dicitur ab herba qꝛ prius fuit herba.et est f.g.eo ꝙ omnis arbor est mater sui fructus.equor dicitur ab equo as.marmor a marmo qđ est frigidū.ador est pigue do frumenti.et dicitur de adoro as.qꝛ inde fit eucaristia que adoratur.

Que color atqꝫ decus formant/corpusqꝫ notemus.

Hic excipit quedam nomina composita per modū regule et d.ꝙ composita de color et đ decus et de corpus sunt cōmunis generis.exemplum de color: vt discolor.de corpus :vt tricorpor.de decus vt indecor.sed cum dictum sit ꝙ sunt communis g.actor nō facit mē/tionē sed solum excipit a regula qꝛ significatio talium conuenit vtriqꝫ sexui quare patꝫ ꝙ debeant esse communis g.

Nomen quod fit in ur dabit hoc.testis tibi murmur.

Dicit ꝙ nomina terminata in ur sunt n.g.vt murmur. Inuenit multus erat murmur ita ꝙ videtur esse m.g.et n. Sed obiicitur qꝛ priscianus nullā fecit mentionē de ipso se/cundum ꝙ ē m.g.ergo actor iste est superfluus vel priscianus diminutus. Dicendum ē dupliciter primo ꝙ quidā habent istam caudā multus erat murmur ⁊ sic actor facit mētionē nec ē contrarius pris.secundo potest dici ꝙ inuenitur in diuina pagina.multus e/rat murmur inter ipsos.

Si t vel x preit ur aut f. hic eis societur.
Dum sit gentille tamen aut auium speciale.
Hic aut hec turtur.

Dicit ꝙ nomina habētia t ante ur aut x aut f. dum talia sint gentillia vel nomina specialia auium sunt talia m. g. vel epicheni sub isto articulo hic ꝙ̄tum ad nomina auium vt astur anxur turtur/ videtur ꝙ frustra posuerit nomina gentillia termiata in ur: quia possunt haberi per illam regulam Attendas hominū. Dicendum est ꝙ astur duo significat est enī propriū nomen cuiusdā homīs et est m. g. per illam regulā Sed quia per sexum. vel potest esse nomen gentille et hoc dupliciter aut significat populum aut aliquē de populo illo. si aliquem de populo illo sic est cōmunis generis et tenet illā regulā De riuatiua decet. si accipiatur pro populo sic est m. g. et tenet istam regulā: eodē modo dicendum est de aliis nomībus terminatis in ur. Sed videtur ꝙ sunt n. g. q2 dicit virgilius anxur impositū saxis. Dicendum ꝙ anxur est nomen iouis et est m. g. et tenet illam regulā Sed quia per sexum. et anxur est castrū et est n. g. et tenet illam regulam Nomen quod fit in ur. vnde in cōpendio Jupiter in herbis hiis anxur dicitur esse. Hoc anxur castrum venit et anxuris inde. alio mō est nomen gentille et potest signare quēlibet de anxuria. et iō q2 cōpetit tam masculis ꝙ̄ femellis est cō. g. alio mō est nomen populi et ē m. generis et sic de aliis et hoc modo excipitur hic. Hic aut hec turtur. ponit exceptionem a regula data per modum exceptionis. ₇ d. ꝙ turtur est hic aut hec. dicūt quidā ꝙ turtur duo significat sc3. auē et est f. g. et piscem et sic est m. g. vnde. Pauper habet sirulū caritu rus turture magno. sed istud non valet q2 inuenitur turtur pro aue ī ouidio: Tu quoq3 cum reliquis turtur amice dole. propter qđ dicendum est ꝙ turtur pro aue potest esse m. g. vel f. non insimul: vnde impositores imposuerūt turtur significare vtrūq3 sexū. vnde in claue compendii. Turtur habet piscē vel auem tibi significare. Ast vtrūq3 per hic poteris debite variare. Sed vsus auis vult femininū retinere. Ratō quare antiqui ponūt sub feīo genere est q2 ista terminatio ur. indifferenter se habet ad ma. et fe: realiter ab ipsa est abilis et hoc patet q2 talia vtplurimū sunt ne. ge. et q2 indifferenter se habent iō aliqui sub m. et aliqui sub feīo. protulerunt: sic autē nō est in ista terminatione a vel ir. q2 noīa auium sub terminationibus talibus important solum articulum sub vtroq3 sexu quare non valet. vnde turtur est hic masculini pro pisce et turtur est hic aut hec vt visum est pro aue.

Hic aut hoc furfur/ tamen adiectiua notentur.
Que sexu gemino iungunt sua significata.
Jungere dicuntur hic et hec fur ligur et augur.
His datur hec norma que declinat tibi terna

Similiter furfur est ma. g. vel n. vnde sciendum est ꝙ furfur tria significat scil3 auem/ brānum et isto modo est ma. g. et significat quoddā signū in vrina ad modum nucis p/ ue et designat ꝙ vrina est scabiosa et tunc est n. geñ. per hoc apparet ꝙ guttur licet habeat t ante ur. q2 tamen non est nomen gentille vel nomen auis non est m. g. sed. n. per primam regulā. Et ex hoc apparet ꝙ sulphur cum non sit speciale auis nec gentille est n. Tamen adiectiua. d. ꝙ adiectiua debent notari q2 talia important significatum qđ cō/ petit vtriq3 sexui talia sunt cōis g. vt fur de furor aris et potest pertinere ad marem vel ad femellam. ligur aliquis de liguria et potest esse tam vir ꝙ̄ mulier. augur est ille vł il/ la qui vel que perpendit futura in garritu auiū et dicitur de auis et garrio ris: quidam dicunt ꝙ datur de omnibus adiectiuis sed istud non est necessarium. possunt enim esse adiectiua secunde declinationis terminata in tur per illam regulam Et si diuisim. etiam dicunt ꝙ ista regula datur de hiis que declinantur secundum tertiā declinationem q2 satur sub ista termiatione ur non est cō. g. sed solū m. eodēmodo est de similibus.

Hec dat nomen in as. facit hic as bas vadis. et mas

Dicit ꝙ nomina terminata in as sunt f.g. vt bonitas. Obiicitur primo de elephas qđ est m.g. nec actor excipit ergo male. Dicendū est tripliciter. primo quidam habent istā caudam ac elephas socia. secundo qꝛ elephas est nomen grecū et actor non se intromittit de grecis. tertio cū sit grecum potest haberi per analogiā de gigas. qđ similiter ē grecum nomen quare non valet. Sed obiicitur de primas sūmas opimas et infimas quia sunt cōis.g. nec actor excipit quare male. Quidā dicūt ꝙ talia possunt haberi per analogiam de primas qđ est cō.g. et sic actor est suffitiens sed istud non valet. propter quod dicendum est ꝙ talia sunt cōis g. et possunt haberi per illam regulā quedā sunt opera. qꝛ primas est ille vel illa qui vel que est sūmus vel sūma et sic de aliis quare non valet vel est dicendum ꝙ talia possunt haberi per regulā inferius datam Que sunt concisa. qꝛ antiquitus dicebatur hic et hec primatis et hoc primate. eodē modo dicendum est de aliis quare non valet. Facit hic as. d. ꝙ as est m.g. vnde as tria significat idē est ꝙ obolus et punctus decii. et pondus xii. vnciarū. vnde versus. As obolus punctus decii tibi sit quoqꝫ pondus. similiter vas vadis est m.g. et d: notanter vas dis. ad differentiā de vas vasis et est idē ꝙ fideiussor. ꝛc.

Nomen gentille commune locetur vt archas.
Que sunt concisa velut alpinas associantur.

Dicit ꝙ nomen gentille est cōis g. vt archas. Sed obiicitur et videtur ꝙ nō deberet ponere istam regulam qꝛ nomen gentille deriuatur a proprio et potest cōtineri sub illa regula Attendas hominū. Dicendum est ꝙ ponit istam regulā qꝛ illa regula dat̃ de noībus deriuatis a nominibus locorū cuiuscunqꝫ sint termiationis illa noīa deriuata: sed ista regula solum datur de nomībus termīatis in as et ponit ad maiorem memorie cōfirmationem. Item sciendum ꝙ archas est propriū nomen et sic nō ponitur hic. alio mō est ille vel illa qui vel que est de archadia et sic est cōis generis et sic ponitur hic. Que sunt concisa. associantur istis que sunt communis generis: vt alpinas alquinas. vnđ alpinas est aliquis vel aliqua de alpibus. Sed videtur ꝙ male ponit alpinas: qꝛ est nomē gentille et potest contineri sub illa regula Nomen gentille. Dicendum est ꝙ non ponit regulam per hoc qđ est alpinas cum possit contineri sub prima regula: sed quia sunt multa nomina concisa que non sunt gentillia vt primas summas qꝛ antiquitus dicebatur hic et hec primatis et hoc primate sed modo dicimns hic et hec primas per sincopaꝫ et per remotionem de ti et propter ista ponitur ista regula. eodē modo intelligendum ē de summas opimas infimas quare non valet.

Omne tenet nugas: nec declinabile credas.

Nugas est omnis generis et indeclinabile. et notanter dicit indeclinabile ad differentiam de nnga nuge. vnde. Vade retro nugas qꝛ nil refers nisi nugas. et notanter dicit nugas per s ad differentiam de nugax: per x. qꝛ scđm pe. he. nugax per x est indeclinabile vt hic et hec et hoc nugax.

Hic abbas pone boreas primasqꝫ gigasqꝫ.
Hoc fas atqꝫ nefas retinent. sed dicitur. hoc vas.

Dicit ꝙ abbas ꝛc. que sequuntur sunt masculini generis. Sed videtur ꝙ non deberet ponere ista que possunt haberi per regulas supradictas qꝛ abbas potest haberi per illaꝫ regulam Quedam sunt. boreas et primas per illam regulam Sed quia per sexum: cū sint propria et gigas est communis generis quare male ponit. vnde in alexa. quē peperit vna gigantum. propter hoc dicit britoqꝫ iste versus totaliter debet deleri de libro. sed tamen possumus sustinere actorem et dicere ꝙ iste versus bene potest poni. primo de abbas qꝛ regere abbatiam competit tam viro ꝙ̄ mulieri ideo posset aliquis dubitare ꝛ credere ꝙ abbas esset cōis g. Illud remouet dicēs ꝙ abbas est tantū m.g. ꝛ ratio est qꝛ facit

femininū per a vt abbatissa quare bene potest poni. et dicitur ab abba quod est pater. boreas est proprium nomen hominis et isto modo non ponitur hic. alio mō est ventus et sic ponitur hic et dicitur quasi boās aura. primas est ille vel illa qui vel que est primus ī populo: et isto modo est communis generis per illā regulam Quedam sunt opera. alio modo est proprium nomē cuiusdam versificatoris et sic continetur sub illa regula Sed q2 per sexum alio modo significat archiepiscopum q2 tenet alios episcopos sub se et ne crederet aliquis ꝙ esset cōmunis generis quando accipitur pro archiepiscopo sicut qnā do accipitur pro illo vel illa qui est primus vel prima in populo ideo ad remouendū dubium ponit primas et dicitur de primus. Gigas. dicunt quidā ꝙ est m. g. et debet expōi vna gigantū id ē de numero gigantū sed non potest esse cum ibi construatur partitiue. etiā respectu f. g. qꝺ non potest esse nisi sit cōmunis generis. Dicunt alii ꝙ gigas scđm rem est cōis generis: sed secundum vsū m. g. tertio dicunt alii ꝙ secundū rem est cōis g. sed secundum expositionem est m. g. q2 gygas dicitur quasi de terra genitus sed ita possumus dicere de terra genita quare non valet. quarto dicunt aliqui ꝙ gigas accipitur pro illo vel illa qui vel que est natus vel nata de terra et est cōmunis generis transsumptiue autē pro masculino et hoc modo loquitur actor. vnde Jo. de gal. Fertur alexandri qui creditur vna gigantum. Sit commune gigas fertur constructio talis. Non tamen a proprio multum tolerabile credo. Tamen iste opiniones non videntur michi multū valere nec habere multum fulcimentū propter quod dicendum est ꝙ gigas potest dupliciter considerari vel secundum se non formando vel respiciendo aliam vocē ex se formatam et sic est communis generis nec ponitur hic et tenet illā regulā Nomen genti. alio modo potest considerari prout ab ipso potest formari feīm. s. gigantissa et sic est m. geñ. tantū sicut abbas. et isto mō considerauit iste actor. scđm ꝙ non respicit istā vocē loquit̄ alexan. et illi qui ponunt ꝙ sit communis generis. Hoc fas dicit ꝙ fas et nefas et vas sunt neutri generis.

Es breuis hic ponit seges et teges hec sociabis.
Et compes triplicat pes cetera que tibi format.
Preter apes vel apis. qm̄ reperitur vtrumq3.

Dicit ꝙ nomina terminata in es breuē sunt ma. g. vt stipes. Sed obiicitur q2 sicut ī ne nitur in es breuē et longam: ita in as breuē et longam: sed non facit mentionem ergo male. Dicendum ē ꝙ non facit mentionem in as longam et in as breuē quia talia nō diuersificant genus vt patuit. sed terminata in es longam et in es breuem bñ diuersificant ideo distinctionē facit. Seges. d. ꝙ seges et teges excipiuntur q2 sunt f. g. vnde dicimus hec teges tegetis. vnde. Sub tecto tegetis vir corpora vestra tegetis. et est domus pastoris que ducitur supra rotas. vel domus illorū qui custodiunt vineas que fit supra arbores et dicit̄ de tego tegis. seges est f. g. et dicitur de sero is. Et compes. d. ꝙ compes est f. g. et componitur de con et pes pedis et est vinculum in quo ligantur pedes. sed oīa alia composita de pes sunt omnis generis: vt bipes. Obiicitur primo de apes q2 cōponitur de pes et tamen non est oīs generis ergo regula nulla. Dicendū est ꝙ apes terīatur in es longam et habet genitiuū equalē noīatiuo et tenet illam regulam Hec dabis es longe. et propter hoc non facit mentionē. Sed obiicitur de circompes q2 componitur de pes ⁊ tamē non ē omnis g. ergo ⁊c. Dicendum est ꝙ circōpes ē omnis g. ⁊ potest accipi pro omni illo qꝺ ē circa pedē ⁊ iđ voluit actor excipere. et potest transsumptiue sumi pro illis sotularibus quos calciant episcopi vel archiepiscopi quando volunt celebrare ⁊ alio mō vocantur sandala. quare non ē obiiciēdum contra actorē. Si obiiciatur de tripes et quadrupes et similibus. Dicendum ē ꝙ quadrupes proprie est omnis g. ⁊ accipit̄ pro omni eo qꝺ habet actu quattuor pedes. vel potest transsumi pro omni equo vl' equo solo et sic ē m. g. eodē modo tripes potest esse illud qꝺ habet tres pedes. vel potest sumi transsumptiue pro instrumēto qꝺ vulgariter dicitur trepier. eodē modo de similibus ē dicendū quare de ipsis non est obiiciendū cōtra actorē.

Que duo dant signes miles equesqꝫ superstes.
Diues ebes sospes ꝑpes teres comes et hospes
Inquies antistes ales.dic per tria deses.
Istorum multa neutris legimus sociata.

Dicit actoꝛ ꝙ nos debemus notare illa que dant duo genera vt miles.et dicitur de mille qꝛ antiquitus eligebatur inter mille.eques equo stans.superstes i. remanens viuus. sospes quasi salutis hospes:teres idem est ꝙ rotondū sicut lancea.vnde teres ē illud qđ est longum et rotondum:sed rotondū est illud quod est spericum.vnde.Astam dic teretē pomū dic esse rotondum.inquies ab a quod est sine et quies quasi sine quiete. antistes. quasi ante alios stans.et est idem ꝙ presul.ales ab ala.et est idem ꝙ volucer. Istorum.d actoꝛ ꝙ multa istorū inueniuntur neutra. dicūt quidam ꝙ hoc est solum in obliquis .vt lis est de diuite regno.sed istud non solum reperitur in obliquis sed in ntō. vnde in ponto os hēs et istud apparet qꝛ bene dicitur diuitia et sic de aliis qđ nō esset nisi talia possent esse omnis generis.vnde in libro heroidum.opida sunt regni diuiciora mei.verūtamen dicunt quidam ꝙ non descendit de diues sed de dis per epeuthesim addēdo ui.

Hec dabis es longe. verres hic debet habere.
Hic dabit hec ve dies.dant hi tm̄modo plures.

Ponit regulam dicēs ꝙ nomina terminata in es longam sunt f.g.vt proles. Verres.d ꝙ uerres excipitur qꝛ est m.g.et dicitur de verro verris. Hic dabit.ponit aliam exceptōnem et dicit ꝙ dies erit m.g.et f.g.in singulari.in plurali vero erit m.g.tantum. Sed obiicitur de istis manes et penates qꝛ sunt ma.g.nec actoꝛ excipit ergo male. Dicendū est ꝙ sunt m.g.propter hoc ꝙ dicit dant hi tantūmodo plures.i.sunt m.g.tantum. vl' potest exponi plures tantum.i.que habēt plurale tm̄ et non singulare dant hi.i.sunt m.g vt maues penates.

Cumqꝫ meri dabit hic.et patronominica iunges.
Es quoqꝫ cōmune ceu sunt heres locuplesqꝫ.
Cum tenet i rectus super es.et t genitiuus.
Suscipit hic iungis.paries fiet tibi testis
Hec dicenda quies.hic pes.et dicitur hoc es.

Dicit ꝙ dies cnmpositum cum meri est m.g.tantum.vt meridies. verūtamen non debet intelligi ꝙ componatur de merus .ra.rum.qꝛ merus corripit primam sed meridies producit qđ pꝫ p actorē:sꝫ componitur de medius et mutatur d in r.ad habēdum euphoniam et propter hoc dꝫ glosari dies compositū cū meri.i.cum ista dictione non significatiua quantum de se est m.g.ratio huius qꝛ significat certum tempus. Et patronomica iunges:vt priamides. Es quoqꝫ commune.dicit ꝙ aliquando nomina terminata i es. sunt communia:sicut ista heres et locuples.heres dicitur de hereo es. qꝛ heret hereditati patris. Cum tenet i rectus.ponit exceptionem p modū regule.d.ꝙ nomina terminata in es longam habētia i.ante es in penultima gtī sunt ma.g.vt paries etis.excipitur quies qđ est f.gen̄.hic pes excipitur a regula prima in es longam. Sed videtur ꝙ male determinet hic de ipso qꝛ de suis compositis determinauit inter nomina terminata in es breuem qꝛ similiter determinatur inter nomina terminata in es breuem et non in es longam Dicendum ē ꝙ determinat de pes inter nomina terminata in es longam et de suis compositis inter nomina terminata in es breuē propter aliquos qui dixerunt ꝙ pes producitur et sua composita corripiuntnr.et hoc ē qđ dicitur in breuibus ꝛ longis Quidam producunt pes ꝛ sua composita:iō ne derogaret alicui istorum ponit composita de pes inter terminata in es breuē et pes inter terminata in es longam. vel aliter ē dicēdum ꝙ pes droducitur eo ꝙ est monosillabū qđ naturaliter deberet corripi. et hoc ē

qd dicit actor forte tamen ratio cōcederet in breuiādo et q: remota causa remouetur effectus et remouetur causa quarē pes producebatur q: cōposita sunt polisillaba iō de cōpositis de pes inter nomina terminata in es correptam determinat cū sint polisillaba sed de pes cū producatur eo q est monosillabū inter nomina terminata in es longā determinat. et dicitur pes per ethimologiam quasi extrema pars corporis. Es est neutri generis. et dicitur de aer q: splendet in aere et excipitur ab illa regula Hec dabis es.

Hec dat nomen in is. Tamen hic declino molaris.
Caulis et edilis. Et que crescunt genitiuis
x is preposita tenet hic. Aut consona bina
Vnica dum teneat has. Aut n littera. Siue
In liquida faciet penultima sillaba finem.
Vt lapis ac axis piscis cinis vnguis et orbis.

Dicit q nomina terminata in is sunt f.g. vt pupis. Sed obiicitur de clamis q: est m.g. nec actor excipit ergo male. vnde Virgilius sub clamide croceo. Dicendū est tripliciter primo q est grecum et ideo noluit actor facere mentionem. secundo q: est m.ge. et tenet illam regulam Et que crescunt genitiuis. tertio dicendum est q melius est f.g. et hoc d. pe. helie: et ideo actor non excipit cum bene teneat regulam generalem vel istam Hec tibi greca dabunt. Virgilius aūt vsus est licentia poetica. Tamen hic declino. dicit q molaris est m.g. et dicitur de mola le. Sed obiicitur: q: dicit ouidius dexterāq3 molarē: ergo est f.g. Dicendum est q molaris tria significat, idem est q illud quod pertinet ad molam et sic est adiectiuum et declinatur hic et hec molaris et hoc molare. et idem est q lapideus et tunc dicitur de mola mole. secundo modo est substantiuum et dicit̄ esse dēs maxillaris et sic accipitur hic. et dicitur de molo lis: q: rodendo molit panem. Alii dicūt q est magnus lapis. vnde versus. Dens maxillaris magnus lapis esto molaris. Caulis similiter est masculini generis. et dicitur de caleo cales. Sed obiicitur q: priscianus ponendo istam regulam non facit mentionem ergo est superfluus vel priscianus diminutus. Dicendum est dupliciter sicut dicit Petrus helie. qui ponit istam obiectionem priscianus non excipit licet sit m.ge. sed omittit propter sonum suū: q: videtur habere sonū liquide et ideo reponit sub ista regula Siue in liquida: Secundo dicit Petrus helie q priscianus non excipit quia aliqui dicebant hic caulis et aliqui hec caulis quia autē modo dicimus in masculino genere actor excipit. Edilis similiter est masculini generis sed nota q edilis duo significat quia est ille qui custodit templum et quia custodire potest cōpetere tam viro q mulieri. ideo est communis generis: quia tenet illam regulam Quedam dat sexus vterq3. Edilis similiter est ille qui seruat capitolia et tales antiquitus erant qui custodiebant vicos vel seruabant capitolia ab igne isto modo est masculini generis et hoc modo ponit̄ hic et dicitur ab ede. Et que crescunt genitiuis. ponit regulam dicens q nomina terminata in is crescentia in genitiuo sunt masculini generis vt sanguis sanguinis. Sed obiicitur de capis q: crescit in genitiuo dicendo capidis et tamen est f.g. sicut dicit vg. ergo &c. Dicendum est q capis est nomen grecum et tenet illam regulam Hec tibi greca dabunt. et est capis quoddam genus vasis regi. Secunda regula est. nomina terminata in is habentia x ante is sunt masculini generis vt axis Sed obiicitur quia ista nomina pixis oxexis lexis sunt feminini generis et tamen habent x ante is nec actor excipit ergo male. Dicendum est q pixis et lexis sunt greca et habentur per illam regulam Hec tibi greca dabunt. orexis est nomen latinum quod tamē habet grecam formam actor non excipit sed tenet illam regulam. vnde in breui compendio. Hic dicas axis hec pixis lexis orexis. Et vestis vallis et plurima talia tollis. Tertia regula est q nomīa habentia duplicem consonantem ante is in eadē sillaba sūt m.g. vt piscis

Quarta regula est ꝙ nomina habentia n. ante is in eadem sillaba sunt m. ge. vt cinis
Quinta regula est ꝙ nomina habentia liquidam in fine penultime sillabe sunt ma. g
vt orbis. Sed obiicitur. quia torquis est f. g. et tamen habet liquidam in penultima er/
go ⁊c. Dicendum est ꝙ torquis duo significat scꝫ idē ꝙ torques ⁊ quoddam ornamentū
pectoris et tunc est f. g. sicut torques. aliomodo idem est ꝙ laqueus tortuosus et sic ē ma.
generis. et bene tenet regulam. et inde dicitur torquillus corda vel torta cū qua suspēdū
tur latrones. Ut lapis. ponit exempla de predictis regulis. lapis est exemplum illius re/
gule Et que crescunt. et dicitur a laos grece quod est lapis latine. Axis est exemplum illi
us regule x is preposita. et dicitur de ago is. piscis est exemplum illius regule aut conso
na. et dicitur a pison grece quod ē squama latine. cinis est exemplum illius regule Aut
n littera. et dicitur de candeo es. qꝛ mediante cinere fiunt panni candidi. vnguis et orbis
sunt exempla illius regule Siue in liquida. vnguis dicitur de vngo vngis. orbis dicitur
quasi rorbis qꝛ est sicut rota.

Hec febris pestis neptis vallisqꝫ bipennis.
Et cassis iaspis et lactis restis et aspis.
Et pellis turris peluis vestis quoqꝫ cuspis.
Glis glitis glissis: et patronomica iunges.
Hic aut hec finis clunis. dabit hec tibi classis.
Et messis tussis ibis sic lis quoqꝫ litis.

Ponit exceptiones a regulis dicens. febris excipitur a regula aut consona bina. et dicit
a feruore. pestis excipitur ab eadē. et dicitur a pestin quod est corruptio. vallis a regula si
ue in liquida. neptis ab ista regula aut consona bina. bipennis ab illa regula siue in liq/
da. et dicitur a bis et penna ne. quasi habens binas pennas. Sed obiicitur qꝛ est adiecti
uum et omnis generis. Dicendum est ꝙ duo significat. primo idem est ꝙ habens duas
pennas et sic est omnis generis. et isto modo non ponitur hic. secundo idem est ꝙ securis
et substantiuatur et ē f. g. et sic ponitur hic. peluis ab illa regula siue in liquida. et dicit
quasi pedū lauandorum vas. et est vas aquatile. vt pꝫ. turris ab eadē excipitur. et dicitur
de tueor ris. vestis ab illa regula aut consona bina. et dicitur quasi vehens statum. et de
vestio is. pellis ab illa regula siue in liquida. et dicitur de pello lis: qꝛ pellit frigus. vel a
pilis. cuspis ab illa regula aut cōsona bina. et dicitur a spica acuta. cassis duo significat
idem est ꝙ galea et facit idis et excipitur ab illa regula et que crescunt. Sed obiicitur vi
detur ꝙ actor sit diminutus qꝛ cassis pro rethe est m. g. nec potest cōtineri sub aliqua pre
dictarum regularum qꝛ. s. non est aliqua liquida ergo actor est diminutus. et ꝙ sit m. g.
patet per Ouidium dicentem Decidit in casses preda retenta meos. Dicendum ꝙ est
m. g. et ꝙ habetur per illam regulā siue in liquida. sed esse liquidā hoc ē dupliciter: aut
in prolatione aut in metro. vnde licet s. non sit liquida in metro qꝛ non liquescit tamen
est liquida in prolatione vt patet dicendo visus. Iaspis excipitur ab illa regula ⁊ que cre
scunt genitiuis. et ab illa regula aut consona bina. lactis excipitur ab illa regula aut cō
sona bina. et dicitur de lac tis. restis ab illa regula aut consona bina. et dicitur de restifi/
cor aris. aspis ab eadem. aut ab illa et que crescunt. et dicitur de aspergo gis. qꝛ aspgit ve
nenum. Sed obiicitur de istis nominibus quintilis aprilis et sextilis. qꝛ sunt m. ge. nec
actor excipit ergo male. Dicunt quidam ꝙ habetur per analogiam de edilis sed non est
verum: qꝛ actor non vtitur analogia nisi in dictionibus grecis et barbaris. Propter qd
dicendū est ꝙ aprilis et huiusmodi sunt proprie adiectiua et tenēt illā regulā Adiectiua
tenēt. si autē accipiantur pro mensibus hoc est transsumptiue. et iō actor non curauit ex
cipere cum sint adiectiua. Sed obicitur de sirtis qꝛ termīat in liquida penultimam nec
actor excipit ergo male et est feminini generis ergo ⁊c. Dicendū est ꝙ sirtis est grecum
et facit per illam regulam. Hec tibi greca dabunt. ⁊c. ergo ⁊c. Similiter curtis termina

tur in liquidam.et est f.g.sicut dicit grecismus . vnde Sed curtis canonicorum: ergo ꝛc.
Quidā dicunt ꝙ tradidit obliuioni vel ꝙ ignorauit cū sit f.g. verūtamen dicendū est ꝙ
est m.g.et hoc dicit vg.et ꝙ versus grecismi sunt falsi vt patebit suo loco.vnde dicit ꝙ est
feminini generis quod falsum est.et dicit ꝙ curtis est canonicorū istud est falsum secun
dum vg.q2 est nemus circa castrum flexum quare non valet. Tertio obiicitur de sentis:
quod est spina q2 est f.g.et terminatur penultima in liquidā nec actor excipit ergo male
Dicunt quidam ꝙ est m.g.sed istud non est verum:q2 est f.g.per illam regulam. Nomi
nis arborei.quare non valet.Obiicitur similiter de volucris quod est f.g.et habet dupli
cem consonantem ante is. Dicendū est ꝙ volucris est semper adiectiuum ⁊ ꝙ suum ma
sculinū est volucer et suum neutrum volucre vt patuit superius: sed per analogiam ap-
propriatur aui quare non valet.Glis tria significat idem ē ꝙ animal et tunc est ma.g.
per illam regulam Et que crescunt.et per illam aut consona.et idē est ꝙ terra tenax. et
idem est ꝙ lapa vt visum est:pro istis duobus excipitur ab istis duabus regulis q2 est f.g
et propter hoc notanter dicit glis glitis glissis:non gliris vt p3. Et patronomica. simili
ter patronomica terminata in is sunt f.g. vt priamis idis. excipiuntur ab illa regula et
que crescunt.Finis et clunis sunt dubii generis.finis dicitur de finio finis:Clunis dicit
de cluo is.quidā habent hec tibi dat classis messis tussis ibis.sed non oportet.et tamē il/
li qui habent possunt dicere ꝙ actor loquitur quantum ad antiquos qui dixerūt f. liques
cere et est exceptio siue erit ab illa regula siue in liquida.Classis idē est ꝙ nauis . et dicit
a clango gis:vel a sono vel a calo quod est lignū.tussis dicitur a tundo dis q2 tūdit pect9
ibis excipitur ab illa regula et que crescūt.vt visum est superius . quidam habēt lis quo
q3 litis.et excipitur ab illa regula et que crescūt . alii dicunt ꝙ potest intelligi per hoc qđ
est glis.qđ non ē verū cū analogia tenet solū in barbaris et grecis.

Hec tibi greca dabunt:et eis se barbara iungunt.
Adiectiua tenent hic et hec:pariterq3 tricuspis.
Istius obliquis neutrum quandoq3 locabis.
Dis in plurali genus omne videtur habere.

Dicit ꝙ greca et barbara sunt f.g.vt lexis.resis.Sed obiicitur de tigris quod est grecū
et tamen est m.g.nec actor excipit ergo male. Dicendum est ꝙ tigris duo significat.idē
est ꝙ animal et sic bene tenet regulam.et tigris idem est ꝙ fluuius et sic est m.g.per illā
regulam Que fiunt propria.quare non valet.Adiectiua.dicit actor ꝙ adiectiua terminā
ta in is sunt cōmunis generis.vt hic et hec leuis fortis tricuspis. Sed obiicitur q2 tricus
pis est adiectiuum et ita sufficienter posset haberi per hoc ꝙ dicit Adiectiua. Dicendū
est ꝙ actor ponit propter hoc ꝙ vocat illa adiectiua que terminantur in e in neutro ge/
nere: sed tricuspis non potest habere e propter duas regulas repugnantes.Prima est ꝙ
nomen neutrum terminatum in e adiectiuū debet esse tot sillabarū quot est masculinū
et femininū.vt leuis leue fortis forte.et ita diceremus tricuspe.alia regula ē ꝙ genitiu9
debet esse tot sillabarū ꝙ nominatiuus in neutro.vt leue leuis .et propter repugnantiā
istarum regularum non habet neutrū nomen in e.tamen obliqui possunt reperiri ī neu
tro genere.vnde vg.Communis generis rectis datur esse tricuspis.Et tamen obliquis
neutrum dicatur habere.Hinc ait ouidius positoq3 tricuspide telo. Dis in plurali est
omnis generis.in singulari est communis tantum.et est eadem causa que dicta ē de tri
cuspis.vnde dis duo significat:s.idem est ꝙ diues et sic ponitur hic.et est idē ꝙ pluto de9
inferni et sic est m.g.per illam regulā Sed q2 per sexum.vnde versus. Diues homo dis
est herebi rex plutoq3 dis est: Nequitiā ditis bene purgat regia ditis.

Est hic et hec testis ciuis burgensis et hostis
Atq3 canis iuuenis.

Dicit actor ꝙ ista sūt c.g.et sunt adiectiua preter canis quod est substantiuū. testis dicit
de testor aris.ciuis a ciuitate.burgensis a burgo.S3 obiicit q2 inenit in burgēsia castra.

Dicendū est ꝙ talia nomina terminata in ensis sunt adiectiua et deriuātur a villa vel a regione. vnde versus. Sunt omnis generis que deriuantur in ensis. Adiectiua tamē a villa vel a regione. Dicas burgensis dicas burgensia tela. ‖Hostis dicitur ab hostim qđ est equale qꝛ hostes debēt esse equales. canis dr̄ a cinos grece qđ est canis latine

Hic os preponit. tenet hoc os oris et ossis.
Et chaos atqꝫ melos argos logos associabis.
Dant duo bos impos compos custosqꝫ sacerdos.
Hec dant glos cos dos. sic greca locantur et arbos

Dicit primo ꝙ nomina terminata in os sunt m. g. vt flos ros. Tenet hoc os. ponit exceptionē dicens ꝙ os oris et similiter os ossis sunt n. g. similiter chaos argos et melos ꝛ sunt indeclinabilia. vnde versus. Jn neutro genere tria nomina sunt sine flexu. Dic chaos atqꝫ melos illis adiungitur argos. Dant duo. dicit ꝙ ista que sequuntur sunt cō-munis generis. bos dicitur a bus qđ est bos et. impos ab in quod est sine et potis quod ē potens quasi non potens. compos quasi simul potens est assecutor sui desiderii. contrarius est huic impos. sacerdos quasi sacris deditus vel sacris dotatus. vel sacra dans vel sacra dicens. vnde versus. Sacris donatus vel sacris dedit⁹ atqꝫ. Sacra docens sacra dās vel dux sacer esto sacerdos. et istud cōpetit tam viro ꝙ̄ mulieri ideo est cōmunis generis Glos est f. g. et est femia fratris. et dicitur de glorior gloriaris. vnde nota ꝙ quācūqꝫ significationē habeat secundū prisc. et pe he. semper facit gloris licet aliqui versus sint in contrarium. cos est quidā lapis acutorius. et dicitur de acuo acuis. et est f. generis. Dos dicitur de do das. et similiter nomina greca sūt feminini generis vt delos. naxos diptōgos. arbos excipitur ab illa regula ‖Hic os preponit. ꝛ dicitur quasi altum robur. vel ab herba qꝛ nascitur ad modum herbe.

Dant hic in us facta tibi declinante secunda.
Hec paradisus habet nardus domus atqꝫ iacintus.
Et sinodus costus et carbasus alnus abissus.
Aluus christallus et humus bissusqꝫ papirus.
Hecqꝫ smaragdus habet vannus colus atqꝫ fasellus.
Porticus egiptus diptongus eis sociamus.
Cristallum tamen hoc dicimus: et hic paradisus
Hoc vulgus pelagus. indeclinabile virus
Os grecum sepe mutamus in us muliebre.

Dicit ꝙ nomina termīata in us secunde declinationis sunt m. g. vt dominus. Si obiciatur de pomus pirus et similibus que sunt f. g. Dicendū est ꝙ possunt haberi per illam regulam ‖Nominis arborei. quare non valet. De arturus quod est f. g. et ē nomen stelle. dicendum est ꝙ extrahitur a nomine terminato in os et tenet illam regulam os grecum. Tertio obiicitur de istis nominibus philosophus philocallus qꝛ prisc. excipit et dicit ꝙ sunt cōmunia. actor non facit mentionem quare male. Dicendum est ꝙ ista sunt arabica. et ideo actor non facit mentionē. vel dicendum est ꝙ antiquitus erant cōis ge. et ideo pris. loquitur quantū ad antiquos sed actor quantum ad modernos. et modo dr̄ philosophus m. g. quare non valet. ‖Hec paradisus. dicit ꝙ paradisus est f. g. et dicitur a para quod est iuxta et disis quod est stella. vel secundū alios a dison quod est ros siue humiditas. ‖Nardus excipitur quia est fe. ge. Sed obicitur qꝛ inuenitur in grecismo nard⁹ pisticus quare et cetera. Dicendum est ꝙ secundū ysidorū nardus est quedam herba folia ad modum mentis habens. et est fei. generis. vnde dicendum est ꝙ versus grecismi sunt falsi. Jacintus tria significat idē est ꝙ lapis et tūc est f. g. et hoc mō ponitur hic. ꝛ est

quidam flos.et est quidā hō vel propriū nomen hois et sic nō ponitur hic q2 est m. g.z sȝ illā regulā.Sed q2 p sexū.vnde versus.Flos ē iacintus lapis est iacintus homoqȝ. Cuȝ sit vtrūqȝ bonū melior iacintus vtroqȝ.Sed obiicitur q2 saphirus est f. g.nec actor exci/pit ergo male.Dicendū ē ꝙ propter hoc quod est iacintus debent intelligi omnia noīa lapidū termīata in us que sūt f.g.excipitur carbūculus q2 est m.g.Sinodus est f. g. et dicunt quidam ꝙ cōponitur a sin qd̄ ē con et odos qd̄ est cantus.sed istud non est veruȝ:q2 odos secundū ꝙ significat cantū prīa pducitur sȝ sinodus corripit o sicut pȝ .propter qd̄ dicendū ē ꝙ cōponitur a sin qd̄ est con et odos qd̄ ē via.vnde quidā dicunt De sancta sinodo veniūt burse sine nodo.Costus ē spēs aromatica.et dr̄ a costa.abissus dr̄ ab a qd̄ ē sine et bissos qd̄ est fundus quasi sine fundo.alnus est quedā arbor.Sed obiicitur cū possit contineri sub illa regula noīs arborei.Dicendum ē ꝙ ponit alnus propter tria.prīo ad ostendendū ꝙ nomina arborū propria vtplurimū sūt scd̄e declinationis.scd̄o ad confirmationē illius regule Noīs arborei.tertio q2 antiquitus de alno faciebant naues et ideo aliquando accipitur pro naue trāssumptiue quare ponit hic et iō non pȝ. aluus ē venter et dr̄ de alo is.q2 ibi alitur partus.cristallus est lapis preciosus et dicitur a crisis qd̄ ē aurū vel a crista.papirus ē iuncus marinus de quo fit papirus et dicitur de paro as. humus quasi humida.bissus ē pannus preciosus et dicitur a bison grece quod est cādor latine q2 ille pannus est candidissimus.vnde proprie potest esse corporale. smaragdus est lapis preciosus .vnde clara smaragdus erit.vannus est instrumentū mediante quo frumentū purgatur.et dicitur de ventus vel de vanus vel de vanesco cis. colus duo significat vt dicunt quidā.s.instrumentū collandi et instrumentū mulieris sed male dicūt ppt̄ duo.primo q2 nunꝙ dicimus pro instrumento collandi colus sed semper colū. scd̄o q2 semper prima de colū producitur sed prima de colus semper corripitur quare nō est verū ꝙ significet instrumentū collādi.vnde versus.Montis dico colū colantis pocula colum. Colo fila colo sed viam liquentia colo. Uerūtamen sciendū est ꝙ colus duo significat: idē ē ꝙ intestinū et significat instrumentū muliebre. phasellus a phase quod est transitus porticus a porta:egiptus terra vel ciuitas et dicitur ab egipto rege. balsamus quedā arbor nec oportet ꝙ ponatur cristalū licet dixerim ꝙ cristallus est f.g.tamen secundū alios inuenitur cristallū in neutro genere.et hoc improprie.q2 semper debemus dicere hec cristallus.et formatur a feīo terminato in os nunꝙ enī dicit̄ hic paradisos in greco: vulgus ē n.g.z dr̄ q̄si volūtate vagus.pelagus dr̄ de pello lis z ago agis.q2 ī agēdo pellit ripas. virus est n.g.et dr̄ devireo es.Os grecū.d.ꝙ nomen grecum terminatū in os mutatur aliquando in us feīm.vt delos delus diptongos diptongus.Sed obiicitur de istis nomībus parisius et similibus. Dicendū ē ꝙ habetur per hoc qd̄ ē egiptus.et ē similiter nomen ciuitatis.vel dicendū est ꝙ nos habemus per quandā regulā pris.dicit enī ꝙ ppria noīa villarū vel ciuitatū sunt f.g.et q2 quottidie imponūtur etetiā corrūpuntur et sciencia ē de impossibilibus aliter se habere.iō actor noluit facere mentionē.

Hoc terne dabis us:si non tenet u genitiuus.
Dat lepus hic.tenet intercus omne genus vetusqȝ
Hec dat si crescat genitiuus:et u sibi seruet.

Hic determinat de noībus termīatis in us tertie declinationis.et dicit ꝙ nomina tertie declinationis que non habent u in gtō sunt neutri g.vt corpus tp̄s munus. Dat lepus ponit exceptionem et dicit ꝙ lepus est m.g.et dicitur a leuitate pedū.velut dicit Januensis est promiscui generis sub articulo masculino.Intercus ē oīs g. et vetus similīt Sed obiicitur q2 intercus est n.g.ergo non omnis. Dicendū ꝙ intercus duo significat scilicet morbum qui est inter carnem et pellem.et sic est n.g.nec sic excipitur. alio modo potest accipi pro illo omni qd̄ est inter carnem z pellē et sic est omnis generis. et hoc mō ponitur hic.Uetus dicitur de veto vetas quia veteres debent vetare iuuenes ne faciāt mala.Hec dat si crescat.dicit actor ꝙ nomina tertie declinationis crescentia in genitiuo habentia u in illo genitiuo sunt feminini generis: vt salus salutis.virtus virtutis.

Sed obiicitur: qꝛ intercus pro morbo habet u. in gtō: et tamen non est f.g. vel n. nec exci-
pitur: ergo male. Dicendum est ꝙ illa regula datur de substantiuis proprie et nō ꝺ sub
stantiuis improprie. vnde intercus semper est adiectiuum ꝓprie: si autē substantiuatur
hoc est improprie et transsumptiue. sed istud est male dictū qꝛ sus et grus excipiūtur ab
ista regula et tamen habent u. correptam et tamen tenent regulā quare non valet. qui
dam dicunt ꝙ datur de habentibus u. longam in gtō: intercus hꝫ u. correptam quaꝛ nō
valet. Sed obiicitur et videtur ꝙ frustra ponat si crescat. Dicendum est ꝙ regula nō so-
lum datur de illis que crescunt sed in suo cremento retinent u. propter quod de ipsis nō
est obiiciendum: sicut vulnus pecus.

Hoc monosillaba dant vt thus: sꝫ dicitur hec grus.
Hic dat et hec tibi sus. epichenum dat genus hic mus
Est pecus hec: pecus hoc: venus hec. Sed dicitur hic pus.

Dicit ꝙ noīa monosillaba sunt n.g. vt thus ius. Grus excipitur qꝛ est f.g. et epicheni g.
sub vno articulo feīo. vnde grus mea nō talis qꝛ grꝰ mea nō caret aliis. et dicitur a sono
suo vel a gruo is. quod non est in vsu sed eius compositum cōgruo. is. mus est epicheni
generis sub vno articulo masculino. et dicitur a mus grece quod est terra latine. vnꝺ di
cit quidam expositor ꝙ mus habet in se mures et illi mures alios in se habent ita ꝙ in
quadam terra est tanta copia murū qui occidunt et comedunt hoīes. Est pecus. ponit.
doctrinam d. ꝙ pecus bene tenet regulas. vnde pecus secundū ꝙ habet u in gtō bene te
net regulā et est f.g. per illam regulam hec dat si crescat. si vero non habet u in gtō ē n.
g. et tenet illam regulā ‖Hoc terne dabis. sed solum ponit ad differentiā ostendendū in
ter pecus oris. et pecus dis. vnde pecus dis est f.g. et dꝛ̄ de paruis aīalibus: sed pecus pe
coris dꝛ̄ de grossis aīalibus et est ne. ge. vnde versus. Est pecus hoc quod arat pecus hec
qꝺ non iuga portat. Dicitur vna pecus pecus hoc collectio fertur. Venus. d. ꝙ venus ē
f.g. et significat deā amoris: et habet̾ per illā regulā Sed qꝛ per serū. alio mō significat
luxuriam et planetam. vnde virgilius. in venerē laxant aīos. i. luxuriā. Sed dicitur hic
pus. d. ꝙ pus pro custodia seu tutore vel curatore est m.g. quando vero significat putre-
factionem que nascitur inter carnē et cutē ē ne. ge. ‖Hugo papias ait ꝙ pus puris est cu
stodia veneris. et secundum Januasem est fe. g.

Quarte nomen in us maribus sociare solemus
Hec anus atqꝫ tribus et porticus et manus ydus
Hec acus atqꝫ pinus nurus socrus et domus addis
Hic tenet hec ve specus: illi penus associatur.

Dicit ꝙ noīa quarte declinatiōis terīata in us sunt m.g. vt fructus. Sed obiicitur de fi
cus prout significat fructum arboris et pro arbore est f.g. per illā regulam ‖Nois arbo-
rei. sed pro fructu est quarte declinationis quare videtur ꝙ sit m.g. Dicendū est ꝙ ficus
proprie significat arborem et transsumptiue accipit̾ pro fructu. ideo pro vtroqꝫ est fe. ge.
per illam regulā ‖Nois arborei ‖Hec anus. anus duo significat. idē ē ꝙ culus et est m.g
et sic non ponitur hic. alio modo idem est ꝙ vetula. ꝛ dicitur anus quia multos ānos ha
bet vel ab a quod est sine et nois quod est mens. vnde versus. Anus anus pedit dum co
ctana cruda comedit. vel Dum se curuat anus totus sibi pāditur anus. Tribus dicitur
a tris quod est tres quia tribus romana fuit diuisa in tres partes. vel dicitur de tribuo.
tribuis. ‖Porticus aliquando est secunde declinationis et aliquādo quarte. significat au
tem domū vel spacium quod preest foribus. et sēper ē f.g. et dꝛ̄ a porta. manus pl'a signi
ficat idē est ꝙ turba. et dꝛ̄ a moneo es. et manus est ps hois. et dicit̾ de munio is. et ē f.g
et quarte decl'onis. ‖Hec acꝰ. obiicit̾ qꝛ pris. excipit acꝰ et. d. ꝙ ē n.g. nec actor excipit ergo
male. Dicendū est ꝙ acus ē n.g. qn̄ idē est ꝙ palea ꝛ tertie declinationis et noluit actor
hic ponere et potest esse f.g. et tunc est idem ꝙ aguille. et sic ponitur hic. alio modo ē m.

g.et significat duo scꝫ spinter monilis et est idem ꝙ instrumentū cū quo discernūtur ca/
pilli.et est quarte declinationis et bene tenet regulam quarte nomen in us.vnde versꝰ
Hic acus exornat sint hec acus hoc quoqꝫ purgat.acus dicitur de acuo is. Pinus dicit̃
a pin quod est acutum et est arbor.et nota ꝙ hic ponit pinus et supra alnus ad denotā
dum ꝙ omnia nomina arborum sunt quarte declinationis vel secunde ad confirmatio
nem illius regule Nominis arborei. Nurus est vxor filii.et dicitur de nubo bis.Socrus
est mater vxoris et dicitur de sotio as.ydus sunt dies in kalendario et caret singulari ⁊
declinatur pluraliter ntō hee ydus harū yduū.⁊c.Hic tenet.d. ꝙ specus secundum ꝙ ē
quarte declinationis est m.g.vel f.et potest dici hic specus ci.co.et hoc specu indeclinabi
le et similiter specus coris.n.g.et idem significat vtrobiqꝫ et non facit de ipso mentōeꝫ
secundum ꝙ est secunde declinationis et bene tenet illam regulā Dant hic in us facta
similiter non facit mentionem secundum ꝙ terminatur in u.qꝛ bene tenet illam regu/
lam U c d vel t neutris.idem est intelligendū de penus secundū pris.dicimus penus ni.
no.et penus nus.nui.et penus oris.et penu indeclinabile.et est idem ꝙ celariū.

Cum nomen fit in aus:hec illi iungitur vt laus.

Regula est ꝙ nomen terminatum in aus est f.g.vt fraus laus.Sed obiicitur de emaus
quod est proprium nomen et est m.g.nec actor excipit ergo male: Dicendum est ꝙ est p
prium nomen castri barbarū et ideo non est obiiciendum cum non curet de barbaris.
Sed obiicitur de es.dicendum est ꝙ docet ibi sed dicitur hoc es.Similiter si obiiciatur
de praes:dicendū est ꝙ est c.g.sed etiā alia multa sunt que sub illa regula continentur.

S vult hec iungi:si consona presidet illi.
Adiectiua notes:quibus omne genus dare debes
Mons pons fons hic dāt:mars stirps dens calx quoqꝫ quadrās
Et partes assis torrens sociabitur istis.
Atqꝫ calibs

Ponit regulam d.ꝙ nomina terminata in s.consonante precedente sunt f.g. vt ars et
pars.et notandum est ꝙ debet intelligi vna consonante precedente s.vt pars vel pluri/
bus vt vrbs.Adiectiua.ponit exceptionem et dicit ꝙ adiectiua sunt omnis generis : vt
hic et hec et hoc amans.Mons dicitur de moueo ues.pons quasi positus supra aquas.
mars duo significat idem est ꝙ deus belli et sic non ponitur hic . alio modo idem est ꝙ
bellum et sic ponitur hic : Stirps duo significat idem est ꝙ proles et tunc est f.ge.et idē
est ꝙ radix et tunc est m.g.et sic ponitur hic.primo modo tenet illam regulam S vult.
vnde versus.Stirps bona plantauit stirpē qui vina creauit.dens dicitur de demo mis.
quidam habēt calx et dicunt ꝙ scribitur per s.sed istud non est verū.vnde versus. Quic
quid significet calx per x scribere debes.propter qđ alii dicunt ꝙ non debet poni cum nō
terminetur in s.verūtamen dicendum ꝙ debet poni et ꝙ ponitur gratia conuenientie
ꝓpter tria.prīo qꝛ sicut ista sunt monosillaba ita calx ē monosillabū et ideo gratia cōue
nientie illius ponit calx.qꝛ calx duo significat et secundum hoc habet duo diuersa gene
ra.vnde illud quod minus dicit hic corriget īferius vbi dicit hic calx pedis: hec latomo
rum.quadrans est m.g.sed partes assis similiter sunt m.generis:vt quincuns sexcūs ⁊c.
Torrens est similiter m.g.vnde nota ꝙ torrens potest esse participium et dicitur de tor
reo es.et tunc est adiectiuū sed potest sumi transsumptiue pro aliquo fluuio impetuose
labenti.et sic est m.g.et hoc modo ponitur hic.eodēmodo potest dici de rudēs et est parti
cipium et est omnis g.et potest sumi pro corda nauis et hoc modo est f.g.similiter serpēs
est participium:et transsumptiue sumitur pro angue.Similiter bidens pro omni eo qđ
habet duos dentes et hoc modo est adiectiuū .aliquando autem substantiuatur et signi
ficat duo.idem est ꝙ marta et sic est m.generis.vel idem est ꝙ ouis et sic est f.g.bidens se
cundum alios est illud quo boneratur quadriga feno.de oriens et de occidens dicendū
est sicut de torrens.

Dant hic sp iuncta polisillaba. sed variantur
Hic aut hec forceps et adeps. sed dicitur hic seps.
Pluraqz dant hic et hec celebs infansqz parensqz
Et princeps efrons.

Dicit q nõia polisillaba in ps termiata sũt m.g. vt auceps. si autẽ dicatur q mulieres bene capiunt aues. Dicendũ est q secundũ petrũ he. tale officiũ pertinet ad mares nõ tamen mulieribus repugnat et similiter secundum hoc non repugnabit esse fe.ge. Forceps est dubii generis et est instrumentum fabri. et dicitur quasi ferrum capiens. adeps similiter est dubii g. et est pinguedo frumenti et dicitur de adipiscor ris vel ab ad z edo es. est. vñ v⁹. Int⁹ adeps arnina foris pinguedoqz mixta. Sed dicit hic seps et est gen⁹ serpentis. et debet esse hic cum superius non posuerit. vnde seps duo significat. idẽ ẽ q clausura vinearũ et tunc est m.g. et tenet primam regulã et idẽ est q serpens et tunc est m.g. et hoc modo ponitur hic et dicitur de sepio pis. Pluraqz dant. d. q plura nomina dant hic et hec vt celebs. et idẽ est q castus. infans similiter est communis g. Sed obiicitur qz inuenitur in neutro genere: vt infantia concutit ossa. ergo est oĩs generis. Dicunt quidam q est participium et tunc est oĩs generis. vel potest esse nomen et tunc ẽ communis g. et sic ponitur hic. sed istud est male dictum qz si esset participium haberet verbum a quo descenderet sed non habet ergo non potest esse participium: qz in forma nichil. Propter quod dicendum est q infans semper est nomen: sed potest componi ab in qd est non. ita q teneatur priuatiue et tunc est omnis generis. et potest de omni eo q non loquitur ouidius. alio modo potest sumi sicut concretum qd deriuatur ab astracto. scz infãtia tie. et sic est cõis g. et sic ponitur hic. vnde in compendio. ouidius dicit infantia concutit ossa. et sic est omnis g. Parens aliquando est participium et est oĩs ge. et tunc dicitur de pario is. aliquando est nomen et est cõis g. et hoc modo ponitur hic. vnd versus. Non sine prole parens non est sine parcoqz parens. Princeps similiter est cõis generis. et dicitur quasi primus capiens. Efrons similiter est cõis g. et est ille vel illa q ẽ capitosus vel carens pudore. et dicitur quasi sine fronte. Bifrons est ille vel illa qui hz duo capita. vnde. Jane bifrons. zc. Anceps idem ẽ q dubiosus. et similiter est cõis g.

Hec x prepones. Sed plurima demere debes.
In triplici genere decet adiectiua notare.
X e si presit: maribus polisillaba iungis.
Est tamen hec pellex viber oberqz supellex
Forpex et forfex. hic aut hec dat tibi cortex
Atqz silex.

Dicit q nomina terminata in x sunt f.g. vt pax. et similia. In triplici. ponit exceptionẽ per modum regule et dicit q adiectiua terminata in x sunt omnis g. et hoc qualibet vocali precedente x. vt audax simplex felix et velox v. vt trux. X e si presit. ponit exceptõez per modum regule et dicit q nomia polisillaba terminata in x e precedente sunt ma.g vt codex. et bene dicit polisillaba qz monosillaba nõ sunt m.g. sz f. vt lex. fex. Pellex excipitur qz est f.g. et dicitur de pello lis. vel de pellicio cis quod idẽ est q decipio is. viber est f.g. et est lesura in dorso pueri. quidam habent pulex sed non debent habere: qz ẽ ma. generis. et hoc apparet iu iob cur me persequeris sicut pulicẽ viuum. Item dicit ysidor⁹ pulex dicitur quasi de puluere natus. et tamen quidã dicunt oppositum preter ouidiuz qui dicit parua pulex. licet dicendum q in littera est parue pulex: et si sit parua oportet referre ad lues et non ad pulex. est tamen hec pellex viber oberqz supellex. et si arguat qz inuenitur in ouidio obice rupto. et in alexandro obice vallo: Dicendum est q ober duo significat. s. idem q oppositus et tunc est adiectiuũ et oĩs g. et sic loquitur actor. ale

randre idos et ober est barra que ponitur retro hostiū et tunc potest esse m.g. vel f.si m. bene tenet regulam. et ponitur solū secundū q est f.g.vel est dicendū q est licentia poetica.supellex est f.g.et significat tapetū et tunc dicitur de super et lectus .vel potest esse totum utensille.et tunc dicitur de suppleo es.Forpex et forfex quidā dicunt hec continери cum predictis sed male q: sunt dubii generis sicut cortex.q: inueniuntur in masculio et feio.vt dicit pris.forfex est quasi filum capiens.Forpex quasi capiens pilum.vnde versus.Forfice fila pilum cape:forpice forcipe ferrū.Fex est filorum:ceps ferri:perqz pilorū Cortex similiter est dubii g.et dicitur de corū rii.q: est corium arboris.vel dicitur quasi cor arboris.similiter silex est dubii g.et est idē q saxum et dicitur de salio lis. q: inde salit ignis et inde venit silicinus.a.um.i.petrosus.quidam habent ramex sed non debēt habere q: est m.g.et est virga virilis cum iacet in exiguo ramice et facit per illlam regulam x e si presit.Carex est f.g.nec oportet hic poni et tenet illā regulam que sequitur Fetibus hec terre.vnde carex duo significat sez herbam et est fructus pinus et semper est feminini generis.

Fetibus hec terre dabis.hicqz frutex retinebit.
Et dux et coniunx commune locetur et exlex
Hic dant grex/et rex /fornix/calixqz/cilixqz
Et fenix/mastix.hic calx/pedis:hec latomorum.

Dicit q nomina tertie declinationis terminata in x fetum terre significantia sunt f.g vt ilex carex nux et similia.frutex est m.g.et idem est q dumus. Et dux.dicit q ista sunt cōis g.dux duo significat.s.nomen officii et tunc est m.g.et facit feim ducissa et tenet illam regulā Quedam sunt opera.alio mō est ille vel illa qui vel que ducit aliquid z tūc est cōis g.et sic ponitur hic.coniunx similiter est cōis g.et dicitur de cōiungo gis. exlex ē cō.g.et dr quasi extra legē positus.Hic dāt rex.dicit q ista que sequūtur sunt m.ge.grex dicitur de grego as quod non est in vsu sed eius compositum congrego gas.fornix ē equocum idē est q arcus vel testudo et dicitur quasi foris stans.et est idē q scortum.vnde. Quid meruere pati qui sunt in fornice nati.Calix est m.ge.vnde Fecundi calices .zc.et dicitur de caleo es. q: antiquitus non potabant nisi calidum.Cilix est quidam populus in cilicia.et hoc modo ponitur hic.et potest esse quilibet de illo populo.et sic est cōis geñ. Fenix multa significat.vno modo est proprium nomen. alio modo quidā populus et q̄libet de illo populo.et quedam auis.et hoc visum est superius.mastix est genus gūmi. et dicitur de mastico as: Hic calx.dicit q calx duo significat.s.partē pedis et tunc est m.g. et idem est q petra cocta et tunc est f.g. Verūtamen sciendum est q calx sub feio genere potest importare vtrūqz significatum.Item obiicitur de sadix quod est ma.ge.nec actor excipit ergo male.et est sadix quedam herba. Dicendum est q sadix proprie est fe.g.et si inueniatur in ma.hoc est improprie.secundo dicendū est q est nomen grecum et iō non est obiiciendum.tertio dicendū est q potest haberi per mastix q: vtrumqz est grecum et vtrūqz est herba quare non valet.Tertio obiicitur de natrix q: est m.g.nec actor excipit cum non possit contineri sub regulis predictis. vnde lucanus. est natrix violator aquaz Dicendum est q natrix proprie est f.g.et ē idem q natatrix sed transumptiue accipitur pro serpente et tunc ē m.geñ. et q: actor non curauit de transsumptione: ideo non fecit mentionem.verūtamen est serpens vt dicit pris.z probat per lucanū et est f.g. Hinc maxima serpens phitonqz natrix.et sic si accipiatur pro serpente adhuc poterit esse feminini generis quare non valet.

Trix tenet hec.tamen obliquis neutrum superaddis
Victrices turbe victricia tela tulere.

Dicit q nomina terminata in trix sūt f.g. vt nutrix.victrix:tamen aliquando in obliqs adduntur neutris.vt victrices turbe victricia tela tulere.vnde non est exceptio cum tria bene teneant regulā generalē:sed est exceptio q̄tū ad hoc q in obliquis reperiūtur neu

tri generis. Nota quod ponit hic istam regulam propter duo. primo ad confirmationem regule generalis scilicet illius Hec x prepones. secundo ut ponat differentiam et exceptionem quantum ad obliquos qui possunt esse omnis g. Et hec de quarto capitulo dicta suffitiant.

Ut tibi per metrum formatio preteritorum.
Atque supinorum pateat: presens lege scriptum.
Et primo disce que sit formatio prime.
Vi vel ui vel di vel ti formatio prime.

Superius actor determinauit de declinationibus partium declinabilium casualium. hic determinat de preteritis et supinis verborum. et diuiditur in duas. primo proponit. secundo prosequitur. secunda: Et primo disce. Primo dicit quod legendum est presens scriptum. i. capitulum ut forme preteritorum et supinorum pateant. et tangit materiam cum dicit preteritorum atque supinorum. secundo tangit utilitatem cum dicit per metrum. unde metrum valet ad sex ut patet per hos versus. Apponnnt vates metris sex utilitates. Utilitas prima compo nit verba latine. Utilitas alia versatur in orthographia. Tertius est fructus: accentus noscere ductus. Quartus ornatus sermonem contere gratum. Quintus dat proprie retinere retenta docere. Sextus quod mille modis variatur facit queque audis. et primo dicit quod primo dicendum est de prima coniugatione quam de aliis. quia de prioribus prius est agendum.

As in preterito ui suscipit s remouendo.

Dicit quod preteritum prime coniugationis formatur a secunda persona presentis temporis indicatiui modi remota s. et addita ui. ut amas s. remota et addita ui: fit amaui. causa est duplex. prima est: quia ab eo debet formari preteritum per quod cognoscuntur coniugationes. sed coniugationes cognoscuntur per secundas personas. ergo etc. secunda causa est abilitas vocis quia si formaretur a prima persona cum terminetur in o. ibi esset magna transmutatio similiter in tertia cum ipsa corripiatur: et producitur in preterito. quare etc.

Non sic formantur ter quinque: sed excipiuntur.
Cre do do mi iu sto pli fri so ne ve la se cu to.

Ponit exceptionem et dicit quod quindecim excipiuntur quia non formantur a secunda persona remouendo s. et addita ui. Cre do do. enumerat illa per sillabas. et dicit quod crepo domo. do: mico. iuuo sto plico frico sono neco veto lauo seco cubo tono. excipiuntur. Sed videtur actorem esse diminutum. nam excipit tantum qnindecim: et de sexdecim prosequitur scilicet de istis xv. et de nexo. Dicendum est quod verum est quod quindecim excipiuntur enumerando per sillabas: sed sexdecim per dictiones. unde per hoc quod est ne excipiuntur duo. s. neco et nexo et istud est verum. tamen potest dici quod in exceptione principali sunt quindecim sed nexo superadditur quia non est principale quod patet quia exceptio datur de illis que habent preteritum de se. sed nexo non habet preteritum de se sed a sua primitiuo. s. a necto ctis. ideo non posuit actor in exceptione generali.

Nam cubo siue crepo domo deinde tonoque vetoque
Nexo plicoque seco sono deinde micoque fricoque.
Pretereunt in ui diuisas: do dedit et sto.
Datque steti iuuo iuui preterit et lauo laui.
Et neco quod necui facit. et quandoque necaui.
De neco dic aui ferro necui reliqua ui.

Dicit quod illa que sequuntur faciunt in ui diuisa quia v aliquando est consonans. Sed obiicitur de cubo quod facit cubui et cubaui actor dicit quod facit tantum cubaui. Intentio pe. helie est quod faceret tantum cubui. et hoc dicit Jo. de ga. A cubo dic cubui numquam dicendo cubaui. Declines cubitum numquam dicendo cubatum. Dicendum est tamen quod isti versus sunt

falſi:quia yſidorus et vg.dicunt cubo facit cubui vel cubaui et etiā cubatum et cubitum vnde celum ſtellatum et cetera. Quid dicendū eſt ad actorem.dicendū eſt ꝙ cubo ſecundum ꝙ facit cubaui bene tenet regulam:et ideo noluit actor ponere.ſed ſecundum ꝙ facit cubui excipitur. Do dedit.dicit ꝙ do facit dedi et lauo laui et ratio quare facit laui ē qꝛ ſecundum pri.antiquitus dicebatur lauo is tertie coniugationis . alii dicebant lauo as.et nos dicimus lauo as de ſecunda antiquitate.habemus preſens et cetera tpa :ſed de prima tenet preteritum. Item nota ꝙ iuui et laui producunt primam licet iuuo corripiat primam:qꝛ preteritū debet ſuperare ſecundā perſonam a qua formatur in vna ſillaba:et qꝛ iſta non ſuperant ſed ſunt equalia ideo quod amittunt in ſillabis recuperāt in temporibus.

Increpo format ui:ſed ſepe tamen facit aui.
Aui preteritum plico dat cum nomine iunctum.
Hoc ſine prebet ui tamen et reperitur in aui.

Dicit ꝙ increpo facit ui et aui.Sed videtur ꝙ fruſtra ponat qꝛ ſecundum ꝙ facit aui. bene tenet regulam.nec debet poni ſecundū ꝙ facit crepui bene tenet regulam ſui ſimplicis ergo non debet poni. Dicendū eſt ꝙ ponit increpo propter duo.primo vt excipiat ab illa regula Simplicium norma.qꝛ crepo facit tm̄ crepui ſed increpo facit ui et aui.ſecundo ponit increpo vt ponat differentiā inter ſe et ſuū ſimplex.qꝛ crepo ſemper ē neutrū cum omnibus ſuis cōpoſitis:excepto increpo quod eſt actiunm.vnde verſus. Crepo cum natis neutrū:tamen increpo demis. Item nota ꝙ crepo vulgariter eſt igiopa. vnđ iudas per mediū crepuit.ſed increpo duo ſignificat:idem eſt ꝙ reſono.vnde ouidius. in crepuiſſe liram:ſecundū ꝙ facit increpui.et increpo idē eſt ꝙ blaſmer. et ſecundum hoc facit increpaui. Et neco.dicit ꝙ neco facit necui et aui.ſicut increpo.vnde neco fait cui. et aui.quando facit necui ſignificat ferro occidere.quando facit aui. ſignificat alio mō interficere.ſ.pugno aut baculo.Aui preteritum.dicit ꝙ plico quando componitur cū nomine facit aui.vt multiplicaui.quando componitur cum alio ſicut cum prepoſitione facit ui:vt implicui.Sed obiicitur qꝛ ſuplico facit aui et tamen componitur cum prepoſitione iſta ſub.ſimiliter replico quare non vƷ. Dicendum eſt ꝙ ſecundum ꝙ dicit priſcianus quando componitur cū noīe facit aui et quando cum alio facit ui . et ſi inueniatur aliter hoc eſt raro.et propter hoc dicit actor tamen et reperitur in aui.Sed queritur quare quando componitur cum nomine facit aui.et quando componitur cum alio facit ui. Dicendum eſt ꝙ ratio huius eſt:qꝛ quando componitur cum nomīe magis tenet ſignificatum ſui primitiui:quod patet dicendo multiplico.i.multis modis plico vel partibus et ideo qꝛ retinet ſignificatum eſt magis regulare ideo tenet regulā et facit aui. ſƷ qn̄do componitur cum prepoſitione magis mutat ſignificatum ſui primitiui qđ apparet ī hoc qđ eſt implico vel replico iō qꝛ magis deuiat a ſignificato ſui primitiui iō facit ui.

Regula que formam ſeruans as mutat in aui
Recte preteritum formando ſupinat in atum.

Dicit ꝙ verba prime cōiugationis que formant directe ſua preterita a ſecunda perſōa ſcilicet remota s. et addita ui.formant directe ſua ſupina ui mutata in tum.vt amaui amatum.Conſtrue ſic.regula ſeruans formā directam que mutat as in aui formando recte preteritū et talis reg.ſupinat.i.facit ſupinū mutando aui in atum.

Sed lauo dat lotum vel lautum:potoqƷ potum
DoqƷ datum.dat ſtoqƷ ſtatum.format iuuo iutum

Ponit exceptionem d.ꝙ lauo facit ſupinū ſuū lautū vel lotum. vnde quidā dicebant ꝙ lauo faciebat loui et ſecundum hoc faciebat lotum,et laui faciebat lautū. ſed male dicebant qꝛ formatur de lautū.vnde ſciendum eſt ꝙ priſ.dicit.ꝙ aliquando diptongus mutatur in vocalem longā.vt ſi dicatur claudo includo,et etiā vocalis longa in diptongū:

vnde aliqui dicebant clodo nos mutātes o longā in au dicimus claudo. similiter diptō gus aliquando mutatur in vocalē longam. vnde ista diptongus que est lautū pōt mu/ tari in o longam vt lotū lotu. Sed obiicitur q2 inuenitur lauaturas. dicendū est ꝙ hoc ē secundum artem. vel secundum antiquos lauo as aui. sed modo non est in vsu. lauo fa/ cit lautum per diptongū ad differentiam de latus ta tum. vnde qd lautū est.i. mundatū similiter poto excipitur q2 facit potū. vnde si facit potatum hoc est regulariter. si faciat potum hoc est per sincopam et q2 ista sincopa magis est in vsu ꝙ eius propria termiatio ideo dicit acto2 ꝙ facit potum. poto idem est ꝙ bibo et isto modo est neutrū cum suis cō/ positis. et poto idem ē ꝙ dare potum alicui et isto modo est actiuum cū suis compositis vt in libro de neutris: Poto fit actiuum cum natis pro dare potum. Sed si pro bibo neu tri generis datur esse. Do facit datū. Sto statum. Sed obiicitur q2 presto facit prestiti: ergo ⁊c. Dicendum est ꝙ presto tria significat. idem est ꝙ preualere et excellere. et idem est ꝙ dare et istis modis est neutrū et componitur de sto stas et facit prestiti. alio mō idē est ꝙ accōmodo et tunc est actiuum et figure simplicis et facit aui et atū. vnde vgu. Pre celens prestat qui prestat cōmodat et dat. Actiuum presto simplex accommodo signat. Aui preteritum mutando supinat in atū. Nam non astādo sensu descendit in isto

Quod dat ui dat itum: nisi desinat in co sed in ctum
Ista supinantur. micat et plicat expiantur.
Nam plico dat plicitum: mico nescit habere supinum
Aui dimico dat vel ui. primumqȝ supinat.
Sicqȝ neco nectum facit: et quandoqȝ necatum
More patris nexum faciet tibi nexo supinum.

Dicit ꝙ verbum faciens preteritum in ui facit supinū suum in itum vt crepo. as. crepui crepitum et sic de aliis. Nisi desinat. ponit exceptionē a regula dicēs ꝙ ista que termian tur in co excipiūtur. q2 talia licet faciant ui in preterito nō faciūt itū in supino sed in ctū vt frico frictū. neco nectū. Sed plico. dicit ꝙ plico facit plicitū et mico caret supino ad differentiā de mingo. gis. ꝙ facit mictū. Aui. dicit ꝙ dimico facit ui. secūdū ꝙ caret supi no et facit dimicaui et secundū hoc habet supinū Sed videtur ꝙ acto2 sit superfluus q2 secundū ꝙ facit aui pōt contineri sub ista regula. regula que formā. etiā cū careat supio q2 mico caret supino Dicendū ē ꝙ. ponit dimico propter tria. primo q2 mico non habȝ supinū et ideo aliquis crederet ꝙ dimico nullo modo haberet quod est falsū ideo ponit dimico. secundo vt ostendat differētiā inter mico et dimico q2 dimico facit ui et aui ⁊ ēt q2 mico idē est ꝙ splendeo. et dimico idē est ꝙ pugno. tertio ponit dimico ne crederet ali quis ꝙ haberet duplex supinū sicut habet duplex preteritū ideo acto2 nō ēst superfluus Sicqȝ neco. dicit ꝙ neco facit necui et nectū secūdū ꝙ facit necaui facit necatū More dicit ꝙ nexo facit nexum sicut necto. verūtamē sciendū ē ꝙ quidā dicebāt ꝙ nexo. as de scendit de nexo nexis. sed istud non est verū. vnū vtrūqȝ deriuatur de necto. is. vnde no/ tandum ꝙ ista tria verba nexo as nexo is. et necto. is. habent idem supinum. sed nexo. as. est frequentatiuum.

Ebes formare post primam verba secunde.
Ui vel vi vel di si format xiqȝ secunda.
Littera longa vel ar deo si facit: excipe stridi

Superius acto2 determinauit de formatione preteritorū et supinorū verborū prime cō iugationis. hic determinat d preteritis et supinis verborū secunde cōiugatiōis. ⁊ q2 pri ma cognoscitur per a. secunda per e. ideo patet ordo. et diuiditur ista pars in duas. pmo proponit secundo prosequitur. secunda littera lōga vel ar deo si facit. Primo. d. ꝙ nos debem⁹ formare preterita et supina verborū secunde cōiugationis post primā cōiugati

onem. Construe tu debes formare verba .i. preterita et supina verborū secūde cōiugationis post primā .i. post formationē preteritorū et supinorū prime cōiugationis. littera longa. dicit ꝙ verba termiata in deo habentia vocalē longā naturaliter ante deo vel habētia ar ante deo faciunt preterita deo mutata in si. vt rideo risi. ardeo arsi. Excipe. dicit ꝙ strideo excipitur qꝛ licet habeat vocalem ante deo non tamen facit in si sed in di: vt strideo stridi. stridere proprie pertinet ad oleū vel ad sanguinē quādo est in patella et salit ⁊ tunc proprie stridet. Sed obiicitur qꝛ inueniuntur verba termiata in leo vt doleo ī ceo vt doceo de quibus actor non facit mentionem. Dicendū ē ꝙ actor est breuilogus et ꝙ possunt haberi per regulā generalē et dimisit vsq; infra nec voluit facere mentionem. et nota: quando dicit littera intelligendū ē de vocalibus et consonantibus qꝛ littera dr̄ de vocali et de consonante. et propter hoc quando dicitur de littera per se intelligendu; est de vocali. et quando dicitur littera longa intelligendū est de vocali lōga naturaliter et per se. ex hoc apparet ꝙ splendeo et candeo non subiacent regule: qꝛ non habent vocalem ante deo p se longā sed per pōnē nec habēt ar ante deo.

Si breuis est e vel i: producitur atq; facit di.

Dicit ꝙ verba terminata in deo habentia e breuem vel i. ante deo faciūt preterita sua deo mutata in di. sed vocalis que prius erat breuis ante deo producitur in preterito. vt video vidi sedeo sedi. Hic nota ꝙ primo requiritur ꝙ talia habeant e vel i ante deo ⁊ ꝙ habeant breuem qꝛ si habeant ꝓductā non tenent regulā vt rideo. etiā ꝙ habeant imediate et per hoc remouetur splendeo. secundo notandum ē quare vocalis producitur in preterito. pe. he. reddit rationē dicēs ꝙ preteritum formatum a presenti se debet habere per additionem. sed talia preterita non se habent per additionē in sillabis dicēdo video vidi et illud quod amittunt in sillabis recuperant in temporibus. tertio obicitur de istis verbis possideo resideo qꝛ habent i. in presenti et e in preterito qđ p;: quia possideo facit possedi et resideo resedi: nec actor excipit ergo male. Dicunt quidā ꝙ regula datur de simplicibus et ista sunt composita ideo non valet. sed istud est male dictū qꝛ inuideo qđ cōponitur facit inuidi per istam regulā. quare dicendū ē ꝙ intelligitur de simplicibus ⁊ cōpositis. vnde quando dr̄ Si talia habeant e vel i. ante deo intelligendū ē naturaliter: s; possideo et resideo non hn̄t naturaliter .i. an̄ deo: sed per cōpositionē et per accidens.

Ante deo veniens e vel o liquida mediante
Principium geminat: si muta vel m. venit ante
E vel o si iuncta sit mute: lex tenet ista.
Continue iuncta: si non lex non tenet ista.

Dicit ꝙ verba teriata ī deo habentia e vel o ante deo liqda mediāte vel interposita inter e vel o. et deo: talia geminant preteritum in prima sillaba: ita dico si muta vel m precedit e vel o. immediate vt mordeo momordi. Hic notandū ē primo ꝙ quattuor cōditiones requiruntur ad regulā. Primo ꝙ habeant mutā vel m. ante e vel o. ⁊ propter hoc remouetur sordeo qđ habet s. que est semiuocalis. Secundo ꝙ habeant mutam vel m. imediate ante e vel o iunctam non alia vocali precedēte. et per hoc remouetur scādeo quod habet a interpositū inter mutam et liquidā ideo non tenet regulā. Tertio requiritur ꝙ muta immediate precedat. et propter hoc remouetur splendeo. frendeo. frondeo. q̄ nō geminant primā sillabam. Quarto requiritur ꝙ sit liquida medians vel o inter deo ⁊ e qꝛ si sit alia littera ꝙ̄ liquida non geminat. vt tedeo et similia si inueniantur. Sed videtur actorē male dicere qꝛ mordeo non geminat primam sillabā qꝛ diceremus mormordi cum mor sit prima sillaba huius qđ est mordeo. sed nō dr̄ mormordi sed momordi ergo ⁊c. Dicendū est quando dr̄ actor dicit ꝙ geminant principiū. intelligendū est primā sillabam et illud qđ facit principaliter primam sillabam. vnde prima consonans cū vocali facit sillabā et cōsonans q̄ additur ei est ad bene esse quare nō valet. Sed si q̄rat aliquis que est causa quare non gemināt illā litterā que sequitur e vel o. Dicendum est ꝙ

duplex est causa. Prima est q si geminaret dicendo mormordi esset turpis sonus: et io ad remouendum turpe sonu non geminatur sic. secunda causa est ad remouendu dubiu: ne crederet aliquis q si diceretur mormordi q esset epizensis quando geminatur sillaba: vt leleges et tutudi. et ne crederet aliquis q ibi esset epizensis non gemiat tota sillaba: sed prima mutat cu vocali. Item obiicitur de spondeo qr non dicimus spopodi gemina do. s. que precedit vocale ergo adhuc non e solutio. Dicend est q sicut. d. pe. he. q in veritate debemus dicere spospondi: sed propter sonu turpem et nimiu sibilu qui importatur per s. non gemiatur. vnde sciendum est q non sunt nisi quattuor verba que tenent istaz regulam. vnde versus. Mordeo spondeo tondeo pendeo dic geminare. Iste enim coditiones tanguntur in his versibus. Ante deo veniens. per hoc remouetur quelibet vocalis sicut apparet in candeo. liquida mediante. per hoc patet q si sit verbum habens vocale ante deo liquida non mediante: non tenet illam regula vt tedeo: si muta vel m. per hoc patet q si ponatur alia littera q m. vel muta: non tenet regulam sicut sordeo. E vel o si iuncta sit mute. per hoc patet q si alia littera interponatur inter e vel o et muta non tenet regula. vt splendeo et frondeo. Lex tenet. d. q talia que gemiant preteritu faciut di. per illam regula immediate iunctam Si breuis est e vel i. Construe. lex iuncta cotinue id est immediate. s. Si breuis est, e uel i. tenet ista verba et talia faciunt di. et ista est sem per accusatiui casus. si non. i. si non gemiat lex predicta. s. Si breuis est. non tz ista: sicut splendeo quod no facit di: sed dui. per regula sequentem.

Si componantur geminantia: non geminantur
Lex erit hec cunctis. po/sto/do/discq remotis.
Do sto composita geminabunt: poscoq disco
Curro tamen cum pre geminat: sic pungere cum re

Addit remouendo dubiu. et dicit q dictum est q verba habetia e vel o ante deo liquida interposita si habeant m. vel muta ante e. vel o talia geminant prima sillaba in preterito. et qr aliquis crederet q plr geminarent sua composita. illud dubium remouet dices q si talia componantur non geminantur in preterito vt remordeo remordi et no remomordi. et sic de aliis. et est exceptio ab illa regula simpliciu norma. Lex erit. d. q ista regula est generalis in qualibet coiugatione. qr illa que geminant prima sillabam in preterito amplius non geminantur si componantur. vt expendo. di. vnde male dicitur expependi quinqz florenos. Sed obiicitur de bibo qr geminat primam sillabam dicedo bibi in preterito si componatur adhuc geminatur dicendo ebibi. quare zc. Dicendu e q act. bene intelligit de illis que geminant in preterito non aut in presenti. quare non vz. Posto do. d. q ista posco disco sto et do quando componutur adhuc geminantur. vt addidi. didisci astiti depoposci: similiter curro quando componitur cum pre: vt precucurri no aut si componatur cum alio. Quidam habent hunc versu. Precurro zc. sed non debet habere qr esset superfluus cu de precurro dictu sit. splendeo tenet ista regula que sequitur.

Vocalis longa vel ar ante deo geminansqz
Et que preponunt e vel i breuem. sic patefiunt.
Hec preter per ui deo preterit. excipe prandi
Pransus sum iunge: neutropassiua secunde.

Epilogat dicens q verba habentia litteram longam vel ar ante deo et illa que habent e vel i breuem ante deo et geminantia prima sillabam in preterito patet per predictas regulas. sed omnia alia terminata in deo que no possunt haberi per regulas predictas faciunt preterita in ui: vt splendui studui. Excipe. dicit q prandeo excipitur qr facit prandi et pransussum. Sed obiicitur contra actorem qr pris. dicit q prandeo facit prandi nullam mentionem faciens de pransussum. vel ergo prisc. est diminutus vel actor iste superfluus. Dicendu est q prandeo facit proprie prandi. et si faciat pransussu hoc multu gene

raliter.vnde pris.loquitur secundum vsum suum.et in vsu suo non erat pransussum nec sunt contrarii. Junge potest glosari tripliciter.iunge neutropassiua huic quod est pran deo es.et est verũ qꝛ sicut prandeo es.non tenet regulam datam per epilogationem .sic neutropassiua.vel iunge quantum ad hoc ꝙ facit pransussum.qꝛ facit similiter accipien do preteritum participii terminatum in sus cum hoc verbo sum.vel iunge preteritũ ad supinũ.qꝛ sicut prandeo facit pransussum:sic neutropassiua. Jtem obiicitur qꝛ non docet que sunt illa neutropassiua que iunguntur huic qđ est prandeo. quare videtur esse dimi nutus. Dicendum est ꝙ illud quod minus dicit hic corriget inferius in caplo de defecti uis vbi dicit. Audeo cũ soleo.quare non est diminutus.

Dans deo si vel di: geminans ve supina dat in sum.
Gaudeo gauisum prebet:vult regula gausum.
Sic sedeo sessum reddit:tamen s geminando.

Determinat de supinis verborum terminatorũ in deo et dicit ꝙ verba terminata ĩ deo facientia preterita sua in di vel in si et illa que geminant faciunt supina sua in sum :vt rideo rides risi.sũ.video di.sũ.mordeo momordi morsũ.Sed videtur ꝙ frustra ponat ge minans.qꝛ illa que geminant faciunt preteritum suum in di.quare superflue ponit ge/ minans.Ad hoc dicendum est ꝙ ponit geminans ad remouendum diuersitatem in for matione supinorum inter ista que geminant et illa que non geminant . quia illa q̄ non geminant formant supinum suũ di.in preterito conuersa in sum. vt video di. sũ. sed ista que geminant preteritum formant supinũ suum remouendo vnam sillabam et mutan do vt momordi morsũ spopondi sponsũ quare non valet. Sic sedeo.dicit ꝙ sedeo facit sessum geminando s.vnde excipitur non quantum ad terminationem: sed quantum ad modum formandi.ratio quare geminat s.dicit pris.ꝙ est:qꝛ si diceremus sesum videret̄ esse due dictiones.et ne videantur esse due dictiones geminatur s.Similiter gaudeo ex cipitur quantum ad modũ formandi et nõ quantũ ad terminationem.qꝛ bene termia/ tur in sum.deberemus enim dicere gausum et dicimus gauisum . et exponitur duplicit sed regula.i.regularis formatio et regularis modus formandi vult gausum . prio quia antiqui dicebant gausi et si in sum conuersa debemus dicere gausum et hoc est quantũ ad antiquos.vel regula i.regularis modus formandi quantum ad modernos:qꝛ deo cõ uersa in sum deberet facere gausum et facit gauisum interponendo i.inter u et s. secun dum ꝙ d.pris.causa euphonie.

Preteriens in ui dat itum:nullum ve supinum.

Dicit ꝙ verba facientia preteritum suũ in ui.faciunt supina sua in itum vel carent supino.Sed videtur ꝙ actor sit diminutus qꝛ dicit ꝙ faciunt in itum vel ꝙ carent supio nec docet que sunt ista. Dicendum ꝙ actor tangit duo.s.vsum et artem. vnde talia que faciunt secundum artem non carent supino vt strideo et studeo.et bene facit studitum: candeo canditum.sed secundum vsum carent supino vt dicit pris.rarissime tamen ab oi bus neutris secunde coniugationis que per ui.diuisas facere per itum inuenio vel hui9 participium futuri.

Si facit l vel r ante geo:xi littera longa.
Vel dipthongus habet:per ui geo cetera format.

Dicit ꝙ verba habentia l vel r.ante geo faciunt preterita sua in si.vt fulgeo fulsi tugeo tusi.Nota ꝙ aliqui dixerunt ꝙ mulgeo facit mulxi per x.ad differentiam de mulceo es. qđ facit mulsi per s.sed istud non est verum imo secundũ vg.pro vtroqꝫ facit mulsi per s. qꝛ actor esset diminutus cũ non excipit ipsũ.vnde mulceo duo significat.idem est ꝙ dile/ ctor.idem est ꝙ mitigo et mulgeo idẽ est ꝙ mungere.vnde magister.Bñ.in summa sua Mulceo delector et mitigo:mulgeo mungo.Et mulsum mulsi querit vtrũqꝫ sibi.xi lr̄a dicit ꝙ verba habentia litterã naturaliter longã ante geo vel diptongũ faciunt preteri

tum in xi. vt lugeo luxi. augeo auxi. Sed videtur ꝙ frustra ponat diptōgum qꝛ illa q̄ habent diptongū ante geo habent litteram longā. dicendū est ꝙ sicut dictū est actoꝛ intelligit de habētibus vocalē naturaliter longam et per se ante geo. sed diptongus habet per conglutinationem duarum vocaliū. ideo non valet. Sed obiicitur de frigeo qꝛ habꝫ vocalem longā ante geo et tamen facit ui. nec actoꝛ excipit ergo male. vnde in legenda beati Bernardi. friguit caritas. illud idē dicit vg. ꝙ frigeo facit frixi et frigui. Dicendum est ꝙ frigeo facit frixi. et qꝛ actoꝛ iste insequitur pris. et qꝛ pris. nunꝙ̄ fecit mentionem de isto preterito frigui. iō nec actor iste. Vel est dicendū ꝙ facit si per istā regulam xi littera lon. et ui. per istā regulā In ui geo. quare non ē diminutus. In ui geo. d. ꝙ alia verba terminata in geo q̄ nō possunt cōtineri sub regulis spālibus faciūt preterita sua i ui. vt egeo egui. vigeo vigui. rigeo rigui.

Prebet ui nullum. si per sum. xiqꝫ facit ctum.
Dic tamen indultum: sed procreat vrgeo nullum.

Dicit ꝙ verba facientia ui. in preterito carent supino. vt rigeo rigui et sic de aliis. sed illa que faciunt in xi faciunt in ctum. vt lugeo luxi luctum. sed illa que faciunt si faciūt in sum. vt fulgeo fulsi fulsū. Dic tamen indultum. d. ꝙ indulgeo facit indultū licꝫ faciat si vndeo indulgeo cōponitur de in et algeo quod est frigesco. vnde idulgeo quattuoꝛ significat. idē est ꝙ dare cum dicitur indulgeo uobis quindecim dies venie. et hoc modo ē actiuum. et idē est ꝙ vaco vel operam do cum dicitur indulgere gule. et sic est neutrū. vnde versus. Indulget donat vacat parat ac operā dat. Sic est actiuum. sic est neutrale repertum: Item notandū ꝙ frico frigeo et frigo. faciunt supina per ctum. vnde magister Bn̄ Hec tria dant frictum frigo frigeo frico supinum. Sed procreat. quidā dicunt ꝙ vrgeo caret preterito et supino. ad differētiam huius nominis vrsus. vnde versus. Vrgeo preterito vrsi sumqꝫ supino. Eiusdem vocis nec possunt nomina credi. sed istud est contra vg. et pris. dicunt enim pris. et vg. ꝙ vrgeo facit vrsi et vrsū. et quando dicit actoꝛ ꝙ caret supino loquitur secundū vsum qꝛ secundum artē nichil repugnat quin possit habere. nota ꝙ preterita et supina deficiunt propter quattuoꝛ. Primo secundum vsum. vt fero fersi tuli et non est preteritum de fero qꝛ fero caret preterito sed accipit ab alio. secundo deficit preteritum propter turpē sonū. tertio causa differentie. vt vado vasi non facit ad differentiam de vas vasis. quarto deficiunt preterita gratia inchoationis. vt feruesco. ꝛc.

Addita muta leo facit eui: viqꝫ facit tum.

Dicit ꝙ verba terminata in leo muta precedente faciunt preterita sua in eui et supina vi. mutata in tum. vt fleo fleui fletum. repleo repleui repletū. Hic nota ꝙ debet intelligi muta ante leo in prima sillaba. qꝛ si sit in diuersis sillabis non tenēt regulā. secūdo ꝙ quidā crediderūt ꝙ ui qd̄ facit tum. sit re. generalꝭ qd̄ non est verū propter duo. prīo qꝛ alie regule que sic dantur essent superflue. scd̄o qꝛ non excipit oīa alia q̄ debēt excipi.

Sic leo sic oleo de se facit omne creatum:
Et quandoqꝫ tamen olui reperitur itumqꝫ.
Ex oleo per ui venientia dic et in eui.
Duplex preteritum reddit: duplexqꝫ supinum
Etum vel per itum. dicas adolere per vltum.
Hinc et adultus erit.

Ponit doctrinā dicens ꝙ leo et oleo faciunt supina sua q̄admodū illa que habent mutam ante leo: vt oleo oleui oletū. Nota ꝙ debet glosari om̄e creatū. i. om̄e preteritū ꝛ supinū. Si queratur quomō preterita faciunt. Dicendū est ꝙ faciūt eui per illā regulam Simpliciū noꝛma. vel potest glosari omne creatū. i. om̄e cōpositum. et si queratur quomodo faciunt preterita per illā regulā Simplex cōpositi. tertio pōt glosari om̄e creatū

id ē om̄e formatum ab ip̄o tam per cōpōnem q̄ per deriuationē ita q̄ cōprehēdātur tā preterita q̄ supina. Et qn̄qȝ. d. q̄ oleo aliqn̄ facit preteritum suum in ui et supinū in itū vt redoleo lui vel leui litū vel letū. Ex oleo. d. q̄ composita de oleo faciūt preterita in eui et in ui. et supina in etū et in itum. si dicatur q̄ videtur q̄ iste versus sit superfluus cum possit haberi per hoc q̄ dictū ē de suo simplici. Dicendū q̄ repetit vt addat q̄ adoleo facit adultū. Hic no. q̄ oleo duo significat. vno modo idē ē q̄ malū odorē emittere. aliquā do idē est q̄ redolere. et idō vt signa signatis respondeant hūit duplex preteritū. vnde oleo licet ista duo significauerit alias. tamen modo nō significat. vnde versus. Nil differre solent olet et redolet: modo distant. Nam redolet virtus multū fetens olet prcus. Secūdo nota. q̄ habent duplex supinū. et ratio huius ē q̄ ad multitudinē cause sequitur multitudo effectus sed ista habent duplex preteritū qđ est causa supini quare habent duplex supinū. tertio nota q̄ adoleo habet triplex supinum. sed oleo solū hȝ duplex et alia cōposita. adoleo idē est q̄ cresco et inde adolescens. et idē ē q̄ cremo. et idē est q̄ macto. vnde versus. Hec adolet signat crescit cremat et quoqȝ mactat. vnde pro crescere est. n. ge. pro aliis actiui. oleo semper est neutri generis quare ꝛc.

Juncta leo muta patet hic oleoqȝ leoqȝ.
Cetera verba leo per vi facit absqȝ supino
Sed soleo dat itum doleo valeoqȝ supinum.

Hic epilogat d. q̄ verba teriata in leo muta p̄cedēte et similiter leo et oleo et eoꝝ cōposita patēt p reg. predictas. mō infert regulam generalē per exclōnē d. q̄ cetera verba terminata in leo de q̄bus non ē facta mentio et q̄ nō possūt cōtineri sub regu. p̄cedētibȝ faciunt preterita in ui diuisas sillabas. et carēt supinis vt caleo calui palleo lui. Sed obiicit q̄ non habemus per quā reg. soleo faciat preteritū nisi faciat solui. Dicendū q̄ soleo facit solitussum. et qđ minus d. hic corriget inferius vbi d. Audeo cum soleo. Sed videtur q̄ faciat in ui q̄ absoleo et insoleo faciunt sua preterita in ui et cōponuntur de soleo. ergo siꝉr facit ui per illā reg. Simplex cōpositi. Dicendū ē q̄ absoleo et insoleo bene faciunt vi et q̄ non sunt cōposita de soleo sed de oleo. et propter hoc faciunt ui. vnde absolere est ab vsu recedere. absoletus est sordidus neglectus. Insoleo significat inherere vel equiualere. sed inoleo significat crescere. inualere. consuescere. Hec hugo papias.

Si queo sumqȝ facit: tamen in tum pluraqȝ reddit.

Dicit q̄ verba teriata ī queo faciūt p̄terita in si et supina in sū: vt torqueo si. sū. sed ple/ ra. i. multa reddit in tū vt retortū distortū. Sed obī de liqueo q̄ teriatur in queo et tn̄ nō facit in si nec actor excipit ergo male. Dicēđ ē dupl̄r p̄rio ponēdo q̄ sit doctrina Si queo et hoc modo non est obiiciend̄ de liqueo cū sit doctrina. et hoc scđm intentionē pe. he. et pris. q̄ in queo desinēs vnū inuenitur secunde cōiugationis in si termināns preteritum. vt torqueo torsi. et ex eo cōposita inueniuntur in tum et hoc frequentius. secundo potest solui dicendo q̄ sit regula generalis: nec est obiiciendū dicēdo q̄ regula datur de verbis regularibus et cū liqueo sit verbum defectiuum et prima et secunda persona non inuenitur in vsu. ideo non valet.

Dat veo ui: per tum. vi format v hicqȝ supinum.
Ex ui nil remouens: facies tum nil superaddes
Excipe pas ca/ fa/ se/ la/ sol/ vol/ ag/ cog/ et a se
Dat caueo cautum: faueo fautum: sed amictum:
Ex amicire facis. soluo vel voluo dat utum.
De sero sume satum: lauo lotum: pascoqȝ pastum.
Ag vel cognosco dat itum. sepelire sepultum.

Dicit ꝙ verba termīata in veo: faciūt preteritū in ui sicut moueo moui. per tū. d. ꝙ verba facientia preteritū per ui faciūt supinū per mutationē de ui in tū. et est ista regula in qualibet cōiugatione vt amo ui. tū. moueo ui. tum. cresco creui cretū. audio audiui auditum. et per hoc debet intelligi nichil addito nichil remoto et per hoc tangitur modꝰ formandi. Excipe. d. ꝙ omnia sequentia excipiuntur caueo facit cautū per diptongū ad differentiam de catus qđ ē murilegus. faueo fautū per diptongū ad differentiā de fatum fati. amicio facit amictū per sincopam et deberet facere amicitū qđ idē est ꝙ tego. vnde versus. Si nudos amicis sanctis potieris amicis. sero facit satū ad differentiā de satus qđ est propriū nomē. etiā ad differentiā de cetus tus tui. Lauo lotū que sit cā dictū est supra. pasco pastū propter euphoniam habendā. agnosco et cognosco faciūt itū et excipiuntur a duplici regula. s. ab illa simplicium norma et ab illa immediate supradicta: de nosco bene tenet regulā et facit supinū ui mutata in tū. vt nosco noui notū. vnde ignosco duo significat idē est ꝙ ignorare et idē est ꝙ indulgeo. sepelio facit sepultū. Sed obiicitur de salio qꝛ facit saliui et salitū et saltū nec actor excipit ergo male. Dicendū est ꝙ salio facit salitū proprie si faciat saltū hoc est per sincopam. vel est dicendū ꝙ illud qđ minus dicit hic corriget inferius vel supplebit vbi dicet Dat salio saltū. a regu. ibi data in quarta cōiugatione. Sed obiicitur de veneo qꝛ facit veniui: et nō facit venitū sed venū: nec act. excipit ergo male. Dicendum est ꝙ veneo componitur de venū qđ ē nomen et eo is. qđ caret supino. et qꝛ est defectiuū iō nō vȝ. vñ veneo de se nullū habet supinū sed ab isto nomine venū qđ non est modo in vsu.

Ferueo dat ui siue bui conniueo ui xi

Hic ponit exceptionē ab illa regula dat ueo. qꝛ solum non facit ui sed etiā ferbui. similiter cōniueo facit cōniui et cōuixi. Nota ꝙ ferueo habet duplex preteritū. ratio huius est quā ponit priscia. di. ꝙ antiquitus dicebatur ferueo es ui. et ferbeo es bui. sed ferueo est tantum in vsu: non autem ferbeo. ferueo tenet vtrumqȝ preteritum et ideo facit ferui et ferbui. de cōniueo d. similiter pris. ꝙ scđm regulā similiter veteres protulerūt preteritū tā in ui ꝙ̄ in xi. vnde secundū ꝙ dicebamus cōniuo facit cōnixi secūdū ꝙ facit cōniueo facit cōniui. modo autē dicimus cōniueo et tenet vtrūqȝ preteritū. vnde nota ꝙ ista duo scđm ꝙ faciunt ui bene tenent regulā. sđm ꝙ faciunt bui et xi excipiuntur ita ꝙ exceptō est secundū ꝙ supina istorū non inueniuntur in vsu et qꝛ sunt neutra et ista subiacent illi regule Pauca supinantur. cōniuere idē est ꝙ signū facere oculis. vnde versus. Qui michi cōniuet oculo signū michi prebet. Cum caput inclino tūc cōquiniscere dico. et dicitur secundū vg. de con et nix qꝛ nix est disgregatiua visus. et qꝛ qui cōniuet uidetur habere disgregatiuū visū iō ꝛc.

Vi tum dante preit vocalis non breuiata
Qui si ci sa li i demantur et inde creata

Ponit regulā et d. ꝙ verba facientia supīa per mutationē de ui in tum habēt vocalem longam ante tum vt amatū notū auditū tritū. Si obiiciatur videtur ꝙ hic ponat male istam regulam qꝛ nō est pñs intentio determīare de breuibus et longis. Dicendū est ꝙ ponit istā regulā et non est superfluus qꝛ ad bene esse ponit. et qꝛ cū solū ad bene esse ponat iō ꝛc. scđo ponit pro tanto sicut dictū est in declinationibus qꝛ qui vult declinare oȝ ꝙ debito modo proferat verba sua secundū ꝙ debēt pferri et si declinās poneret sillabā longā breuē et econtra ipse male declinaret iō ad habendā rectā declinationē poīt istā regulā. et nota. ꝙ talia producūt penultimā qꝛ deriuatiuū debȝ sapere naturā sui primitiui et qꝛ deriuatur a preterito quod hȝ vocalē longā ante ui: iō similiter habēt ista vocalem longā ante tum Construe. vocalis nō breuiata īmo producta preit tū vt motū. Qui si. ponit exceptionē et d. ꝙ ab ista regula excipiuntur qui. i. quitū a queo. cieo citū. vnde a cieo citū de quo d. pris. cieo. i. voco inuenitur tamen in io desinens quarte coniugationis. vnde Lucanus in secundo. Nunc vrbes excite feras date gentibus arma.

vnde scdm ꝙ est quarte cõiugationis facit citũ penultima longa. vnde lucanus. stratis excita iuuentus et subiacet illi regule Ui tum. sed cieo secũde cõiugatõis corripit penultimã supini qđ patet per eius preteritũ. vnde alex. excitat a sũmo. Ex hoc aparet ꝙ cieo facit supinũ suũ citũ. sed si queratur quomõ faciat preteritũ suũ. Dicendũ est ꝙ subtilit tangit preteritũ de cieo cũ ipsũ excipiat a regula data de illis que faciunt ui. vnde dicit pris. ꝙ cieo facit ciui et cii cũ non sit in vsu. similiter sero satũ excipitur. ꝛc. et inde creata Quidã exponunt pro participiis: sed istud non est verũ q2 multa sunt que carent participiis sicut queo et sua cõposita vt nequeo. propter quod est glosandũ. i. omne deriuatum si sit per compositionẽ deriuatũ vel per deriuationẽ sicut preteritũ et futurũ deriuantur a presenti. vnde in libro heroiđ. oblitus a dñe cede libellus erit. Sed obiicitur de ambio qđ componitur cũ an quod est circũ et eo. et tamen nõ corripit supinũ: imo ꝑducit. vnde Jussit et ambite ꝛc. Dicendũ est ꝙ ambio excipitur inferius in quarta cõiugatione. Sz dicitur de superbio ꝙ non cõponitur de eo sicut dictũ fuit. Item obiicitur de agnosco et cognosco q2 non habẽt vocalẽ longã ante tum. nec actor excipit ergo male. Dicendũ est ꝙ regula intelligitur de illis que mutant ui in tũ nichil addito et nichil remoto: sed istđ non est verũ: q2 sero facit seui ui mutata in tum diceremus setũ. nõ dicimus setũ imo satum. et3 tamen excipitur ab actore ideo ꝛc. Propter hoc dicendũ est ꝙ l3 habeant vocalẽ breuẽ ante tum actor noluit iterare q2 satis docuerat cũ dixit Ag vel cognosco dat. iđ ꝛc.

De deo deq3 geo leo vel queo vel beo dicta
Sufficiant. Jn ui diuisas cetera formas.

Ponit epilogationẽ d. ꝙ illa que dicta sunt de deo de geo de leo de queo et de veo suffitiant. modo infert regulam generalẽ d. ꝙ illa que non possunt contineri sub regulis precedentibus faciunt ui diuisas. et notanter d. ui diuisas ad differentiã illorũ que faciũt ui. non diuisas: sed cõiunctas vt moui. Et est not. ꝙ ista regula competit verbis terĩatis in beo. vt debeo habeo. in ceo vt doceo. in peo vt stupeo et in queo vt liqueo q2 torquent ad illã regulã. et per hoc patet ꝙ d. ꝙ multa termĩata in deo et sic de aliis suffitiãt. et si qua dicenda sunt possunt sub regu. contineri Jn ui diuisas. sicut liqueo. de queo non fecit mẽtionẽ cũ non possit contineri sub istis regulis et propter ista verba terĩata in reo. vt horreo careo. in seo vt censeo. in peo in deo. vt stupeo sedeo

Dat maneo mansi. iubeo iussi: neo neui.
Dans a per i maneo dat ui: caret atq3 supino.
Lucet pollucet faciunt xi. mulceo mulsi.
Hereo si prebet. dat sorbeo psiq3 buiq3.
Dat si sum. xi ctum. sed itum dat sorbeo vel ptum.

Ponit exceptionẽ d. ꝙ maneo facit mãsi ad differentiã de manꝰ manui. iubeo iussi neo neui et deberet facere nui diuisũ. sed nõ. q2 d. pe. he. ꝙ ĩ scđa cõiug. sꝑ principalis sillaba retinere in preterito vt p3 ꝑ singula discurrendo. sed si diceremꝰ nui nõ retineret primã sillabã iđ ꝛc. neq3 facit neuii; q2 ibiđ. d. pe. he. ꝙ ĩ scđa cõiug. preteritũ nũꝙ superat pñs ĩ pria ꝑsona. sed si diceremꝰ neuii. per tres sillabas superet pñs cũ tñ sit dissillabũ iđ facit neui et nõ aliter. de supĩs istorũ docuit superius cũ iubeo et maneo faciunt preterita sua in si faciũt supina in sũ ꝑ illã re. superiꝰ datã. Si per sũ. dat neo netũ ꝑ illã reg. Ui tum Dans a. d. ꝙqñ maneo cõponit̃ et ĩ cõpõe mutat a in i. vt emĩeo eminui caret supio. s3 si cõposita retineãt a ĩ cõpõe faciũt supĩa ĩ sũ vt remaneo. sũ. rõ hꝰ ẽ q2 ista q̃ mutãt a in i. multũ deuiãt a significato sui primitiui. et vt signa signatis rñdeãt hñt diuersũ pretm̃ ꝛ carent supino q2 sunt neutra. sed illa que non mutant a sed retinẽt ipsam: bene retinẽt significatu3 sui primitiui ideo ꝛc. et hoc pat3 in his duobus maneo et emineo. et est exceptio ab illa regula Simplicium norma. sed non est exceptio quantũ ad illã regulam Jn ui diuisas. Luceo et polluceo faciunt xi et faciũt supina per ctũ per illam regulam xiq3

facit ctum. Uidetur ꝙ actor sit superfluus q2 polluceo potest haberi per luceo cū sit cōpositum eius. Dicendū ē ꝙ actor ponit ibi q2 eius cōpositio nō est manifesta oībus. Item mulceo facit mulsi q2 mulceo et mulgeo habent idē significatū. q2 significant facere suave et vt signa respondeant signatis ideo faciūt si vt visū ē. Item hereo facit hesi et deberet facere herui. sed facit hesi ad differentiā ꝺ herus rus. rui. q2 antiquitus pro herede dicebatur. Item sorbeo proprie facit sorbui per illā regulā In ui diuisas. et sorpsi retinet a verbo antiquo tertie cōiugationis. q2 scd̄m ꝙ dicit prisc. antiquitus dicebatur sorbo sorpsi: tamen recessit ab vsu. et tantū retinemus preteritū. vnde secundū ꝙ facit sorbui facit sorbitū et secūdū ꝙ facit sorpsi facit sorptū. polluceo significat splendeo: pollendo luceo sed polleo significat cū letitia excello: vel etiam splendeo. hec hugo pap̄.

Que dant preteritum per ui caruere supino.
Ni faciant in itum. teneo tentum doceo ctum.
Censeo dat censum: sed itum sua compositiua
Misceo dat mixtum. sed prebet mereo mestum.
Arceo dat arctum. sed itum sua compositiua.

Dicit ꝙ verba faciētia preterita ꝑ ui faciūt supina per itū vel carent supinis: vt habui habitū. Uidetur ꝙ actor sit insuffitiēs q2 magis ponit nos in dubio ꝙ̄ certifficet: cū dicat ꝙ aliqua careant supinis nec docet que sunt illa. Dicendū ꝙ illud quod minus dicit hic corriget inferius vbi dicit Pauca supinantur. vnde no. ꝙ illa que faciunt preterita sua in ui aliqua sunt neutra et aliqua actiua. si sint neutra carent supinis exceptis illis que ponit in littera. si sint actiua habent supina per itū. excipitur teneo quod facit tentum ꝛ doceo quod facit doctū per sincopam. remouendo i. et q2 ista sincopa magis est in vsu ꝙ̄ ꝓpria formatio iō excipitur. similiter censeo quod facit censui et censum. et d. ꝙ sua composita faciunt in itū vt recensitū. verūtamen q2 censeo censo et censio idē significant secundū vg. et ꝙ censeo semper facit censū et sua cōposita nunꝙ̄. recēsitū media correpta dicitur de recenso recēsis et media ꝓducta de recensio is. quarte cōiugationis. et hoc. d. vg. vnde versus. Censio censiui cēsitū censeo censum. Censitus a censo tertia sēper hz. et significat numerare. iudicare. statuere. extimare. suadere. similiter misceo facit mixtū et deberet facere miscitū. et remouetur i per sincopam et ita s et i mutantur in x. et dicim9 mixtum. Sed obicitur de istis verbis maneo iubeo neo luceo et polluceo hereo et sorbeo Dicendum est ꝙ subiacent regulis generalibus supradictis. ita ꝙ illa que faciunt si faciunt sum in supino. et illa que faciunt xi faciunt ctū. et illa que faciūt ui faciunt tū: vt necui. de sorbeo dictū est et ideo non valet obiectio.

Pauca supinantur preter sex neutra secunde.
Sex retinent neutra pla no ca va pa do supina.
Format itum valeo doleo placeo noceoqz
Pareo prebet itum licet ac oleo taceoqz.
Dat careo carui caritum cassumqz supino
Cum dat ui pateo passum dat torreo tostum.
Pando pati pateo: passum fecere supino.

Actor ponit quoddā notabile et d. ꝙ pauca neutra scd̄e cōiug. hn̄t supia ꝑter sex. Nota ꝙ quidā dicūt ꝙ dat solū reg. de neutris faciētibz ꝑterita in ui. sz male q2 itelligit de oībus neutris scd̄e cōi. quocūqz mō faciāt ꝑterita. vn̄ pauca sūt ne. scd̄e cōi. q̄ habeāt supia vt ferueo cōniueo. lz scd̄z artē possit hr̄e tn̄ scd̄z vsū nō hn̄t. Postea poīt sex et. d. ꝙ doleo facit itū. noceo placeo pareo itū careo ritū vel cassū. silr̄ liceo tū oleo itū taceo citū. sed d. actor ꝙ torreo facit tostū et pateo passū. Obr̄ ꝯ act. q2 sex excipit et pl̄a enūerat vt pz ergo ꝛc. Dicēd ꝙ ꝑ hoc ꝙ. d. pauca pl̄a possūt cōphēdi. vn̄ n̄ oñdit ꝙ oīa talia careāt supis.

Ersibus his terna formatio fiet aperta.
Vi vel ui/vel/di/ri/ci/ni/dat/tercia xi/gi.
Bi/si/li/pariter pi/mi psi/qui quoqꝫ cum ti.
A breuis ante cio cum compositis facit eci.
Elicui preter:cio cetera format in exi.

Superius actor determinauit de prima et secunda coniugatione que cognoscitur per a et e. hic determinat de tertia que cognoscitur per i. et quia a et e sunt ante i in ordine vocalium ideo patet ordo. diuiditur in duas. primo proponit. secundo prosequitur. Dicit primo quod formatio preteritorum et supinorum verborum tertie coniugationis fiet manifesta per regulas sequentes. A breuis. dicit quod verba habentia a ante cio faciunt eci vt facio feci. Sed primo videtur actorem esse diminutum quia inueniuntur verba terminata in io habentia vocalem ante io. vt aio meio sed prius est comparare vocalem ad vocalem quam consonantem ad consonantem ideo primo debebat determinare de illis Dicendum est quod ista sunt defectiua et ibi non intendit determinare de defectiuis. quare non valet. secundo de aio dicendum est quod est proprie quarte coniuga. et hoc probant vg. et pri: quia nullum verbum tertie coniug. terminatur in i. in secunda persona imperatiui. sed aio habet secundam personam imperatiui terminatam in i. vnde ponunt exemplum vel ai vel nega quasi non valet. De meio dicendum est quod non est in vsu. Sed obicitur quia non determinatur de fio cum determinet de verbis in gio et sic de aliis. Dicendum quod non facit mentionem de fio primo quia est defectiuum et anormalum et quia de anormalis facit cap. distinctum non curat hic facere mentionem. secundo quia dat reg. tantum de illis que tantum sunt tertie coniuga. sed fio non semper est tertie coniug. sed aliquando quarte fiet fiebat magis respiciebat re. ideo non facit mentionem vt sit proprie tertie coniu. et ponitur quarte. vt patet. tertio videtur quod superflue ponat a breuis. quia omnia verba que habent a ante cio habent illam breuem: tamen dicit breuem ad maiorem expressionem et ne crederet aliquis quod talia possint habere longam. ideo non valet. quarto notandum quod videtur quod superflue ponat cum compositis cum satis possit haberi per illam re. Simplicium. Dicendum quod dicit cum compositis propter duo. primo ad remouendum vel deno. quod licet composita eorum habeant i ante cio tamen faciunt eci vt perfeci cum aliquis possit credere quod sic non faceret eo quod non habet a ante cio. secundo ponit cum compositis quia quedam sunt composita que non apparent manifeste composita. vt reitio deitio et vt comprehendantur talia composita que non manifeste apparent. ideo dicit cum compo. nec est superfluus quinto no. quod notanter dicit eci per duas sillabas. quia talia que habent a ante cio illam a mutant in preterito in e vt facio eci. vnde si diceret quod faceret ci dubium esset vtrum diceremus faci vel feci ideo &c. Elicui ponit suam regulam dicit quod cetera verba terminata in cio faciunt preterita in xi: vt aspicio exi elicio tamen excipitur quia facit elicui ratio huius est quam ponit pris. quod si faceret elexi faceret electum per illam regulam que sequitur ci vel xi dat ctum. eligo similiter si faceret electum dubium esset de significatione eius vtrum esset supinum de eligo vel de elicio et ideo vt remoueatur dubitatio facit elicui. Sed obicitur quia pellicio facit pellicui et tamen actor non excipit ergo male. Dicendum quod pellicio proprie facit pellexi. et si faciat pellicui hoc est antiquum preteritum et quia actor non curauit de antiquitate ideo non valet.

Elicui dat itum. ci vel xi transeat in ctum.
Si presens tenet a. tenet hic et vbiqꝫ supina

Dicit quod elicio facit elicui in preterito et elicitum in supino. vnde dicunt quidam quod est exceptio sed non est verum quia non facit in ci vel in xi sed in ui. et propter hoc de ipso est doctrina. preterea dicit quod verba facientia prete. in ci vel in xi faciunt supina in ctum vt feci ctum. asperi ctum. Si preses dicit quod si presens indicatiui habet a quod a similiter est in supino. vt facio factum et hoc non est solum in ista coniuga. sed in aliis coniuga. vt amo atum frango actum. sanctio sanctum haurio. stum. Sed obicitur quia gradior habet a in indicatiuo et tamen non habet a in supino quia dicimus gressum. similiter fatiscor facit fessum ergo &c. Sono as tono as habent a in indicatiuo nec actor excipit ergo male. similiter lauo facit lotum &c. Dicendum est quod ad istam regulam tria requiruntur Primo requiritur quod tale verbum terminetur

in o.et ꝙ habeat vocē actiuam.scdo.ꝙ habeat a in penultima scđe persōe īdicatiui mōi
tertio ꝙ habeat supinū ꝓpriū nō transsumptū.per primum membrū remouetur gradior
et fatiscor que non terminantur in o.sed in or.etiam remouētur per secūdū membrum
qr non habent a in penultima secunde persone indicatiui modi vt graderis et remonē
tur tono as et sono as.qr licet habeant a in secunda persona īdicatiui mōi:tamē nō ha
bent in penultima sed in vltima.per tertiū membrū remouetur lauo qr facit lotū qr lotū
non est supinū ꝓpriū sed transformatū qr proprie facit lautū sed au mutat̄ in o.iō nō vꝫ.

A si composita mutant in i.dant e supina.
Vt probat inficio.sed debes demere do go.

Dicit ꝙ verbū habens a in presenti si cōponatur et in cōpositione mutatur a in i.tunc
supina compositi habent e vt de facio componitur ficio et perficio et facit perfectum.et
notabiliter ponit istam qr videretur nisi posuisset ꝙ talia haberent a per illā regulā sim
pliciū norma.et tamē non habent propter hoc ab ipsa excipiūtur. Sed obiicitur đ sapio
qr habet a in presēti et cōponitur cū in.et dr̄ insipio ita ꝙ a mutatur in i:et tamē non fa
cit insipetū sed insipitū.et similiter desipio desipitū ergo regula nulla. Dicendū ē ꝙ qui
dam dicūt ꝙ sapio non est tertie cōiugationis proprie:sed quarte.qr facit iui et itū ergo
ꝛc.sed isti male dicunt in duobus.prīo qr ista reg.ē generalis cuicūqꝫ cōiugatiōi. secūdo
qr sapio nunq̄ fuit quarte sed semp tertie.quare dicūt alii ꝙ solū intelligit̄ de termīatis
in cio iō ꝛc.sed isti male dicunt propter duo.qr diripio facit direptū ꝑ illā regulā : et non
terīatur in cio ergo ꝛc.secundo qr excipiūtur verba in do et in go qr̄ cū exceptō sap:natu
ram sue regule non solū intelligit in cio sed de quacunqꝫ terīatione.iō nō vꝫ.Item obii
citur de cōticeo qđ cōponitur de con et taceo ita ꝙ a mutatur in i.et tamen non facit cō
ctietum sed conticitū.similiter de statuo cōstituo cōstitutū.iō ꝛc.Propter qđ dicendum ē
ꝙ reg.intelligitur de cōpositis q̄ cōponūtur a verbis que verba simplicia habēt a in pe/
nultima scđe ꝑsone et in penultīa supini.Unde dicendū est ꝙ per hoc debet intelligi de
habentibus a in penultima sillaba scđe ꝑsone.et per hoc remouetur statuo quod nō ha
bet a in penl'.sillaba sed u.iō sua cōposita non retinent e.ꝑ hoc ꝙ d.ꝙ oꝫ ꝙ talia hēant
a ī pe.supi.remouet̄ sapio pitū qđ nō hꝫ a sꝫi.iō sua cōp.n̄ retinēt e.qr̄.nō vꝫ.Obiicit̄ ad
huc qr salio facit saltū sed cōponitur et tamē nō hꝫ e in supio.vt dicēdo exilio exultū.di/
cendū ꝙ reg.intelligitur de supinis integris et nō corruptis nec sincopatis.vn̄ salio facit
proprie salitū.si faciat saltū hoc est per sincopā iō non vꝫ.Alii dicunt ꝙ intelligitur đ cō
positis habentibus supina dissillaba in quibus a sit in penultima supini vt rapio raptū
sed melius ē primo mō.Sed debes.d.ꝙ verba termīata in do et in go que cōponuntur
a verbis habentibus a in presenti et istā a mutant in i in cōpositione.excipiūtur vt occi/
do.quod cōponitur de cado et tamen nō facit occesum sed occasum.similiter redigo qđ
cōponitur de ago et tamen non facit redectū sed redactū.exigo exactum.et sic de aliis.

Dat di sumqꝫ dio:gio gi dat itumqꝫ supino

Dicit ꝙ verba desinētia ī dio faciūt p̄terita ī di ꝛ supīa in sū vt fodio di sū.Obiicit̄ đ fo
dio qr nō facit fosū sed fossū nec actor excipit ergo ꝛc. Dicēdū primo ꝙ satis erat maīfe
stū ꝙ faciebat ꝑ duplicē s.iō actor noluit facere mētōeꝫ.vel pōt dici ꝛ meli⁹ ꝙ lr̄a ē talis
dat di ssū ꝑ duplicē ss.Gio gi.d.ꝙ verba terīata ī gio faciūt p̄terita ī gi ꝛ supīa in itū vt
fugio gi.gitū.sed prīa de fugi in preterito ꝓducit̄ in prīo tp̄e corripitur et sic de aliis.

Dat pio semper ui.sine cepi siue cupiui.
Ptum facit omne pio.sapio cupioqꝫ remotis
Dat sapio sapui sapitum:cupioqꝫ cupitum

Dicit ꝙ verba in pio terīata faciūt preterita in ui vt rapio rapui.capio excipitur qr facit
cepi.et nō est intelligendū de cepi qđ ē defectiuū silr̄ cupio facit cupiui.Ptum facit omē
dicit ꝙ verba terīata in pio faciunt supiua in ptum.vt rapio raptum capio captū.sapio

excipitur: qꝛ facit pui. pitū. media coꝛrepta et deberet facere pui. pitū penultima produ
cta et propter hoc repetit sapui sapitum penultima coꝛrepta que non descēdit de sapio
secundū ꝙ facit sapiui sed secundū ꝙ facit sapui. et cupio facit cupitū penultima produ
cta et facit cupii cupitū penultima coꝛrepta sed parū inueniť penultima coꝛrepta. et ido
actoꝛ non facit mentionē secundū ꝙ habet penultimā coꝛreptam.

Dat peperi pario paritum partumqꝫ supino.

Doctrina est qꝛ non inueniūtur termīata in rio nisi pario vt d. prisc. in rio vnū inuenio
s. pario peperi partū vel paritū. tamen scdm quartā cōiugationē ptullisse inuenitur. vñ
oua pire solet. hoc etiā pꝫ per sua cōposita que sūt quarte cōiugatiōis. vt apio. vñ pario
duo significat. vñ versus. Qui parit acqrit etiā q̄ tendit in ortū. Catho qđ partum est.

Dat si sumqꝫ tio: sed vtrolibet s. geminando.

Dicit ꝙ verba termīata in tio faciūt preterita in ssi et supina in ssum. vt quatio quassi
quassum. Obiicitur qꝛ videtur actoꝛē esse contrariū qꝛ superius deterīat de verbis terīa
tis in cio et adhuc hic determīat. dicendū ꝙ debet scribi per t. et t. habet sonū de c. quādo
i. sequiť et alia vocalis sequiť vt patuit in illis versibus. Jtsi presit. ꝛc.

Semper uo dat ui. debet struo cum fluo demi
Et pluo. de hinc utum producit dando supinum.
Xum fluxi struxi structum. pluo ui dat et utum.
Datqꝫ plui.
Dat ruitum ruo siue rutum. nonnullaqꝫ nullum.

Dicit ꝙ verba terminata in uo faciunt preterita in ui vt arguo gui. struo et fluo excipiū
tur. Obiicitur qꝛ non docet eorū preterita. Dicendū ꝙ docebit simul sua preterita et su
pina. quare non valet. De hinc. d. ꝙ verba termīata in uo facientia preterita in ui. faci/
unt supina in utū producendo u. vt argutum. Xum fluxi. ponit exceptionē et qꝛ de struo
et fluo non docuerat preteritum docet cum supino dicēs ꝙ fluo facit fluxi et struo struxi.
et in supino fluxū et structū. et qꝛ de fluo descendit fluctū et actoꝛ non facit mētionē iđ
ꝛc. vnde versus. A fluo fit fluxum quidā dant a fluo fluctum. Dicendū est ꝙ actoꝛ inseq̄
tur pris. pris. enim nullam fecit mentionem ideo nec actoꝛ. vel est dicendū ꝙ actor loquiť
secundū vsum cōem et qꝛ fluctum non est in vsu cōi. ideo non facit mentionē. Pluo. d. ꝙ
pluo facit pluui et plui et tantū plutum. Sed videtur actoꝛē esse superfluū cum plutum
possit contineri sub illa regula. De hinc utū. Dicendum est ꝙ non est superfluus qꝛ pluo
habet duplex preteritū. et ne aliquis crederet ꝙ similiter haberet duplex supinū: ideo di
cit ꝙ facit plutum. Dat ruitum. d. ꝙ ruo facit ruitū et rutum. Sed obiicitur qꝛ luo facit
lutū sicut d: vg. et itum nec actoꝛ facit mentionem quare male. vnde d. vg. dant utū vel
itum luo vel ruo cūcta supina. Luo producit utū ruo corripiet ipsū. Jn doctrinali tacuit
luo norma magistri. dicendū est ꝙ luo facit proprie lutum nec facit mentionem de luitū
qꝛ est supinū antiquū nec est in vsu ideo non valet. Nonnulla. d. ꝙ aliqua verba termīa
ta in uo. carent supino vt renuo et cetera. que continentur in hiis versibus. Respuo lin
quo timet posco disco metuoqꝫ. Abluo cum renuo simul additur vrget et angit. Cū sint
actiua sunt illis raro supina.

Bo psi ptumqꝫ facit. si littera longa preibit.
Cetera bi faciunt preter que de cubo fiunt
Et nisi psi faciat per itum bo cuncta supinat

Dicit ꝙ verba terminata in bo vocali longa precedente faciūt preterita sua in psi et su
pina in ptū vt scribo scripsi scriptū. nubo nupsi nuptū. vnde nota ꝙ deberet habere b an
s. et ante t. et tamen hꝫ p. causa euphonie qꝛ b. ante s. et ante t. ī pricipio sillabe hꝫ tur/
pem sonū. Jtem notanter dicit vocalis longa qꝛ aliter nō teneret reglā ꝫ vt scabo ꝙ nō

facit scapsi sed scabi. et habet a ante bo. Si aliquis querat quomõ faciat preteritum de sorbeo cũ nõ habeat vocalẽ longam per se sed per compõem. Dicendũ ẽ ꝙ actoꝛ docuit satis supra vbi dicit Dat sorbeo psiqꝫ bui. et qꝛ superius docuit hic noluit facere mentõnem. etiã qꝛ non est in vsu. Cetera. dicit ꝙ alia que non habent vocalem longã ante bo faciunt preterita in bi: preter cõposita de cubo vt bibo bibi. Sed obiicitur qꝛ excipit cõposita de cubo: nec docet quomõ talia faciant. ergo male. Dicendũ est ꝙ ponit composita de cubo propter tria. primo ad confirmationẽ illius regule Simpliciũ norma. secundo ad remouendũ opinionẽ falsam quorũdam qui dicebant ꝙ componuntur de cũbo sꝫ hoc non est verũ qꝛ hoc est contra actorẽ et pris. ideo non valet. et ideo nõ valent illi versus grecismi. si cubat. ꝛc. tertio vt ostendat ꝙ quedam sunt cõposita de cubo tertie coniugationis qꝛ possent credere ꝙoĩa essent prime sicut cubo. Nota ad euidentiã que sũt prime et que sunt tertie. vnde dicit pri. ꝙ cõposita de cubo aliqua habent m. ante bo aliqua non. si ante bo habeant m. sunt tertie cõiugationis. si non sunt prime et semper faciunt in ui et in itũ. vnde quidam expositor supra maius volumen. A cubo cõposita per ui per itum dabo cuncta. Si careant m. prime sunt: si non tibi terne. et semper m: debet remoueri in preterito: vt recũbo recubi. Et nisi. d. ꝙ omĩa verba termĩata in bo faciunt preteritũ in bi et faciunt supina in itũ. nisi faciãt preterita ĩ psi qꝛ de illis dictũ ẽ vt bibo. bibi bibitũ. sꝫ q̄rit̃ qꝛ oĩno. d. ꝙ verba terĩata ĩ bo faciũt ꝑterita ĩ bi ꝛ supĩa ĩ itũ. Dicẽd ꝙ ponit vt cõprehendat composita de cubo que non faciunt in bi sed in ui: et faciunt itum.

Si co preueniat vocalis longa: facit xi.
N vel s abicitur: hec ci facit: illa facit ui.
Hinc vinco vici sunt testes. crescoqꝫ creui.
Excipe conquesci didici compesco poposci.
Et que preteritis caruerunt atqꝫ supinis
Hec sunt verba: quibus inceptio significatur.
Glisco preteritum: conquesci tolle supinum.

Dicit ꝙ verba terminata in co vocali longa precedente co faciunt preterita in xi vt dico dixi. N vel s. dicit ꝙ verba terminata in co habentia n vel s. ante co faciunt preterita remota n et co mutata in ci. vt vinco vici. Item verba habentia s ante co faciunt preterita s. remota et co mutata ĩ ui. vt cresco creui nosco noui. Et nota ꝙ oĩa cõposita de cisco faciunt preteritũ in ui. vt accisco ui. ab illa regula excipit̃ cõquinisco qđ facit cõquesci et deberet facere cõquiui. vnde cõqniscere est caput inclinare. ꝛ etiam excipiuntur illa que sequuntur. disco excipitur qꝛ deberet facere diui. et facit didici. Item cõpesco quod deberet facere cõpeui et facit cõpescui. Sed obiicitur qꝛ excipit cõpesco: nec docet quomodo faciat ergo male. Dicendum est ꝙ satis erat vsitatũ et cognitũ ꝙ faciebat cõpescui et iđ dimisit peritie lectorũ qꝛ non poterat ponere in metro. Item excipiuntur verba inchoatiua que carent preteritis et supinis vt feruesco. ratio huius est qꝛ talia significant ĩchoationem et inchoatio repugnat preteritioni. et ideo non habent preterita neqꝫ supina. Sed obiicitur qꝛ incoho incipio significant inceptionem et tamen habẽt preterita et supina quare non valet. Dicendum est ꝙ significant inceptionem de principali significato qđ non repugnat preterito ideo habent preterita: sed inchoatiua verba de suo modo significandi important et talis inchoatio repugnat preteritioni ideo et cetera. Glisco. dicit ꝙ glisco caret preterito. et significat plura. vnde. Glisco cupit splendet dormit pinguescit et ardet. conquinisco non habet supinum.

In ci preteritum prebens ico migrat et in ctum
Preteritum parco dat parsi siue peperci.
Dat parsum parsi: de se nullumqꝫ peperci.

Dat doctrinā de istis duobus ico et parco qꝛ non possūt cōtineri sub regulis precedenti bus qꝛ ico habet penultimam indifferentē: sed prima regula datur de illis que habēt vocalem longam. s. Si co preueniat. et ꝙ habeat indifferentē patet per actorē qui dicit inferius Sed ico variabis. qꝛ facit ici. et est idē ꝙ percutio. Similiter parco nō potest contineri sub aliqua predictarū regularū qꝛ non habet n vel s. ante co: qꝛ facit parsi et peperci. sed cū facit parsi facit sum. sed cū facit peperci caret supino. Sed videtur ꝙ actoꝛ sit cōtrarius sibiipsi. qꝛ dicit in breuibus et longis. Curtat itū pario vel posco discoqꝫ parco. ⁊ ita parco facit parcitū. Dicendū est ꝙ hic loquitur secundū vsum: inferius autem loquit̃ secundum artem.

Xi vel ci dat ctum. vi tum facit. excipiasqꝫ
Excipienda docet que dat veo norma secunde.
Dant in itum disco compesco posco supina.

Dicit ꝙ verba termīata in co facientia preterita sua in xi vel in ci faciunt supina sua in ctum. vt vici victū. dixi dictū. Vi tum fa. ponit aliam regulā et dicit ꝙ verba facientia p̄terita in ui faciunt supina per mutationem de ui in tum nichil addito et nichil remoto. vt creui cretum. quieui quietum. Excipias. d. ꝙ illa que terminantur in co et continent̃ sub illa exceptione. Dat veo. debent excipi nec est exceptio sicut dictum fuit quantū ad terminationē qꝛ bene terminantur in tum sed quantū ad modū formandi. Et nota ꝙ dat veo ibi posita potest esse regula generalis vel specialis. sed intelligitur ꝙ omīa que ponuntur in ista exceptione ibi reponuntur et tunc est regula generalis. si autem intelligatur ꝙ solum repetitur propter verba terminata in co tunc est specialis. Construe. tu excipias que norma secunde dat veo docet excipienda vt pasco pastū agnosco tū. Sed obiicitur qꝛ inuenitur ignotos qđ non potest fieri de ignosco ignoscitū. vnde. si scirē deos ignosciturus et hoīes ignoturos adhuc peccare dedignarer. Dicendū est ꝙ secundū pris. regulariter facit ignotum. et inde descendit ignoturus ideo cū tale principiū sit irregulare actoꝛ noluit facere mentionem. Dant in itum. d. ꝙ disco cōpesco et posco faciūt supina sua in itum. Sed videtur actorem esse cōtrariū sibi. qꝛ di: infra ꝙ carent supinis vbi dicit Preteritū verbi damus istis. et primo d. ambigo. Dicendum est ꝙ actoꝛ loquit̃ hic secundum artem inferius aūt scđm vsū. ideo non valet nec est sibi cōtrarius.

In si do uertit: si per se longa preibit.
Ante do vocalis. cu si stri ce pe remotis.
Hec faciunt cudi stridi cessiqꝫ cecidi.
Nullum sido gerit. quod turpe sonat fit in edi
Nulla supina gerens. cessi creat s sibi duplex.

Dicit ꝙ verba terminata in do vocali longa naturaliter precedēte faciūt preterita sua do mutata in si. vt ludo lusi. Sed obiicitur primo qꝛ fido habet vocalē longam ante do. et tamen non facit fisi: sed fisussum. nec actoꝛ excipit ergo male. Dicendū est ꝙ est irregulare et defectiuum et anormalū. et qꝛ in isto capitulo non se intromittit de anormalis nec de defectiuis iđ non valet. Scđo obiicitur de vado qꝛ hꝫ vocalem longā naturaliter ante do: nec actoꝛ excipit ergo male et tamen caret preterito. Dicendū est ꝙ vado naturaliter et secundū artē facit vasi. et iđ cum secūdum artem teneat regulam actoꝛ noluit excipere. verūtamen vado secundum vsū caret preterito ad differentiam de vas vasis: ⁊ tamen eius composita bene habent preterita. qꝛ deficiente causa deficit effectus. vnde versus. A vado vasi tollit distantia vasi. Sed sua preterita nunꝙ tollunt compositiua. Tertio obiicitur de rudo qꝛ habet vocalem longam ante do et tamen facit rudi nec act̃ excipit ergo male. et ꝙ producatur patet per actorem dicentem Rudo pones seu metra poscunt. aliqui supplent quendā versū in quo ponunt rudo qꝛ facit rudi sed male. qꝛ non debet poni cū non sit cōpositus ab actore. Dicendū ē ꝙ rudo prioꝛ semper corripit̃ ⁊ sub

iacet regule generali ¶Prebet per cetera di do. et si producitur hoc est licentia poetica qd facit persius. Findor vt archadie pecuaria rudere dicas. Cu si. d. q cudo facit cudi z facit supinũ in sum vt cusum. a supino fit cuso as. a quo componitur accuso as. et recuso sas. Cudo is est supra incudẽ fabricare: et significat cõponere vt sũma eneida virgilius maro summo cudit ingenio: Strido facit stridi et est idem q resono. in eadẽ significatione strideo des dicitur vnde supra visũ est. Cedo facit cecidi et cessi. secundũ q facit cessi idez est q dare locũ vel recedere. secundũ q facit cecidi idem est q secare et excipitur quantuz ad vtrũqz qz deberet facere cesi do mutata in si et facit cessi et cecidi. Sido caret preterito et significat tria. vnde. Sidit auis siditqz manus sed sidera sidunt. Quod turpe. d. q illud turpe sonat scz pedo facit pepedi. Sed obiicitur qz nõ docet regulã vtrũ geminet aut non quia videtur per ipsũ q faciat pedi. quod falsũ est. Dicendum est tripliciter. primo q satis erat vsitatũ qz pedo faciebat pepedi geminando: et ideo non curauit facere mentionem. secundo dicendũ est q id quod minus dicit hic corriget inferius in breuibus et longis vbi dicit q pedo geminat primã sillabã. tertio potest solui ita q ly turpe nõ referatur ad rem significatam huius verbi pedo sed ad vocem dicendo qd turpe sonat fit in edi. s. pedo. qd facit pepedi qz cum geminet primã sillabã videtur esse epizensis et per consequens turpis sonus: nisi gemiaret qd satis dat intelligere per hoc q dicit turpe sonat. Cessi creat. d. q cedo facit cessi s. geminando. Sed videtur q actor sit superfluus qz dixerat cessi et cecidi ita q satis ostenderat q geminat s. Dicẽdũ est q ponit ad maiorẽ expressionem ne aliquis crederet q non geminaret s: alii dicunt q intelligit quantũ ad supinum et satis bene.

A do composita formabunt di geminata. His iunges prendo. dithongus si tibi format.

Dicit q composita de do das faciunt di. geminando di. vt reddo reddidi. Sed queritur vtrũ sit exceptio vel regula. dicendũ est q composita de do das aut habent consonantez ante do aut vocalem. si habeant vocalem longã sic est exceptio ab illa regula In si do. vt credo. si habeat consonantẽ sic est noua regula. cum non possit contineri sub regulis precedentibus. secundo notandũ q videtur q ista regula sit superflua cũ cõposita de do bñ possint contineri sub illa regula simplicium norma. Dicendũ est q do facit dedi sed ista geminant di vt credidi. ¶His iunges. d. q prendo facit prendidi. Sed obiicitur qz d. vg. q facit prendi sed nunq̃ prendidi. idẽ dicit pris. in maiori. q prehendo facit prehendi. rõ huius qz dicit pris. q nullũ verbum tertie cõiugatiõis geminat di nisi compositũ de do. sed istud non est compositũ de do vt patet per actorem qui ipsũ dicit cũ compositis ð do: ergo zc. Quid ergo dicendum est actorem qui dicit q facit prendidi. dicendum est q act inuenit in sacra pagina si prendidisti pisces. zc. et qz inuenerat ideo dicit q facit prẽdidi Et nota q possumus dicere prendi et prehendi. de prehendo et prendo scansio versuuz poeticorũ hoc clare isinuat. Diptongus. d. q verba terminata in do habentia dipthongum ante do si preterita faciũt vt plaudo plausi claudo clausi. Sed videtur actorem esse superfluum qz ista regula potest haberi per regulam superius datam In si do vertit Dicendũ est q illa regula datur de habentibus vocalẽ naturaliter lõgam sed ista claudo et similia habent vocalem longam per accidens et per conglutiationem duarum vocaliũ ideo non valet. ¶Notandũ est q talia faciunt si. et ratio huius est qz secundũ q dicit vg. antiquitus dicebatur clado plado mõ dicimus claudo plaudo. vnde talia adhuc retinent formationem ac si haberent vocalem longam naturaliter: et per consequens facit sicut claudo clausi.

Ante do si veniat i vel u simul n mediante In di pretereunt: sed in his n demitur ante.

Dicit q verba terminata in do habentia i vel u. ante do mediante n. faciũt preterita remota n, et do mutata in di. vt fundo fudi. scindo di. ¶Primo videt q ista regula supflu

at q2 illa que continentur in ista regula possūt haberi per illam regulam Nil aliud mutans. dicendum est ꝙ non superfluit. vnde illa regula non datur principaliter propt̄ formationē sed propter modum formandi q2 talia remanerent. q2 ista regula ad nil aliud dabatur nisi solum de formatione ideo ne illa que habent i vel u ante do. ponāt impedimentū in illa regula ideo ponit nec superfluit.

Tu geminans tundo tutudi dat sumq3 supino
Da tundo tutudi. donat tondere totondi.
Tondeo dat tonsum: sed prebet tundere tusum
Datq3 cado cecidi format rudo quoq3 rudi.

Dicit ꝙ tundo geminat preteritum et facit tutudi. et supinum in sum vt tusum. Sed obiicitur q2 dicit pris. ꝙ tundo facit tusum et tunsū. Dicendum est ꝙ tundo facit tusum et tonsum. et ad actorē dicendum estꝙ loquitur secundum frequentiorem vsum. q2 tunsum non est ita in frequenti vsu sicut est tusum. Et nota ꝙ tu potest esse pronomen et dictio significatiua. vel potest esse nomen et tentū materialiter. si sit pronomen cōstrue sic o lector tu geminans ꝛc. si sit nomen cōstruitur sic tundo geminans tu ꝛc. et hoc mō bn̄.

Ante do dithongus productaq3 littera: vel que
Do dedit: aut u vel i super n prendoq3 patescunt
Nil aliud mutans prebet per cetera di do.
Diuido si demas. et que fiunt geminando.

Ponit epilogationē repetendo regulam generalē et d. ꝙ verba termīata in do diptongo precedente vel vocali longa vel cōposita de do et istud verbum prendo sunt per predicta manifesta. sed oīa alia in do terminata faciūt preterita do mutata in di nichil addito nichil remoto vt ostendo do in di fit ostendi. Diuido. ponit exceptionem dicens ꝙ diuido excipitur et facit diuisi. et etiā illa q̄ geminā t primā sillabā. vn̄ illa q̄ geminā t addunt. Primo nota ꝙ diuido idē est ꝙ diuisis do. et sic excipitur ab illa regula a do cōposita. vel diuisis video et isto modo excipitur ab illa regula Simplicium norma. Secundo obiicitur q2 excipit illa que geminant nec docet que sūt illa. Dicendū est ꝙ actor iste est metricus nec potuit oīa ponere in metro et hoc relinquit diligentie lectoris. et etiā q2 ē breuilogus iō ꝛc. tertio obiicitur de mando q2 secundū pris. et vg. facit mandi et mandui et actor non facit mentionem ergo male et etiam facit mandidi. Dicendū ē ꝙ mando pōt esse simplex et facit mandi per illam regulā Nil aliud mutans. vel potest cōponi ō manu et do et secundū hoc facit mandidi et tenet illā regulam A do cōposita. et iō actor non est diminutus cū possit contineri sub regulis supradictis si autē faciat mandui hoc est secundum antiquos secundum ꝙ dicit pris. et ideo actor iste non curauit et secundum ꝙ facit mandi facit mansum. et secundum ꝙ facit mandidi facit manditum. vnde in cōpendio. Dat mando mandi mansum dic esse supinum

Do sum prebet in his. exceptis a dare natis
Ista supinantur per itum quotiens geminantur:
Abscondo dat itum geminans di non geminans sum.

Ponit regulam dicēs ꝙ verba termīata in do faciūt supina per mutationē de do in sū. vt ledo lesū plaudo sum. Exceptis. ponit exceptionē et d. ꝙ cōposita de do excipiūtur. q2 faciunt itum quotiens geminantur vt reddo redditū trado traditū. Sed obiicitur q2 .d. quotiens geminantur nec docet quotiens ergo male. Dicendū est ꝙ actor solum intelligit de cōpositis de do que terminantur in condo. vt abscondo. q2 aliquando geminant aliquando non. sed omnia alia siue sint cōposita siue decōposita semper geminant. vn̄ que geminant faciunt didi et ditum. et quando nō geminant faciunt di et sum vt abscō

di absconsũ abscondidi absconditũ. Construe abscondo geminans di ꝛc. et abscondo nõ geminãs facit sũ et sic de aliis teriatis in condo et ꝓpter hoc notanter dicit abscondo.

N quibus eripitur (penultima si breuietur)
Additur s duplex si longa sit s sibi simplex
Dans passum pando subducit ns geminando.
Pando pati pateo passum fecere supino.

Dicit ꝙ verba que remouẽt n. a preterito si penultima preteriti breuietur. s. gemiabitur in supino vt scindo scissũ. vnde male dicunt illi qui dicunt velũ templi scisũ: imo scissum debet dici. vnd quorũ penultima producitur in preterito non geminãt s. in supino vt fudi fusum et sic de aliis. vnde notandũ ꝙ ista duo solum corripiũt penultimã preteriti. s. scindo et fundo. alia vero producunt. Dans passum. d. ꝙ pando facit passũ remouendo n. Sed contra q: inuenitur cũ expansis in cruce manibus. vnde dicendũ ẽ ꝙ pando facit passũ q: dicit vg. ꝙ non dicitur expansis imo si inueniatur est viciũ scriptoris. etiã d. pri. ꝙ pando pateo patior habent idẽ supinũ: sed non habent idem preteritũ. Item quidam clericus. Expansũ veniam peto nam sequor vsum.

Dat tendo tensum: tum quedam compositorum.

Dicit ꝙ tendo facit tetendi et tensum. Sed obiicitur q: dicit pris. ꝙ facit tensũ et tentuz sed actor non facit mentionẽ ergo ꝛc. Dicendũ est ꝙ tendo facit tensum et tentũ. vñ per hoc ꝙ dicit ꝙ sua cõposita faciunt tum: satis dat intelligere ꝙ tendo facit tum per illam regulam simplex cõpositi. tamen dicit ꝙ quedam composita de tendo faciunt tum: nec docet que sunt illa ergo male. Dicendũ est ꝙ ly quedam est partitiuũ de supina et nõ d̃ cõposita et ẽ sẽsus tẽdo dat sũ. et sua cõposita dãt q̃dã supia i tũ. et p hoc denotaẽ ꝙ etiã facit sũ. et dicit quedã vt retendo retensũ vel retentũ extendo extensũ vel extentum. ꝛ sic composita faciunt tum et sum. et simplex vt tendo tensũ vel tentũ per illã regulã Simplex compositi. Construe tendo dat tensum. et voces cõpositorũ dant quedam supia i tũ

Edi donat edo: sum donans stumq; supino.
Hec sua composita cogunt geminare supina
Namq; dat ambesus esum: comedoq; comestum.

Dicit ꝙ edo facit edi in preterito et esum vel estum in supino. Sꝫ obiicitur q: posset haberi per illam regulam Nil aliud mutans. Dicendũ est ꝙ ponit propter tria. primo ne aliquis crederet ꝙ edi habeat primam correptã sicut edo a quo descendit. secundo ad remotionem dubii vt ponat differentiam inter edo es est et edo edis que differentia patꝫ per hunc versum. Dum dape vescor edo sermonẽ dum loquor edo. tertõ ponit preteritũ gratia supinorũ. Hec sua. Iste versus potest legi et tendo et edo et est sensus ꝙ ista duo edo et tendo habent duo supina. eo ꝙ eorũ composita habent duo supina. sed licet istud sit possibile tamen credo ꝙ istud solum referatur ad edo q: est dictum superius de tendo et est sensus edo facit esũ et estum eo ꝙ eius compositorũ quedã faciunt in sum vt ambesum quedam in stũ vt comestũ et iõ per illã regulam Simplex compositi edo facit esum et estum. Construe: hec supina de edo es est esum et estũ. composita cogunt geminare ita ꝙ ly hec sit accusatiui casus. Namq; ambesus ponit pro verbo participium causa metri et dicit ꝙ ambedo facit esum. vt ambesũ. et comedo comestum tamẽ inuenitur comesso comessas. vnde dicit vgut. ꝙ antiqui dixerunt comessatio et debemus dicere comessum Dicendũ. est ꝙ composita de edo es optime faciunt sum. et stum. et hoc d. pris. in maiori nec actor negat quin bene possint facere sic. sed tamen ponit supina eorũ magis vsitata q: comestũ magis est in vsu q̃ comesum. et ambesum q̃ ambestũ.

Si facit x go: nisi sint a rego nata. sed in xi
Cetera sunt. pun/pan/le/tan/sed demis et a fran

Ponit vnam regulā dicens ꝙ verba termīata in go r. precedēte faciūt preterita in si vt
mergo mersi spargo sparsi. sed cōposita de rego excipiunt. primo videtur actorē eē dimi
nutū qꝛ excipit composita de rego nec docet quomō faciūt. Dicendū ꝙ illud qđ minus
dicit hic supplebit inferius vbi dicit qđ dat rego. Secundo obiicitur qꝛ quedam sunt cō
posita de rego que non habent r. ante go vt dirigo ergo male excipit cū nō habeant r.
Dicendū est ꝙ quedā habent r ante go vt surgo et ad talia datur exceptio. alia sunt que
non habent r ante go et talia nō excipiuntur cū non subiacent regule. tertio qꝛ pergo cō
ponitur de per et ago et facit perrexi nec actor excipit ergo male. Dicēdum ꝙ pergo nō
cōponitur de per et ago: sed de pedes et rego. et pergere nil aliud est ꝙ pedes regere et
facit prexi. sicut rego rexi surgo surrexi. Sꝫ in xi. d. ꝙ cetera q̄ nō habēt r añ go faciūt pre
terita in xi vt corrigo correxi. Pun pan. dicit ꝙ ab ista regula data per exclusionē sunt ex
cepta ista pungo pango lego ago et frango.

Hec cum compositis dant gi. tribus a lego demptis.
Hec intelligo negligo diligo que faciunt xi.
Preteritum triplicat et sensum pango: pacisci
Dat pepigi: panxi dat cantus. iungere pegi.
Tango facit tetigi: sed ago vel frango dat egi.
Preterito duplici duo significans stimulando.
Pungo facit pupugi: punxi punctos numerando.
Degi dego dabit. quod dat rego xi sociabit.

Primo dicit ꝙ ista faciunt preterita in gi vt lego legi et sic de aliis. Tribus a lego. d. ꝙ
tria cōposita a lego excipiūtur. s. intelligo diligo et negligo qꝛ faciūt xi vt intellexi dile/
xi et neglexi. Sed videtur actorem esse supfluum cū dicit hec cū cōpositis cū possint ha/
beri per illam regulam simpliciū norma. Dico ꝙ nō ē superfluus qꝛ ponit propter duo
primo ad cōfirmationem illius regule Simplicium norma. secundo vt excipiat tria cō/
posita de lego a regula Simpliciū norma. Preteritū triplicat. d. ꝙ pango habet triplex
preteritum et triplex significatū. vnde pango idē est ꝙ paciscor et facit pepigi: vt iste pe
pigit michi filiū suū. et pango idem ē ꝙ iungo et facit pegi. et inde cōponitur impingo
impegi. et idē est ꝙ canto et tunc facit panxi. et hoc est qđ dicit. vnde versus. Pango. ca/
no. iungo. pango significatqꝫ paciscor. Panxi voce: fide pepigi: pegiqꝫ bacillo. Itē alii
dicunt. Dic panxi cecini: cōiunxi dic bene pegi. Si pactum feci dicito tu pepigi. Notā
dum ꝙ pango componitur cū cō et dicimus compingo. compegi mutando a in i. vñ Job
Ossibus et neruis cōpegisti me. i. cōiunxisti me. cōponitur etiā cū in. et dicimus impigo
significat autem hec omnia offendere. incurrere. frangere. cadere. expellere. impellere
vt in alexandreide impegit machina muros. Et apud oratiū: cum scribit ad minimā a/
sellam asinus impingas. Tango. dicit ꝙ tango facit tetigi. et ago et frango dant egi.
Sed videtur actorē esse superfluum qꝛ iam dixerat ꝙ talia faciunt gi. et adhuc repetit:
ergo male. Dicendū ꝙ hic non ponit inquantū faciūt gi nec gratia formationis vł ter
mīationis sed gratia modi formandi ne aliquis crederet ꝙ ista facerent preterita sua sī
aliqua mutatione vt ago agi tango tāgi: iō d. ꝙ talia faciūt tetigi et egi. Preterito. d. ꝙ
pungo duo significat. et secundū hoc habet duplex preteritum. idem est ꝙ stimulo et tūc
facit pupugi vt iste pupugit equū. et idem est ꝙ facere punctos et tunc facit punxi. vt cū
dicitur iste punxit quaternū. Construe pungo significat duo duplici preterito facit pupu
gi stimulando. i. quando significat stimulare et facit punxi numerando. i. punctos faciē
do. qꝛ non significat ipsos punctos numerare sed facere. Degi. d. ꝙ dego facit degi. et est
degere in paupertate viuere. Sed obiicitur qꝛ posset haberi per illā regulā Simpliciuꝫ
norma. Dicendū ꝙ ponit pro tanto qꝛ dego diuersimode. cōponitur de de. et ago. quia
oīa cōposita de ago mutant a in i. vt exigo redigo. et iō actor hoc vidēs. s. ꝙ cōpositō nō

erat manifesta ponit hic. Quod dat. qꝛ non dixerat quomodo cōposita faciūt preteritū ponit hic et hoc facit causa illius regule Sed in xi cetera sunt. qꝛ cetera non faciebat ex/clusionem nisi de compositis de rego que habēt r ante go vt surgo et cū rego nō habeat ideo ꝛc.

Dans go si sum dat. per ctum gi xiqꝫ supinat.
Dat fixi fixum: sed fit de fingere fictum

Dicit ꝙ verba teriata in go facientia preterita in si faciunt supina in sum. vt mergo si mersū. spargo si. sum. Item scda regula verba terminata in go facientia preterita in xi. vel in gi faciunt supina in ctū. vt surrexi surrectū correxi correctū. legi lectum. figo excipitur qꝛ deberet facere fictū et facit fixū. et fixi in preterito, et facit fixum ad differentiam de fingo qđ facit fictum.

I vel a si pre go venit n mediante supino
Semper n eripitur: cin/tin/an/excipiantur.
N retinet ango cingo tingoqꝫ supino.
Et plango planctum stingo ctum: degoqꝫ nullum.

Dicit ꝙ verba habentia i vel a ante go n mediante faciūt supina in ctū n remota. vt fingo fictū tango tactū frango fractū. et notanter d. i vel a. qꝛ si verba habent aliā vocalem non tenent regulam. vt iungo: Item notanter d. n. qꝛ si haberēt aliā nō tenerēt re. sicut spgo qđ nō facit spactū sꝫ spsū ab ista reg. excipiūt ista verba scꝫ cīgo qđ facit cinctū. tingo qđ facit tinctū. intingo intinctū. stingo stinctū. qđ non est i vsu nisi sua composita vt extingo. Itē ango secundū artē facit anctū sed secundū vsū caret supino: vt dicet iferius vbi dicit. Et si cōfectū nobis foret ango dat anctum plango planctū. dego caret supino.

Ho xi ctumqꝫ facit. dat ui lo: ni geminetur
L. ibi tunc per li lo preterit. excipe vulsi:
Dic etiam velli.

Dicit ꝙ verba terminata in ho faciunt preterita in xi et supina in ctū. vt traho traxi tractū. Sꝫ vr̄ ꝙ male dicat ꝙ oē verbū actiue vocis teriat̄ i o ergo dat ibi re. de oibꝫ ter. i o. sꝫ hoc ē. f. Dicē. ꝙ hic istā regu. bene ponit. et cū dr̄ ōme verbū actiue vocis termiatur in o. verū est: non tamen cū aspiratione. iō non valet. Sed obiicitur de veho qđ facit vexū: nec actor excipit ergo male. Dicendū est ꝙ veho proprie facit vectū si faciat vexū hoc est secundū antiquos et qꝛ in vsu moderno dicimus vectū et non vexū non curauit actor excipere. Dat ui lo. d. ꝙ verba terminata in lo per simplicē l. faciunt preterita in ui: vt colo colui. malo malui. Ibi tunc. d. ꝙ verba termiata in lo per duplicē l faciūt preterita in li. vt pello pepulli fallo fefelli. Vello excipitur qꝛ facit velli et vulsi.

L duplex repetit mutam: si muta preibit.
Tollo tuli. psallo dat psalli: salloqꝫ salli.

Dicit ꝙ verba teiata in lo duplici ll. si muta precedat illa muta gemiatur in preteritis vt fallo fefelli. notanter d: repetit mutam et non sillabā qꝛ aliquando nō repetitur vocalis sequens mutam vt fallo fefelli pello pepuli. Secundo nota que vocalis debet remanere in prima sillaba et que in secūda. pris. bene docet primā vocalem nullā faciēs mentionē de secunda vocali. vnde dicit ꝙ illa que geminant aut habent a post illā mutam/ aut aliam vocalē. si a tunc mutatur in e: vt fallo fefelli. si habeant aliā vocalē illa eadē remanet. vt pello pepuli. et sic de aliis termiatis in lo que gemināt l. De secunda silla/ba habetur talis regula qꝛ aut illa habent e mutatā ab a. aut non. si habent e mutatam ab a illā e retinent in secunda sicut in prima. vt fallo fefelli. si habeant scđam vocalem illa vocalis non remanet sed in secunda accipiūt u. vt pello pepuli. eodē modo est de sill

bus Item obiicitur de cōpello cū non faciat cōpepuli ⁊ ipello ipepuli, sed cōpuli ⁊ impuli. Dicendū est ꝙ ista regula datur de simplicibus vt dictū est, si cōponantur geminātia non geminantur. Non est sub silentio pretereund ꝙ precello significat preualere vel superare et facit in preterito preculi vel precellui: sed precellui nō est in vsu creberrimo. excello facit exculi vel excellui. habemus tamē excelleo es ui. simplex vero scꝫ cello facit ceculi et raro cellui. in supino vero facit celsum vel culsum. precello similiter facit precelsū vel preculsū. excello excelsū vel exculsū. D. B. Tollo. d. ꝙ tollo excipitur qꝛ deberet facere tetuli et facit tuli et supinū sublatum. Psallo excipitur. qꝛ non gemīat licꝫ habeat mutā et termīetur in lo sed facit psalli. et idē est ꝙ cantare. et similiter sallo facit salli quod idē est ꝙ salsum facere et facit li p illā reg. Per li lo preterit. nec excipitur sed actor poīt hic vt appareat differētia inter psallo cū p et sine p.

L simplex dat tum: sed sum geminata supino.
Psallere nole carent: alienum dat tibi tollo.
Tum vel itum dat alo: caret omni malo supino.

Dicit ꝙ verba termīata in lo per vnicā l. faciunt supina in tum. vt colo cultum. Sꝫ obicitur qꝛ molo facit molitū nec actor facit mentionem ergo male. Dicendū est ꝙ molo proprie et regulariter facit multū et in frequenti vsu. si faciat molitum est raro et quantum ad antiquos et ideo non valet. Secunda regula est ꝙ verba habentia duplicem l. ante o faciunt supina in sum vt pello pulsum. fallo falsū. Sed queritur a quo formatur supinum istoꝝ. qꝛ non a preterito qꝛ faceret pepulsū quod non est verū, non a presēti: qꝛ faceret pelsū. propter quod ē dicendū ꝙ supinū nō formatur a preterito nec a presenti sꝫ in ipso fit noua impositio vocis. ideo non valet nec est incōueniens qꝛ nō oportet ꝙ supina semper formenī a preteritis. Tum vel itum. d. ꝙ alo facit alitū vel altū. malo caret omni supino. Psallere nole. d. ꝙ psallo et nolo carent supinis. sed tollo habet alienū supinū ideo ab alio mutuatur scꝫ sublatum. vnde nota ꝙ scdm vg. antiqui dixerūt lato as et inde sublato as. sublatatum et sublatū. vnd idē supinū retinet tollo et propter hoc notabiliter d. alienū. lato idē est ꝙ fero.

Mo dat ui dat itum. premo preter emoqꝫ. sed illa
Excipias. quibus est per se penultima longa.
Nam psi preterito tunc reddunt ptumqꝫ supino.
S geminat si sum premo dans: emo mi dat et emptum.

Dicit ꝙ verba terīata in mo faciunt preterita in ui vt fremo fremui. primo ponit exceptionem p modum doctrine et dicit ꝙ premo et emo non faciunt ui. Sed obiicitur qꝛ excipit illa nec docet quomō faciunt ergo male. Dicendum ē ꝙ actor est breuiloquus ⁊ ꝙ docebit inferius cum supino gratia cōuenientie vel breuitatis iō nō valet. Itē verba termiata in mo faciētia preteritum in ui faciunt supina in itum. vt fremo fremui fremitū Sed illa. d. ꝙ verba habentia vocalē longā ante mo excipiuntur qꝛ non faciūt ui et itū. sed in psi ⁊ in ptum. vt demo dempsi demptū promo prompsi prōptū: et si queratur quare talia habent p. in preterito et supino. Dicendū ē ꝙ scdm pris. hoc ē p cacephatō euitādam. Item premo facit pressi geminando s et pressum. et emo facit emi et emptum.

No dat ui. g vel o si presit. et a cano nata.
Ante no psi facit m. preter cano: cetera ui dant
Dat lino lini vel liui: dic quoqꝫ leui.
No per ui dat itum. sine natis a cano nam tum
N precedit in his. psi ptum dat: uiqꝫ facit tum.

Dicit ꝙ verba terīata in no g. vel o. precedēte no faciūt preterita in ui. vt pono posui. gi

gno genui.et cōposita de cano vt concino cōcinui.Ante no.d.ꝙ verba habentia m.ante no faciunt preterita in psi.vt contēpno cōtempsi.Sed videtur male dicere qꝛ talia non habent p.ante no ergo nunꝙ̄ debet poni p in preterito et supino qm̄ videtur ꝙ m prece/ dat et non p.vt dictū est.Dicendum est ꝙ sicut d.pris.m nō potest sillabificari cū t.vel cū s.ideo talia habent p in preterito et in supino et propter hoc notāter d.ante no. Preter cano.ponit exceptionē per exclusionē dicens ꝙ alia verba q̄ non possunt cōtineri sub regulis precedentibz faciūt preterita in ui preter cano.vt spno spreui.et sic de aliis. Sed obiicitur qꝛ excipit cano nec docet quomō faciat ergo est diminutus cū nō possit cōtineri sub aliqua predictarū regulaꝝ ante dictarum. Dicendū est dupliciter Primo ꝙ facit cecini et satis erat notum et ab auctoribus sepe recitatur iō nō curat ponere.secundo dicendū ē melius ꝙ littera est cecini cano ⁊c.et iō bene docet eius pretm̄ iō non vz.Lino facit litū in supinovt dictū est:qd̄ patet in suis compositis vt obliuis oblitū.vnd̄ in ouidio oblitus a dn̄e. No per ui dat itū. Dicit ꝙ verba terīata in no facientia preterita sua in ui faciūnt supīa sua in itum.vt pono posui positū.Sine natis. ponit exceptionē dicens ꝙ composita de cano excipiuntur qꝛ talia faciūt supina sua in tū n precedente vt concio concentum succino succentum.et inde dicitur succentor. vnde illi male dicūt qui dicunt succantor.Sed obiicitur contra actorē qꝛ non docet quomodo cano faciat supinū nec potest contineri sub aliqua regularū.Dicendū est ꝙ potest exponi tripliciter sine natis.i. sine supinis bnius verbi cano quod facit cantū et habet a in supīo per illā regu. Si pn̄s tenet a.composita vero habentur per illā regulā Simpliciū norma et retinēt e per illā regulam A si cōposita.Secundo potest glosari sine natis.i.sine compositis et tunc cano faciet supinum suum per illā regulam Simplex compositi.Tertio potest expōi sine natis a cano tam per deriuationē ꝙ̄ per compositionem et comprehenduntur tam composita ꝙ̄ supina suorū compositoꝝ.tamen cano vt dictum est retinet a in supino per illam regulā Si pn̄s tenet a.et sua composita per illā regnlā A si composita.Sed obiicitur qꝛ inuenitur occantū de composito de cano. nec actor facit mentionē ergo male. Dicendū est ꝙ scd̄m vg.omnia composita de cano mutant a in e preter occano quod facit occantū per illā regulā Si pn̄s tenet a.sed facit aliquando occano occentū.vnde in accentuario occano grāmatici dixerunt occino multi.sed qꝛ occano non est in vsu ideo non facit mētionem.Secunda regula verba terīata in no facientia preterita in psi faciūt supina in ptum:vt contempno contemptū.Tertia regula .verba termīata in no facientia preterita in ui faciunt supina in tum.vt sperno spernis spreui spretum.sterno eodē modo in ui et in tum.Sed obiicitur qꝛ illa possunt haberi per illā regulam Per tum ui format vbi qz supinū.Dicendū est ꝙ ponit ad confirmationem illius regule generalis et que dat specialiter de termīatis in no ideo non valet.

Po dat vi.dat itum breuis e si preuenit:m pi
Ptumqz remota facit.psi cetera ptumqz dedere.

Ponit tres regulas.prima est.verba terīata in po habentia e breuem ante po faciunt preterita sua in ui ⁊ supina in itum.vt crepo crepis crepui crepitū. Sed obicitur de repo quod facit repsi. Dicendum est ꝙ habet e longā ante po.sz regula datur de illis que habent e breuem ideo non valet.Secunda regula est.verba terminata in po habentia m. ante po faciunt preterita in pi et supina in ptum remouendo m.vt rumpo rupi ruptum Tertia regula est.omnia alia verba termīata in po faciunt preterita in psi et supina in ptum vt carpo carpsi carptum.

Dat linquo liqui.coquo coxi:ctum dat vtrumqz.

Ponit doctrinā.d.ꝙ linquo facit liqui in preterito et lictū in supino et coquo coxi in preterito et coctum in supiuo.Hic no.ꝙ videtur actorē esse contrariū sibi.cū dicet inferius ꝙ linquo caret supino:hic d.ꝙ facit lictum ergo ⁊c.Dicendum est ꝙ linquo facit lictum secundū artē et hoc mō loquitur hic. sed scd̄m vsum caret supino. et hoc modo loquitur

inferius in capitulo de defectiuis ideo non est contrarius sibi cum loquatur diuersimo/de hic et inferius. Alii dicunt quod quantum ad sua composita habet supinum ut derelinquo derelictum quantum de se est nullum habet supinum quod intelligendum est secundum vsum non autem secundum artem. Secundo notandum est quod actor iste videtur esse contrarius in prisciano quia priscianus determinat de istis cum verbis terminatis in co propter duo. primo quia videtur habere eundem sonum vt linquo vinco. secundo quia talia verba terminata in quo sunt pauca que sunt nisi duo et ideo quia pauca sunt et habet eundem sonum cum verbis terminatis in co. ideo simul de ipsis determinauit. sed actor iste aliam considerationem et meliorem habuit quia ordinauit secundum ordinem litterarum in alphabeto ideo actor de istis non determinat cum verbis terminatis in co sed per se cum. q. formaliter sit bene distincta a c. ideo non vz.

Ro ui tumque tenet: ge/cur/excipiendo ver vque.
Dat si stumque gero velut vro: curro cucurri.
Cursum: ri vel si verro: versumque supino.
Quero quesiui quesitum redde supino

Dicit actor quod verba terminata in ro faciunt preterita sua in vi et supina sua in tum vt tero teris triui tritum. Postea ponit exceptionem dicens quod gero pro curro et verro excipiuntur. vnde gero facit gessi et gestum. verro facit verri vel versi et habet idem supinum scilicet versum. et de verro dicitur verriculum. quod est quoddam instrumentum cum quo mundantur domus. Item quero facit quesiui et quesitum. Sed obiicitur quia bene tenet regulam quia facit vi et tum ergo etc. Quidam dicunt quod ibi ponitur quero et non excipitur quantum ad formationem sed quantum ad modum formandi et augmentum. deberet enim facere queui et quetum et facit quesiui et quesitum ideo excipitur quantum ad modum formandi.

A sero composita serui sertumque dedere.
In sero sic format et consero: vique situm dat.
Sic sero formauit prius: et sensum duplicauit

De istis verbis diuerse sunt opiniones quidam dicunt quod sero idem est quod planto et facit serui in preterito et sertum in supino. et sero idem est quod semino et facit seui in preterito: et satum in supino. vnde versus. Arboris est serui sed pertinet ad sata seui. Sed istud non est verum quia secundum priscianum et ysidorum nulla est differentia inter seminare et plantare quia qui seminat plantat et econuerso. vnde composita de sero pro planto faciunt in preterito seui et in supino situm. vnde in ouidio de remedio amoris Venerit insitio sacramum ramus adoptet. et in epistolis. Populus est memini fluuiali consita riuo quare patet quod non est verum et quod iste versus est falsus. et propter hoc est dicendum aliter scilicet quod sero secundum priscianum et ysidorum significat seminare et plantare: et significant idem et tunc facit seui et satum. et sua composita. sed in alia significatione idem est quod ordino et tunc facit serui in preterito et sertum in supino et similiter sua composita vnde bene dicitur iste bene seruit sua verba id est bene ordinauit. et inde dicitur series. et ideo sicut sero habet duplicem significationem siue duplex significatum vt dictum est: ita sua composita habent duplex preteritum et duplex supinum. quia sero idem est quod planto vel semino et tunc facit seui in preterito et satum in supino. et etiam idem est quod ordino et tunc facit serui in preterito et sertum in supino. Notandum est quod omnia composita ab hoc verbo sero seris faciunt preterita sua in rui et supina sua in sertum. non omnia composita ab hoc verbo sero faciunt preterita sua in seui et supina sua in situm: sed illa composita tantum que habent significationem affinem significationi sui simplicis eu non discrepantem a significatione illa sicut illa composita que significant plantare

vt consero conseui consitum. id est plantare vel simul serere. sed consero conserui consertum significat contexere vel coniungere. assero asseui assitum. i. plantare vel iuxta serere. sed assero asserui assertum significat affirmare. insero inseui insitum. i. plātare et proprie significat enter gallice. sed insero inserui insertum significat imiscere vel interponere. dessero dissero et exero faciunt preterita in rui et supina in ertum et non faciunt preterita in ui et supina in situm. qꝛ discrepant et secundū nullum suorum significatorum conueniunt cum sero. significat enim dessero relinquere. dissero significat tractare dicē sapienter loqui confirmare. exero significat foras mittere denudare manifestare. et scribitur sine s. qꝛ autore prisciano quando ex cōponitur cum dictione incipiente ab s. resecatur s. vt exanguis. D. B.

So siui situmqꝫ facit: sed deme capesso:
Quod si sumqꝫ tenet: sic viso sicqꝫ facesso.
Pinso preteritum per ui formando dat istum.

Dicit ꝙ verba terminata in so faciunt preterita sua in siui et supina sua in situm. vt lacesso lacessiui lacessitum arcesso arcessiui arcessitum. Sed obiicitur qꝛ censo quod idem ē ꝙ numero facit in preterito sensui et sensitum in supino penultima correpta et est idem ꝙ censeo secunde coniugationis sicut dictum est supra et omnia ista significant numerare recenseo siue recenso formant preterita per ui et per itumqꝫ supina hic doctrinalis so siui regula fallit. quia non facit mentionem de censo. quid ergo dicemus ad actorem Dicendum est ꝙ non habuit in memoria et ꝙ in omnibus bene agere et in nullo deficere potius est diuinitatis ꝙ̄ humanitatis. Sed deme capesso. ponit exceptionem ab illa regula So siui situm. et dicit ꝙ capesso excipitur quia facit capessi in preterito et capessum in supino. et est idem ꝙ cum desiderio capere. similiter facesso qꝛ facit facessi in preterito et facessum in supino. et idem est ꝙ desidero facere. similiter viso facit visi et visum a quo formatur viso visas. frequentatiuum. per mutationem de a in i et u in o facit visito as. vnde hec desiderii sunt viso capesso facesso atqꝫ simul lacesso. viso visas facit olim tunc nullus dicit isto visitat exit. Sed obiicitur quia priscianus dicit ꝙ capesso et facesso faciunt supina sua in itum. Dicendum est ꝙ priscianus loquitur secundum vsum suum et secundum vsum antiquorum et actor loquitur secundum vsum modernorum idō non valet obiectio. Item pinso excipitur quod facit pinsui. et pistum. inde pistor. Persius. O iane atergo quem nulla ciconia pinsit.

Ante to c veniens in xi to mutat et in xum.
Datqꝫ xui pecto pariter xi: sic quoqꝫ necto.
Ante to verba duo retinent r absqꝫ supino
Prebet ui sterto: ti format sum quoqꝫ verto.

Dicit actor ꝙ verba terminata in to c precedente faciunt preterita sua in xi et supina sua in xum vt flecto flectis flexi flexum. sed pecto excipitur quantum ad quid quia pecto facit preteritum suum in xui et in xi. secundum ꝙ facit preteritum suum in xi non excipitur qꝛ bene tenet regulam. sed excipitur solum secundum ꝙ facit preteritum suum in xui. et similiter necto facit preteritum suum in xi et in xui vt necto nexi et nexui. et excipitur secundum ꝙ facit nexui in preterito. et secundum ꝙ facit nexi bene tenet regulam Construe. dat xui pecto pariter vel preter si sit pariter apparet sentētia: et si sit preter dicendum est ꝙ facit xui preter hoc quod est xi. sic necto facit xui preter hoc quod est nexi: Anto verba duo retinent. Ponit actor vnam doctrinam de istis duobus verbis. scilicet verto vertis et sterto stertis dicens ꝙ ista duo verba habent r. ante to. sed sterto facit in preterito stertui et caret supino. vt sterto stertis stertui stertere stertendi. do. dum. stertēs. et verto facit ti in preterito et sum in supino. vt verto verti versum.

E duo corripiunt: quorum peto ui facit et tum.

S geminando sui format meto: deinde facit sum.
Dat si sum mitto tamen s geminando supino.

Dicit ꝙ sunt duo verba habntia e breuem ante to vt peto et meto quorum peto facit iui et itum et meto messui et messum. Sed obiicitur q2 ebrardus dicit ꝙ meto facit messem feci nec actor fecit mentionem ꝙ faciat messem feci sed messui ergo vnus vel alter male dicit. Dicendum est ꝙ meto proprie facit messui sed messem feci non est preteritū sed circūlocutio preteriti ideo nonvalet.. Dat si sum mitto. dicit ꝙ mitto facit si in preterito et sum in supino geminaudo s. vt mitto misi missum.

Dat sisto statui: si transeat atqꝫ statutum.
Sed si sit neutrale steti nulllumqꝫ supinum

Dicit ꝙ sisto aliquando est transitiuū vt hic siste ratem et tunc facit statui in preterito ⁊ statutum in supino vt visum est supra in prima coniugatione vnde versns. Sisto ꝓ stare neutratur proqꝫ manere. Ac actiuatur si pro statuo recitatur.

Lvo preueniens de uo ui format et vtum.
Longaqꝫ precedens vocalis xi facit et ctum.
Xo dat vi xum nexo. facit texo quoqꝫ textum.

Ponit actor duas regulas. prima regula est ꝙ verba habentia l ante uo faciunt preterita sua per mutatiotnem de uo in ui et supina sua in utum. vt soluo solui solutum voluo volui volutum. Secunda regula est ꝙ verba habentia vocalem longam ante uo faciunt preterita sua in xi et supina sua in ctum. vt viuo vixi victum. Xo dat ui xum. dicit ꝙ verba terminata in xo faciunt preterita sua in ui et supina sua in xum. vt nexo nexui nexum. et texo facit textum. et non inneniuntur plura terminata in xo ꝙ̄ ista duo et propt hoc de ipsis quantum ad preteritum est regula: sed quantum ad supinum est doctrina. Et hec de tertia coniugatione dicta suffitiant.

Post predicta vide que sit formatio quarte.
Vi vel ui. xi. xi. si. ni. vel dat ii. quoqꝫ vel psi.
Dat cio xi. quotiens n preuenit. hac sine dat si.

Superius actor determinauit de preteritis et supinis verborum tertie coniugationis. hic consequenter determinat depreteritis et supinis verborum quarte coniugationis ⁊ primo proponit secundo prosequitur. secunda Dat cio xi quotiens. et primo dicit videndum est de preteritis et supinis verborum quarte coniugationis post predicta. Et nota ꝙ ista coniugatio non capit denominationem suam sicut alie coniugationes quia cōiugatio dicitur esse prima ideo ꝙ cognoscitur per a que est prima vocalis. secunda dicitur esse secunda quia cognoscitur per e que est secunda vocalis. tertia dicitur eē tertia q2 cognoscitur per i que est tertia vocalis. sed quarta non dicitur eē quarta quia cognoscatur per quartam vocalem sed cognoscitur per i. sed hoc est differēter quia tertia coniugatio cognoscitur per i breuem quarta vero per i longam. et quia i longa dicicitur esse secūda respectu ipsius breuis. et sillaba breuis babet vnum tempus: sillaba vero longa babet duo tempora. vnum autem est ante duo ergo ⁊c. Dat cio xi quotiens. nunc prosequitur et dicit ꝙ verba terminata in cio habentia n. ante cio faciūt preterita sua in xi vt vincio vinxi. Primo notādum ꝙ n precedente cio potest intelligi duppliciter aut mediate aut imediate. imediate vt vincio mediate vt sanctio qm̄ c mediat. secūdo notandum ꝙ videtur actorem esse diminutum quia inueniuntur verba terminata in bio sicut supbio nec actor facit mentionem ergo male. Dicendū est ꝙ actor est breuiloquus q2 poterat contineri sub regula generali ideo noluit facere mentionem.

Non sine compositis debent dissillaba demi.

Hec faciunt in vi: sic format sancio vel xi.

Dicit ꝙ verba non habentia n. ante cio faciunt preterita in xi vt fulcio fulci. Sed obiicitur quia amicio nõ hȝ n. ante cio et tñ non facit amici sed amiciui. ergo. ꝛc. Dicend̃ est ꝙ satis dixerat superius in secunda coniugatione quia excipit amicio a regula illorum q̃ faciunt in iui quia non facit amicitum sed amictum et ideo noluit hic facere mentionẽ quia satis fecerat de eo. sed possumus dicere ꝙ illud quod minus dicit hic corriget inferius. dicit enĩ in illa parte Iui preteritum. ꝙ amicio excipitur cum faciat amiciui non facit amicitum ideo non valet. Non sine compositis. dicit ꝙ verba dissillaba cum suis cõpositis debent excipi quia faciunt iui. vt scio sciui. prescio presciui. nescio nesciui. et dicit ꝙ sancio facit ui et sanxi. vnde secundum ꝙ facit xi bene tenet illam regulã. Dat cio xi. secundum ꝙ facit ui excipitur ab eadem regula. Ex hoc apparet error quorũdam qui dicunt ꝙ sancio scribitur per t. quia excipitur a regula verborum terminatorũ in cio. etiã dicitur illud est sancitum a domino propter. i. confirmatum. vnde versus. Non est cum sanctis qui dicit sancio sanctis. Littera sit talis scribatur sencio sancis.

De verbis quarte (que dat cio) dicta notate.
Cetera preteriti vocem fecere per iui.
Sed legem cassant hanc cassus et inde creata.
Haurio sentio sepio: si ui cambio vel psi.
Dat veni venio. sic que componis ab illo.
Dat salio salii salui quoqȝ siue saliui.

Epilogat et dicit ꝙ nos debemus notare ista que dicta sunt de verbis quarte coniugationis terminatis in cio. Cetera preteriti. infert actor regulam generalem dicens ꝙ cetera faciunt preteritum in iui vt audio audiui sepelio sepeliui custodio custodiui: et sic de aliis Sed legem cassant. ponit exceptionem et dicit ꝙ verba denominata et sumpta per litteras huius dictõnis cassus. cassant istam regulam. per c. cambio quod facit cambiui ⁊ campsi. vnde secundum ꝙ facit cambiui tenet istam regulam Cetera preteriti. et secundum ꝙ facit campsi excipitur a regula. et inde dicitur campsor. per a. haurio quod facit hausi. per s. sentio quod facit sensi. per aliam s. sepio quod facit sepsi. per u. venio quod facit veni et per vltimam s. salio quod facit salii salui et saliui et eoꝝ ꝯposita vt exhaurio presentio. preuenio et sic de aliis.

Queqȝ parit pario simul excipiantur et aio.
A pario dant nata rui. nisi ꝙ reperire
Comperioqȝ peri formando preterire.

Dicit actor ꝙ composita de pario similiter excipiuntur quia faciũt ui in preterito vt aperio aperui. sed reperio excipitur quod facit reperi et comperio comperi. Sed obiicitur quia facit mentionem de aio et non ponit qualiter faciat eius preteritum. Dicendum est ꝙ de ipso dicet inferius vbi dicit Aio sisto.

In xi preterita per ctum fecere supina.

Dicit actor ꝙ verba facientia preterita sua in xi faciunt supina sua in ctum vt vincio vincis vinxi vinctum. sancio sancis sanxi sanctum. Et nota ꝙ sancio secundum ꝙ facit sanxi in preterito facit sanctum in supino. et secundum ꝙ facit sanciui in preteriro facit sancitum in supino. sensio vero facit sensi in preterito et sensum in supino. antiquitus dicebatur sentitum sed recessit ab vsu. vnde versus. Sanctum dat sanxi sãciui transit in itũ. Sensi dat sensum sentitum cessit ab vsu.

L preeunte vel r si tum facit: his sine dat sum.
Excipias haustum dans haurio: sepio septum.

Dicit ꝙ verba habentia l vel r ante si in preterito faciunt supinum per mutationem de si in tum vt fulsi fultum. inde dicitur fultor. His sine. dicit ꝙ preterita facientia in si l. vel r. non precedente faciunt supina per mutationem de si in sum. vt sensi sensum campsi campsum. sed haurio excipitur quod facit haustum et sepio septum.

Et venio sic dant ab eo venientia ventum.
Et quicquid pario parit r preeunte facit tum

Dicit ꝙ venio facit ventum et sua composita vt inuentum et est doctrina cum non excipiantur a regulis precedentibus nec possunt sub illis contineri. Et quicquid. dicit ꝙ pario facit supinū per tū r preeunte vt reperio repertū operio opertum.

Iui preteritum semper transfertur in itum.
Dat salio saltum: dum ui facit excipiendum.
I quibus eripitur duo deme supina. sepultum:
Quod sepelire facit. amicire figurat amictum.

Dicit ꝙ verba facientia preterita sua in iui faciunt supina in itum: vt audio audis audiui auditum dormio dormiui dormitum. Sed obiicitur et videtur actorem superfluuȝ quia talia possunt haberi per regulam generalem in secunda coniugatione datā. Per tum vi format vbiqȝ supinum. Dicendum est ꝙ ponit ad confirmationem illius regule Secūdo quia illa regula est generalis ad omnia verba. ista autem solum ad verba quarte coniugationis ideo ponit vt excipiat aliqua de quibus superius non fecerat mentionem ideo non valet. Salio excipitur quia facit saliui ꝛ saltum per sincopam sed proprie facit salitum. Sed obiicitur quia veneo facit venivi et non facit venitum sed venum. nec actor excipit ergo male. patet per hunc versum. Ista venit venum veneris venale venenum. Dicendum est ꝙ est compositum de eo et ꝙ facit proprie venitum sicut alia cōposita de eo tñ non est in vsu. sed loco eius habem⁹ venū venu mutuatū a nomie. Et nota ꝙ omnia verba quarte coniugationis terminantur in io nisi ista eo et queo et sua composita. Sepelio excipitur quod facit sepultum et deberet facere sepelitum. similiter amicio facit amictum per sincopam.

A queo composita vel eo breuiare supina
Constat. et ambitum non corripit ambio solum.

Dicit ꝙ composita a queo et eo breuiāt penultimam sillabam supini vt nequeo nequitum redeo reditum. Sed si obiiciatur quia possunt contineri sub illa regula data in secunda coniugatione Vi tum dante preit vocalis non breuiata. quia excipit eo et eorum composita. Dicendum est ꝙ non est superfluus q꞉ repetit vt excipiat ambio: quia facit ambitum penultima longa et componitur cum an quod est circum et eo is. vnde ouidi⁹ Jussit et ambite circundare. ꝛc. Sed obiicitur quia superbio componitur de super et eo: et habet penultimam productam nec actor excipit nec facit mentionem ergo male. Dicendum est ꝙ superbio non componitur de super et eo sed componitur de super et uio. ꝛ facit superbiui per illam regulam Cetera preteriti vocem fecere per iui. et facit superbitum per illam regulam Iui preteritum semper transfertur in itum. vnde secundum psidorum u. mutatur in b. causa euphonie. Aliter posset dici ꝙ superbio nullam includit cōpositionem sed est deriuatiue speciei. originatur enim a super superbus. et ab isto nomine ortum trahit superbio. Construe ambio non corripit imo producit ambitum solum. id est sine alio. quia nulla composita de eo producunt penultimam sillabam. Et hec de quarta coniugatione et per consequens de omnibus coniugationibus quantuȝ ad verba terminata in o dicta suffitiant.

I reperire cupis ex deponente supina.
Actiui finge vocem. formaqꝫ per illam
Sicut letatum veritum. sed plurima verba
Illa creant aliter: probat hoc ratus atqꝫ misertus.
Dat fateor fassum. nullum liquor medeorqꝫ
Et vescor reminiscor.
Hec circũloquium non seruant preteritorum.

Superius determinauit actor de preteritis et supinis verborum terminatorum in
o. hic consequenter determinat de verbis terminatis in or et dicit sic O lector si tu vis
reperire supina ex deponentibus tu debes fingere vocem actiuam et accipere illud supi
num fictum et dare deponenti verbo. vt letor letaris finge vocem actiui leto letas faci/
et letaui per illam regulam As in preterito vi. et letatum per illam regulam Regula
que formam seruans. hoc supinum habebit deponens verbum vt letor letaris letatum.
Similiter vereor finge actiui vocem faciet verui per illam regulam Ju in diuisas. ⁊ ve
ritum per illam regulam Que dant preteritum per ui. et veritum erit supinum de ve/
reor vereris. Sed obiicitur et videtur ꝙ male dicat supina q꞉ superius in ordinatiõe ca
pitulorũ proposuit determinare de preteritis et supinis. istud etiam fecit determinan/
do de verbis prime secunde tertie et quarte coniugationum vt visum est quia istud pre/
teritum denominatur a preteritis quasi gratia dignitatis quare melius deberet dicere
Si reperire cupis ex deponente tam preterita q̄ supina. Dicendum est ꝙ ista recto mo
do opponuntur quia in verbis actiuis preteritum est causa supini: sed in deponentibus
supinum est causa preteriti. quod patet quia talia quantum de se carent preterito sꝫ ha
bent circumlocutionem preteriti per verbum substantiuum cum participio tẽporis pre
teriti sed preteritum tempus participii formatur a supino per additionem de .s. quare
patet ꝙ illud quod habent loco preteriti est formatum a supino suo quod non habeat ď
se quare patet ꝙ melius fit denominatio a supino q̄ ab eo quod non est de se vel per se.
et ideo melius dicit actor supina q̄ preterita. sed ita non est in actiuis imo preteritum ē
causa supini quare non valet. vnde versus. Preteritum verbum quod in or non habet
vllum. Sed vice preteriti dat vocem participantis. Multa supina dabunt et eis nõnul
la carebunt. Item videtur actorem esse diminutum cum non doceat preterita passiuorũ
nec communium. Dicendum est ꝙ non facit mentionem proter tria. Primo quia satis
habentur per deponentia quia sicut deponentia faciunt preterita ⁊ supina. ita similiter
passiua et communia. et ideo non curauit ponere: secundo quia communia sunt pauca
et de ipsis determinabit inferius vbi dicit Largior experior. tertio quia communia ver
ba sequũtur regularem formationem et in nullo deuiant nec in ipsis potest esse error iõ
noluit facere mentionem. De passiuis similiter noluit facere mentionem propter tria.
Primo quia habent supinum suorum actiuorum. ideo cum dederit superius regulam
de supinis actiuorum: de supinis noluit facere mentionem sicut de deponentibus. Se
cundo quia docuerat formationem passiuorum non autem deponentium. ideo de pas/
siuis non facit mentionem sicut de deponentibus. tertio q꞉ omĩa passiua sunt regularia
et vniuersaliter supina et preterita et quia scientia est de bono et de dificili ideo noluit
de passiuis facere mentionem. Sed plurima. ponit exceptionem et dicit ꝙ plurima ver
ba deponentia excipiuntur quia non formant supina sua per illum modum formandi
qui dictus est sed aliter et sunt illa que sequuntur. Probat. dicit ꝙ ratus probat hoc .s. ꝙ
multa verba sunt que non formantur vt dictum est quia reor fictum deberet facere rui:
per illam regulam In ui diuisas. et ritum per illam regulam Que dant preteritum: sꝫ
tamen in deponenti non facit ritum sed ratum ideo est irregulare. eodem modo misere
or fictum faceret miserui et itũ per predictas regulas ⁊ facit misertũ iõ excipit. similiter

fateor facit fassum ideo excipitur. ¶Nullum liquor. ponit exceptionē d. ꝙ liquor et cetera non seruant circūlocutionem preteritorum et supinorum ideo carent preteritis et supīs Sed videtur actorē peruertere ordinem q2 ponit exceptionem in verbis secunde coniugationis sed liquor non est secunde cōiugationis sed tertie ideo zc. Aliqui crediderūt ꝙ liquor esset prime cōiugationis sed male q2 liquor prime cōiugationis corripit primam vnde. Fragilis sed cera liquatur. sed ibi ꝓducit nullū liquor. ergo non est prime cōiugationis sed tertie. Ad actorē dicendū ꝙ ponit ipsū hic gratia conuenientie q2 caret supio: sicut medeor. silr remiscor quod ē tertie cōiugationis sicut patet ponit hic gratia cōuenientie. ¶Hec circūloquiū. d. ꝙ hec quattuor non seruant circūloquiū. q2 carēt preteritis in circūlocutione et non est mirū. q2 deficiente causa deficit effectus sed supinū ē causa preteritorū in deponentibus et supinū deficit in istis quare et circūlocutio.

Disce supina dare per deponentia terne.
Gressus commentus fretus fruitusq3 profectus
Et fructus lapsus nactus quoq3 pactus adeptus.
Vltus et iratus oblitus functus et vsus
Questus complexus nisus vel dicito nixus

¶Hic agit de deponentibus tertie cōiugationis ponendo exceptionē ab illa regula Actiui finge vocem. Sed obiicitur q2 ponit exceptionē de preteritis et non de supinis Dicēdum est ꝙ ponit preterita. pro supinis quare non valet. gressus gradio fictum deberet facere gradi et grassum per illam regulam Dat di sumq3 dio et facit gressum ideo excipitur. cōminiscor iui per illam regulam Jui preteritū. et facit cōmentus ideo excipitur. ¶Nota ꝙ cōminiscor multa significat secundum vg. idē ē ꝙ fingo. vnde in alexandro cōmentaq3 ludicra diue. i. ficta. et est idē ꝙ mentior. et est idē ꝙ aduenio. et est idē ꝙ mēmoro. vnde vg. Fingit mentitur cōponit et adueuit atq3 cōmemorat q3. cōminiscor generatq3 supinum cōmentum quāuis reminiscor dat tibi nnllum. Fruor frutum per illā re. De hinc utum. et facit fructū ideo excipitur nec est illud preteritum multum in vsu ad differentiā accusatiui huius nois fructus et hoc dicit pris. Jtem facit fructus et fretus et fruitus: ꝛ ita h3 triplex preteritū ꝛ triplex supinū. ¶Nota ꝙ dicit pris. ꝙ fretus est nomen et est idem ꝙ inuidus et fatuus et dicitur a feruore vel a freto. ¶Papias d. fretus ta. tum fiduciam habens adiutus sustentatus. et bene possibile est esse nomen secundum ꝙ habet modū significandi nominis: et ꝙ sit participium secundum ꝙ induit modum significandi participii specificum. patet in thobiade freta fauore freti scandala nulla timet. Proficiscor facit profectus et est idem ꝙ eo. vnde causa profectus sum profectus. Labor fictum actiuum facit lapsi et laptum. per illam regulam Bo psi ptumq3 facit. et facit lapsus ideo excipitur. nāciscor idem est ꝙ acquiro fictum actiuum facit nāciui per illam regulam N vel s abicitur. et nācitum per illā regulam Ui tum facit. et facit nactum ideo excipitur. similiter paciscor facit pactum. similiter adipiscor facit adeptus. similiter vlciscor facit vltus. Jratus regulariter formatur ergo actor est sibi contrarius. q2 primo proposuit determinare de verbis irregnlaribus ponendo eorum exceptiones. Dicendum ē ꝙ ponit ipsum propter duo. ¶Primo ponit q2 secundum philosophum in secundo libro de celo et mundo. Opposita iuxta se posita magis elucescunt ideo vt appareat magis irregularitas eorum ponit iratus qnod est regulare inter ista verba irregularia. Secundo ponit actor iratus inter ista irregularia ad remouendum opinionem quorumdam antiquorum qui dicebant ipsum esse nomen: et non est verum: quia est participium vt patet quod intelligendum est secūdum quod induit modum significandi participii specificum Obliuiscor fictum actiuum deberet facere obliuiui et obliuitum et facit oblitus ideo excipitur. Utor facit vsum et est doctrina q2 non habemus regulam per quam possit haberi. nitor habet duplex preteritum et duplex supinum scilicet nixum et nisum et ē doctrina q2 non potest haberi per regulas supradictas.

Oztus et est ozíturus.moztuus et moziturus.
Dat tueoz tutum.tuitum tuoz.ambo tueri.
Hinc experrectus.faciunt loquoz et sequoz utum.
Dat nascoz natum.dat mensum metioz.ozsum
Ozdioz.et passum patioz. potiozꝫ potitum.

Ponit irregularitatē in istis duobus verbis ozioz et mozioz.ozioz facit in supino ozitum et ortum.ab isto supino oztum effluit preteritū pticipiale oztus a um. similiter quoqꝫ d̄beret descendere ozturus fnturum sed dicimus ozíturus et in hoc est irregularitas. Ab isto supino ozitum venit futurum ozíturus.similiter quoqꝫ deberet descendere preteritū participiale ozitus a.um.non tamen descendit et inde irregularitatē sortitur. Istud tñ supinum oztum est secundū vetustissimos.ozitum supinū inoleuit vsu modernoꝝ et cor/ripit penultimam secundū ꝙ est tertie coniugationis.secundum vero ꝙ est quarte cōiu/gationis hauccine protrahit teste hugone. Infinitiuus sane ozi iu vsu crebzo est non ozi ri. Mozior in supino deberet facere moztuum moztuu quod exigit preteritum participi ale moztuus a.um.et mozitum quod exigit futuꝝ moziturus.sed ista supina absoluerūt seu desuenerunt hoc est ab vsu recesserūt.Irregularitas similis est ei q̄ comperitur in ozi oz.Pris.tamen maiozis voluminis decimo sic ait. Deponentia in rioz desinētia vt ozi oz et mozior secundū tertiam et quartam cōiugationes autozes protulerunt . eoꝝ vero supina oztū et mozitum quanuis ozíturus ꝛc. Nota ꝙ tercie persone horū verbozum ozi oz et potior his metris ponuntur indifferenter quantum ad penultimas. vnde versus. Qui monacha potitur virga tendente mozitur. Ac rectus mozitur monacha quicunqꝫ potitur.tertia de ozioz semper inuenitur cozrepta.vnde Ozitur per castra tumultus.alii versus.Hec tria si dicas ozior mozior potiorqꝫ: Declinando potest irisvel eris reperire Dat tutum.dicit ꝙ tueoz facit tutum et tuor tertie cōiugationis.facit tuitum penultīa cozrepta et ambo tueri.tueoz deberet facere tuitum per illam regulam. Que dant pre/teritū et facit tutū iō excipitur . similiter tuoz deberet facere tutū per illā regulam De hinc utū.et facit tuitū iō excipitur.et ita habēt supīa mutata tuoz et tueor.ꝛ vtrūqꝫ facit tueri.sed dicunt quidā ꝙ quando est tertie cōiugationis facit tueri penultima cozrepta et idē est ꝙ cernere.et tueri secunde cōiugationis penultima producta est idē ꝙ defende re.vnde Pro cerno tueri sed pzo defendo tueri.sed istud est male dictum quia secundum vg tuoz et tueoz idē significant et faciunt ambo tueri penultima pzoducta. vnde tuoz et tueor significant defendere et videre:sed differenter . qꝛ tuoz significat magis videre et minus defendere.sed tueor significat magis defendere et minus videre. et si cōponant̄ nunq̄ significant defendere sed videre.vnde vg. Dat tuitū tuoz tutū tueor ambo tueri Hec duo significant defendere siue videre. Sed tueoz sepe defendere raro videre. Sed tuoz inspicere crebro:defendere raro. Et si cōponas nunq̄ defendere signat. Sed sciend̄ est ꝙ in hoc quod d.vg.ꝙ vtrūqꝫ facit tueri penultima ꝓducta est verū. Sed quando di cit ꝙ tueoz sepe significat defendere et raro videre et ecōuerso de tuor. Dicendum est ꝙ non est verū qꝛ est contra pris.in maiori volumine.dicit enī sic sūt aliqua que quāuis eā dem significationē habeant tamen sunt diuerse cōiugationis in vsu. et ponit exemplū de tuoz et tueoz qr̄ apparet ꝑ pris.ꝙ idē significant. Expergiscoz excipitur et nota ꝙ quā uis excipiatur a regula data de supinis tamen cōuenit cum illa regula Simpliciū nor/ma.qꝛ componitur de pergo et facit perrectum ideo qꝛ similiter expergiscoz fictum face ret expgitum et non fictū faceret experrectum cū venit cū regula sui simplicis: s.cū illa simpliciū norma. Faciunt loquoz.d.ꝙ loquoz facit loquutū et sequoz sequutū.et ē doctri na.nascoz natū facit regulariter. Dat mensum metioz deberet facere metitum . ozdior orsū et deberet facere oditū.licet reperiatur oditum pzout significat texere.et passū pati oz regulariter per illam regulā dat si sumqꝫ tio.ꝛ si fingeretur diceretur patio patis pas sum per pzedictā reg.similiter potioz regularit̄ facit potitū et ponit opposita.ꝛc.

passum regulare

Credo ꝙ exosus verbo caret atqꝫ perosus.

Ponit quoddam notabile qꝛ actoꝛ facit mentionē de supinis pꝛeteritoꝝ ponēdo exēpla de pticipiis ideo incidentaliter agit de ipsis participiis exosus et perosus et dic. credo ꝙ ista duo exosus et perosus carent verbis secundū vsū: non autē secundū artē. qꝛ nichil caret eo ꝙ non est aptum natū habere. vnde secundū artē possunt deriuari ex exodi et perodi quāuis non sint in vsu. hac de cā cōplures existimauerunt has dictiones exosus et perosus esse noīales et non participiales: licet habeant cōstructionē pticipioꝝ: qꝛ sunt composita simplici in vsu uerbo remanente. D. B.

Donatum sequere per verba fruentia lege.

Superius deteīauit actoꝛ de pꝛeteritis et supinis: hic determīat de defectiuis et anoꝛmalis et qꝛ deteīauit de pꝛeteritis et supinis. posset aliquis querere vtrū vellet detmiare de aliis tempoꝛibus. istud dubiū remouet et d. o lectoꝛ debes sequi donatū si vis foꝛmare alia tpa regularia de quibus non datur foꝛmatio. qꝛ visa foꝛmatione vnius verbi regularis cuiuslibet cōiugationis eodē modo foꝛmantur alia vt amabā docebā: eodē modo est in aliis. vel potest legi habito respectu ad sequentia et referre dubiū ad illa et melius. qꝛ cū actoꝛ determīet hic de verbis defectiuis posset aliqs dubitare vtrū de ipsis vellet deteīare in omnibus tempoꝛibus et personis. Istud dubiū remouet di. ꝙ ipse deteriat de verbis defectiuis et irregularibus in illis tēpoꝛibus in quibus sunt irregularia et in tēpoꝛibus in qbus sunt regularia debemus sequi donatum. qꝛ talia satis possūt haberi per donatū. et sic potest legi dupliciter respondēdo tacite questioni. Sed queritur quare potius dicit sequere donatum ꝙ̄ pꝛiscianū. cū pꝛiscianus ita deteīauit sicut donatus de illis tpibus. Dicendū est ꝙ hoc facit propter tria. pꝛimo qꝛ donatus de illis clarius deteīat ꝙ̄ pꝛis. qꝛ donatus deteīat de ipsis per oīa tpa et personas integre. sed pꝛis. solum per teīationes iō magis dicit donatū ꝙ̄ pꝛis. secundo qꝛ donatus infoꝛmat mioꝛes sed pꝛis. maioꝛes. et actoꝛ iste infoꝛmat clericulos nouellos ideo magis dicit donatū gratia cōuenientie. tertio qꝛ donatus multū erat in vsu et multi poterant habere donatum et nō poterāt habere pꝛis. iō ⁊c.

Dic duc fac dicis sic que componis ab illis
Cum facit a vertit in i. verbi regula seruit.

Ponit irregularitatē et immediate dixit donatū sequere et qꝛ scdm donatū scda persōa imperatiui modi foꝛmatur in tertia coniugatione a secūda persona pꝛesentis tempoꝛis indicatiui per mutationem de is in e vbi dicit nam i lr̄a in e cōuertitur. vt legis lege. iō immediate ipse subiungit exceptionem et dicit ꝙ ista tria. s. dic duc et fac et sua composita excipiuntur qꝛ faciunt scdam personā imperatiui modi per remotionē de e. qꝛ deberemus dicere dice et dicimus dic et face et dicimns fac. et duce et dicimus duc. Sed dubitatur quare dicitnr dic et non dice et pꝛobatur ꝙ hoc non sit propter coīcidentiā. qꝛ vbicunqꝫ reperitur eadē causa et idē effectus sed eadē causa reperitur in hoc quod est lege nomen et lege verbū ergo propter coīcidentiā debet esse appocopatio in hoc quod est lege. Aliqui dicūt ꝙ est propter coīcidentiam: sed non est simile de lege nomen et de lege verbum. qꝛ lege nomen ꝓducit penultimā et lege verbū coꝛripit. Sed istud non sufficit propter duo. Pꝛimo qꝛ quāuis lege nomē ꝓducat penultimā et lege verbū coꝛripiat in metro: tn̄ in pꝛosa nulla est differentia quare cū ipsis vtamur magis in pꝛosa ꝙ̄ ī metro deberet assignari differentia quare non vꝫ. iō dicendū est ꝙ ista tria sunt apocopata gratia differentie assignande. qꝛ dicimus dic ad differentiā de dica dice per la. carta. et fac ad differētiam de fax facis per la. francella. et duc ad differentiam de dux ducis duce in ablatiuo. ⁊ qn̄ dr̄ ꝙ eadē ratione deberemus dicere lege ipsū apocopando. dico ꝙ nō est verū qꝛ illa non ē causa necessaria nec trahit ad consequētiam si ita sit in vno ꝙ ita sit ī omibus. ꝓpter qd̄ d. pꝛis. ꝙ auctoꝛes in quibusdā voluerunt obseruare dr̄am: ⁊ in quibusdam non. qꝛ solus vsus ē in causa. Sꝫ obiicitur qꝛ dicimus fer in scda ꝑsona imperatiui

nec actor facit mentionem ergo &c. Dicendū ē dupliciter. primo ꝙ illud quod minus dicit hic corriget inferius vbi dicit Dat presens primi. vel est dicendū ꝙ hic determiat de minus irregularibus. fer est multū irregulare quare non valet. Cum facit. licet sit dictū ꝙ facio facit fac in imperatiuo tamē cum mutat a in i in cōpositione est regulare vt perficio perfice inficio infice. Notandū ꝙ talia retinent regularē formationē. ratio est. q2 mutato priori necesse est mutare posterius sed in talibus cōpositis mutatur facio. q2 a in i mutatur. genus etiā mutatur q2 facio est neutrū et perficio est actiuū ideo talia retinēt rectam formationē et est exceptio ab illa regula Simplicium norma. vnde dicit prisc. in octauo maioris. facio vero quando cōponitur cū prepositione actiuum fit plerūq3 vt efficio efficior perficio perficior.

In vi preteritum de se data tempora quedam Sincopat. hinc deme dissilaba: quodq3 fit inde Inuenies nosti flesti flasti quoq3 scisti.

Dicit ꝙ oīa verba facientia preteritum in ui. sincopant quedā tempora. s. tēpora formata a preterito sc3 amasti ꝓ amauisti. Sed queritur quare tempora in ui et tēpora ab ipo formata magis sincopantur ꝙ alia tpa. Dicendum est ꝙ ratio est duplex. prima abilitas vocis. quia preterita in vi & tempora ab ipsis formata magis apta sunt ad sincopandum ꝙ alia ideo &c. scdo quia in eo magis debet fieri incisio & sincopatio que in pluribꝫ abundant sed ista magis augmentantur ꝙ alia tempora vt patet intuēti ergo &c. Sed notandum ꝙ illa tempora que formantur sunt sex. s. preteritum plusꝙ perfectum indicatiui preteritum perfectum & plusꝙ perfectum optatiui preteritum perfectum coniunctiui et preteritum plusꝙ perfectum et futurum eiusdē modi. & preteritū perfectum et plusꝙ perfectum infinitiui modi. vnde sciendum ē ꝙ sincopa habet fieri in omnibus istis tēporibus vt amarat pro amauerat amassem pro amauissem amarit pro amauerit amasse pro amauisse. Ad euidentiam notandū est in quibus personis habet fieri sincopa. tria enim requirnntur ad sincopam. Primo ꝙ sit vox abilis ad sincopandum vt amasti pro amauisti q2 si vox non sit abilis non est sincopa et propter hoc pria persona et scda singulares non sincopantur in aliquibus verbis et in aliquibus temporibus. Secundo requiritur ꝙ non sint coīcidentia siue equiuoca vt amarunt pro amauerunt et nō amaras ꝓ amaueras q2 si sint coīcidentia non sincopantur. vnde non dicimns amare pro amauere nec donaris pro donaueris nec amaras pro amaueras q2 iste dictiones amare donaris amaras sunt equiuoce. tertio requiritur ꝙ actores vsi sint tali sincopa. vñ licet amaueramus sit vox apta ad sincopandū et licet ibi non sit aliqua dictio equiuoca dicendo amaramus pro amaueramus tamen non habemus talem sincopam. vnde versus Vox que non abilis simul equiuocatio non sit vsus. Et actorū facit vt non sincopa fiat: &c. Hinc deme. ponit exceptionem et d. ꝙ verba dissillaba et illud quod fit ex illis non. sincopantur vt moui non enī dicitur mosti pro mouisti. Sed contra iui et sciui sūt dissillaba et tamen bene sincopantur dicendo sciit pro sciuit et iit pro iuit et quisti pro quiuisti. Item bene dicitur nerunt pro neuerunt et tamen neui est dissillabum ergo &c. vnde in ouidio De ponto nerunt fatales fortia fila dee. Dicendū ē ꝙ debet intelligi de preteritis dissillabis nec est obiiciendū de iit nec de quiuit. q2 oīa verba facientia preterita in ui antiquitus faciebant illa eadē in ii. ita ꝙ habēt duplex preteritum. De nerunt pro neuerunt dicendū ē ꝙ est licētia poetica iō non valet. Quodq3 fit. quidam glosant sua cōposita non enī dicit̄ cōmosti pro cōmouisti sicut nec mosti pro mouisti. sed non ē verū q2 prisc. in primo maioris d. ꝙ aliquando littera subtrahitur. vt audiit pro audiuit aliqñ sillaba vt comorit pro comouerit sed comorit descendit de cōmoueo ues: & cōponitur de con et moueo es. et tamen sincopatur quare non v3. proptē quod glosandū est quodq3 fit i. tpa que formantur similiter a preterito dissillaba. Inuenies nosti. ponit exceptionē d. quāꝙ dictū sit ꝙ preterita dissillaba non sincopantur tamē ista licet sint dissillaba bene sincopantur vt nosco noui flo flaui fleo fleui scio sciui. &c.

Cum verbum quod habet quarto casu sociari
Participii tempus dare preteritum videamus
Et careant illo que non licet addere quarto.
Preteritum verbi damus illis participantis
Nunquam preteritum. numquam (vel raro) supinum.
Ambigo compesco posco disco tremo glisco
Lambo vel lingo metuo timet urgeo caluo
Linquo vel sugo paueo fugit horreo scando
Mando scabo cerno scalpo.
Accusatiuis poscunt tamen hec sociari

Dicit ꝙ illa verba que construuntur cū accusatiuo possunt habere preteritum participii siue sint neutra vt aro aratus siue actiua vt amo amatus. Secūda regula est ꝙ illa verba que non immediate possunt cōstrui cū accusatiuo non habent preteritum participii. vt sedeo curro que dicuntur absoluta. Ad euidentiam huius partis no. ꝙ verborū quedā sunt transitiua: et quedam absoluta. transitiua sunt illa que regunt accusatiuum casum post se. et istorū quedam transeunt in rem rationalem: et talia dicuntur esse actiua. vt amo mulierem. Alia vero sunt que non transeunt in rem rationalē vt aro terram et talia dicuntur esse neutra. vnde versus. Actiuū dicas hoīem si iungere possis. Sed neutrū dicas iungere si nequeas. et talia habent preteritū participii necessario. qꝛ oportet ꝙ illa que transeunt significent per modum passiui sed non possunt nisi habeant passiuum et preteritum participii ergo necessario preterita participii habent vt terra est arata cibus est pransus panis est cenatus. et ista oīa cōtinentur sub prima regula. Absoluta vero secundū pris. in primo minoris dicuntur quorū actio termiatur in seipsis nec requirūt aliquem terminū extra nec cōstruuntur cū accusatiuo vt curro sto vado et sic de aliis. Sed videtur actorem male dicere ꝙ sto est verbum absolutū tamen ab ipso deriuatur preteritum participii. s. status ergo ꝛc. similiter de quiesco quietus de ludo lusus. Dicendū ē ꝙ absoluta carent preteritis participii. et quando dicitur de verbis que habent preterita participii. Dicendum est ꝙ in talibus est antiqua grāmatica nec sunt in vsu moderno ideo non valet. Item notandū ē cuius significationis sit aratus. nō actiue qꝛ ab actiuo descēdunt presens et futurū in rus vt amans amaturus. non est simile alicui istorū ergo ꝛc. nec passiue qꝛ est neutrū. neqꝫ neutralis qꝛ a neutro duo descēdūt sicut ab actiuo quare videtur ꝙ nullius sit significationis. Dicendū est sicut d. pe. he. ꝙ aratus simile passiue significationi est qꝛ descendit a verbo passiuo. vnde licet in prima et secūda personis nō inueniatur passiuū sicut d. pris. primo minoris eo ꝙ talia non possūt loqui de seipsis: qđ est proprium prime persone vel ad ipsos dirigi possit sermo qđ est ꝓpriū scđe persone: iō non habent secundas. tamen bene possunt habere tertiā personam. qꝛ de ipsis inter diuersas personas bñ potest fieri sermo qđ est proprium tertie persone et in tertia persona bene possunt esse passiua. et ab ipsis bene potest deriuari participium preteriti et futuri in dus. vnde debet sic declinari Aro aras. ꝛc. aratur aratus et arandus. vnde versus.
Prādeor aut eris queꝙ dicere non possis. Dic audacter olus prandetur ait sariensis.
Item sepe caret primis personis atqꝫ secundis. Ac in passiuis vtuntur neutra supremis.
Nemo bibor biberis sed fons bibitur bene dicis. Et ꝙ prima nequit implebit sepe figura. Construe litterā que suspensiua est cū videamus verbum quod habet sociari quarto id ē accusatiuo casui dare preteritum participii. i. habere participiū preteriti temporis ꝛ sic habetur prima regula. et tunc ponit aliam dicens sic et illa careant que non licet addere quarto. i. accusatiuo et carere debeant illo participio preteriti tpis vt spiro viuo: et ita innuitur scđa regula cū nos inꝙ istas duas regulas videamus. Preteritū verbi. po

nit exceptionem a prima regula dicens nos damus istis preteritum verbi et nunq̄ pre
teritū participii istis verbis que sequuntur et,statim ponit illa cum dicit Ambigo cū pes/
co ꝛc.et d.raro propter poscitū :ambigo idem est ꝙ dubito et facit ambegi. cōpesco cōpes
cui disco didici.Sed obiicitur qꝛ dicit superius Dant in itum disco compesco posco supi
na. Dicendū est ꝙ loquebatur superius secundū artē hic vero loquitur secundū vsum.iō
non valet.Similiter glisco multa significat vt visū est. Sed obicitur qꝛ superius dixit ꝙ
glisco caret preterito vbi dicit Glisco preteritum.hic d. ꝙ habet ergo est contrarius sibi
ipsi.Dicendū est ꝙ glisco habet preteritum secundū artē et hoc modo loquitur hic et se
cundum vsū caret et sic,loquitur superius.lambo lambi lingo linxi et significant idem.
timeo timui vrgeo vrsi caluo calui idē est ꝙ decipio.vnde versus. Si non vis calui fugi
as consortia calui.fugo fuxi paueo paui scando scandi mando mandi scalpo scalpsi.alii
habent scabo scabi.et omnia ista habent preteritū verbi non tamen participii nec supi/
nū.accusatiuis quanuis ista careant preteritis participii et supinis tamen possunt asso
ciari cū accusatiuis et sic pꝫ ꝙ exceptio est ab illa regula Cum verbū quod habet.

Dices de neutris ꝙ raro participantis
Seruant preterita.sed multis adde supina.
Dicqꝫ fere cuncta per rus formare futura.
In rus par ratio facit illa carere futuro.
Inde tamen tollis ea que caruere supinis.
Preteritum neutra dant hec desuntqꝫ supina.
Estuo sterto mico rudo strido strideo psallo.
Conquesci parco.
Vt docui:iunge preter sex neutra secunde.
Sex retinent neutra pla no ca va pa do supina.

Dicit ꝙ verba neutra supple absoluta raro habent preterita participii hoc iam dixerat
supra.Sed multis addit et addit duo.dicit ꝙlicet non habeant preteritum participii ta
men multa habent supina vt venio ventum curro cursū et sic de aliis. Et nota ꝙ raro
dr̄ dupliciter aliquando tenetur affirmatiue vt cū dr̄ raro venis ad scolas.ergo tu venis
aliquando tenetur negatiue vt cū dr̄ tu raro eris ep̄s.i.nunq̄.Dicqꝫ fere cūcta.ponit a/
liud additum dicēs ꝙ fere oīa neutra hn̄t futurū participii termīatū in rus vt curro cur
surus eo iturus.et sic de aliis.et d. fere propter duo. primo propter illa que non habent
supinū et talia non habent futurum in rus.qꝛ deficiente causa deficit effectus. secūdo d.
fere propter illa que non solum habent futurū in rus sed in dus vt careo carendus. vnđ
ouidius Virqꝫ michi dempto fine carendus erit.Inde tamen tollis. ponit exceptioneꝫ
et dicit ꝙ neutra excipiuntur qꝛ carent supino et per consequens carent futuro in rus cū
supinū sit causa futuri.Preteritū neutra.remouet dubiū d. ꝙ qꝛ dictū est ꝙ neutra exci/
piuntur qꝛ carent supinis.posset aliquis dubitare que essent illa. ideo remouendo istud
dubiū d.ꝙ illa neutra que sequuntur habent preteritū verbi sed desunt supina . et ratio
par id ē equalis et legitima facit ista carere futuro in rus.et d,ratio par qꝛ deficiente cā
deficit effectus sed supinū est causa futuri in rus ergo cessāte supino deficiet futurum in
rus.Estuo.enumerat illa neutra.estuo idē est ꝙ caleo bullio vel ferueo .mico cas cui.ru
do rudi pertinet ad asinos.strido di.strideo di.idē significant.quidā hn̄t psallo. cōquinis
co parco.sed non debent habere qꝛ satis dictū ē de ipsis vbi dicit.psallere.ꝛc.et vbi d.con
quesci tolle supinū.et vbi dicit dat si sum.vel potest dici ꝙpossunt haberi ꝛ ꝙ repetit gra
tia conuenientie quā habent cū regula sicut repetit neutra secunde coniugationis et d,
similiter excipiuntur neutra de quibus dictū est in secunda cōiugatione vbi dictū est sex
retinent neutra et sunt ista placeo noceo.ꝛc. Sed obiicitur qꝛ plura sunt neutra secunde

coniugationis que hn̄t supina ꝙ sex vt patuit per ipsū ergo est cōtrarius sibi. Dicendū est ꝙ soluitur sic legendo litterā. Junge neutrapassiua secunde preter sex vt ego docui. i. eodē modo quo docui.

Audeo cum soleo fio quoqꝫ gaudeo fido
Quinqꝫ puer numero neutropassiua tibi do.

Superius actor determinauit de verbis irregularibus et defectiuis. hic determinat de magis irregularibus et d. primo ꝙ quinqꝫ sunt neutropassiua .s. audeo ꝛc. Primo nota. quid sit verbū neutropassiuum et neutrūpassiuū. Neutropassiuū est verbū sub voce ꝛ significatione neutri habens preteritum passiui. vt gaudeo gauisussum et sic de aliis. Neutrūpassiuum est verbū sub voce neutri habens significationem passiuā vt vapulo idem est ꝙ verberor et sic de aliis. Sed queritur quare ista nō dicūtur actiuopassiua sicut neutropassiua et videtur ꝙ debeat ita dici qꝛ ista teriatio est generalis ad actiuum ꝛ ad neutrū vt patet per actorē et per donatum. ergo ista possunt dici actiuopassiuo: sicut neutropassiua. Dicendum est ꝙ causa ē propter o. qꝛ quāuis ista vox sit actiui et neutri tantū: tamen est differēter qꝛ est neutri absolute secundū ꝙ supra non potest recipe r. vt fio curro. non enī dicimus fior curror. sed o ē vox actiui secūdū ꝙ supra se potest recipere r. iō melius dicuntur neutropassiua licet terminentur in o ꝙ̄ actiuopassiua. Sed obiicitᷣ qꝛ mereo et prandeo sunt neutropassiua qꝛ habēt suppletionē preteriti passiui nec actor facit mentionem ergo male. ꝛ ponūtur ista duo in libro pauperū et sic videtur esse diminutus. propter quod quidam ponunt hos versus. Audeo cum soleo fio quoqꝫ gaudeo fido. Prandeo cum mero neutropassiua tibi do. et ista. Audeo cum soleo cum prandeo mereo fido. Gaudeo cum fio neutropassiua tibi do. sed istud est male dictum cum non sint cōpositi ab actore. et de intentione actoris fuit ꝙ quinqꝫ erant neutropassiua. Sed sciēdum est ꝙ ad neutropassiua duo requirūtur primo ꝙ habeant suppletionē preteriti non autē preteritū. secundo ꝙ habeant ex sua impositione et non transsumptiue. et ꝙ nō habeant vocē passiui. sed prandeo hꝫ aliud preteritum ꝙ̄ pransussum. s. prandi et hꝫ passiuū ad minus in tertiis personis. similiter mereo habet merui ex sua impositione licet hēat mestussum transsumptiue et potest etiā habere vocē passiuorū, et dicitur meror mereris licet non in eadem significatione iō nō vꝫ. Nota. ꝙ videtur actorē esse superfluum quia d: ꝙ sequamur donatum et donatus satis de talibus deteriat iō ꝛc. Dicendū est duplicitᷣ prīo ꝙ actor ponit nō qꝛ donatus nō ponat sed qꝛ sūt irregularia . secundo potest dici ꝙ est exceptio a regula donati quia quāꝙ̄ donatus de istis deteriauit non tamen deteriauit sub certo numero ideo non valet.

Exulo vapulo veneo fio quattuor ista
Sensum passiui sub voce gerunt aliena.

Hic determinat de verbis irregularibus per variationem significationis. d. ꝙ ista quattuor exulo vapulo veneo et fio sub voce neutrali important significationem passiui. Sꝫ videtur actorē esse diminutū qꝛ liceo sub voce neutrali importat significationē passiui. ꝛ est neutrūpassiuū nec actor facit mentionem ergo male. et ꝙ ita sit patet per hos versus Non licet asse michi qui me non asse licetur. Jtem Actiuum liceo passiuū significabit. Passiuū liceor actiuum significabit. Dicendū est ꝙ ad neutrapassiua duo requirūtur primo ꝙ habeant vocem neutri ita ꝙ nunꝙ̄ habuerint nec habeant vocē passiui. secūdo. ꝙ habeant significationē passiuā et non transsumptiue et qꝛ liceo facit liceor que ē vox passiua et etiā de sua impositione non impositū fuit ꝙ significaret varietatē passiui: sꝫ alternauerunt inter se ideo nō vꝫ. Secundo obiicitur de nubo qꝛ sub vocali neutrali importat significationem passiui nec actor ponit ergo male. Hoc soluitur per predicta qꝛ nubo non significat passionem de se. scilicet. ab impositione sed nubo idē est ꝙ tego vel iungo et tunc est actiuū qꝛ maritus in bn̄dictione tegitur cum muliere et cū ipsa iungitᷣ ideo vulgariter accipitur transsumptiue per sponsā et tunc est neutrū. et etiā potest hr̄e

passiuum vt dicit pris. vt bonus animus mulieris est nuptus michi.i. bona vxor nupta e michi quare non vz. vnde versus. Cum tego nubo notat genus actiuū sibi seruat. Sed neutrū dices cum pertinet ad mulieres. tertio obiicitur qr videtur actorem esse contrari um sibi quia ponit fio inter neutropassiua et neutrapassiua. ergo zc. Dicendum est ꝙ non est inconueniēs fio esse neutropassiuū et neutrūpassiuū diuersis respectibus. qr sub neutrali voce significat seu importat significationem passiui et est neutrūpassiuū. et qr circūloquitur preteritū sicut passiua est neutropassiuum.

Largior experior veneror moror osculor hortor
Criminor amplector tibi sint communia lector.
Et bene si numeres. istis interpretor addes

Dicit ꝙ ista que sequūtur sunt cōia. i. sub voce passiui habent significationē actiui z pas siui largior dono vel donor experior accipio experimentū vel experimentum sumitur a me. et moror idem est ꝙ detineo vel detineor et sic de aliis. Sed videtur actorem esse di minutū qr multa sunt cōmunia que actor non enumerat ergo zc. vnde auxilior idē est ꝙ aliis do auxiliū et alter dat michi auxiliū similiter sequor te et a te. Dicendū est ꝙ actor solū ponit illa que in nostro vsu sunt tm̄ sed oīa verba deponentia antiquitus erant cō munia et ideo aliquando retinent participiū in dus vt sequendus auxiliandus. et mul ta alia. vnde hendricus. Que nunc deponunt cōia verba fuerūt. vnde frequenter in dus adhuc per sua parcipia dant et pro tanto secundū ꝙ. d. saluian⁹ dicūtur deponētia qr de posuerunt vnū significatū et mō retinent alterū tm̄ iō actor nō est diminutus.

Bis duo sunt odi noui cepi meminiqꝫ.
Que retinent sensum presentis preteritiqꝫ.

Dicit ꝙ ista quattuor verba odi noui cepi et memini sub voce preteriti retinent sensuꝫ presentis et preteriti nec est intelligendum ꝙ sint preterita de nosco et capio zc. sed sunt verba per se. vnde odi idē est ꝙ odio vel odiui similiter noui idē est ꝙ cognosco vel cogno ui cepi incipio incepi et memini sum memor vel fui.

Que formantur ab his sensum pariter duplicabunt.
Datqꝫ mementote memini: dedit ante memento.

Quidam dicunt ꝙ solum istud est intelligendū est de participiis vt osus qr significant preteritū presensqꝫ. vnde osus idem est ꝙ odiens vel oditus non autē intelligitur de ali is temporibus. sed istud non est verū sed intelligitur tam de participiis ꝙ̄ de temporibꝫ a preterito formatis et similiter in aliis temporibus tempora formata a preterito sunt sex. s. preteritū plusꝙ̄pfectum indicatiui modi et preteritū pfectum et plusꝙ̄pfectū opta tiui modi et preteritū pfectum et preteritū plusꝙ̄pfectum et futurum cōiunctiui modi. et preteritū pfectum et plusꝙ̄pfectum infinitiui modi. vnde sciendū est sicut dicit saluia nus ꝙ tempora formata ab ipsis important significatōnem ipsorum temporum que ca dunt in suppletione verborū de hoc verbo sum es est vt in preterito passiui habetur sum in presenti etiā vt amatus sum vel fui. similiter etiā odi habet sensū presentis et preteri ti pfecti in preterito et preterito plusꝙ̄pfecto habetur suppletio preteriti impfecti et pre teriti plusꝙ̄pfecti vt amatus eram vel fuerā. similiter oderā signat preteritū impfectuꝫ et sic in aliis temporibus et de aliis verbis apparet ergo ꝙ ista sunt irregularia in super abundantia quia vnū tempus habet significata duorū temporū etiam sunt irregularia in defectu quia deficiūt oībus tēporibus excepto preterito et ab ipso formatis. Datqꝫ mementote. addit qr dixerat ꝙ talia non habent nisi preteritū z tempora ab ipso forma ta. et d. memini in singulari numero futuri impatiui dat memēto sꝫ in plī memētote.

Ex do passiua: nisi dor solum lego dicta.

Dicit ꝙ do das habet totū passiuū nisi primā personā indicatiui modi. s. dor. qd non hꝫ ad differentiā de dor doris qui est quidam populus in grecia z in plī dores inde doricus

ca.cum.Et si dicatur quare non est sic de amoꝛ .aris.est ad differentiā de amoꝛ amoꝛis. Dicendum est sicut dictum fuit superiusꝙ actoꝛes voluerunt obseruare differentias in aliquibus et in aliquibus non qꝛ coīcidentia non est causa necessaria.

Aio/sisto/fero/tollo/furo/ferio/cerno.
Ex his preterita negat vsus habere creata.

Dicit ꝙ ista verba secundū vsū non habent preterita de se sed ab aliis mutuata vel acꝫcepta.et notanter d.vsus qꝛ secundū artē possunt habere preterita qꝛ aio ais facit dixi et accipitur ab hoc verbo dico dicis.Sisto.nota ꝙ sisto quattuoꝛ significat idē est ꝙ retineo ꝛ premo et statuo.et pro istis tribus significatis est actiuū.sisto in alia significatione idē est ꝙ maneo et est neutrū et facit steti et caret supino.fero facit tuli et habet mutuatum ab hoc verbo tulo lis.et non est in vsu nisi in preterito solū.et in aliis tempoꝛibus formatis a preterito.similiter tollo facit sustuli et mutuatur ab hoc verbo sufferro suffers et est compositum de fers et habet similiter mutuatum.Similiter furo ad supplendū declinationem facit insaniui et mutuatur ab hoc verbo insanio.similiter ferio ad supplendum declinationem suā facit ꝑcussi et mutuatur ab hoc verbo percutio .Et si queratur si dixi inueniatur declinatur ne dico dicis vel aio ais dixi et sic de aliis. Dicendū est ꝙ talia q̄ habent idem significatum aut diuersū.si habeant idē significatum tunc declinari debet per hoc verbū cui inest propꝛie qꝛ illud qd̄ potest regulariter declinari non dꝫ irregularit̄ declinari vt dico dixi qꝛ aio et dico idē significant similiter percutio et ferio et propt̄ hoc si inueniatur percussi debet declinari percutio percussi similiter statuo et sisto in vna significatione et ideo si statui inueniatur debet declinari statuo statui.sed si verba idē nō significent sed diuersa vt cerno et cresco.cerno habet preteritum mutuatum de cresco et tunc debet declinari ex illo verbo cuius declinationē retinet.vt si creui accipiatur ꝓ vidi debet tunc declinari cerno creui.si accipiatur pro augmento tunc debet declinari cresco creui.eodē modo dicendū est de similibus verūtamen debemus dicere fero tuli eo ꝙ tulo tulis non est in usu.

Actiui ternis impersonale notabis.
Personas dabit imperium primas in vtroqꝫ
Tempore presenti ternas:quas dat modus optans
Extremo.ternis est altera forma futuri:
Quas dedit inditii sibi presens:has damus illi:
O vel or adicias:volo compositiuaqꝫ demas.

Hic agit de verbis impersonalibus et d.tu notabis vel locabis impersonale sub tertiis personis verbi passiui vt amatur.Sed obiicitur contra actorē qui remisit nos ad donatum sed donatus determīat de verbis impersonalibus ideo videtur male procedere determinando de ipsis.Dicendū est dupliciter.primo qꝛ donatus exemplariter et per exēpla determinat sed actoꝛ iste determinat dicendo regulā ideo non valet. Secundo pōt dici ꝙ remisit nos ad donatum solum de verbis regularibus quod patet.qꝛ d. donatum sequere per verba fruentia lege.i.per verba regularia sed ista sunt irregularia et defectiua quantū ad personā respectu verboꝛū personaliū et ideo agit hic d̄ impersonalibus docendo eorū formationē.qꝛ valde extranea est a formatione verboꝛū regulariū iō non valet.Secundo obiicitur qꝛ sunt impersonalia actiue vocis sicut penitet de quibus non facit mentionem quare videtur esse diminutus. Dicendū est tripliciter.pꝛio ꝙ actoꝛ nō promisit se tractaturū de oībus irregularibus ideo nō vꝫ. secundo dicēdū ē ꝙ illud quod minus dicit hic corriget inferius vbi d. Penitet et tedet.tertio potest dici et melius ꝙ penitet et similia antiquitus erant personalia.sed solū hic determīat de impsonalibus ab impositione.quare non valet.tertio no.ꝙ videtur ꝙ verba impersonalia habeant duas tertias personas qꝛ d.ternis personis passiui sed passiua habēt duas.s.singularē et plu/

ralem quare ꝛc .ita ꝙ dicemus legitur et leguntur. Dicendū est ꝙ debet glosari ternis personis passiui singularibus.sed actor iste erat metricus nec poterat oīa ponere in metro ideo non valet.Construe.tu notabis.i. tu notabiliter assignabis verbū impersonale supple passiue vocis ternis personis passiui supple singularibus.

Ante te tote mini minor a dat prima:sequensqꝫ
E longam:iqꝫ breuem dat tertia:quartaqꝫ longam.
Presentis nota sic sit persona secunda.
A prior:eqꝫ sequens:dat e terna:sed i dabo quarte.
Adde re passiuo:modus vltimus hinc similatur.
Tres ri pro re dabunt:re lego iacit:i qꝫ dat ex e.
Prouideas primis e vel a ternisqꝫ futuri.

Hic determinat de secundis personis imperatiui modi et sciendū est ꝙ secunde persone pluralis imperatiui modi termīantur in te in presenti in futuro in tote et hoc in voce actiua et etiā terminantur in mini in presenti et in minor in futuro.et hoc in voce passiua: vnde d.ꝙ prima coniugatio habet istā litterā a ante istas quattuor terminationes vt amate amatote amamini amamīor.secunda habet e vt docete docetote docemini doceminor.tertia habet i breuem quarta i longā. et similiter intelligendū est in aliis verbis Presentis nota. Hic determīat de secundis personis presentibus singularibus. et di.ꝙ imperatiuus in secunda persona habet a et hoc intelligendū ē in prima coniugatōne vt ama.in secunda e longā vt doce.in tertia e breuem vt lege. in quarta i longā vt audi.et hoc intelligendū ē in voce actiua.sed secunde persone passiuorū formantur a secundis ꝑsonis actiuorū per additionem de re.vt ama addita re fit amare.similiter in aliis. Modus vltimus.d.ꝙ infinitiuus modus similis est imperatiuo passiue vocis vt amare docere legere audire. Postea dat formationē infinitiui passiue vocis .et d.ꝙ infinitiuus passiue vocis formatur ab infinitiuo actiue vocis re mutata in ri.sed aliter in tertia cōiugatione qr re mutata in ri deberemus dicerere legeri sed remouetur re et mutatur e in i.vt legere re remota et e mutata in i.fit legi.vnde re lego iacit i.i. omne verbū tertie cōiugationis sicut est lego. Prouideas.hic ponit actor quoddā notabile.qr dixerat ꝙ imperatiuus dat illas primas personas in presenti in vtroqꝫ numero:quas optatiuus modꝰ dat futuro ideo ne ꝓcedat ex ignotis dat regulam de illis personis futuri optatiui modi d.ꝙ ꝓuideas ꝙ persone optatiui siue prime siue tertie habent e vel a ita ꝙ in singulari in vltimis.in plurali in penultimis ita adhuc ꝙ in prima coniugatione e et in aliis a: vt amet amemus ament.doceat doceamus doceant.legat legamus legant.audiat audiamus audiant.et ista lectura preualet aliis.Cōstrue o lector prouideas personis primis et tertiis personis futuri optatiui modi e vel a e in prima coniugatione.et a in aliis coniugationibus.

Sum passiua notant:sed abest modus imperialis.
Sis dabit hinc:sed ades ex adsum sume vel adsis.
Sitis et este uide:formabis cetera recte.
Tempora terna forem dant et fore:cetera sperne.
Rem dat res ret rent:remus caret atqꝫ foretis

Superius actor determīauit de verbis irregularibus et defectiuis simpliciter hic determinat de irregularibus et defectiuis secundū quid.et primo ponit irregularitatē huius verbi sum es est quod dicitur esse verbum substantiuū.d.ergo Sum passiua notant.i.declinatio huius verbi sum notificatur per verba passiua vt patet discurrendo per preterita et tempora ab ipsis formata.sed abest modus imperialis hoc exponitur abest verū est

in se:et non in suo vicario qꝛ accipit a futuro optatiui.vnde d.sis dabit huic. modo.d.ꝙ imperatiuus habet in secunda persona sis.et debet habere per remotionē de s a secun/da persona pñtis indicatiui modi.sed non habet per coicidentiā huius littere e. Postea addit incidenter d.ꝙ hoc verbū adsum quod componitur de sum habet in secunda persona ades vel adsis sed tamen sciendum est ꝙ ades est improprie et per antitesim qꝛ ponit tempus pro tempore.quidam dicunt ꝙ adsis debet scribi per d et per s sed istud est falsū qꝛ quando ad componitur cum dictione incipiente ab s.d mutatur et potest haberi per pris.primo maioris de transmutatione litterarū.d. enim ꝙ d mutatur in s vt assum assi deo assumo quare videtur innuere ꝙ similiter istud sit in omibus incipientibus ab s.propterea d.ꝙ in imperatiuo est sitis et este qđ intelligendū est in secunda psona plurali presentis formabis.cetera recte secundū passiua vel secundū formationem quā diximus ibi personas dabit imperiū.qꝛ esto diximus in futuro per illā formationē superius datam. scꝫ per additionē de o a tertia persona presentis tpis indicatiui modi vt addita o fit esto sunt addita o fit sunto. Tempora terna. Hic determinat de hoc verbo forem immedia/te post hoc verbū sum gratia conuenientie cum significato huius verbi sum. Et nota ꝙ hoc verbum forem est verbum per se nec descendit ab hoc verbo sum tamen cum ipso declinatur ratione conuenientie et dicit ꝙ habet tria tempora.s.pñs et preteritū imperfe/ctum optatiui modi et preteritū imperfectum coniunctiui modi et quidā dicunt presens infinitiui sed istud est falsum imo est futuri.cetera sperne qꝛ non inueniunt nisi tria tpa in vsu et ne crederet aliquis ꝙ solū haberet forem vel ꝙ haberet per oēs personas.istud remouet et subdit ꝙ habet forem in prima persona et fores in secunda et foret in tertia sed non habet primam personā pluralem neqꝫ secundā.qꝛ non dicimus foremus neqꝫ foretis.sed bene habet tertiam vt forent.

Normam preterita seruant per anormala verba.

Hic ponit quoddā notabile qꝛ fecit mentionē de preteritis verboꝝ irregulariū nec docuerat formationē temporū ab illis descendentiū ideo notabiliter d.ꝙ preterita verborum irregularium formant alia tempora sicut verba regularia qꝛ secundum formationem regularē sunt ser vt visū est supra.vnde sicut istud preteritū amaui quod est regulare format alia tpa s.amauerā amauisse eodē modo fui quod est irregulare fuerā fuisse.ratio ē qꝛ preteritū magis diuersificatur a presenti ꝙ alia tpa.qꝛ videtur aliquādo ꝙ ī preterito sit noua vocis impō.et propter hoc si preteritū diuersificaret sua tpa in verbis regularibus etiā in aliis.etiā propter illā diuersificationē nō videt esse idē verbū et ideo vt appareat ꝙ sit idem verbum sicut preteritū regulare format sua tpa ita et irregularia.et nota ꝙ quidā dicebant fuo fuis et fui et futū inde futurus ꝛ significat idē ꝙ sum sed solum est in vsu in preterito et temporibus formatis ab ipso sed qꝛ idem significat ideo declinatur cum hoc verbo sum eius preteritū.

Dat presens primi fers fert fertisqꝫ.secundi
Presens fer ferte:ferto fertote futurum.
Dat terni presens ferrem:socium sibi iungens.
Dat quinti ferre presens:eademqꝫ notate
Tempora passiuo:ferrisferturqꝫ notentur.
Ferre dehinc fertor ferrer ferriqꝫ sequuntur.
Ad morem terne fero cetera debet habere

Dicit ꝙ fero facit fers et fert et dēret facere feris et ferit sicut gero.ppter coicidētiā đ ferio feris ferit Itē facit fertis ī plī.Dbr̄ qꝛ nō docet primā nec tertiā psonas de fero ī plī. Dicēdū ꝙ sūt rīares qꝛ dici⁹ ferim⁹ et ferūt qꝛ pria ꝛ tertia ples formāt a pria singulari vt amo o ī a et addita mus fit ama⁹.silr̄ fero o ī i.et addita mus fit ferim⁹ silr̄ o.ī unt fit ferūt.sꝫ scđa plis forāt a scđa sigulari.vt amas ti īterposita inter a ꝛ s fit amatis.tertia

formatur ab eadem remota s et addita t.vt amas amat fers remota s.et addita t fit fert
et ideo est irregulare quia dicit priscianus qđ formatur ab irregulari irregulare est. Itē
in secunda persona singulari presentis imperatiui facit fer ⁊ deberet facere fere sicut ge
ro gere.et est ad differentiam huius nominis fera fere. et huius aduerbii fere. Item fa
cit ferte in secunda persona plurali qꝛ formatur a tertia persona īdicatiui modi addita
e vt amat amate similiter fert addita e fit ferte. Item in futuro eiusdem modi facit fer
to quia formatur a tertia persona indicatiui modi vt amat addita o fit amato.similiter
fert addita o fit ferto.Item in secunda persona plurali facit fertote quia formatur a ter
tia persona indicatiui modivt amat addita ote fit amatote similiter fert addita ote fit
fertote:Item in presenti et preterito imperfecto optatiui modi et in preterito imperfe-
cto coniunctiui modi facit ferrem et deberet facere fererem sed quia in omni coniugati
ne formatur presens optatiui et socius suus a secunda persona imperatiui vt ama addi
ta rem fit amarem et sic de aliis cōiugationibus.et similiter fer addita rem fit ferrem.
Item in infinitiuo facit ferre qꝛ formatur ab eadem persona imperatiuivt ama addita
re fit amare. Eademqꝫ notate.dicit actor ꝙ eadem tempora que sūt irregularia in acti
uo sunt etiam irregularia in passiuo. Sed obiicitur contra actorem quia secunda perso
na pluralis numeri indicatiui modi est irregularis in voce actiua : sed secunda persona
pluralis passiui non est irregularis quia dat ferimini ergo male. Soluitur sic legēdo lit
teram notate eadem tempora irregularia esse non autem easdem personas quia ī acti
ua voce dicimus fertis irregulariter et in voce passiua ferimini regulariter.et ꝓpter hoc
notabiliter dicit eadem tempora non autem easdem personas.deinde in secunda perso
na presentis temporis singularis indicatiui modi dicimus ferris et in tertia fertur . et
in imperatiuo dicimus ferre et fertor quia formātur a corruptis sicut patuit supra. Itē
in presenti et preterito imperfecto optatiui modi et in preterito imperfecto coniunctiui
modi dicimus ferreret in infinitiuo dicimus ferri et deberemus dicere feri sicut geri:tñ
quia descendit a corrupto est corruptum. Deinde dicit ꝙ fero habet omnia preterita et
personas ad morem terne.i.sicut alia tempora que formantur a verbis tertie coniuga-
tionis ita in hoc verbo fero fers.

Dat volo vis et vult volumus vultisqꝫ voluntqꝫ.
Jussio deficiens capit ex optante supremum.
Dat primo vellem(dat fine velim)modus optans:
Hec sociis repete:supremus dat tibi velle.
Hinc finem demas.per ternam cetera formas.

Dicit ꝙ volo in scđa ꝑsona facit vis in tertia vult.et nota ꝙin oībus tꝑibꝫ in qbus volo
nō declinaꝛ sicut colo ē irregulare et d.ꝙ facit vult qꝛ antiq̄ dixerūt volit sincopādo i ⁊ ꝑ
mutationē de o in u dicitꝰ vult. Itē in plī facit volumꝰ ꝑ u et deberet facere ꝑ i. cū formeꝛ
de volo qđ est integrū sed dicimus volumꝰ tm̄ scđm vsū et vultis qꝛ formaꝛ de vult addi-
ta is et volūt regulariter formaꝛ de volo. Deiñ d.ꝙ impatiuꝰ deficit sed loco eius poniꝛ
futurū optatī ita ꝙ dicimꝰ velit et caret solū scđꝫ vsū:vsus motus fuit qꝛ impatiuus for
maꝛ in verbis tertie cōiugatiōis a scđa ꝑsona indicatiui pñtis tꝑis is mutata ī e sicut le
gis lege.in aliis cōiugatiōibꝫ remota s vt amas ama doces doce.audis.di.iō si uolo ha
beret īperatiuū cum faciat uis in secūda ꝑsona p̄sentis faceret ve in imperatiuo per mu
tatōem de is ī e sed non facit ad differēciam huius īteriectōis ve.sed accipit a futuro.p̄te
rea dicit ꝙvellē ē in p̄sēti optatiui ⁊veli ī futuro eiusdē hec sociis repete qꝛ pñs optatiui
et p̄teritū imꝑfectū cōiūctiui similia sūt ⁊ futurum optatī et p̄sēs cōiūctiui similia. Su-
premus.i.infinitiuꝰ dat velle in pñti hinc finē demas.i.futurū qꝛ caret futuro sꝫalia tꝑa
formanꝛ scđm ternā cōiugatōnē sicut colo quidā dicūt ꝙ volo nō hꝫ futurū indicatiui qꝛ
nō dicimꝰ volā voles ad drāꝫ de vola vole volā in accusatiuo.sed istud est falsū et ē cōtra

intentionem actoris qui dicit postea malo habet raro futurum sed in aliis temporibus sequitur volo ergo cum istud nomen cetera faciat exclusionem a volo respectu futuri indicatiui modi apparet ꝙ volo habet futurum indicatiui modi ergo male. Pro constructione nota ꝙ iussio est nominatiui casus et declinatur iussio iussionis. quia si esset ablatiui casus produceret vltimam sillabam per illam regulam Deme datiuos ac ablatiuos ꝛc. igitur peruertunt cõstructionis seriem illi qui sic dicunt volo supple deficiens iussio. i. imperatiuo. sed eo pacto construendum est iussio. i. imperatiuus deficiens id est defectiuus capit ꝛc. D. B.

Dic malo primum raro formare futurum.
Jura tenere patris per cetera tempora dicis.
Nolo patrem sequitur: tamen imperialis habetur
Noli nolite nolito tote futurum.

Dicit actor ꝙ malo non habet futurum indicatiui et si habeat hoc est raro. quidam dicunt ꝙ est ad differentiam de mala male et significat partem faciei malam in accusatiuo. Jura tenere patris. dicit ꝙ malo tenet iura sui primitiui scilicet de volo per alia tempora et in irregularitate et in defectu. Nolo patrem sequitur: verum est in irregularitate non tamen in defectu. qꝛ sicut volo facit vis vult volumus vultis irregulariter similiter nolo nonuis ꝛc. et ẽ verbũ ꝑ cõpositionẽ. vnde sicut volo facit vellem ita nolo nolẽ. velim nolim velle nole et caret futuro indicatiui modi quia non dicimus nolam ad differentiam accusatiui huius nominis nola nole. et est parua campana. sed istud est falsũ vt visum est superius. quia nolo habet futurum indicatiui modi et actor dicit ꝙ nolo insequitur volo: nisi in imperatiuo ergo cum volo habeat futurum indicatiui modi similiter nolo habebit. tamen non sequitur ipsum in defectu quia volo caret imperatiuo: sed nolo tamen habet imperatiuum et ita ponit exceptionem ab illa regula Simplicium. vnde nolo in imperatiuo in presenti tempore habet noli in secunda persona singulari ꝛ in secunda persona plurali habet nolite. item in futuro in secunda singulari nolito ꝛ in secunda plurali nolitote.

Es est ac esse dat edo: dat cetera terne.
At plures edite: dicunt plures tamen este.
Est estur format.

Dicit actor ꝙ edo facit es in secunda persona presentis temporis indicatiui modi et in tertia est et inde estur. vnde ouidius dicit estur in occulta ꝛc. et deberet facere edo edis edit. et in infinitiuo facit esse et deberet facere edere. preterea dicit ꝙ cetera verba de quibus non facit mentionem actor formantur secundum tertiam coniugationem. tamen dicit ꝙ quidam dicunt ꝙ in secunda persona presentis temporis imperatiui pluralis numeri facit edite et regulariter plures dicũt este.

Dat fio fierem fieri: dat cetera terne.
Extremum terni presens dabit imperialis.

Dicit actor ꝙ fio habet fierem in presenti et preterito imperfecto optatiui modi et similiter in preterito imperfecto coniunctiui modi. Preterea dicit ꝙ in infinitiuo facit fieri Dat cetera terne. i. alia tempora de quibus non facit mentionem formantur secundũ tertiam coniugationem tamen fio non habet futurum imperatiui modi loco cuius ponitur futurum optatiui modi quantum ad vocem et declinationem non quantum ad significationem: quia possumus imperare per fio dicendo fiat ignis. Sed sciendum est ꝙ priscianus probat ipsum esse quarte coniugationis. hoc idem dicit donatus in maiori ꝺ declinatione eius determinans ergo ꝛc. Dicendum est ꝙ licet fio in aliquibus cõueniat cũ tertia cõiugatiõe et in aliqbꝫ cũ quarta tñ actor iste. d. eẽ tertie cõiugatõis ꝓpter duo

Prio qꝛ illud passiuum quod suplet fio est tertie coniugationis scilicet passiuũ de facio. Secundo quia habet plura tempora secundum tertiam coniugationem q̄ secundum quartam ideo ꝛc. vnde facit fierem pro ferem qꝛ fio fis is mutata in e et addita rem fit ferem sicut legerem: et dicimus fierem. Nota ꝙ si fingamus formationem imperatiui secundum quartam coniugationem dicemus fi fiat. et tunc addita re fit fire et dicimus fieri. vel secundum tertiam fio fis is mutata in e fit fe et addita re fit fere. et dicim⁹ fieri

Quesumus ex queso retinens nil plus dare quero.

Dicit ꝙ solum ex hoc verbo queso inuenitur quesumus secundum vsum tamen nota ꝙ secundum Johannem de gal. queso facit quesi et quesimus per i. et hoc est in vsu raro. sed actor sequitur vsum communem ideo non valet. Preterea notandum est ꝙ antiqui dicebant in preterito quesi et quesiui in supino vero quesitum penultima producta. ob hanc causam queso format frequentatiuum ab ista secunda persona quesis olim dicta. s. remota et addita to. scꝫ quesito corripiens penultimam. vnde si formaretur a supino illam penultimam produceret et sic habemus frequentatiua duo scꝫ quesito a queso et querito a quero. producit autem queso primam. ostenditur per ouidium de ponto. Da veniam queso: nimioqꝫ ignosce timori. D. B.

Dat mereor merui: mestussum mereo flenti.

Dicit ꝙ mereor facit irregulariter merui nec ponit mestussum cum ipsum faciat regulariter. mereo flenti. i. ad flẽtes pertinentes dat mestussũ et propter hoc patet solutio q̄r actor nõ deferiat in secunda coniugatione.

Explicit expliciunt: dic infit inquit et inquam.
Tantum presentis sunt temporis infit et inquit.
Nil plus inueni: nec ab inquio dicitur inquit
Hoc defectiuum verbum sed dicito solum.
Inquam presentis est: et quandoqꝫ futuri
Inquio quis inquit pluralis imus dat iuntqꝫ
Am tantum dicunt es et donare futurum.
Est presens inque: nil plus vult vsus habere.

Dicit actor ꝙ solum inuenitur explicit et componitur de ex et plico. vnde vgut. explicit expliciunt sunt defectiua nec ipsis. Amplius inuenies hec nasci de plico dices. Dic infit dicit actor ꝙ infit inuenitur nec plus. et etiam inquit pro dic et non inuenitur plus: nisi inquam pro dicam. Tantum presentis quia loquutus fuerat de istis verbis infit inquit et inquam et non bene specificauerat ideo magis specificat dicens ꝙ inquit et infit sunt tantum presentis temporis nec plus inuenitur. vnde dicit ꝙ inquit non descendit de inquio inquis: sed est quoddam verbum defectiuum per se in quo verbo est aliud verbum in significatione eadem. et inuenitur inquio inquis inquit inquimus et inquiunt et nõ inquitis et hoc est in presenti tempore indicatiui modi. Item in futuro secundum rectã analogiam inquiam inquies inquiet et non facit sic secundum vsum sed facit inquam. vnde versus. Inquio vult primum per iam formare futurum. Sed vox hec inquam non suscipit analogiam. et hoc dicit priscianus in decimo maioris in principio. dicit enim in io u antecedente vnum inuenio scilicet inquio. quod plerũqꝫ scriptores in vsu nõ esse dixerunt. sed Cicero ponit et ponit multa exempla. vnde ponit exemplum cicero. in quarto ad herennium. Quis enim tibi vis aliquis inquiat. ex hoc concludit sic. ex hoc apparet inquiam quoqꝫ deberet dici. Item in presenti tempore imperatiui modi facit inque nec plus inuenitur. Sed si obiiciatur quia dicit priscianus in decimo maioris loquens de inquio. dicit ergo ꝙ secundum analogiam tertie coniugationis inuenitur eius tota fere declinatio verbi ad modum verborum tertie coniugationis quoniam ipsum impe-

ratiuum iu e correptam facit. dicit fere quia dicit postea ꝙ supinum ab eo non venit: sed actor iste solum ponit eius declinationem in tribus temporibus. s. in presēti tempore in dicatiui modi et in futuro eiusdem et in imperatiuo eiusdē ergo ꝛc. Dicendū ꝙ loquit secundum vsus diuersos quare non valet. Item dicit inquā aliquando est presentis et aliquando est futuri.

Is it declines ausim: pluraliter ausint.

Dicit ꝙ inuenitur ausim ausis ausit et ausint in pl'i nec plus. et est idē ꝙ audeā as at.

De qꝫ vale quidam dixere valete valeto
Atqꝫ valetote.
Sic formatur aue: nil plus poteris reperire.
Processu simili salue formare decebit.
Aio dic is it: iunt plurali sociabis.
Sic per preteritum lector discurre secundum
Inuenitur ai.

Dicit actor ꝙ quidam dixerunt de hoc verbo vale valete valeto valetote et valere in infinitiuo. eodem modo de salue et de aue. vnde in thobiade iubeas saluere gabrielem nil plus poteris reperire nisi ea que dicta sunt de aue vale et salue. Sed obiicitur quia videtur ꝙ de salue plus inueniatur quando dicitur salue te respondetur saluemini ergo ꝛc. Dicendum est ꝙ actor bene dicit qꝛ saluemini non descendit de salue sed de saluor aris et est futurum optatiui. et est sensus saluemini. i. salui sitis. i. deus vos saluet. Sciendũ est ꝙ ista salue vale aue signant salutationem. aue in aduentu. vale in recessu vel regressu. salue vero ad vtrūqꝫ pertinet. et sic apparet ꝙ salutationem significant sed hoc differenter. Deinde dicit ꝙ de aio inuenitur aio ais ait et aiunt in presenti tempore indicatiui modi. et in imperatiuo ai. sed rarissime nec plus inuenitur. vnde priscianus recitat exemplum si nata est pregnans aut ai aut nega. similiter dicimus aiebam aiebas aiebat. aiunt in plurali nec plus inuenitur. Notandum ꝙ aio debet proferri secundum Januēsem prout i. est duplex consona et est dissillabum. probatur per oratium in epistolis: Seruus habes precium loris non vteris aio. Clarum est ꝙ aio in fine versus exametri non potest esse trissillabum quia est spondeus vel trocheus. Et si aliquando dicamus aio faciendo i. vocalem et prout est trissillabum est dyeresis sicut dicendo troia trissillabū pro troia. vnde homerus ponit troia pubes in fine versus. et est troia daptilus.. D. B

Et faxo faxis faxit dic: et cedo pro dic.

Dicit ꝙ faxo de se inflectit faxis et faxit. Et nota ꝙ faxo est futuri temporis et idē est ꝙ faciam facies faciet. Postea dicit ꝙ inuenitur cedo pro dic nec plus inuenitur. Nota circa predicta ꝙ istud capitulum supponitur vsui sicut capitulum etheroclitorum. et etiā de his que vsui supponuntur non potest dari scientia generalis neqꝫ de transeuntibus ideo si actor de defectiuis et anormalis omnibus non determinat non est instandum cōtra ipsum. Et hec de capitulo defectiuorum et anormalium vt ad presens sufficit dicta suffitiant.

Quattuor in verbis sunt forme. preteritisqꝫ
Dic inceptiuam meditatiuamqꝫ carere.
Esuriit tamen inuenies et parturierunt.

Superius determinauit actor de defectiuis et anormalis. Hic determinat de formis verborum et est septimum capitulum huius libri secundum ꝙ promiserat superius in ordine capitulorum. et dicit ꝙ quattuor sunt forme verborum. Preteritisqꝫ. Dicit prio ꝙ verba meditatiue forme et inchoatiue carēt p̄teritis. Esuriit. ponit exceptōē. d. lꝫ dictū

sit ꝙ verba meditatiua carent preteritis tamen inuenitur esuriit et parturierunt qꝛ de/
scendit de parturio et esuriit de esurio. que sūt verba meditatiua: Sed obiicitur qꝛ actor
iste excipit et pris. non excipit ergo male. Dicendū est ꝙ actor inuenerat in sacra pagiā
ideo excipit et pris. erat apostata ideo non facit mentionē. Notandū ꝙ esurio facit medi
tari comedere. Unde esuriit proprie ille est cuius animus est in patinis. et de culina
cogitat. aliquando tamen accipitur pro famere. parturio significat meditari pere. sꝫ ali
quando accipitur pro perfecto. s. parere vt liquet ibi Parturient montes nascetur ridi/
culus muis. D. B.

Ex verbis illas perfectis credimus ortas.
Queqꝫ frequenter agis: etiam formantur ab illis
Atqꝫ prior sit eis data declinatio verbi.

Dicit actor ꝙ verba meditatiua accipiuntur a verbis perfectis. vnde sciendū ꝙ duplex ē
forma scꝫ forma formans et forma formata. forma formans est forma perfecta et nō di
citur forma eo ꝙ formetur sed quia alia formantur ab ipsa. sicut noīatiuus dicitur casus
non qꝛ cadit ab aliis sed qꝛ alii cadunt ab ipso. Queqꝫ. d. ꝙ verba frequentatiua formā/
tur a verbis perfectis. Sed obiicitur qꝛ cursito est verbū frequētatiuū et formatur de cur
so sas. quod non est perfectum sed frequentatiuū. Dicendum est ꝙ licet sit frequentati/
uum per respectum de curro tamen est perfecte forme per respectum ď cursito nec est in
conueniens diuersis respectibus. secundo potest dici ꝙ deriuatur a perfecta sed hoc ē du
pliciter aut mediate aut īmediate. immediate vt de curro curso. mediate vt de curro cur
sito ideo non valet. Atqꝫ prior. dicit ꝙ verba frequentatiua sunt prime coniugationis.
Sed obiicitur de video vides visum visu viso visis u mutata in o et tamen non est prīe
coniugationis sed tertie. ideo &c. Istud soluit priscianus decimo maioris. d. enim sic fer/
uesco capesco et viso frequentatiua esse non possunt prime autē cōiugationis nō sunt sꝫ
sunt verba desideratiua

Ex u supremi decet o formare supini
Sic curro curso formabit nectoqꝫ nexo.
Si tamen a longa sit in illis ante suprema.
Hanc in i mutabis formans: et eam breuiabis
Sic rogo dat rogito sic aptito fiet ab apto

Dicit ꝙ verba frequentatiua formantur ab vltimo supino per mutationem de u in o.
vt cursum cursu u. mutata in o fit curso sas. similiter necto nectis nexum nexu u mutata
in o fit nexo nexas. Si obiciatur de amplector amplecteris amplexum amplexu dicitur
amplexor amplexaris per additionem de r. nec actor facit mentionem ergo est diminu/
tus. Dicendum ꝙ debet intelligi v mutata in o in verbis habentibus vocem actiuam.
vt curro curso necto nexo sed in habentibus vocem passiuam debet intelligi per mutatō
nem de u in or. vt amplector amplexum amplexu amplexor amplexaris. Et notandum
ꝙ verbum frequentatiuū regit eundem casum et significat id quod suum verbum cum
frequentatione. Si tamen a longa sit. ponit regulam dicens ꝙ si verba perfecte forme
habeant a longam in penultima supini a mutatur in i. breuem: & ab illo supino formaṫ
verbum frequentatiuum per mutationem de u in o. et a in i. vt rogo rogas rogatum ro
gatu. a mutata in i et u in o. fit rogito rogitas. Similiter apto aptas aptatum aptatu a
mutata ī i. et v in o. fit aptito aptitas. similiter lecto lectas lectatum lectatu a mutata in
i et u in o fit lectito lectitas. de similibus idem est iudicium. Sed obiicitur qꝛ no nas fa/
cit natum natu u mutata in o fit nato natas et tamen habet a in penultima: nec actor
excipit ergo male. Dicendum est ꝙ quando dicitur ꝙ oportet ꝙ illa que habent a in pe
nultima supini mutant illam a longam in i. breuē debet intelligi siue glosari in verbis

pollissillabis et qꝛ no nas est monosillabū ideo non valet. ratio quare nato natas a non mutatur in i. est qꝛ deriuatiuū debet retinere primā sillabā sui primitiui. sed si mutaret a in i. cum sit prima vocalis non retineret primā sillabā et non videretur descendere de no as. vnde licet nato as. non mutet substantialiter tamen mutat accidentaliter qꝛ nato corripit primā sillabā sed natū natu pducit ideo non vꝫ. Sed obiicitur de nosco noscis notum notu fit verbū frequentatiuū noto notas sed prima de notū notu pducitur et prima de noto notas corripitur ergo male. Dicendū est ꝙ prima de noto debet produci naturaliter. sed licentia poetica corripitur.

Sed si perfecti sit preteritum retinens gi.
Tunc ex persona presentis deme secunda
S et to iungas: legito sic ex lego formas.

Ponit tertiā regu. et d. ꝙ si verbū perfecte forme faciat preteritum in gi tunc verba freqꝫtatiua formantur a secunda persona presentis temporis indicatiui modi. s. remota ⁊ addita to vt lego legis s. remota et addita to fit legito. Primo notandū ꝙ licet aliquod verbum terminetur in go si non faciat preteritum in gi non subiacet isti regule. vnde dicit pris. in octauo maioris mergo quod facit mersi et supinorū seruat regulā. i. a supino formatur frequentatiuum merso mersas. Sed obiicitur de lego qꝛ formatur lectito as nec docet actor ergo male. Istud dupliciter soluitur. primo ꝙ actor dat regulam de verbis frequentatiuis formatis a verbis sed lectito secundū pris. formatur a genitiuo participii vt lectus lecti i. correpta et addita to fit lectito. ideo actor iste non debuit ponere. Secundo qꝛ d. vg. reprehendēdo pris. ꝙ lectito non formatur a participio qꝛ iā sequeretur ꝙ prius formaretur a posteriori sed formatur de lego. vnde lego lectū lectu. u. mutata in o fit lecto as. et inde lectatum lectatu. a in i et u in o fit lectito. Item obiicitur de nosco notu fit regulariter noscito noscitas nec actor excipit ergo male. qꝛ hoc verbū nosco non hꝫ gi et ab ipso nosco noscis formatur noscito tas s. remota et addita to fit noscito as. Dicendū est dupliciter. primo ꝙ est verbū antiquū nec habetur in vsu. moderno ideo actor non fecit mentionem nec excipit. secundo qꝛ d. vg. ꝙ antiquitus dicebatur nosco noscis noscitū noscitu et ab illo supino antiquo formabatur regulariter noscito as. per primā regulā.

Sciscitor et scitor dices et querito sector.

Ponit exceptionē a reg. datis de formatione verborū frequentatiuorū. vñ sciendū ꝙ sciscitor est irregulare in tribus in formatione. significatiōe et teriatione. In formatiōe qꝛ de scio scis formatur inchoatiuum per additionē de co vt scisco is. et cū sit inchoatiuū nō habet preteritum in gi. et per ꝯñs non potest formari ab illo per tertiā reg. tñ formatur a secunda persona scisco is. remota s. et addita tor fit sciscitor et est irregulare qꝛ deberet formari a supino nec formatur vt pꝫ. secūdo ē irregulare quantū ad significationē quia verbū frequentatiuū dꝫ id significare quod verbū a quo formatur cū frequentatione sꝫ id non significat sciscitor sed idē est ꝙ inuestigare. vnde vade sciscitabere ab eo. tertio est irregulare quantū ad teriationē qꝛ cū verbū a quo formatur: s. scisco terietur in o similiť sciscitor deberet teriari in o sed teriatur in or. ideo male. et ideo notabiliter ista pars diuisa fuit contra tres regulas. Scitor excipitur quantū ad terminationē vel genus. non quantum ad formationem qꝛ bene formatur a supino scio scis scitū sꝫ excipitur quantū ad termiationē qꝛ u. in o deberemus dicere scito as. et dicimus scitor aris. Querito excipitur quantum ad formationē quia de quero queris quesitū quesitu u in o fit quesito as vnde dicit pris. ꝙ quero querito facit dicere quia a queso quesito quesitas et formatur a secunda persona presentis temporis indicatiui modi: s. remota et addita to fit querito. et deberet formari ab vltimo supino. Sector excipitur quantum ad formationem qꝛ de sequor sequeris sequutum sequutu u: in or. fit sequutor sequutoris sed non facit imo sector: vnde dicit priscianus sector sectoris ꝙ causa differentie puto per sincopam v penultime prolatum. ne putaretur si sequutor diceremus esse nomen cū supinū suū sequutū ē

l iiii.

Et si obiiciatur q egroto as ē verbū frequentatiuū nec actor docet eius formationē nec excipit a regulis ergo est diminutus. Dicendū est q actor dat regulā de illis que habēt certū locū sue formationis et que sunt in vsu. sed ista nō sūt multū in vsu. qd pz per prisc. in octauo. dicētem sūt tamen quedā deficientia in supinis q raro faciūt frequētatiua vt egreo egresco egroto quare non ponit actor. vā sciendū q ista verba frequentatiua q sūt irregularia ponit magister Bñ. in sūma sua. vnde versus. Sciscitor z scitor noto noscito lectito sector. Queritat egrotat factitat atqz natat.

Hanc inceptiue formam veteres posuere
Eo cum persona presentis iunge secunda.
Verbi perfecti decet hinc exemplificari.
Ferues feruesco dat norma tepesqz tepesco.

Dat formationē verbor inchoatiuor et d. q verba inchoatiua formant a scda persona pñtis tpis indicatiui mōi verbi perfecti addita co vt ferueo es. feruesco. vnde pris. in viii maioris. Sūt igitur deriuatiuor diuerse spēs inchoatiua. quasi initiū actus vel passionis significantia vt caleo calesco horreo horresco. et subdit ideo diximus plerūqz q inuenitur ex aliis verbis sed raro dicitur cupio cupisco dormio dormisco. sentio sentisco. similiter integro integrasco. similiter amo amasco viuo viuisco rapio rapisco.

Sed dices isco cum regula formet iasco.
Hanc declinari faciet tibi tertia verbi.

Ponit exceptionē d. q isco excipitur q deberet facere io ias addita co fit iasco. sed facit isco iō excipitur et est io idē q aperio et facit isco et non iasco. propter nimiū iatum et sonū vocaliū. Nota q oīa verba inchoatiua termiantur in co nec sequitur ecōuerso q oīa verba teriata in co nō sūt inchoatiua vt quesco quieui assuesco assuescis assueui. disco didici posco poposci cresco creui et sic de aliis. Hanc declinari. Dicit q oīa verba inchoatia sūt tertie cōiugationis et sūt eiusdē g. cuius est verbū a quo formantur.

In meditatiuis fiet formatio talis
Verbi supremum perfecti pone supinum
Et finem breuia: cum quo rio sit sociata
Parturio facere sic debes esurioqz.
Verborumqz data sit declinatio quarta.

Ponit regulā d. q verba meditatiue forme formātur ab vltimis supinis verbor pefectorum u. correpta et addita rio vt esū esu addita rio fit esurio similiter lectū lectu v. correpta et addita rio fit lecturio. Verborqz. d. q verba meditatiua sūt quarte cōiugationis et per hoc pz q luxurio non ē verbū meditatiuū q nō ē quarte cōiugationis sed prie luxurio as. et similia si inueniantur. verba meditatiua sūt eiusdem generis cuius sūt verba a quibus formātur et semp idē debēt significare cū meditatione. Nota q quādo esurio accipitur pro famere est verbū neutrū absolutū sicut fameo. Et hec de prima parte huius libri dicta suffitiant.

Hic iubet ordo libri vocum regimen reserari.

In parte precedenti deteriauit actor de dictiōe per se sūpta et absoluta. hic determinat de dictiōe ad aliā cōparata. ordo pz q prius ē esse aliud scdz se et absolute q ipsū ad aliud cōparare. et q simplex ē ante cōpositū et vnū ante duo iō pz ordo. et diuiditur ista pars in duas primo proponit. scdo psequitur. secūda Vult in transitio rectum. Dicit primo q ordo libri promissus in principio iubet regimen vocum id ē dictionū reserari. i. manifestari hic. i. in presenti capitulo. Notaudū q d. ordo libri propter tria. primo q superius promisit. scdo q illa que sūt priora in intētione posterio/

ra sūt in executione iō ₇c.tertio quantū ad deteriata qꝛ superius deteriauit de quibusdā disponentibus dictiones ad regimē ideo dignū ē de regimie determinare et deberet glosari regimen actiue et passiue vocis qꝛ deteriabit naturam per quā dictio vna regit et ꝑ quā nō regit. Queritur quid est regimen. dico ꝙ est exactio dictionū quarū altera alterā cogit sub certo casu reponi. vt amo cogit ꝙ deus ponatur in accusatiuo dicēdo amo deū sicut in regimine ciuili vel reali regens subditos ad aliquid agendū cohercet

Vult intransitio rectum supponere verbo.
De personali tamen hoc intellige dici.

Hic prosequitur et d. ꝙ verbū regit noīatiuū a pte añ in rōe suppositi. deinde ponit notabile vel remouet dubiū vel specificat d. ꝙ istud ē intelligendū de verbo ꝑsonali vt sortes legit magister docet.

Sepe vocans verbum sibi vult apponere rectum.
Et substantiuum: vel quod vim seruat eoꝛum.
Hoꝛum consimiles debet coniungere casus
Copula personam dum pertineant ad eandem.
Ex vi persone rectum regit initialem
Rectum (qui sequitur) verbi natura gubernat.

Deteriat de regimie noīatiui quod fit a parte post et d. ꝙ verba substātiua et vocatiua rōe sue copule .i. rōe sui modi vnitiui sicut copula que vnit aliqua inter se copulant similes casus. Construe sic verbū vocans .i. verbū vocatiuū. et verbū substantiuū. et verbū qd seruat vim eoꝝ vult sibi rectū apponere .i. loco appositi poni. et d. sepe qm̄ vocoꝛ aliquando tenetur passiue vt vocoꝛ a petro. Hoꝛū cōsimiles. Construe sic copula hoꝛū dꝫ cōiungere similes casus dū illi casus pertineāt ad idem suppositū vel denotētur pertinere: qꝛ quedā sūt que nō pertinēt ad idem suppositū vel ad eandē rē sicut sunt ista sum asinus. sum capꝛa: sed denotātur pertinere. Istoꝝ autē habentia vim sunt ordinoꝛ pꝛesbiter. incedo superbus. Ex vi persone. Ponit causas et virtutes illius regiminis. Construe verbū substantiuū et vocatiuū supple regit rectū initialē .i. pꝛecedentē ex vi persone .i. ex vi verbi personalis. vel ex virtute illius modi significandi qui est persona. et rectū sequentem regit ex natura verbi substantiui vel vocatiui. et illa natura est vis vnitiua similium vel idēpticoꝝ extremorum.

Apponens duplices substantiuos sibi iunges.
In casu simili: poteritqꝫ genus variari.
Tunc illos ad rem spectare decebit eandem
Et plus commune pꝛecedere debet in istis.
Sicut homo soꝛtes: animal capꝛa: consimilesqꝫ.

Dicit ꝙ tu faciēs appositionē iunges duo substātiua vt aīal homo. di. ergo sic apponēs duplices substantiuos .i. faciens appositionē per duos substātiuos iūges eos in simili casu qꝛ pertinēt ad idē et ē pꝛia cōditio. poteritqꝫ genus variari et est scda coditio. tūc illos ₇c. et ē tertia cōditio. et plus cōe est quarta cōditio. sicut homo ₇c. sunt exēpla. Nota ꝙ creberrime appositio fit cā restringēde suppositionis. vt aīal hō: vrbs pictauis. fit etiam aliqñ equocationis tollende causa. vt cāna fluuius. Quotienscūqꝫ autē fit appositō verbū adiectiuū et relatiuū debēt reddi dictioni cui fit appositio et non apponēti vt ciuitas athene que olim studio floꝛuit est laudenda. Et opidū subterranea ē suis īcolis salubꝛe.

Terne persone generaliter omnis habetur
Rectus. Sed demas pꝛonomina quattuoꝛ inde.

Deteriat de quadā spē appositionis que dr̄ euocatio. et d. ꝙ oīs ntūs est tertie persone generaliter in quacūqꝫ parte orōnis inueniatur. Et si diceretur ꝙ vocatiuus est rectus. Dicendū est ꝙ vtūs nō dr̄ alter rectus nisi eo ꝙ cōstruitur intransitiue sicut noīatiuus: qꝛ aliis modis significandi differt a noīatiuo vt pꝫ differt plusꝙ̄ alii obliqui qꝛ alii obli/qui possunt supponere sed vtūs nō ideo vltimo loco fuit positus excepto ablo quivltimo fuit inuentus. Sed demas ponit exceptionē et d. ꝙ ab ista regula excipiūtur quattuoꝛ ꝓnoīa .s. ego tu nos et vos. Sed obiicitur qꝛ excipit quattuoꝛ ꝓnoīa nec docet que sūt illa ergo ꝛc. Dicendū ꝙ satis erant nota et iō noluit exprimere. Itē obiicitur qꝛ dicit prisc. ꝙ vnū est pronomē prīe persone et aliud secunde. et actoꝛ ponit quattuoꝛ ergo male. Dicē dū est ꝙ licet vnū sit prime persone per totā inflexionē tamen in illa inflexione sūt duo noīatiui vnus singularis et aliꝰ pluralis. et qꝛ ntūs singularis differt a plurali sicut pꝫ ideo ꝛc. vnde debet glosari sed demas pronoīa quattuoꝛ. i. quattuor ntōs ꝓnoīm. Item obiicitur qꝛ excipit quattuoꝛ ꝓnoīa nec docet cuius persoue sint. Dicendū est ꝙ habetur per locū a diuisione cū excipiantur a regula data de noīatiuis tertie persone propter hoc relinquitur ꝙ sint persone prime et secunde ita ꝙ duo sint prime et duo secunde.

Ista vocant rectos ad primam siue secundam.
Pauper ego ludo: dum tu diues meditaris
Nos tuti loquimur: dum vos timidi taceatis.

Dicit ꝙ ista quattuoꝛ pronoīa euocant rectos qui sūt tertie persone quasi dicat prīa persona euocat tertiā et secunda tertiā sed non prima potest euocare secundā nec ecōuerso nec vna prima aliā primā nec vna secunda aliā secundā. Pauper ego ludo est exemplū quomodo prima persona euocat tertiā personā. dum tu diues meditaris est exemplum quomō secunda euocat tertiam.

Personas genera numeros conceptio iungit.
Personas sibi dissimiles conceptio iungit.
Ac per et in medio positam conceptio fiet
Si preponatur conceptio nulla paratur.
Concipiens simile sibi vult verbum retinere.
Concipit in ternis: que prima locatur in illis:
Prima duas alias recipit: sed non viceuersa.
Concipiens medie da teruam: nec retrouerte
Sic ego tuqꝫ damus: ego tu fraterqꝫ rogamus
Tu fraterqꝫ datis.

Hic agit de conceptione et d. ꝙ conceptio habet fieri per personas per genera et per numeros. personas ibi determīat de conceptione ꝑsonarū explicita et d. ꝙ conceptio personarū iungit diuersas personas qḋ intelligendū est secundū rem et non secundū moduꝫ. Ac per et. hic ponit aliquas conditiones. primo d. ꝙ conceptio habet fieri per et positam in medio persone concipientis et concepte vt ego et tu currimus. secundo dicit ꝙ non fit conceptio per et positā in principio. tertio d. ꝙ verbū dꝫ reddi persone concipienti: et nō concepte. quarto d. ꝙ prima persona concipit scḋam et tertiā personas et secunda tertiā: et non ecōuerso. et ponit exempla: Sed notandū est hoc qḋ d. ꝙ si preponatur et vt dicēdo et ego et tu currimus non est conceptio. Aliqui reddunt rationē et dicunt ꝙ vbi est duplex copula magis est deligatio ꝙ̄ ligatio qḋ patet qꝛ si duo canes vno vinculo copulent̄ tunc eruut copulati. sed si quilibet habeat suū vinculū tunc erit solutio. sed sic est in ꝓposito et ego et tu currimus iō ꝛc. vnde dicunt ꝙ debemus dicere et ego et tu curro. sed istḋ non vꝫ. qꝛ qḋ non tollit causam non tollit effectū sed prima cōiunctio nō tollit vim scḋe

quin semper significet per modū copulantis aliqua duo ergo non tollit ꝯiunctionē causatam ex isto modo significandi qr si primo copulabat adhuc copulabit nec debēt due cōiunctiones accipi sicut ista duo vincula in diuersis existētia. qꝛ si per illa duo vincula canes copulentur respectu tertii adhuc fortius erunt cōiuncti iō nō vꝫ. Ad actorē qui dicit ꝙ si preponatur cōceptio nulla patur. Dicendū est dupliciter. pͥo ꝙ est verū nisi alia ponatur in medio. vnde nichil est dictū et ego tu currimus. bene tamen fit cōceptio si aliq̄ ponatur in medio. scđo dicendū est ꝙ verū est ꝙ non fit conceptio per primā cōiunctiōeꝫ qꝛ nō copulat aliqua tñ per illā que ponitur in medio bene fit conceptio.

Per cum: sed nunquam per vel: conceptio fiet.
Tu mecum iuste debemus iura tenere.
Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo.
Sed non per quintum fiet conceptio casum
Si quintus desit tu petre tuiqꝫ rogate.
Tuqꝫ tuis sociis orate sacer dionisi.

Dicit ꝙ cōceptio habet fieri per cū vt ego cū petro gaudemus. et nunq̄ per vel vel ꝑ aliquā cōiunctionē disiunctiuā. Cuius ratio est qꝛ cōceptio fit qñ due persone cōiunguntur ad vnū actū excercendū sed per vel nō possunt copulari vel cōiungi respectu tertii. vnde Boecius. hoc sapit cōiunctio disiunctiua ꝙ ea in que cadit respectu tertii simul esse non permittit ideo ꝛc. Sed non per quintū. remouet dubiū qꝛ dictū est superius ꝙ secunda ꝑsona potest cōcipere tertiam ideo cū vocatiuus sit secūde persone posset aliquis dubitarē vtrū per vocatiuū posset fieri cōceptio. istud dubiū remouet. di. ꝙ cōceptio nō fit per vocatiuū si in cōcepto desit vocatiuus vt o petre et tui socii orate. Construe sic sed cōceptio non fit per quintū. i. vocatiuū si pro qꝛ vocatiuus desit natura et modo per quē fit conceptio. s. ꝙ non potest supponere. Deinde ponit exempla impossibilia vt magis appareat Notandū tamē ꝙ lꝫ per vocatiuū non fiat cōceptio personaꝝ qꝛ non potest supponere verbo: tñ per ipsū fit cōceptio generum et numeroꝝ. vt dicēdo o petre et helena albi. qa helena est f. g. et albi m. g. etiā o hoīes et berta albi. berta est numeri singularis et albi ē pluralis. ideo ꝛc.

Inter personas non fit conceptio ternas.
Sed per et aut per cum coniunctio fiet earum
Neutraqꝫ concipitur: dominus seruusqꝫ precantur
Petrus cum paulo regnant cum rege superno.
Pluribus est tanq̄ sententia certa ꝙ inter
Personas possit fieri conceptio ternas.

Remouet dubiū. quidā enī dixerūt ꝙ inter duas tertias personas poterit fieri cōceptio. quoꝝ opinionē hic remouet. Sed per et. dicit ꝙ earū personaꝝ cōiunctio fit per ꝛ et per cū. Neutraqꝫ. i. neutra tertia persona cōcipit nec cōcipitur. et tūc ponit exemplū cū d. dominus seruusqꝫ precantur. Petrus cū paulo. ostēdit quō iungūtur per cū. Pluribus est. tangit opinionē antiquoꝝ. d. ꝙ quidā posuerūt cōceptionē posse fieri inter ternas personas et istius opinionis fuit pris. in miori. mō qꝛ vrbanū est substinere actorē iō dicenduꝫ est ꝙ pris. intelligit vnā personā esse digniorē alia realiter. sed quantū ad modū significandi vna persona tertia non est dignior altera. Notandū ꝙ conceptio personaꝝ nō potest fieri inter tertias personas loquendo de ea cōceptione in qua vna persona trahitur in ꝓprietatem alterius in hoc. s. ꝙ est respicere verbū sub suo mō loquendi. vna tñ tertia aliā vꝫ cōcipere per eq̄parentiā: inquantū. videlꝫ actus verbi pluratiuus equaliter redditur et cōparatur personis duabus.

Vt personarum generum conceptio fiet.
Adiectiua tenet generis conceptio: masqꝫ
Femineum recipit et neutrum: nec retrouerte.
Hic vxorqꝫ thoro sunt iuncti: mente remoti.
Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti.
Bos et iumentum sunt ad presepe ligati.
Neutraqꝫ femineis tanquam concepta videbis
Per vim sunt leges et plebiscita coacte.
Hoc etiam sepe facies in distribuente
Pronus vterqꝫ iacet: de petro dic helenaqꝫ.

Hic determiat de conceptione generū et d. ꝙ habet fieri sicut cōceptio personarū. Adiectiua. prosequitur et d. ꝙ cōceptio generū fit inter adiectiua vel respectu adiectiuorū. deinde dicit ꝙ masculinū genus cōcipit femininū et neutrū et non ecōuerso. Deinde poit exempla. virgo. i. beatus iohannes cū virgine. i. maria sunt iuncti dño. bos et iumentuꝫ sunt ligati exemplū quomō ma. cōcipit ne. tu videdis neutra tanꝙ. i. vere cōcepta femīeis vt leges et plebiscita sunt coacte. Si obiciatur boues et altilia mea sunt occisa et baculus et virga sunt consolata me. ibi videtur neutrū cōcipere fe. Dicendū est ꝙ dicendo boues et altilia mea sunt occisa non est conceptio sed zeuma. ⁊ est sensns altilia mea sūt occisa et boues. De virga et baculus dicendū ē ꝙ ponuntur absolute nec est ꝯceptio. hoc etiam d: actor ꝙ cōceptio fit mediante signo distributiuo vt demonstrato viro et muliere dicitur vterqꝫ iacet pronus vel vterqꝫ est albus. et dicitur implicita q: ibi non explicātur cōcipiens et conceptū. vnde demōstrato petro et helena dicā vterqꝫ est albus non exprimendo illa et ideo dicitur implicita.

Disiungit regimen (quod iunxerat ante) prolēpsis.
Hii metuunt: alius dominos: aliusqꝫ magistros.
Aut quod preposuit extra sumendo reducit.
Hii properant et ego: tu ludis et ille sedendo
Inuenies rectum quandoqꝫ regente solutum.
Ecce tibi rectum quartum ve solet dare casum.

Hic determinat de prolēpsi et d. ꝙ prolēpsis disiungit regimeu quod iunxerat ante. Cōstrue sic prolēpsis disiungit. i. per partes diuidit regimen quod iūxerat ante vt regatur vel a partibus suis vel a verbo vel regimine quod iunxerat vel suis partibus vel verbo sit regendū. Aut quod. reducit zeuma ad constructionē aliquid sumendo ad aliquid extra illud quod preponit vt hii ꝑperant et ego sumendo ipsū scꝫ ego extra id qđ preposuit s. extra hoc quod est hii properant qđ prepositū est. similiter tu ludis et ille ly tu ex vi persone regitur et ly ille regitur ex vi zeumatis. sedendo ponitur causa metri. Sed obicitur q: actor non noīat istam figurā. Dicendū est ꝙ non noīat q: erat manifesta. Notandū est ꝙ prolēpsis preassumit plꝫs partes in toto et postmodū ille partes facta disiunctōne id est diuisione improprie reddūtur verbo totius vt hii ecce totū. alius et alius sunt partes que reguntur a verbo metuunt ex vi prolēpsis. Circa zeuma q̄ritur vtrum fiat ibi Quid nisi secrete leserunt phillida silue. Et videtur ꝙ sic q: secundū naturā zeumatis verbū redditur proximiori. Quidam dicūt ꝙ non est ibi zeuma q: nunꝙ fit sine addiūcto vel distributione et reponunt sub aleotheta. vnde quid potest regi ab isto verbo leserunt propter mltiplicitatē interrogationis sicut turba cum isto verbo ruunt propt pluralitatē suppositorū. Alii dicūt ꝙ quid tenetur aduerbialiter et tunc sic expone. Quid. i. in

quo ſilue leſerunt phillida: niſi quia erant ſecrete. Aduertēdū preterea ꝙ iſta locutio po
teſt excuſari ruthenenſis: et flāmigus diſputat intelligendo diſiunctiue ⁊ zeumatice nō
collectiue: non eſt tamen extendenda. proba per publicū ouidium. Dīs pliades totaqꝫ
troia dabit. D. B. Inuenies rectum. deteriat de abſolutione noīatiui. Ecce tibi. agit de
regimine noīatiui cum partibus minus principalibus dicit ergo ſic hoc aduerbiū ecce ſo
let dare rectum. i. ordinari cū ntō. vel quartū. et notabiliter d. ſolet qꝛ aliqui antiquoꝝ
crediderunt ꝙ cōſtrueretur cū ntō et accuſatiuo ſed male qꝛ ad conſtructionē nti inquan
tum ntūs requirūtur aliqui modi ſignificandi quoꝝ proportio vel cōuenientia non pōt
reperiri in hoc aduerbio ecce nec cum accuſatiuo qꝛ ſolū regitur a verbo tranſitiuo. vel a
participio ab ipſo deſcendente ſed ecce non importat tranſitiuum actū ideo ꝛc. Cōſtrue
tu inuenies rectū. i. ntm̄ ſolutū quādoqꝫ regente. i. regimīe expreſſo. et d. quādoqꝫ quia
non ſemper ponitur abſolute.

Eſt obliquorum regimen: quod ſcire laboras.
In primis regimen quod fit per nomina: poſt hec.
Quod fit per verba: de hinc (quod fit per cetera) dicam
Hinc exempla notes: quibus iſta videbis aperte.

Hic deteriat de regimīe obliquorum et diuiditur in d. prīo ꝓponit. ſecūdo ꝓſequitur. ſe
cunda nomen ſignificans. Dicit ergo regimen obliquoꝝ eſt et iō tu debes laborare et
ſcire. hic notantur tria: primo quare actor ponit prohemiū in principio regiminis obli-
quorum non autē in regimīe rectoꝝ. Dicendū ē ꝙ triplex eſt cauſa. prima qꝛ determīa
re de regimine obliquoꝝ ē difficile ideo ponit prohemium vt denotet modū ꝓcedendi ī
conſtructione. vnde d. ꝙ prīo deteriabit de noīe deinceps de verbo eodē mō de aliis. ſcdo
ponit prohemiū vt cōtinuet dicta precedētibus. tertio ponit ꝓhemiū qꝛ regimē obliquo
rum diuerſū eſt et multiplex. regimen vero ntī non eſt ita diuerſū nec multiplex vt patꝫ
iō ꝛc. Secundo notandū eſt ꝙibi agitur de regimine paſſiuo qꝛ obliquus inquantū obli
quus non regit per modum ſignificandi qui eſt depēdere ad aliud tanꝙ terīm ſue depē
dētie. Tertio notandū ꝙ per hoc ꝙ. d. laboras tangit dificultatē. per hoc ꝙ d. ſcire tangit
vtilitatē cū ſcia ſit de bono et de difficili et ne aliquis deſperaret iūgit duplex remediū.
primū ē ordo qꝛ prīo deteriabit de regimīe facto per noīa deinde ꝑ verba et ſic deinceps
Secundū remediū eſt exēploꝝ poſitio. Conſtrue regimen obliquoꝝ paſſiue eſt. i. pn̄s qđ
ſcire laboras. i. ꝓpter quod ſciendū tu debes laborare. Ego dicā in primis. i. in principio
regimen quod fit per noīa. de hinc quod per verba: et dicam illud quod fit per alias par
tes orationis: et ſic ponit modū tractandi.

Nomen ſignificans poſſeſſum da genitiuo.

Hic proſequitur de intēto et ponit prīo hanc regulā. d. ꝙ nomē ſignificās vt ē alterius
tanꝙ poſſeſſio regit gtūm ſignificantē vt cuius ē alterū ex vi poſſeſſiōis. vt capa magrī.

Dicere ſi vere poſſis: iſtud mea res eſt
Cum nichil adiunges: tunc eſt poſſeſſio pura.
Dentur in exemplum tibi regis equus: ducis aula.
Si petis adiungi: non eſt poſſeſſio pura.
Per plures ſpecies huius diuiſo fiet.

Declarat actor quedā et d. ꝙ duplex eſt poſſeſſio quedā pura ⁊ quedā impura. Poſſeſſio
pura eſt quando aliud dependet ad alterū vt eſt alterius tanꝙ poſſeſſio et id ad quod de
pendet ſignificatur cuius eſt alterū tanꝙ poſſeſſor vt capa magiſtri equus iohannis. ꝛc.
Sed poſſeſſio impura ē quando depēdet ad alterum vt quod eſt alterius non ſolū tanꝙ
poſſeſſio ſed inquantum addit aliā habitudinē ſpēalem ſicut demonſtrationē eſſentie
vel actus cōuerſi in habitū vt mulier egregie forme et hoc eſt ꝙmulier dependet ad egre

giem formā tanꝙ subiectū ad suā ꝓprietatem et hoc patet per actorē qui īmediate diuidit istam possessionē impurā per plures species/ vnde sciendū ꝙ sex sunt constructiones genitiui vna que fit ex vi possessionis pure et quinqꝫ sunt ex vi possessionis impure .s. ex vi actus cōuersi in habitum. alia ex vi demonstrationis essentie. alia ex vi partitōis. alia ex vi plenitudinis vel vacuitatis. alia ex vi relationis. vnde versus. ‖Possidet ꝛ monstrat partitur vertitur actus. Et replet et vacuat sic sexta relatio fiet. Construe si possis dicere istud mea res est. i. ꝙ tantū sit habitudo inter illa possessionis et possessoris et nulla alia habitudo est possessio pura. postea exemplificat vt equus regis. aula ducis. Si petis adiungi. i. ꝙ addatur alia habitudo ꝙ possessionis et possessoris sicut demonstratio essentie vel aliquid huiusmodi non est possessio pura et hec diuiditur in plures vt patuit.

Pars propriumqꝫ regunt genitiuos: atqꝫ reguntur.
Dum tamen attendas laudem vel crimen vtrinqꝫ
Dextra viri fortis speciem superat mulieris.
Vir fortis dextre: speciei femina mire.
Vir duri capitis: et forme femina turpis.

‖Hic determinat de regimine quod fit ex vi possessionis pure et dicit primo ꝙ dictio significans partem exigit dictionē significantē totū vt dextra viri. Alia regula est ꝙ dictō significans ꝓprietatē regit ꝯtūm significantē subiectum illius proprietatis vt spēs mulieris ex vi possessionis. Alia regula est ꝙ dictio significans totum regit dictōnem significantem partē ex vi demonstrationis essentie. et dictio significans subiectum regit dictionē significantem ꝓprietatē ex vi demonstratōnis essentie dū tamen laus vel vituperium attendatur vtriqꝫ. ‖Hic nota. ꝙ pars regit totum et proprietas subiectū ex vi possessionis pure sicut pꝫ quia ista non habent aliā habitudinem imo solum dicēdo dextra viri hoc solū qđ est dextra importat partem possessā a viro nec addit aliā habitudinē similiter dicendo forma mulieris forma regis. qꝛ solū d. ꝓprietatē possessam a muliere. et si dicas quare ergo ponuntur. Dicendum est ꝙ non ponuntur pro se cū cōtineantur sub prima regula sed ponūtur propter regimīa cōuersa.

Et debet parti (quod pars fuit) annumerari.

‖Hic actor remouet dubia et primo qꝛ actor d. ꝙ dictio significans partē regit ꝯtūm īportantem totū. mō aliquis posset dubitare vtrū ista regula detur tm̄ de parte que actu ē in suo toto istud dubiū remouet d. ꝙ dictio significans partem regit totum licet pars non sit actu in suo toto cuius fuit pars vt pes porci et vide sicut dictum est ꝙ illud regimē fit ex vi possessionis pure eo ꝙ nulla alia habitudo superadditur. Si queras quare ibi poīt Dicendū est sicut dictum fuit ꝙ ponit propter eius cōuersam vt magis appareant .s. ista porcus boni pedis et regitur ly pedis ex vi demonstrationis essentie lꝫ pars non sit in toto actu cuius ratio est: qꝛ destructis rebus secundum se adhuc remanet significatū ꝛ idē modus significandi.

Clausum sub parte dices tunc temporis esse.

‖Hic remouet secundū dubiū et potest legi dupliciter. primo qꝛ de tempore non habemus nisi nūc idō posset aliquis dubitare vtrū preteritū tpūs esset pars tēporis. istud dubium remouet d. sic. Construe sic tu dices tunc. s. preteritū tp̄s esse clausū sub parte temporis. aliter potest legi et melius cū ibi solū intelligat actor de regimīe dictionū ideo posset aliq̄s dubitare vtrū dicendo tunc temporis ly tunc posset regere ly tp̄is ex vi possessionis. istud dubiū remouet d. ꝙ non regit ex vi possessionis sed ex vi partitionis. vnde sciendū ꝙ duplex est pars qꝛ quedā est pars que est vere pars et significat per modū partis sicut dicendo dextra viri et talis pars regit totū ex vi possessionis. Alia est pars que non tm̄ est pars sed etiā significat per modū participantis vt caput et talis pars regit suū totū ex vi partitionis sic est in ꝓposito. qꝛ tūc est pars tēporis et significat per modū participātis ipm

ideo regit ipsum ex vi partitionis.

Contentum regit hos: et res que continet illud.
Vt vinum vasis: hec sunt duo dolia vini.

Remouet aliud dubiū q2 dictū est ꝙ dictio importans partē regit totū q2 pars continet in suo toto ideo posset aliquis dubitare vtrū fieret illud in aliis rebus. Istud dubium remouet dicēs ꝙ dictio importans rē contentā regit dictionem significantē rem continētem ut vinū vasis. et ecōuerso dictio importans rem continentē regit dictionem importantē rem contentā vt doliū vini. et vide ꝙ dicēdo vinū vasis vinū regit ly vasis ex vi possessionis q2 possidetur a vase. sed dicendo vas boni vini ly vini regitur ex vi demonstrationis essentie q2 vas importat subiectū demonstrabile per suū accidens boni importat illud accidens ideo ⁊c. nec ponitur vt dictū est illa regula contentū regit propter se quia non spectat ad istam presentē regulā sed ꝑpter cōuersam. Construe cōtentū. i. dictio importans rem contentā regit hos supple qtōs et resque continet illud. i. dictio importās rem continentem regit dictionē importantē rem cōtentam.

Contentis suberunt ea: que contenta fuerunt.

Hic remouet aliud dubiū quia dictū est ꝙ dictio importans rē contentā regit dictōnem importantē rem continentē licet modo non sit contenta in illa vt de vino in cifo dicim9 esse vinum magni doli similiter ecōuerso ecce dolium boni vini ex vi demonstrationis essentie et cū dicitur vinū doli ex vi possessionis regitur ly doli eodē modo dicendum est de aliis. Construe ea que fuerunt contentis licet modo non sint cōtenta suberunt. i. eodē modo regunt et reguntur.

Tempus (qui fiunt in eodem) continet actus
His adiungatur prelatio cum famulatu.
Rex huius populi veniet regisqꝫ minister.

Hic remouet aliud dubiū q2 dictū est ꝙ dictio significans rem cōtentā regit qtūm significantē rem continentem et hoc in rebus permanentibus. modo aliquis posset dubitare vtrū illud posset fieri tn̄ rebus successiuis. hoc dubiū remouet d. ꝙ operationes que fiūt in aliquo tempore regunt qtūm importantē illud tempus in quo facte fuerunt ille operationes vt cū dicitur dies belli opus triū dieruꝫ similiter octo dierū. et reguntur ista ex vi demonstrationis essentie q2 puer importat subiectū demonstrabile octo dierū dicit accidens notificans ⁊c. His adiugatur. hic addit actor quedā que non spectant ad presentem regulam. et dicit ꝙ dictio significans prelationem regit dictionē significantē famulatū. vel ecōuerso dictio significans famulatum regit dictionē significantē prelationem vt episcopus ecclesie rex populi vel minister regis. vnde ly rex regit ly populi ex vi actus conuersi in habitum vt rex populi. i. qui regit populū. similiter minister regis ex vi act9. i. qui ministrat regi vel ex vi relationis vt minister dn̄i. Construe prelatio. i. dictio significans prelationem regit dictionem significantē famulatū adiungat̄ his. et poīt exēplū

Proximitas: contrarietas: genus his sociatur.
Huius vicinus: hostis regis: pater eius.

Hic addit quedā ponēdo tres reg. d. ꝙ dictio significans ꝓximitatē regit dictionē significantē terminū illius ꝓximitatis vt vicinus huius. Secunda regula est ꝙ dictio significans contrarietatē regit qtūm dicentē terminū illius contrarietatis. vt hostis regis / tertia regula est. dictio significans genus uel propaginē in genere regit qtūm dicentē terminū illius generis. vt pater illius.

Verbum (quod transit) dat in or verbale vel in trix
Presens participans pro nomine ponitur: istos
Ista regunt casus vt amans et amator amatrix.

Cuilibet istorum poteris coniungere vini.

Superius actor deteriauit de prima constructione gti ex vi possessionis impure que fit ex vi demonstrationis essentie. hic determiat de secunda que fit ex vi actus cōuersi in habitum et d. primo ꝙ verba transitiua de se faciunt noīa verbalia teriata in tor vel ī trix. vt amator amatrix vel presens participiū positū loco noīs. Istos ista regunt. ponit regulam et dicit ꝙ noīa et participia sumpta pro noībus regūt gtūm ex vi actus cōuersi ī habitum vt amator ꝑximi id ē amans proximi. ⁊c. d. ergo sic noīa termiata in tor vel ī trix a verbis transitiuis venientia et pñs participiū in ans vel in ens positū pro noīe regunt gtūm ex vi actus cōuersi in habitū vt amator vini lectrix lectionis. ⁊c. Primo not. ꝙ notanter d. quod transit qꝛ illa que descendūt a verbis absolutis non regūt gtūm ex vi actꝰ conuersi in habitū sed ex vi possessionis bene possunt regere et ideo notanter di. transit. quia noīa verbalia a verbis neutris transitiuis veniētia bene hñt tale regimen vt comestor panis qui comedit panē. et notanter dicit in or et non in tor vt cōprehendentur illa que terminantur in or qualibet consonante precedente or vt fossor vinee qui fodit vineā Item notanter dicit in or vel in trix ad remouendū verbalia teriata in io. vt lectio.

Suntqꝫ regendo pares predictis equiparantes:
Vt cupidus ludi puer est: timidusqꝫ flagelli.

Ponit regulā de equiparantibus noīm verbaliū. d. ꝙ noīa equiparantia predictis s. noībus verbalibus et noībus participantibus regunt similiter gtūm ex vi actus cōuersi in habitum. vt cupidus ludi timidus flagelli. eodē modo de similibus. Si autē queratur q̄ sunt equiparantia predictis. Dicendū est ꝙ illa noīa que possunt resolui in suū verbū cū noīe infinite substantie quod est quis vel qui vt cupidus ludi qui cupit ludū. eodē mō de similibus. Construe equiparātes predictis in resolutione supple sunt pares in regendo qꝛ regūt gtūm ex vi actus cōuersi in habitū.

Artificis regimen datur hic: vt epistola pauli.

Ponit quedā que non spectant ad regulā presentē ⁊ ponit regulā. d. ꝙ dictō significans effectū cause efficiētis artificialis regit gtūm significantē illā causā efficientē vt epistola pauli. Sed videt ꝙ non debeat poni ibi cū contineatur sub regimine possessoris qꝛ epistola regit ly pauli ex vi possessionis silr epla artificis, sed sustinendo possumus dicere ꝙ ponit istā propter aliā. s. propter eius cōuersā artifex eple artifex enim regit hoc quod est epistole ex vi actus conuersi in habitū quod apparet de eius resolutione artifex epistole id est qui fecit epistolā.

Quodqꝫ fit ob causam regit hos vt busta parentum

Hic ponit actor aliā regulā que non spectat ad principale ꝓpositū. d. ꝙ dictio significās effecum alicuius cause finalis regit gtūm significantē illā causā vt busta parētū ara triumphi. vnđ antiquitus fiebāt are vt haberet̄ victoria de hostibus ⁊ ita triūphus erat cā finalis quare fiebant are.

Effectus nomen cause iunges genitiuo.
Effectus culpe pudor est et pena reatus

Ponit aliā regulā. d. ꝙ dictō significās effectū regit gtūm significātē cām illius effectꝰ vt pena reatus ⁊ si arguat̄ ꝙ potest ꝯtineri sub illa regula artificis regimē qꝛ culpa ē cā pudoris ⁊ pudor ē effectus paulus ē cā epistole ⁊ epistola ē effectus. Dicendū est ꝙ regula est data de causa efficiente et effectu secundum ꝙ sunt corruptibilia vel vnū corruptibile et aliud incorruptibile sicut paulus est corruptibilis et epistola incorrupta: sed hic datur regula scđm ꝙ sūt incorruptibilia ambo et ita non superfluit. Construe. iunge nomen effectus. i. dictionem significantē effectū gtō significantis causā pudor est effectus culpe. et pena est effectus reatus.

Illud quod regitur et rector idem tibi signant

Virtus vera dei nos crimine purget ab omni.

Ponit regimen in quo regens et rectũ pertinẽt ad idẽ.d. ꝙ dictio significans effectum qui est idẽ cũ sua cã regit gtũm significantẽ illã cãm vt virtus dei et deus sunt idẽ qꝛ nullum accidens cadit in deo.propter qḋ quicquid est in deo est deus ⁊ tale regimen fit ex vi possessionis et est sensus virtus dei.i.deus habens virtutem. sed si diceretur deꝰ vere virtutis esset ibi regimen ex vi demõstrationis essentie.et licet nullũ accidens cadat in deũ secundũ se qꝛ deũ totaliter intelligere non possumus nisi per similitudinẽ ⁊ per ista inferiora attribuimus ei nomen possessoris ⁊c.Construe illud quod regitur et rectoꝛ.i.dictio regens et recta significant tibi idẽ vt virtus vera dei propter versũ dicimus nos crimie purget ab omni.

Materiam signans iungatur: vt anulus auri.
Aut ablatiuum dabis ex vel de preeunte.

Ponit regulam cõem genitiui d.ꝙ dictio significans materiam et effectũ cause materialis regit gtũm significantẽ illã cãm vel ablatiuũ mediante prepositione vt anulus auri vel de auro.vitrũ filicis vel ex filice.

Adde relatiuum sunt dupla quaterna duorum
Sic speciem generis dat atqꝫ genus speciei.

Ponit quartã additõnẽ gti .d.ꝙ dictio significans per modũ dependẽtis vt ꝙ alterius ẽ tanꝙ relatinũ regit casũ significantẽ per modũ termiantis tanꝙ propriũ relatiuũ vt pater filii.filius patris.ponit ergo regulã ꝙ dictio significans per moduꝫ relationis regit importantẽ alterũ relatiuũ tanꝙ propriũ terminũ sue relationis.vt pater filii ⁊c.et ponitur ibi duo pro dimidio vt duplũ dimidii duplũ.Construe adde cũ gtõ significante relationẽ per modum relationis quaterna sunt dupla duorum : totum hoc equipolet huic duplum dimidii duplum.

Cum partitiuis numerum seriemqꝫ locabis
Quilibet/alter/vter/neuter/duo/quartus eorum.

Ponit regulam dicens ꝙ dictio significans per modum dependentis vt qḋ alterius est tanquã partiens regit genitiuum significantem per modum vt cuius est alterum tanꝙ partibile ex vi partitionis vt alter eorum primus istorum. Construe locabis cum partitiuis.i.cũ dictionibus significantibus per modum partitionis vt quilibet alter neuter numerum id est dictionem significantem numerum : et seriem.i.dictionem significantem seriem quasi dicat omnia ista regunt gtũm ex vi partitionis vt quilibet istorum .vterqꝫ istorum.alter istorum.exemplum est de partitiuis.quartus istorũ exemplũ est de significantibus ordinem:duo exemplũ est de numeralibus.

Pone gradum medium: partitio quando notatur.

Hic ampliat suam regulam et dicit ꝙqñ comparatiuus tenetur partitiue regit gtũm ex vi partitionis vt fides spes caritas maioꝛ horũ est caritas.vnde comparatiuus habet duplicem modum significandi vnum qui est significare per modum partitionis et hoc modo construitur cũ genitiuo ex vi partitionis et habet suum modum significandi .vnde ẽ comparatiuus et isto modo construitur cum ablatiuo.vnde si tu queras quomodo tu scies quando tenetur comparatiue et quando partitiue: He.he.et robertus declarant dicẽtes ꝙ nomen comparatiui gradus semper tenetur partitiue quando comparatur ad aliqua et inter ea ad que comparatur tenetur ⁊ continetur vt spes fides caritas maioꝛ horũ est caritas.sed tunc tenetur comparatiue quando comparatur ad aliqua nec continetur inter illa ad que comparatur vt sum fortioꝛ platone ibi ly ego non numeratur inter platonem et ideo tenetur comparatiue. Construe sic pone gradũ mediũ.i.comparatiuum quando partitio notatur.i quando compatiuus tenetur ꝑtitiue regit gtũm ex vi partitionis vt maioꝛ horum est caritas.

Vt partitiuum pones vbicunqꝫ locorum.

Hic ampliat ad scdm.s.aduerbiũ.d.ꝙ vbicũqꝫ regit gtũm ex vi partitionis vt vbicunqꝫ locorũ et regit ly vbicũqꝫ ly locorũ ex vi ptitiõis et regit per suũ modũ significandi quia vbicũqꝫ significat per modũ dependẽtis vt ꝙ est alterius tanꝙ partiens sed locorũ significat per modũ partibilis vt cuius est alterũ. Construe tu pones vbicũqꝫ locorũ vt pro tãꝙ regimen partitiuũ.

Sub partitiuis pronomina terna locabis:
Vt volucrum canit hec:gemit illa:tacens manet ista.

Hic ampliat ad tertiũ.d.ꝙ tria pronoĩa.s.hic ille iste regunt gtũm ex vi partitionis: vt hec volucrũ.ly hec regit ly volucrũ ex vi partitionis. Construe locabis terna pronomĩa quantũ ad frequentẽ vsũ sub partitiuis,i.sub cõstructione partitĩa.et poĩt exẽplũ vt pꝫ.

Da gradui summo genitiuum plura notantem
Est Salomon populi ditissimus atqꝫ virorum.

Hic ampliat ad quartũ et ponit regulã d.ꝙ superlatiuus gradus regit gtũm singularẽ collectiui noĩs etiã gtũm pluralẽ rõne cuius significat excessum vt sortes est fortissimus aĩaliũ. Construe da gtũm plura notantẽ siue sit singularis numeri noĩs collectiui vel numeri pluralis sũmo gradui.i.suplatiuo. Salomon est ditissimus populi :exemplũ est quõ suplatiuus regit singularẽ noĩs collectiui.atqꝫ virorũ est exẽplũ de gtõ plurali.

Iste gradus geminos quandoqꝫ regit genitiuos.
Esse solet nemorum regum ditissimus iste.
Expositum poterit regimen tibi notificari.

Hic determĩat de superlatiuo secundũ ꝙ regit duos genitiuos .d: ꝙ superlatiuus regit quandoqꝫ duos genituos et ponit exemplũ. Construe iste gradus.s.superlatiuus regit quandoqꝫ genitiuos gemĩos et bene.d.quandoqꝫ qꝛ nõ semper:sed solũ quãdo positiuꝰ construitur cũ gtõ esse solet exemplũ est et regimen expositũ poterit tibi notificari qualiter suplatiuus regit duos gtõs.

Idqꝫ quod esse solet:de consuetudine iunges.
Vt caupo pistor horum scola siue taberna.

Hic addit aliqua que non spectant ad presentem regulam: et primo remouet quoddaꝫ dubiũ qꝛ dictũ est supra ꝙ dictio significans per modũ dependentis vt ꝙ est alterins regit genitiuũ significantẽ per modũ vt cuius est alterũ.vnde posset aliquis dubitare vtrũ dictio significans per modum dependentis vt ꝙ alterius fuit vel erit licet modo non sit possit regere genitiuũ.vnde licet aliquis non sit modo pistor regis:sed fuit adhuc dicitur esse pistor regis.vnde ly pistor regit ly regis ex vi possessionis.sed si dicatur pistor panis: ex vi actus conuersi in habitum vt visum est superius. Construe iunges genitiuo id qđ solet esse alterius licet modo non sit iunges inꝙ de consuetudine.i. secundum vsum caupo regis.scola regis.capella regis.ly regis regitur ab omnibus istis ex vi possessionis.

Leticie cathedram sub consuetudine ponam

Hic remouet aliud dubium siue ponit secundum additũ qꝛ dictum est superius ꝙ dictio significans sbm̃ regit gtũm significantẽ proprietatẽ.iõ dubitaret aliquis vtrũ dictio significans sbm̃ possit regere gtũm cuius sit illa proprietas licet modo non sit.di. ꝙ sic vt cathedra leticie et potest esse illa cathedra in qua dñantur vel magistrãtur domini legũ. et quãdo aliquis in ea magistratur vocatur cathedra letitie. eodẽ modo licet aliquis nõ ponatur in presenti:preterito vel futuro tamen semper vocatur cathedra leticie et fit tale regimen ex vi demonstrationis essentie.qꝛ cathedra importat subiectũ demõstrabile ꝑ suã ꝓprietatẽ hoc ẽ ꝙ leticie ĩportat illã ꝓprietatẽ. Cõstrue sic pono sub cõsuetudine.id ẽ sub cõi vsu loquentiũ cathedrã leticie lꝫ modo non sit.

Additur excellens flos florum virgo beata.

Ponit tertiū additū vel tertiā reg.d.ꝙ dictio significans excellentiā regit gtūm plēm respectu cuius fit excellētia vt flos florū, virgo virginū et est ibi regimen ex vi partitionis. vnde in compendio ꝯ sub partitiuis vult excellentia poni. Rex regum demus partitiuis modus hic est flos florū qꝛ flos significat per modū dependētis ꝛ florū significat per modū partibilis vt huius iō ꝛc. vnde si dicatur flos lilii vel rosarū non est constructio partitiua sed possessiua.

His precium iunges vt salmo trium solidorum

Ponit quartū additū et ponit talē regulā.d.ꝙ dictio significās rem appreciatam regit gtūm significantē certū preciū illius rei appreciate vt salmo triū solidorū et fit tale regimen ex vi demonstrationis essentie: qꝛ salmo importat rem appreciatā tanꝙ subiectum demōstrabile per suū accidēs qđ ē triū solidorū iō ꝛc. similiter potest fieri econuerso. dictō significans preciū regit gtūm significantē rē appreciatā vt tres solidi salomōis et fit ex vi possessionis.

Etatem iungo velud annorum puer octo

Hic ponit quintū additū et ponit talē reg.d.ꝙ dictio significans etatē vel pertinēs ad etatē vel ad rem conceptā in etate regit gtūm dicentē certā quātitatem illius etatis ex vi demonstrationis essentie.

Mensuramqꝫ notans vt vasa trium modiorum

Hic ponit sextū additū et ponit talē reg.d.ꝙ dictio significans rē mensuratā regit genitiuū significantē certam quantitatē vel numerū illius mensure vt vas vnius modii. et fit illud regimen ex vi demonstrationis essentie:

Remqꝫ representans regi tūc aut signa figurans
In crucis hoc signo vel regis imagine signo

Ponit septimū additū et ponit talē reg.ꝙ dictio significans representationē regit genitiuū significantē rem representatā vt imago dn̄i signū crucis et fit illud regimē ex vi possessionis: qꝛ nulla alia habitudo superadditur vt imago cesaris est aurea.i. cesar est hn̄s imaginē auream tanꝙ aliquid significatiuū seu representatiuū. Signū crucis fit cōtra insultus diaboli.i. crux hn̄s signū seu cui inest aliqua significatio fit contra insultus demonis. et intellige de illo signo quod quispiā efficit: dū se cruce signat. nec sunt ibi due regule sicut pꝫ dictio representās rem et dictio figurans.i. dictio representans signa regit hunc casū.s. gtūm ex vi possessionis vt imago dn̄i. vnde signo.i. significo tibi hoc i signo crucis vel imagie regis sic est verbū et ego signo.i. significo tibi hoc in signo crucis. Iꝫ signo regit Iꝫ crucis ex vi possessionis et sic est nomen.

Per suplementum propriis iunges genitiuum
Dalida Sansonis probat hoc Jacobiqꝫ mara.

Dicit ꝙ aliquando nomen propriū construitur cū gtō per supplementū.i. per defectum regentis vt dalida sansonis deficit regens.s. vxor et est sensus dalida vxor sansonis. Cōstrue tu iunges propriis noībus per supplementū gtūm verū est quando nō accipitur vt sbm̄ demonstrabile quod est principiū notificandi ipsū. deinde exemplificat dalida sansonis.i. vxor sansonis. et maria iacobi.i. mater iacobi.

Multaqꝫ comperies: si possessiua resolues.

Hic remouet quoddam dubium vel ponit quoddam notabile.d. determiatū est de regimine gti: in diuersis speciebus sicut de demonstratione essentie et sic de aliis. iō actor ponit quoddam notabile dicens ꝙ inter illas species constructionis genitiui inueniuntur multa regimina genitiui ex vi possessionis si resoluantur.i. si perfecte scrutentur: et per istam regulam redditur sufficiens de his que dicta sūt superius: qꝛ sicut superius patuit

inducendo.primo ponebatur regula.secundo addebantur quedam que nō spectant ad regulam propter hoc vt reddatur sufficiens dicit tu inuenies inter regimina supradicta multa possessiua.i.facta ex vi possessionis cum resolues.i.cum considerabis modos significandi qui sunt causa talis regiminis vel constructionis et per hoc soluitur obiectio que opponi posset quia promisit superius determinare de regimine obliquorum quod fit p nomina.deinde per verba.deinde per ceteras partes orationis. sed si non faceret mentionem de aliis partibus orationis esset diminutus nisi sic poneretur sententia. Construe tu inuenies multa regimina possessiua.i.multas partes orationis cum genitiuo constructas ex vi possessionis cum resolues.i.cum considerabis modos significandi qui sunt cā constructionis genitiui vt misereor tui miserens tui tunc temporis.rc.

Additur oblitus memini memor atq recordor.

Determīat de regimine gtī qđ fit per verbū et d. ꝙ ista verba obliuiscor. memini et memoror regunt gtūm.vt obliuiscor lectionis.

Inter et est iunge. demes pronomiua quinq:
Intererit regis vt regnum iure gubernet.
Regine refert: vt viuat crimine pura.

Superius determinauit de regimine genitiui cum verbis personalibus hic determīat de regimine genitiui cum verbis impersonalibus et ponit regulam. vnde sciendum est ꝙ priscianus dicit primo minoris duo inueniūtur verba scilicet interest et refert: que cū genitiuis omnium casualium construuntur exceptis quinq pronominibus primitiuorum loco quorum ponuntur ablatiui possessiuorum in femineo genere:ne coīcidant vt interest regis et sic de aliis.quare autem dicatur interest mea et non interest mei videbitur inferius. Construe iunge inter et est.i.interest.et est themesis gratia metri cum genitiuis demes quinq pronomina.i.genitiuos quinq pronominum scilicz mei.tui.sui.rc.intererit regis exemplū de interest.regine refert exemplū de refert.

Est intellectum pro pertinet additur istis.
Est patris matrisq pie succurere nato.

Dicit actor ꝙ istud verbum est positum pro pertinet regit genitiuum et ponit exemplū cum dicit est patris matrisq rc.

Dat regimen simile:quod pertinet officiumq
Vt custos rerum:sic et custodia rerum.

Hic ponit quoddam incidens qr in ista parte principali propositum erat determinare de regimine genitiui quod fit per verba sed ibi determinat de regimine quod fit per nomina ideo ibi est incidens.et ponit duas regulas.et incidit sic:qr determinat de regimie genitiui cum quibusdam verbis significantibus pertinentiam. ideo incidenter determinat quia quedam sunt nomina pertinentia ad officia ideo de illis ponit regulam dicēs ꝙ nomen pertineus ad officium sicut sacerdos et episcopus regit genitiuum significantem rem officii vt episcopus dioceseos lingoniensis custos ciuitatis. eodem modo de similibus.Alia regula .nomina significantia officium regunt genitiuum. vt custos rerū episcopatus ciuitatis vel diocesis parisiensis.z sic de similibus idem est iudicium. nomina officiorum sunt sicut episcopatus.sacerdotium .et sic de aliis.Construe officium id ē dictio significans officium dat regimen simile quia cōstruitur cum genitiuo vt custodia rerum episcopatus babilonis et illud quod pertinet .i.dictio pertinēs ad officium regit casū similē vt custos rerū.rc.

Et rectore caret genitiuus sepe localis
Cum nullum motum designas:dum preeuntis
Sit numeri nomen:et prime siue secunde.

Rothomagi studeas: vel Rome deindeqꝫ moreris.
Militie tamen atqꝫ domi residebis humiqꝫ.

Hic determinat actor de absolutione genitiui et dicit ꝙ genitiuus proprii nominis aliquando ponitur sine regente suo et postea addit tria appellatiua scꝫ domus. humus: et militia. Cum nullum nomen. specificat suam regulam dicēs ꝙ oportet ꝙ verbum nō significet motum ꝛc. vnde exponenda est sic regula. quandocunqꝫ verbum significans in qete sequitur propriū nomen speciale castri vel ciuitatis vel ville vel minoris loci si sit prime vel secunde declinationis et numeri singularis et figure simplicis tale nomen ponitur absolute in genitiuo casu vt sum rome moror rothomagi. vnde bene dicit verbum significans in quiete q2 si significaret in motu regula non teneret. vnde male dicitur vado rome. secundo oportet ꝙ sit proprium: et per hoc remouentur appellatiua. male enī diceretur sum ecclesie. sum ville. Item dicit specialis ad remouendum propria nomina regionum quare male dicitur moror burgundie et hoc specificat cum dicit castri ꝛc. vnde notabiliter dicit proprium ad remouendum propria nomina virorum vel fluuiorū. male enim diceretur sum petri vel abdne. Item notanter dicit vel minoris loci q2 dato ꝙ nō esset proprium nomen castri vel ciuitatis si esset nomen propriū vici appropriati in villa vel alicubi sicut nomen appropriatū alicui platee vel vico huius regula bene teneret. Item notanter dicit si sit prime vel secunde declinationis q2 si esset tertie declinationis non poneretur in genitiuo sed in ablatiuo vt moror cartagine moror vernone. etiam dicit notanter numeri singularis q2 si esset pluralis non poneretur in genitiuo sed in ablatiuo vt sum athenis. Item notanter dicit figure simplicis: q2 si esset figure cōposite poneret in ablo mediāte prepōe vt moror in mōtepesullano. et ē intelligēdū de noibus cōpositis ex integris: q2 si componeretur ex corruptis bene poneretur in genitiuo. similiter intelligitur in compositis si nomen proprium sequatur. q2 si nomen propriū precedat bene ponitur in genitiuo vt moror cilicastri.

Vespera pascali hoc poni more videtur.

Ponit absolutionem genitiui non secundum vsū cōmunem sed secundū vsū theologorum dicēs ꝙ vespere in illa antiphona positū que cantatur vespere autem sabbati videtur poni hoc more. i. absolute. sicut nomina predicta. Nota ꝙ sabbatum est equiuocum idem est ꝙ festum. idem est ꝙ septimana. et idem est ꝙ vltima dies septimane. vnde talis est sensus Maria venit vespere sabbati. i. prima hora diei sabbati. festi. s. dnīce diei qui dies dicitur festum que hora lucescit in prima sabbati. i. in prima die septimane q2 dies dominica dicitur esse prima dies septimane. Construe vespera. i. vespere que cātatur in antiphona pascali poni videtur hoc more. s. absolute sicut propria nomina. ꝛ ponitur ibi videtur topicum. s. videtur et est. iō. ꝛc.

Possessum debes sociare genusqꝫ datiuo.
Cum verbo: per quod substantia significatur

Hic determinat de regimine datiui. et dicit primo ꝙ nomen significans possessionem vel genus vt quod alterum dependet vel per modum dependētis alteri regit dictionem significantem per modum vt cui alterū dependet mediante verbo substantio vt capa est forti. Construe debes sociare possessum datiuo. i. dictōnem significantem possessionem qꝫ pro et genus. i. dictionem significantem genus cum verbo per quod substātia significatur. i. mediante verbo substantiuo.

Sicqꝫ relatiue voces hunc sepe gubernant.

Ponit secundam conditionem siue regulam datiui que fit ex vi relationis et dicit ꝙ dictio significans relationem regit datiuum significantem terminum illius relationis vt iste est pater filio duplum dimidio. similis simili. equalis equali. et eodem modo de similibus. et intelligit de relatiuis que regūt terminum extrinsecum sue dependētie siue

relationis propter quis et qualis ⁊c. q₂ exercent suam relationem cum suo antecedente. Construe voces relatiue.i.que important relationem gubernant sic sc₃ sicut significantes possessionem vel genus cum verbo substantiuo hunc sc₃ datiuum .et dicit sepe et nō semper primo.quia quedam relatiua sunt que nunꝙ cōstruūtur cum datiuo sed cū ablatiuo semper vt maius minore maius.cum accusatiuo vt paruum ad magnum paruum. secundo quia aliquando construuntur cum genitiuo:non cū datiuo semper. tertio quia non construuntur cum datiuo semper sed solum quando dependent ad alterum qd̄ ipsa determinant virtute sue relationis.vnde cum dicitur similis petro vel pater isti non est regimen ex vi relationis.sed dicendo pater filio vel similis simili. vel similiter dicendo ego feci similiter isti non fit ex vi relationis .sed dicendo ego feci similiter simili fit ex vi relationis.

His contrarietas sociatur proximitasq₃.
Isti dissimilis vicinus siue propinquus.

Hic addit vel ampliat dicens ꝙ dictō significans contrarietatem vel proximitatem per modum vt quod alteri dependet regit datiuum casum qui significat per modum vt cui dependet alterum ex vi relationis.et intelligendum est de talibus de quibus exemplificat nec valet poni exemplum hostis regi quia continetur sub quarta regula vt patebit. Isti dissimilis exemplum est de contrarietate.⁊ ponit iste datiuus isti pro suo relatiuo.vt dissimilis dissimili sed dicendo vicinus vicino et propinquus propinquo exemplum est d̄ proximitate.

In bilis aut in dus verbalia iungis eisdem.
Sit nobis Christus et amabilis:est et amandus.

Hic ponit tertiā reg.de regimīe dtī qd̄ fit ex vi actus cōuersi in habitū d.ꝙ noīa teriata in bilis et in dus regūt dtūm vt amabilis isti.amandus isti.

Damnum significans aut vtile iunge datiuo.
Hic patri gratus hostiq₃ grauis clare debet:
Patri si prosit:illud quod subtrahit hosti.
Istius regimen dabit acquisitio casus.

Hic determīat de regimine datiui quod fit ex vi acquisitionis.et dicit ꝙ dictō significās cōmodum vel incōmodum per modum dependentis vt quod alteri acquiritur construit cum datiuo significante per modum terminantis vt cui acquiritur illud alterū ex vi acquisitionis vel cōmodi vel incōmodi. Hic patri .ponit exemplū ut dicendo hic grat⁹ pr̄i fit ex vi cōmodi q₂ gratitndo est hic quoddam cōmodū.grauis hosti est de incōmodo profuit illi exemplum est de vi acquisitionis cōmodi. Istius regimen. ponit notabile et pōt legi tripliciter.primo sicut dictum est de regimine datiui quod fit ex vi possessionis ex ui actus conuersi in habitum:ex vi relationis.modo aliquis posset dubitare vtrum aliqua nomina que non sint superius dicta sic possint construi cum datiuo. Magister romouet dubium et dicit ꝙ sic ex vi acquisitionis.secundo potest legi posset aliquis dubitare vtrū regimen predictum fieri possit ex vi acquisitionis. Istud dubium remouet et dicit ꝙ sic: largo modo accipiendo. tertio modo potest legi sic. dictum est superius ꝙ dictio significans cōmodum vel incōmodum construitur cum datiuo.aliquis posset dubitare ex qua vi habeat fieri tale regimen. Magister remouet illud dubium et dicit ꝙ fit ex vi acquisitionis.cū additur cōmodi vel incōmodi quare ⁊c.

Nobis est passus:qui nobis tartara fregit.
Nobis surrexit:qui nobis cuncta creauit.

Nunc deteriat de regimine dtī qd̄ fit per verba.et ponit quedā exēpla. prīo de verbo deponēti ut nobis est passus.secundo de verbo actiuo.vt fregit tartara nobis.tertio de vbo

absoluto vt nobis surrerit. quarto de verbo excepte actionis vt qui nobis cuncta creauit qꝛ vni soli pertinet .i. deo. et ideo dicitur excepte actionis qꝛ ista actio est excepta ab omi alio deo excepto et sic actoꝛ ibi ponit exempla quasi de omnibus verbis. vnde ponit aliquã regulã ibi .s. ab istis exemplis. sed ab ista regula posset inferri talis regula. Uerbum significãs per modũ dependentis alteri cõstruitur cũ dtõ: qui significat per modũ vt cui alterũ acquiritur ex vi acquisitionis. et hoc iuxta illud qd̃ d. prisc. qui d. ꝙfere omne verbũ potest construi cũ dtõ quare ⁊c.

Uerbo sepe duos dabis acquirendo datiuos.
Hec michi sunt lucro: vobis sunt cetera damno.

Nunc determiat de regimie datiui quod fit per duos datiuos. et d. ꝙ verbũ potest regere duos datiuos ex vi acquisitionis. et ponit exemplũ hec michi. ⁊c.

Acquisita notes: quibus acquisita videto.

Ponit notabile et d. tu debes notare modũ significãdi rei acquisite et mõs significandi rei acqrẽtis quibꝫ modis significãdi videto acquisita .s. ista regimĩa fieri ex vi acqsitõis.

Sepe resoluis in ab: huic visus: uisus ab illo.

Modo determinat de resolutione ipsius regiminis dicens ꝙ istud regimen resoluitur sepe in ablatiuũ cum ista pꝛepositione ab vt visus huic vel visus ab illo. Si obiiciatur qꝛ dicitur ibi ꝙ istud regimen resoluitur sepe in ablatiuum cum ista pꝛepositione ab vt visꝰ huic vel visus ab illo contra. qꝛ si dicatur istud datur michi male resolueretur in ablatiuum dicendo istud datur a me. Dicendũ est ꝙ ista resolutio tenet in verbis passiuis et eoꝛum participiis. tamen sciendum ꝙ ista verba passiua descendẽtia a verbis actiuis: q̃ verba actiua de se et de sua natura construuntur cum datiuo: in talibus verbis passiuis ista resolutio non tenet sicut obiicitur. Alia sunt verba passiua descendẽtia a verbis actiuis que verba actiua de sua natura non habent cõstrui cum ipso datiuo sed ipsa passiua ipsam constructionem habent de se et non ab actiuo vt videoꝛ construitur de se: non per suum actiuũ qꝛ male diceretur video tibi sed dicitur video te. et in talibꝫ verbis passiuis ista resolutio bene tenet vt patet in exẽplo visus huic vel visus ab illo.

His pꝛeceptiua quartis vel potes dare verba
Junges: que fari signant aut significare.
Hec tibi clarifico signo vel denoto scribo
Erudio iubeo doceo simul instruo disco
Ac introduco debes coniungere quarto.
Dum tamen acquiris: decet hec sociare datiuis.

Hic determinat de regimine datiui quod fit per verba secundum ꝙ verbum regit accusatiuum et datiuũ et dicit ꝙ verba que significant pꝛeceptum vt iubeo pꝛecipio et que significant fari vt instruo erudio doceo introduco. verba significantia notificare vt notifico scribo repꝛesento construuntur cum datiuo et accusatiuo vt notifico tibi hanc rem: et sic de aliis. Dum tñ acquiris. modo ponit notabile dicens ꝙ ista verba cõstruuntur cũ datiuo ex vi acquisitionis quando significant per modũ vt quod alteri acquiritur. et etiã construuntur cum accusatiuo ex vi transitionis quando significant per modum trãseuntis in alterũ vt in terminũ in quem ⁊c.

Obuius atqꝫ viam vio vel simul heu quoqꝫ iungam.
Contigit accidit euenit et placet adde datiuis.
Et libet atqꝫ licet liquet et uacat additur istis.
Seruio iungatur obedio supplico parco.

Hic deteriat de regimie dti cū partibus minus principalibus et d. ꝙ obuius nomē obuiam quod est aduerbiū. obuio quod est verbū. et heu quod est interiectio cōstruuntur cum dtō vt obuius ei. Contigit. hic determiat de regimie datiui cū quibusdā verbis impersonalibus. d. ꝙ contigit accidit. ꝛc. que sequuntur in alio versu cōstruuntur cū dtō vt contigit michi et sic de aliis. vacat michi. vnde quando vacat construitur cū dtō idē est ꝙ intēdere vt vacat orationi. et quando cōstruitur cū ablo vt dicendo vacat ratione idem est ꝙ carere rationē. ꝛc.

Accusatiui regimen subiungitur istis
Sepe quod est partis: toti datur et regit illam:
Est ibi sinodoche: quando faciem nigra: dentes
Albet: nuda pedem: mulier redimita capillos.

Hic determiat de regimine acti et dicit ꝙ regimen accusatiui subiungitur istis regiminibus supradictis. Sepe quod est. prosequitur et d. ꝙ multotiens proprietas partis attribuitur toti. et tunc illa proprietas partis attributa toti regit illā partē positam in accusatiuo vt dicendo sortes est albus pedē q2 proprietas partis .s. albus que dicit proprietatem partis scz pedis qui pes est pars ipsius sortis attribuitur isti toti quod est sortes ꝛ iō illa proprietas albus regit istam partē .s. pedem positā in accusatiuo casu. Est ibi sinod. modo ponit exemplū. d. ꝙ in cōstructione tali est sinodoche quantū ad modū loquēdi vt mulier nigra faciē alba dentes et sic de aliis exemplis. Notandū ē ꝙ sinodoche hꝫ fieri multismodis quia aliqñ habet fieri per adiectiuū nōis vt dicendo albus pedē. aut p adiectiuū participii vt mulier redimita capillos. aliqñ fit per verbū et hoc dupliciter. aut per verbum absolutū vt doleo pedē. aut per passiuū descendēs ab actiuo qd verbū actiuum non cōstruitur cū duplici accusatiuo vt frangitur crux ibi ē sinodoche.

Multotiens verbum fert significata duorum:
Voce gerundiui solet vnum significari.

Determiat de regimie acti qd fit p verba et di. ꝙ multotiens verbū vnū hꝫ significata duorum verborū. Voce gerundiui. modo ponit notabile vel expositionē regule et legitur duobus modis. primo sic vnus istorū actōrum solet significari per vocē gerundiui. quantum ad regimen et sic male legitur q2 nunꝙ significatur per vocē gerundiui: quantum ad regimen. secundo legitur sic vnus illorum actōruꝫ solet significari vel vsualiter exponi per vocē gerundiui et sic bene. q2 scdm vsū solet exponi per gerundiū vt doceo te grāmaticā .s. tradendo grāmaticam.

Accusatiuos hoc verbum dat tibi binos:
Dum manet actiuum: sed alter habetur eorum
Qui si iungatur passiuo: non variatur.

Modo ponit suam regulā principalē. d. ꝙ verbum regit duos actōs. Dū manet. ponit cōdictiones regule. d. dū tamen illud verbū sit actiuū ꝛ illud verbū si mutetur in verbū passiuū: actūs vltimus nō variatur imo cōstruitur cū isto verbo passiuo vt doceo te grāmaticam tu doceris a me grāmaticā.

Infinitiui natura modi sociatur.

Ponit incidens et d. ꝙ natura infinitiui modi associatur hoc est ꝙ infinitiuus de natura sua cōstruitur cū actō a parte ante.

Impersonalis tamen hinc modus excipiatur.
Hinc datur exemplum triplex tibi: dico magistrum.
Discipulos mores placidos de iure docere.
Infinitiui natura regit preeuntem

Doctrinam capiens regitur vi transitionis.

¶ Ponit exceptionē d. ꝙ infinitiuus verbi impersonalis excipitur q2 nō cōstruitur cū accusatiuo a parte ante. imo cū ablo̅ vt dicendo volo a me legi lectionē. ¶ Hinc datur. ponit exemplū vt dico magistrū docere discipulos mores placidos. ꝛc. Infinitiui. d. ꝙ infinitiuꝰ regit primū actūm ex natura sui. s. magistrū. Doctrinā. d. ꝙ infinitiuus regit secundum actūm ex vi transitionis. s. discipulos.

Hocq3 gerundiuum tradendo dic ibi clausum:
Cuius vi regitur casus: qui non variatur
Dum per passiui vocem volo dicta resolui.
Aut illic positi regit hunc vis propria verbi.

¶ Ponit per quam vim regitur vltimus actūs et d. ꝙ gerundiū tradendo includitur ex cuius vi regitur vltimus actūs. sc3 placidos mores. sed hoc est falsū. q2 aut esset equoce aut vniuoce non vniuoce: q2 doceo et tradendo habent diuersa significata. et diuersa significata non possunt per vnam vocē vniuoce significari iō ꝛc. nec equoce q2 ista vox docere non ponitur pro tradendo. et de tali equiuocatione nullus actor facit mentionem ergo gerundiū nullo modo includitur. Item ponit actor opinionē verā et ppriā. d. ꝙ ille accusatiuus vltimus regitur ex vi nature ppriе verbi. sed illa natura vel vis verbi nō est aliđ nisi significare per modū vehementissimi transitus. Et nota ꝙ verba que vnicū regunt actūm non hn̄t vehementē transitū. dicit̄ autē vehemēs transitus. i. magnus. q2 fit transitus in terminū suscipientē actū seu materialē et in terminū specificātē: cape exemplū in balista que dicitur vehementis penetrationis quando duos postes potest vno impulsu et vno ictu penetrare. cuius verbi regitur casus qui casus non variatur dum dicta resolues per vocē passiui rō q̄ non variatur in passiuo est q2 ille casus sc3 actūs regitur ex natura verbi vt patet per actorē qđ autē naturale est alicui non remouetur ab illo p aliquod casuale sed variare de actiuo ad passiuū est actualis transitio q2 remanet in passio natura verbi iō regit actūm q̄ regebatur ex natura verbi. iō ꝛc.

Accusatiuus data per vim transitionis
(Si vox concordet) actiua frequenter habebis.
Verbo composito casum quandoq3 locabis
Quem dat componens vt vis exire penates.

¶ Hunc ampliat suā regulā dictū est ꝙ verba transitiua termīata in o cōstruuntur cū accusatiuis ex vi transitionis. posset aliquis dubitare vtrū essent aliqua verba que cōstruerētur cū actō nisi illa que terminantur in o. et iō ampliat et d. ꝙ sic quecunq3 verba que significant per modū transeuntis et que essent actiua si vox cōcordaret ei vt sequor ꝛc. verba sub quacunq3 voce sint cōstruūtur cū actō ex vi transitionis. Construe tu habebis verba que essent actiua si vox cōcordaret q2 quedā termināt ur in o tm̄ et non faciūt ex se passiuū vt bibo data. i. cōstructa per vim transitionis et etiā cōprehendūtur verba cōmunia inquantū important actū etiā deponentia et oīa verba actionē importantia. Verbo cōposito. ¶ Hic addit quedam respectu verboꝝ cōpositorū et d. ꝙ prepositio addita per cōpositionē tm̄ facit quantū addita suo casuali per appositionē. vn̄ tm̄ v3 inuado hostes quātum vado in hostes. et inde ponit exemplum.

Penitet et tedet/miseret/pudet/et piget ista
Accusatiuos sibi iungunt et genitiuos:
Natura primum: sed transitione secundum.

Superius deteriauit de regimīe actī cū verbis psonalibus hic determīat de regimīe accusatiui cū verbis impsonalibus: et prīo de regimīe actī cū verbis impsonalibus actiue

vocis et dicit ꝙ ista cõstruũtur cũ gtõ et actõ vt penitet me tui tedet me vicii et sic ď aliis
Nã primũ hic ostẽdit naturã talis regis et dicit ꝙ tale verbũ regit primũ.i.actũm natu
ra qꝛ per modũ depẽdentis et receptibilis ut in quẽ et in rõne suppositi et ĩtransitiue sed
secumdũ.i.gtũm transitiue non transitie simplicit sed trãsitiue qui est per modũ depẽdẽ
tis ut ꝙ alterius est.

Accusansq₃ modo damnansq₃ locatur eodem.
Verbaq₃ sumpta foris. Christi bonus ardet amorem.

Dicit ꝙ verba significãcia accusatõe₃ ut accuso reprehendo arguo et verba significãcia
damnatõ₃ ut dãno construũt eodẽmõ.i.per eãdẽ naturã.verbaq₃.addit aliď.d.ꝙ verba
absoluta regunt accusatiuũ quando sunt sumpta foris.i.trãsũp tiua vt coridon ardebat
alexim.similiter bonus christianus ardet amorẽ christi et debet glosari verba sũpta fo/
ris.i.transumptiua sicut ardeo qď proprie significat cõburere et qꝛ res que ardet videtur
cupire vel ardenter appetere.ideo transũptiue potest accipi pro istis. Et si obiiciatur ꝙ
multa sunt transũptiua que non regunt accusatiuũ sicut hoc verbũ ridet transumptiue
ad florere quod similiter est verbũ absolutũ ergo ꝛc. Dicendũ est ꝙ sic intelligendũ ẽ ver
ba transũptiue sumpta pro verbis transitiuis regũt accusatiuũ sicut in exemplo actoris
ideo qꝛ rideo transumitur ad florere quod est similiter absolutũ ideo non v₃.

Que sine persona sunt atq₃ gerundia iungis:
Si tamen a verbo (quod transeat) illa creabis:
Matheum legitur psalmos erat ante legendum.

Hic determinat de regimĩe accusatiui cũ verbis impersonalibus passiue vocis: et ponit
regulã d.ꝙ verba impersonalia passiue vocis et gerundia regunt accusatiuũ et per gerũ
dia intellige supina et ponit conditiones regule d.ꝙ istud intelligitur si sint descenden/
tia a verbis transitiuis ꝛ aliter regula nõ teneret.deinde exemplificat vt legitur mathe
um exemplũ est quomodo verbũ impersonale regit accusatiuũ erat ante legendũ psal/
mos exemplum est de gerundiis.

Postulo posco peto doceo rogo flagito celo:
Exuo cum vestit monet induo calceo cingo:
Accusatiuos geminos hec verba requirunt.
Hunc dant passiua: quem verba volunt ibi clausa.
Seu quem vis verbi sibi postulat associari.
Qui verbi regitur ui: passiuis sociatur.

Hic remouet dubiũ qꝛ dictũ est superius ꝙ quedã sunt verba que habent duplicẽ modũ
signifcandi et que cõstruuntur cũ duplici accusatiuo ibi multotiens verbũ.posset aliquis
dubitare que essent illa verba que regunt geĩos accusatiuos remouet et d. ꝙ passiua isto
rum verborũ dant hunc.i.regunt casũ que verba clausa ibi volũt.i.regunt et hec est opĩo
falsa.et notanter dicit verba.i.gerundia simpliciter sunt verba sicut inferius videbim⁹
seu supple passiua dãt istũ casũ quẽ vis verbi.ꝛc.et hec est opinio vera. Notandũ ꝙ nõ so
lũ passiua a regentibus binos accusatiuos descendentia regũt actm̃ / imo sunt aliqua q̃
regunt accusatiuũ sinodochice vt latro sciditur aurẽ vritur frontẽ raditur barbã trũca
tur caput. Similiter quedã verba passiua in quibus sue passioni est permixta actio vt ca
pra pascitur hederã.i.pascendo rodit ego pascor alosam.i.pascendo comedo: ista tamen
verba possũt regere illũ accusatiuũ resolutũ in ablatiuũ.

Ornatus verbum spaciiq₃ moreq₃ gubernant.
Accusatiuos vocum: que talia signant.
Te vesti tunicam iam perges milia septem.

Sepe regente caret vite modus: idq; probato
Vir bone viue deum: sic viues secula cuncta

Hic addit quedã per modũ regule et ponit quattuor regulas. Prima est q dictio significans ornatũ regit accusatiuũ significantẽ rem qua ornatur vt vestio te tunicam regitur de ly vestio ex vi vehementis transitionis q2 verbũ significat ornatũ et tunicã significat rem q̃ ornatur. vnde hec est cõgrua vestio te tunicã. Spacii. alia regula est q verbũ significans motũ in termĩo regit accusatiuũ significantẽ certũ terminũ illius motus vt pgẽs milia septem. Moreq3. ponit aliã regulã d. q verbũ significãs morã in tpe regit accusatiuũ significantem certũ tps illius more vt viues secula cũcta. i. viues septem ãnos. Sepe. ponit aliã regulã d. q accusatiuus significans modũ viuendi caret rectore q2 tenet locum aduerbii et sic h3 tm̃ rõem deteriantis verbũ non terminantis seu recipientis actũ vt iste viuit deũ. i. diuine iudicialis. bachanalia viuũt. i. bachanaliter viuũt.

His obliuiscor iunges meminiq3 recordor.

Dicit q obliuiscor et alia que ponuntur in littera construuntur cum accusatiuo vt obliuiscor lectionem et sic de aliis.

His iunges iuuat atq3 decet delectat oportet.

Ponit actor doctrinã in istis verbis impsonalibus actiue vocis. d. q ista verba que continentur in littera construuntur cum accusatiuo intransitiue de sua natura: sicut dictu3 est de istis verbis penitet et tedet. 7c.

O q3 sibi quartum solet heu quoq3 iungere casum

Superius actor determinauit de regimĩe accusatiui secundũ q ordinatur cũ partib3 principalibus. hic deteriat secundũ q ordinatur cũ partibus minus principalibus. et dicit q iste interiectiones o et heu subdunt aliquando sibi accusatiuũ quasi. d. actũs potest aliquando ordinari cũ istis interiectionibus o et heu.

Adde per et similes per uicos itur ad urbes
Inq3 notans contra quarto solet esse locata.

Dicit q ista prepositio per et similes intellige similes in cõstructione ordinantur cũ accusatiuo et ponit exemplũ itur per vicos ad vrbes. et nota q omnes ille prepositiones q̃ numerantur per donatũ in illa parte Da prepositiones casus accusatiui. vsq3 ad illam partẽ Da prepões casus ablatiui dicuntur similes huic prepositioni per. Inq3. d. q ppõ ista in. quando ponitur pro contra ordinatur cũ actõ vt vado in hostes. i. cõtra hostes. Si obiiciatur ꝯ actorẽ q2 ista prepõ h3 multas alias naturas q2 aliquando cõstruitur cũ actõ et aliq̃n cũ ablo et tamen non significat cõtra vt vado in domũ et tamen actor nõ facit mentionẽ ergo est diminutus. Dicendũ q nõ est diminutus q2 illud qd̃ minus dicit hic corriget inferius in illa parte In subter vel tus. ideo non v3.

Huncq3 gerundiuis casum veteres posuere
Vt supponentem: quod multorum tenet usus.

Hic deteriat de regimĩe accusatiui a parte ante nec ponit sub affirmatione determĩate dicendo q sit de sua intentione nec etiã negando sed ponit dubitatiue. d. q multi antiq̃ dixerũt actũm reddere suppositũ gerundiuis et etiã vsus multoꝝ modernoꝝ t3: vt p3 in hoc exẽplo sillogisantem ponendũ est termĩos.

Sepe regente loci nomen caret: ut babilonem
Rusq3 domum vel militiam rex uadit humumq3.
Nomina que uillis sunt appropriata: locoue.
Qui minor est: seruant hanc normam: sunt et eisdem.
Rus et militia domus ac humus associanda.

Hic determiat de absolutione accusatiui et ponit suā regulā dicens quandocūqꝫ post verbum vel participiū significans motū ad aliquē locū sequitur propriū nomen special' loci sicut ville castri vel minoris loci sicut propriū nomen alicuius viri simplicis figure cuiuscunqꝫ declinationis sit vel numeri tale nomē ponatur in actō aduerbialiter ita ponit pe.he. Construe nomen loci.i.appropriatū caret sepe regente supple expresso vel proprio vt rex vadit babilonē ꝛc. exemplū est de proprio nomīe loci. Rusqꝫ domū. Innuit in positione exemplorū idē esse iudiciū de istis quattuor appellatiuis.s.rus.domus.militia et humus. Nomina que. specificat de quibusdā noībus loci.di.ꝙ que sunt appropriata villis.i.propria noīa villarū et ponitur villa tam pro oppido generaliter ꝙ pro vrbe ꝙ ciuitate talia inꝙ tenent hanc normā ꝛ d.propria noīa villaꝝ ad excludendū propria regionū noīa sicut francia que non tenent istam regulā vel supple noīa appropriata loco ꝗ est minor ꝙ villa sicut loci appropriati in villa vt gallandria et est propriū nomen cuiusdā loci parisius. Sunt et eisdem. hic repetit quattuor appellatiua de quibus est idē iudiciū et repetit ad remouendū dubiū q꞉ pris.ponendo exempla de propriis nominibus posuerat similiter exempla de istis et ideo ne aliquis crederet ea esse propria distincte et cōplete repetit.

Ablatiuorum regimen subiungitur istis.

Superius actor determiauit de regimine obliquorū primo inuentorū sicut de gtō dtō et actō. hic deteriat de regimīe ablatiui vltimo inuenti. vnde dicit priscianus romani eni scriptores artiū vltimo inuenerunt ablatiuū. et primo proponit d.ꝙ regimē ablatiui subiūgit istis tribꝫ regimībꝫ supradictis. Primo notandū ꝗꝛ non deteriat de regimīe vti sicut de regimīe aliorū casuū. Quidā dicunt ꝙ non facit mentionē eo ꝙ satis erat dictū in regimīe noīatiui de ipso q꞉ secundum vnā et eandē personā construūtur vt dicit pris. sed male dicunt q꞉ superius date sunt regule nti secundū ꝙ potest supponere vel apponere sed vtūs neutrū istorū potest facere ideo ꝛc. Propter quod dicendū est ꝙ vtūs non habet aliquā cōnexionē specialē nisi cū aduerbio vocandi/o/ vel imperatiuo ideo aliqui crediderūt ꝙ non regeretur quod falsū est q꞉ quodcūqꝫ dependet ad casualeꝫ tanꝙ ad dependens per se stans per modū significandi regit ipsum casualē ideo ꝛc. sed actor de regimīe vti non determinauit q꞉ non habet plres differentias regimis sicut alii casus: sed solū cū illis/ secundo notandū est quare.d. ablatiuorū in plurali numero qđ nō facit determinando de aliis. ratio huius est q꞉ vnus ponitur in designatione consequentie et alter est qui ponitur in designatione cause ad denotandū diuersitatē inter illos duos ablos.d.ablorū in pl'i lꝫ posuerit alios casus in singulari.

Tres notat esse gradus: qui comparat: inde notabit
Multimodum regimen: qui rem discernit aperte.
Ditior est auro sapiens Salomone sibyla
Per magis expone: regimenqꝫ videbis aperte:
Est auro diues regina magis Salomone.

Hic prosequitur et determiat de regimīe ablatiui et ponit reg. vnde sciendū est ꝙ quinqꝫ sunt constructiones ablatiui secundū pris. in maiori. prima est cū adiectiuis proprietatem ab eo significantibus. scđa ex vi designationis essentie. tertia ex vi designationis cōsequentie. quarta est cū noībus significantibus proprietatē. quinta cū nominibus cōparatiuis. sed actor iste non determiat recto ordine. et d. primo ꝙ ille qui facit comparationem notat esse tres gradus cōparationis.s. positiuū cōparatiuū et superlatiuū. deīde.d. actor ꝙ ille qui discernit rem apte.i. modos significandi illorū graduū poterit videre regimen ablatiui fieri multis modis. Ditior. hic prosequitur de regimīe ablatiui scđm ꝙ vnicus ablatiuus regitur sed non ponit regulā sed tm̄ exemplū regule q꞉ actor in multis locis nos remittit ad donatū de aliquibꝫ regulis quas donatus sufficiēter ponit: ꝛ poit

illā regulā.s.ꝙ comparatiuus regit ablatiuum vtriusqꝫ numeri sine prepositione. ideo
actor non ponit istā regulam sed eam suscipit a donato sed tantū ponit exempla et secū
dum hoc possūt dari due regule.quarū prima talis est:comparatiuus gradus descendēs
a positiuo potente regere ablatiuum de sua natura regit ablatiuū de natura positiui vt
diues auro ditior auro.et istam regulā ponit pris.in secundo minoris. Alterā autē regu
lam ponit Petrus dacus que talis est.comparatiuus regit ablatiuū significantē rem ex
cessam ex vi excessus siue ex natura comparatiui et ponit actor exempla istarum regula
rum vt sibila est ditior auro salomone.et d.actor ꝙ si illud regimen exponatur per ma/
gis tunc apparebit qualiter ablatiuus significans rem excessam regitur a cōparatiuo ꝛ
qualiter vnum comparatiuum regit ablatiuū rōne positiui a quo descēdit vt si dicatur
regina est diues auro magis petro.

Est ablatiuus demonstrans: quantus habetur
Excessus:regit hunc excessum dictio signans
Hoc lignum digitis excedit quattuor illud
Hoc lignum digitis est maius quattuor illo.

Hic ponit regulā secūdū cōparat.d.ꝙ regit duplicē abl'm. et si dicat̄ ꝙ idē facit pri⁹ diti
or est auro salomone. Dicendū ē ꝙ qn̄ dr̄ ꝙ hoc facit de cōparatiuo inquātū regit duos
ablatiuos sed dicendo ditior auro lꝫ ditior est comparatiui gradus et solū regit vnū in/
quantū cōparatiuus et inquantū descendit a tali positiuo ideo non vꝫ.d.ergo ꝙ cōpara
tiuus gradus cū hoc ꝙ regit ablatiuū significantem rem excessam similiter regit abl'm
dicentē quantitatē illius excessus vt istud est maius isto quattuor pedibus.pedibus regi
tur ex vi excessus quantitatis.et potest istud extendi ad omīa que important excessum si
cut cōparatiu⁹ vt istud lignū excedit quattuor cubitis sed principaliter dat̄ de cōparatio

Remqꝫ notans fieri regit id:quo res ea fiet:
Orator verbis vincit:vir bellicus armis.
Mobile mensuram designans addere debes:
Lignum sex pedibus longum:latumqꝫ duobus.

Ponit secundā regulam de regimīe ablatiui.d.ꝙ dictio importans proprietatē causatā
ab altero regit ablatiuū dicentem causā illius proprietatis ex vi cause. Sciendū ꝙ aliq
dicunt ꝙ ista regula datur de verbis tantū.cuius ratio est qꝛ actor dat solū exemplum de
verbis.secundo qꝛ actor ponit fieri in littera sed nomen non significat fieri iō nō datur
de nomine sed de verbo qd̄ significat fieri. Dicendū est tamen ꝙ ista regula datur tam
de noībus vt piger gradu ꝙ̄ de verbis vt vincit mīmis et propter hoc debet glosari dictō
notans rem in fieri.vel in facto esse cū fieri etiā qꝛ fio neutrūpassiuū sic importat passio
nem et presens est cuius pars preterit parsqꝫ futura est in fieri talis inꝙ̄ dictio regit illd̄
in ablatiuo quo mediante ea res fit. Et nota ꝙ inter quiqꝫ cōstructiōes quas ponit pris.
primo ponit istā que generalior est omnibus cōstructionibus aliis. propter hoc non indi
gne posuit.sed actor iste cōsiderauit ꝙ cōstructio cōparatiui cū ablatiuo magis conuenit
cū noīe ꝙ̄ cū aliis.ideo qꝛ proponit deteriare de regimīe qd̄ fit per noīa deinde per vba.
ideo actor non in merito preponit isti illā lꝫ ista sit generalior. Mobile.hic specificat
suam regulā et.d.ꝙ mobile significans mensurā.i.aliquā quantitatē qꝛ secundū philoso
phū quantitates sūt due ī mēsurando tale adiectiuum regit abl'm dicentē talē causā illi
us proprietatis ex vi cause vt lignū longū sex pedibus.sed quātitas sex pedū videtur esse
quodā mō cā longitudinis ligni.eodē modo latū sex pedibus vel duobus : quātitas que
est duoꝝ pedū dr̄ esse cā latitudinis formalis ideo regitur ex vi cause.

Verbum materiam:causam:spacium pretiumqꝫ:
Aut tempus signans ablatiuos regit horum.

Que predicta notant: vt frenum fabricat ere:
Jsta pudore tacet: stadiis sex distat ab vrbe:
Nocte morans tota: panem nummis tribus emi

Hic addit vel specificat sētētiā ponēdo quedā regulā cū verbis que est quinmēbris. pria est ꝙ verbū significās operacionem circa materiam regit ablatiuum dicentem materiā ex vi cause materialis vt faber fabricat ere frenum. secūda regula verbū significās actōez vel passiōez circa causam efficientē regit ablatiuum dicentē causaz efficientē vt mulier tacet pudore iste percucitur gladio. tercia regula ponitur per hoc quod est preciū q talis ē ꝙ verbū pertinēs ad rem apreciatā regit ablatiuum dicentē certum preciuz illius rei ex vi cause efficiētis vt conduxi domū tribus solidis. quarta ponitur per spaciū que talis ē verbū significās spatiuz regit ablatiuum dicētē certū spatiū ex vi cāe formalis vt distat a roma quindecin miliaribus. quinta regula ponit̄ per hoc ꝙ est tpūs que est talis verbū significās moram in tempore regit ablatiuum dicentē certum tpūs vel certam quanti/tatem illius more ex vi cause vt moror tota nocte.

Nomen eis adiunge modum: quod signat agendi.
Accentu plura proferre solemus acuto.

Ponit tertiam regulam. d. ꝙ verbū significās actōez vel passōez regit ablatiuum dicētē modum illius passiōis vel actiōis vt canto alta voce diligo bono amore.

Sepe potestatis nomen subiungitur istis.
A rex hierusalem domini dono b salutem.

Dicit ꝙ nomen significaus potestatē vel dignitatē regit ablatiuum dicētē causam effi/ciētē illi⁹ dignitatis vt a. i. albert⁹ rex hierusalē dono dñi B. i. Bernardo salutē. d. suple.

Ornatum subdis: indutus vestibus albis.

Ponit vltimam regulam. d. dictio īportans ornatum siue sit participiū siue verbū siue nomē adiectiuum talis dictio regit ablatiuum significantē rem qua ornatur ex vi cause efficientis vt in duo te tūica vnde sciendū ꝙ verba significant alñ per modū dependētis ad terminū vt cui acquiritur aliquid ideo vt sic construuntur cū dtō vt induo tibi tunicā et hoc d. actor dū tñ acquiris. Jtem ista verba significāt per modū dependentis ab altero tanꝙ a causa efficiente iō construūtur cū abltō iō ꝛc.

Sinodochen iungas: vt vultu virgo decora

Hic ponit reg. d. ꝙ nomen significans proprietatē ptis regit ablatiuū dicentē illā par/tem in qua est illa proprietas ex vi cause formalis vt mulier vultu decora. ly vultu regit de ly decora ex vi cāe formalis q: decora est cā quare vultus habet sic esse. Construe tu iū/gas cū regimibus supradictis sinodochē locutionis nō q: fiat tale regimen ex vi sinodo/ches: sed ex vi cause iō notanter d. iungas.

Toti da partem. subiecto proprietatem:
Sed laudem iunge vel vituperamen vtrinqꝫ.
Vir manibus validis vel virgo crinibus albis:
Vir forti dextra formaqꝫ decente puella:
Dextra vir: fragili vel forma femina turpi.

Superius determiauit actor de scd̄a reg. de regimie abltī qđ fit ex vi cause. hic ponit re/gulā de regimīe abltī qđ fit ex vi demōstrationis essentie. et d. ꝙ dictio significās totum regit ablatiuū significantē partē ex vi demonstratiōis essentie. Deinde ponit cōditiōez regule d. ꝙ hoc attenditur quando hinc addicimur laus vel vituperiū indifferēs vel acci/dens ad vtrūqꝫ vt vir forti dextra. vir fragili dextra.

Mobile vel verbum designans proprietatem
Sextis construitur: per quos ea significatur.
Aut instrumenti: vel cause nomina iunge:
Cursu festinus fulget virtute modestus:
Est velox pedibus blando sermone facetus:
Viribus inuictus: properat pede voce begnignus.

Hic addit quasdã regulas que nõ spectant ad predictã reg. sed ad declarationẽ illius regule Remqȝ notans. prima regula est ꝙ nomen vel verbũ significans proprietatẽ regit ablatiuũ significatẽ vt a quo est illa proprietas ex vi cause vt virtute vincis inuictus viribus benignus voce. secunda regula est. dictio siue sit nomen siue verbũ significãs proprietatẽ regit ablatiuũ significantẽ instrumentũ a quo est illa proprietas ex vi cause vt velox pedibus. tertia regula est. dictio significans aliquam proprietatẽ regit ablatiuũ dicẽtem causã illius proprietatis vt sermone facetus fulget virtute. Construe mobile vel verbũ designans proprietatẽ cõstruitur cũ sextis per quos sextos illa proprietas designatur et tamen iũge noĩa instrumẽta. i. dependentia ab altero vt ab instrumento vel cause: id est noĩa significantia per modũ dependẽtis ab altero vt a cã.

Remqȝ carere notans ablatiuum regit eius:
Vt pena careat homo purus crimine viuat.

Hic ponit quartã reg. principalẽ que fit ex vi carentie vel vacuitatis. d. dictio significãs siue nomen siue verbũ alicuius carentiã vel vacuitatẽ regit ablatiuũ dicentẽ rem a qua est illa carentia vel vacuitas vt purus crimine exemplũ est ð noĩe. careat pena exemplũ est de verbo.

Inter et est iuncta tibi dant pronomina quina
Intererit nostra vestraqȝ meaqȝ tuaqȝ:
Atqȝ sua: normamqȝ refert seruabit eandem.

Hic determĩat de regimĩe ablı̃ cũ verbis et d. ꝙ interest et refert construuntur cũ abltõ quinqȝ pronoĩm vt interest mea. et sic de aliis. et. d. pris. ꝙ causa huius est coĩcidentia remouenda inter terĩm scd̃m ꝙ est gtũs primitiui et scd̃m ꝙ est gtũs possessiui. Alia causa est qꝛ antiqui volebant aliquando ponere superflue vel loqui et dicebãt inter est re mea vel vtilitate. alii voluerũt remouere istã superfluitatẽ et dicebant inter est mea ita ꝙ ibi erat eclipsis. id est defectus prepositionis subsı̃ cũ hoc quod est mea et ita eclipsis magis est in vsu ꝙ̃ propria cõstructio ideo dicitur interest mea. Ex hoc apparet ꝙ bene dr̃ et competenter inter est mis et tunc nulla est coĩcidentia sed vsus non cõsueuit ideo ⁊c.

Plenus inops casum dant sextum siue secundum:
Vini vel vino duo dolia plena videto:
Pauper egenus inops vino vel panis egebit.

Hic remouet dubiũ quoddã ab illa pte. Remqȝ carere notans. qꝛ dictũ est in illa regula ꝙ dictio significans carentiam regit ablatiuũ et non facta fuit mentio ð gtõ: iõ aliquis dubitaret vtrũ talia possint cõstrui cũ gtõ casu ista duo. Remouet simul ponens istã reg. siue sit nomen siue verbũ significans carentiã vel vacuitatẽ siue plenitudinẽ regit gtũȝ et abltũm significantẽ rẽ a qua ẽ illa plenitudo vel illa carentia ex vi cause largo modo vel ex vi plenitudinis vel vacuitatis vel ex vi actus cõuersi in habitũ vt paup opũ vel opibus. diues auri vel auro: similiter egenus. similiter cõsto. tas. reducitur ad istã cõstructionem qꝛ regit gtũm et ablatiuum. vnde versus. Quanti vel quanto res constet querere debes Tanti vel tanto valet illud dicere debes.

Dignus cum potior fungor vescor fruor vtor:

Et careo iungo casu tantummodo sexto.
Remouet dubiū quod incidit ex dubio īmediate dicto. qz dictū est ꝙ noīa significantia plenitudinē vel vacuitatē regunt gtūm vel ablatiuū. ideo posset aliquis dubitare vtruz verba que significant plenitudinē vel vacuitatē cōstruerētur cū gtō vel abltō. istud dubium remouet. d. quēꝙ ista verba importent plenitudinē vel vacuitatē solum construunt cum ablatiuo. ꝛc.

Hos casus de pre coram socieqz gubernant.
Cum superest prode sexto decet hanc sociare.
Dicit ꝙ iste prepositiones de et pre et cōsimiles quas enumerat donatus gubernāt hūc casū. s. abltūm vt de pane et sic de aliis. Cū sup est pro de. i. cū illa prepositio sup accipit pro de cōstruit cū abltō ut super hectore.

Iste datur casus passiuis a vel ab preeunte:
Cernitur hic a me: quandoqz videbor ab illo.
Vel si susceptum quod signet siue recessum.
Sic a te disco libros: a teqz recedo.
Dicit ꝙ verba passiua congrue construuntur cū ablatiuo cū prepositione a vel ab. Vel si susceptū. addit alia verba. d. ꝙ significantia susceptionē vel recessū cōstruuntur cū ablatiuo mediante prepositione vt disco a te recedo a te.

Sunt ablatiui plures rectore soluti:
Discere discipuli debent doctore legente.
Hic determīat de absolutione ablatiui et dicit ꝙ plures ablatiui ponūtur absolute a rectore vt magistro legente pueri proficiunt. Construe ablatiui soluti rectore sunt plures q2 fit tam in proprio ꝙ in appellatio rectore secundū vsū non autē secundū artem q2 vnicus ablatiuus non potest poni absolute sed semper requirūtur plures.

Atqz loci nomen quandoqz regente carebit
Roma/militia/vel humo/vel rure/domoqz
Rex venit. Atqz means normam seruabit eandem:
Seruat idem verbum sine motu: dum societur
Nomen plurale: vel cui sit regula terue:
Qui modo rure canit vernone cantet vel athenis.
Superius determīauit actor de absolutione ablatiui in nominibus appellatiuis. hic determinat in nominibus propriis et ponit tres regulas. prima tangitur per hoc ꝙ d. rex. uenit. secunda per hoc ꝙ dicit means. tertia per hoc ꝙ dicit seruat idem. Prima ē ꝙ quotienscunqz post verbū significans motū a quo ponitur nomen propriū loci cuiusqz declinationis figure simplicis ꝛ cuiuscūqz numeri sit tale nomen ponitur in ablatiuo absolute tenetur: vt venio roma vel athenis. et d. actor ꝙ debent addi quattuor appellatiua scz domus. humus. rus. et militia. vnde secundum vsū debemus dicere venio rure. Alia rl'a est quotienscūqz post verbum significans motū per quē sequitur propriū nomen loci ꝛc. si sit figure simplicis cuiuscunqz sit declinationis vel numeri tale nomen debet poni in ablatino absolute vt transit rex roma vel athenis. de quattuor appellatiuis idē est iudiciū. Tertia regula est quotienscunqz post verbū significans requiem sequitur proprium nomen loci ꝛc. si sit simplicis figure et tertie declinationis ponitur in ablatiuo absolute vt moror athenis. et sic de similibus.

Ad nomen positum sic sepe relatio fiet:
Vt vado romam: que menibus eminet altis.

Hic addit duo dubia: dicit ita dictum est ꝙ propria nomina talia ponuntur absolute et secundum quosdam aduerbialiter. posset aliquis dubitare q2 ad aduerbium nō fit relatio vtrum ad nomina sic posita possit fieri relatio. hoc dubium remouet. d. ꝙ ad nomen sic positum sepe fit relatio vt vado romam que menibus eminet altis. ratio uisa est superius q2 talia sunt simpliciter nomina et q2 ad nomen potest fieri relatio ideo ad ipsa cū sint nomina bene potest fieri relatio.

Queris: si possit adiectiuum sociari:
Vt debet doctas bonus ire scolaris athenas.

Addit aliud per modum questionis vtrum nomini sic posito possit addi adiectiuum vt vado romam pulcram et potest legi dupliciter. primo ꝙ legatur totum interrogatiue ꝑ modum questionis et hoc modo non soluit questionem. alio modo potest legi ita ꝙ primus versus legatur interrogatiue et per modum questionis et secundus per modum solutionis. Hic videtur actorem velle dicere ꝙ ad nomen positum sic possit addi adiectiuum cuius ratio est quia omne illud quod ad alterum comparatur sub aliquo accidente determinato habet constructionem cum eo sed dicendo vado romam hec dictio romam discernit. s. genus. nmerum. declinationem et casum. qđ non faciunt aduerbia ergo romam simpliciter est nomen cum ergo non possit esse aduerbinm et tale sit nomē simpliciter ipsi poterit addi adiectiuum et hoc patet in multis auctoribus vt doctas eat inquit athenas. similiter hoc inuenitur iu multis locis.

Per quo qua vel vbi fit questio sine per vnde:
Illuc pergo foras huc istuc pergis eoq3:
His intro iunges: hac illac pone meando.
Hic illic istic intus foris es et vbiq3.
Hinc illinc istinc remeas foris intus et inde.

Hic ponit quoddam incidens quod non est de principali intentione. s. determinare de aduerbiis interrogatiuis sed quia ad ista interrogatiua quo. qua. vbi; et vnde aliquādo respondentur nomina sic posita absolute secundum vsum. ideo ex incidenti de ipsis determinat. vnde ad ista interrogatiua possunt responderi nomina propria vel appellatiua. si appellatiua respondendum est mediante prepositione vt cum dicitur quo vadis ad ecclesiam ꝛc. si per aduerbia sic docet auctor illa que debent responderi ad quodlibet interrogatiuum vt ad quo respondetur illuc. ꝛc. vnde si diceretur quo vadis et responderet illac: male responderetur. sed bene responderetur ego sum foris et ego venio foris q2 foris habet vtrunq3 significandi modum per quem potest conuenienter cum vtroq3 construi. ideo et cetera.

De participiis:

Participans quod in ans vel in ens fit dicito presens:
Tus vel sus dat preteritum: rus dusq3 futurum.

Superius actor determinauit de regimine nominum et verborum principaliter: hic determinat de regimine participiorum. Construe dictio participans. i. pticipiū quod fit. i. terminatur in ans vel in ens est presens. i. presentis temporis. preteritum dat tus vel sus. futurum dus vel rus. Sed obiicitur q2 priscianus ponit septem teīatiões preteriti in tus vt amatus. in ctus vt lectus. in ptus vt raptus. i stus vt questns. in sus vt visus. in psus vt lapsus. in xus vt nixus. sed actor non ponit nisi duas in tus et in sus: io ꝛc. Dicendum est ꝙ actor non est insufficiens sed ponit duas sub quibus possunt omnes alie cōprehēdi q2 illa que teriantur in ptus ꝛc. cōprehendūtur ab actore sub hoc qđ ē tus sed teriata in xus et in psus ꝛc. cōprehēdūtur sub hoc qđ est sus. vnde d3 glosari preteritū

dat tus et sus secundum sonum et non secundum litteram qr in sus in psus z in xns per x idem est per equipollentiam quia equipollet duobus ideo zc. sed secundum priscianuz in maiori volumine capitulo de orthographia. x. equipollet g. et s. vt rex regis et isto mo non est capiendu etiam equipollet. c. et s. vt dux ducis et scribebant antiquitus per x. io ad equipollentia comprehenduntur sub s. ideo non vz cu sit actor breuiloquus.

Quere per actiua presens in rusqz futura:
Que dedit actiuum: dabit hec eadem tibi neutrum.
Sunt per passiua tibi cetera significanda.

Hic ostendit a quibus verbis participia quelibet oriuntur. et dicit o lector quere per actiua presens participii et futurum in rus. Que dedit actiuum: dicit q eadem tempora q descendunt ab actiuo similiter descendunt a neutro. Sed contra quia verba actiua solu dant presens in ans vel in ens et futurum in rus vt amans legens et lecturus sed neutra habent quattuor vt arans aratus araturus arandus. et tamen est neutru et de aliis similibus vt ceno prandeo. Dicendum est q actor intelligit de neutris absolutis z non transitiuis in substantiam a parte post. vnde licet aro et semino sint neutra in prima et secunda persona et habent tertias personas passiuorum et ratione illarum habent participia preteritum et futurum in dus ideo zc. Sunt per passiua. ostendit que participia oriuntur a verbo passiuo. d. q cetera tempora participiorum a predictis sunt signanda p passiuu. s. preteritum in tus et in sus et futuru in dus.

Deponens terna tibi dat: commune quaterna.
Lex tamen est talis: q que caruere supinis.
Non possunt rectum per rus formare futurum.

Dicit actor q deponens habet tria participia cuius ratio est quia deponens habz significationem actiuam. ideo qr actiuum habet duo tempora presens et futurum in rus: io similiter deponens. vlterius qr deponens habet vocem passiuam ideo oportet q mea suppleat preteritum sed non potest suppleri nisi per preteritum participii ideo ratione suppletionis oportet q habeat preteritum participii et sic habet presens preteritum et futurum. Commune. dicit q a communi descendunt quattuor participia vt a criminor criminans criminatus criminaturus criminandus. ratio huius est qr criminor habet significationem actiuam et passiuam ratione significationis actiue habet presens et futurum in rus. sed ratione significationis passiue habet futurum in dus. sed ratione vtriusqz habet preteritum participii in tus. Lex tamen. hic rectificat se ponendo notabile q dictum est q ab actiuo et neutro descendunt duo tempora. s. presens z futurum in rus ideo rectificat se. d. q ab ista regula excipiuntur illa verba que non habent supina qr talia no possunt formare futurum participii per rus, de neutris est exemplum vt horreo et sic de similibus. de actiuis sicut detineo cuius ratio est qr deficiente causa deficit effectus. sz supinu est causa participii preteriti et futuri in rus. ideo zc.

In verbi genere que significatio quere:
Hinc multimodum credas regimen reserandum.

Postq actor posuit quoddam incidens ostendendo a quibus verbis habeant deriuari z formari tempora participii. hic infert suam regulam de constructione eorum. et dicit q debemus considerare que significatio sit in verbis quoniam eadem est in participio. et ideo cum verbum regat a parte post ratione significationis accidentalis que est in participio eadem cum quocunqz casu construitur verbum et participium ab illo descendes vnde si verbum sit actiuum et participia ab eo descendentia construuntur sicut et verba et sic de aliis verbis que verba construuntur cum vno casu vel pluribus vt visum est ido non oportet repetere quia cum quocunqz casu construitur verbum ratione significationis cu eo construitur pticipiu ab eo descendes. Construe qre in gne vbi q significatio sit

quis modus significandi vt cuius vel vt cui vel per modum transeuntis in alterum vel illati ab alio vel per modum copule et sic de aliis credas regimen supple factū per participium esse reserandum .i. manifestandum hinc .i. ex significatione accidentali verbi: quia quācunqꝫ constructionem habeat verbum et participiū descendens ab ipso.

Dum mutat regimen: fit participans tibi nomen:
Dum perdit tempus: dum comparat: associamus
Istis compositum: dum simplex sit tibi verbum.

Hic determinat de participio secundū ꝙ non remanet in sua propria natura. dicens ꝙ participiū transit in nomen qđ debet sic intelligi ꝙ inueniuntur quedam voces equiuoce ad nomen et ad participium se habentes sicut ista vox amans equiuoce se habꝫ ad hoc quod est nomen vel participium .quatuor sunt signa quibus potest fieri iudiciū quādo tales voces se habentes equiuoce ad nomen et ad participium determinate sunt nomen vel participiū. Primum signum est per regulam quam habemus cum quocunqꝫ casu construitur verbum et eius participium. si enim dicatur amans vinum signum est ꝙ est participium. si enim dicatur amans vini statim perpenditur ꝙ est nomen :cum non habeat constructionem sui verbi. Secundum signum est ꝙ ista vox amandus equiuoce se habet ad nomen ⁊ ad participium vt amandus .i. qui amabitur si exponatur per aliquod quod non signat tempus signum est ꝙ sit nomen vt amandus .i. dignus amari vel debitus. Tertium signum est si vox aliqua equiuoce se habens ad nomen et ad participium comparationem recipiat vt doctus docti doctior doctissimus tūc signum est ꝙ sit nomen quoniam vocaliter non comparatur licet realiter comparari possit quoniam grammatitice loquendo illud potest comparari cuius significatio potest augeri vel minui participium enim non comparatur vocaliter quoniam voces participii sunt limitate nec inueniuntur participia terminata in or. Quartum signum est quando vox equiuoce se habens ad nomen et ad participium componitur: et tamen verbum a quo talis videtur deriuari non inuenitur componi tunc signū est ꝙ sit nomen sicut indoctus. nulli dubium est ꝙ secundum vsum modernum non inuenitur indoceo queꝙ fuerit possibile apparet ergo ꝙ participium transit in nomen intelligendo sicut dictum est. Construe o lector dum participium mutat regimen .i. dum non construitur a parte post cum obliquo casu cum quo supple construitur verbum a quo descendit tunc tale participans .id est talis vox equiuoce se habens ad nomen et ad participium est nomen et statim actor ponit conditiones per quas fit iudicium tanquam per signum quando tales voces indifferenter se habentes ad nomen et ad participium sunt nomina vel participia. Et hec de octauo capitulo dicta sufficiant.

Incipit nonus tractatus.

De constructione.

Est post predicta constructio iure locanda.

Superius determinauit actor per quam naturam vnum constructibile regit alterum constructibile. In ista parte determinat actor de ipsa constructione et dicit ꝙ constructio id est capitulum de constructione est locanda post predicta supple capitula. Hic primo notandum est ꝙ triplex est constructio scilicet constructio que est construentis actio et constructio que est constructibilium vnio vel passio vel forma respectiua consequens ipsa constructibilia. vel rei constructe passio. ⁊ omnibus modis accipitur constructio. Unde de constructione prout est construentis actio dicitur inferius cum dicit Construe sic casum si sit pre. ⁊c. et similiter potest esse rei constructe passio. et hic deter

minat de constructione pro ut est forma respectiua. Secundo notandum est ꝙ dicit iure notanter quia triplex est ius scilicet ius promissionis. ius nature. et ius ordinis omnibus istis modis accipitur hic q2 promisit post capitulum de regimine determinare de cōstructione et dedit noticiam regiminis quā sequitur natura cōstructionis etiā sicut effectus sequitur causā ideo ꝛc.

In geminas partes constructio scinditur: illi
Transitio debet intransitioqꝫ subesse.

Hic prosequitur de constructione et dicit ꝙ constructio diuiditur in duas species. scilicet in constructionem transitiuam et intransitinam. dicit ergo sic constructio scinditur .i. diuiditur in duas species ꝛc. quasi dicat constructionum alia transitiua alia intransitiua.

Cum partes (per quas constat constructio plena)
Signant diuersa: constructio transeat illa.
Judicium sit idem tanquam diuersa notando.

Hic determinat quid sit constructio transitiua et quid intransitiua et primo diffinit constructionem transitiuam. et dicit ꝙ constructio transitiua est cuius partes ipsam componentes pertinent ad diuersa vt video sortē. deinde additur et dicit ꝙ idem iudicium est si constructibilia sunt eadem tamen denotentur pertinere ad diuersa quia eque est constructio transitiua.

Hanc in membra duo distinguere. conuenit eius
Sunt species simplex que transit queqꝫ retransit.

Subdiuidit constructionem transitiuam et subdiuiditur sic. constructionum transitiuarum actuum quedam est simplex quedam composita. Simplex est quando vnus actus est transiens et vnus terminus et illa est duplex quia quedam est simplex transitiua vt video sortem. quedam reciproca vt video me. si sit cōposita transitiua hic sunt duo actus et duo termini et ista est duplex quedam est duplicata tantum quedam retransitiua. Si duplicata hoc est tripliciter: aut simpliciter duplicata vt sortes videt illū. plato verberat ciceronem. vel reciproca tantum vt oro me et diligo me. vel est composita ex transitiua ꝛ reciproca vt oro me et tu diligis te. Si sit retransitiua hoc est dupliciter aut retransitiua simpliciter aut retransitiua communiter. Si retransitiua simpliciter hoc est dnpliciter: aut retransitiua simpliciter vt oro te vt diligas me. aut reciproca vt oro te vt diligā me. Si sit retransitiua communiter sic est quando aliquis agit in aliquem vt ille reagat in personā sibi coniunctā vt oro sortē vt diligat filiū suum.

Est intransitio tibi per predicta notanda.

Dicit ꝙ intransitio id est intransitiua constructio est notanda per predicta id est per illa que dicta sunt de constructione trāsitiua quia transitiuum et intransitiuum opponūtnr et vnum oppositorum facit ad cognitionem alterius et habitus facit ad cognitionē priuationis et visum est quid sit constructio transitiua ideo apparet quid sit constructio intrāsitiua.

Per species binas hanc distingues: quia simplex
Hanc intransitio pariterqꝫ reciproca scindunt.

Hic diuidit actor constructionem intransitiuam et dicit ꝙ constructionum intransitiuarum alia intransitiua vt ego curro. alia reciproca vt ego video me. Ueruntamen dicendum est ꝙ ista est transitiua vt ego video me quia ibi ponitur casus maxime transitiuus scilicet accusatiuus qui maxime semper construitur a parte post transitiue ideo ꝛc. etiaꝫ quia eadem causa constructionis est ista video parietem et video me quia ibi est idē verbum et idem modi significandi qui sunt causa constructionis etiam per actorē qui dicit superius in precedentibus Judicium sit idem tanquam diuersa notando. Pro solutiōe

Dicendū est ꝙ loquitur secundū opinionē quorūdam antiquorū sed superius loquitur secundum opinionem suam.

Ecce per exempla res est tibi notificanda:
Hic socium superat: vel Marcum tullius orat:
Tullius est marcus: bos est leo: capra iuuencus.
Exorat Marcum cicero: ꝙ diligat ipsum.
Se regit hic: ego me: tu te: nos diligimus nos.
Isti se sociant: vos autem diligitis vos.

Hic exemplificat et primo de constructione transitiua et suis speciebus. hic sociū supat exemplum est cum partes pertinent ad diuersa. marcū tulius ibi denotātur pertinere ad diuersa. exorat marcū ꝛc. exemplum est de retransitiua. tullius est marcus exemplum est de intransitiua simpliciter. bos est leo exemplum est quando denotatur pertinere ad idē se regit exemplum est de reciproca. Sed queritur vtrū dicendo marcus videt tullium. iohānes videt iohannem et sic de similibus sit constructio reciproca videtur ꝙ sit q2 eadē persona agit et patitur ideo ꝛc. Dicendum est ꝙ appellatur constructio reciproca quando eadem persona agit ꝛ patitur de virtute sermonis in se ipsam vt idem notatur de virtute sermonis vt video me et sic non est in proposito dicendo iohannes videt iohannē petrus videt petrum. et sic de aliis.

Actus transitio personarumqꝫ notantur:

Hic reuertitur supra constructionem transitiuam vt ipsam diuidat secundum diuisioē quam diuiserat et dicit ꝙ constructionum transitiuarum alia est actuum alia est persōarum. vnde dicit transitio actus id est constructio transitiua actuum et transitio personarum id est constructio transitiua personarum notantur. Sed obicitur contra actorem q2 substantia precedit actum ergo constructio personarum debet precedere constructionem transitiuam actuum. Dicendum est ꝙ per constructionem transitiuam actuum generatur perfecta sententia sed perfectum precedit imperfectum ergo ꝛc. vnde notandum est ꝙ in constructione transitiua personarum non est intelligendum ꝙ vna persona transeat in aliam. sed intellectus apprehendens inclinatur et dependet donec apprehendat ꝑsonam determinantē illā dependentiā vt capa fortis.

Quando non trāsit actus: nec passio cuiquam
Infertur: nunquam transit constructio plena.
Filius alphei Jacobiqꝫ Maria quiescunt.

Declarat quid sit constructio transitiua personarum. et dicit ꝙ illa constructio in qua non transit actus de vna persona in aliam nec passio confertur a persona substantie talis constructio non fit plena et potest legi transitio est quedam proprietas analoga que per prius dicitur de constructione actuum. et per posterius dicitur de constructione personarum transitiua in qua non est ita potissima transitio sed solum dependentia vnius persone ad aliam personam: ideo dicit nunꝗ fit transitio plena id est perfecte transitia tertio et melius ad propositum q2 dicit priscianus primo minoris ex nomine et verbo ꝑfecta fit oratio et sine nomine et verbo non potest oratio compleri. Aliquis posset dubitare vtrum in constructiōe transitiua personarum esset oratio perfecta. dicit actor ꝙ nō et nunꝗ fit constructio plena id est perfecta in constructione transitiua personarum filius alphei. exemplum est quiescunt solum ponitur causa metri.

Construe: sic casum (si sit) prepone vocantem.
Mox rectum pones: hinc personale locabis

Verbum: quod primo statues: si cetera desint.

Superius determinauit actor de constructione prout est forma respectiua vel relatiua: vel secundum ꝙ est genus ad constructionem transitiuam vel intransitiuam. Hic determinat de constructione prout est construentis actio et constructibilium vnio vel passio. et dicit ꝙ in constructionibus primo debet poni vocatiuus si sit. deinde verbum personale quod debet primo poni si nominatiuus et vocatiuus non sint in constructione.

Tertius hinc casus et quartus sepe sequūtur.
Aut verbo subdes aduerbia: subde secundum
Casum rectori: debet vox prepositiua
Quarto preiungi vel sexto: quem regit ipsa.

Hic tangit ordinem constructionis transitiue et dicit ꝙ datiuus et accusatiuus debent postponi verbo in constructione. Circa hoc videtur ꝙ hoc non habeat veritatem qꝛ bene dicitur ego sto et tamen non sequitur datiuus et accusatiuus ideo ꝛc. Dicendum est ꝙ actor intelligit ꝙ postponantur verbo. Item obiicitur quia aliquando sequitur ablatiuꝰ vt videor a forte vel genitiuus vt misereor fortis vel etiam datiuus et accusatius sequuntur nomen vt similis illi albus pedem. Dicendum est ꝙ actor intelligit in constructiōe propria sed ista est impropria et figuratiua albus pedem. et notanter dicit sepe quia verba per suos modos significandi construuntur cum datiuo et accusatiuo et aliquando cū genitiuo et ablatiuo ideo dicit sepe qꝛ sepius cum datiuo et accusatiuo ꝙ̃ cum genitiuo et ablatiuo. ideo et cetera. Item bene dicitur me legere ꝛ tamen accusatiuus preponitur verbo ergo et cetera. Dicendum est ꝙ quando dicit ꝙ datiuus et accusatiuus debent sequi verbum ipse intendit in constructione transitiua: et illa est intransitiua me legere. ideo non valet. vel dicendum est ꝙ intelligit de verbo personali ideo ꝛc. Aut verbo subdes: hic determinat de constructione partium minus principalium. et dicit ꝙ aduerbia debent sequi verba. Subde secundum. dicit ꝙ genitiuus casus debet sequi illud a quo regitur vt liber petri. Sed obiicitur quia bene dicitur misereor multum fortis ꝛ ita genitiuus non sequitur illud a quo regitur immediate. Dicendum est ꝙ bene dicitur misereor multum fortis qꝛ licet ly multum primo ordinetur cuius ratio est qꝛ quod facit vnū intellectum cum alio et intransitiue construitur cum eo debet primo ordinari ꝙ̃ illud qđ facit constructionem transitiuam sed aduerbium constructionem intransitiuam vt vnū intellectum cum verbo facit. genitiuus autem cum verbo facit constructionem transitiuam ideo ꝛc. modo intelligit actor ꝙ immediate debet sequi: nisi sit alterum quod cum ipso rectore facit constructionem intransitiuam ideo ꝛc. Debet vox prepositiua. hic tangit ordinē prepositionis et dicit ꝙ prepositio debꝫ preponi accusatiuo vel ablatiuo quos ipsa regit vt venio de cameravado in cameram. cuius ratio est quia prepositio retorquet casuale ad actum. et quod retorquet vnum ad aliud debet immediate preponi illi quod retorquet cum sit medium ideo et cetera. Sed obiicitur quia bene dicitur a me legitur a parte ante et ibi prepositio non retorquet casuale ad actum qꝛ prepositio et casuale precedunt actum: Dicendum est ꝙ retorquere debet intelligi a parte ante vel a parte post. Item si dicatur ꝙ bene dicitur de regni curia de cuius fiducia ita ꝙ prepositio non immediate ordinatur cum suo casuali. Dicendum est ꝙ preponitur genitiuo gratia ornatꝰ quia magis ornate dicitur de cuius fiducia ꝙ̃ si diceretur de fiducia cuius. ideo prepositio potest preponi genitiuo casu qui regitur a suo casuali. eodem modo dicendum est de similibus ideo non valet.

Infinitiuum persone: siue quibusdam
Des adiectiuis: vt sunt abilis piger aptus.
Hanc olim pulchram veteres dixere figuram.

Uerbaqз sunt debet iubet audet vultqз potestqз:
Nititur et tentat dignatur sicqз monetqз
Incipit et tedet piget ac pudet atqз meretur:
Et properat gaudet delectat penitet vrget:
Et parat et discit decet et solet et licet adde:
Que predicta notant: et que contraria signant.

Superius actor posuit debitũ ordinẽ constructionis. hic ponit impedimenta contra illum debitũ ordinẽ. et primo qꝛ dixit superius ꝙ post rectũ debet sequi verbũ personale. Contra hoc ponit impedimenta. d. ꝙ post adiectiuũ noĩatiui casus bene sequitur infinitiuus vt habilis currere piger currere. Secundũ impedimentũ est qꝛ dixit superius ꝙ pꝰ verbũ debet sequi dtũs et actũs. ponit contra hoc impedimentũ et d. ꝙ post verbum sequitur aliquando infinitiuus vt volo legere. Deinde exemplificat de adiectiuis cum. d. vt sum habilis. postea de verbis cum dicit verbaqз sunt. postea ponit noĩationẽ illius impedimenti. Hancolim. exemplificato ergo ꝺ adiectiuis. d. ꝙ veteres dixere hanc pulcrã figurã ide exemplificat in verbis vt patet. Sed queritur quare nominaᷓ pulcra figura. Dicendũ est ꝙ dicitur pulcra figura. qꝛ dicendo fortis dextrã est turpis figura qꝛ accusatiuus est maxime transitiuus et maxime oppositus ntõ qui est intransitiuus. ideo dicendo fortis dextram qꝛ additur accusatiuus ntõ est turpis ordinatio. quando autem dicit habilis legere est ibi infinitiuus pro gerundio qꝛ gerundiũ est accusatiui casus et infinitiuus videtur esse nti casus ideo est pulcra figura qꝛ pars accipitur pro toto aggregato. ideo ꝛc. Ad litterã ergo accedamus. d. ergo infinitiuum persone ponit impedimentũ qꝛ dixit superius ꝙ post verbum debet sequi obliquus. hic dicit ꝙ post verbum aliquãdo sequitur infinitiuus. Item dixit ꝙ post noĩatiuum debet sequi verbum personale. contra hoc ponit impedimentum et dicit ꝙ post adiectiuum nominis aliquando verbum infinitiui modi sequit. Construe sic des infinitiuum persone. i. verbo personali. ꝛc. Uerba. hic ponit exemplum de verbo et addit quedam verba impersonalia sicut piget. ꝛc. Adde. dicit ꝙ illa que habent simile significatũ cum verbis predictis construuntur cum infinitiuo vt iubet legere precipit legere. similiter decet legere et sic de aliis et que similiter verba significantia contrarium verbis predictis construuntur cum infinitiuo vt nolo me legere dedignor tecum ambulare contrariat huic verbo dignor.

Addere multa potes quarto casu preeunte.
Que iunges verbo: iunges et participanti:
Si generi verbi sua significatio fiet
Consona: debetur illi constructio verbi.
Sed personale supponens rectus habebit.

Remouet actor dubia primo sic qꝛ dixit superius ꝙ ista verba incipit. ꝛc. construuntur cum infinitiuo. aliquis posset dubitare vtrum accusatiuus possit poni in medio. d. ꝙ sic dicendo cupio discipulos meos proficere. Que iũges verbo. remouet aliud dubiũ quia dictum est ꝙ verba construuntur cum infinitiuo. posset aliquis dubitare vtrum participia ab ipsis descendentia construerentur cum ipso. d. ꝙ sic vt volens legere. et extendit ista regula ad constructionem participii cum quolibet casu. Sed obiicitur qꝛ criminans construitur solum cum accusatiuo ꝛ criminor construitur cum vtroqз propter hoc subdit si generi verbi. quoniam debemus respicere que participia a ꝟbo oriunt rõe actionis qꝛ talia construuntur cum illo casu cum quo verbum construitur ratione actionis. et similiter diceremus de significatione passiua. Construe que iũges verbo. ꝛc. si sua significatio. i. suus modus significãdi quasi dicitur significatio accidetalis fiat consona generi verbi a quo descẽdunt. Sed personale. hic rectificat illud quod dixit quia dixit q̃ iũges. d. ꝙ

hoc intelligitur a parte post:non a parte ante qꝛ verbũ ꝑsonale requirit ntũm a pte ante sibi supponentē sed participiũ requirit ntũm vel alium casũ sibi adiungi : non exactiue loquendo de exactione regiminis sed associatiue tanꝙ adiectiuũ sibi copulans substanti uum vt virgilius scribēs.

Aut ablatiui preeunt rectore soluti
Aut post ponantur:sed vix interseris illos.

Hic ponit impedimentũ qꝛ dixit ꝙ obliqui debēt preponi verbo cōtra hoc ponit impedi mentũ d. ꝙ ablatiui positi absolute precedũt in oratiōe vt magistro legente pueri profici unt vel post ponuntur sex vix interseruntur. vnde nota ꝙ abltũs potest accipi tripliciter. vno modo quantũ ad grāmaticũ et hoc modo postponitur qꝛ regens transitiue dꝫ prece dere illud quod regitur. secundo modo quantũ ad logicũ et isto modo prepoītnr qꝛ abla tiuus est aliquando vt antecedens vt sole lucente dies est lucere solis precedit diem saltē precessione nature. tertio modo quantũ ad rethoricũ et isto modo ponuntur in medio cā ornatus. et ideo dicit vix interseruntur.

Appellans verbum:substantiuumqꝫ:vel horum
Vim retinens:post se rectum quandoqꝫ locabunt.

Hic ponit impedimentũ in quibusdā verbis solũ dixerat ꝙ post verbũ sequitur obliquꝰ. contra hoc ponit impedimentũ. d. ꝙ verbũ substantiuũ et verbũ vocatiuũ et eorũ vim ha bens locant ntũm post se vt vocor petrus. sum bonus incedo superbus. Sed actor de illis deteriat in illa parte Sepe vocans verbum. quare est superfluus. Dicēdum est ꝙ actor superius determiauit qualiter illa regunt nomīatiuos a parte post sed hic ponit impedi menta nec agit de regimine qꝛ esset superfluus.

Est substantiui data significatio verbi
Passiuis:et sepe solet constructio tradi.

Dicit ꝙ natura verbi substantiui datur passiuis et scd̄m hāc habent cōstrui cũ ntō a pte post vt videor bonus vel homo et est idem impedimentũ quod prius. Construe sic signi/ ficatio verbi substantiui data est ꝛc. et constructio solet sepe tradi qꝛ non semper nisi quā do accipitur inquātũ vim habēt sustantiuoꝝ verboꝝ tũc solũ regũt ntũm a parte post.

Quis/qualis/quantus/cuius/cuias/quotus/et quot:
Missa relatiue:penitus preponere debent
Obliquos verbo:preiunges missa rogando.
Hanc sua iungendi retinent aduerbia formam.

Superius actor deteriauit de impedimentis in dictionibus absolutis. hic determiat de ipsis in dictionibus respectiuis. et primo dicit superius dictũ est ꝙ post verbum debet seq obliquus sed obliqui illoꝝ qui qualis ꝛc. quando ponũtur interrogatiue vel relatiue pre ponũtur suo verbo et sic patet impedimentũ. Dicit ergo sic quis qualis quantus cuias interrogatiuũ gentis cuius interrōgatiuũ possessionis quotus et quot interrogatīa nu/ meri et ordinis missa relatiue debent preponere penitus obliquos suos verbo preiũges id ē prepones verbo illa missa rogando. i. interrogando quasi. d. obliqui predictoꝝ noīm positi interrogatiue et relatiue debent preponi verbis. Hanc sua. d. ꝙ aduerbia a nomi bus predictis deriuata preponuntur verbis vt qualiter currit quantũ comedi et est impe dimentũ cōtra hoc qd̄ dictũ est aut verbo subdes. Cōstrue relatiuoꝝ predictoꝝ aduerbia retinent hanc formā iungendi. i. preponuntnr verbo.

Quis proprium nomen:et que substantia querit.
Si proprium noui debet substantia queri:
Qua nota proprio tantum de nomine quero.

Communi per quis etiam de nomine queris:
Quis bonus est aratro bos: quis natat equore: piscis.

Ponit notabile ꝙ si quis sciat substantiã alicuius non autẽ propriũ nomen debet que-rere quis est ille et rñdetur propriũ nomẽ vt iohannes vel sortes. si autẽ quis sciat propri um nomen alicuius non autẽ sciat sbãm eius debet querere de substantia per hoc qđ est quis vt quis est petrus. vel ille. et sic de cõsimilibus. vnde dicit ꝙ quis etiã querit de noĩe cõi vt quis natat in equore: piscis.

Quesitiua pares optant reddi sibi casus.

Hic ponit quoddã incidẽs et ẽ ꝙ noĩa interrogatiua volũt responsiua sibi cõformia ĩ idẽ titate casus vt cuius est liber respondetur mei et sic de aliis obliquis et propter hoc quã-do queritur quomõ vocaris male rñdetur vocor petrus. sed dꝫ rñderi bene vel male quia interrogatiuũ et rñsiuũ debẽt habere cõuenientiã sed debemus dicere quis vocaris et re spondendũ est petrus vel iohannes. vnde versus. Dic qđ nomen habes quis qualis quis ue vocaris. Quod tibi sit nomen tot variato modis. Construe quesitiua interrogatiua optant sibi casus reddi pares et siľes et ẽ ibi incidẽs, vt pꝫ q2 nõ est impedimentũ.

Cum quia dum donec quoniam similesqꝫ preibunt:
Namqꝫ relatiui ius implicitum tenuere.

Hic determĩat de impedimẽtis in dictionibus minus principalibus et d. ꝙ ille dictiões cum. quia. dum. donec qm̃ et siľes debẽt preponi verbo sicut obliqui noĩm interrogatiuo rũ et relatiuorũ vt cũ veneris a me dabo tibi equũ et sic de aliis. et ratio est q2 sicut relati uũ hꝫ respectũ ad suũ añs ita et ille dictiões hñt respectũ semꝑ ad aliud et ideo ponũtur verbo vt obliqui relatiuoꝝ. vel alia rõ et melior q2 sicut relatiuũ ĩplicat ĩ se naturã cõiũ ctionis ita et ille dictiones. Construe cũ q2 dũ donec et qm̃ ꝛc. Namqꝫ. reddit cãm q2 te-nere ius relatiui implicitũ. i. naturã cõiũctionis copulatiue.

Cumqꝫ relatiuis de iure viam parat: horum
Precedens decet obliquos quandoqꝫ preire.
Cum notat hoc rectus: ac obliquus notat illud.
Isti subueniet mater sua vel pater eius.

Ponit impedimentũ proueniẽs ex añcedente. d. ꝙ quotienscũqꝫ relatiuũ et añs intrant cõstructionẽ si relatiuũ sit in rectitudine et añs in obliquitate ab aliquo añtis incipiẽda est cõstructio vt locũ sequẽs habeat relatio qm̃ relatiuũ dꝫ sequi suũ añs de necessitate vt cũ dr̃ prẽm sequiť sua proles. male enĩ diceretur sua proles sequiť prẽm et est impedimen tũ q2 actũs dꝫ sequi verbũ. Construe primo sic qꝫ pro et cũ relatiuis ꝑcedens horũ parat de iure viã obliquos decet qñqꝫ preire cũ rect⁹ notat hoc. i. ntũm ac pro ꝛ obliquus notat illud añs. ꝛc. vel sic et cũ precedens. i. añs parat de iure relatiuis viã horũ residuũ nõ mu tatur. Nota ꝙ constructio añcedẽtis cũ relatiuo aliqñ est intransitiua: vt sortes currit q̇ disputat. aliqñ transitiua vt sortes currit quẽ video. Item nota quot modis impeditur rectus ordo cõstruẽdi. prĩo mõ rõe interrogatiõis vt quẽ vidisti. scđo mõ rõe diuisiõis: vt aĩaliũ aliud rõale aliud irrõale. tertio mõ rõne relationis. vt sortes currit quẽ video. vel patrẽ sequiť sua proles. quarto rõne negatiõis: vt nullũ hoĩem vidi. vnde versus. Que rere, diuidere pariterqꝫ referre negare. His duo sunt per que cõstructio nõ datᷣ eque. Itẽ Constructũ turbo referendo rogando negando.

Verbum multotiens substantiuum petis extra

Hic ponit impedimentũ in dictionibꝫ nõ expressis. vñ. d. ꝙ aliqñ verbũ substãtiuũ ĩ ora tione deficit: vt sillogisantẽ ponendũ est termĩos deficit clericũ. aliqñ deficit verbũ vt do minus vobiscũ deficit sit. vel etiã verbũ adiectiuũ vt hec secũ precibus deficit enĩ ait. Ali qui tamen exponũt ꝛ dicũt sic ꝙ verbũ substantiuũ aliqñ deficit in orõue. vñ si intelligũt

ꝙ nunꝙ̄ verbū adiectinū deficit male intelligūt. sed si intelligunt ꝙ vtrūqꝫ verbū aliqñ deficit in orōe sed sepius verbū substantiuū ꝙ̄ adiectiuū illo modo bene intelligūt. Construe dupliciter sicut ponit duplicem sententiā.

Mobilis et fixi naturam nosse decebit:
Est adiectiuum vocis vel significati.

Superius actoꝛ deteriauit de impedimentis in illa constructione in qua constructibilia faciunt ad esse cōstructionis. hic determīat de impedimentis in illa cōstructione in qua cōstructibilia faciunt ad bene esse cōstructionis sicut adiectiuū qđ nō facit ad esse cōstructionis: sed ad bene esse. et d. pꝛīo ꝙ decebit id ē decens erit nosse. i. nouisse naturā mobilis et fixi. i. modos significandi. Ideo q̄ritur de cōstructione adiectiui cū substantiuo que sit cā vel modus significandi ꝑ quē cōstruitur cū suo substātiuo. si dicas ꝙ cā per quā construitur adiectiuū cū suo substātiuo ē rō adiacētis ex ꝑte adiectiui et rō ꝑ se stantis ex parte substantiui hoc videtur esse insufficienter dictum qꝛ dicit̄ vir alba hic bene est ratio adiacentis et ratio per se stantis et tamen est incōgrua vt pꝫ ergo est insufficiens. Dicendū ē ad hoc ꝙ adiectiuū rōe qua adiectiuū tm̄ dependet ad substantiuū rōe qua est sbm̄ et ille modus est pꝛincipalis ꝑ quē adiectiuū cū suo substantiuo cōstruitur. Alii autē modi sunt dispositiui et subsequētes qꝛ adiectiuū facit vnū numero cū suo sbō. iō ei cōformat̄ in genere et numero sed qꝛ construuntur respectu eiusdē verbi et ex eadē parte ideo sub eadem habitudine casuali cōstruunt̄ ⁊ propter hoc dicitur ꝙ sunt isti tres modi causātes cōstructionē adiectiui cū sbō quod intelligendū est cū modo pꝛincipali qui est significare per modū dependentis ad alterū rōe qua substantiuū. Est adiectiuū. admirantes exponunt sic pꝛimū versū cū isto scđo nos debemus scire naturā adiectiui et substantiui: et q̄ est illa natura dicunt ꝙ ille versus deteriat illā naturā. vnde dicūt ꝙ est adiectiuū. scilicꝫ vocis vt ille significati siue rei vt magister et adiectiuum vocis et rei simul vt albus.

Solius est generis adiectiuū: variatqꝫ
Cum numero casum velut: hic venit vna sororum
Est inter fratres bonus aut de fratribus vnus

Ponit impedimentū cōtra debitū oꝛdinē adiectiui cū sbō. d. ꝙ adiectiuū cōformat̄ aliqñ in genere tm̄ et diuersificat̄ in numero et casu vt vnus clericoꝝ et sic est impedimentuꝫ cōtra illud mobilis et fixi. Et nota ꝙ ibi est eclipsis dicēdo vna soroꝝ qꝛ intelligit̄ soroꝛ ⁊ est sensus vna soroꝛ sororū. Cōstrue adiectiuū est solius generis supple cū suo sbō variat qꝫ ⁊c. i. aliqñ sunt diuersi casus et numeri vt vna ⁊c.

Cum diuersorum verbum rectis numerorum
Interponatur vtrilibet equiparatur
Sermones summi patris est meditatio iusti

Hic addit de verbo substantiuo d. ꝙ verbū substantiuū quando ponitur in medio duorū ntōrū qui sunt diuersi in numero potest vtriqꝫ equiparari vt pꝫ in exemplo. Cōstrue cū verbū rectis diuersoꝝ numeroꝝ inter se equiparatur. i. cōformatur. Sed queritur vtrū ista sit congrua sermones est meditatio iusti. videtur ꝙ non: qꝛ suppositū et appositū debent conformari in numero sic non est in proposito qꝛ sermones est pluralis numeri et est: est singularis numeri. ergo ⁊c. Dicendum est ꝙ dicendo sermones sūmi patris ē ⁊c. simpliciter intelligendo est incōgrua qꝛ suppositū et appositū debēt conformari ī numero hic diuersificantur quare ⁊c. qꝛ d. actoꝛ ꝙ verbū potest associari indifferenter vtriqꝫ dꝫ intelligi ꝙ si ntūs precedens sit singularis numeri similiter ⁊ verbū vt meditatio est sermones. ⁊c. et si ntūs precedens sit numeri pluralis similiter verbū dꝫ esse pluralis numeri vt sermones sunt meditatio.

Quando relatiuum generum casus variorum

Inter se claudunt: qui rem spectant ad eandem
Per genus hoc poterit vtrilibet assimilari
Est pia stirps iesse: quem christum credimus esse

Hic resumit de relatiuis vt ponat impedimenta ex inepta relatione. et .d. primo ꝙ quādo relatiuū ponitur inter duo substantiua si sint ad idē pertinentia diuersoꝝ generum: illud relatiuū potest cōformari vtriqꝫ .s. precedenti et subseqnti vt dicendo stirps iesse quē vel quā credimus esse christū vel semini tuo qui est christus vel qđ: et est īpedimentū ī hoc ꝙ relatiuū et antecedēs debent cōformari in genere. Sed queritur vtrū congrue dicatur semini tuo qui est christus. Dicendū ꝙ est incongrua verūtamen excusatur per antithosī qꝛ ibi est positio generis pro genere. scꝫ masculini pro neutro et sic patet improprietas. Causa quare potest fieri est cōuenientia illorū generū et voluntas proferentis. Causa quare oportuit fieri est expressio sententie ad denotandū maiorē conuenientiā inter stirpem iesse et christū et qꝛ sūt idē totaliter. et iō ad denotandū illā totalitatē potest relatiuum cōformari vtriqꝫ .s. precedenti et subsequenti. Construe quando casus duorū diuersorum generū qui casus spectant ad candē rē claudunt inter se relatiuū .i. ī medio sui habent illud relatiuū poterit equipari vtrilꝫ .i. conformari per genus et ponit exempla.

Sic adiectiuum reperimus sepe locatum
Est coluber facta vel factus mistica virga.

Addit de adiectiuis .d. ꝙ similiter quando adiectiuū ponitur inter duo substantiua diuersorū generū poterit vtriqꝫ cōformari per genus .s. preeunti et subsequēti sicut relatiuum inter duo antecedentia positū vt virga est facta vel factus coluber. vnde ibi est antithosis positio generis pro genere. Improprietas apparet qꝛ istud est impedimentum cōtra hoc quod dictū est ꝙ adiectiuū et substantiuū debēt cōformari in genere. Causa quare potuit fieri est conuenientia de coluber et de ly virga. Causa qua oportuit fieri est identitas que est inter virga et coluber. Necessitas est vt sermonis seu locutionis autor denotarct potentiam obedientialē colubri vel virge respectu factionis diuine sicut enim res creata est indifferens ad quancunqꝫ factionem possibilē respectu potentie illimitate ita adiectiuū factus cta. ctū. indifferens est ad vtrūqꝫ substantiuū. D. B. Construe o lector nos reperimus adiectiuū locatū .i. positū sepe sicut relatiuū inter duos casus diuersorꝫ generū et statim subiungit exemplū cū d: est coluber. ꝛc.

Ponere suprema duo non debes sine causa.

Dat modū vtendi talibus cōstructionibus et d. ꝙ non debemus ponere duo suprema .i. duas vltimas regulas quarū vna incipit hic Quando relatiuum. et alia ibi Sic adiectiuū. sine causa excusationis aliter esset simpliciter viciū .s. quē christū preponēdo stirps vel factus coluber preponendo virga sed possumus preponere virga facta sine causa id ē sine excusatione qꝛ non est aliqua incongruitas.

Occurretqꝫ tibi quandoqꝫ relatio simplex:
Femina que clausit vite portam referauit:

Superius determīauit actor de impedimento relatiui et antecedentis secundū ꝙ est relatio personalis. hic determīat de impedimento relatiui et antecedentis secundū ꝙ est relatio simplex. et d. ꝙ aliquando fit relatio simplex: vt mulier que damnauit saluauit. Ad euidentiā huius sciendū ꝙ duplex est relatio .s. simplex et personalis. Relatio personalis est quando relatiuū refertur ad suū antecedens et suponit pro eodem in numero. vt dicendo sortes currit qui disputat. Relatio simplex est quando relatiuum refertur ad suum antecedens et non supponit pro eodem in numero sed in specie. vt ibi femina que clausit. ꝛc. i. beata maria referauit portas vite tamen non clausit eas. sed eua clausit eas vnde dicendo fēīa referauit portam vite que clausit eam ibi est relatio simplex et est im-

pedimentū contra hoc ꝙ relatiuū dꝫ referri ad suū antecedēs et supponere pro illo eodē in numero. Causa quā potuit fieri est cōuenientia istarꝫ que sunt eadē in spē et etiam qꝛ ibi non est incongruitas nisi quantū ad sententiā. Causa qua oportuit fieri est expressio sententie voluit enim designare prolator sermonis ꝙ sicut per unā mulierē totum genꝰ fuit perturbatū ita per vnam mulierē totū genus fuit eleuatū. Sed nota ꝙ relatio sim/plex fit sex modis. primo quando relatiuū et antecedens ita se habēt ꝙ vtrūqꝫ tenetur pro alio et alio supposito vt mulier que dānauit saluauit. secundo quando relatiuū ⁊ antecedens tenentur alia et alia intentione vt homo qui est dignissima creaturarū est species est appellatiuū nomen. tertio quando antecedens stat pro supposito et relatiuū pro intentione vt homo currit qui est species. quarto quando relatiuū tenetur pro voce et antecedens pro re vt deus dat aureolā quod nomen habetur ab auro. quinto econuerso vt nomen equiria. ⁊c. sexto quando refert pro alia significatione ꝙ̄ suū antecedens vt ī terminis equiuocis vt canis latrat et ipse splendet in ethere.

Ad partem vocis de iure relatio fiet:
Extra sepe tamen queras ad quod referatur:
Rex est carnoti: patria que preualet omni.

Ponit primū impedimentū et d. ꝙ relatio aliquando fit ad partē vocis vt rex est carnoti que preualet omni patria. Improprietas patet ex diuersitate generū ⁊ est ibi antithosis positio generis pro genere. Causa qua potuit fieri est facilitas intellectus apprehendentis hoc qđ est ciuitas qđ intelligitur. Causa qua oportuit fieri est breuiloquiū qꝛ bre/uius dicitur carnoti que est pulchra ꝙ̄ carnotū est ciuitas que est pulchra. Construe relatio fiet de iure ad partem vocis. i. ad modū significandi qui facit dictionē esse partē orationis et sic poterit construi lꝫ tamen quasi d. actor dictū est ꝙ relatiuū et antecedens de iure debent conformari in genere et in numero. o tu lector quāuis ita sit tamen queras extra contextū orationis ad quid illa oratio proferatur et ponit exemplū cum .d. rex est carnoti que. i. que ciuitas preualet omni patria.

Sepe relatiuo conformari reperitur
Precedens illi: cui presidet immediate
Sermonem (quem vos audistis) verus habetur:
Vsu communi tamen hoc non debet haberi.

Addit secundū impedimentū et d. ꝙ quando relatiuū sequitur suū antecedens immediate antecedens ipsi relatiuo conformatur in casu vt sermonē quē vos audistis non est meus similiter vrbem quā statuo vestra est Ibi enim esset simpliciter viciū nisi excusaretur et in hoc apparet improprietas. Causa qua potuit fieri talis locutio est qꝛ datur intelligi per hoc qđ est meus qđ in isto accusatiuo sermonē intelligitur sermo. Necessitans causa est vt huius locutionis autor: vrbē quā statuo vestra est. designaret receptibilitatē perfe/ctionis et complemente ipsius vrbis que erat in fieri et non in facto esse. hoccine autem longe melius insinuauit vtendo actō qui est casus maxime transitiuus et receptiuus. Similiter euangelista proferens sermonem ⁊c. voluit exprimere ꝙ ille sermo se habeat in receptione crementi et corroborauit per spiritūsanctū ideo ⁊c. Construe precedens. i. aīns reperit̄ ꝯformari relatiuo in casu illi relatiuo cui immediate presidet. i. quē sine medio precedit. et ponit exemplū vt apparet et quāuis hoc dixerim nichilominus vsus cōis huiusmodi relationē non debet habere.

Inuenies iunctum possessiuo genitiuum.
Vt mea defuncte da molliter ossa cubare.

Hic addit tertiū impedimentū. d. ꝙ gtūs nōis adiectiui inuenitur constructus cū nomie possessiuo in diuersitate casus generis numeri vt mee deffuncte ⁊c. Gratia huius queri

tur vtrū ista sit congrua ossa mea defuncte. videtur ꝙ nō q₂ mea ē adiectiuū ergo requi
rit suum substantiuū conformari sibi in genere casu et numero sed defuncte nō sibi pro
porcionatur in illis ergo ꝛc. Dicendum est ꝙ debet dici ossa mei defuncte vel ossa mea
defuncta cuius ratio sic patet q₂ cū defūcte sit adiectiuū nec possit poni sine sbō male sic
ponitur ex hoc apparet improprietas q₂ ponitur mea pro mei.s. possessiuum pro primiti
uo vel defuncte pro defuncta genitiuus pro actō. Cā quare potest fieri est q₂ ī hoc posses
siuo mea intelligitur genitiuus primitiui .s. mei. Cā quare oportet fieri est expressio sen
tentie. q₂ ouidius ossa amice sue reputabat esse sua et non amice sue defuncte ꝛ ad hoc ex
primendū ponit mea. Construe inuenies iunctum gtūm fe. suple nōis adiectiui cū pro
mine possessiuo vt mea defuncte.

Sepe relatiuum pro parte refertur ad ipsum.
Vt mea scripta legis qui sum summotus ad histrum.

Addit quartū impedimentū ad cuius euidentiā sciendū ē ꝙ in possessiuo sunt duo s. per
sona possessionis et persona possessoris. ponit actor impedimentū d. ꝙ rl'm sepe refertur
ad possessiuū pro psona ipsius possessoris. s. pro primitiuo et hoc sub diuersitate casus ge
neris et numeri vt mea scripta legis qui sum summotus ad histrū. Sed queritur vtrum
sit congrua. videtur ꝙ non q₂ meus non est persone prime nec per ꝯñs potest euocare hoc
quod est qui quod requireretur si esset cōgrua ergo ꝛc. Dicendū ē sicut de prima ꝙ ē in/
congrua et ꝙ d₃ dici tu legis mei scripta qui sum et est eadem cū prima et eadē rō excu/
sans. Improprietas p₃ ex eo ꝙ relatiuū et añs ad minus debent conformari in genere ꝛ
numero Causa qua potuit esse est intellectus et ꝯuenientia istius relatiui qui ad primū
intellectū in hoc possessiuo mea cū quo congrue construeretur si exprimeretur. Necessi/
tas seu causa quare oportuit vti tali eloquio est metri constantia q₂ nō staret metrū dicē
do mei non enī posset finire daptilū: cū habeat vltimā longā. Alia causa est vt. s. exprime
ret actor transitū localē apud histrū ponēdo in casu aptissimo transitioni possessiuum in
cludentē personā ipsius possessoris. s. eius qui erat summotus. Construe relatiuū refert
sepe ad ipsū possessū suple pro patre. i. primitiuo vt mea. ꝛc.

Ponis ob id solum precedens sepe: ꝙ inde
Certa relatio sit: tua virga tuus baculusq₃
Ipsa michi vere prebent solatia vite.

Hic ponit quintū impedimentū. d. ꝙ añs aliquando ponit̄ absolute vt relatio sequens
sit certa siue non impediat̄ vt virga tua et baculus tuus hoc totū ponitur absolute quod
tamen est añs ne relatio importata per hoc relatiuū qd̄ est ipsa impediatur. Dicendū
est ꝙ est impropria q₂ ñtūs non potest poni absolute sed ita ponitur. Sed queritur vtrū
ista sit cōgrua videtur ꝙ non. q₂ relatiuū d₃ referre suū añs sub eodē genere et numero:
sic nō est in proposito nec potest ibi esse cōceptio generū q₂ neutrū nō cōcipit masculinū
et feīm l₃ fiat ecōuerso: est tñ cōceptio numeroꝝ. Itē relatiuū d₃ cōformari suo añti in
genere sic non est in proposito vt p₃ ergo ꝛc. Ex his apparet improprietas. Cā quare po
test fieri est: q₂ neutrū se h₃ per indifferentiā ad ma. et fe. iō potest referri ad vtrūq₃. Cā
quare oportet fieri est expressio sententie. q₂ sic. d. voluit exprimere ꝙ baculus. i. sustenta
mentū et virga. i. correctio equaliter ipsū cōsolabant̄. iō dicit ipsa q₂ si dixisset ipsi magis
videretur ꝙ baculus cōsolaret̄ ipsū ꝙ̄ virga. si dixisset ipse videret̄ ꝙ magis virga. iō ad
denotandū eoꝝ cōsolationis equalitatē. d. ipsa qd̄ ē p indifferentiā. Alia cā ē q₂ p virgā
intelligitur nouū testamentū et per baculū vetus testm̄. iō ad denotandū ꝙ per ipsa intel
ligebatur testm̄ qd̄ ē neutri g. ponit relatiuū in neutro genere. Construe tu ponis prece
dens. i. añs solū. i. absolutū ob id. i. propter id ꝙ certa relatio fit inde. i. ex hoc ꝙ añs pona
tur absolute vt virga. ꝛc. nec ē dicendū sicut aliqui dicūt ꝙ ñtūs ponit̄ absolute ob id so/
lum vt relatiuū habeat locū sed propter causas superius dictas.

Ad verbum sepe vel ad adiectiua relatum

Inuenies:fugis:aut piger es:michi quod procul absit.

Hic addit sextū impedimentū.d.ꝙ relatiuū aliquando ad adiectiuū refertur vt piger
es qđ.s.esse pigrū absit michi.aliquando etiā refertur adverbū vt fugis qđ absit michi.
Sed queritur vtrū relatiuū ad adiectiuū vel ad verbū referri possit. videtur ꝙ non quia
referendo idē significat qđ suum aňs.si ergo referat verbum significat suam significati
onem sed significatio verbi est agere vel pati et que important talē significationem sūt
verba vel participia ergo si relatiuum referat verbum erit verbum quod est falsum vel
participiū ab eo descendens quod falsū est. Item relatiuū trabit ad se natnrā supponēdi
a suo antecedente sed adiectiuū nec verbū habent naturā supponendi vt manifestū ē er
go ꝛc. Item quod est relatiuū sbē:sed adiectiuū et verbū non sunt sbē sed accidentia ergo
ꝛc. Dicendū ꝙ relatiuū non refert adiectiuū nec verbū nec participiū:qꝛ cū sit relatiuū
sbē.semper refertur ad eandem sbām que precessit nec vꝫ ponere copulā immediate qꝛ
habet eam implicitam sed predicta non important sbām ergo ꝛc:verūtamen licet verbū
significet in concretione accñs:tamen datunintelligi aliquid in abstracto.similiter adie
ctiuū suū substantiuū.ideo in ratione illorum intellectoꝝ potest talia predicta referre et
hoc intelligit actor. Rationes bene probant ꝙ illa non possunt referre talia inquantuꝫ
huiusmodi.sed qꝛ non possint referri per aliquod datū sibi intelligi non probant. ex his
apparet impropꝛietas. Causa quare potest fieri est qꝛ verba dant intelligere aliquid ī ab
stracto. Causa quare oportet fieri est breuiloquiū. Construe inuenies relatiuum sepe re-
latum ꝛc.

Pro sola voce supponit sepe relatum:
Quamuis precedens supponat significando:
Dat deus aureolam:quod nomen habetur ab auro.

Hic addit septimū impedimentū.d.ꝙ relatiuū supponit aliquando pro sola voce et te
netur materialiter quāuis aňs teneatur significatiue vt dat deus aureolā.ꝛc.et est aure
ola corona aurea data celicolis:qđ nomen aureola habetur ab auro. vnde aureola sup-
ponit pro significato suo lꝫ qđ nō refert ipsum pro significato:sed potius pro voce et vo
cis deriuatione.apparet ergo impropꝛietas:qꝛ relatiuum se debet habere secūdum posi-
tionē sui antecedētis.vnde si antecedēs poneretur materialiter et relatiuū materialiter
si significatiue et relatiuū significatiue qꝛ relatiuū est rei ante late recordatiuū eodē mō
quo precessit vt magister est nomē appellatiuū qđ declinatur ponitur materialiter signi
ficatiue vt magr̄ legit qui disputat si vero fiat aliter.s.ꝙ relatiuū referat suū antecedēs
alio modo ꝙ̄ inuenit est impropꝛietas sic est in proposito. Cā quare potest fieri est facili
tas apprehendendi apud scientes et prouectos qui possunt considerare ꝛ apprehendere
diuersitatē inter ipsa. Causa quare oportet fieri est expressio sententie aut breuiloquiuꝫ
breuiatur enim magis cū dicitur dat deus aureolā ꝛc.ꝙ̄ deus dat aureolam et aureola
est nomen quod habetur ab auro.

Estqꝫ relatiuis precedens materiale:
Nomen equiria:sic nobis placet illa videre

Dicit ꝙ aliquando fit econuerso.s.ꝙ aňs ponitur materialiter et relatiuū significatiue
vt pꝫ in suo exēplo.vnde nota ꝙ equiriū est quidā ludus qui solet fieri in pratis in ramis
palmarū qꝛ consuetū est ꝙ quidā currunt super equos in pratis in illa die et currunt hac
rōne ne per totū annū patiantur et ille ludus vocatur equiriū .eadem est impropꝛietas
et ratio excusans sicut in primo.

Sepe relatiuum permutat:significatum:
Sunt domini(que nos fecere)manus crucifixe.

Hic ponit impedimentū secundū ꝙ relatiuū mutat significatū sui antecedentis.et d.ꝙ
relatiuū refert antecedens quandoqꝫ non pro eodem significato vt manus dñi que fece

runt nos crucifixe lp que mutat significatū sui antecedentis nam manus eius humane fuerunt crucifixe et ille manus non fecerunt nos sed diuine et ita relatiuū mutat significatum sui antecedentis et est impedimentū qꝛ relatiuū de sua natura debet referre rē antecedentis cum sit rei ante late recordatiuū. Impropꝛietas patet qꝛ cū relatiuū sit rei añte late recordatiuū semper debet referre rem sui antecedentis. Causa quare potest fieri est propꝛietas significatorum. Causa quare opoꝛtet fieri est expꝛessio sententie qꝛ ille qui protulit hunc sermonē volebat exprimere potestatem diuinā et eius humanitatem coniunctā diuinitati. vnde per rl'm habēs cōparationē ad id qd̄ precedit et ad qd̄ sequit designatur erga nos nostri cōditoꝛis maioꝛ clementia quia suis manibus nos creauit ꝛ ꝑ passionē in suis manibꝫ nos redemit et ꝑ naturā talis relationis designatur ideo ꝛc.

Et numerum mutat: hominem diuina potestas
Plasmat: eosqꝫ marem factoꝛ creat et mulierem.

Hic addit et d. ꝙ rl'm non est aliquando illius numeri cuius est antecedens vt creauit hominē et formauit eos marē et mulierem et est impedimentū cōtra hoc ꝙ relatiuum ꝛ añs debent conformari in numero sic non est in proposito et est antithosis positio numeri pro numero. Causa quare potest fieri est multiplicitas suppositorum que importantur per hoc quod est homo: Cā quare oꝫ fieri est expꝛessio sententie qꝛ in eua cū suo viro fuit vna natura qꝛ de costa viri fuit et qꝛ vnita fuit ꝑ copulā maritalē ad denotandū istā consonā vnionē necesse fuit hic designare sub accidente noīante vnitatē et hoc est numerus singularis et propter hoc dictum fuit in singulari formauit hominem non homines relatio facta fuit in plurali qꝛ voluit denotare ꝙ deus nō iūxit sexū virilē et muliebrem in vno supposito nec in vna et eadē persona ĩ numero sicut fuit de hermofrodito fabulose idō ad hoc denotādū posuit relm in plurali nūero qꝛ si dixisset eū in singulari videretur ꝙ creasset vtrūqꝫ sexū in vno et eodem supposito. Cōstrue rel'm mutat numerū .i. rel'm non est eiusdē numeri cuius est suū antecedēs et exemplificat diuina potestas plasmat .i. format hominē et factoꝛ .i. deus creauit eos qꝫ pro et .i. marem et mulierē.

Inuenies positum sine precedente relatum:
Ipsa petenda michi iuno de pellice dixit:
Flens magdalena querit: si sustulit illum.

Ponit impedimentū secundū ꝙ ponit rl'm sine añte. d. ꝙ rl'm ponit qñqꝫ sine ante vt iuno dixit de pellice ipsa petenda ꝛc. Impropꝛietas pꝫ qꝛ ibi est eclipsis. Cā quare potest fieri est qꝛ in posteriori intelligitur suū prius et intellectus qui potest hoc facere. Cā quare oꝫ fieri est expꝛessio sententie et ista expꝛessio causatur aliqñ ex ira maxima vel odio vel indignatione vt Juno dixit de pellice petenda .i. destruenda et noluit ipsam noīare. Aliquando ex nimio amore et gaudio sicut maria magdalene dixit oꝛtulano propter nimiū amorē et gaudiū si tu sustulisti eū dicito michi ꝛ noluit illū simpliciter noīare eo ꝙ credebat ꝙ oēs essent in tam feruenti desiderio et amore quare ꝛc.

Indefinite precedens siue relatum
Sepe locas nullum designans inde locatum:
Cuncta timent hominem: quia presidet ipse creatis

Ponit impedimentū inter relatiuū et añs scd̄m ꝙ vtrūqꝫ infinite tenetur et dicit ꝙ rl'm et añs aliquādo ponūtur infinite ita ꝙ rel'm propꝛiū designatur vt cūcta timēt hoīem qꝛ presidet ipse creatis .s. homo in cōi et intelligūtur oīa iferiora et supiora et in hoc est impedimētū qꝛ cū rel'm referat suū antecedēs sub actu secūdo et actus sūt singulariū tñ dꝫ accipi pro indiuiduis indefinite. Impropꝛietas apparet quia antecedens et relatiuū debēt pro aliquo sigulari supponere cū actōes sint singulariū termināt̄ur per supposita: est impropꝛietas. Cā quare potest fieri est cōuenientia noīs appellatiui et propꝛii. Cā quare oꝫ fieri est breuiloquiū vel expꝛessio sententie et rō amplioꝛis designatiōis: qꝛ presidere

creaturis conuenit singularibus non inquantū singularia sed inquantū sunt talis spēi scʒ hominis et voluit exprimere ꝙ cuncta timent hoīem in cōi nō hunc vel illū. Cōstrue tu locabis precedens.i.aṅs siue relatū indefinite tu dico designans inde ex his. s. relatio et aṅte nullū locatū.i.propriū nomen et singulare nomen et indiuiduū sicut sor̄ et plato

Et personalem permutat proprietatem:
Vt domino benedic aqua:que celis superextat.
Sed non est nobis imitanda relatio talis.

Addit aliqua impedimenta et dicit ꝙ rl̄m et aṅs aliquando diuersificantur in personis vt benedicite aque oēs que super celos sunt dn̄o et est impedimentū contra hoc ꝙ relatiuum et aṅs debent conformari in persona.vnde est ibi antithosis positio persone pro persona.vnde dicendo benedicite.ꝛc.non est proprie relatio simplex sed qꝛ est diuersificatio in proprietate grāmaticali ideo dr̄ simplex. Improprietas patet qꝛ tale relatiuū debet referre suū aṅs sub sua psonalitate. Cā quare potest fieri est intellectus qui potest hoc itelligere et cōuenientia inter personas. Cā quare oʒ fieri est expressio sententie et breuiloquiū ad designandū ꝙ lʒ diceretur omnibʒ aquis ꝙ benedicerent dn̄o tn̄ vni specialiter appropriatur et est sensus oēs aque benedicite dn̄o et spāliter ille que sūt super celos bn̄dicant. Sed non est nobis.d.ꝙ nos non debemus sequi talem relationem qꝛ est multum impropria.

Non das ad vocem quandoqʒ relata:sed ad rem
Nominis:vt bona gens:deus est protector eorum.

Hic ponit secundū impedimentū.d.ꝙ relatiuū non refertur qn̄qʒ ad vocē.i.ad modos significandi per vocē consignificatos sed ad rem significatam vt bona gens est deus protector eorum gens est f.g.et numeri singularis et eorū pl̄is numeri et ne.g.importat eni gens multitudinē quendā et collectionē pluriū ideo ponitur in plurali numero. Itē gēs cōprehendit indifferenter et colligit viros et mulieres ideo ponitur in neutro genere relatiuū. Improprietas pʒ qꝛ relatiuū et aṅs debent cōformari in genere et numero sic nō est hic sed est antithosis positio generis pro genere et numeri pro numero. Cā quare potest fieri est qꝛ per hoc qđ est gens importatur pluralitas. Cā quare oʒ fieri est expressio sētentie qꝛ proferens hunc sermonē voluit exprimere ꝙ deus non erat protector gentiū per modū vnitatis sed per modū pluralitatis et ideo ad hoc denotandū ponit rl̄m in numero plurali. Construe tu non das.i.tu non refers qn̄qʒ relatiua ad vocē.i.ad modū represētatū per vocē sed ad rem nois.i.ad rem significatā per nomen.

Adiectiua modo poni reperimus eodem:
Pars hominum validi turres et menia scandunt.

Hic ponit tertiū additū.d.ꝙ adiectiua ponūtur eodē mō qꝛ sicut relatiuū ad vocē non refertur.i.ad modū significādi per vocē represētatum sed ad rem significatā ita adiectiuū vt pars validi ly validi nō cōformatur mō significādi substātiui sui.i. pars qꝛ pars est singularis numeri et validi pl̄alis. Improprietas pʒ qꝛ ibi ē āthithosis positio numeri pro numero. Cā qr̄ potest fieri est qꝛ per hoc qđ est pars īportatur pl̄alitas. Causa qr̄ oʒ fieri est expressio sententie qꝛ proferens pars validi voluit exprimere ꝙ ascendebant menia et turres per modū distincti et pluralitatis et non per modū vnitatis et ad hoc denotandū ponit adiectiuū in plurali et sic scandunt eodē modo de turba ruunt.

Sunt adiectiui plurales distribuenti:
Hinc etiam verbum reperis plurale locatum:
Vtraqʒ formose me iudice sunt venerande.
Sed non est talis constructio congrua nobis.

Addit aliud impedimentū .d. q adiectiuū pluralis numeri et etiā verbū construitur cum adiectiuo distributiuo singularis numeri vt vtraqȝ formose. ꝛc. Improprietas pȝ eo q adiectiuum et verbū pluralis numeri redduntur distributiuo singularis numeri et est antithosis positio numeri pro numero. Causa quare potest fieri est q: vtrobiqȝ importaē pluralitas et distributiuū similiter importat pluralitatē. Causa quare oportet fieri est expssio sententie q: qui protulit hunc sermonē voluit exprimere q dee .s. Juno ven⁹ et pallas habebant multas pulcritudines et ideo d. formose et q equaliter erāt formose vna sicut alia et ideo dicit vtraqȝ in singulari. Construe adiectiui plurales sunt .i. adduntur distribuenti .i. nomini distributiuo singularis numeri et reperis verbū personale locatū .i. additum huic .i. adiectiuo distributiuo vt vtraqȝ formose. Sed non est .di. q non debemus vti tali constructione q: incongrua est simpliciter.

Impersonalis fit demonstratio sepe:
Sal monstrans dicis: te misit aquis elyseus.

Superius determiauit actor de impedimentis prouenientibus ex inepta relatione. hic determinat de impedimentis prouenientibus ex inepta demonstratione et .d. q aliquādo fit inepta demonstratio. Improprietas patet q: illa eadem res numero que offertur tanq demonstrabilis debet demonstrari. Causa quare potest fieri est ꝯueniētia inter illa Causa quare oportet fieri est expressio sententie q: ille qui protulit hūc sermonē hec herba .ꝛc. uoluit exprimere q illa que crescebat in orto differebat ab illa solum numero et in omnibus aliis erat eadē ꝛ ad hoc denotandū dicit herba ꝛc. et expeditor modus loqn di est causa quare oportet fieri.

Equiualens geminis (harum si iungitur vni)
Dictio pro reliqua: tantum modo debet haberi:
Sic visu cecum visu dic esse carentem.

Hic addit et dicit q si aliqua dictio equiualet duabus dictionibus et iungatur vni illaꝝ tenetur solū pro altera vt ibi Cede locū. vel cecus visu. cede tantū vȝ quantū da locū et tenetur pro hoc qđ est da. similiter cecus idē est q carens visu et si dicatur cecus visu accipitur pro carens.

Quando negatiuum verbo constructio iungit
Obliquum: per non exponere conuenit illum:
Aut simul exponi debet constructio tota:

Hic remouet dubium ita dictum est de dictione in qua intelligitur obliquus. posset aliquis dubitare vtrum obliquus negatiuus positus in constructione debeat poni a parte ante vel a parte post. hoc dubium remouet. d. q quando obliquus negatiuus ponitur in constructione cum verbo ille obliquus debet exponi per non vt video nullū hominē .i. nō video vllū hoīem. sed tota constructio simul debet exponi conuertendo actiuā in passiuā dicendo nullū hoīem uideo nullus homo videtur a me. Sed queritur que sit causa videtur q bene dicatur video nullū hoīem . omne terminans potest poni post illud quod terminat ergo ꝛc. Dicendum est q quantum ad obliquū bene ponitur a parte post nec prouenit illud impedimentum ex parte illius obliqui sed ex negatione que negat compositionē et q: agit in rem verbalem et ipsam compositionē et omne agens precedit illud ī quod agit iō ratione negationis obliquus preponitur verbo. Ex hoc apparet improprietas q: obliquus non vult poni ante sed post . Causa quare potest fieri est intellectus q: lȝ preponaē rōe negationis intellectus potest ipsā intelligere post rōe talis casus. Cā qr oȝ ē q: obliqu⁹ erat principalis in tali cōstructiōe non negatio iō obliqu⁹ ponitur post. Cōstrue quando iūges obliquū negatiuū verbo cōuenit exponere illum obliquū per non.

Fiet alimbalma sine recto clausula plena:
Me tedet vitii: placet illi iura tueri.

Hic ponit quoddā incidens q2 fecerat mentionē de obliquo negatiuo et de impedimē tis prouenientibus ex obliquo ideo ponit incidens de constructione asimbasmatica que fit ex obliquo et dicit ꝙ illa constructio est asimbasmatica que est cōpleta sine ntō vt me tedet vitii. Ad euidentiā huius nota ꝙ triplex est constructio. quedā est parasimbasmati ca quedam asimbasmatica et quedā simbasmatica. Simbasmatica ē illa que fit ex solis rectis vt homo currit. et a grecis dicitur axioma .i. dignitas . et dicitur simbasmatica a sin quod est con et basis fundamentū: construictionis cōgruitas. Parasimbasmatica est illa que fit ex recto et obliquo vt ego video sortem. et dicitur a para quod est iuxta. Asim basmatica est illa que fit ex solis obliquis vt me tedet vitii. et dicitur ab a quod est sine et basis fundamentū quasi sine fundamento .i. ntō. Construe clausula plena .i. pfecta sine recto fiet asimbasma .i. asimbasmatica. ꝛc.

Questio fit si fiet in his constructio duplex.
Huic placet esse probo: nobis placet esse peritos.

Remouet quendam questionē ratione constructionis: asimbasmatice q2 in cōstructōne asimbasmatica cadit aliquotiens infinitiuus verbi substantiui . ideo querit vtrū dicēdo huic placet esse probo nobis placet esse peritos sit duplex questio. vtrū debeatur dici huic placet esse probo vel probū et nobis placet esse peritos vel peritis . Nota ꝙ possumus di cere huic placet esse bono et tunc hꝰ esse non copulat accusatiuū cū non habeat illum ex pressū a parte anteriore si eni haberet copulare non recusaret vt cupio scolasticos huius sententie haud esse inscios copulat igitur datiuū ratione datiui recti ab hoc verbo placet Ista vero locutione: nobis placet esse peritos. non debemus vti nisi subaudiamus nos: ꝛ tunc esse similiū erit copulatiuū. Construe questio fit .i. queritur si constructio sit duplex. sc3. in infinitiuo huius verbi sum es est et in hoc verbo placet et ī verbo habēte vim simi lem. ponit exemplum.

Iungere consimiles debet coniunctio casus.

Hic addit duo. primū ꝙ coniunctio debet cōiungere similes casus vel potest esse solutio questionis facte. exponitur sic cōiunctio .i. natura cōiungendi et copule huius verbi sum debet copulare similes casus et sic dicitur huic placet esse probo. potest etiā intelligi ꝺ cō iunctione et melius secundū actorē. Construe coniunctio debet cōiungere similes casus et notanter dicit similes casus. secundū eni priscianū primo minoris bene potest cōiunge re diuersos mōs vt lego et vtinā legerē. similiter diuersa tempora vt lege et legito et di uersos numeros vt petrus et asini currunt ideo ꝛc.

Ꝗ nisi preterꝗ retinent similem sibi formam

Addit secundū additū .d. ꝙ similiter iste dictiones ꝗ nisi preterꝗ iungunt similes casus exemplū de ꝗ ut sortes currit melius ꝗ plato ista dictio ꝗ copulat similes casus . Sed obiicitur q2 si dicatur video hoīem fortiorē ꝗ plato hic sūt diuersorū casuū igitur ꝛc. Di cendū est ꝙ in tali oratione in qua ꝗ copulat aut ponitur verbū substantiuū aut adiecti uum. si adiectiuum hoc est dupliciter aut transitiuum aut absolutū. si absolutu3 semper copulat in eodem casu vt sortes currit melius ꝗ plato. si sit transitiuū aut ille casus qui copulatur per hoc qꝺ est ꝗ est casus expressus qꝺ idē ē ꝙ agēs vel patiens. si ille casus sit agens debet poni in ntō vt video hominē fortiorē ꝗ plato et intelligitur plato videat. si sit pa tiens debet poni in obliquo vt video hominē fortiorē ꝗ platonem. Si sit verbū substanti uum hoc est dupliciter aut verbū substantiuū ponitur in oratōne in modo finito aut infi nito. si in infinito sic debet poni in accusatiuo vt te esse fortiorē ꝗ platonem . si in modo finito sic debet poni in ntō vt sortes est fortior ꝗ plato ideo ꝛc. exemplum de nisi vt nos currimus nisi plato vel non faciam nisi facias. exemplum de preterꝗ vt ego miseror oī3 preterꝗ sortis. tamen quidā dicūt ꝙ preterꝗ sunt due dictiones qꝺ falsum est q2 actor ibi nō posuisset ꝗ nisi preterꝗ si essent due dictiones iō supfluerent et nugatorie poneret

Actum siue pati signare gerundia possunt

Atqꝫ supina: per hec datur his constructio duplex
Si tamen a verbis veniant signantibus actum:
Hec delectatur in spectando quasi pulchra.

Superius posuit actor quoddam incidens de constructione asimbasmatica. hic ponit incidens de gerundiis et supinis. dicit primo ꝙ gerundia et supina significant actū siue pati. i. passionē si sint descendentia a verbis transitiuis et propter hoc habent duplicē cōstructionē. s. constructionem actiui cum accusatiuo. et constructionē passiuorum cū ablatiuo vt delector inspectando pulchra. i. pulchras res. vt venio visu dominas vel a dominabus. et notanter dicit actum signantibus et non a verbis actiuis propter tria. primo ꝑpter verba neutra transitiua vt arandi arando arandū que similiter significant actionē et passionē. scđo propter gerundia et supina a deponentibus transitiuis descendētia vt sequendi do. dū. et propter cōmunia vt criminandi ꝛc. Construe gerundia solent significare actum ꝛc.

Neqꝫ gerundiuis (que sum gerit) esse videtur.
Questio: si triplex illis constructio detur:
Presbiter essendi causa vis clerice radi.
Militis essendi causa precor arma parari.
Essendi regem causa me posco iuuari.

Superius actor determinauit de constructione gerundiorū in generali hic mouet questionem in speciali de gerundio huius verbi sum et ponit actor tres questiones. prima vtrū gerundia huius verbi sum es totaliter exigant ntūm a parte post vt dicendo clerice vis radi causa essendi presbiter. scđa est vtrū copulet gtūm vt venis causa essendi militis. tertia est vtrū copulet accusatiuū vt posco me iuuari causa essendi regē. Notandum est ꝙ primum exemplum. s. presbiter essendi ꝛc. habet manifestam congruitatem. Secundum innititur licentie nisi subaudiatur mei. tertium vero in vsu minime debet inolere: nec a quouis temere proferri nisi auctorū posset firmitate fulciri.

Infinitiuo primum distingue supinum.
Atqꝫ gerundiuis primis suprema supina:
Si iungam verbo: per quod motum tibi signo.

Ponit differentiam inter infinitum et primū supinum et primum gerundiū ꝛ vltimum supinum dicens ꝙ primum gerundium et infinitiuus volunt construi cum verbo significante in quiete et supina volunt construi cum verbo significāti motum localē. Cōstrue o lector distingue. i. differentiam pone inter primū supinū et infinitum. s. inter lectum ꝛ legere et distingue suprema supina. s. lectu primis si iungam ipsa supina tam prima ꝙ vltima verbo per qđ verbū ego signo motum sed ego iūgam supple infinitum et primū gerundium verbo significanti in quiete.

Fiet de voce sermo quandoqꝫ per illam.
Materialiter hanc dices ibi esse tenendam.

Hic deteriat de impedimētis in dictionibus positis materialiter et si tu obiicias ꝙ act. in ista pte per sola voce: deteriet de dictōibꝫ positis materialiter ergo male hic deteriat Dicendū ꝙ superius deteriat incidēter et hoc fecit tm̄mō vt rl'm hēat respectū ad suum añs et hoc fuit incidens ex eo ꝙ loquut⁹ fuerat de impedimētis ꝓueniētibꝫ ex inepta relatōe sed ibi agit principaliter de impedimētis in dictōibus positis materialiter. d. ergo ꝙ quotiēscūqꝫ fit sermo de voce ista vox teneť materialiter vt cū dr̄ scripta soror soror ponit materialit̄ q2 ista vox soror scripta fuit: nō res significata ꝑ hāc vocē soror Improprietas pꝫ q2 aliud dꝫ eē significatū et vox significās sed ibi sūt idē. s. vox et significatū iō ꝛc.

Causa quare oportet fieri est expressio sententie exprimitur enim peritia auditoris. Cā quare potest fieri est voluntas proferentis. Cōstrue sermo fiet quādoqȝ de voce per illā vocē hō est bisillabū et tu dices teneri materialiter.

Casus per voces confundas materiales.

Hic ponit quoddā notabile d. ꝙ eadē vox vt magister posita materialiter ponitur ī quo libet casu vt huius magister huic magister. ꝛc. Construe confundas id est confuse ponas casus per voces materiales. i. dictio posita materialiter non declinatur per diuersas ter minationes īmo est indeclinabilis. ꝛc.

Vox cuius pars est apponens prepositiua
Vna potest alii sociari prepositiue:
De post fetantes: de sub pede: de prope fontes

Superius determinauit de impedimentis in dictionibus sūptis materialiter hic resuit quedam impedimenta que ipse omiserat et. d. ꝙ aliquando alicui dictioni additur pars prepositiua. i. prepositio per appositionē et illi prepositioni potest addi alia prepositio. Construe vox. i. oratio cuius vox prepositiua est pars apponens. i. additur per appōeȝ q̄si d. aliqua est oratio ī qua preponitur ꝑ appōem que prepō ē pars illius orōis tūc vna pre positiua. i. prepositio potest associari prepositiue. i. prepositiōi ꝑ figurā cōpositā. i. q̄ ex il lis duabȝ simplicibus prepōibus fit vna cōposita vel ita ꝙ fit appō inter illas ꝓpōes q̄a iste due opiniones bone sunt et ponit exemplū fetans tis dicitur ouis. Notandū est ꝙ fe tans. tis. originem trahit ab hoc verbo feto as. quod significat parere vl̄ generare. descē dit autem feto ab hoc noīe fetus a. ū. quod significat plenū vel liberatū vt ista mulier est feta partu cū grauida est. i. plena et ista mulier est feta partu. i. liberata cū enixa est. scien dū insuper ꝙ fetans oīs generis est generans vel pariens. sed fetans tis substantiuū est pecus. vnde psalmista sustulit eū de gregibus ouiū. et de post fetantes accepit eum. male igitur scribunt fetentes quidā per e debemus enim dicere fetantes per a.

In sub ter vel tus dant quartum: dum sociamus:
Verbo signanti motum vel participanti
De motu dici credas tamen exteriori.
Si non designo tibi motum: construe sexto
In campo curro: si sis (bene dicis) in illo
Si sis exterius: in campum sit tibi cursus.

Hic determīat specialiter de constructione quarūdam prepositionū. d. ꝙ iste quattuor ꝓ positiones in sub subter et subtus. construuntur cū actō et ablatiuo. vnde nota ꝙ preposi tiōes possūt situari p⁹ dictiōeȝ verbalē aut ꝑticipialē significātē motū localē vl̄ nō signi ficantē motū localē: si nō significātē motū loca. ꝯstruit̄ cū ablatiuo vt sto in domo sū ī sco lis. si significantem motum localem hoc est dupliciter aut designatur ꝙ fit motus exte/ rior aut interior: si primo mō sic debet poni in actō vt curro in domum ita ꝙ tu sis extra domum et curras ad ipsam. si secundo mō sic debet poni in ablatio verbigratia si tu sis in domo et curras per ipsam tu debes dicere curro in domo. Construe illa prepositio in: et sub et subter et tus pro subtus causa metri dant quartū. i. construuntur cū accusatiuo dum sociamus verbo significanti motum. i. pertinenti. ꝛc. Deinde specificat cum dicit de motu exteriori. vt patet.

Jungere non poterit coniunctio mobile fixo
Jungit diuersa coniunctio significata

Hic determinat de constructione coniunctionis post constructionem prepositionis. d. ergo dictum est superius ꝙ coniunctio debet copulare similes casus et adiectiuum ꝛ sub

substantiuū sūt similium casuum ideo posset aliquis dubitare vtrum coniūctio posset co
pulare adiectiuum cmm substantiuo dicit ꝙ non quia coniunctio copulat diuersa signifi
cata. Construe coniunccio non poterit iungere mobile .i. adiectiuum fixo .i. substantiuo
et postea reddit rationem coniunctio coniungit diuersa significata et intellige earū di/
ctionum que non faciūt idē numero.

Queris si liceat voces coniungere binas
Per vel siue per et solam vel non mediate:
Cum voces fuerint tales: ꝙ significato
Vnius alterius comprendis significatum.
Recte dicetur homo grammaticus similesqꝫ.
Et parti iunctum debes restringere totum.

Hic actor querit quasdā q̄stiōes et prio vtrum licitum sit ꝙ coniunctio disiunctiua vel co
pulatiua coniungat voces quarum significatum vnius includitur in significato alteriꝰ
Secunda questio est vtrum dictiones quarum significatum vnius est inclusum in signi
ficato alterius possit coniungi sine coniunctione disiunctiua vel copulatiua. Primam
questionem tangit cnm dicit queris. secundam tangit cum dicit vel non mediate. Et no
taque sunt iste dictiones quarum significatum vnius includitur in significato alterius
vnde significatum vnius nominis appellatiui includitur in significato nominis ppꝛii;
sicut significatum hominis includitur in hoc quod est. petri vel sortis. aliomodo potest
declarari sic significatum superioris includitur in significato inferioris sui: vt significa
tum animalis includitur in significato hominis et significatum hominis in significato
sortis. vnde actor querit vtrū debeamus dicere hō et sortes currunt. vel homo sortes cur/
rit sine coniunctione mediata. Deinde ponit solutiones illarū questionum. Construe q̄/
ris si liceat. i. si licitum sit coniungere binas voces. i. binas dictiones per vel siue per et.
id est per illam coniunctionem vel siue et. vel non mediate ita ꝙ non ponatur in medio
de quibusdam dictionibus intelligendum est. Consequenter declarat dicens cum vo/
ces fuerint tales ꝙ significatum vnius non comprehenditur in significato alterius. Re
cte dicetur. exemplum est illius regule iungere non poterit. qm̄ dictum est ꝙ coniunctio
non potest cōiungere adiectiuū cum substantiuo. de hoc actor ponit exemplum qꝛ sine cō
iunctione recte dicetur homo albus et quācunqꝫ constructionē similē. vt hō grāmaticus

Id solum presta: quod pars non denotat ipsa

Soluit primā questionē q̄ est vtrū dictōnes quarū significatū vnius includitur in signi/
ficato alterius possint cōiungi p cōiunctionem copulatiuā vel disiūctiuā Respōdet et di
cit ꝙ si tu cōsideres ꝙ supiꝰ sit totaliter aliud ab inferiori sic dicit ꝙ inter illa potest cade
re coniūctio media vt ibi aīal et homo currūt. vnde si tu ꝯsideres ꝙ aīal sit aliud ab ani
mali qđ est homo sic bene dicitur aīal et homo currunt et hoc est de bonitate intelligētis
Construe. presta. i. accipe vel da id solū vel totū solū ab eo supple ꝙ ps ista non denotat
id est ꝙ totum sit diuisum in numero aperte. Et pti: nūc soluit secundā q̄stionē qꝛ quere
batur vtrū dictiōes quarū significatum ⁊c. cōiungi possit sine cōiunctōne copulatiua vel
disiūctiua. actor respondet ⁊ dicit ꝙ possūt vniri sine cōiunctōne ita ꝙ pars illa restrigat
totū ⁊ est ibi appō vt aīal homo aīal restringitur per hoc qđ est homo. Cōstrue o lector tu
debes restrigere totū supple per ptem ita ꝙ totū restringat. Legitur aliter et forte meliꝰ
ꝙ totū vniuersale vt animal restringitur ad standū pro aliis a parte subiectiua sibi ad/
dita per coniunctionem vt si dicas animal et homo vigilant indicantur esse diuerse sub
stantie et supponit tantū aīal pro brutis.

Inde potest queri: si possit idem sibi iungi
Aut si iungatur: quod adesse nequit vel abesse.

Hic mouet actor talem questionē et querit vtrum illa que totaliter sunt idem possint cō iungi per coniūctionem ita ꝙ dicatur homo ⁊ homo currūt. Item queritur vtrū illud qđ nequit adesse vel abesse sicut adiectiuū propriū et suū substantiuū possint cōiungi per cō iunctionē ita ꝙ dicatur homo et risibile currunt nec ponit solutiones q₂ iam patent per prius dicta qm̄ ipse dixit superius ꝙ inter diuersa potest cadere copulatiua cōiunctio vel disiunctiua et que non sunt eadem sed ista sunt eadem qu are patet per predicta ꝙ inter ipsa nō debet cadere cōiunctio. Et nota ꝙ distinguendū ē de idem. q₂ triplex est idem. s. idem specie. idem genere. et idem numero. Illa sunt eadem specie que comprehendūtur sub eadem specie. vt petrus et martinus cōprehenduntur sub specie que est homo. et ista possunt simul iungi mediante coniunctione vt petrus: et martinus et hoc est q₂ signant diuersa et cōiunctio semper coniungit diuersa. Eadem genere sunt illa que cōprehendū tur sub eodē genere vt homo et equus cōprehendūtur sub hoc genere aīal. ⁊ inter ista po test poni cōiunctio media propter rationē dictā. Idem numero est triplex. s. idem in pro/ prio. idem in diffinitione. idē in accidēte. Idem in proprio vt homo et risibilis. et inter ista non d₃ mediare cōiunctio. Idem accidente vt homo grāmaticus. Idem diffinitione sicut nomen est pars orationis. et inter ista etiā non debet cadere cōiunctio. Sed cōtra hoc q₂ bene dicitur homo et animal rōale sunt idem ibi est et ergo ⁊c. Itē bene dicitur hō et risibile sunt idem. ergo. Solutio. dico ꝙ ista possunt dupliciter considerari. s. prout sup ponunt pro suis suppositis respectu alicuius tertii et hoc mō sunt eadem et tunc non po test poni coniunctio inter ipsa q₂ secundū hoc male diceretur homo et aīal ratiōale mor tale. vel possunt cōsiderari prout conformantur suis inferioribus et sic poterūt copulari vt diuersa ad tertiū in quo conueniunt mediante cōiunctōne copulatiua. q₂ sic homo et aīal rationale mortale quantū ad hoc tertium quod est diffinitio sunt diuersa. eodē mō dicendū est de homine et risibili. Construe. Inde potest queri si idem possit iungi supple per cōiūctionem vt homo et homo vel potest queri si id quod potest adesse et abesse sicut proprium iungatur supple per coniunctionem suo sbō vt homo et risibile. equus et hini bile. bos et mugibile. ⁊c.

Si iungas recte facies q̃ participare.
Concesso ꝙ tu melior sis q̃ plato: recte
Concludes ergo plato participat bonitate.

Dicit actor ꝙ si tu vis ponere hoc quod est q̃ in sua propria natura tu pones ꝯparatiue ita ꝙ illud cui fit cōparatio participet cū illo qđ comparatur ei in qualitate mediante q̃ fit cōparatio ita ꝙ si tu dicas sortes est fortior q̃ plato sequitur ꝙ plato sit fortis. Et nota ꝙ q̃ multis modis capitur. vno modo accipitur electiue vt bonum est confidere in dn̄o q̃ confidere in hoīe. et si diceretur melius est sperare in domino q̃ sperare in principibus tunc teneretur cōparatiue. alio modo tenetur augmentatiue vt si dicatur o q̃ noxie sūt huius seculi voluptates. alio mō associatiue siue cōcomitatiue vt tam sortes q̃ plato cur rit. i. sortes et plato currunt. alio modo accipitur cōparatiue vt sortes est fortior q̃ plato. et isto modo capit̄ in proposito et p₃ per hos versus. Eligit, associat. augmentat q̃ tibi si gnat. Et cum predictis comparat atq₃ stupet. Et si queras quare actor ponit ibi istā par tem Si iungas. Dicendum est ꝙ actor facit mentionem de cōiunctione que ponitur in ter duo extrema et coniungit illa: et q₂ q̃ videtur se habere per modum cōiungentis ex/ trema. ideo istam partē ponit actor hic. Construe si iungas recte q̃. i. in sua propria natu ra ponas facies participare ita ꝙ illud cui fit comparatio participet cum illo quod com/ paratur in qualitate mediante qua fit cōparatio vt concesso ꝙ sortes sit fortior q̃ plato: concludes recte ex hoc ꝙ participat in fortitudine cū platone.

Deq₃ relatiuis logice fit regula talis.
Quando relatio fit extrinseca debet eisdem.

Dictio subiungi:que rem determinet eius
Cumqz:relatio fit intrinseca nil petit addi
Plurali numero:similes sunt quos ibi cerno.

Ponit quoddam notabile remouendo dubium circa predicta qm̄ actor superius dixit q̄ post relatiuū logice debet sequi aliquid qd̄ determiet dependentiā eius sicut similis mi/chi.et ne aliquis crederet q̄ semper obliqu⁹ sequatur tale relatiuū ideo ponit actor istā partem ad hoc denotandū. Et nota q̄ duplex est relatiuū scz grāmaticale z logicale. Relatiuū grāmaticale est rei ante late recordatiuū vt sortes currit qui disputat. Relatiua logicalia sunt quorū perempto vno perimitur reliquū.vel posito vno ponitur reliquum vt pater et filius qr bene sequitur pater est ergo filius:et pater non est ergo filius non ē. Et nota q̄ duplex est relatio.s.relatio intrinseca et extrinseca. Relatio extrinseca ē ista que exigit terminari per aliquod extrinsecū et ista habet fieri mediante numero singulari et etiā plurali vt ego sum similis illi vel nos sumus similes illis et sic de consimilibus Relatio intrinseca est que non exigit terminari per aliquod extrinsecū et ista habet fieri in numero plurali tantūmō vt isti sūt dissimiles fratres.et sic de consimilibus. Cōstrue sic qz pro et talis regula datur de relatiuis logice quando relatio fit extrinseca dictio dz subiungi eidem que.s.dictio determinet rem.i.dependentiā eius qz pro et cū relatio in/trinseca fit in plurali numero nichil petit addi.i.relatiuū non exigit obliquū qui deter/minet a parte post.vt hi quos cerno sunt similes exemplū est de relatione intrinseca. Et hec de secunda parte huius libri dicta sufficiant.

Pandere preposui per versus sillaba queqz
Quanta sit:et pauca proponam congrua metris
Que doctrina licet non sit penitus generalis.

Hic auctor ttactare intendit de arte metrica.et in isto tractatu duo principaliter facit qr primo proponit.secundo incipit tractare ibi Distinrere pedes. Ista prima diuiditur in duas qr primo proponit.secundo permittit quasdam excusationes ibi Que doctrina licet. Ista diuidit̄ in quattuor qr primo generalē excusationem permittit. secundo de variatione sillabarū excusationē subducit.ibi Multotiens aliquas.tertio de variatōne sillabarū subiungit ibi Grecaqz nunc.quarto de propriis excusationē annectit ibi Ad placitū poni. Dicit ergo primo q̄ ipse proponit pandere.i.manifestare quanta sit queqz sillaba per versus videlz vtrū sit longa vel breuis et sic auditorē facit docilē ostendendo de quo sit tractaturus et promittit se dicturū pauca.et sic facit attentū.et congrua metris et sic facit beniuolum. vnde bene obseruat ea que in prologis requirūtur. videlz vt fiat auditor docilis.beniuolus et attentus. Debemus notare quid sit metrū:vnde dicatur et quot sunt genera metrorū et de quibus intendit auctor hic tractare. Et primo notandū est q̄ metrum est equiuocum ad tria qr metrum tantum valet quantū pes. vnde penthametrū cum quinqz pedibus aliquando tantū valet quantum cōiunctio duorum verborum.vnde versus. Iambici dicuntur trimetri quasi trium pedum lz cōstent sex iambicis.vnde oratius in arte poetica Sillaba longa breui subiecta vocatur iambus. Pes citus.vnde etiā trimetris accrescere iussit Nomen iambeis cum senos redderet ictus. Et aliquando tantum valet quantum diuersorū pedū.et ita capimus nunc.vnde potest diffiniri metrum Est legitima obseruatio pedū.et ista diffinitio conuenit metro in secunda et in prima significatione.potest tamen sic diffiniri Metrum est plurium et diuersorū pedum legitima cōiunctio sub certo numero sillabarū et temporū.et sic conuenit in tertia significatione.et dicitur a metros qd̄ est mensura propter pedes mēsuratos per certū numerū pedū.vt exametrū et penthametrum.

Proderit ipsa tamen pueris:si lectio detur.
Per se multa scient:et doctor pace fruetur.

Hic auctoꝛ pꝛemittit generalẽ excuſationẽ.d.ꝙ lꝫ ſua doctrina non inueniatur totalit̃ generalis.ita ꝙ nichil ſit omiſſũ in ea q꞉ non vult hoc polliceri q꞉ minus eſſet pꝛeſũptuoſus cũ nichil ſit perfectũ in humanis inuentionibus tamen dicit ꝙ pꝛoderit pueris ſi legetur a doctoꝛe.et etiam pueri poterunt multa intelligere per ſe abſq꞉ fatigando doctorem et per hoc pꝛomittit facilitatẽ.

Multotiens aliquas(quas dat tibi regula longas
Siue bꝛeues)metri cogit grauitas variari.

Hic auctoꝛ noſter conſequenter pꝛemittit quendam excuſationem ſpecialem in ſillabis dicens ꝙ aliqñ ſillaba bꝛeuis inuenitur poſita pꝛo longa et longa pꝛo bꝛeui pꝛopter grauitatem metri.et ideo non miretur lectoꝛ ſi inueniret aliter in auctoꝛibus q̃ dicat in doctrina ſua. Notandũ eſt ꝙ per grauitatẽ metri debemus intelligere grauitatem vel neceſſitatẽ ſententie que in metro expꝛimitur. Ouidius enĩ de tranſfoꝛmatis dicens hauſtus aque michi nectar erit vitãq꞉ fateboꝛ. Accepiſſe ſimul:vitam dederitis in vndis pꝛoducendo ri iſtius dictionis dederitis voluit ſignificare ꝙ per hauſtũ aque pꝛolongaretur vita.ſimiliter in illo verſu Non eodem curſu reſpondent vltima pꝛimis coꝛripiendo o. iſtius dictionis eodem deſignatur bꝛeuis duratio rerũ tp̃aliũ. D.M.

Grecaq꞉ nunc noſtro nunc moꝛe ſuo variantur.

Hic auctoꝛ pꝛemittit excuſationem de grecis dictionibus . dicens ꝙ ſi inuenires grecas dictiones aliter q̃ dicã non etiã mireris lectoꝛ.q꞉ greca variantur nunc ſuo mõ. nũc moꝛe latinoꝛum vt pꝫ in habentibꝫ longam vocalẽ ante alterã vocalẽ que ſecundũ grecos pꝛoducuntur et ſecundũ latinos bꝛeuiantur et ideo poſſunt longari et bꝛeuiari. Ne inſcius permaneas qualiter hoc fiat ſume tibi poetarũ exempla.pꝛimũ de vocali ante vocalẽ longa moꝛe pelaſgoꝛũ Immemoꝛes noſtri feſtas duxere coꝛeas.carpe itidem exemplũ de vocali ante alterã bꝛeui noſtro moꝛe: Pars manibus claudũt coꝛeas ⁊ carmina dicũt

Ad placitum poni pꝛopꝛiorum multa notaui.
Cum ſim chꝛiſticola:noꝛmam non eſt michi cura
De pꝛopꝛiis facere:que gentiles poſuere.

Hic ponit excuſationẽ de pꝛopꝛiis.et duo facit.q꞉ pꝛimo dat doctrinã de pꝛopꝛiis nõ vſitatis.ſecundo excuſat ſe ꝙ non vult pandere regulã de vſitatis apud gentiles. ibi Cum ſim chꝛiſticola. Dicit ergo pꝛimo ꝙ oĩa pꝛopꝛia in pꝛimis et in mediis ſillabis ſunt ad placitũ.vnde poteſt verſificatoꝛ vti illis ad bene placitum voluntatis ſed cauere debet ne contradicat ſibiipſi.i.ſi inceperit ponere longas non bꝛeuiet nec lõget ſi inceperit ponere bꝛeues.ſed in multis bene ſeruãt regulã. Cum ſim chꝛiſticola. Hic excuſat ſe auctoꝛ ꝙ non curat dare regulã de pꝛopꝛiis noĩbus que gentiles poſuere vt de nominibus deoꝛũ ſiue dearũ cũ ipſe ſit chꝛiſtianus.

Diſtinxere pedes antiqua poemata plures.
Sex partita modis ſatis eſt diuiſio nobis.
Dactilus:et ſpondeus:exinde trocheus:anapeſtus:
Iambus cum tribꝛacho poſſunt pꝛecedere metro.
Dactilus ex longa bꝛeuibuſq꞉ duabus habetur.
Dicitur ex longis ſpondeus conſtare duabus.
Sillaba bina trocheu tibi conſtat longa bꝛeuiſq꞉.
Pꝛoductam bꝛeuibus ſubdes anapeſte duabus.
Terna bꝛeuis tribꝛacho:iambo bꝛeuis inſita longe:

Hic auctoꝛ incipit tractare de pedibus et duo pꝛincipaliter facit ,q꞉ pꝛimo ponit quaſdã

regulas generales et inordinarias. scdo ponit speales et ordinarias ibi Ante b fit breuis a. Et prima etiam diuiditur in duas qꝛ prio tractat de pedibꝫ . scdo ponit regulas ordinarias de sillabis ibi Quinqꝫ vocales. Prima etiam diuiditur in duas qꝛ prio ponit quot sunt pedes et qui sunt pedes . scdo ordinat in quo loco vnusquisqꝫ pes debeat locari Ibi Versibus exametris. Prima diuiditur in duas qꝛ prio tractat de pedibus. scdo ponit notabile de temporibus sillabarū ibi Sillaba que breuis. Prima diuiditur in tres qꝛ prio ordinat quot sunt pedes. scdo enumerat ibi. Dactilus et spondeus. tertio tractat de singulis ibi Dactilus ex longa. Ista vltima diuiditur in quinqꝫ qꝛ primo tractat de dactilo scdo de spondeo. ibi. dicitur ex longis. tertio de trocheo ibi Sillaba bina trocheu. quarto de anapesto ibi Productā breuibus. quinto de tribracho et iambo ibi: Terna breuis tribracho. Dicit ergo primo sic nota ꝙ antiqua poemata poetarū distinxere plures pedes sed nobis sufficiant sex videlꝫ dactilus. spondeus. trocheus. anapestus. tribrachus. et iābus. Dactilus constat ex tribus sillabis ex prima longa et duabus breuibus vt audio. Spondeus constat ex duabus longis vt estas. Trocheus constat ex duabꝫ sillabis ex pria longa et vltima breui. vt audit. Anapestus constat ex tribus sillabis ex primis duabꝫ breuibus et vltima longa. est enim contrarius dactilo vt bonitas. Tribrachus constat ex tribus sillabis breuibus vt legere. Iambus constat ex duabus sillabis ex prima breui et vltima longa est enim contrarius trocheo vt amant. Circa predicta quoniam de pedibus fit mentio. notandū est quid sit pes et quot sint pedes . et primo Pes est sillabarū et tporū certa cōprehensio qꝛ in pede mensura est sillabarū ⁊ sillabis est mensura tporū. Scdo est sciendū ꝙ pedes sūt reperti vigintiocto. s. illi sex qui dicti sūt et alii q̄ ordine sequūtur scꝫ Pirrhicius est qui constat ex duabus sillabis breuibus vt amat. Molosus qui fit ex tribus longis. vt fortuna ablatiui casus. Palimbachius qui fit ex primis duabus longis et vltima breui vt audimus. Bachius qui fit ex duabus vltimis longis ⁊ prima breui vt amabant. Amphimacrus qui fit ex prima longa et et secunda breui et vltima longa vt audiunt. Amphibrachus qui fit ex prima breui secūda longa et vltima breui. vt amabat Dispondeus qui constat ex quattuor longis vt fortunatis. Proceleumaticus qui cōstat ex quattuor breuibus vt celeriter. Ionicus a maiore qui fit ex duabus primis longis ⁊ reliquis duabus breuibꝫ vt etatibus. Ionicus a minore qui fit ex duabus primis breuibus et reliquis duabus longis vt celebrabunt. Coriambus qui fit ex prima longa et duabus mediis breuibus et vltima longa vt inuidia ablatiui casus. Antipestus qui constat ex prima breui et duabus mediis longis et vltima breui vt retundemꝰ . Ditrocheus cōstat ex prima longa et secunda breui tertia longa et quarta breui. vt factione. Diiambus cōstat ex prima breui secūda longa tertia breui et quarta longa. vt superbiūt. Peon primꝰ constat ex prima longa et reliquis tribus breuibus vt thematibus. Peon secūdus ex prima breui secunda longa ⁊ reliquis duabus breuibus vt salutifer. Peon tertius ex penultima longa et reliquis tribus breuibꝫ vt leuigabit. Peon quartus cōstat ex tribus primis breuibus et vltima longa vt maliuolos. Epitritus primus constat ex prima breui et reliquis tribus longis vt honestates. Epitritus secundus est qui constat ex prima longa et secunda breui et reliquis duabus longis vt aduocabant. Epitritus tertius est qui fit ex tertia breui et primis duabus et vltima longis vt mordentiū. Epitritus quartus cōstat ex quarta breui et primis tribus longis vt audieritis . et qꝛ pes nō potest excedere numerū sillabarū nec etiam potest habere pautiores duabus. ideo non fuerunt plures qꝛ pluribus modis non potest fieri variatio in bisillabis et trisillabis et tetrasillabis dictionibꝫ. sed ars hꝫ sex pedes de quibꝫ dicit auctor . et alii pedes dimissi sunt: quorum vsus nō erat nisi in versibus quos ponit boetius. ⁊ etiā isti sex non etiā apud modernos tenētur. quia iambus. tribrachus. et anapestus sunt dimissi per licentiā qua vtuntur in pede vbi fit cesura: qꝛ ibi potest poni breuis pro longa. Etenim bene dicit sūma. Tres sunt pedes quibus vtimur in nostris carminibus. qꝛ sine illis constare versus non potest: sed bene sine istis predictis Non est pretereundū vnde pedes suam sibi sumpserint originē. dactilus enī nuncupatur a dactilon grece quod est digitus latine. est enī sicut digitus qui a nodo

longiori incboans i duos desinit breues manus. siquidem oppansa .i. extensa dicit palma: pendentes digiti dicuntur dactili. dactilus alio mō est fructus palmarū. Spondeus dicitur a sdondeon grece quod est tractus latine eo q longe longo tractu proferuntur. Spondeus vero erat quidā tractus qui fūdebatur circa aures sacrificantiū. Alii dicunt spondeū dici a sponda exteriore parte lecti quibus haud assentio cū isti pedes arginā habeant natiuitatē. Trocheus dicitur a trocbos quod est rota. q2 vt rota celeriter monetur facit enim celerem carmis cōuersionē. trocheus a.ū.i. celer. Anapestus dicit ab ana qđ ē re z pestin percussio quasi repercussus a dactilo in eleuatione. Tribracbus dicitur a tris qđ est tres et brachos breue constat enim ex tribus correptis. et alio noīe vocatur chori9 Jambus dicitur a iambin grece quod est detractio latine q2 hoc pede maxime detractores vtebantur a iambo dicuntur metra iambica q2 recipiunt ipsū paribus et imparibus locis: que metra non solū senaria sed etiā tetrametra inueniūtur et recipiūt omnibus locis iambū. spondeū in paribus locis tm̄. vltima vero sillaba indifferenter est vt apud prudentiū aureliū de sicbomachia senex fidelis prima credendi via est abraam. et similiter in hymno A solis ortu cardine. Et ibi deus creator oīm.

Sillaba (que breuis est) vnum tempus tenet in quo
Profertur. longe spacium debes geminare
Sic cuiusq3 pedis quot tempora sunt numerabis.

Hic auctor ponit de temporibus sillabarū. d. q sillaba longa h3 duo tpa. vnđ tu poteris numerare tpa cuiusq3 pedis q2 dactilus h3 quattuor tpa similiter anapestus et sponde9 et sic isti tres sunt similes in tpib3 sed non in sillabis propter spondeum qui est duarū sillabarū tantū. Et tribrachus iambus et anapestus sunt similes in tpibus q2 habent tria tempora sed non in sillabis q2 tribrachus h3 tres sillabas et alii duas. Circa quod est videndum quid sit tempus et quomodo antiqui iudicabant de tpibus. Tempus est enim mora motus de vocali vnius sillabe ad vocalē alterius. Et est notandū q apud ātiquos tangit pris. in tractatu de sillabis. Quedam sillabe sunt que habent vnū tps tantū sicut ille in quibus est vocalis naturaliter breuis vt amo. Quedam hn̄t vnū tps et semis vt illa que est cōis sequente muta cū liquida vt lachrime Quedā sunt que habent duo tpra sicut longa natura vel positione vt do armo. Quedā sunt que habent duo tpa et semis quando post vocalem naturaliter longā vt sol. Quedā sunt que hn̄t tria tpa qn̄ post vocalē naturaliter longā sequūtur due consonātes uel aliqua duplex consonās vt mons et rex. sed hoc non tenetur imo q dicit auctor q2 oīs sillaba longa habet duo tempora. z oīs sillaba breuis h3 vnū tps.

Versibus exametris semper debet pede poni.
Dactilus in quinto: sextum numquam retinebit
In pedibus primis hunc spondeum vel locabis.
Omnes spondeo donare potes: nisi quintum
Sedes nulla datur preterq̄ sexta trocheo:
Quarta penthametri quinta vel locas anapestum
Penthametri tribracho sedes patet vltima tantum.
Jambo vel nulla vel tantum tertia detur.
Forte sibi sedem tribrachus dare possit eandem.

Hic auctor ait de locis in quibus vnusquisq3 pes debeat locari et duo facit q2 primo facit qđ dictū est. secundo ponit de proceleumatico ibi Et proceleumaticū. prima potest diuidi in sex partes sicut sunt sex pedes que partes sunt manifeste in textu. Dicit ergo primo q dactilus et spondeus possunt in quolib3 pede stare preterq̄ dactilus in sexto et spō

deus in quinto. et trocheus nunq potest stare nisi in fine. inuenitur aliquando sponde9 p dactilo in qnto pede sed raro. Anapest9 stat tm i quarto pede vel in quito pethametri Jābus stat tm in tertio exametri vel pethametri. et tribrachus stat tm in fine penthametri vel in tertio exametri possset stare vt iābus vt patet in isto versu Dia mobilia subicit sibi philosopia. in tertio pede est tribrachus: sed reducitur ad dactilū dicendo q sillaba breuis in principio tercii pedis existente cesura potest poni pro lōga vt patebit in tractatu figurarum. et si versus scandatur. Dat que subsidi acomodio reuia. hic est in tertō iābus qz a est breuis et di longa. et in quarto est anapestus: qz modio habet duas primas breues et vltimā longā: et in quinto est anapestus qz reuia sunt tres sillabe quarum due prime sunt breues et vltima est longa. Et huiusmōi reperiuntur in exametris si scanderentur predicto modo. sed si ex media penthametri et vltima fiat pes quintus qui est modus modernorum tunc cessant hi pedes vt si dicatur Datqz sub sidia comodi oreuia. et etiam dactilus et spondeus et trocheus. et ideo dicit sūma. Tres sunt pedes quibus vtimur in nostris carminibus.

Et proceleumaticum posuit quandoqz vetustas
Nunc nullus ponit: breuibus sonat ille quaternis.

Hic actor de proceleumatico. Dicens pceleumaticus est pes quattuor sillabarū breuiū et modo nō est in vsu aliqñ tamen ātiqui vsi sūt vt agit in virgilio herent parietibz scalepostesqz sub ipsos. parieti sunt quattuor sillabe breues vt patet intuenti.

Quinqz vocales sunt: a prior: e qz secunda.
J succedit eis: o quarta: fit u qz suprema.
Omnis preter eas tibi littera consona fiet

Hic actor incipit ponere regulas ordinarias de sillabis z duo facit. Nā primo premitit quasdā regulas de litteris. secūdo de sillabis longandis vl breuian dis ibi. Sillaba q binas. prima etiam diuidit in duas qz primo premitit diuisionē lrārum secūdo tractat de litteris sūptis in vi aliarū lrarū ibi. Cōsona bina. prima etiam diuidit in duas quia primo ponit diuisionē lrarū. secūdo ponit subdiuisionē ibi. Mute sūt. Dicit ergo i prima parte q lre diuidūtur qz lrarum quinqz sunt vocales .s. a. e. i. o. et u. et reliqve sūt cōsonātes. que ideo dicūtur vocales qz vocem per se faciūt solas et perficiūt sillabas: iuncte cū aliis. relique sunt cōsonātes qz per se nō sonāt sed iuncte cū vocalibus.

Mute sunt nouem b/c/d/f/g/k/p/q/t.
Sunt l et r vere liquide qz sepe liquescunt.
M simul n qz vel s liquidas quandoqz vocamus.
S nunq: sed n. m qz prius nunc neutra liquescit.

Hic actor ponit diuisionē dicēs q cōsonantes diuidūtur in mutas et semiuocales. mute sunt nouem b. c. d. f. g. k. p. q. t. Et iō dicuntur mute qz incipiunt a sono muto et desinunt in vocalē. Et si obiiciatur de f. dicatur q f. est noua littera. et ideo ponitur inter mutas. qz per hoc q ptātem mute habet mnta est censenda et etiam aliis rationibus quas assignat pris: sed propter breuitatem ipsas dimitto. Semiuocales vero littere sunt sex scilicz l. m. n. r. s et x. que ideo dicuntur semiuocales qz incipiunt sonū suū a vocali et desinunt in mutam. de quibus auctor non curauit tractare nisi de liquidis qz non habet facere variationem in sillabis sicut liquide. Sz de liqdis ponit regulā. d. q due sunt vere liquide qz posite post mutam faciunt precedentē sillabam esse cōmunē qz vocalis precedens potest longari et breuiari vt dicetur infra. et ideo dicuntur liquide qz sicut res liquida vt cera potest dilatari et cōprimi. ita liquide post mutam possūt dilatari vt reputētur pro duabus cōsonantibus et ita faciūt positionē. et possūt cōprimi vt reputentur muta et liquida vna littera et nō faciūt positionē et sic vocalis precedens remanet breuis si de sua na

tura fuerit breuis vt patebit inferius.

Consona bina per i dic sepe per uq3 notari
Hoc quando fuerit vocum sonus ipse docebit

Hic actor tractat de litteris vocalibus sūptis in vi cōsonantiū et duo principaliter facit q2 p'io ponit que littere vocales possunt transire in consonantē. scdo ponit exceptiones a regula ibi Uocali preiungitur u Ista prima continet istā sententiā q i et u. ponūtur p litteris consonātibus et l3 dicat in textu Bina consona. intelligitur de i. et u. simul. vnd notandū est q d3 construi sic tu dic per i z per u. notari bina consona. i. q iste due vocales tantū valent quantū due consonantes. et cognoscetur a sono vocis q2 i et u. tunc perdūt sonū suū. vnde solet dari regula q quando i et u. ponūtur. in pricipio sillabe vocali seqn ti in eadē sillaba illud i et u. efficitur consona. vt iuno viuo.

Uocali preiungitur u non consona: vimq3
Perdit et hoc suauis queror aut aqua lingua probabunt
Nam dipthongus ab u nostro non inchoat vsu.
Mosq3 modernus habet quandoq3 q s preeunte
Sillaba diuiditur: tunc u vocalis habetur

Hic actor ponit exceptiones a predicta regula et tria facit. q2 primo ponit de u. qñ ē cum alia vocali et non est consona. secundo incidentaliter ponit de ista littera h. ibi Uersifi catores h. tertio ponit de i. et quibusdam aliis. quando ponuntur pro duplici consonāte ibi Dum teneant iotam. Dicit ergo primo q lic3 dictū sit q qñ u est in principio sillabe sequente alia vocali est littera consona. Inuenitur aliquando q nō est consona l3 sequa tur alia vocalis nec tamen est vocalis nec est in principio sillabe q2 hoc non potest esse ni si quando precedit s. g. et q. vt aqua suauis lingua. q2 in istis non possumus dicere q u sit vocalis q2 essent due vocales tunc in eadem sillaba et hoc non potest esse nisi sit dipthon gus. et nos latini grāmatici non habemus dipthongū incipientem ab u. nec possumus dicere q sit consona q2 tunc aqua haberet primam longā positione qd non est verū quia aqua inuenitur in auctoribus cū prima breui tamen dicit q secundū cōsuetudinem mo dernorū q precedente s. u diuiditur ab alia vocali et facit sillabam cū s. et tunc est u litte ra vocalis vt Decipiuntur aues per cantus sepe suaues.

Uersificatores. h. pro nulla reputabunt.

Hic actor ponit de ista littera h. d. q apud actorē h non reputatur pro littera: q2 neq3 est consonans neq3 est vocalis. et sic facit h si non poneretur. vnde d. prisc. h. non est littera sed aspirationis nota. et aspiratio nil aliud est q prolatio. Operepreciū est non ignorare q teste prisciano circa sui maioris principiū littere accidunt tria. s. nomen. figura. et pote stas. horū triū h sibi vendicauit secundū sc3 figurā idcirco cum careat elemento littere lit tera non est sed aspirationis indiciū. Aspirantur autē vocales extrinsecus cā tenuis sono ritatis. intrinsecus vero addicitur aspiratio consonantibus vt fortius resonent. et quatu or dūtarat consonis postponit. s. c. vt chremes. t. vt thraso. p. vt philippus. r. vt pirrhus.

Dum teneant iotam vocales vndiq3 clausam.
Consona iota duplex: duplices x zetaq3 fiunt
Simplex tamen zeta reperitur vt perizoma.
Iotaq3 composita simplex est sepe reperta.

Hic actor ponit de litteris habentibus vim duplicis consonātis. Et primo duo facit q2 p'io facit quod dictū est. scdo ponit regulā de vltimis sillabis dictionū in versu remouen dis. ibi Dictio vocali. Dicit ergo q J. positū in medio duarū vocaliū est duplex cōsonās vt maior et troia. que habēt primā longā positione. Similiter x et z. que est littera mune

ta propter dictiones grecas sunt duplices consonantes et faciunt precedentē vocalē longam positione vt dixi gaza. et ideo notandū est q in nulla dictione z debet duplicari sicut x. in nulla duplicatur. Et d. actor q aliquando z inuenitur pro simplici vt patet i isto noie perizoma. vnde possum dicere q z potest facere precedentē sillabā cōem cū possit habere vim simplicis et duplicis consonantis. vt quidā versus dicunt. A si z datur producit et breuiatur. Similiter d. q iota i. J. in compositis aliquando potest accipi pro simplici consonante. unde nota q quando J est in medio duarū vocaliū ita q vna vocaliū sit p vna parte compositionis et potest accipi pro duplici et simplici consonante vt reiicio. vt i virgilio Ora reiectorē fluctus falsos qz monentē. Ecce modo breuiatur re. Territa cōsurgit virgo manibusqz priapū. rei iecit. Ecce reiecit cū pria longa. q2 est in principio vers9

Dictio vocali finita vel m sibi subdi
Versu vocalem nunquam permittit eodem

Hic ponit regulā circa teriationes sillabarū in versu. d. q si dictio in versu desinat in vocalē vel in m: sequens dictio nō incipit a vocali. et hoc est ne fiat collisio cum vocali seqnte ne grauetur iatus propter vocales. et si in auctoribus inuenitur remouetur precedens vocalis vel m cū sua vocali de metro in scansione per elipsim et sinalimphā q sunt figure sub methaplasmo vt patet in iuuenale. Semper ego auditor tantum nunq ne reponam. in scansione dicimus Sempere gaudi. rc. Et est notandū q auctor d. in figuris vt pz in virgilio in multis locis q aliqn nō remouetur in scansione vt in hoc exēplo O vtinam populū hunc saluet gratia christi. Ecce quō retinetur nec vocalis remouet necm.

Sillaba que binas vocales vim retinentes
Continet: est longa dipthongo: sic probat aula.

Hic actor incipit ponere rtas gnales et ordinarias. Et diuidit pria ps in plures vz i x. q2 primo ponit de dithōgo. secūdo de positione ibi Qn vocalē. tertio de qbusdā ppositionibus cōpositis ibi. E de pre. quarto de deriuatiuis ibi In deriuatiuis. quinto de cōpositis ibi. Hec de cōpositis. sexto de pteritis z supinis ibi. Dia preterita. septimo de crementis ibi. Qui rectos supant. Octauo iterū de quibusdā cōpositis ibi. Cōpositum ptis. nono de vocali an vocalē ibi. Uocalis breuis est. decimo de habentibus mutam cū liquida ibi Uocalē breuiat. Dicit ergo primo q sillaba cōplectēs duas vocales lōga est dipthongo ut audio. Et est notandū q dithōgus est cōglutinatio duarū vocaliū in eadē sillaba vim suam retinentiū et non inueniuntur nisi quattuor dipthongi apud latinos grammaticos. s. au. eu. ae et oe quarū due scribūtur et pferūtur. s. au et eu. et reliq due debēt scribi z nō proferri. s. ae et oe sed in peritia scriptorū hoc non obseruatur. Et est attendendū q iō dictat q sillaba dipthongata debet longari q2 ois vocalis hz saltem vnū tempus: ergo cū sint due vocales essent duo tpa. et sic sillaba esset longa vt audio. euge. aetas z foenū

Quando vocalem duo consona iuncta sequuntur:
Aut vnum duplex: producit eam positura.
Sed cum finitur vocali dictio curta:
Consona (que sub eunt) non hanc producere possunt
Si faciat curtā vocali sillaba finem:
Mutaqz cum liquida vocem subeant in eandem:
Ex vi nature propria licet hanc variare
Et propter mutam liquidamqz potes dare longam:
Sillaba (que breuis est) muta liquidaqz sequente:
Longa potest fieri: sed longa nequit breuiari.

Hic actor ponit de positione et duo facit qr primo ponit regulā. secūdo ponit exceptōnē ibi. Sed cū finitur. Dicit ergo sic q qn post vocalē sequūtur due psone imediate vel vna duplex illa vocalis est longa positione vt troia arma et axis. Et ideo est quia tanta distātia est inter precedentez et sequentez vocalem pter mediā cōsonantem q illa prior acquirit sibi duo tpra et est longa. Sed cū finitur. Hic ponit duas exceptiones a predicta regula. prima est si dictio terminatur in vocalē breuē quāuis sequens dictio incipiat a duabus consonantibus tamen breuiatur vocalis precedens et non producitur propter positionem vt papa stupor mundi. et rana studet mergi. Sed exceptio est qr si aliqua sillaba est breuis per naturam et postea sequantur due consonātes: quarū prima sit muta et secunda sit liquida precedens vocalis potest longari propter positionē duarū cōsonātium sed propter mutam et liquidā potest etiā manere breuis vt est de sua natura sz si fuerit longa de sua natura remanet tantū longa.

E de pre vel se componens non breuiabis:
Sed vocalis eas poterit breuiare sequela.

Hic actor ponit de quibusdam dictionibus ingredientibus compositionē. et tria facit qr primo tractat de istis videlz de e de pre et se. secundo de reicio et refert ibi. Reicio refert tertio de bis et bi. ibi Bis bis breues. Dicit ergo primo q iste prepositiones e de pre z se quando cōponūtur cū dictionibus incipientibus a consonantibus producuntur vt emitto deseruio prepono et separo. sed quando componūtur cū dictionibus incipientibus a vocalibus breuiantur vt dealbo zc. sed non de cōpositis a iaceo qr si talia scribantur per vnum I prima est breuis. sed si scribantur per duo I prima est longa. per regulā z pter positionē qr potest esse positio excepto reicio.

Reicio refert distat dant re tibi longam.
Corripies aliis: nisi duplex consona subsit.
Bis bi breues dantur: nisi consona bina sequatur

Hic auctor ponit documentū circa quantitatē istarū vocū re bis et bi. in gressu compositionis. et primo dicit. q re in istis verbis reicio et refert producitur. sed in aliis compositionibus corripitur nisi sequatur duplex consona. exemplū primi Flumē quid refert submergi vel cruce plecti? A labiis olidos sermones reice claudi. exemplū secūdi Roia clara ducū clarosqz referte parentes. exemplū tertii. Restituit uitā christus michi demone victo. Dicit post modū q bis et bi in cōpositione corripiūtur nisi sequatur duplex consona. tacite tamen excipitur binus in scansione versus. exemplū. Et tuus in biuio detineatur amor.

In deriuatis (sua que sit origo) notetis:
Qua fiat parte descensus apertior inde:
Vt moueo motum motabile siue mouendum:
Et que vocalis in origine quantaqz mansit.
Nam deriuatum tantam seruare decebit:
Subdita vocali si consona non moueatur
Vocalem sepe noua consona dat variare:
Mobilis ex moueo datur: et mutatur ab illo.
Excipienda sue ponantur in ordine norme.

Hic actor ponit regulam de deriuatiuis. d. q tanta erit prima sillaba deriuatiui quāta fuerit prima primitiui si vocalē sequatur illa consona que est in primitiuo sz si mutetur consona tunc mutatur vocalis aliqn quantū ad quantitatem: vt pz in textu. Moueo bz

primam breuem sic etiam mouens et mouendus. mobilis licet deriuetur a moueo nō tenet regulam suā qꝛ hꝫ aliā cōsonantē post vocalē et ideo habet primā longā. Et est notādum ꝙ hec regula hꝫ magnā exceptionē qꝛ quedā deriuantur a breuibus et longantur. et quedam a longis et breuiantur vt dicit summa in tractatu de arte metrica. et auctor noster promittit se dicturū in regulis ordinariis infra quando dicit Excipienda sue. ꝛc.

Hec de compositis teneas: ꝙ sit tibi tanta.
Vocalis: quantam seruabit dictio: simplex.
Si mutes etiam vocalem: norma tenebit:
Consona si maneat in simplice subdita voce.
Excipienda locis (quibus est opus) excipiantur.

Hic actor ponit regulā de cōpositis d. ꝙ tanta erit vocalis in cōposita dictiōe quanta fuerit in dictione simplici dato ꝙ etiā mutetur vocalis dū mō maneat consona post vocalē in cōposito que fuerat in simplici vt facio breuiatur in fa sillaba et similiter inficio breuiatur in sillaba fi. Et d. actor ꝙ illa regula hꝫ exceptionē quā ponet in regulis ordinariis. et hoc est qḋ d. excipienda locis.

Omnia preterita pones dissyllaba longa:
Que breuiant gemine vocales deme: bibitqꝫ:
Et dedit atqꝫ fidit scidit et tulit et stetit hec sex.
Preteritum geminans primam facit hanc breuiari:
Atqꝫ secunda breuis: tamen vnum cedoqꝫ demis.
Preteritis plusq̃ perfectis atqꝫ futuris
Coniunctiuorum lex seruit preteritorum.
Hec in passiuo sunt tempora iuncta supino
Normam presentis per cetera tempora dicis:
Participans socia presens in dusqꝫ futura:
Debent consimilem seruare gerundia legem.

Hic actor ponit regulā de preteritis. et duo facit qꝛ pmo ponit de preteritis. scḋo de supinis ibi Longa supina dabis. Dicit ergo primo ꝙ oīa preterita bisillaba habēt primā lōgam lꝫ presens habeat primā breuē vt vidi qḋ hꝫ primā longā. sed excipe illa in quibus est vocalis ante alterā vocalē vt serui et rui: que habent primā breuē qꝛ vocalis ante alteram vocalē in latinis dictionibus breuiatur vt dicetur inferius Et excipe etiam ista sex preterita. s. bibi sidi fidi dedi steti et tuli que habēt breuem. et etiā preterita geminata sēper primā breuiant et secundā nisi sit positio vt momordi et nisi cedo cecidi et pedo pepedi penultima producta que lꝫ breuient primā secūdam producūt. Et est notandū ꝙ actor subdit regulā ꝙ oīa preterita formata a preterito in actiua litteratura sequūtur regulaꝫ preteriti et que formantur a presenti tenēt regulā pn̄tis. sed in passiua litteratura q̃ formantur a preterito sequūtur regulā supini. et hoc facit ibi vbi d. preteritis plusq̃ pfectis atqꝫ futuris. vt ecce video hꝫ primā breuē sicut videbo videbam vide videto viderē videant videre videns videndus ꝛc. et sic totū videor passiuū preter preteritū. sed vidi preteritū viderā vidissem viderim et videro habēt primā longā. et hoc dꝫ cōstare per regulā datam supra de deriuatis.

Longa supina dabis dissyllaba: sed breuiabis
Qui si ci sa li i da ru ra sta: deqꝫ supinis
Orta sequuntur ea: sit staturus tamen extra.

Nec patrem sequitur ambitus: si moueatur
Quod fit in us vel in o vel in oꝛ verbale vel in trix.
Participans quoqꝫ preteritum: per rusqꝫ futurum:
Ad normam debent se conformare supini.

Hic auctoꝛ ponit regulā de supinis. et duo facit qꝛ pꝛimo ponit regulā de pꝛima sillaba supinoꝛū bissillaboꝛū. scđo ponit regulā de supinis venientibus a pꝛeteritis desinentibꝫ in vi ibi vi tum dante. Dicit ergo pꝛimo ꝙ oīa supina dissillaba .i. duarū sillabarū hn̄t pꝛimā longam vt visū lesū. Sed excipe quitū supinū huius verbi queo quis quit. situ su/pinū huius verbi sino sinis et citū supinū huius verbi cieo cies qꝛ cio facit citū cum pꝛima longa vt superius patuit in tractatu pꝛeteritoꝛū. satum supinū huius verbi sero. litū su/pinum huius verbi lino. Itum supinū huius verbi eo is. datum huius verbi do das. ratū huius verbi reoꝛ reris. rutū huius verbi ruo . statum huius verbi sto. et .d. ꝙ oīa formata a supinis sicut participia pꝛeteriti tempoꝛis et futuri in rus. et verbalia termiata in toꝛ vel in trix vel in soꝛ vel in rus vel in o. vt visus visurus visoꝛ et visio tenent regulam su/pini. i. ꝙ si supina habuerint pꝛimam longā ipsa quoqꝫ habent. Sed excipe staturus qꝛ li cet statum bꝛeuiatur pꝛima: tamen staturus longatur ⁊ ambitus participiū huius verbi ambio qꝛ longatur sed ambitus nomen bꝛeuiatur vt ambitus tus ambitui. vnde habeꝰ versus A queo cōposita vel eo bꝛeuiare supina Constat: et ambitū nō coꝛripit ambio solū

Vi tum dante pꝛeit vocalis non breuiata
Qui ci si sa li i ag cog demis: et inde creata.

Hic actoꝛ ponit vnam regulā de supinis foꝛmatis a pꝛeteritis desinentibus in vi haben tibus vocalē ante tum dicens ꝙomne supinū quod foꝛmatur a pꝛeterito desinente in ui mutata ui in tum habeat vocalem longam ante tum vt amaui amatū. pꝛeter citū situm quitum satum litum itū cognitū et agnitus que bꝛeuiantur. Similiter cōposita et deri/uata ab istis nisi ambitus de quo fuit dictū supꝛa. Qm̄ vrit multoꝛū aīos hoꝛū verboꝛū cio et cieo intricata compositio scias velim ꝙ ambo componūtur cū ad et mutatur d in c dicimus enim accieo et accio. i. aduoco. Antiqui vero solebant mutare d in r. dicentes ar cio nos autē dicimus accio. in eodē sensu abvtroqꝫ istoꝛū descendit desideratiuū in so ab arcio enim arcesso. sed qꝛ arcesso est ab arceo differētie causa mutatū ē pꝛimū s. in r. i illo quod emanat ab arcio antiquo et dicimus arcerso. pꝛeterea ab accio moderno descendit accesso. vnde qꝛ idē ab accedo oꝛtū capit mutato s. in r. ab accio descēdit accerso assignan di causa discrimis. insuper habemus aliud verbū quarte cōiugationis. s. accersio vt in sa cro eloquio compertū habemus accersi simonem et in idem coeunt significatum heccine verba accerso accersio et accesso significant enim cum desiderio aduocari.

Qui rectos superant obliquos crescere dices.
A pluralis et e crementum pꝛotrahit oqꝫ.
I vel u cremento bꝛeuiare iubemus eodem.
Sunt testes quorum quarum rerum manibusqꝫ.
Et verubus rebus dominabus siue duobus.

Hic auctoꝛ ponit regulā de crementis noīm . scđo de crementis verboꝛū . ibi Verbū per sonam. dicit ergo pꝛimo ꝙ obliqui ntūm superantes siugularē ⁊ pluralē habentes a vel o in cremento dum modo sint pluralis numeri pꝛoducūtur vt poeta poetarū . ecce poeta rum longatur in penultima et res rerū et sermo sermonū. et habentes i vel u. bꝛeuiātur vt manus manibus verubus poꝛtubus . Et est notandū circa istam ꝙ actoꝛ non extendit regulam suā ad obliquos singulares qꝛ nō inueniret vera. Item est notādū ꝙ regula dat tantū pꝛo vocalibus post quas sequitur crementū. Item est notandū ꝙ opoꝛtꝫ ꝙ obliqui

superant singularem et pluralem. aliter non esset vera regula vt patet in isto nomine thema quod est duarum sillabarum thematum iō triū et tamen non producit a vt dicit regula qꝛ non superat pluralem nominatiuum themata. in aliis vero nō reperitur hoc vt patet in versu. verubus qꝛ non superat verua sed veru. et similiter in hoc nomine ser monibus qꝛ non superat nisi sermo et non sermones.

Verbum (personam quod habet superare secundam
Primi presentis) crescens hac arte notabis.
Debet ad actiui presens hec norma referri:
Et si non habeat actiuum fingere debes.

Hic actoꝛ tractat de crementis verboꝛum et duo principaliter facit qꝛ primo ponit regulam generalem. secundo specialem. ibi A crescens verbum. Dicit ergo primo sic ꝙ illud verbum habet crementum quod superat secundam personam numeri singularis presētis indicatiui modi in actiua litteratura. Et si non habet actiuum debemus fingere ꝙ habeat vt amo amas amat amatis amamus amabam ꝛc. Et letoꝛ letaris fingatur habere leto as. duarū sillabarū et letaris trium.

A crescens verbum producere debet vbiqꝫ.
Ex do fit breuis a cum prime compositiuis.

Hic actoꝛ ponit regulas speciales Et diuiditur in quattuoꝛ partes. qꝛ primo ponit regulam de habentibus a. secundo de habentibus e. ibi E nisi cum subit r. tertio de habentibus i. ibi I tibi producunt quarte. quarto de habentibus o vel u. ibi O crescens verbum. Dicit ergo primo ꝙ verba habentia a in cremento vbiqꝫ a in omni coniugatōne producunt vt amamus penultima producta et legamus similiter audiamus et doceamus. sed excipe do das datum cum compositis prime coniugationis vbiqꝫ breuiatur vt damꝰ dabo dabam. venundabo penultima coꝛrepta.

E (nisi cum subit r) debes producere semper.
Dum subit r curtam dant plurima: plurima longam.
In sum siue fero crementa velimqꝫ notato.
Ac edo discutias: modo longas: et modo curtas.
Omne lego presens breuiat: quartiqꝫ secundum.
Longam passiuo reris vel rere notato.
Plusqꝫ perfectum per quamlibet est beruiandum.
In coniunctiuo duo tempoꝛa curta notato.
Curta fit in prima beris et bere siue secunda.
E verbum crescens alibi producit vbiqꝫ.

Hic actoꝛ tractat de habentibus e in cremento ꝛ vt dictum fuit supꝛa illa littera dicitur esse in cremento post quā ponitur crementum: hoc est sillaba per quam dictio crescit. Et dat actoꝛ talem regulam ꝙ habentia e in cremento semper producuntur vt amemus: nisi post e sequatur r. qꝛ tunc in quibusdam producitur et in quibusdam breuiatur. Et dās actoꝛ de hoc doctrinam dicit ꝙ in istis verbis anoꝛmalis sum volo fero et edo. aliquādo longantur et aliquando breuiantur omnia tempoꝛa in quibus est r. post e breuiantur vt eram ero fueram: nisi in tertia persona preteriti pfecti pluralis numeri vbi dicimus fuerunt penultima longa. Et sic in omnibus aliis. et similiter verba tertie cōiugatiōis breuiant e ante r. in omni presenti et in preterito imperfecto ꝯiunctiui modi. vt legerem legerim. ro. Et excipitur etiā in qualꝫ ꝯiugatōe in litteratura passiua scda psona preteriti pfecti et similiter optatiui. vt amareris vel amarere. docereris vel rere. legereris vel rere

Plusq̈pfectum.ibi dicit q̄ e ante r in cuiuslibet cōiugationis preterito plusq̈pfecto cre scente corripitur vt creaueram videram triueram audiueram. In coniūctiuo: hic dicit q̄ preteritum perfectum et futurum coniunctiui modi corripiunt e ante r. in cremento vt legerim legero. Curta fit in prima.ibi dicit q̄ secunde persone futuri prime et secunde coniugationis terminate in beris vel in bere corripiunt e ante r.in cremento vt amabe ris doceberis. E verbum.hic dicit q̄ e ante.r in aliis crementis producitur vt optauerūt probauerunt viderunt. Errant igitur in prolatioue istorum preteritorum multe patrie indigentes arte metrica.que talium preteritorum corripiunt medias. et faciunt barba-rismum. D.S.

I tibi producunt quarte crescentia prima
Omni preterito reperitur imus breuiando:
Inq; velim produc crementa priora vel in sum
I breuies aliis:si non u consona subsit.

Hic actor tractat de habentibus i in cremento. dans talem regulam. omnia habentia i in cremento breuiāt i vt amauimus docuimus legimus audiuimus.preter verba quar te coniugationis in quibus producitur in primo cremento vt audiuimus. Et dicitur in primo cremento ad differentiā secundi vbi breuiatur. vt audiuimus. longatur enim in sillaba di et breuiatur in sillaba ui. Et hoc est qd̄ dicit in textu Corripies aliis. si non u. consona subsit.et dicit actor q̄ etiam debent excipi sum ⁊ volo qui producuntur in prio ri cremento vt simus velimus.

O crescens verbum producit :et u breuiabit.

Hic actor tractat de verbis habentibus o vel u. Et duo facit.q2 primo ponit regulam.se cundo declarat vsum istarum regularum. Dicit ergo q̄ habentia o vel u in cremento p ducunt o et breuiant u.vt amatote penultima producta et sumus volumus breuis.

Has per crementa normas dissillaba serua
Sed tamen has omnes dic ad medias speciales.

Hic actor dicit et docet vsum istarum regularum dicens q̄ debemus vti istis in mediis sillabis:tamen etiam habent veritatem in primis vt patet in bisillabis vt dam9 stam9.

Compositum partis retinens i fine prioris
Hanc breuiat mediis:sicut tubicem:sed ibidem
Excipias:iungetur ei tibicen ibiq;.
Ex di compositum produc:sed deme disertum.
Et que componis ex greco curta locabis.

Hic actor tractat de quibusdam compositis videlicet de habentibus i in iunctura com-positionis.et duo facit quia primo facit quod dictum est. secundo ponit de compositis a prepositione.di.ibi Ex di compositum produc. Dicit ergo primo q̄ omnia composita ha bentia i in iunctura compositionis illud i breuiant vt armiger dapifer omnipotens ver sificator et his similia. Et dicit actor q̄ est intelligendum dum modo habeant i in me diis sillabis vt patet in predictis exemplis. Sed excipe vbiq; et tubicen et ibidem. Et si militer tibicen. Ex di compositum produc.hic actor ponit regulam de compositis ab ista prepositione di. dicens q̄ omnia composita ab ista prepositione di producuntur in prima sillaba vt diminuo diminutiunm.diduco distrabo.et sic de aliis similibus. Sed excipe disertus diserta disertum quod tantum valet sicut eloquens q2 breuiatur versus. Fecundi calices nunq̈ fecere disertum. Excipe composita a grecis noībus q2 breniant. Pro exemplo grecorū carpe dilema tis. Est autem dilema argumentatio respondentē

vorans q2 quancunqꝫ partem dederit incurrit inconueniens tali delemate insidiabant iudei christo offerentes sibi mulierē i adulterio deprehensā. si enī dedisset illā nō debere lapidari aduersatus fuisset moysi. Sin illam debere lapidibus necem vsqꝫ cedi contra/ire visus fuisset legi misericordie quam ipse predicabat ipse vero eorum corda scrutitans illos vt liquet in euangelio confusos dimisit. dicitur autem a dya et lemos quod est vorago. A quibusdam vocatur cornulus sillogismus ab aliis vero complexio q2 altrinsecus seu vtrinqꝫ aduersariū complectitur.

Vocalis breuis est alia subeunte: sed inde
Demi plura queunt vt dius diaqꝫ dium.
Et fio cum fit dissyllaba vox: breuiatqꝫ:
Cum polisyllaba sit: fiet probat hoc fieretqꝫ:
E super i longam dat declinatio quinta:
Quando vocalis preit e: sed eam breuiabis:
Consona si preeat: dic ergo rei speciei.
Grecaqꝫ iungantur: quia longa frequenter habentur.
I super a propriis raro breuiatur hebreis.
Vt tua metra petunt dabitur genitiuus in ius.
Corripis alterius: semper producis alius.
Tenditur eous aer platea corea.

Hic actor ponit regulam de habentibus vocalem ante alteram vocalem: et habet multas exceptiones vt patet in textu. Et dicit ꝙ vocalis ante alteram vocalem in quacunqꝫ sillaba breuiatur vt deus. Sed excipe dius dia dium et excipe etiam fio quod in polisillabis breuiat vocalem vt fierem et seruat regulam. sed in bisillabis producit vocalem et excipitur a regula vt fio et fiet. Item dicit ꝙ debent excipi nomina quinte declinationis quādo ante e. ponitur vocalis vt speciei et diei. q2 in istis e producitur in penultima ante i. Si vero ante e ponatur consona facit breuiare e vt rei et spei. Item dicit ꝙ debent excipi greca nomina q2 in grecis dictionibus vocalis ante alteram vocalem longatur: vt otheus pentheus et cretheus. Item dicit ꝙ debent excipi nomina propria ebrea habentia i ante a q2 producuntur vt ananias zacharias et maria ⁊c. Item dicit ꝙ debent excipi facientia genitiuum in ius q2 possunt esse ad beneplacitum vnius media correpta vel ꝓducta. vt illius istius. sed excipe alterius q2 semper corripitur et alius quia semper producitur. Item dicit ꝙ debet excipi eous eoa eoum. q2 semper producitur. et similiter ista nomina aer platea chorea. sed opinio est ꝙ talia possunt poni ad bn̄placitum. vt in multis auctoribus patet

Vocalem medie breuiant: si muta sequatur
Cum liquida: tamen hanc productam pone breuemqꝫ.
Longa fit adiutrix octobris: nomen in atrix.
Cum cyragra podagra quidam breuiant: alii non.

Hic actor tractat de habentibus mutam cum liquida in mediis sillabis Et ponit istaꝫ regulam ꝙ quando in mediis sillabis post vocalem sequuntur due consonantes ita ꝙ vna sit muta et altera liquida precedens vocalis potest produci propter positionem duarum consonantium et potest etiam breuiari propter mutam et liquidam. vnde potest eē ad placitum vt tenebre penultīa correpta et tenebre penultīa producta. vt in hoc exēplo Despiciūt clause tenebris. et carcere ceco. Et in luca. Interea phebo gelidas pellente tenebras. lōga fit adiutrix. Hic dicit actor ꝙ excipit adiutrix nomē verbale ⁊ october bris

que omnia producuntur.sed dicit actor ꝙ cyragra et podagra longantur:sed possunt bre
uiari secundū quosdā.cyragra.i.contractio neruoꝝ in manibus.podagra vero in pedibꝫ
Apud complures dubitatum est:et non abs re cur liquide hoc sibi vendi. caruerunt no/
men que etiam autore prisciano possunt ancipites nuncupari quasi dubie:qꝛ modo lon
gam modo breuem quasi dubiam vocalem efficiunt.Scias igitur oportet liquidas a li
queo deriuari:quod significat fluere dissolui vel deficere,deficiunt enim in potestate de
struende correptionis:quando liquescunt.nam due consone potestatem habent produ/
cendi vocalem precedentem positione:que tamen corripitur muta ⁊ liquida sequentibꝫ
Possemus aliter illas autumare liquidas:quia sicut res liquide.vt aqua vinum .balsa
mus sunt labiles et fluxibiles:eo pacto iste littere propter suam labilitatem quando liq̄
scunt permittunt vocalem precedentem labiliter proferri.et sic corripi.Quando non li
quescunt recedunt ab illa labilitate habentes firmitatem seu potestatē consonaꝝ et sic
vocalis precedens potest produci.

Ante b fit breuis a sicut scabo siue scabellum:
Et stabilis stabulum dabo vel labo siue flabellum:
Et labor/hinc demam labi vel fabula flabam
Scabidus et tabes et stabam pabula labes:
Et fabor strabo:nabamqꝫ simul sociabo.
Fabellam varies.

Hic actor incipit ponere regulas ordinarias.et tria facit qꝛ primo ponit regulā de pri
mis sillabis ibi Ante b fit breuis a.secundo de mediis.ibi A breuis in mediis.tertio d̄ vl
timis.ibi Vocis fine dabis a longam. Ista prima pars diuiditur in quinqꝫ:sicut quinqꝫ
sūt vocales qꝛ p̄io tractat de a ibi ante b fit breuis a.secundo de e ibi ante b fit breuis e.
tertio de i.ibi ante b fit breuis i.quarto de o.ibi ante b longa fit o. quinto de u . ibi ante
b fit breuis u.Sed ista prima diuiditur in quatuordecim:sicut quattuordecim sunt litte
re ante quas inuenitur a in primis sillabis de quibus infra tractabit vt patebit intuēti.
Dicit ergo primo sic.ꝙ A ante b in primis sillabis breuiatur vt scabo scabis verbum ꝓ
fricando et scabellum scabelli quod est paruum scānum.proprie pedula que tenetur sub
pedibus.et stabilis verbale huius verbi sto stas et stabulum mansio siue domus equorū
siue aliorum animalium domesticorum.Et dabo futurum huius verbi do das.quod vbi
qꝫ breuiat a vt dictum est supra et labo labas quod significat titubare.et flabellum qd̄ ē
instrumentum ad pellendum muscas.vnde d quidā. Flando gero bellum cum muscis
inde flabellum.et labor laboris nomen qꝛ omnia habent primam breuem.vt patet ī au
ctoribus.Sed excipe labor laberis verbum deponens quod habet primam longam vs9
Me grauat ille labor sub cuius pondere labor.et similiter fabula hꝫ primā longā : sed
fabella potest longari et breuiari licet deriuetur a fabula . longatur enim in textu acto/
ris.vbi dicit Fabellam varies.breuiatur tamen in isto carmine.Audet palponis blandi/
ri lingua fabellis.flabam preteritū huius verbi flo flas et scabidus da.dum.i.scabiosus
scabiosa scabiosum.licet deriuetur a scabo scabis quod habet primam breuem . et tabes
tabis.i.corruptio.et nabam huius verbi preteritum no nas nat.et pabulum li.i. pascua
vel pastus et deriuatur a pasco.et labo bis.i.putredo.vt patet in versu.Si post vinum la
bes non vinū sed tua labes.et fabor futurum huius verbi for faris vel re. tur. et Strabo
strabonis id est qui oculos habet obliquos.et stabam preteritum huius verbi sto stas : qꝛ
omnia habent primam longam vt patet in auctoribus.et licet actor non ponat hic tabi
tamen habet primam longam.vt patet per ouidium in sua methamorphosy:Protinus
inuidie nigro scalentia tabo . significat autem saniē vel putredinem . comprehenditur
fortasse sub isto nomine tabes ex eo ꝙ deriuatur ab eo.et supra dictum est ꝙ deriuata te
nent regulam suorum primitiuorum.longando vel breuiando.

A c breuis:probat hoc acer arbor acerbus acesco.
Cum b preit vel p produc:sed deme paciscor
Et placet et baculus spacium brachos:estqꝫ morandus
Hic acer tracus facundus machina dacus:
Graculus addatur:sed iacintus variatur.

Hic actor tractat de habentibus a ante c. dans talem regulam. A ante c i primis sillabis breuiatur vt acer aceris arbor quedam. sed non hic acer hec acris et hoc acre quia habet primam longam vt patet quando excipitur infra vbi dicit Hic acer tracus Dicitur arbor acer vir fortis et improbus acer. et acerbus acerba acerbum et acesco is que omia habent primam breuem. Sed excipe quando precedit b vt bachus id est dominus vini. et p vt pacis genitiuns huius nominis pax. et similiter alii eius obliqui qr producuntur in prima sillaba. Sed de habentibus b vel p ante a excipe paciscor placeo baculus spacium et brachos. qr omnia ista habent primam breuem licet b vel p precedat a. Et excipe etiam a prima regula acer nomen adiectiuum quod habet primam longam et tracus ca cnm. id est de tracia. et facundus facunda facundū id ē eloquens. et machina. i. compositio. et dacus daca dacum. i. de dacia. et graculus auis quedam qr omnia habent primaꝫ longam. sed Jacintus iacinti habet primam ad beneplacitum quia potest longari et breuiari et est lapis et insula sed pro lapide est m. g. et pro insula f. g. vt in ouidio epistolarū. Et quos tulit alta iacintus.

A d corripies:tibi sint gradus et vada testes.
Excipitur radix et clades suadeo spadix:
Trado traduco gradiuus vadoqꝫ rado.
Et gades.

Hic actor tractat de habentibus a super d in primis sillabis ponendo talem regulam dicens ꝙ omnia habentia a ante d in primis sillabis corripiuntur vt gradus ꝛ vadū que habent primam breuem. sed vado dis pro eundo habet primam longam vt patebit infra in exceptis. vnde versus. Utere primo vadis qui dux in flumine vadis. Clerice quo vadis vado vadare vadis. sed excipe ab ista regula radix radicis. et clades. i. pestis ꝛ suadeo suades et spadix cis. i. equus rubeus. et trado traduco verba. Gradiuus. i. mars. et cado cadis. verbum de quo fuit dictum supra. et Gades gadium gadibus. i. termini herculis que omnia habent primam longam.

Est super f breuis a:sit safirus lapis extra.

Hic actor tractat de dictionibus habentibus a. super f in primis sillabis, et ponit talem regulam dicens ꝙ omnia habentia a super f in primis sillabis breuiantur. vt pafos et pafius pafia pafium. i. venereus. est enim pafos insula veneri consecrata Sed excipe safirus pro lapide sed pro vitro breuiatur. vnde dicit quidam/ porticus est rome ad quā dū spaciando fero me. Res querendo nouas inueni de safiro vas. Sed pro lapide habet primam et mediam longas vt patet in textu actoris scandendo versum.

A g breuis probat ecce sagax/ strages retrahatur
Hagio vagina magalia stragula saga:
Lagana producit Petrus:indago sociatur.
Si p vel f preist produc:sed deme flagellum
Additur hinc fragor et fragilis plaga rete vel ora.

Hic actor ponit regulam de habentibus a ante g. dicens ꝙ omnia habentia a ante g in

primis sillabis corripiuntur vt sagum.et est vestimentū cilicinum:vel tenuis vestis ꝛ ab rasa. Et actor ponit sagax cis quod habet primam breuem vt patet in lucano. Et quicqd mare sagaci. Et excipe illa que habent primam longam vt saga sage.i.incantatrix.vnd oratius. Sōnia tortores magicos miracula saga. Et excipe strages.i.occisio et vagio va gis quod est verbum significans ploratum infantium.et excipe pagina gine.i.vestis gla dii.et magalia magalium domus pastorum.et stragulum li.i.vestis diuersorū colorum. et laganum lagani.secundum Petrum he. Paruulus exultat dum cernit lagana volui et prodncit primā. Sed oratius breuiauit vbi dixit Refero laganūqꝫ catinum. Et ē no tandum ꝙ iste versus auctoris lagana producit petrus debet esse incompletus. qꝛ inda/ go non est de presenti regula qꝛ non habet a in prima sillaba sed in media vt patet intu/ enti et continetur infra vbi tractatur de a ante g in mediis sillabis vbi dicit ꝙ producit Sed aliquis addidit pro complendo carmen. Et excipe etiam habentia a ante g. in quibus precedit p vel f qꝛ longantnr vt pagina et fagimus.sed de habentibus p vel f. ex cipe flagellum et fragor et fragilis et plaga pro rethe.vel ora qꝛ habent primam breueꝫ Sed plaga pro vulnere habet primam longā vt pꝫ in versu. Vulnera sunt plage:regio plaga vel plaga rethe. Primū producas corripe pro reliquis.

A super l tardant dissillaba. Sed calo verbum:
Ac alit atqꝫ malum quod mobile deme palamqꝫ
Atqꝫ falam sit deinde pales his iuncta falumqꝫ
Atqꝫ salum mare.
Hisqꝫ nascuntur pariter quoqꝫ corripiuntur.
Hec(quibus est crescens genitiuus)corripe:sicut
Sal salis atqꝫ palus/calo dematur et ales.
Que polisillaba sunt breuies/balistaqꝫ tolles
Alea/caligo/balenaqꝫ/salebra/squalet.

Hic actor tractat de habentibus a super l.et ponit talem regulam dicēs ꝙ omnia habē tia a super l bisillaba in prima sillaba producuntur vt talis qualis.et malum pro pomo sed pro contrario homini malus mala malum habet primam breuem vt patet ī versibꝫ Vella refert malus:malus et mala malaqꝫ malus. Mala mali malo mala cōtulit om nia mundo. Et excipe calo calas verbum.i.voco quod habet primam breuem.et alo alis pro nutrio quod habet primam breuem.sed halo as pro spirare habet primam longam ꝛ scribitur per h. Nutrio si quid alo cum mittitur halitus halo . Excipe palam et falam.i. turris lignea. Falanx gis et falanga falange.i.acies pugnatorū licet auctor non ponat in textu tamen habet primam breuem vt dicit versus Ante falam numerosa falanx cō/ fringe falangas.et excipe pales dea pastorū.et Falernum.vnde dicit versus. Viuat in eternum qui dat michi tale falernum.et excipe salum.i.mare quod habet primam bre/ uem.et crescentia in genitiuo vt sal salis.paludis.qꝛ habent primam breuem.de crescen tibus in genitiuo excipe Calo calonis.i.portator lignorum qꝛ producit primam.vt patꝫ in versu. Dico voco calo fert ligna meus michi calo. Et excipe ales alitis. i. auis qꝛ pro ducit primam sillabam. Sed polisillaba.i.dictiones plurium sillabarum habentes a su per l.breuiantur.vt Calidus calida calidum. Sed ab ista regula excipe ista . s.alea.cali/ go.balista.balena.salebra et squaleo. Balista est instrumentum bellicum. Alea est ludus taxillorum. Caligo duo significat:vno modo est nomen et tunc significat obscuritatem et tunc habet primam longam.alio modo est verbum et tunc significat chaucer gallice: et habet primam breuem:vt patet per hos versus: Nomen caligo verbū breuiabit caligo Dum caligo caligas caligo lumina tollit. Balena ē piscis. Salebra via aspera. Squa/ leo ꝟbū signat sordere.splēdere.eē vel fieri sqlidū seu asperū vn̄ hēs exēplū ī hoc carmie

Totaqꝫ romulee ſqualeret gloꝛia gentis

A ſuper m tardant diſſillaba/queqꝫ ſequuntur
Sunt damus atqꝫ fames clamis et tamen ac amo dempta.
Atqꝫ thamos.
Que poliſillaba ſunt bꝛeuies/amitto fit extra
Lamina lamentoꝛ:quibus amentum ſociatur.

Hic actoꝛ dat regulam, de habeutibus a ſuper m in pꝛimis ſillabis dicens ꝙ oīa haben tia a ante m biſillaba longantur vt clamo as /excipe damus verbū et fames mis.i. volū tas comedendi.ſed fama me pꝛo laude habet pꝛimā longam.et excipe clamis midis. et amo amas pꝛo diligendo ſed cum aſpiratione habet pꝛimam longam vt patet in verſu. Hamantur piſces ſed amantur ſepe puelle.et thamos.i.diuiſio.inde athomus mi.i. ps indiuiſibilis/et excipe etiam poliſillaba.i.dictiones pluriū ſillabarū qꝛ bꝛeuiantur vt ca mera.et excipitur amitto.i.perdo vt patet in verſu. Amittens perdit admittens recipi/ ens ſit.et etiam amicto frequentatiuū iſtius verbi amitio licet amitio habeat pꝛimā bꝛe uem .et lamina.i.fruſtrū auri vel argenti aut alterius metali .et lamentoꝛ ris. verbū de ponens.et ſimiliter amentum quod ſignificat coꝛrigiam exiſtentē in medio iaculi

A ſuper n longam faciunt diſſillaba/deme
Hinc manus atqꝫ cano canis hec anus addis anaſqꝫ
Ac ana ſiue phanes
Ni ſint a longis:poliſillaba curta notabis
Ganeo dematur.

Hic actoꝛ ponit regulam de habentibus a ſuper n dans talem regulam omnia habētia a āte n ſi ſint diſſillaba in primis ſillabis longantur vt ſanus ſana ſanū. Sed excipe ma nus .verſus. Dextra ſiniſtra manus manus eſt qđ ī arma vocamꝰ . et cano canis in om nibus ſignificationibus vt dicit verſus. Dum cano deſcribo cano canto dū cano laudo. Et hic et hec canis in omnibus ſignificationibus vt dicit verſus. Nat canis in puteo la trat extra fulget in alto. Sed canus cana canum habet pꝛimam longam et tenet regulā vt patet in hoc verſu Carmina noſtra cane que percipis oppido cane. Anus anus pꝛo ve tula .ſed anus ani pꝛo culo.verſus. Anus anus pedit qꝛ cotana cruda comedit. et Anas anatis pꝛo aue fluuiali vt dicit quidam O fluuialis anas quanta dulcedine manas. Tu michi quartanas non duplicabis anas.et ana.i.re.ſurſū.equale et rectū. et phanes ſimiliter dictio greca vt epiphania que omnia pꝛedicta licet ſint diſſillaba bꝛeuiantur.ſꝫ omnia poliſillaba habentia a ante n breuiantur vt maneo /ſed excipe cōpoſita a longiſ vt caneo quod deriuatur a canus cana canum. Janua a ianus qꝛ habēt pꝛimam longā. Et excipe etiā ganeo.i.lecatoꝛ qꝛ habet pꝛimam longā.

A p bꝛeuis:niſi papilio vel vapulo papo
Apulus et papa ſaphirus crapula lapa
Mapaqꝫ cum rapa.

Hic actoꝛ ponit regulam de habentibus a ante p in pꝛimis ſillabis dicens.ꝙ omnia ha bentia a ante p in pꝛimis ſillabis bꝛeuiantur vt ſapio. Sed excipe papilio animal vola/ tile.que etiam poteſt dici papilia lie.vt dicit papias. Eſt etiam papilio tentoꝛium quod tenditur in excercitibus.et vapulo pꝛo verberando et paſſionem tantum ſignificat vt pa tuit ſupꝛa.papo papas quod eſt verbum pueroꝛum pro comedendo.et apulus la.lum no men gentile.et papa nomen officii ſummi pontificis.et ſaphirus de quo dictum fuit ſu pꝛa quando tractauit de a ante f.ſed hic ponitur vt ſatiſfaceret illis qui dicunt ꝙ habet a ante p.et Crapula le.que eſt ingluuies ventris . et lapa lape que eſt herba.et ſimiliter

mapa.pe.i.pictura vel mensale.sed pro mensali inuenitur cū duplo pp.et rapa.pe. que ē fructus terre pro bobus impinguendis aptus.sed rapio pis verbū habet primā breuem vt dicit versus. Quas cū dente rapis comes est inflātio rapis que oīa excepta habēt primā longam vt patet in auctoribus.

Ante q fit breuis a semper:nisi compositiua.

Hic auctor tractat de habentibus a ante q.d.ꝙ oīa hn̄tia a ante q in primis sillabis breuiantur vt aqua. Sed excipe composita a quis vel qui que longantur vt pꝫ in auctoribꝫ.

A r breuis est:quod arista probat varicosus aruspex:
Excipitur carex ac areo varica varex:
Area varica vel glarea pareo naris.
Carica coniunges.
Produc rus vel ra vel rum:testis tibi carus.
Ara dei:sed ara suis:et para dempta parumqꝫ.

Hic actor tractat de habētibus a ante r in primis sillabis.d.ꝙ oīa habentia a ante r in primis sillabis breuiantur vt arista.i.spica licet areo babeat primā longam et varicosus sa sum.i.curuus.et dicitur ab isto nomine varex.versus. Varice succiso claudicat oīs hō. et aruspex cis.i.vaticinator licet deriuetur ab ara pro altari quod habet primā longā q oīa breuiant primā sillabā. Sed excipe carex cis.i.canna palustris.et area.i.locus vbi trituratur granum.et varica ce.et varex cis.i.vena .et areo es. sed aro as habet primā breuem vt patet in versu. Terram nullus aret in qua spes protinus aret.et ara pro altari. sed pro stabulo porci habet primā breuē.vt d:versus. Est ara porcorū venerabilis ara deorū.et carica ce.i.ficus sicca.et adiectiua que habent a ante rus in primis sillabis.vt carus cara carū.que oīa producūtur in prima sillaba.et in textu auctor noīauit.para.i.iuxta.et parū.i.modicū.que breuiantur in prima sillaba.

Cum subit s produc dissyllaba:sit quasi dempta:
Et casa siue basis.polisyllaba curta notabis.
Caseus excipitur:et basia longa notentur.
A t breuis:nato sit testis quater atqꝫ quaternus:
Atqꝫ statum status et statio latet.ac retrahantur
Vates saturnus laternaqꝫ mobile latus:
Quatuor et fatum naturaqꝫ quatinus ater:
Atria catholicus:clatros sociare solemus:
Platos cum statim varies:sed longa locabis:
Hec quibus m super est aut r muta preeunte
Philosophi mathesim breuiant vatesqꝫ mathesim.
Vt placet est platea vel platea siue platea.
A super u breuies:sed gnauus et auia demas.
Gauisus mauis et mauors pauoqꝫ nauis.
Suauis prauus:item si presit l addita mute.

vt casus.vnde versus Lapsus et euentus inflexio sit tibi casus. Et quicquid dicas a cado sume caput. Sit quasi dēpta Ouidius.nosi quasi nescia querit. Et casa domuscula.vnd Lar casa larqꝫ domus lar ignis larqꝫ foramen. Lar propriū nomen gtūs sit tibi lartis. Basis est colūna. Ouidius Stat basis orba dea. Polisillaba curta locabis.vt asellus a-

fella. Theodolus. Offensus balaam calcaribus vrget asellā. Caseus excipitur. Caseus anguilla mortis cibus ille vel illa. Ni bibas et rebibas et rebibendo bibas. et Basia. vꝰ centū vel mille vellem tibi ꝙ daret ille. Basia sub cauda: qui te percussit alanda. At. brevis nato. versus. Quāuis arte nates apparent post tibi nates. quater atqꝫ quaternꝰ collectio octo foliorū vel pluriū. atqꝫ statū status. statuta tempora fatis. et statio latet. ac retrahantur. vates. i. poeta vel propheta. saturnus. i. deus quidā vel planeta. laterna instrumentū in quo candella latet. mobile latus. versus. Seruat ab hoste latus leuū clipeꝰ michi latus. atria. Ouidius. atria nobiliū ualuis celebrantur aptis. Catholicus dr̄ a catha quod est cōe. dꝫ eni cōis esse fides catholica. clatrus est repagulū qđ opponitur ostio. vel ipsū ostiū precipue ortorū vel vinearū. vnde Obiectos voluit non frangere clatros. quatuor. versus. Quatuor ista timor odiū dilectio sensus. Sepe solent hoim rectos peruertere sensus. fatum. vnde Festinat frangere fatum qui credit fatuū. natura. vnde versus. Femina pulcra nimis vult ꝙ feriatur in ꝑmis. quatinus cōiunctio causalis. i. vt: ater. i. niger. platos cū statim varies. platos est idē ꝙ latū. et inde platanus arbor alta. Sed longa notabis hec quibus m super est aut r muta preeunte. m. vt mater. vnde. Est patris matrisqꝫ. aut r. vt frater. vnde Tu quoqꝫ frater ita ⁊c. Philosophi mathesim. vnde Scire facit mathesis: sed diuinare mathesis. ⁊c. Ut placet est platea. et platos quod est latuꝫ A super u breuies. vt cauus caua cauū. Sed gnauus. i. sapiens. auia sunt loca deuia: gauisus. nauis. Nauis ab humore nomen trahit hac rōe. mauors et inde mauortius. Pauo est auis. versus. Uoce sathan: penna cherubin: ceruice: drachone. Et pede furtiuo designat pauo latronē. mauis. vnde Dic malo primū ⁊c. Suauis. vnde. Suauis in ore sapor. prauus. vnde. Littus aro: laterēqꝫ lauo: dū seruio prauo. Item si presit l addita mute vt clauus. versus. Claua genus baculi: clauis sera: clauus acutus.

Ante b fit breuis e: si non duo consona presint.
Hebe format debet phebus thebeqꝫ notentur
Nebrida debilitas et phebe neboqꝫ nebam.
Ec breuis: secus est testis/ nisi secula mechus:
Fecis securus fecundus grecia cecus:
Preco me te se vecors et secius echo.
Techaqꝫ longatur de quo cyrotheca creatur.

Hic actor ponit talē regulā ante b fit breuis e. vt ebes. si nō duo cōsona presint. vt prebet Hebe format debet dictū est supra ꝙ de et pre sunt longe in compositis: sed debet format ex de et habeo es: quare prima producitur. vnde. Debet iure mori qui caude credit et ori phebus. ouidius. primus amor phebi thebeqꝫ notentur. Ouidius. Jam stabunt thebe. Nebrida vestis maculosa: et descendit de nebris: que est pellis que dr̄ panthere vel capre debilitas vnde. Debilitas totā mentē corpusqꝫ tenebat. et phebe. id est luna. Ec breuis. vt secus. i. aliter. Uirgilius. Non secus ac nisi faciunt/ nisi secula. Seculū est etas centū annorū. Mechus est adulter. fecis a fex venit. Securus dr̄ quasi sine cura. Ouidius in libro de transformatis. mollia secure peragebant ocia gentes. Fecundus. Ouidiꝰ. Uberibus fecundus aquis. grecia quedā terra. vnde Si cecus cecū conet̄ ducere secū. In caueam ductor primus cadit inde sequutor. preco. vnde. Justicie preco prepeti fertur equo vecors. ouidius. Seqꝫ iacit vecors ex sūmo culmine turris. Et est vecors furiosus. secius est comparatiuus huius aduerbii secus et significat plus aultremēt. echo est vox iterū sonans et producit primā iuxta illud. Cum venaris apros resonantibus assonat echo. theca. i. repositio. inde oritur cyrotheca pro tegmīe manuū. et dr̄ a cyros qđ est manꝰ ⁊ theca

Ante d protrahis e: si sint dissyllaba sicut
Sedes et tedet/ cedo pro dic demis edoqꝫ:
Pes pedis atqꝫ pedum cedrus/ ac polisyllaba curta:

Vt sedeo medicus: sed sedulus excipiatur:
Seditioqz simul et seditiosus habetur.
Cum subit f breuis e: sed compositiua notabis.
Ante g fit breuis e rego teste legoqz tegoqz.
Excipies reges reginaqz regula leges
Eger et egyptus legas et tegula dego.
Egis et egloceros.

Vt sedo. sedes. versus. Si qua sede sedes et sit tibi congrua sedes. Jlla sede sede nec ab illa sede recede. et tedet. versus. Penitet et tedet. zc. cedo. versus. Cedo locum tribuo sic dico cedo recedo. Et sepe cedo pro scindo dicitur esse. Pro dic dico cedo defectiuũ reperitur. demis edoqz. i. comedo qr edo edis producitur. versus. Dum dape vescor edo sermonẽ dum loquor edo. Pes pedis. versus. A pede cõpositũ dat edis. zc. pedũ di. vl' pedus di. est baculus pastoralis. Virgi. At tu sume pedũ qđ me dũ sepe rogaret. Non tulit antigenes, z ĩde pedica laqus vbi lupi capiũtur per pedes. Cedrꝰ arbor est cuiꝰ pria corripit naturalit' sz ppter mutã et liquidã pducit'. ac polisillaba curta. vt sedeo. medicus. versus. vnica nux medicus cibus altera tertia virus Judico de nucibus plus valet una tribus. Sedulus hõ intentus. vnde alex. Capripedi fauno cõmendãt sedula baucis. seditio. vñ. seditionis origo et seditiosus Cum subit f breuis e. vt cephas. sed cõposita notabis vt deficio reficio preficio. producitur vt deficio. corripitur vt reficio/ Ante g fit breuis e vt lego. Alexander. Non est apta legi que non maturuit arbor. rego. versus. Si bene regna regis es dignus nomine regis. tego. vnde Qui folio tegitur bis pluuiam patitur. excipias. reges vñ Gaspar fert mirrã: thus melchiõ: balthasar aurũ. Hec tria qui secum portabit noĩa regum. Soluitur a morbo christi pietate caduco. regina. vnde Mundi regina sit michi propicia. regula. vnde Regula certa datur qui stat bene non moueatur. leges. Lucanus Per vim sunt leges zc. eger. ouidius Non est in medico sẽper releuetur vt eger. egiptus versus. Hic dolet egiptus denis percussa flagellis. Lego as. i. mitto tis. inde legatus. tegula qua domus cooperitur. dego est viuere in paupertate. versus Inter opes multas cũ sit michi tanta facultas. Parisius dego tantalus alter ego. egis est scutum palladis. et dicitur ab egle quod est capra. egloceros. i. capricornus. saturnus hz domicilium in illo signo. versus. Est ibi saturne domus eglocerontis et vrne.

E super l longam faciunt dissillaba sicut
Chele. deme chelim velut inde velimqz geluqz
Atqz melos scelus atqz celer melus: ac breuiabis
Que polisillaba sunt. speluncaqz belua demis
Delibutus et electrum speleaqz grecum
Heliseus cum deliciis delubraqz iungam.
E super m breuis est: sed femina semita deme:
Demoqz produces: sed longis addere debes:
E super m solam. sed correptis emo iungam
Ac emioqz themis.
Et cum cremento dissillaba nomina produc.
Sed memor atqz nemus pariterqz femur breuiamus.

Chele est signũ libre. Virgilius: qua locus erigonẽ inter chelasqz sequentes: et velim similiter. chelis est lira. gelu est frigus vel glacies et dicitur quasi ge. i. terram ligãs. atqz

melos dulcis cantus. Alexander. Regi dulce melos. Scelus. ouidius. Scelus est odisse parentē. celer velox. versus. Hostia claude celer. melus est aīal. s. taxus qui alio noīe dicitur melo et dicitur pellis melorum secundū alios melota. vnde illud. Circuierunt in melotis et in pellibus caprinis. Et breuiabis que polissillaba sunt vt melius. Speluncaqꝫ belua demis. Spelunca est fouea. belua est monstrum vel ī mauis bestia versus. Cum iuuenes estis et tps habere potestis. Cur bona non sapitis ne tanq̄ belua sitis. Delibutꝰ id est vnctus aliquo liquore. ēt cōponitur ex de et oleo et buo is. quod non est in vsu. Electrum. Electrū gūmi sit: electrū gēma vocatur. Electrū quoqꝫ seu dicunt solet esse metalū. speleaqꝫ grecum. Spelea est idē ꝙ fonea. Helisius. i. extra lesionem. vnde virgilius: in carmine georgicano. Quis helisios miretur grecia campos. et est secundū poeticas fictiones campus apud inferos amenissimus. cū deliciis. vnde Delitiū tibi sit. delubraqꝫ iungam. delubra sunt templa. Ouidius. delubraqꝫ ditia donis. Et alibi sunt a dolendo vel deleo delubra dicta. Namqꝫ precamur in his a nobis crimina tolli. E super m breuis est vt femur Sed femina semita demis. versus. Instant crux et auis et femina quaꝫ tibi mauis. Utraqꝫ pena grauis grauior sed femina bis bis. semina. vñ Thob. Ex agro veteri virtutum semia morū. demoqꝫ produces. et longis addere bebes E super m solā. vt emulus eminet. Ouidius. Emulus est nostri maxima causa mali. Eminet et non est in muliere fides. et correptis emo iungā. vnde qui vendit vel emit res quaslibet ecclesiales Hos appellamus a simone simoniales. Et cū cremento dissillaba noīa produc. i. illa que crescunt in genitiuo vt nemo neminis. Sed memor. vnde. Quicquid agas mēori mente teneto mori. atqꝫ nemus pariterqꝫ femur breuiamus. vnde Meta genu femoris sed duci t ab inguine ceptum:

E super n longa: fit enim breuis atqꝫ fenestra:
Atqꝫ penum penitus penetro penes atqꝫ penates:
Et frenesim: varies.
Si b vel g vel s t vel u preiungitur illi:
Fit breuis: at venum produci venaqꝫ debet:
Tenia tene simul et venor trenara senus.
Ante p fit breuis e ueluti reperire: p duplex
Repperit excipies simul et prepucia prepes.
Cepaqꝫ protrahit e: sed et hanc producere debes
S sibi preposita: breuiato tamen sepelire.
Longa fit epacta repoqꝫ simul sociatur.
Ante q fit breuis e sicut neqꝫ: demitur equor
Equus et equalis nequaquam nequaqꝫ nequam.

At seno lena. vnde. Lenonem lena non diligit absꝫ crumena. Fit enim breuis. vnde. si tu iungis enim cū sed post ponere dices. atqꝫ fenestra. Ouidius. Pars aperta fuit pars altera clausa fenestre. atqꝫ penus est celarium. penitus. vnde. mentes penitusqꝫ recedūt penetro. vnde. Sol vitrū penetrat penetratū nō violatur. Nec vitrū sole nec virgo puerpera prole. penes. Ouidius. Quā penes arbitriū. penates sunt dei priuati et improprie sumūtur pro domibus interioribus. Ouidius in sua metha. Plebs habitat diuersa locis a fronte potentes. Clari celicoleqꝫ suos posuere penates. vnde Dicamus proceres: et frenesim varies. et ē infirmitas inde freneticus. Si b vel g vel s t vel u preiungitur illi est breuis. Si ante e est b vt bene. corripitur. vnde Dat bene dat multū qui dat cū munere vultum vel g. vt genus: vnde Quattuor ista genus grauitas inflexio sensus. Noīa scrutanti faciunt etheroclita dici. vel s. vt senex. vnde Infans inde puer adolescens post

iuuenis vir. Inde senex seniũ decrepitas sequitur. vel t vt teneo. vnde. Dat teneo tentũ. vel v vt venio. vnde. Dat veni venio. at venũ. versus. De re que venit nulla gratia veit vena. vnde In luna plena non tangatur tua vena. tenia tene simul. tenia vel tena tene sunt lingule que dependent a mitra episcopi. Sed. tamen tena proprie et tenia teniorũ sunt extreme partes vite que crinibus inuectuntur, et sic dicuntur a tenendo qꝛ capilos teneant fluentes. Et venor. Alex. Venatur dariũ canis venaticus aprũ. Trenarus est mons per quē fit descensus ad inferos. et dicitur a trena quod est lamentatio. senus id ē sextus. vel sex. versus. Paruule cede seni cum sint anni tibi seni. Est et alius versiculus Facta notanda senis volo versibus edere senis/ Ante p fit breuis e. vt lepus. vnde Rure fugo lepores in vrbis fugiendo lepores. veluti reperire. p. duplex. Reperit excipies. ouidius: Reperit ossa tamen peregrina condita terra. et prepucia. prepuciũ est pellis q̃ amputatur pueris more iudeoꝝ in circũcisione. et dicitur a pre quod est ante et cedo. prepes est idem ꝙ velox quasi pre aliis peteus. Cepaqꝫ protrahit e. vnde Caseus et cepe veniũt ad prandia sepe. sed et hanc producere debes vt sepio sepe. s. sibi preposita. breuiato tñ sepelire. vnde si sepelire cupis fac propere ne videaris. epacta est numerus in compoto. repo pis pertinet serpentibus. Ante q fit breuis e sicut neqꝫ. demitur equor. Equor est mare. et dicitur ab equalitate. est enim equm cũ transquillũ est. cum vero procellis agitatur superficiei equalitatē mĩme retinet: de cōtemptu mundi. Equora inundabunt: incerta voce senabunt. Equus equi et equa corripiũt primam. versus. Hesperias iam phebus equos deflexit ad oras: Cena vocat repetenda domus: sat masimꝰ aruis. alius. Hanc tu pungis equã mox dentibus et pede neq̃. Non est dignus equo cui carior est equus equo et producitur ibi equus adiectiuum. Est aliud metricum carmen. Vinca culta fuit culto res premia querunt. Non labor equalis equalia dona fuerũt. neq̃. i. iniquus. nequaq̃. i. nullo modo. nequa. i. ne aliqua.

E super r breuis vt series hera siue cerannon:
Sic et herilis herus heresis: tamen excipis heros
Hereo feralis erumnaqꝫ cerulus heres:
Meret et eruca ceromaqꝫ seria seres:
Es eris quero gens ceres ceraqꝫ sero
Ferapellinas clerus debesqꝫ notare
Erigoneqꝫ simul.
Longuam ve super r. sed deme veru vereorqꝫ
Corripis inferias feretrum veretrumqꝫ feraxqꝫ.
P quoqꝫ preposita pones dissillaba longa
Longa fit e super s: nisi compositiua thesisqꝫ:
Atqꝫ iesus.

Vt series. est ordo. versus. Nil est peius hera que plurima possidet era. Siue cerannon: et est fulmen. et inde hee cerannie arũ. i. vites. qꝛ rubeant vt ignis. Cerannia oꝝ exaltationes vndarum in mari Sunt etiam saxa prominentia in mari instar cornu: ceros enĩ grece est cornu latine. et componitur cum acros: inde venit acrocerannia. oꝝ. i. montes fulminati. s. eppri. Virgilius. Aut athon aut rodopen aut alta cerannia telo. herilis. id ē res pertinens ad herũ. est autē herus dñs. heresis est diuisio. heros nobilis. heros etiam vocatur fortis vel potens. hereo es est iuiti dubitare vel morari. vñ. pastor agrestis heret feralis. i. mortalis. erũna. i. miseria. vnde positus est in erũna. cerulus. i. viridis color. heres. Alex. Heredes superũ ꝛc. meret. i. flet. unde. Dat mereor merui: mestussũ mereo flē ti. Eruca est herba ignee virtutis dicta quasi vrica libidinis irritatiua. est etiam vermis

frondiũ. Ceroma tis. est vnguentũ acera dictũ. serius a. ũ. i. vtilis vel necessarius. es eris est quoddā metallũ et capitur pro omni metallo. seres sunt quidā popnli. Uirgili. Uelleraqꝫ vt foliis depectant tenuia seres. quero notũ ē. versus. Queritur ignotũ queritur q̇ perdit amicũ. ceres ad differentiā dee bladi. producit primā et est gēs. cera est opus apũ. sero. i. tarde. erigone est signũ celeste. xerapellinas ē vestis vetus et detrita. vnde. Et xerapellinas vestes donauerit illi. clerus est multitudo clericorũ. Longā ve super r. vt verꝰ ra. rũ. vnde. Uerus amor miserũ qui non fastidit amicum. Sed deme veru. versus. Dic sine carne veru dicas cũ carne verutum. vereorqꝫ vnde. Dic vereor timeo revereri dic venerari. corripis inferias. inferie dicuntur ab in et ferio qꝛ animalia immolabantur antiquitus aīabus. Feretrũ dicitur a fero fers. vnde. Non placet intrare feretrũ. veretrũqꝫ ē virga virilis. ferax. i. fertilis. P quoqꝫ preposita pones dissillaba longa. vt spero. spera. Longa fit e super s. vt lesus. vnde et staturisantes lesus abhorret aquas: nisi cōpositiua: vt resero. vnde Dic iubet ordo ⁊c. Thesis grece latine dicitur positō. Jesus interpretatur saluator

Ante t longa fit e ceu fretus: deme metallum:
Ac etiam metuoqꝫ fretum meto metraqꝫ retro
Adiungasqꝫ gethes: et si p preuenit aut u.
Pre format preter
Thetis ios thetim dabitur thetis et thetidisqꝫ.
E super u produc vt seuus: deme seuerus:
Et leuo siue breuis beuer: et leue non onerosum.

Ceu fretus. vnde. fretus constat hō. deme metallũ. ac etiā metuo. vnđ Ambigo cōpesco disco. ⁊c. qꝫ fretũ. vnde Equor et vnda fretũ. ⁊c. meto. vnde. Dum tua sata metis vicinis parcito metis. metra. vnde Ut tua metra. ⁊c. qꝫ retro. vnde Qui iacet in feretro vix veit inde retro. Adiungasqꝫ getes. getes sũt populi Et si p preuenit aut u. p. vt peto. v vt veto pre format preter: vnde. Omnia pretereunt preter amare deũ. thetis ios. ouidius. Sit ⁊ ad cauam descendit in equora thetim. pro matre achilis corripitur. vnde. statius. Ac thetis vndis. versus. Si dicas thetidis tunc mater habetur achilis. Si thetis dicas est dea nereidũ. E super u produc vt seuus. deme seuerus et leuo. versus. Nil ego sponte leuo qđ sit lateri graue leuo. siue breuis. vnde Sillaba que breuis est. beuer est quoddam aīal. et leue non onerosum ad differentiā de leuis pro plano.

Ante b fit breuis i tribulus probat hoc et hiberus.
Tribula dematur hibernus fibula scribo:
Tibia liburnum vel mobile liber et ibo:
Et libum libo viber quoqꝫ sibila quibo:
Ac ibis.
Ante c fit breuis i sit conuicior tibi testis
Atqꝫ dicax. demo conuicia spicula dico
Vicus cum mica vel niceteria trica:
Vicenus quoqꝫ tricenus ficedula picus:
Apycia cum spica vel sicut picaqꝫ ficus
C duplicat sicca siccus sed ico variabis.
Quodqꝫ dicax ponit vt fatidicus breuiabis.

Ante d longa fit i velut idem pro mare fido
Et fidus: sed demis idem neutrale fideqꝫ:
His ideo fidis atqꝫ sidonia iunge quidamqꝫ:
Addis idoneus his: et si b vel u preit aut t.
Strideo produces: et strido rideo iunges.
Idola dic longa: tamen inuenies idolatra.

Hic actor ponit talem regulā. I est breuis ante b in primis sillabis vt cibus. ouidius. Iā cibus herba placet. tribulus probat. vnde. Tribulus cardo: tribulus terit: alia salsa. et hiberus. fluuius est. lucanus Que prestat terris auffert tibi nomen hiberus. tribula est instrumentū quo teritur gleba: vnde virgilius in georgicis. Tribulaqꝫ terris: hibernus. i. hyemalis. fibula est firmatoriū pallii. vnde. Fibula rupta manet. scribo. vnđ. Scribe dti lege si vis vrbanus haberi. Tibia est instrumentū cantandi. liburnum est genus vehiculi. mobile liber ra. rū. versus. Liber id ē bachus vel vir sine cōpede nat⁹. Liber id ē codex vel raptus ab arbore cortex. Prima beri faciunt gtūm briqꝫ secunda. ibo. vnđ Liba libēs libo liba libentius ibo. libum libo id est gusto. viber cis incisura facta in tergo pueri verberati. et dicitur a verbero. Sibila. vnde Sibilus est hominū serpentū sibila dicas. quibo de queo quis. vnđ. Dicas queā quoqꝫ quibo. ac ibis dis. i. ciconia. vers⁹. Si pges ibis ibisqꝫ ciconia fertur. Ante c fit breuis i vt vicū. sit cōuicior tibi testis atqꝫ dicax. est garrulus vel facetus. deme conuicia. conuiciū est contumelia. i. tella. vnde. Spicula multa fient. dico. vnde Dico tibi vere ꝙ omnia preteriere. vicus est burgus. niceteriū erat vbi laterium collo suspensū in signū victorie. trica est flosculus capilloꝝ seu intricatio. vnde Capillos trica tenebat. vicenus de viginti. quoqꝫ tricenus de triginta. vnde. ordine vicenus sed tricenus erat ille. Ficedula est auis que comedit ficus. picus est auis vel rex. vnđ ouidius. Picus in ansoniis proles saturnia turris. litia fila sunt telle duo dota. ouidius Quid torta litia plumbo. spica est carmen culmi folliculis concludens bladum. pica est auis picus similiter est auis. versus. Ut cantat picus sic cantat falsus amicus. Ficus est arbor vel fructus. significat etiā morbū. vnde. Est morbus ficus ficus est arbor quoqꝫ fructus. C duplicat sicca siccus et est gladius absconsus in baculo. inde siccari⁹ ille qui fert hunc baculū vel gladiū. siccus sicca cū. vnde est lignū siccū quod ponis ante focū. ico percutio ponitur indifferenter. Quodqꝫ dicax ponit vt fatidicus breuiabis. vñ. et erat fatidicus ille. Ante d longa fit i vt idē pro masculino. tamen in neutro corripitur. fido is. vñ In te cō fido dñe. qr fidus amico. sed demis idē neutrale. fidesqꝫ. vnde Cato. Rara fides ideo. ꝛc. Fidis corda. sidonia est prouincia vel pomū. quidēqꝫ Addis idoneus his. et significat idoneus aptum vel vtilē. Et si b vel u preit aut t. si b vt bidens. si v vt vidua. si t vt triduus. Strideo produces et strido. Strideo dat stridi sic facit stridoqꝫ stridi. Et significat strideo dentes concutere frendere fortiter sonare. strido idē qđ strideo. rideo significat actum oris. significat etiam deridere: vnde henrricus de male fortunatis. Nam qui derident alios ridentur et ipsi. ydola dic longa. vnde. ydola dicta dei dant hic. ydolatra. vnde. Non idolatraqꝫ sis sed venerare deū.

I super f longa: nisi compositiua ciphusqꝫ
Ante g corripis i: vult fligo figoqꝫ demi:
Viginti bige trigintaqꝫ frigora vige:
Nigro vigargus frigoqꝫ simul sociamus
Et si presint vt stigo longa manebunt.
Sed stiga cum strigibus breues: strigiles variamus.
Longa fit i super l vt milia: deme chilindrum.

Et philomena philix hilaris ciliumqȝ cilixqȝ
Et granum milii bilibris: Pilus et pila ludus.
Si preit s aut t: tunc debes i breuiare.

Ut grifo. nisi cōpositiua vt bifidus. ciphusqȝ: vnde. hic ciphus argenti tria prebet signa bibenti. Ante g corripis i vt rigo as. vult fligo figoqȝ demi. alex. omnibȝ infligūt equas incendia penas. viginti. vnde. Uigintiseptem specierū noīa dicas. bige. biga ge est curr⁹ triginta. vnde. Stant triginta duo. pige sunt nates vel sūmitates natiū. et dicūtur a pi ge grece quod est depressū latine. a pige dicitur hec salpiga serpens. qui et cecula dicitur est enim cecus. migro as. pigardus auis est. frigo is. est quoquere in sartagine. stigo as. est stimulare. Stix gis est palus infernalis. vnde. q̄ male decipitur ad stigua qui trahit strix gis: est auis nocturna. strigiles variamus q2 quandoqȝ producitur et q̄nqȝ corripit vnde. Purgat equū strigilis strigilis quoqȝ ferrea cratis. Longa fit i super l vt miles. vn̄ dicitur a mille. qđ idē hȝ sub se mille. deme chilindrū et est lignū quo equatur terra. Uirgilius in georgicis. Ingenti equanda chilindro. cheli differens ē serpens qui aliq̄n est in terra et aliquando in aqua. philomena est auis. vnde. Heu leno philomena suos citharizat amores. Philix herba est. et dicitur de folium. ciliū. vnde. super ciliū. vnde iste supcilium fert semper lumine recto. qȝ cilixqȝ est populus a cilitia dictus. hilaris est iocūd⁹. Et granū milii ad differentiā de milia liū. Bilibris est res cui inest pondus duarū librarū. vnde. Mechus habet nūmos vetularum pene bilibri. pilus. vnde. Quod terit est pilus: pilus est in fronte capilus. pila ludus versus. Est pila pes pontis pila ludus pila taberna. Pila terit pultes sed pila geruntur in hostes. Si preit s aut t. tunc debes i breuiare. s vt soliū. vnde. Stans vnus solio. vel tyt tilia. Theodolus. Copuleratqȝ suas. ꝛc.

I super m tardant dissyllaba: sed tima deme:
Et nimis atqȝ fimum simul his et himen sociabis.
Que polisyllaba sunt (nisi simia) curta manebunt
Longa fit i super n: tineam linio lino demis
Tinea producit petrus riga
Que c vel s aut m iungunt hec sunt breuianda
Ut sinus atqȝ minor: sed sinum minoqȝ demis
Ante p fit breuis i vult vipera ripaqȝ demi
Ciphariam sipho ciphus cum stipite stipo
I q breuis: probat hoc liqueo liquor inde liquoris
Atqȝ liquor quaris sit liquor liqueris extra.
I super r longant dissillaba: lira probabit.
Vult pira siue viri pirus et resonans lira demi.
Que polisillaba sunt breuiantur. stiria deme.
Pirula pirata sit piramis his sociata.

Ut primus. sed tima deme. Timū. i. est flos. Nimis est aduerbium. vnde tardasti nimium nimis expectate iacobe. fimus est stramen luto permixtū. vnde. Curtā te extollis fimus telluris oliua. ymen est claustrum virginitatis. vel carmen nupciale vel mēbranula in qua puer inuoluitur in vtero matris. ouidius in sua metha. Nec quid ymen: quid amor: quid sint cōnubia curat. Que polisillaba sunt. vt similis. vnde sic fuit est et erit similis similē sibi querit. nisi simia curta manebūt. vnde. Est aper auditu: linx uisu: simia gustu. Longa fit i super n. vt finis. vnde. Finis cū clunis. vinū. vnde me piget hic esse: cū

sit potare necesse. vt vinū de messe. sed tineam deme. ꝛc. tinea est vermis. ouidius. Cōdi
tus vt tinee carpitur ore liber. petrus riga tunc producit in aurora dicēs. tinea corrodēs
vestes. linio linoqꝫ demis. vnde. Dat linio lini vel leui. Que c vel s aut m iungunt hec
sunt breuianda. c vt cinis vel m. vt minor. vnde. Parua minor minima. ꝛc. s. vt sinus. sꝫ
sinū. vn. Sinū de vase dicas sinus esto puelle. Primam produces primi breuiesqꝫ secun
di. mino as. vnde. Pastor oues baculo minat. lupus ore minatur. Hoc producatur illud
quoqꝫ corripiatur. Ante p fit breuis i vt piper. vipera est serpens. ouidius. Parua necat
morsu spaciosū vipera taurū. ripa est extremitas fluminis. ouidius. Liberioris aque pro
ripis littora pulsant. ciphariū est cibus panis vel precium cantoris. Cipho erat vas in
quo migebant mulieres. et capitur pro sonitu vrine et pro lumbo. Juuenalis. Effigieqꝫ
dee longis ciphonibus implēt: cipus ponitur pro lapide mortuo superposito et pro istru
mento quo pedes reorū stringuntur. dicitur enim quasi capiens pedes. stipo est cōdem/
psare. vallare circundare congregare replere protegere componere et fulcire. J q breuis
probat hoc liqueo liquor. Theodolus. fragilis sed cera liquatur. liquor eris est in eodem
sensu. ouidius. Liquitur vt glacies. J super r longant dissillaba lira probabit. lira est sul
cus aratri. vnde: Pollice tango lirā facio cū vomere lirā et significat citharā prima bre
ui. pira est rogus. et dicitur a pir quod est ignis. viri. vnde: resecat hasta viri. pirus arbor
vnde. Fert pira nostra pirus sine vino sunt pira pirus. lira demi. vnde. pollice tango. ꝛc.
Que polisillaba sunt breuiantur vt mirica. est arbor. Virgilius in bucolicis. Nō omnes
arbusta iuuant humilesqꝫ mirice. Stiria deme. et est gutta cadendo congelata. uersus
Tunc bonus est ignis dū pendet stiria tignis. Pirula est extremitas nasi. pirata ē latro
seu vispilio marinus. piramis est alta structura que fit supra sepulchrū. sed piramus est
nomen propriū. vnde ouidius de transformatis. Sepe ibi constiterant hinc tisbe piramꝰ
illinc. D. B.

Longa fit. i. super. s: nisi deme miserqꝫ disertus
His tisanam iungis: sed compositiua notabis.
J breuis ante t. fit: iter hoc testatur itemqꝫ:
Ambitus ambitio: demes ambitus et itur:
Nitor dis ditis. clitellaqꝫ lis quoqꝫ litis:
Psitacus et titan titillo sis quoqꝫ sitis:
Jtalus et phiton glitis pitasmata iungo
T duplicat littus et littera

vnde. non est tuta nisi sine niso filia nisi. nisi deme qn̄ est coniunctio. vnde: Qui carue
re nisi felices sunt michi visi. miser. disertus. Fecundi calices quē nō fecere disertū. His
tisanā iūgis. tisana est aqua in qua decoquitur ordeū / et cōpositiua notabis. vt bisulcus
trisulcus. J breuis ante t vt iter. vnde. Callis iter trames methodus via semita. Limes
hec septē poterunt vnū quid significare. item. i. iterū aduerbiū ordinis et similitudinis:
ambitus us ui. i. ambitio siue circuitus. demes ambitus a. um. ouidius. Jussit et ambite
circūdare littora terre. et itur. vnde in alex. Jtur i belles agmen muliebre cateruas. nitor
ouidius. Nitor in aduersū nec me qui cetera vincit. impetus. ꝛc. dis ditis. vnđ. Dis pro
plutone sed dis pro diuite pone. clitellaqꝫ sella asini. lis quoqꝫ litis. vnde Cato. Litē in
ferre caue. ꝛc. ytalus est nomē dictū ab ytalo rege vel ab ytalia. phiton serpens est. vnde
ouidius Strauimus in numeris tumidū phitona sagittis. glitis. vnde. Glis aīal. ꝛc. pi
tasma est genus ludi qui mirabili arte voluitur. Juuenalis. pitasmate lubricat orbis. psi
tacus est auis. ouidi. Psitacus edis ales ertat michi missus ab horis. titan. ouidi. Nullꝰ
adhuc titan prebebat lumina mundo. titillo qꝫ: titillo as. i. amorē inflāmare. sis quoqꝫ
sitis. vnde. Sitis et este. T duplicat littus et littera. vnde. Littera que legitur quasi bos
cornuta videtur.

M preeunte vel r aut u producere debes
Sed breuies vitulum britones ouiqꝫ vitellum
V longam facit i: niuis hinc vult regula demi
Bisqꝫ notes et tris: et que componis ab illis
M vt mitis. r vt ritus. u vt vita. vnde. hic vitat ne moriatur. sed breuies vitulū. vnde Cato. vitulum sine crescat aratro. Et alibi. virgo iohannes auis: vitulus lucas: leo marcus. Est homo matheus quatuor ista deus. britones. vnde Credunt arturū britones iterū re/diturum. vitellum. meditullium oui. V longam facit i. vt viuo. vnde Viuat in eternum qui dat michi tale phalernū. niuis hinc vult regula demi. ouidiꝰ. De niue manat aqua Bisqꝫ notes. bis quandoqꝫ producitur. ouidiꝰ. hic tibi bis estus bisqꝫ cucurrit hiēs. qn̄qꝫ corripit̄. et tris. i. tres. vnde. Tris a deo rapiens/ et compositiua notabis vt triuiū biuiū.

Ante b longa fit o velut obex obicioqꝫ
Excipiantur obes verbum soboles et obesus:
Corripies etiam: si duplex consona presit
O c corripimus veluti iocus atqꝫ iocosus:
Et iocor et proceres oculus voco/ sed retrahantur.
Iocundus vocis procerus et ocior addis:
Phocaqꝫ vocalis/ coccitus c duplicabit.
Occulo longa dari decet ocia pocula iunge:
Occo c duplicat/ suffoco decet uariare
O d producunt dissyllaba/ sed modo deme:
Ac odor atqꝫ modus/ polisyllaba curta manebunt.
Proderit est longa/ sed poderis est varianda.
Hic actor ponit talē regulā o ante b in primis sillabis ꝑducitur. vt obex ē obstaculū. alex. obice ꝑpicius. Itē ouidiꝰ. Et ab obice seuior ibat. obicioqꝫ. vn̄. obicit̄ pontus. obes verbū obsū obes obest. esopus. nā ꝓdesse potest si quis obesse nequit. soboles. vn̄ Grex ouiū dicas esse sobolūqꝫ suaꝝ. obesus corrosus. ab obedor obederis. vel est pinguis Virgi. obessaqꝫ terga. Corripies etiā si duplex cōsona presit. vt ꝓbus globus. O c corripies. vt iocꝰ. vn̄ Est iocus atqꝫ ioci. atqꝫ iocosus. vn̄. statqꝫ iocosus. atqꝫ iocor ꝓceres. vn̄. Dic ꝓceres procul a carie virtute clientes. A ꝓcor esse procos. oculꝰ. vn̄. Incōstans animus: oculus vagꝰ instabilis mens: Hec sunt signa viri de quo michi nulla boni spes. sed retrahat̄ iocūdus vn̄ Statqꝫ iocūdus hō. vocis. vn̄ Vocis fine dabis. ꝓcerus lōgus vel rectus. Virgi. ꝓceras erigit ad nos. et ocior. i. velocior. ouidi. Fugit ocior aura illa leui. focaqꝫ piscis ē. oui. Corpora focaꝝ sūmo resupina profūdo exaīata iacēt. vocalis. ouid. Ardua turris erat vocalibꝫ addita muris. cocchitus fluuiꝰ infernalis. occulo is: ocia. ouidi. ocia si tollas piere cupidis artes. Idē. ocia corpꝰ alūt. pocula. vn̄ Pocula fōs. occo. i. rūpo. vn̄ Illud lachesis trahit atropos occat. suffoco dꝫ variare. vn̄ Suffocat extiguēs suffocat guttura stringēs O d producūt dissillaba vt nodus. Sed modo deme. mō. i. nunc aliqn̄ tm̄mō. odor acqꝫ modus versus. nescio quid sit amor: nec amoris sentio nodū. Sꝫ scio si quis amat nescit habere modū. Qui mō nasonis fueramꝰ quiqꝫ libelli. ac odor horꝰ. Quo semel est ibuta recēs seruabit odorē testa diu. Est modꝰ in rebus sūt certi deniqꝫ fines. polisillaba curta manebūt vt hodie. Qui nō est hodie cras minꝰ aptus erit. Proderit ē lōga sꝫ poderis ē breuiāda. alex. Profuit interdū dn̄is pugnare iubendō. poderis ē vestis talaris. et dr̄ a podos qd̄ ē pes et est vestis sacerdotalis.
O super f breuis ecce profor profugus vel ofella.

Profugio dempta vel profero profuit offa.
O g produces: toga deme rogoqz roguſqz:
Atqz logos.
Ut profor profaris a procul et for faris. vnde. mulier multumqz profatur. profugus. ouidius. Profugus percutē vitat agenor. offella diminutiuum ð offa panis madidus aqua uipa vino. profugio dēpta. unde Profugit ad pontem vel profero de pro et fero. profuit. vnde Profuit interdum latices infundere cornu. offa. vnde. vt facias offas in iure meo tibi do fas. O g produces vt cogo. vnde cogetur nemo munus habere meum. toga tunica vel par. ouidius. Uade per vrbane ſplendida caſtra toge. rogo. verſ. Eſt rogo vox miſeri vox importuna doloris. rogus. vnde. malo roget me rogus ꝙ ſim puero pedagogus atqz logos. i. ſermo.
S curtam facit o ſicut colit: excipe nolo:
Molior et moles ſol ſolis: dolia proles:
Solor boletus olim coliphia ſolus:
Polipus et ſtola prolixus coloqz colas:
Sollennis ſollers quibus l duplex reperitur.
Sicut colo. vnde Colant qui bachi munera colant. nolo. vnde. Pro pomo ſolo grates tibi reddere nolo. vel ſic. Nolo nolam portet collo meretrix nec oportet. molior moliris: ſignificat machinari. parare. fabricare.. moles pondus eſt. vnde aque currit rota mole. ſol ſolis vnde. Solis habes ortum: ſi ra mutaueris in rum. dolia. vnde Uini vel vino duo dolia plena videto. proles. vnde Clara deum proles macedo fortiſſime regum. ſolor ſolaris. inde conſolor. vnde. Conſolare pia nos vndiqz virgo maria. boletus. vnð. boleti le ti cauſa fuere tui. olim ſignificat tria tempora. ſ. preſens preteritum et futurum. Uirgilius in ſua enepde. Audierat cyprias olim qui euerteret vrbes. coliphia panis azimus. Iuuenalis. comedunt coliphia pauce. vel panis pugilū dicitur. ſolus dicitur quaſi ſine alio vnde Unus et vllus vter et nullus ſolus et alter. polipus. vnde Polipus eſt piſcis polipus fedacio naris. ſtola ſtole eſt veſtimentum ſacerdotale. prolixus. vnde. Prolixus verbis. ꝛc. coloqz colas. vnde Colo ſit prime colo tertie dicito vere. ſollēnis et hoc ſollēne ſollers. i. prudens. quibus l duplex reperitur.
O ſuper m longam facies vt comere comis
Omentum: ſed homo demas ſtomachum vel omaſum:
Et comedo dominus domus et coma ſiue comare:
Et glomus et glomero comes atqz domo vel omitto:
Et thomos atqz vomo: ſic que componis ab illo.
Et gomor
Eſt ſuper n breuis o: niſi nonus zonaqz pono
Et nonas pone monos longum credo breuemqz.
Si c d vel p precedit longa locetur.
Morus comere ſi ſoleas. comis curialis ſuauis et facetus. vnde Comibus eſt oculis cōciliandus amor. ouidi. Si nō blanda ſatis aderit tibi comis amanti. omentū eſt mēbrana cōtinēs maximā partē inteſtinoꝝ. Lucanꝰ. Prodūtqz ſuas omenta latebras. Sed hō demas. Theodo. Incola primus hō. ſtomachū. vn̄ Ex nimia cena ſtomacho fit noxia pena omaſū. i. inteſtinū. et comedo. vnde. Petrus erā quē petra tegit dictuſqz comeſtor. Nunc comedor viuꝰ: docui: nec ceſſo docere. vt dicat q̄ me videt taliter cruciatū. ꝙ cinis iſte fuit erimꝰ q̄nq̄z qð hic ē dn̄s. aler. Hic dn̄s hic ſeruꝰ. domꝰ. coma. vn̄. Eſt coma quadrupedis.

comare.i.splendere.et glomus.vnde. Est glomus atqz glomi filii glomeratio fertur .et glomero.vnde a glomero glomeras fertur vtrumqz caput.comes socius. atqz domo do mas.vnde Jste domat rc.omitto.i.relinquo.aliqui habent Et gomor est mensura apud hebreos et thomos diuisio.atqz vomo.vnde purpuream animam vomit ille.et que com ponis ab illo vt euomo.rc.Est super n breuis o vt bonus bona bonum. vnde Catho Sic bonus esto bonis nec te mala damna sequātur.nisi nonus.ouidius.nonus in officio. zo na .vnde. Et spectat zona pallida facta sua.et nonas:numerus est in compoto. pone. id est retro vel iuxta.vnde. Pone subit coniunx.monos id est vnum:inde monachus venit Si c d vel p precedit longa locantur.c vt conor.d vt donū.p vt pronus.

O p breuis veluti sopor atqz soporus oportet
Atqz propago:sed opilio popismaqz demo:
Vitis propago vel sopio populus arbor:
Et tophus.
Opportunus et opperior tibi p duplicabunt.
Cum c preit longa:scopulus cophinus copos extra.
O q corripitur:sed compositiua notentur.
O super r breuis:excipitur flans chorus et oris:
Oroqz cum coram vel thorax horaqz noram:
Coralius quorum mos moris morus et horum:
Doricus et sorex.
Et cum preuenit l aut r producere debes

Unde iste sopore sopitus erat:atqz soporus:id est summolentus.oportet dicitur quasi opem portans.atqz propago.Theodolus Jpse gaudet auo superum generosa propago sed opilio pastor ouium.Alexander Ne minuat numerum lupus opilione sinistro.popis ma effusio spermatis.vnde Jn cerebrum popisma roganti.vitis propago:id est quando pertinet ad vitem.vnde. Propagāda etenim rerum.rc.Et alibi Fulget propago :bibet inde propago futura.vel sopio significat facere dormire vel compescere.populus arbor: vnde Populus est arbor populus collectio gentis. Populus est aliquid sed nichil est po pulus. et tophus. ouidius: Et lenibus tophis natiuū duxerat arcum.Est autem lapis cauernosus.opportunus.ouidius.Opportuna sua blanditur populus vmbra. opperior vnde.opperiatur aque.Cum c preit longa vt copula.vnde. Copula sunt hominum sz co pula sit catulorum.scopulus.ouidius:Eminet equoribus scopulus.cophinus ē gobellū: vnde. Jmplete cophinos et date pauperibus.copos labor: inde artocopus . et dicitur ab artos quod est panis et copos quod est labor quasi panis laboriosus.vnde Juuenalis. Salua sit artocopi reuerentia.O q corripitur:vt quoquus loquor.vnde. Quod loquit specta rc.sed compositiua notentur vt quoqz.ouidius. J super a quoqz ꝙ sit seruata dole bis.O super r breuis vt chorus vnde. N chorus angelicus m suscipit angelus vnus. Ex cipitur flans chorus.i.prout significat ventum .chorus mensura.vnde.Chorus mensura chorus agmen dicitur esse.et oris.vnde.os oris loquitur corio vestitur os ossis.os oris lon gum os ossis corripiendum.Denotat os oris quicquid lucratur os ossis.oro. vnde.ora voce pia pro nobis virgo maria.coram.vnde Vos casus de pre coram socieqz gubernāt thorax lorica est.hora hore.vnde.Psitacus edis ales extat michi missus ab horis. noram id ē nouerā.vnde Virgil.in bucolicis.Noram sic paruis componere magna silebā . Co ralius est herba in mari que ad tractum solis durescit in lapidem.ouidius.nūc quoqz co raliis eadem natura remansit.quorum.vnde Quorum genitius.mos oris.vnd in alex. Moris erat persis ducibus tunc temporis omn ē ducere in arma domū:morus ē arbor.

vnde .ardua morus erat gelido contermina fonti.et horũ vnde. Horũ cõsimiles. doric⁹ ador dicitur et est populus.ouidius. Durius est ferro quod doricus excoquit ignis. sorex mus est. Et cum preuenit l aut r producere debes l.vt lora lorica.aut r vt roris. Ouidius. Rore suo lucanusqꝫ suis.

O super s longa:rosa demitur atqꝫ proseuca
Et dosis et posui:sed prosa potest variari.
Ante t fit breuis o:totidem quotus ac noto testes:
Et nota:sed demis dos dotis potoqꝫ cotis:
Quotidie totus votum notumqꝫ notemus.
Produces etiam:si presit consona bina.
Sed breuiare ptotos et ab illo sumpta solemus:
Atqꝫ proteruus item prothos.
O super u breuies:ouum prouincia demas
Prouidus esto comes prouentus prouenioqꝫ.

Ut glosa.rosa demitur.vnde Hic iacet in tumba rosa mundi non rosa munda.atqꝫ pro seuca.domus pauperum vel locus vbi ponitur sacerdos.quidam producunt primam de dosis et posui: prosa potest breuiari vel produci.vt dicitur ibidem. O super s longa tria sunt tamen excipienda.Cum pro flore rosa posui simul atqꝫ proseuca.preterea prosa producitur in thobia.vt sacra hieronimi tradit translatio prosam. Qualiqꝫ metro vindocniẽsis arat.sed magis credẽdum est huic actori.Ante t fit breuis o vt totidem quotus et noto vnde. Hic noto notifico.et nota.est autem nota e.signum macula.vel reprehensio vnde sic de persio metrista quidam ait. Eggregias scribit satyras eliconis amator. In prauos mittens noxia tela note. D.B.Sed demis dos dotis vnde.Catho. Uxorem fugias ne ducas sub nomine dotis.poto.vnde Si potare potes vinum non flumina potes Cos cotis lapis ad acuendum.quotidie.vnde Exora dominum quotidieqꝫ tuum.totus vnde. Totus dant in ius genitiuos addis alius.notum.votum.vnde Qui confert notũ debet persoluere votum.Et notanter dicit notumqꝫ notemus.quia notus nota notum a nosco producitur sed notus noti a nota est nat⁹ de nobili patre et ignobili matre huic contrarius est spurius.qui ethibrida dicitur.ouidius. Ne cape res regna paterna notus notus etiam est ventus.Produces etiam si presit consona bina.Cloto colum baiulat lachesis trahit:antropos occat Sed breuiare ptotos casus et ab illo sumpta solemus.vt diptota triptota.proteruus.vnde. Iste proteruus erat est prothomartir beatus stephanus. vnde Pro christi vita stat prothomartir ita.prothos.i.primus homo prothoplaustus. id est primus homo.vnde Theodolus.Exulat eiectus de sepe pia prothoplaustus. O sup u breuies.vt ouis bouis.ouum prouincia demas.ouum.vnde. Oua parire solet. prouincia.vnde. Prouida mens prouincia sitprouincia terra.et pro continuo ⁊c.prouidus.vnđ Prouida prouideo.vnde catho. Nam leuius ledit quicquid prouidimus ante. prouent⁹ prouenioqꝫ.vnde. Prouenit iste suis.prouentus.i.abundantia.Et hec de quarta vocali dicta sufficiant

Incipit de vocali u.

Ante b fit breuis u testis rubus et rubeusqꝫ.
Excipies tuber rubigo suber et vber
Et puber pubes:et si b preuenit aut n.
Innuba corripies et pronuba siue bubulcus:

Nubo tamen longum: connubia ceu metra poscunt
Ante c longa fit u ceu duco luceo lucis.
Deme lucerna lucror ceu dux ducis atqꝫ ducenti
Et si preponis n aut c vel r breuiabis
Ante d longa fit u ceu trudo: deme rudentes:
Et pudet atqꝫ sudes rudis atqꝫ trudes studeoqꝫ.
Et cudo: sed rudo ponis ceu: metra requirunt
V raro ponis super f: nec eam breuiabis.
V g. produco: tuguriqꝫ tamen memor esto.
F preeunte vel i vel p debes breuiare.
Fruges producis et iugera mobile iugis:
Et frugi.

Ut rubus rubetum. ouidius in sua metha. Cornaqꝫ et in duris herentia mora rubetis. Tuber. i. fungus vel inflatio tali. vnde. In modico prodibant tubere tali. rubigo. vn̄ Purus et illimis stat fons rubigine mundus. suber cortex. vnđ Cortex sit prima liber altera tertia suber. vber est fertilis et mām̄a. ouidius. Fons erat illimis vberibꝫ fecūdus aquis Idem. Uicinūqꝫ pecus grandius vber habet. et puber pubes est iuuentus. Alexander. Erat ingenua pubes. Et si b preuenit aut n. vt bubo. n vt nubo. bubo est auis. vnde Bufo pede graditur: bubo per alta volat. Innuba corripies et pronuba siue bubulcus. Innuba est mulier que nulli nupsit. pronuba est mulier que astat nubentibus. vnde. Pronuba thesiphone talamis vlulauit in illis. bubulcus custos boum Horꝰ tarde venere bubulci nubo. vnde Si qua voles apte nubere nube pari. cōnubia a nubo producitur. ouidius. Phebus amat uiseqꝫ cupit connubia dane. Uirgilius in eneide. connubio iungam stabili. Ante c longa fit u seu duco luceo. vnde Lucet et pollucet faciunt xi. ꝛc. lux lucis: deme lucerna. alexander. Liuida nocturnam sapiebant ora lucernam. lucror. vnde Iste lucratꝰ ea. dux ducis. vnde Docto crede duci si vis ab eo bene duci. ducenti te. ta. versus. Centū ducenti credunt quandoqꝫ ducenti. Et si preponis n aut c vel r breuiabis. n vt nucis. vn̄. Post pisces nuces post carnes caseū des. c vt cuculus. vnde. Respondet cuculus. ꝛc. aut r vt crucis; vnde versus. Per crucis hoc signum fugiat procul omne malignum. Ante d. longa fit u vt trudo: idem est qđ claudo. deme rudentes. Lucanus. Non pupim retines raro tendente rudentes. Et pudet. vnde. Penitet et tedet miseret pudet et piget ista. sudes. alexander. Sudibusqꝫ minantur acutis. rudis: virga. vnde in alexan. Iam rude donatus fatisqꝫ prementibus annos. trudes est ptica ferrata. studeoqꝫ. vnde. Sic studet ille puer. et cudo. Uirgilius. ignemqꝫ excudit achates. rudo pones ceu metra requirunt. Persius. Findor vt archadie pecuaria rudere credas. U raro ponis super f nec eam breuiabis. vt bufo. vnde. Turpis auis bubo: turpissima belua bufo. U g produco tuguriqꝫ tamen memor esto. tugurium est domus pastoralis. F preeunte vt fugio vel p vt pugil debes breuiare. Fruges produco. vnde Cum fruge vel indole vates. Prosp. Cunctarū frugum marcescit inutile germen. iugera iuger iugeris. ouidius. Qui modo pestifero tot iugera ventre prementem. Et est tantum terre quantum duo boues excolunt vnica die iugis est assiduus perseuerans et dicit mobile ad remouendum iugis substantiuum a iugo quia tunc corripit u. patet per iuga montis iniqui. Et frugi. i. vtile; vnde Cato. Uxoris linguā si frugi est ferre memento.

V super l breuies: vligo demere debes.
G preeunte vel f aut m producere debes

Excipitur fulica/mulier/gula iungitur istis.
Longa fit u super m:sic humanum dabo testem
Hinc humus ac humilis humerus fumus excipiemus
Si preit n aut t vel c debes breuiare
Numen produco:strumamqz simul sociabo

Ut pulex.vnde ouidius. Parue pulex et amara lues inimica puellis. Uligo demere debes.vligo est humor naturalis terre.vnde virgilius. at dulcis humus pinguiqz vligine leta. G preeunte vt gulo.lecator vel gulosus.vnde. Est homo gulosus.ꝛc. vel f vt fuligo et est nigredo camini.m.vt mulio custos asinorũ.excipitur fulica auis est. que alio noīe dicitur auis herodis.ouidiꝰ. Nec celebres mergis fulicisqz palustribus vnde.mulier. vñ mulier redimita capillos.gula.vnde alex. Gula deliciosa ligurit. Longa fit u super m. sic humanũ dabo testē.lucanus. Dissona ꝛ humane militum discordia lingue.idē Stat genus humanum .hinc humus.lucanus. In preceps/succedit humus.humerus.vñ. Jam qz fatigatis humero sub vtroqz lacertis.humilis.alexander. Si se gessisset humilem inter prospera.fumus.vnde. Quod fuit hicqz fumus:erimus quandoqz quod hic est. Si preit n vt numerus.aut t ut tumulus.vel c vt cumulus. Numē produco.ouidius. Si flumina lumen habetis.Struma.vnde. Gibbus terga premit pectore struma manet.

U super n longa/cuneum tunicaqz retracta
U p corripitur/sed iupiter excipiatur
Cupaqz cum stupa:
N preeunte vel r aut p producere debes
Pupillam varies/Pupillum protrahe tantum.

Ut funis vnus.cuneus est excercitus.alexander:Ferratam manibus pson applicuit cuneum.tunicaqz retracta.vnde vsꝰ. Te vesti tunicam iam perges milia septem. U p corripitur vt lupus.lucanus. Latratus habet illa canum gestusqz luporum. Sed iupiter excipiatur.vnde. Jupiter exalto periuria videt amantum.cupa ciphus.lucanus. Namqz ratem nunc ve sustentant vndiqz cupe. Stupa. Uirgilius. Sub pectore viuit stupa vehemens. N preeunte vt nuper aut r.vt rupes vel p vt pupis.producere debes.sed pupillaz varies est meditullium oculi.pupillum protrahe tantum.unde Pupillus matre caret orphanus est sine patre. Orphanus ac proprie magis est priuatus vtroqz.sociabitur upupa longa.est auis.

U producatur super r/nurus excipiatur
Et furit adiunges muriam simul atqz curules
Longa fit u super s/sed deme susurro pusillum
U t producunt dissillaba/sed puto deme
Putris vti cutis atqz frutex vter vtra lutumqz:
Que polisillaba sunt cum prole sua breuiabis.
Mutuus excipitur et mutuo glutio putet
Futilis addatur cum futio longus habetur.
Utilis ac utor:vterus bene non sapit vtrem.
U super u solam produc:dant cetera curtam.

Ut nurus durus.nurus excipiatur.ouidiꝰ. Nuribus gestanda latinis et furit et inde furor.alexander. Theutonicusqz suum retinet de more furorem .muria fex olei inferior:

a murca superior.versus. Est olei muria fex cui prefertur a murca.curules sedes iudicū. que ferebantur in curribus ante triumphantes.lucanus. Uacueqȝ loco cessare curules. Longa fit u super s.vt vsus lusus. Sed deme.i.excipe susurro.i.murmurare.vnde. volucres de mane susurrant.ouidius de arte.pusillus.i.puus.vñ. Infirmis cā pusilla nocet. Ut producunt dissillaba.vt mutus.vtor.vnde Cato. Utere quesitis opibus sed fuge nomen auari.puto deme.i.excipe.vnđ. De meretrice puta ꝙ sit sua filia puta. Nam sequitur leuiter filia matris iter.putris naturaliter corripitur sed propter liquidā producitur et est idē ꝙ putredo.vñ Pus pro putredo indeclinabile credo. Pus declinatur: custodis quando notatur.vti pront vel sicut cutis pellis est.vnde De cute non propria scinditur absqȝ briga.frutex dumus est.vnde. Fetibus hec terre dabis hicqȝ frutex retinebit. vter vtra vtrū.vnde Utraqȝ formose me iudice sunt venerande.et ponitur hic ad differentiā de vter vtris quod est vas factū đ corio.vnde Est vinū putre putri quod putruit vtre. Et scias ꝙ vter vtra est quesitiuū vt volentem matrimonio copulari interrogamꝰ dicentes vtram duarū puellarū nubere tibi mauis.i.quam. D.B.lutūqȝ:vnde Flos ruber est lutus humida terra luta. Que polisillaba sunt vt rutilo.as.cū prole sua.i.cū suis deriuatiuis a puteus puteal.mutuus excipitur.vnde mutuando vice sum filia mater amice.mutuo.vnde Mutuo dat nūmos sed mutuor accipit illos.glutio is.putet fetet. futilis a fūdo is quod cito funditur.hec futis huius futis vas in quo ponebatnr quod restabat de sacrificio latū in superiori parte acutū in inferiori.et inde hic et hec futilis et hoc futile.est illud quod nichil potest retinere et per translationem homo vanus et loquax dicitur futilis.futio is est vana loqui.vtilis.vnde Cato. Utile consiliū dn̄s ne despice serui. vtor. Cato. Utere quesitis sed ne videaris abuti.vterus nō bene sapit vtrem.sqȝ corripitur cū deriuetur de vter vtris cuius prima producitur.ouidiꝰ. Uteri pars est hec septima nostri versus. U super u solā produc vt vua.dant cetera curtam vt fluuius.fluuialis.ouidius i sua metha. Quā satus iapeto mixtā fluuialibus vndis Finxit in effigiem moderantū cuncta deorū. Et hec de primis sillabis.

A Breuis in mediis datur ante b:syllaba testis.
Si bilis a sequitur vt amabilis excipiatur:
Et letabundus formamqȝ parem sociamus.
Que facies in vllum iunges venabula testis.

Postꝗ̄ actor superius determinauit de productione et correptione primarum sillabarum nunc determinat de productione et correptione mediarum sillabarum per omnes vocales. Ordo patet qȝ primum est ante medium ⁊ sumit pro medio quod ponitur inter primum et vltimum. Ponit ergo actor quinqȝ regulas Prima ibi . a breuis in mediis. Secunda ibi.ante b longa fit e.tercia ibi.ante b fit breuis i.quarta est ibi Est orobus testis.quinta ibi.ante b fit breuis u. De prima parte actor ponit talem regulam A ante b in mediis sillabis breuiatur vt arabes.vnde. Ignoti nobis arabes venistis in orbem. Sillaba testis.vnde. Sillaba diuiditur:tunc dieresis vocitatur. Si bilis a sequitur tunc amabilis excipiatur.vnde. Sit nobis christus et amabilis est et amandus. Et letabundus formamqȝ parem sociamus.ut amabundus ortabundus vnde ortabūdus erat. Quđ facies in vllum iunges venabulum testis.vnde in alexandro. Irato sequitur stingens venabula ferro .cunabulum.vnde thobias. Proximus hic paries vbi sunt cunabula plis.

Ante c fit breuis a/dematur opaca cloaca.
Quod dat vlum iunges obliquos addere debes
Sed nunꝗ̄ mediis suberunt dissillaba normis.
A d corripies velut elada.deme cicadam:
A super f breuias colafus testis tibi fiet.

Ut psitacus est auis. ouidius. Psitacus edis ales. &c. dematur opaca cloaca. opacus ca. cū. ouidius. Sed opaca fusus in herba. cloaca. significat latrinā. et dicitur a cleo cles p ut significat sorbere vel sordere. vnde. Nequaq̄ per aquā poteris mundare cloacā. Nō dat vllū iūges. vt cenaculū. versus. Balnea cāpsores lectos cenacula mutāt. Obliquos &c. vt audacis. viuacis. pugnacis. fornacis. Sed nūq̄ mediis suberunt dissillaba normis hic dicit q̄ dictiones duarū sillabarū nō habent medias. et ideo sub ista regula non cōti nentur. Ante d corripis a vt elada. terra atheniensis. et dicitur ab elido is. q2 elidit aq̄s. deme cicadā. Theodolus: Augendo vitam mutauit in vsq3 cicadā. A super f breuies. co lafus testis tibi fiet. Colafus est ictus datus in collo. vnde illud Qui me colafizas. Ju uenalis. Nos colafum incutimus lambenti crustula seruo.

Ante g longa fit a: sed nomina deme secunde
Sic pelagus ponis: his abdenago sociabis.
A super l. breuias: velut italus/ excipias que
Tertia declinat: hoc australis manifestat
Produc in neutris obliquos: ecce toralis.
Ascalon esto breuis: superadditur absalon illi.
Italides et tantalides sua curtat origo.

vt propago. imago. vnde In crucis hoc signo. &c. Alex. Clara propago deū. Sed nomia deme. i. excipe secunde suple declinationis. vt onager asinus siluestris. Et dicitur quasi onus gerens. sic pelagns ponis. vnde: Et cadit in pelagus gemit sub pondere fluctus. His abdenago sociabis. nomen est pueri. vnde nota q̄ tres fuerunt pueri sc3 sydrac. mi sac et abdenago: qui missi fuerūt in fornacē. et cōposuerūt canticū dn̄o. s. Benedicite oīa opera dn̄i dn̄o. A super l breuias vt ytalus. vnde. Quiq3 vbi sunt nescis ytalia regna se qui. excipias que tertia declinat vt venalis mortalis: alex. O felix mortale genus si sem per habet Eternū pre mēte bonū: fineq3 timent. hoc australis manifestat. ouidi9. Effu git australē iūctāq3 aquilonibus arthon. Produc in neutris obliquos: ecce thoralis. or namentū lecti. Oratius. Nec turpe torat nec sordida mapa corruget nares. Ascalō esto breuis. ascalon est propriū nomen ville. superadditur absalon illi. absalon est proprium nomen iuuenis. ytalides et tantalides sua curtat origo. ytalides de ytalus ytali. addita des fit ytalides. tantalides de tantalus li. addita des fit tantalides. et sūt noīa patrono mica masculina a propriis noībus patrū vel auorū deriuata.

M subeunte breuis datur a: thalamusq3 probabit.
Que faciunt amen produces et thimiama
A super n breuis: vt clibanus/ tamen excipis illa:
Que declinabit tibi tertia: sicut inanis
Vocali iuncta producitur vt maciana
Deriuata simul nomen gentile locis3.
Sed libanum breuies: sit aranea iuncta balano.
Produc obliquos: sed compositiua notato
Istis vulcanum cum gargano superades.

Ut calamus thalamus vnde versus. Dic thalamū sponsi camerā. dic esse scolaris. cala mus. versus. Est calamus penna tormentū dicito pena. Que faciūt amen produces vt solamen. versus. Sit michi solamen diuinus spiritus amen. et thimiama ē spēs aroma tica: alex. Certant thimiamata thuri. Notandū est q̄ in omibus fere textibus compitur vt thimiamen. Et prosiliit defectns ille ex imperitia arbitrantium hoc esse exemplū rē

quod non est verū tanq̄ adiunctū ponitur in calce. q̄ sit ita proba per galterū in sua alexandreide inquietem. Certant thimiamata. Si enī diceremus thimiamen nullo pacto exiret ab eo thimiamata pluratiuū. A super n breuis vt lagana. vnde Lagana fecissē: si lardo non caruissem. coctana. vnde. anus anus pedit q̄ꝛ coctana cruda comedit. vt clibanus est furnus. vnde. positus est in clibano vitri. tamen excipis illa q̄ declinabit tibi tertia sicut inanis. vnde Catho. Hoc faciunt stulti. ꝛc. Vocali iūcta producitur vt maciana poma transmarina. Deriuata simul nomen gentile lociq̄ꝫ. deriuata vt montanus. et dicitur quasi tenens montes. nomen gentile vt romanus. alemanus. loci vt gargan⁹. vn̄. Mons est garganus exit garganus in vndis. Sed libanū breuies. et est mons. alex. hic dolet adriacas libanus decrescere cedros. aranea. ouidius. Et antiquas exercet aranea telas. balano. Balanū est genus glandis cuius arbor nūcupatur balanus. Produc obliquos vt peanis titanis. sed cōpositiua notato. q̄ꝛ quedā producūtur et quedam corripiūtur vt centinianus vesanus. vnde. Centinianūq̄ꝫ gigantē vidi. Jstis vulcanū. et est ignis vnde vulcano vindice castrū totū destruxit. gargano superaddes. vnde. Mōs est garganus: vir garganus incola montis.

Ante p fit breuis a: sed deme priape sinapis
A super r breuis est: vt barbarus/ hinc zodoara
Excipe queq̄ꝫ vides deriuari manifeste
Quidam denarium breuiant/ non primiciales
Obliquos produc: iubaris vel cesaris educ.
Compositiua notes: et nectaris asparis atq̄ꝫ
Bostaris adiunges.

Ut alapa. deme priape. priapus est virile membrū: et deus ortorū. sinapis est herba et inde sinacetū et est sallamentū quod fit de sinapi et aceto. vnde in aurora sicut homo granū subtile sinapis in agro. A super r breuis est vt barbarus. ouidius. Odiris barbare factis. et zodoara et est species aromatica q̄ vocatur sitoan. Excipe queq̄ꝫ vides deriuari manifeste. vt auarus ab aueo es. vnd̄ Oratius. Semper auarus eget. calcar deriuatur de calco as. vnde Theodolus. Offensus balaam calcaribus. ꝛc. Quidā denariū breuiant. vn̄ Cato. Dilige denariū. ꝛc. nō primiciales: Obliquos produc deriuatiuos. vt calcaris. laquearis. torcularis sotularis. iubaris: et cesaris educ. vnde iubaris corripitur. cesaris. ouidius. Cesaribus virtus cōtigit ante diē. educ. i. excipe. Compositiua notes vt aspar aris. quasi ad parietē. et nectaris. ouidi⁹. Nectar odoratū spargit: corpusq̄ꝫ lociq̄ꝫ. Bostaris. vnde. Cū bostar presepe notat producitur aris. Cū propriū nomē tunc breuiatur aris.

A super s breuis est: vt carbasus. excipias que
Deriuata palam cognosces sicut agaso
Longis parnasum iungis: sociabis omasum:
Ante t corripis a: sicut ciatus. tamen inde
Excipias voces: quas deriuabis aperte
Que fiunt in tes sociabis sicut achates
Jungit nomen in as obliquos: sic probat abbas
Corripies alios: sunt cismata themata testes.
Longa fit a super u: tibi sit pro teste cadauer
Compositiua notes.

Hic actor ponit talē regulā A super s. i. mediis sillabis corripitur vt carbasus. vn̄ Carba

sus vna ratis:et carbasa plura videbis. Deriuata palā cognosces sicut agaso. et est ductor vel pastor asinorū.vnde. Mango cabellorū sit porcorūqꝫ subulcus. Logis parnasū lucanus: Unoqꝫ iugo parnase latebas:sociabis omasū.est intestinū paratum ad edēdū. Ante t corripis a sicut calatus calati.ciatus ti.et est vas.ouidius. ꝙ ciatus sumāt ad numerūqꝫ bibant.tamen inde excipias voces quas deriuabis aperte. vt amatus de amo. amas.ornatus de orno as.odoratus de odoro as. Que fiunt in tes sociabis sicut achates Et alibi. solo comitatus achate. Jungit nomen in as obliquos vt bonitas tatis. pietas tis.vnde.oīa dat gratis fons diuine pietatis. Sic probat abbas. Et dicitur ab abba quod est pater qꝛ est pater monachorꝝ. Corripies alios sunt cismata themata testes. scismata sunt discordie et dicitur hoc scisma huius atis.hoc thema huius atis. Longa fit a super u.vt pictauus.tibi sit pro teste cadauer.vnde. Estqꝫ cadauer hō qꝛ vermibus esca paratur. Compositiua notes.vt ignauus.attauus.vnde. Sicut pictauis nomen trahit ab aue picta.Sic et andegauis auiū de stercore dicta. Uirgilius in sua eneide. Ignauū sucos pecus apre sepibus arcent.

Ante b longa fit e:fiat tibi testis ephebus.
Deficit hinc herebus hesebon simul et terebintus
Additur eleborus.
Ante c longa fit e:senecam tamen excipis inde.
Ante d protrahis e:sed tu tamen esseda deme.
Melchisedech socias et nomina:que facis in da.
Pes dat edis cum compositis:quod compede monstras.

Postq̄ actor deteriauit de correptione et productione medie sillabe mediante ista vocali a.nunc vero deteriat de correptione er productione medie sillabe mediante ista vocali e. Et ponit talem regulā. E ante b in mediis sillabis producitur fiat tibi testis ephebus. id est iuuenis pulcher et imberbis.et est ephebia prima pars adolescentie .lucanus. Grādenosqꝫ senes mixtis armauit ephebis. Deficit hinc herebus.i.excipitur hinc herebus id est infernus.ouidius.Stabant ante fores herebi.hesebō locus simul et terebintus color est.eleborus herba est que interficit hoīem vel facit insanire. Ante c lōga fit e.vt apoteca.et est archa in qua reponuntur res vendibiles. et dicitur a pos quod est re et thesis positio. Senecā tn̄ excipis inde propriū nomen est et fuit auunculus lucani. Ante d protrahis e.vt mercedis.vnd. Heredis cereris mercedis vel locupletis. Sed tu tn̄ esseda demis.i.excipis.et est genus vehiculi.vnde. Esseda festinat.melchisedech socias.et dicitur quasi rex iustus.et noīa que facis in da.vt andromeda:propriū nomen est mulieris: Pes dat edis cū cōpositis.vt bipes edis.tripes edis.quadrupes edis. Theodolus Quadrupedes phebi que cogit causa morari. Plura possent excipi vt cathedra.clepsedra.vnde. Clepsedra mutatur qꝛ vinū sepe paratur. vel dicatur ꝙ indifferenter ponitur propter mutā et liquidā et ideo non excipit qꝛ superius posuit regulā de huiusmodi ibi Uocalē medie breuiant si muta sequatur.et sic non erit insufficiens actor.et idem dictū fuit superius de tenebre. Excipitur etiam comedo quod corripit e ante d in media sillaba vt comedis.

E super f dabitur breuis:hinc elephas tibi testis.
Ante g corripis e:sed abest tristega cethegus.
E super l dabimus longam:patet ecce faselus.
Abimelech remoue:debet breuis angelus esse.
E super m longa vehemens heremusqꝫ retracta.
Additur his hyemis alemania gehsemaniqꝫ.
Longa fit e super n:helenam tamen hinc helenumqꝫ

Et iuuenes asenech hebenus debes remouere.
Ante p rara fit e: moneo tamen hanc breuiare.
Excipe presepe.

Hinc elephas tibi testis. habemus etiā elefantus. Uirgilius in georgicis. In foribz pu
gnā ex auro solidoqz elefanto. Ante g corripis e. Hic actor ponit talē regulā. E ante g.
corripitur vt peregre. integre: sed abest tristega a tris quod est tres et thesis positio. s. do
m⁹ tricamerata: et capitur pro casula triū stationū apta ad reponendas aues. cethegus
propriū nomen. E super l dabimus longam vt camelus et anelantes. ouidius. Phebus
anelantes conuertit ad equora currus. pz ecce phaselus. a phase quod est transitus. i. na
uis. Abimelech sacerdos et interpretatur lingens sanguinē. dz breuis angelus esse. an-
gelus angelicus dotes occultat. E super m longa. vt racemus. ouidi⁹. Aut vt variis solet
vna racemis. vt timemus amemus. vehemens. vnde Est vehemens animus. ₇c. alexan.
Est vehemēs studii matic labor afficit artus. Heremusqz retracta: est locus deserti. vn̄.
Qui viam domino preparauit in heremo. ₇c. Additur his hiemis. vnd. Uer fugat vrba
nus estatem symphorianus. Festū clementis hiemis est caput oriētis. Tendit hiems re
tro cathedrato symone petro. Elemosina. vnde. Est alofons rectus alimonia nois hui⁹.
Nam panē querēs hinc alimenta trahit. Peccatū extinguit elemosina cui nois fōs ē:
a parco parcimonia dicitur esse. gethsemani propriū nomen ville. Longa fit e super n.
vt cathena: vnde Cathenis cinctisqz duabus ₇c. helenā tn̄ excipis inde. ouidius. viderit
attrides helenā. helenūqz helenus est ppriū nomē. virg. priamidē helenū cirras regnare
per vrbes. Fama refert et iuuenis. vnde. Infans inde puer. ₇c. asenech est propriū nomē
vxoris ioseph. hebenus arbor ē. vnde. hebenus est arbor quā nullus cremat ardor. Ante
p rara fit e. vt edepol. vnde donatus. Edepol castor ₇c. i. per edē pollutis. moneo tn̄ hanc
breuiare. excipe presepe. et dr̄ a pre et sepes pis

R subeunte breuis datur e: tamen excipies rus
In propriis sicut galterus: et adde stateram:
Et deriuatum: quod rus determinat aut rum:
Ex hoc austerus producitur atqz galerus.
Cerberus esto breuis: sunt longa megera chimera.
Infera cum superis iterum breuies vterumqz.
Et pathera simul
Pantheramqz morans cratheram iungis hiberum:
Corripis obliquos alios: varia mulierem.
Cumqz rium sequitur: vsu vario reperitur

Hic actor ponit talē regulā R subeūte e. i. e precedēte r in mediis sillabis breuiatur. vt
camera. vnde. Uix cadit a camera cordis dilectio vera. tn̄ excipis erus in ppriis sicut gal
terus. vnde Dixit galterus christus fit noie verus. Et adde staterā. Stater eris pondus
argenti. statera ballantia. versus. Libra statera stater est quod ponis in ipsa. a sto stas ste
ti proprie dicatur vtrūqz. Et deriuatū quod rus deteriat aut rū. ut seuerus ra. rū. vnde.
Estqz seuerus homo. Et ex hoc austerus ab austro vel auro. producitur atqz galer⁹ a ga
lea. et est pileus factus de corio. Cerberus dicitur quasi vorans carnes. ouidius. Tria cer
berus extulit ora. Sunt longa megera furia infernalis. vel est littera macera et est locus
vbi venduntur carnes. Chimera est monstrū. vnde Digniere vera meretrix est dicta chi
mera. Parte leo prima medio caper anguis ad yma. Infera cū superis. vnde. Infera cū
supera vel cetera dic tria tm̄. Adiectiuari sed voce carentia primi. Iterū. vnd Dat iterū
gemitus. vterūqz et pathera simul: ciphus sacrificii. vnde Uirgilius. Et patheras libate

ioui &c. pantheramqꝫ morans aial varii coloris. et dicitur ab an quod est totū et terō qd̄ est variū: Theodolus Pellis panthere cui corpus terit vtrūqꝫ morans. i. produceus. crateram crater crateris cratera. versus. In cratere meo thetis est coniūcta lieo. Est dea iūcta deo sed dea maior eo. Nil valet hic vel ea nisi sint ambo pharisea. iungis iberumqꝫ: Lucanus. Que prestat terris aufer tibi nomen yberus. Fluuiꝰ est yspanie. Corripis obliquos vt vber vberis. varia mulierū. vnde. Um neutrū facies mulierum nomina signes. Cumqꝫ rium sequitur vlu vario reperitur vt ministeriū desideriū. ouidius. Cōdita si nō sunt veneris ministeria citis. Et in sacramento Turba prophetarū ventura nūcia christi. misteriū crucis. et ibi. misterio magno concluditur agnus in agno.

E super s breuis: excipitur diuina mathesis
Ad placitum frenesis pones: dicesqꝫ poesis
T subeunte datur e longa: sed excipis hec que
Tertia declinat: iungetur eis ametistus.
Obliquos breuies: agnetis demere debes
Longis vtere locuplete lebete quiete:
Et magnete simul: temetum breuiare solemus
E super u rara fiet: tamen hec tibi longa.

Ut lachesis heresis. excipitur diuina mathesis. vnde versus. Scire facit mathesis sed diuinare mathesis. Datqꝫ mathematicos cōburi theologia. ad placitum frenesis morbus est in capite. Iuuenalis. Cum sit manifesta frenesis magalesia longas. excipitur poesis. T subeunte datur e longa. vt boletus, spinetū. Sed excipis hec que tertia declinat vt teges tegetis seges segetis. ouidius: Primis segetes moriūtur in herbis. teres teretis prepes prepetis. et iunges eis ametistus. lapis per quē naute ventū cognoscunt vel lapis qui remouet ebrietatē. Obliquos breuies vt arietis magnetis: est lapis vel populus. agnetis demere debes. versus. Ut ferrū magnes sic ad se me trahit agnes. Longis adiunge locuplete. locuples est homo diues. et dicitur quasi loculis plenus. i. forulis. vnd. Dicta qꝫ preceteris semper bona sunt locupletis. lebete. lebes est cacabꝰ coquinalis. quiete. vñ. Qui loquitur de te sit protinus absqꝫ quiete. Et magnete simul. temetum variare solemus vnde. Uina falerna merum temetum bromiusqꝫ lienus. E super u rara fiet tamē hec tibi longa. vt quieuit aboleuit.

Ante b fit breuis i: sed componentia signes.
Que dat quarta solent variari possibilisqꝫ.
I c sequente breuis: dematur apricus amicus:
Additur his vmbilicus formica pudicus:
Et cum lectica lorica mirica capcus:
Istis mendicus cum vesica sociamus:
Est vrtica simul: et que post format et ante.
In propriis icus producitur vt fredericus.
Longa fit icis ab ix: exemplum sit tibi felix.
Sed mas solus icis sicut calicis breuiabit
Iunges cum filice salicem: pernix dabit icis
A pernitor icis a perneco: sic variabis
Masticem produc: et fenicem: breuiando

Quod dedit ex: nisi lodicis: bombix dabit icis.
Additur et viber

Postq̃ actor superius deteriauit de correptione et productõe medie sill. be precedẽtibꝫ istis vocalibus a et e. nũc deteriat de correptione et productione medie sillabe preceden te ista vocali i. et ponit talẽ regulã. ante b fit breuis i in medijs sillabis vt lilibens ouidi. lilibeo cũcta premuntur. Sed componẽtia signes. q2 qñqꝫ corripiũtur vt prebibo. et qñqꝫ producũtur vt preibo. ouidius. Cõicubit os maculas. Que dat quarta solent variari. ut audibilis sensibilis. possibilisqꝫ. I c sequente breuis. vt angelicus. vnde in thobia. angelicus dotes occultat. clericus. vnde. Clerice quid faceres: si mecũ nocte iaceres. dematur id est excipiatur apricu .i. delectabilis Ouidius. hic dolor aprica pendẽtibꝫ arbore malis amicus. vnde cũ fueris felix: multos numerabis amicos. Tempora cũ fuerint nubila: solus eris. Additur his vmbilicus. in versu non potest stare producitur. li. bi. in tertio pede formica. vnde. constat in ortãdo. formica pigro laborãdo. pudicus. castus. vnde iste pudicus erat. Et cum lorica Alexã. Aperit lorica fenestras. ouidius. Dominã lectica tenebat. mirica significat genestã. Virgi. Non oẽs arbusta iuuant humilesqꝫ mirice. Caycus est fluuius. Istis mendicus. vnde. mendicus fuerat mendicandoqꝫ viuebat. vesica. oratius. sonat quantũ uesica pepedit. Est vrtica simul vnde Et vrtice proxima sepe rosa est. Et q̃ post format. vt posticus vel ante vt antica. oracius. postico falle clientẽ. In proprijs icus pducitur vt fredericus henricus. Longa fit icis ab. ix. exẽplũ dat tibi felix. felicis. victrix victricis. vnde victrices turbe victricia tela tulere. Sed mas solus icis. sicut calicis breuiabit. vnde fecundi calices quẽ nõ fecere disertum. Iũge cũ filice salicem. filix est herba virgilius: Nã cũ ista filix nulla mea crescit aratro. pernix dabit icis. vnde p pernice citũ p pernice dico nociuum. A pernitor: icis aperneco: sic variabis. Pernix p pernicioso corripitur et p veloci pducitur i genitiuo. masticem pduc: gũmi vel herba valẽs ad dentes corroborãdos et fenicẽ. q est nomẽ gẽtile vel auis. Ouidius. corpore de primo paruum fenica renasci. breuiãdo quod dedit ex. vt vertex verticis. pulex pulicis. iudex iudicis. pulex vnde. Ouidius. Parua pulex et amara lues inimica puellis. nisi lodicis. vnde. vltra mẽsuram lodicis non trahe suram. bombix est vermis egerens sericum.

Ante d corripis i sicut cupidus: sed abidus
Excipies: et que trissyllaba ponis in ides.
Hisquoqꝫ coronidem ueteres iungi voluere.
Producis ido sicut formido cupido.
Cum desiderijs addes considero longis
Pone duas primas dauidis: ceu metra poscunt:
Perfidus infidusqꝫ fides fidoqꝫ probabunt.
I super f raro ponis sed eam breuiabis.

Unde. in cupido furit ebrietas. sed abidus excipies. abidus est insula. ouidi. Utqꝫ regem de tal. scribã si quis abido venerit vt quero. et que trissillaba ponis in ides vt atrides. pelides. His quoqꝫ coronides fili⁹ phebi. et coronidis. Produces ido sicut formido cupido Cũ desiderijs addes cõsidero longis. ouidi. Deniqꝫ se sacra quod non desiderat ipse. et alibi. vt desiderijs effluit illa tuis. Pone duas primas dauidis. vnde Israel es tu rex dauidis et inclita ples. perfidus a fide. dr̃ quasi nõ tenens fidẽ et tenetur ibi p priuatiue. infidus ab in et fido quasi homo infidelis. I super f ponis raro sed eam breuiabis. vt põtifex psiphile. Persius. Dicite pontifices in sancto quid facit aurũ.

I dabo pre g breuem: sed que facis in ga vel in go
Demis vt auriga caligo: sed breuianda

Quedam composita tibi sunt calige socianda.
J super l breuies: solum tamen excipe neutrum:
Quod facies ile: que sunt a nomine iunge:
Sicut quintilis breuis est humilis parilisqꝫ
Dapsilis et pestilens et nubilus additur istis.
Exillis longum subtilis aprilis asilum.

Ut prodigus. sed que facis in ga vel in go demis. i. excipis in ga vt auriga. ouidi. Hic si tus est feton currus auriga paterni. in go vt caligo. ouidi. latas caligine terras. sed breui anda quedā cōposita tibi sunt vt erigo dirigo. subigo redigo. quedā. d. sed non oīa vt cō/ positiua a figo. vt crucifigo: vt crucifige reū. calige sociande. vnde. Si breuis est caliga: sit tibi longa liga. J super l breuies. vt labilis agilis. Solū tn̄ excipe neutrū cū facies ile vt cubile. monile sedile. que sūt a noīe iunge sicut quintilis sextilis aprilis breuis est hu/ milis. vnde. Asperius nichil est humilis dū surgit in altum. parilis equalis. ouidius. Et phalaris tauro violenti mēbra parili. dapsilis largus in apparatu ciboꝝ. vnde Sepe bi bes vel edes si dapsiliū subis edes. et pestilens. i. plenus peste. hic media producitur i ter tio pede et dr̄ a peste. nubilus. i. obscurus. ra. rum. vnde Tempora si fuerint nubila solus eris. Exilis longū ab ex et ile. ouidi. Exilē facio per mea vota viā. aprilis mensis. asiluz domus refugii. et dr̄ ab a qd̄ est sine et silos tractus quasi sine tractu. vnde versus. Tur bat asillus apes: miseris succurrit asilum.

J breuis est super m: tamen excipiatur opimus:
Cum quo sublimis/ sed compositiua notabis.
Zima puto longum/ tamen azimus est breuiandum.
Et deriuatum de quarta sit tibi longum.
J super n breuis est/ tamen hinc festino caminus
Excipias: propriaqꝫ simul iunges et erinys
Junges cuminum catinum siue salinum.
Et deriuatum: tibi sit pro teste quirinus.
Cedrinus iunges: predictis adde lupinum
Pina superqꝫ dabunt tibi longa propino supina.
Crastinus esto breuis simul heccine nundina iungis:
Protinus his acinumqꝫ perendino iungitur: et que
Ex oleo bysso clam formas seroqꝫ fago.
Et que iacintus bombixqꝫ dat ac ametistus.

Hic actor ponit talē regulā J super m breuis est in mediis sillabis vt optimus facimus tamen excipiatur opimus. i. fertilis cū quo sublimis. sed cōpositiua notabis: q: quedam corripiuntur vt exanimus. quedā producuntur vt illimis. ouidi. Fons erat illimis. sꝫ hic zima puto longū. i. fermentū. dixit supra Hoc de cōpositis teneas: sꝫ hic excipitur azim⁹ et ideo bene dixit Excipienda locis quibus est opus excipiemus. Et deriuatū de quarta sit tibi longū vt lenimen. J super n breuis ē vt dn̄s. asin⁹. tn̄ hinc festino caminus vbi fit ignis. vnde Petre quid est vnū liquor optimus ante caminū. propriaqꝫ simul: vt seueri/ nus martinus. marcellinus. erinis furia infernalis. et dicitur ab er quod est lis et natus quasi nata in lite. Junges cuminū: est semen aromaticum. Persius. mercibus hic italis mutat sub sole recenti. Rugosūqꝫ piper et pellentis grana cumini. Siue catinū. est vas. Persius. Rubrūqꝫ amplexa catinū. Siue salinū. Persius. Digito sorbere salinū: ē eni

Et deriuatum tibi sit pro teste quirinus.i.pater romuli. a quiri quod est hasta . cedrinus de cedrus.lupinus amarū genus legumīs. Juue.mihi malo lupini.Quā si me toto lau det vicinia pago.Pina est idem ꝙ fames.inde propinator:quasi ꝑcul pellēs famē. ꝑpi no.supina a super.qꝛ super actiuū et passiuū sūt.crastinus esto breuis vnde Crastina lux aderit.Simul heccine.alex.heccine terre deos. nūdina.hec dictio contra naturam corri pit vltimam cā metri.protinus.vnd e .Flos ꝑtinus aret.acinū granū racemi. vnde. Et dicas acinū quod in vua cernis acutū.perendino.i.morari per ꝑnā diē. ex oleo bisso: ole aginus bissinus.clam formas vt clandestinus.sero vt serotinus.fago vt faginus. et que iacintus:d.pris.ꝙ noīa in tinus deriuata si capiāt t corripiūtur vt a sero serotinus.tamē persius d.iacintina lana.et sic ponitur hic.versus. Jn tinus nomē sic tardat a genitore. Ti producatur sin autē corripiatur:bombix bōbicinus.ametistus lapis est.

Ante na longa fit i/vult pagina femina demi
Machina cum trutina preserpina lamina iunge:
Bucina cum mutina ceu sarcina fuscina pone:
Sic elemosina fit
Obliquos ex in produc:alios breuiabis.

Ut farina coquina.culina.Juue.sequitur sua queqꝫ culina.vult femīa.vnde. Feīa nulla bona est nisi virgo sola maria.Feīa sansonem si dauid si salomonē.Femia decepit quis modo tutus erit:pagina.vnde Pagina nostra refert Esopus Ne fortē societ fragilis vult pagina presens.machina est id omē qđ ingenio paratur ad bellū. Esopus. machīa tota perit.alex.Et hostiles impegit machina muros.cum trutina est lingua libre. ꝑser/pina est filia cereris.lamīa est frustrū auri aut alterius metalli.buccina est instrumentū quo datur signū in bello mutina est ciuitas.seu sarcina.vnde.sarcina dependet.et ē on⁹ fuscina iungis.et est instrumentū piscatoris.Sic elemosina fit.nota ꝙ elemosina dr̄ ab help quod est deus et moys aqua quasi aqua dei.vel ab help quod est deus et syna man datū quasi mandatū dei.vel ab helemō quod est misericors et syna mandatū quasi mā datū mīe.et sic scribitur per e et duobus primis modis per y.dicendo elymosina. vnđ be atus Berā. Elymosina est res sancta augens presētia:minuens peccata: iungēs cum angelis:separans a demonibus.et est murus quasi iexpugnabilis circa aīaꝫ.Obliquos ex in ꝑduc vt delphin delphinis.alios breuiabis vt fulmen fulminis.

Ante p fit breuis i:sic antipos est tibi testis
Obstipum retrahas et constipo sociabis
Q subeunte damus i longum sicut iniquus.
Cum siliquis reliquos:et compositiua notabis.
J super r breuies:tamen excipis inde butirum:
Sic delirus erit:saphirum iunge papiro
Appellans lapidem sed pro vitro breuiatur.
Est super s breuis i:paradisum non breuiabis:
Anchisen iunge:gauisus ei superadde.
Precedente para breuiatur lesio longa.
Est i pre t breuis:leuitas erit hinc tibi testis:
Que fiunt in ta proprio de nomine sumpta:
Siue loci propriaqꝫ simul producere debes:
Vt margarita leuita sic heremita.

Vt placet est pituita petrus dicit polimita.

Hic actor ponit talē regulā. I supra p i mediis sillabis corripitur vt antipos. et dr̄ ab an
quod est cōtra et pes pedis quasi hn̄s pedes cōtra nostros et sūt populi subterranei. vnde
alex. Itur ad antipodes ꝛc. Ostipū retrahas. Persius. ostipo capite. i. inclinato. Q sube
unte dabis i longū. Hic actor ponit talē regulā. I ante q in mediis sillabis ꝓducit: sicut
iniquus. alex. iniqua mēte gerebat cōceptū facinus. cū siliquis. siliqua est fructus qui col
ligitur ad esū porcoꝝ et genus legumis. vnde in thobia. Porcoꝝ siliquis pudor est ibia
re fauillis. et cōpositiua notabis. vt aliquis. I super r breues. Hic actor ponit talē regu
lā. I ante r. in mediis sillabis corripitur vt satira. Juue. Difficile ē satirā nō scribere. cū
tot vbiqz vatibus occurras periture parcē carte. tamē excipis inde butirū. et dr̄ a buto. ē
autē aial lacte abūdans. vel dr̄ a tyrus cuius prima corripitur quod est caseus vel cū vte
rus quasi tyrus bonus vel vterus. versus. Est aial buto lacte fluens: dic inde butirū. sic
delirus erit. et est demens. saphirū iunge pro lapide. papiro ꝑgamenū est factū de iunco
Lucanus. sic continet omnia nobis. conficitur bibula mēphitis cimba papiro. sed ꝑ vitro
breuiabis. vnde. Primas. Porticus est rome qua dū spaciando fero me. Res querendo
nouas inueni de saphiro vas. Est super s breuis i. vt paralisis. cithisus. Theodol⁹. vesp
oues cityso capras depellit ab vlmo. paradisū nō breuiabis. et interpretatur ortus deliti
arū. et est paradisus locus amenissimus sublimitate sua quasi globū lunarē attingens.
et est yperbole nō eni propter regionē ignis potest ibi statui locus habitabilis. vnde dici
tur ille locus gratissimus: hec paradisus. anchisen iūge. virgi. cōiugia anchiseveneris di
gnante superbo. gauisus ei superadde. precedēte para breuiatur lesio longa. vt paralisis
dissolutio mēbroꝝ. Est i pre t breuis. Hic actor ponit talē regulā. I ante t in mediis silla
bis corripitur vt leuitas. vnde Leuitatis crimie dānes. Que fiunt in ta proprio de noie
sūpta vt a leui leuita. Siue loci propria. vt ab heremo heremita. simul producere debes
vt magarita. vnde. O margarita sit pro nobis tua vita. leuita simul heremita. vt placet
est pituita. quandoqz suitur per superbiā. qz sicut galina patiens pituitā distorquet collū
ita superbus. oratius. Vestis pluriū colorū. vnde in genesi. Cura paterna ioseph talari
veste decorat. Que polimita fuit osculando pedi. Et dr̄ a polis quod est pluralitas ꝛ mi
tos gutta quasi pluribus guttis et coloribus tincta.

Que fiunt in tis aut in tes longa notabis.
Itus si detur a nomine longus habetur:
Et sic ex censu censitus dicere debes.
Seruus curtat itus: aduerbia sic breuiamus.
A verbis quarte venientia longa notate.
Tertia preteriens in ui dat itum breuiando.
Preteriens aliter itum producere debes.
Curtat itum pario vel disco parcoqz posco
Que gio dat vel bo: que prima dat acqz secunda:

Ut tersites. Juue. Malo pater tibi sit tersites: dū mō tu sis Eacide similis: vulcana qz
arma capescas. q̄ꝫ te tersite similē producat achilles. et nota auctoritatē. aut in tis. lōga
notabis vt simamitis aīa misera captiuata mortificās: aut mortificata. Itus si detur a
noie longus habetur. vt auitus ab auo. et sic ex cēsu censitus dicere debes. seruus curtat
itus vt seruitus. aduerbia vt penitus. funditus celitus. A verbo quarte venientia longa
notate. vt auditus munitus. Tertia preteriens in ui dat itū breuiādo vt strepui strepitū
Preteriēs aliter itū producere debes. aliter q̄ꝫ in ui. vt cupiui cupitū petiui petitū. curtat
itū pario paritū. posco poscitū: parco parcitū. disco discitū. Que gio dat vel bo vt fugio
fugitū bibo bibitū. pria vt sono as. sonitū. cubo. itū. de scd̄a vt moneo es. monitū ꝛc.

Cumqȝ supina dabunt i longam t subeunte:
Que formantur ab his:ito longum reputabis.
Agnitus esto breuis:societur cognitus illi.
Jtus producit quod deponens generauit.
Sed tuor abbreuiat ea:que de se tibi format.
Et producuntur lechitus et hermofroditus
Sic aconita locas coccitus ei societur.
Nominis obliquos(quod in is fiet)dabo longos.
Corripies alios vt miles militis ales.
J super u longa:niniue tamen est breuianda.

Ut dormitū. Que formantur ab his ito longū reputabis vt dormito. agnit⁹ esto breuis societur cognitus illi. Jtus producit quod deponēs generauit vt ab obliuiscor oblitus. Sed tueor abbreuiat ea que de se tibi format. vt intuitus obtuitus. et producūtur lecbit⁹ vas olei: et hermofroditus filius veneris et mercurii. et dicitur ab hermis quod est mercurius et affrodita quod est venus. i. filius veneris et mercurii. Uel herma apud grecos dicitur masculus. et affrodin feīa. inde oritur hermofroditus habēs vtrūqȝ sexū. D. B. Sic achonita locas: venena que finguntur ex spuma cerberi profecta fuisse. dicūtur aūt achonita quasi a cotibus nata. oui. in suo libro de trāsformatis. Lurida terribiles miscēt aconita nouerce. coccitus fluuius infernalis. et interpretatur luctus. Nois obliquos(qđ in is fiet)dabo longos vt quiris quiritis sannis tis. Corripies alios vt miles militis. sti pes stipitis. J super u longa. niniue tamen est breuiāda. est quedam ciuitas dicta a niuiuo belli filio, inter pretatur autē speciosa.

Est orobus testis: ꝙ o supra b breuiabis
Demitur ambobus october siue duobus.
Ante c curta fit o:tamen obliqui retrahantur.
Ante d corripis o velut exodus:hinc procul esto
Herodes:et ei custodes sunt sociandi.
O super f breuis est:sit sarcofagus tibi testis.
Est super g o breuis velut egloga:sed remouebis
Que g vocali preiungunt vt synagoga.
O super l fiet breuis:hoc soboles manifestat.
Excipias illud:quod fertur farmacopola
O breuis est super m:salomon sic esse probabit.
Que seruant neutrum genus excipe sicut amomum.

Hic actor determīat de correptione et productione medie sillabe mediante ista vocali o. Et ponit talem regulam. Est orobus testis ꝙ o supra b breuiabis vt Jacobus: orobus est legumen. demitur october octobris quasi octauus ab ymbre. i. a martio pluuioso. ambobus siue duobus. vnde. Deficio bobus ad rura colenda duobus. Ante c curta fit o. Hic actor poit talē regulam Ante c curta fit o in mediis sillabis. vt apocopa. colloco cas. alti locus. vnde. collocat in medio tunc res grauitate carentes. tamen obliqui retrahātur. vt ferox. cis. velox cis. Ante d corripis o vt exodus. liber de exitu filiorū israel de egipto. herodes et ei. vñ Herodes aūt rex. ꝛc. Et nota ꝙ tres fuerūt herodes. vers⁹. Ascolonita necat pueros ātipa iobēm Agripa iacobū claudēs i carcere petrū. custodes sūt sociādi. vñ. custori.

des aderāt: dāna publica ferūt O sup f breuis ē vt sarcophag⁹ nobilis loc⁹ sepulture. Est
o supra g breuis vt egloga est sermo caprinus. sed remouebis q̄ g vocali p̄iungūt vt sina
goga. vñ. Nostra sit ecclīa ast ebreorū sit sinagoga. pedagogus ductor puerorū. et dr̄ a pe
dos qđ est puer et gogos quod est ductor quasi ductor puerorū. O super l fiet breuis. vt so
boles. ouidi. Sobolēq3 priori dissimilē populo. excipi debet farmacopola. et est venditor
vnguentorū. et dicitur a farma quod est vnguentū. tñ est dicendū q̄ actor non facit ma/
gnam vim de dictionibus grecis nisi sint valde note. O super m breuis est vt salomō. vñ
Tres species vere salomō displicuere. dis. mendax. fatuusq3 senex. pauperq3 superbus.
Que seruant neutrū genus excipe sicut amomū. arbor est que nascitur in syria et arme/
nia. et dicitur sic q2 cynamomi odorē referat.

Longa fit o super n: sed sindonis excipiatur:
Sardonix atq3 diaconus: et turonis societur.
Calcedonis redonis et vasconis abbreuiabis.
Lingonis et britonis: ac obliquos propriorum
Que loca designant: predictis addere debes:
Cum proprium fit in on: tamen excipies calidonis:
Simonis armonicus: mammona breuiare solemus.
Canonis esto breuis cum demone: sidonis vt dis
P subeunte breuis datur o: caropos tibi testis.
Asopum retrahas europam siue piropum
Vt placet est canopus

Hic actor ponit talem regulā o ante n in mediis sillabis est longa. vt simeon onis. salo
mon onis. sed sindonis excipiatur et est pannus preciosus. sardonix cis. ē gēma. atq3 dia
conus et turonis sociatur. vnde in thobiade. Que tibi dat turonis vndocinensis arat.
Calcedonis est ciuitas. redonis est ciuitas britannie. lingonis est ciuitas. brito britonis ē
populus. Ac obliquos vt menon onis. Que loca designant vt lacedemon lacedemonis.
Tamen excipies calidon nis. ciuitas est in grecia. babilon est ciuitas. et dicitur a babel
quod est confusio. armonicus ca cum. i. dulcis concors. mammona est demon: qui preest
diuiciis et accipitur pro ipsa pecunia. Canonis esto breuis et est pars misse. et est statutū
legis. vel canon grece qđ ē regula latine. et inde canones et canonicus cū demone. vnde
Septemq3 maritos demonis ita premit. sidonis addis. ouidius. Sidonie comites quā
tum valuere secute. et alibi. Hos habuit comites operis sidoni⁹ hospes. et est sidon ciui/
tas phenicie. P preeunte breuem facit o. hic actor ponit talē regulā o ante p in mediis
sillabis corripitur vt caropos. est color quidam in vrina similis velleribus camelorū. aso
pū retrahas thebanus fluuius. siue piropus est lapis et dicitur a pir qđ est ignis et opos
visio q2 videtur igneus. ouidius. flamas imitante piropo. vt placet est canopus opidū ē
vel pars egipti. Theodolus. Et subduntur ei totius regna canopi.

O super r breuies: sephoram testem tibi sumes
Deriuata palam produc: patet ecce sonorus
Nominis obliquos (quod in or fit) iunge: sed arbor
Et memor et rhetor castor seu marmor et equor
Corripuere suos: sed longis adde pelorum
Et quedam propria sunt obliquis breuianda
Mas facit os oris: que dant us et ur breuiabis.
O super s longa: sic testificatur alosa.

T subeunte damus o longam sicut azotum.
Que componuntur discreta mente notentur.
O super u raro: sed compositiua notato.

Hic actor ponit talē regulā o ante r in mediis sillabis corripitur vt sephora. et erat vxor moysi. deriuatiua palā produc ecce sonorus. de sonus: Nois obliquos quod fit in or iunge vt decor decoris amor oris. Sed arbor. vnde Arbor inest siluis que scribitur octo figuris. Inde tribus dēptis vix vnā de mille videbis. Et memor. vnde. Semper hō memori mente tenere mori. Et rhetor. Juue. Cū fortuna volet fiet de cōsule rhetor et dr̄ a rhesis quod est ornatus. inde rhetorica: scia de ornatu. castor aial vel propriū nomen militis. vn̄ Questio soluatur cur castor ab hoste fugatur. Cur ablatiuos dētes ferit in gtōs. seu marmor et equor. vnde. Equora quot conche tot sūt in amore dolores. Corripuere suos obliquos. sed longis adde pelorū. ouidius. Dextra sed ausonio manus est subiecta peloro. Et quedā propria sūt obliquis breuianda. vt hector oris. mas facit os oris vt odos oris. honos oris. vnde. Bisduo sūt or et os casus facientia rectos. Arbor odorqꝫ labor his sociatur honor. Que dant ur vt iecur. et us vt corpus lepꝰ breuiabis. vnde. Rure fugo lepores. ꝛc. O super s longa vt formosus sic testificatur alosa. piscis. T subeunte dabis o longam vt azotu malus locus in terra phbilistinorū. vnde. Philippus inuentus est in azoto. Que cōponunt̄ discreta mente notētur qr qn̄qꝫ corripiūtur vt aptotū. quādoqꝫ producūtur vt ignotū. O super u raro vt ludouicus. Sed cōpositiua notato. qn̄ꝫ correpta vt inouat quādoqꝫ producta vt deuotns amoueo remoueo.

Ante b fit breuis u: sed demitur inde saluber.
Hoc protrahimus: quotiens a vel um subit aut us.
Cetera corripies: sed pollucem tibi demes:
Manduco iunges: fiducia non breuiabis
Ante d longa fit u: pecudis tamen hinc retrahatur
Pre g longa fit u: tamen hinc tibi coniuge dempta.
Sugo producis: sed sanguisugam breuiabis
O super l breuies: getulus adulor adempta.
Que declinabit tibi tertia longa manebunt.
Nomina: sed zabulon breuiatur hercule iuncto.
Hic sotular socia: specular breuiabit origo.
Obliquos breuies vt presulis et nebulonis.

Hic actor deteriat de correp. et pd̄. medie sillabe mediāte ista vocali u. Et ponit talē regulā: ante b fit breuis u vt coluber. vnde. Jdrus eo ꝙ aquis hitat: coluber colit vmbras. sed demitur inde saluber. vnde. Campester volucer. ꝛc. Uc protrahimus quotiens a vel um subit aut us. vt caducus ca. cū. curuca. lactuca eruca. Scire iocūditate non caret qualiter auis curuca gerat typū eorū: qui filios alienos educant arbitrātes eos esse proprios Cuculus enī eiꝰ oua sorbet: et sua reliquit in nido. fouet ꝛ educat curuca pullos ide natos qui postmodū suo īminent excicio. placuit porro super hoc metricū carmen cudere. Tu miserāda typū pandis curuca iobānis. Callidus altisono cuculo signatur adulter. Imperitū tn̄ vulgus proprietatū inscius his terminis abutitur. D. B. Cetera corripies. vt educo deduco. sed pollucē tibi demes. proprium nomen est viri. manduco iunges. vnd̄ Qui manducat meam carnē. ꝛc. fiducia cō societur qr producitur. Ante d longa datur u. vt testudo. sed pecudis retrahatur. vnde Dat pecus hec pecudis ꝛc. Pre g longa fit u vt erugo. tamen hinc tibi coniuge dēpta. vnde Coniugis n remouet. sugo producis sed san

rii.

guisugam breuiabis.sanguisuga dicitur de sanguis et sugo. U super l breuias vt sedul' insula.vnde. Insula multiphidi quā tibridis alueus ambit.getulus adulor adēpta. ouidius Getula murice notos. Que declinabit tibi tertia lōga notabis. vt torcular sotular sed zabulon breuiatur propriū nomen.hercule iuncto hercules propriū nomen est. his sotular socia.vnde Sotular dat hic et lar.specular breuiabit origo est fenestra vel locus altus.obliquos breuies vt presulis.et nebulonis.nebulo.i.lecator.

U dabimus longam super m tibi sicut alumen.
Incolumis contumax demis et autumo iungas.
U super n longa ponetur pro teste lacuna.
U supra p breuis est:sed compositiua notabis.
U super r longa:sed purpura ponitur extra.
Corripe verba quibus meditatio conuenit:et que
Sunt forme similis vt luxurio sociabis.
Mercurium signes et centurio lemuresqz
Obliquos breuies:tellurem demere debes.
U super s longa tibi sit pro teste cerusa.
Pre t longa fit u:tamen arbutus est breuianda.
Compositiua notes.

Hic actor ponit talē regulam U ante m in mediis sillabis producitur vt alumen tinctura est vel color.z dr̄ a lumie secundū papiam vel ab alo.is.Incolumis.vnde. Incolumis mente fuerat.contumax hic media producitur in tercio pede.autumo autumas autumaui.i.existimo.as existimaui. U super n longa ponetur .hic actor ponit talē regulam u añ n in mediis sillabis longatur.vt lacuna et est fossa que prouenit in facie ex risu.ouidius Parueqz vtrinqz lacune.vel est fossa quam agricole effodiunt vt ibi remaneat aqua Ante p fit breuis u.hic actor ponit talē regulā u ante p in mediis sillabis corripitur. vt nūcupo.sed cōpositiua nota.vt dirupi. U super r lōga.hic actor ponit talem regulā u super r in mediis sillabis producitur vt matura natura cesura.sed purpura ponitur extra.i.excipitur vestis vel color.vnde purissima purpura regum. Corripe verba quibus meditatio conuenit.vt parturio esurio:et que sunt forme similis.vt luxurio. vnde. luxuriare studet Mercuriūqz notes.deus est.et centurio.et est ille qui preest centum militibus.lemuresqz et sunt fantastice apparitiones que apparebāt romulo post mortem remi fratris sui quē interfecerat: Inde.quelibet fantastice apparitiones lemures dicuntur. Obliquos breuies vt auguris turturis.tellurem demere debes.vnd catho. Telluris si forte velis cognoscere cultus. U super s longa tibi sit pro teste cerusa.cerusa est genus coloris. Pre t fit u longa ut astutus.tamen arbutus est breuianda:vnde. Arbustū locus: arbutus arbor. arbuta fructus. Compositiua notes.vt cōputo disputo .imbutus.vñ oratius. Quo semel est imbuta recens seruabit odorē Testa diu.

Vocis fine dabis a longam:sed breuiabis
Rectum cum quarto casu quintum sociando.
Hinc tamen excipias:cum rectus in as tibi fiet.
Inde vocatiuum velut andrea dabo longum.
In numeris ginta sunt ad placitum tibi danda.
Postea non breuia:nisi fiat dictio bina.
Vt puta corripies:ita vel quia iungere debes.

Productum greci rectum quandoqꝫ locaui.

Postq̄ actor determinauit de productione et correptione tā prime sillabe q̄ medie. nūc determinat de productione et correptione vltime sillabe per omnes vocales. Et primo de ista vocali a. Et diuiditur in duas partes. primo determinat de productione et corre/ptione per omnes vocales. secundo per consonantes. secunda ibi C longam ponis. pria diuiditur in quinqꝫ partes. primo determinat de correptione et productione dictionum terminatarum in a. secundo in e. tertio in i. quarto in o. et quinto in u. prima pars est ibi Uocis fine dabis a longam. secunda ibi E correpta datur. tercia ibi J dabit longa. quarta ibi Ut tua metra petunt. et quinta ibi U tibi longa datur. De prima parte actor poīt talem regulam. omnis pars desinens in a producitur vt ama spolia dona. Exceptis no/minatiuis accusatiuis et vocatiuis in a terminatis vt musa terra aqua. Excipitur vocatiuus terminatus in a quando descendit a nomine terminato in as. vt andreas andrea Excipiuntur etiam nomina terminata in ginta vt triginta et quadraginta. que indifferenter ponuntur. i. q̄ sunt communia: q̄ quandoqꝫ producuntur et quandoqꝫ corripiuntur. Postea preterea interea non breuiantur: nisi sint due dictiones q̄ tunc corripiūtur Et exceptis puta quando ponitur prout et ita et quia que corripiuntur. tamē dicit actor q̄ nomina greca terminata in a quandoqꝫ producuntnr vt melea. Statius. Et melea dubiis uitata coronis.

E correpta datur/exceptio multa paratur.
Grecum nomen in e produc: testis tibi tisbe.
Declinans per ae dipthongum nomina prime:
Et casus sextos in quinta dicito longos
Longum pone fame: quoniam famei dedit ante.
Et que componis de quinta: longa notabis.
Quare quothidie tibi testes hodieqꝫ.
Longum pone doce similis quoqꝫ tempora forme.
Eqꝫ vocatiuum dat nomen in es tibi longum
Nomen longa dabit aduerbia: si tamen apte
Comparat vt iuste/sed nec bene nec male crede
Producenda fore: quia neutrum comparat apte.
Sepe breuem ponis: quia non a nomine sumis.
Summi cuncta gradus aduerbia longa putauus.
Que nomen longum: qꝫ notaus et erit breuiandum
Ne te se longis simul e de pre sociabis
Ne (nisi cum dabit an) produc: fermeqꝫ fereqꝫ
Aut ve dabit curtam: dabit interiectio longam.

Nūc actor ponit talē regulā. oīs pars desinens in e corripitur vt mare. Exceptis noībus grecis in e teriatis vt ysiphile que producūtur. Et exceptis noībꝫ p̄ie declōnis teriatis ī ae diptōgo vt musae que similiter producūtur. Et exceptis ablatiuis quinte declinatiōis vt specie que similiter producuntur. et excepto isto nomine fame quod producitur q̄ antiquitus dicebatur famei. Et exceptis compositis a nomibus quinte declinatōnis vt hodie pridie et meridie que producuntur. Et excepta secunda persona presentis temporis imperatiui modi singularis numeri scđe coniugationis vt prebe doce q̄ sēper producitur Et exceptis vtis descēdentibus a ntis desinētibus in es. vt anchises in vocatiuo anchise

Et exceptis aduerbis descendentibus a noibus recipientibus cōparationē regularē: vt docte iuste que semper producuntur preter bene et male que corripiūtur. Et exceptis aduerbis a superlatiuo gradu descendentibꝫ vt doctissime iustissime. Que quando est nomen producitur et qn̄ est cōiunctio corripitur. Et exceptis dictionibus monosillabis: vt me te se e de pre que producuntur. ne pro an corripitur. et exceptis fere et ferme que producuntur. ve quando ponitur pro aut semper corripitur. et qn̄ ē interiectio sēper ꝑducit.

I dabitur longa: quedam volo demere greca
Sed mihi siue tibi vel vbi vel ibi quasi semper
Ad placitum ponis: breuibus quasi nisi iunge
Et sua composita
Vt tua metra petunt o ponis: deme datiuos
Ac ablatiuos: quoniam decet hos dare longos
Neqꝫ gerundiuis tua consule metra locandis
Que monosyllaba sunt semper producta manebunt
V tibi longa datur: exceptio nulla paratur.
Que dant b d vel m vel t debes breuiare
Excipe concisas dipthongum vel posituras:
Audit aut dicunt ex hoc testes tibi fiunt.
C longam ponis: nec lac donecqꝫ remotis
Hic poni poterit ceu metri regula poscit
L breuiare volo: sed nil producere quero
Ol vt sol iungis: et in el que barbara ponis.
Istorum multa tamen inuenies breuiata

Hic actor ponit talē regulam omnis pars desinēs in i producitur vt heri. Exceptis noibus grecis terminatis in i vt palladi/ et exceptis pronominibus michi tibi sibi et quasi nisi vbi et ibi cum suis cōpositis vt sicubi alicubi que indifferenter ponuntur. Ne tibi sit vanū post ocia ludere. versus. Ve michi: ꝙ sine ve non viuit filius eue. Ve michi nascenti: ve nato mox morienti. Vt tua metra petunt o ponis. hic actor ponit talē regulam omnis pars desinens in o indifferenter ponitur vt virgo lectio/ exceptis datiuis et ablatiuis desinentibus in o qui semper producuntur vt dn̄o magistro socio. Et exceptis dictōnibꝫ monosillabis vt sto no do flo que producuntur. Et exceptis gerundiis vt amando docēdo legendo audiendo que ponuntur indifferenter. V tibi longa datur. hic actor ponit talem regulam omnis pars desinens in u producitur. vt cornu gelu. veru. Que dant b d. omnis dictio desinens in b vt moab/ in d vt dauid. in t vt caput in m vt templum scannū corripitur/ nisi sit positio vt dicunt/ vel dipthongus vt aut/ vel sincopa vt audit pro audiuit. C longam ponis. hic actor ponit talem regulam omnis pars desinens in c producitur vt alec/ exceptis lac donec nec: que corripiuntur et hic pronomen corripitur. et quando est aduerbium tunc producitur. Sed moderni ponunt ad placitum vt dicit actor. versus. Donec eris diues multos numerabis amicos. Tempora cum fuerint nubila solus eris. L breuiare volo. Hic actor ponit talē regulā omnis dictio desinens in l. corripitur: vt pugil consul nichil. excipitur nil quod producitur. Ol vt sol iungis. hic actor ponit talem regulam. omnis dictio desinens in ol producitur vt sol. et nomina barbara terminata in el vt michael gabriel producuntur: tamen quedam breuiantur vt israel.

N producta datur: sed forsitan excipiatur:

Forsan et in tamen atqz dein iungas an et exin.
Rectus in a greci facit an quarto breuiari.
Si breuis est crescens genitiuus in ante suprema:
Ex hoc in recto decet n poni breuiando.
Quartus casus in on solet in greco variari.
Rectus produci:nisi neutra sed hec breuiari.
R breuiando locas:que sunt monosyllaba demas
Testes sunt ver par:et ab hoc que sumis vt impar.
Que tamen in multis breuiata locis reperimus.
Et breuis est fer per et cor vir terqz:sed ether:
Et crater ac hiber vsus producit et aer.
S lego vocali diuisum cuilibet addi:
Hinc leuius scitur:que syllaba quanta locetur.

Hic actor ponit talem regulam omnis dictio desinens in n.producitur vt titan pean.excipiuntur an forsan et forsitã et in atqz dein et exin.Et accusatiuus termĩatus in an descendens a nomine greco terminato in a vt oritian birrian. Et exceptis nominibus habentibus i breuem in genitiuo crescenti vt flumen fluminis nomen nominis .flamẽ flaminis. Et exceptis nominibus propriis terminatis in on vt demophon lichaon demon que indifferenter ponuntur.et exceptis accusatiuis grecis qui variantur vt pelion delon menelaon. R breuiando locas.hic actor ponit talem regulam omnis dictio desinens in r breuiatur vt pater mater.exceptis nominibus monosillabis vt lar per cur fur par cum suis compositis producuntur vt compar et dispar. Ab ista regula excipiuntur per fer cor vir ter que multotiens breuiantur.et exceptis crater ether et aer que producuntur quantum ad vsum. S lego vocali. Hic actor dicit q ipse ponet regulas discrete de dictionibz terminatis in s.qualibet vocalium sibi iuncta propter leuiorem doctrinam.

As longam ponis vt musas:sed breuiabis
Nomen in as grecum quod ponit in os genitiuum.
In greco variat pluralem tercia quartum.
Es producta datur:tamen hinc penes excipiatur.
Es cum compositis ut ades potes abbreuiabis.
Obliquus crescens(qui corripit ante supremam)
In recto curtam facit es:testis tibi miles
Sed res atqz ceres et spes sunt longa fidesqz
Rectus qui tenet i super es :nescit breuiari:
Cum tenet hic e breuem tenet ante tis in genitiuo:
Vt paries abies:sic vsi ponere patres
Forte tamen ratio concederet in breuiando
Multi dant longum pes et sua compositiua
Pluralem greci variatum sepe notaui

Hic actor ponit talẽ regulã oĩs dictio desinẽs in as producit vt musas pietas. Exceptis nominibus grecis quorũ gtus teriatur in dis vel in,dos vt pallas palladis vel pallados

Et exceptis accusatiuis grecis terīatis in as vt cicladas lāpadas que indifferenter ponūtur. Es producta datur hic actoꝛ ponit talē regulā oīs dictio terīata in es producitur vt proles moles fames. excipitur ista prepositio penes. et excipitur es cū suis compositis vt ades dees et potes. et exceptis noībus mutantibus e in i breuē in gtō crescenti. vt miles militis trames tramitis. Et excipiūtur ista noīa res spes ceres et fides: que producūtur. Rectus qui tenet i. nūc. d. actoꝛ ꝙ noīa terīata in es habētia i ante es ī ntō producūtur: vt paries aries abies. licet deberent corripi: cū habeāt e breuē ante tis in gtō. nos vero ꝓducentes sequimur vsū antiquoꝝ. multi producūt pes cū suis cōpositis. vt bipes tripes. Pluralē greci. nūc d. actoꝛ ꝙ noīa greca pluralia terīata in es ponūtur indifferenter. vt lampades nereides.

Is breuias sextum casum trahis atqꝫ datiuum.
Cumqꝫ suis addes monosillaba compositiuis.
In rectis breuio quis et is bis eis sociando.
Accentu longa verbi persona secunda
Plurali numero: facit is longam preeunte.
Hinc tibi sint possis pro teste velisqꝫ vel audis.
Protrahit is rectus: si protrahat i genitiuus
Crescens vt samnis: longumqꝫ tibi dabo ꝗuis.
Os longum ponis: tamen excipiatur os ossis
Cumqꝫ potis dabit os breuies vt compos et impos.
Nomen in as grecum breuiabit in os genitiuum.
Rectus in os greci ceu delos habet breuiari.

Hic actoꝛ ponit talē regulā oīs pars vel dictio desinēs in is corripitur vt vallis. collis. excipiūtur datiui et ablatiui terīati in is vt magistris dānis. et excipiuntur noīa monosillaba cū suis cōpositis. vt glis lis vis scis prescis nescis: quis et is et bis in ntō corripiūtur et excepta secunda persona presentis indicatiui modi vt audis exaudis. velis cuius penltima est producta in pl'i vt auditis velitis. et exceptis noībus seruantibus i longā in gtō crescenti vt quiris quiritis. et excepta ista dictione ꝗuis. Os longū ponis. Hic actoꝛ ponit talē regulā omnis dictio desinēs in os producitur vt mos flos ros: excipitur os ossis et preter cōposita de potis que breuiantur vt impos compos. Et preter gtūm grecū terīatū ī os vt archados pallados. Excipiūtur etiā noīa greca terīata in os vt delos delphos que indifferenter ponuntur. q2 secundū latinos producūtur et scd̄m grecos corripiūtur.

Os curtam ponis: tamen hinc monosillaba demis.
Declinans quarte genitiuum tresqꝫ sequentes
Plurali similes casus producere debes.
U genitiuus habens longam solet us dare recto
Longam: pro teste tibi sit tellusqꝫ salusqꝫ
Tu tamen horati doctoꝛ palus abbreuiasti.
Inuenies aliqua grecorum nomina longa.

Hic actoꝛ ponit talē regulā oīs dictio desinēs in us corripitur vt domus deus. Exceptis noībus monosillabis vt rus thus. Declinans quarte. nūc d. actoꝛ ꝙ noīa quarte declinationis facientia gtūm singl'em in us et ntōs actōs et vtōs pl'es in us excipiūtur q2 tales cas⁹ ꝓducūtur. vt man⁹ vsus. U gtūs hn̄s longā. hic p. aliā exceptōez d. ꝙ noīa tertie d̄clinatōnis termīata ī us habentia u longā in gtō excipiunt: q2 talia producunt ī ntō vt tel

lus telluris ſalus ſalutis. Tu tñ orati. Nūc dicit auctor ꝙ hoc nomē palus ſecūdū hora
tiū corripitur vt patet per iſtud carmen regis opus ſterilisqȝ diu palus apta qȝ remis.
Excipiūtur etiā quedam noīa greca ī us termīata que ꝑducūtur vt melāpus athomus:
et eſt corp⁹ qđ diuiſionē nō ꝑpetiť pp̄ ſui puitatē. Et hec de fialib⁹ ſillabis dicta ſufficiāt

Incipit vndecimum capitulum.

Accentus varias decet hinc diſtinguere normas:
Eſt grauis accentus et ſunt moderatus acutus
Et circunflexum multi tenuere priorum.
Hic grauis eſt: qui depremitur: nec tendit in altum.
Vt grauis incipiet: ſed in altum tendit acutus.
Acqȝ grauis medius et acuti fit moderatus

Iſtud eſt vndecimū capitulū huius libri. Poſtꝙ actor determinauit de productione ꝛ cor
reptione ſillabarū que pertinent ad bene eſſe grāmatice. nunc deteriat de aliis que faci
unt ad decorē illius bene eſſe. vtputa de accentu. Et diuiditur in duas partes. primo po
nit intentū ſuū. ſecundo proſequitur. ibi Eſt grauis accentus. Iſta diuiditur in duas. pri
mo determinat de modulatione dictionis. ſecundo de modulatione orōnis ibi Pauſat
tripliciter. prima in duas. primo determinat de accentu quantū ad modernos. ſecundo
quantū ad antiquos ibi Accentus normas. pria in. d. prio deteriat de accentu in genera
li. ſecundo in ſpeciali ibi Accentū tibi vox. prima in duas. primo ponit tres ſpecies accen
tus. ſecundo ponit notificationes illorū ibi Hic grauis eſt. iſta in duas. primo ponit rl'as
ſecundo ponit ſedes accentus ibi In primis mediis. Iſta in duas. primo ponit ſedes accē
tuum regentiū tm̄. ſ. moderati et acuti. ſecundo ponit ſedes accētuū tā regentiū ꝙ nō re
gentiū ibi Accentū per quē. De prima parte actor. d. ſic ꝙ decet diſtinguere normas ac-
centus varias. decet d. propter ordinationē poſitā ſuperius in principio. Dixit enī ꝙ p⁹
tractatū de correptione et productione determinaret de accentu. et ideo cū determiauit
de correptione et productione decet nunc deteriare de accentu. Item bene dicit diſtigue
re id eſt diuerſas partes tangere qꝛ cum ſint plures partes accentus oportet tangere. et
bene dicit normas in plurali numero cū diuerſe dictiones habeant varios accentus ſe-
cundū hoc oportet ꝙ plures dentur regule. Item bene dicit varias propter duo vel propť
accentū cum ſint plures ſpecies decet dare varias normas ſeu varias ſpecies. vel dicitra
rias propter ſillabas. qꝛ cū in dictione ſint plures ſillabe et quelibet ſillaba habeat ſuum
accentū variū ſecundū diuerſum ſitū ſillabarū debent varie regule aſſignari. Eſt grauiſ
accentus Hic actor proſequitur intentum ſuū determinando de accentu. vnde. d. ꝙ tres
ſunt accentus. ſ. grauis acutus et moderatus. et ſecundū antiquos erat circūflexus ſȝ tñ
apud nos non eſt. vnde accentus ſumptus generaliter ſpecificatur per iſta adiectiua gra
uis acutus et moderatus: et circūflexus. Hic grauis eſt. hic actor ponit notificationes ac
centus. d. ꝙ grauis acceutus eſt qui deprimitur. i. qui de alto in ymū primitur. i. depreſſe
profertur: nec tendit in altū grauis. qꝛ omē graue dr̄ ponderoſū appetit centrū. iō depri-
mitur. i. depreſſe profertur. Ut grauis incipiet. hic actor ponit aliā notificationē d. ꝙ ac
centus acutus eſt qui incipit vt grauis. i. ſicut grauis ꝛ tendit in altū vt michael gabriel
et dicitur acutus qꝛ omē acutū eſt leuis penetrationis et omne leue appetit ſūmū iō acu
tus accentus cū ſit leuis tendit in altū. Et notat differentiā accētus cū d. actor ꝙ grauis
accentus eſt qui deprimitur poteſt eſſe accentus. per hoc qđ d. nec tendit in altū facit dif-
ferentiam ab acuto qđ tendit in altu. ſimiliter cum dicit ꝙ tendit iu altum facit differen
tiam a graui quod non tendit in altum. Deinde qꝛ dr̄ grauē accentū et acutū cognoſciť
moderatus ideo poſt grauē et acutū ponit accentū moderatū. grauis enim eſt qui depri
mitur. acutus eſt qui tendit in altū. moderatuſ autē eſt qui nec tendit in ymū nec tēdit ī
altū ſed eſt in quadā equalitate prolationis. poſſet enim depingi cū quadā linea longa
ex tranſuerſo. ita ꝙ mediū non deuiaret ab extremis: et iō dicitur moderatus qꝛ in qua-

dā equalitate moderationis profertur:ita φ non deprimitur nec eleuatur sed profertur in quodam medio.et ideo dicitur accentus medius.vnde est quoddā mediū quod habet cognosci per extrema.

Est circunflexus grauis in primo:sed in altum
Tollitur:inqꝫ grauem recidit:sed cessit ab usu
In primis mediisqꝫ modo regimus moderato
Voces accentu:finis regitur sub acuto.
Accentum(per quem regitur)vox vltima seruat
Aut hunc iunctarum propius tenet vna duarum
Datqꝫ grauem iure quecunqꝫ carebit vtroqꝫ
Hos solos usu debes seruare modernos

Hic determinat de accentu secundū antiquos et d.φ accentus circūflexus erat antiquitus qui erat depressus in principio:eleuatus in medio:et depressus in fine. sicut dn̄o:roma:tamen non est in moderno vsu ut dicit actor. In primis mediis. Hic actor ponit sedes accentuum regentiū in dictione:et tales sūt moderatus et acutus.vnde.d.φ regens accentus qui est in primis sillabis vel mediis habet sedē suam in primis vel mediis sillabis.in primis vt deus in mediis vt amore. Postea d.φ accentus regens in ipsa dictione hꝫ sedē suā in vltima sillaba et tunc est acutus.vt michael gabriel. Accētū per quē.hic act ponit sedes accentuū tam regentiū φ̄ non regentiū.vnde d.φ accentus per quē vox regitur aut est in vltima sillaba vt michael gabriel.et talis est acutus.aut in penultima vt magnitudo.aut in antepenultima vt magnitudinis.et talis est moderatus.q2 vero accētus regens moderatus aliquando est in vltima. aliqn̄ in penultima que appropinquat vltime ideo d.actor.aut hunc iunctarū propius tenet vna duarū. Tamē tu debes scire φ si illa dictio in qua est accētus regens sit monosillaba in ipsa erit accentus regens.⁊ erit acutus . Datqꝫ grauē q2 dictū est φ accentus regens habet esse in fine dictionis vel ī penultima vel in antepenultima aut in fine cū talis regens accētus sit moderatus vel acutus et cū grauis accentus non sit regens in dictione ergo quecūqꝫ sillaba carebit illo accentu regente habebit accentū grauē et ita grauis accentus poterit esse in prima media vel vltima sillaba dictionis dū ibi non sit accentus regens. Postea.d. actor φ in vsu moderno habemus tm̄ tres accentus.s.grauē.acutū:et moderatū. Hic queritur quid sit accentus qui secundū pris.sic diffinitur. Accentus est regularis modulatio ad eleuandū vel deprimendū vniuscuiusqꝫ dictionis sillabā. Regularis modulatio d.ad remouendū interiectionē q2 lꝫ quelꝫ sillaba habeat accentū nō tamen quelꝫ sillaba hꝫ regularē accentū:vt patet de interiectionibus.per hoc φ dicit ad eleuandū tangit acutū accentū . ꝑ hoc φ d.ad deprimendū tangit accentū grauē. Et originē trahit ab isto verbo accino nis ui. accentū tu.adiecta enī s decerpitur hoc nomen quarte declinationis accentus tus. tui: dicitur accentus quasi ad cantū.q2 qui accentuat quasi canere videtur.

Accentum tibi vox monosyllaba reddit acutum
Sunt quedam quibus est grauis accentus quasi nullus
Vt coniunctiue voces et prepositiue
Dictio(cui tantum duplex est syllaba)seruat
Accentum supra primam:sit longa breuis ve
Ergo pro causa circum puta pone vel vna
Non declinata super extremas acuuntur:
Sic alias:acuis facit hoc distantia vocum.

De pronominibus aduerbia que facis addis.
Huic acuendo sonat si fiat syllaba bina.
Ii profers et dii debet tamen ii dupla scribi.

Hic actor determinat de accentu ponendo regulas speciales Et diuiditur in duas par
tes.primo ponit regulas de dictionibus monosillabis et dissillabis.scdo de polisillabis
secunda ibi Accentū seruat.Prima in.d.primo ponit regulā in dictionibus monosilla/
bis secundo in dissillabis.scda ibi Dictio cui tm̄.Ista in duas.primo ponit regulā in di
ctionibus dissillabis.secundo ponit exemplificationes ibi Ergo pro causa.ista in duas.
primo ponit exēplificationem simpliciter.secundo secundū quid ibi Oīs barbara vox
Adhuc prima in duas.primo ponit exceptionē a regula data de accentu in dictionibus
dissillabis causa differentie.secundo hoc facit per aliā rationē.secunda ibi De pronomi
bus.De prima parte actor dicit ꝙ dictiones monosillabe habent accentū accutū vt ros
mōs flos.et huiusmodi.Distinguebant enī antiquitus qꝛ aut dictio monosillaba produ
ducitur naturaliter vt ros.aut per positionē vt mons:et vtroqꝫ modo erat secundū anti
quos.vt ros mons.sed de tali distinctione nichil pertinet ad nos:cū apud nos non sit ac
centus circunflexus.Ab ista regula excipiuntur prepositiones et cōiunctiones monosille
q̄ non habent acutū accentū imo grauē accentū et quasi nullū.et licet actor hic nō loqua
tur tu debes hoc distinguere.et secundū qđ grecismus distinguit aut tales prepositiones
vel coniunctiones monosillabe sunt extra ordinē et tali modo habent acutū accentū.āt
ponuntur in oratione ordinate sicut prepositio preponitur suo casuali in ordinatiōe.ali
quando cū deberet preponi et tali modo habet silr̄ acutū accentū.Si autē ponatur ī orō
ne secundū rectū ordinem tali modo tales prepositiones monosillabe vel coniunctiones
habent grauē accentū quasi nullū.Dictio cui tantū.Hic actor ponit regulam in dictio
nibus dissillabis.et d.ꝙ dictio dissillaba habet accentū regentē supra primā sillabā et lꝫ
non dicat actor quis sit accentus sufficit sibi ꝙ dicat ꝙ sit accentus regens in prima silla
ba:dixit enim superius ꝙ accentus moderatus habet esse regēs in primis vel mediis sil
labis:et ita potes scire ꝙ est ibi accentus moderatus.dictio dissillaba aut est longa aut ē
breuis prima sillaba et semper hꝫ accentū in prima sillaba.productio enim ⁊ correptō ni
chil facit ad cognitionē accentus in dissillabis:tm̄ enim potest scire qui nescit de breuibꝫ
et longis q̄tum ille qui scit:que sillabe sunt breues et que sunt longe.Ergo pro cā.nunc
actor ponit exceptionē.d.enim ergo positū pro cā excipitur qꝛ tunc hꝫ accentū acutū ī vl
tima sillaba et tunc qn̄ ponitur pro cā est nomen.Si autē ponitur illatiue tunc tenet re
gulā qꝛ hꝫ accentū in prima sillaba et moderatū.vnde qn̄ actor d.ꝙ ergo qn̄ est idē qđ cā
hꝫ acutū accentū in vltima.hoc d.ad differentiā de ergo prout ponitur illatiue.Item iste
dictiones circū puta pone vna alias excipiūtur a regula predicta quando sūt indeclina/
biles ad differētiā illarū dictionū declinabiliū que sibi cōueniūt in voce.prout enim sūt
indeclinabiles voces habent accentū supra extremā.qn̄ declinantur tenent regulā quia
hn̄t accentū moderatū supra primā.circū hꝫ acutū prout est vox indeclinabilis ad differē
tiam de circus circi.puta de puto as.et puta pute.pone ad differentiā de pono is.vna ad
differentiā de vnus vna vnū.alias ad differentiam de alius alia aliud.De pronomibꝫ
Hic actor ponit exceptionē ab illa regula que datur de dictionibus dissillabis et ista ex
ceptio fit alia rōe q̄ illa quā posuit superius.vnde d.ꝙ ista aduerbia q̄ fiunt ex pronoībꝫ
aut fiant aduerbia per deriuationē vt illuc istuc et huiusmōi.aut fiant per cōpositionē
adhuc de ad et hic hec hoc.excipiūtur a regula predicta qꝛ lꝫ sint dissillaba nō hn̄t accen/
tū supra primā imo supra extremā hn̄t acutū accentū regentē.Itē excipitur istud prono
men huic qđ q̄uis sit dissillabū hꝫ acutū accētū regentē in fine.et similiter cui.Ii pfers
Hic actor ponit vnā doctrinā et d.ꝙ Ii et dii scribūtur cū duplici ii:tamen pronūciantur
ac si haberent vnicū i.ideo hn̄t accentū acutum:

Omnis barbara vox non declinata latine.
Accentum super extremam seruabit acutum.

Nostra dat accentum data declinatio nostrum.
Attrahit encletica vox accentum sibi vocis
Premisse: ꝙ eum finalis syllaba seruat

Hic actor ponit exceptionē secundū quid de accentu in dictionibus dissillabis. Et diuiditur in d. partes. primo deteriat de accentu in dictionibus integris. secundo in dictionibus concisis. secunda ibi Accentū vocis cōcise. prima in d. primo deteriat de accētu scdm se. scdo prout ad aliud cōparatur. scda ibi. Atrahit encletica. De prima parte actor d. sic: ꝙ oīs dictio barbara hꝫ acutū accentū super extremā: quando illa dictio non declinatur scdm formā latinā vt patet cū dico michael gabriel et huiusmodi. Et debes scire ꝙ hic ē exceptio. conuenientia. et regula. Exceptio a regula que superius data fuit de dictionibꝫ dissillabis que habebāt accentū moderatū supra primā. vnd dictiones dissillabe barbare habent accentū supra vltimā. vt iacob ioseph et huiusmodi. Itē exceptio est a quadā rła danda inferius de polisillabis dictionibus. d. enī in illa regula ꝙ dictio polisillaba habꝫ moderatū accentū in penultima sillaba si sit longa. si breuis sit in antepenultima. aut sit longa aut breuis. Ab ista regula excipiuntur dictiones barbare: que polisillabe sūt. qr habent acutū accentū in vltima sillaba vt michael gabriel et huiusmodi. Conuenientia: est cū illa regula quā dederat superius ꝙ dictiones monosillabe habent acutū accentum in vltima sillaba vt ruth et huiusmodi. Regula est in eo ꝙ dicit ꝙ omnis dictio barbara aut monosillaba. vt ruth. aut dissillaba vt ioseph. aut polisillaba vt michael gabriel. habet acutū accentū in vltima sillaba. Postea d. actor ꝙ si talis dictio barbara sequatur nostram declinationē latinā hꝫ nostrū accentū vt michaelis gabrielis. qr tūc hꝫ accentū moderatū regentē sicut alie polisillabe dictiones latine. vnde dictiones barbare que habēt acutū accentū in vltima sillaba nti: in aliis obliquis qui formantur habent latine declinationis accentū latinū. et in penultima habent moderatū accentū vt michaelē gabrielem et huiusmodi. Si queras que dictiones sūt barbare dico ꝙ certa regula non potest assignari. sed d. ysidorus ꝙ tria sūt celebriora ydiomata. s. hebreū. grecū et latinum. quecūqꝫ ergo dictiones non sunt grece vel latine sunt barbare. quecūqꝫ nō sūt latine et barbare sunt grece. et quecunqꝫ non sunt grece nec barbare sunt latine. Et ita per exclusionē potes scire et habere que sunt grece barbare et latine. Sed quod dicatur hec dictio ē greca et ita specialiter de qualibet non potest dari certa regula. tamen d. ysidorus ꝙ hebrei grauiorē habent prolationē ꝙ̄ greci et greci ꝙ̄ latini. et ita secundū ꝙ maxime dictiones habent prolationem grauiorē possent dignosci ꝙ essent barbare: secundū ꝙ minorē hñt possent cognosci ꝙ essent grece et secundū ꝙ moderatā habent prolationē possent cognosci esse latine. Atrabit encletica. Hic actor deteriat de accentu dictionis prout ad aliā cōparatur. vnde d: ꝙ cōiūctiones encletice que sunt tres. s. ve ne qꝫ atrabunt accentū qui hꝫ esse in penultima vt dixit. vel in antepenultima vt diximus. atrabunt dico supra vltimā sillabā. vt dixit qꝫ diximus qꝫ dñs ve. et hoc intellige si ille accentus nō hꝫ esse naturalit̄ in vltima: qr si sic tunc ille cōiunctiones non atrabunt accentū talis dictionis supra vltimā sillabā cū sit ibi vt patet cū dico michael qꝫ gabriel ve. et istam naturā hꝫ etiam ista prepositio cum.

Accentum vocis concise littera seruat:
Que seruaret eum: si vox perfecta maneret
Que tibi si desit huic publica regula seruit
Regula vocali cedit tamen ipsa sequenti
Accentum seruat polisyllaba vox super illam:
Que preit extremam si longa sit hec: aliter non
Si breuis est: sedet accentus super ante locatum

Siue sit illa breuis seu longa: tamen tenet illum

Hic actor determinat de accentu in dictionibus concisis. debes enī scire ꝙ dictio aliquā do scinditur per sincopā. aliquando per apocopā. aliquando per auferesim. per sincopaȝ vt nr̄as. vr̄as. rauennas et huiusmodi. qꝛ antiquitus dicebatur hic et hec nostratis et hoc nostrate. modo remouetur illa sillaba ti de medio et remanet nostras. vnde cū in illa vo cali a esset accentus regens quando erat dictio integra: in eadem erit cū sit dictio cōcisa Et per apocopā fit concisio dictionis in fine. vt virgili. qꝛ solebat dici virgilie. et ideo cum sit mō dictio concisa in illa eadem erit accentus: in qua erat primo. Hic est exceptio con uenientia et regula. Exceptio est a regula quam dixit actor superius de dictionibus dis/ silIabis: que habent accentū supra primā sillabam. Nec autē supra vltimam in quibusdā dictionibus vt nostras vestras. Item est exceptio a quadam regula data inferius de poli sillabis. in qua dicitur ꝙ in polisillaba dictione si penultima producitur est ibi accentus si corripitur est in antepenultima siue sit longa vel breuis contra illā regulam polisilla/ be dictiones concise habent acutū accentū in vltima licet sint polisillabe. vt alpias rauē nas. Conuenientia est cū regula data de dissillabis dictionibus quantū ad quasdā dicti ones dissillabas concisas vt deū pro deorū habent enim accentū in prima sillaba. Regu la est in eo ꝙ dicit ꝙ accentus est in eadē littera vel in vocali in dictione correpta in qua erat in integra. Que tibi si. nunc d. actor ꝙ si deficiat illa vocalis in dictione correpta in qua erat accentus prout erat integra si sit dictio dissillaba et deficiat illa vocalis supra quam erat accentus prout erat dictio integra tunc accentuatur secundū regulā inferius dandā de polisillabis vt amastis pro amauistis in penultima est accentus. Regula voca li. hic d. actor ꝙ si in tali dictione concisa sequatur vocalis illā vocalē in qua erat accent9 prout erat integra tunc ille accentus transfertur ad sillabam precedentē vt audiit pro au diuit in prima sillaba est accentus. Accentū seruat in. hic actor deteriat de accentu in di ctionibus polisillabis ponendo talē regulam. oīs dictio polisillaba habet moderatū ac/ centū in penultima si sit longa. si vero penultima sit breuis accentus erit in antepenulti/ ma siue sit longa vel breuis vt legere videre.

Accentum seruat in compositis facit et fit:
Dum vox composita vocalem seruet eandem.
Quando compositum festinat et inde: licet sint
Longa: simul pones intus longeqȝ deinceps.
His horsum iungas sic dices esse deorsum.
Pleraqȝ proferre cunctando vel vtraqȝ disce
Barbarus el acuit: obliquis regula seruit
Hec excepta solent vsum variare legendi
Hunc etiam mutat lector si questio fiat
Greca per accentum debes proferre latinum.

hic actor ponit exeptōȝ a p̄dicta rlā: vnde dicit ꝙ excipiūtur dictōes ꝯposite vt facio et fio iste enī quando retinēt ī cōposito illam vocalē q̄ erat ī siplici tūc habent accētū supra sil labā supra quā hēbant extra cōposicionē vt calefacio et calefio et ītellige ꝙ ista exceptio daƭ de isto verbo facio ꝗtū ad illas psonas ī q̄bȝ istud verbū facis ē dissilabū vt calefacis calefacit qꝛ hec penultima corripiƭ erit ibi accētus vt calefacis tepefacis. Itē de fio est ex ceptio īquātū ē dictō monosilla qꝛ tūc licet sit polisillaba dictō vt calefis hȝ acutū accētū supra vltimā sillabā. lȝ deberet habere moderatū ī aн̄penultima sillaba p regulā datā supius Et hoc ē q̄ddicit p̄scianus octauo maioris voluminis facio et fio cōposita inte/ gros seruāt accētus. Si vero mutetur vocalis nequaꝙ̄ cū ei dico pficit est accētus regēs supra p. D. B. Qn̄ cōpositū. hic actor a p̄dicta regła de polisillabis excipit quasdā dcō

nes q̄ ꝙuis habeāt penultimā ꝓductā tn̄ habēt accētū i anpenultima vt aliūde deinde. deintus delōge. deīceps et deorsū. Jtē a p̄dicta regula excipiūt pleraqȝ vtraqȝ:q̄ hn̄t accentū i penultima ꝙuis corripiāt.et secūdū regulā deberēt habere i anpenultima. Barbarus el acuit.hic actor ponit exceptionē in dictionibus barbaris d. ꝙ dictiones barbare vt michael gabriel et huiusmodi excipiūtur a regula supradicta habent eni acutū accentum supra vltimam sillabā et non tantū intelligas de teriatis in el sed de omnibus barbaris aliis vt salomon iacob et sanson:omnia enim habent accentū acutū supra vltimā sillabā. Postea d. ꝙ obliquis regula seruit:q.d.ꝙ noīa barbara in obliquis sequuntur d̄clinationē latinā et similiter retinent accentū latinū vt michaelis gabrielis et huiusmodi habent enim secundū regulā iam datam accentū moderatū in penultima si sit longa si sit breuis in antepenultima vt symon symonis.ista enim barbara ī obliquis sequūtur declinationē latinā q2 barbara declinatio in obliquis non teriatur in is.et in i et huiusmodi.sed in es et in e. Hec excepta solent.hic actor ponit exceptōnem secundū quid.dixerat enim ꝙ illa excepta deinde.deintus.et huiusmodi habebant accentū in antepenultima:licet vltima producatur.modo d.actor ꝙ hec excepta mutant vsū legendi:et secundū ꝙ in diuersis ecclesiis accentuantur. Jn aliquibus est vsus ꝙ accentus sit in penultima. in aliquibus in antepenultima.vnde secundū diuersū vsū in diuersis ecclesiis tu potes accentuare. Nunc etiam mutat. Hic actor ponit exceptionē ab omnibus regulis supradictis.s.in dissillabis vel polisillabis.d:enim ꝙ quecūqȝ dictio aut dissillaba sit aut polisillaba si ponatur interrogatiue hȝ acutū accentū supra vltimā sillabā vt si dicatur veiet pater:veniet magister. Greca per accentū.hic actor respondet tacite questioni.posset eni aliquis querere quare non ponit regulā de grecis qualiter accentuentur cū ponat de barbaris et latinis. Respondet actor ꝙ greca accentuantur secundū accentū latinū vt atropospatos.q2 penultima corripitur in antepenultima est accentus secundū ꝙ dictū fuit supra de latinis in prima regula.et similiter greca dissillaba vt tisbe dane per regulā datā de latinis dissillabis est accentus in prima.

Accentus normas legitur posuisse vetustas.
Non tamen has credo seruandas tempore nostro
Si sit natura monosyllaba dictio longa
Circunflectatur:sed si breuis est acuatur.
Si teneat primam dissyllaba dictio longam:
Sitqȝ suprema breuis:veterum si iussa sequaris:
Circunflectatur prior in reliquis acuatur.
Seruabit legem polisyllaba dictio talem.
Si sit correpta penultima:que preit illi
Si sit producta:seu non:tamen est acuenda.
Si sit suprema breuis:et penultima longa
Fiat natura:sit circunflexus in illa.

Postꝙ̄ actor determinauit de accentu secundū modernos.nunc vero determinat de eodem secundū antiquos. Et diuiditur in duas partes.primo proponit.secundo prosequit secunda ibi Si sit natura. Jsta in duas.primo ponit regulas de accentu antiquorū. secūdo ponit impedimenta accentus.secunda ibi Barbara concisa. prima diuiditur in tres primo ponit regulas de dictionibus monosillabis.secundo de dissillabis.tertō de polisillabis.secunda ibi Si teneat primā.tertia ibi Seruabit legē. De prima parte actor hic d̄terminat de accentu secundū antiquos ponendo regulas que apud modernos nō obseruantur.deinde prosequitur ponendo regulas.et primo de dictionibus monosillabis .et

regula talis est Si dictio monosillaba sit longa naturaliter vt ros et flos tūc circūflectiē si vero sit breuis acuitur vt ne ue. Si teneat primā dissillaba. hic actor ponit regulā de dictionibus dissillabis et est talis ꝙ si dictio dissillaba producatur in prima sillaba: et corripiatur in altera vt roma. prima sillaba circūflectitur et vltima acuitur. Seruabit legē hic ponit regulā de dictionibus polisillabis. vnde d. ꝙ dictio polisillaba habens penultimam correptam et antepenultimam longam vel breuem vt reddere legere. antepenultima profertur accentu acuto. Et si vltima sit breuis et penultima longa naturaliter vt docere amare. penultima secundū antiquos profertur accentu circūflexo. si vero vltima sit longa et penultima similiter: vt athene penultima acuitur.

Illic in fine circunflectes comitesqȝ.
Vltima producta tibi si sit et ante suprema.
Penultimam acue: sic testificantur athene.
Sed si productam positura dat ante supremam:
Hec acuendo sonat: breuis vltima longa ve fiat.
Noster non penitus has normas approbat vsus.
Barbara concisa vox vsus et enclesis ista
Cassant: interdum facit hoc distantia vocum.

Nunc d. actor ꝙ illic et istic secundū antiquos proferūtur accentu circūflexo. Postea actor dat modū vtendi regulis datis de accentu. Barbara concisa. hic actor ponit impedimenta accentus. et d. sic ꝙ noīa barbara vt dd̄o michael gabriel. et noīa cōcisa vt nostras ꝛ vestras: que solebant dici nostratis et vestratis. et additio coniūctionis encletice alteri dictioni et vtrūqȝ ista impediunt interdū regulas supradictas de accentu datas et hec impedimenta fiunt rōne differentie obseruande. Barbara enī habent acutū accentū ad differentiā latinoꝝ. nostras et vestras que sunt cōcisa similiter habēt acutū accentū ī vltīa ad drām de nostras et vestras prout sunt in declinio de noster a. um. et uester a. um. et vtrū habet accentū supra penultimā ad differentiā de vtrū qd̄ est aduerbiū interrogandi.

Pausat tripliciter lector: distinctio plena
Nanqȝ fit et media: fit subdistinctio terna.
Si suspensiua fuerit constructio: quando
Pausabit: media poterit distinctio dici.
Si sit perfecta constructio: sed tamen addi
Conuenit: vt plena sententia possit haberi:
Si lector pauset: ibi subdistinctio fiet.

Postꝙ actor determinauit de modulatione dictionis. nunc vero deteriat de modulatione oratōnis. Et diuiditur in duas partes. primo proponit deteriare de modulatione vel de pausa diuidendo per species pausaturā. secundo prosequitur de illis speciebus pausature secunda ibi. Si suspensiua. Ista in d. primo deteriat de qualibet pausatura per se. secundo prout vna pausatura ponitur pro alia. secūda ibi Pro puncto sepe metras. prima in duas. primo assignat illis pausaturis singula nomina. secundo assignat bina nomīa. secunda ibi Est metrū media. prima diuiditur in tres. primo ostendit qn̄ fit media distinctio. secūdo qn̄ fit subdistinctio. et tertio qn̄ fit plena distinctio. secunda ibi Si sit perfecta tertia ibi. Cōpleto sensu. De prima parte auctor d. sic. Si quis vult perfecte legere: que legit intelligere: et intellecta proferre auditoribus declarare oportet ipsū tres pausas facere vt sensus a sensu distinguatur: et sententia a sententia separetur. vnde in prima parte d. actor ꝙ quicūqȝ legit oꝫ vt faciat tres pausas. et iō actor subdiuidit istā pausationeꝫ

in tres species. Est enim quedaꝫ pausatura que dicitur media distinctio. quedā est subdi stinctio. et quedā est plena distinctio. Si suspensiua. hic actor prosequitur determināndo ī speciali de speciebus istius pause. vnde d. ꝙ si lector faciat pausā in constructione imꝑfe/cta vel suspensiua tunc illa dicitur esse media distinctio. vt patet per istud exemplū rege intrante villam: audita sūt machinarū tonitrua: et fortissima turris euersa est. in clausu la suspensiua et imperfecta sine verbo scilicet rege intrante villā: est media distinctio. Si sit perfecta. hic actor dicit ꝙ quando clausula est perfecta non tamen totaliter sed exigit a liquid sibi adiungi vt reddatur plene perfecta et completa tunc vtimur pausa: que vo/catur subdistinctio hoc clarissime patet exemplo. vestem opesq̃ꝫ meas: rapuerunt vispili ones: quod equo aīo ferendū esse decreui. Ecce cum dico rapuerunt vispiliones clausula ibi habet maiorē quietem et pausā: que vocatur subdistinctio. Cū vero dico vestē opesq̃ꝫ meas est ibi minor quies ceu pausa quē vocatur media distinctio de qua dictū est. Sꝫ cū dicitur quod equo animo ferendū esse decreui. est ibi plena distinctio que alio nomine di citur periodus. Si arguatur contra actorē qui nō fecit mentionem de comate et colo. di cendū est ꝙ subdistinctio comprehendit utrūq̃ꝫ. vnde colus ponitur quando clausula ha bet sensū magis perfectū q̄ ea in qua ponitur coma: non tamen totaliter completū. vt si adderem exemplo predicto vestem opesq̃ꝫ meas rapuerūt vispiliones hanc orationē. dū siluā solus pertransirem. D. B.

Completo sensu fiet distinctio plena.
Hec est periodus mutato nomine dicta.
Est metrum media distinctio: finis habetur
Versus periodus: est subdistinctio punctus.
Pro puncto sepe metras: sed non retrouerte.
Subsistentans pauses sed bis metrare recuses

Hic actor ostendit quando hꝫ fieri plena distinctio. Est autē plena distinctio pausa pun cto circunflexo vel eleuato ad ꝑmū littere vel ad mediū posito et hꝫ fieri in plena senten tia. ita ꝙ in illa sententia nichil oꝫ addi. Dicit ergo actor sic: ꝙ si pausa fiat in plena sen tentia ita ꝙ nichil oporteat addere ad perfectionē sententie tunc illa pausa uocatur ple na distinctio. Et habꝫ fieri tribus modis talis plena distinctio. aut puncto circūflexo vt dixit. aut puncto eleuato vt quando dictio ponitur interrogatiue vt si dicā Quis in necē iullii cesaris conspirauit: aut hꝫ fieri puncto equaliter sustentando ita ꝙ primo est pun/ctus eleuandus deinde grauis. postea eleuatus est in eadē voce in qua erat primo. et fit quando versus finit in dictionibus habentibus acutū accentū vt dixit ad uos. Hec est periodus. hic actor assignat bina nomina speciebus predictis. vnde d. ꝙ iste pausature. s. media distinctio. subdistinctio. et plena distinctio habent alias denoīationes. q2 media distinctio vocatur metrū et quo ad grecū coma et est idē qđ depressio. Subdistinctio voca tur punctus et greco nomine colon et est idē qđ membrū. plena distinctio greco noīe vo/catur perypodus. qđ est idē qđ circularis cantus. et dicitur a pery qđ est circū et odos quod est cantus quasi circularis cantus. Pro puncto sepe. hic actor deteriat de speciebus pau/sature prout vna ponitur pro alia. vnde d. ꝙ vbi sunt plures subdistinctiōes vt ibi. man9 habent et non palpabunt. ⁊c: ne idētitas pausature fastidiū generet auditoribus. metrū ponitur pro puncto. i. media distinctio q̄ est metrū ponitur pro puncto. i. subdistinctione q̄ vocatur punctus. hoc est ꝙ aliquando vbi sunt plures distinctiones media distinctio po/nitur pro subdistinctione ne ydētitas subdistinctionis generet fastidiū sic dicendo. man9 habent et non palpabunt: pedes habent et non ambulabūt ⁊ sic de aliis. Sed tamē non fit ecōuerso ꝙ punctus ponatur pro metro. i. subdistinctio pro media distinctione. Sed si forte recuses bis metrare. i. bis facere mediā distinctionē: tu sustentans vocē pauses. id ē quietā pausā facias cū quadā vocis supportatione sic ꝙ illa pausatio non videatur acce/dere ad metrū hoc est ad mediā distinctionē: assume tibi tale exemplum. Preceptor iust9

eruditus arguit.obsecrat.increpat vultus acrimonia perterrefacit variis q3 dogmatib9 imbuit vt suo medio discibili in eruditos et bonos valeant viros euadere Ecce qualiter ibi sunt multa metra sibi coherentia quare necessaria est vocis substentatio ne in auribus audientium gignatur fastidium. D. S. Actor adhibet remedium ꝙ non debet poni media distinctio tu potes facere pausā substentando vocem ita ꝙ non deprimendo sic dicendo pastor vocem equaliter substentanda et postea facies mediam distinctionem. In alia sententia imperfecta sic dicendo Pastor bonus pausat oues suas q3 et ita imperfecta sententia Sed non vis bis facere metrum vel mediā distinctionem potes vbi est prima media distinctio facere pausam substentādo vocē equaliter et postea facere in alia ipfecta sententia distinctionē. Circa predictā quia locuti sumus de pausatura quero quid sit vnde pausatura ab ysidoro sic diffinitur Pausatura est figura siue nota que fit inverbis vel in sententiis ad distinguendū sensus per colla comata vel periodos que si ordine suo ponitur sensu3 nobis enucleat lectōis.vnde nota sic diffinitur Nota est figura ī medio littere posita ad denotādum sententiā verbi et sīsuū rōnes.vnde antiquitus habebant.xxvi.notas quas variabant secundū ꝙ sententia erat varia.quādo enim sententia erat superflua ipsi faciebāt quendam lineam denotentem illā sententie superfluitate3 Quādo sententia erat grauis.aliā notam vel lineam faciebant ad denotandum eius grauitatem.vnde secundū ꝙ materia erat longa et inutilis vel grauis et succinta et bona secundum hoc varias notas imponebant et ideo dicit nota ad medium littere posita per hoc q3 dicit ad ostendendu3 verbi sentētiā.tangit ꝙ fit in sermone prosaico talis nota Item per hoc ꝙ dicit ad distinguendū sensus.notat ꝙ propter talem notam distinguitur vna sententia ab alia Si enim essent hic duo lectores et vterq3 vnam lectionem legeret et ita ꝙ vnus faceret notas et vbi debent melius auditor distinguere in aīmo suo sensus et etiam sententias ab illo qui facit tales notas ꝙ ab illo qui dum legit prolationem continuat Per hoc quod dicit colla comata et perpodos ibi notat tres species que patent in littera.

Pluribus est membris distincta figura loquele.
Hec sunt scema tropus methaplasmus:rursus earum
Quamlibet in proprias species distinguere debes.

Jsto est.xii.et vltimum capitulum istius libri.Postq̄ actor determinauit de hiis que ptinent ad congruitatem Nunc vero determinat de hiis que dependent a congruitate.vel sic postq̄ actor determinauit de vna parte grāmatice.nūc vero determiat de duabus q̄ secundum donatum grammatica diuiditur in tres partes sc3 in preceptiuā permissiua3 et probibitiuā/vnde Actor dando regulas determinauit de preceptiua.modo determiat de permissiua et prohibitiua sc3 d̄ vitiis et figuris Et diuiditur in duas partes.primo tāgit intentū suū.secūdo prosequitur ibi.scda.Barbaris est vocis.prima in duas primo ponit de figuris.scdo de viciis ibi scda:Sunt plures alie.Illa pars.s.Barbaris est vocis diuiditur in.d.ptes.primo prosequitur de viciis secundo de figuris ibi scda Addendo sepe.prima in.d.primo prosequitur de illis vi.iis que nulla rōe sunt excusabilia.scdo de illis que per aliquā rōem excusātur ibi scda.Si tamen eloquiis.pria in.d.prio determiat de barbarismo.scdo de soloecismo ibi scda.Est soloecismus.de prima pte actor dicit sic ꝙ figura loquele.i.locutōis distinguitur pluribus membris et dicit loquele ad drām aliarum figurarū cū figura multipliciter dicatur scdm ꝙ habes p istos versus.Accidit ē xps signat disponit aratur.Grāmatice viciū sepe figura notat.figura eni aliquādo ē idē qd accidēs.vt nomini quot accidunt quiq3.s.spēs gen9 numerus figura ꝛc.scdo est ide3 qd xps.vnde habes.xps figura patris.tertio ē idē qd signū crucis.quarto est idē qd dispositio terminorum in logica.secundum debitam figuram.quinto est idem qd littera.vnde priscianus Figure litterarum sunt.Sexto est idem quod vicium.Ideo ad ostendēdū de qua figura hic intendit ipse dicit.figura loquele. Item dicit ꝙ ē distīcta plurib9 mēbris

Sicut enim aliquod corpus diuiditur per membra et illa membra per minutiora.
A simili figura loquelle que diuiditur per tria membra generalia.i.in tres figuras scili/
cet methaplasmū.scema.et tropum Unde quelibet istarum diuiditur in pluribus mem
bris et figuris specialibus ut est manifestum inferius Dicitur autem figura locutionis
sicut est improprietas in accidentibus vel in modo loquendi.

Sunt plures alie scripto vel voce figure.
Hec sunt exempla pleonasmos acyrologia:
Et cacosyntheton et eclipsis tantologia:
Amphibologia tapinosis macrologia:
Perisologia cacephaton alleotheta.
Sed nequid his soloe vel barbaris associari:
Sunt etenim vicia nulla ratione redempta.

Hic actor proponit de viciis d. ꝙ plures sunt alie figure ꝙ dictum sit. Sed plane vide/
tur sibi contradicere cum dixit ꝙ figura diuiditur per tria membra et illa per minutio
ra.vnde cum dixit postea sunt alie videtur sibi contradicere cum alie sit relatiuū diuer/
sitatis et supponit pro alio quod refert. Secundo dico ꝙ ipse ponit alie vt denotaret p
istud nomen alie diuersitatem inter has et illas. Item ponit in scripto vel voce vt pone
ret cōsequentiam cum istis et illis inferioribus sicut Barbarismo z soloecismo quia cū
iste figure possint esse vitia ita ꝙ non excusentur aliqua ratione sic differunt a predictis
que nunꝙ vitia possunt esse et ideo dicit alie. Couenientiam ponit per hoc qđ dicit scri
pto vel voce qr possunt esse figure scripto vel voce sicut inferiores.scripto vel voce sunt ca
sus ablatiui.vnđ cum ablatiuus habeat plures habitudines sicut patet per regulas spe
ciales siue pueriles con lo maistro da lo maistro zc.possumus ita dicere sunt plures alie
figure scripto vel voce Sed ita non videtur habere veritatem quia cum sunt in scripto
tunc non sunt figure ymo vitia eo ꝙ tunc sunt īexcusabilia Alii glosant secundum aliā
habitudinem ablatiui dicendo Sunt plures alie scripto vel voce id est a scripto vel a vo
ce id est a barbarismo et soloecismo.hoc autem nihil est quia sic poneret diuersitatem p
hoc dicit alie inter has et illas cum habeant conuenire eo ꝙ barbarismus et soloecismꝰ
conueniunt aliqualiter cum scemate tropo et methaplasmo. Alii legunt sic plures alie
figure sunt scripto vel voce.i.cum scripto et cū voce et ita secundū illam habitudinē pre/
positionis cum.quia cum tenetur associatiue.et est sensus ꝙ barbarismus et soloecismꝰ
sunt vitia annexa. Est autem barbarismus phonicus qui fit in voce et talis excusatur et
est alius qui fit in scripto vt si dicatur basta pro pasta et talis est viciuz inexcusabile. Po
stea enumerat aliquas figuras locutionis dicens Hec sunt exempla pleonasmos acyro
logia zc. Sunt et enim vicia. Nunc dicit actor ꝙ barbarismus et soloecismus sunt vicia
nulla ratione redempta et glosa sic barbarismus et soloecismus sub istis denominatio
nibus non possunt aliqua ratione redimi sub alia autem possunt quia barbarismus per
methaplasmum pōt excusari.et soloecismus per scema.et tales figure sunt iste pleonas
mos acyrologia zc.

Barbaris est vocis corruptio facta latine.
Hoc vicium facimus dicendo domina dominus.
Si tamen eloquiis commisces verba latinis.
Barbara:doctores hanc dicunt barbaralexin.
Est solo ecismus incongrua copula vocum:
Vt si dicatur vir bellica sponsa pudicus.

Barbaris et soloe tibi sint penitus fugiende.

Hic actor prosequitur intentum suum. vnde dicit ꝙ barbarismus fit quando dictio lati
na corrumpitur. Sed dictio potest dupliciter corrumpi: aut essentialiter aut accidentalit
Si essentialiter hoc fit quattuor modis. Aut addendo vt relliquias pro reliquas: et ita fit
in scripto. aut subtrahendo vt fumat pro fumauit. aut mutando vt olli pro illi. aut trans
ponendo vt teucre pro teucer. Si accidentaliter hoc fit tribus modis. aut mutādo tonū
seu accentum quod idem est vt dominus si mutetur accentus et ponatur in penultima.
aut in mutando tempus vt in eodem exemplo dominus. quia tempus correptum quod
erat in penultima mutatur in productum. aut in mutando spiritum. i. aspirationem po
nendo vbi non debet esse vt si dicatur homo amas. et huiusmodi. et ita fit in voce et ideo
dicit donatus ꝙ erat barbarismus graphicus. et phonicus. Si tamen eloquiis. Hic act.
determinat de illis viciis que secundum aliquam rationem excusantur. s. de barbaralexi.
vnde quidam dicunt ꝙ barbaralexis habet fieri quando latino romantiū interponit: vt
in illis versibus primatis. Mors alios morde parce precor hinc par a mour de. Alii dicūt
ꝙ barbaralexis est aliene lingue corruptio. vt si latinus linguam grecam corrumperet.
vel ecōuerso. Est soloecismus. hic actor determinat de soloecismo. vnde dicit ꝙ soloecismus
est incongrua vocum positio vel ordinatio vt vir mea sponsa meus. hic est incongruitas
in accidentibus et ideo soloecismus fit dupliciter. s. accidentaliter et essentialiter. Si essē
tialiter sic est quando vna pars orationum ponitur pro alia vt nomen pro aduerbio. vt iste
volat sublime. i. sublimiter. vel aduerbium pro nomine vt mane nouo. Si fiat accidenta
liter sic est quando vnum accidens accipitur pro alio vt masculinū genus pro feminino.
vel econuerso: singularis numerus pro plurali vel econuerso. et ita de aliis accidentibus
Barbaris et soloe. hic actor dat cautelam dicens ꝙ nos non debemus vti barbarismo nec
soloecismo. quare? quia sunt vicia nulla ratione redempta. Est autem notandum ꝙ barba
rismus secundum donatum sic diffinitur Barbarismus est vna pars orationis viciosa ī
communi sermone. in poemate vero methaplasmus. vnde dicitur pars ad differentiam
soloecismi quod non est in vna sed in pluribus. Sed videtur ꝙ donatus dicat falsum di-
cendo barbarismus est vna pars orationis quia barbarismus cum nō sit nomen nec prono
men nec verbum etc. non erit pars orationis. Ad hoc est dicendum ꝙ pars accipitur pro di
ctione ibi: que est pars propositionem vel orationem integrans. Item videtur per hoc
quod dicit viciosa ꝙ cum dico dominus penultima longa non sit barbarismus. viciosa enī
dicitur plena vicio. cum ergo hic non sit vicium nisi in vna sillaba ergo non erit dictō vi
ciosa. et ita non est ibi barbarismus. Respondeo ꝙ sicut corpus quando est in aliqua sui
parte viciosum fit totum viciosum. a simili de dictione: cum enim est viciosa aliqua silla
ba reddit totam dictionem viciosam. Item per hoc quod dicitur in communi sermone itel-
ligitur ꝙ barbarismus est vicium in sermone prosaico et non metro. In poemate vero
methaplasmus est quando inuenitur ibi barbarismus in poetico sermone tunc excusatur
per methaplasmum. Et dicitur barbarismus a barbarus et mos moris quasi mos barba
rorum. Secundo est notandum ꝙ soloecismus sic diffinitur. Soloecismus est vicium in
contextu partium orationis contra regulas artis grāmatice factum. In contextu d. me-
taphorice: quia sicut fila in stamine ita dictiones simul texuntur et ligantur in oratione.
vnde semper habet esse in pluribus dictionibus et non in vna sola. contra regulas artis
grāmatice dicit quia in grāmatica est regula ꝙ femininum iungatur feminino et masculi-
num cum masculino. vnde soloecismus fit contra tales regulas. vna enim dictio debet
ordinari cum alia in debitis accidentibus. Sed cum dicitur vir mea sponsa meus. hic est
indebita ordinatio accidentium quod est contra regulas coniunctionis. Et dicitur soloe
cismus a soloe ciuitate et mos moris quasi soloentium mos. Soloenses autem erant q̄
dam populi qui veniebant romam et corrumpebant ordinationem vocum per suam loq̄
lam. et inde corrupta vocū ordinatio dicta fuit Soloecismus:

Improprie posita vox format acyrologiam:

Si dicas requiem timeo vel spero laborem.
Dictio turpe sonans cacephaton: arrigit aures
Detur in exemplum: vel tu cum compare ludis.
Atqꝫ superuacua dici debet pleonasmos
Additio vocis: vt sic est ore locuta.
Signat idem verbis diuersis tantologia:
Exultans redeo: rursus gaudensqꝫ reuertor.

Hic actor determinat de viciis que possunt esse vicia et figure .i. que possunt excusari per aliquas figuras: vnde dicit sic ꝙ acyrologia est impropria positio vocis vel dictiōis. vt cū dicitur timeo requiem et spero laborem. timere enim dicitur de malo et sperare de bono vnde propria positio hic esset timeo laborem. spero requiē. labor enim sonat de malo et requies de bono. Causa autē quare debuit fieri hec impropietas est rō sentētie exprimē de. Magister enim cum est in principio studii potest timere requiē si paucos habeat auditores. vnde potest dicere requiē timeo qꝛ paucos scolares habeo. et oportebit me requiescere ex hoc ꝙ nichil lucrabor. et ideo timet requiem. Similiter si plures scolares habeat poterit dicere spero laborē qꝛ oportebit me legere diligenter et de dubitationibus scolaribus meis respondere. sed tamen ex hoc consequar magnum lucrum. et ad talem sententiam exprimendam debuit fieri talis impropria positio dictionum. Quare potuit fieri. dico ꝙ quilibet audiens poterat intelligere ꝙ verba hic posita pro suis cōtrariis ponebantur et non pro se: voces enim sunt habiles vt ponantur secundū proferentiū volūtatem. Et dicitur acyrologia ab a quod est sine et cyros quod est man⁹ et logos sermo quasi sermo qui non est in manibus .i. vsu. Dictio turpe sonans. Hic actor determīat de secunda figura. d. ꝙ Cacephaton est obscena dictionum positio: et hoc dupliciter: aut in sē tentia: aut in voce. vt cum dicitur pāphilus arrigit aures. arrigit pertinet ad membrum virile et si attribuatur auribus impropietas est. Est autem impropietas quādo proprietas vnius membri attribuitur alteri. Impropietas in voce est cum dicitur. tu cum cōpare ludis. turpiter enim sonant iste voces tu cū compare Quare hec impropietas debuit fieri. dico ꝙ causa sententie exprimende. ille enim qui talem oratōnem protulit voluit exprimere ꝙ ille pāphilus sic erat in amore ꝙ non tantum membrum virile in libidinem uertebatur. sed etiam omnia membra sua. In alio exemplo tu cum compare ludis. vbi ē impropietas impropria vocum positio. Quare debuit fieri. dico ꝙ̄ ad exprimendū loci turpitudinē. qꝛ sicut locus erat turpis ita voluit exprimere per talia verba vel per tales voces ita turpiter sonantes. et dicitur a cacos quod est malum et thesis positio quasi mala vocum positio. Atqꝫ superuacua. Nunc dicit actor ꝙ pleonasmos est superflua additio dictionis vt ibi. ore locuta est. quodlibet enim membrum habet suam proprietatem. cum autem loquela sit proprietas oris. ideo superflue additur ly ore. Quare autem debuit fieri. dico ꝙ aliquando loquitur quis cū signis. sicut faciebant monachi et claustrales cū digitis faciebant signa que verbis equipolebant. Quare autem potuit fieri hec impropietas. dico ꝙ in hoc qđ dico loqui intelligitur ore et ita potuit esse ꝙ id quod intelligebatur exprimeretur. Et dicitur a pleono as. quod est superabundo as. et onoma qđ est nomen. fit enim ex superabundantia dictionis. Signat idem verbis. Hic dicit actor ꝙ tantologia est diuersarum dictionum idem significantium repetitio. vt ibi Exultans redeo: gaudens reuertor. Impropietas est qꝛ due diuerse dictiones idem significantes repetuntur. Quare autem debuit fieri. dico ꝙ causa sententie exprimende. qꝛ qui protulit ista verba voluit exprimere duplex gaudium. s. corporis et anime. licet ille oratōnes significent gaudium: tamen indifferenter. qꝛ exulto denotat gaudiū corporis: et gaudeo denotat gaudiū anime. et ad vtrūqꝫ gaudiū exprimendum ipse ponit diuersas oratiōes idem significantes: cū per vnam orationē vtrūqꝫ gaudiū exprimi non possit. Et dicitur tantologia ad tantos quod est idem et logos sermo quasi idētitas sermonis.

Dicitur vnius verbi defectus eclipsis:
Quod poni decet: vt fiat constructio plena.
Hec secum: precibus ve bonum parere precantis.
Cum per verba rei magne submissio fiet:
Tunc tapinosis erit: si dicatur mare gurges.
Et male confusa cachosyntheton est vocitanda
Congeries vocum: te moui prelia contra:
Discipulos cedit cum virgis terga magister.

Hic dicit actor ꝙ eclipsis est defectus necessarie dictionis quā desiderat precisa sentētia.
vt cum dicitur hec secū precibus ve bonū parere precantis. aliqñ enim deficit verbum ad
iectiuum. vt hec secum intelligitur ait. aliquando verbū substantiuū vt ibi pcibꝫ ve bonū
parere precantis intelligitur est dicendo bonum est parere precibus precātis. Improprie
tas patet ex hoc ꝙ deficit ibi verbum. Quare debuit fieri hec improprietas. dico ꝙ rōne
sententie exprimende. aliquando enim exprimimus verba imperfecta cum motu subito
propter iram vel gaudium denotandum. vnde ad denotandū motum cum in motu subi
to verba non sic perfecte possint proferri. ponitur aliquando oratio imperfecta. Quare
potuit fieri ꝙ verbū deficeret. dico ꝙ propter dictiones positas satis datur itelligi verbū
qꝛ tales dictiones non possent vniri nisi per adminiculum vnirentur. et tale est verbum
qua ex re in illo exemplo hec secum intelligitur hoc verbū ait. et in illo exemplo precibus
ve bonum intelligitur hoc verbum est. Eclipsis dicitur ab e quod est extra et clipsis quod
est lux quasi extra lucem. defectus enim uerbi reddit orationem confusam. Cum per ver
ba. nunc dicit actor ꝙ tapinosis est humiliatio magne rei vt si mare appelletur gurges.
garona fōs et huiusmodi. Improprietas est in hoc ꝙ magnum appellatur paruū. Qua
re debuit fieri hec improprietas. dico ꝙ ratione sentētie exprimende. antiquitus enim in
obsidione troiana fuerunt tot naues super mare ꝙ vix mare videbatur sufficere ad illas
naues recipiendas et tunc mare gurges minimus videbatur. vnde ad expressionem sen
tentie vel multitudinis nauium denotandam debuit fieri ꝙ mare gurges appellaretur
Quare potuit fieri. dico ꝙ propter conuenientiam. qꝛ tam mare ꝙ̄ gurges aquam conti
net et ideo potuit fieri ꝙ mare gurges appellaretur. Et dicitur tapinosis de tapino nas
quod idem est qđ humilio humilias. vel a tapinos quod est humiliatio. Et male cōfusa.
Hic dicit actor ꝙ cacosintheton est confusa congeries dictionum. vt cum dicitur discipu
los cedit cum virgis terga magister. hic enim est confusa sententia propter confusam po
sitionem dictionum ex eo ꝙ duo accusatiui sequūtur hoc verbum cedit. s. ly discipulos et
ly terga. Improprietas patet in hoc quod est ibi confusa sententia propter confusam po/
sitionem dictionum. Quare debuit fieri hec improprietas. dico ꝙ ratione sententie ex/
primende. qui enim protulit talia verba voluit exprimere turpem correctōnem magistri
sicut magister turpiter corrigebat discipulos ita debuit exprimi per turpia verba et cōfu/
se posita. Quare potuit hoc fieri. dico ꝙ dictiones poterant sic ordinari secundum volū
tatem proferentis. Et dicitur a cachos quod est malū et sin quod est simul et thesis posi/
tio quasi mala simul positio dictionum.

Perisologia dicenda superflua vocum
Additio: sine vi rerum que significentur:
Qua poterant ibant: sed non qua non potuerunt
Cum res comprendit varias sententia longa:
Macrologia datur: prologis hoc sepe videmus.
Amphibologia constructio non manifestans

Sensum perfecte: puto te socium superare.
Hec fit multociens: quia non determino plene
Affectum mentis defectu prepediente.
Siue duplex sensus ex verbis possit haberi.
Confundit casus numeros genus alleotheta.

Nunc dicit actor q perisologia est superflua vocũ additio vt ibi Ibant qua poterant et non qua non potuerunt. Hic enim superfluit vna oratio cum per vnã posset intelligi qc quid dicitur per vtranqz et hec ẽ impropri/etas. Quare debuit fieri. dico q rõe sententie exprimende. aliqui enim solebant delegare suos nuncios romã ad sua negocia expediẽda. illi autẽ nũcii iuxta suũ posse p̄cepta suoꝝ dñorũ faciebãt: ibãt diuersas vias expeditionis tentantes. et qr hoc totũ non poterat exprimi per vnã orationẽ: idõ debuit exprimi per duas. Quare potuit fieri hec improprietas. qr dictõnes sic poterant ordinari / et dr̃ perisologia a perisos quod est superfluum et logos sermo quasi superfluus sermo. Cũ res cõprehendit. hic d. actor q macrologia est longa sententia dictiones non necessarias cõprehendens. vt si detur hoc exemplũ legati non impetrata pace retro vnde venerant domũ reuersi sunt. hic enim ponuntur plures dictiones non necessarie, sufficeret enim legati non impetrata pace reuersi sunt. vnde omnes alie dictiones ibi posite sunt superflue et in hoc est improprietas. Quare debuit fieri: dico q ratione sententie exprimende. Quare potuit fieri hec improprietas qr dictiones sic poterãt ordiari. Et dicitur a macros qd est longũ et logos sermo quasi longus sermo. Amphibologia. hic dicit actor q amphibologia est plena oratio plene rei sententiã non declarans. et habet fieri multis modis. aliquando per infinitũ verbi transitiui quando actũs precedit et subsequitur vt cũ dico puto te superare sociũ verũ est canẽ comedere panem dubitatur quis illorũ accusatiuorum debeat precedere infinitum et quis subsequi. et ideo redditur dubia oratio / aliquando fit per verbũ cõmune. ita q non sequitur aliquis casus vt catho crimiatur. dubium est vtrũ catho criminetur aliquem an criminetur ab aliquo /. aliquando fit per cõpositionem et diuisionem vt tu es qui es. dubitatur enim an quies sit vna dictio an plures. et ita d aliis Quare debuit fieri. dico q rõne sententie exprimende. Quare potuit fieri sic. qr dictões sic poterant ordinari. Et dicitur amphibologia ab amphi quod est dubiũ et logos sermo quasi dubius sermo Confundit casus. hic dicit actor q alleotheta est aliena positio dictõnum et habet fieri quando vnũ accidens ponitur pro alio. sicut casus pro casu. vt ibi vrbem quã statuo vestra est. numerus pro numero vt ibi quo milite. genꝰ pro genere. vt ibi preneste sub ipsa. In istis omnibus est difformitas accidentiũ vel alia positio: et ideo est hic improprietas. Quare debuit fieri. dico q ratione exprimende sententie. nam qui protulit ista verba preneste sub ipsa voluit exprimere q preneste erat ciuitas. qr si dixisset sub ipso videretur q preneste esset castrum. Quare potuit fieri. qr in preneste intelligitur ciuitas habendo respectum ad ipsam. Et dicitur alleotheta ab aleon quod est alienum et thesis positio quasi aliena positio.

ADdendo sepe fiet methaplasmus: et eius
Prothesis est species epenthesis et paragoge.
Subtrahit interdum: species tunc eius habende
Auferesis vel sincopa sunt vel apocopa finis.
Auferesis tollit capiti: quod prothesis addit.
Sincopa de medio tollit: quod epenthesis auget.
Aufert apocope finem: quem dat paragoge.

Postq actor determinauit de viciis. nunc vero determinat de figuris que habẽt esse in materia. vel in forma. Et diuiditur in duas partes. primo determinat de illis figuris q

habent esse in materia vel in forma. secundo de illis que fiunt in sententia. secunda ibi. Multa tropi species. prima in d. primo. determinat de illis que habēt esse in materia. secundo de illis que habent esse in forma. secūda ibi Dat species tibi scema. De prima parte actor d. sic ꝙ methaplasmus hꝫ fieri per additionē aut per subtractionē. Si per additionē hoc est dupliciter aut littere aut sillabe. Si littere hoc est tripliciter. aut in principio dictionis aut in medio vel in fine. Si in principio vt gnatus pro natus. si in medio: vt relliquias pro relliquas. si in fine vt legier pro legi. et sic methaplasmus hꝫ istas spēs sub se: s. prothesim. epenthesim. et peragogen. Prothesis est additio littere vel sillabe in principio dictionis. littere vt gnatus pro natus. sillabe vt rettulit pro tulit. Epenthesis ē additio littere vel sillabe in medio dictionis. littere vt relliquias pro reliquas. sillabe vt induperator pro imperator. Paragoge est additio littere vel sillabe in fine dictionis. littere vt magis pro magi vel mage. sillabe vt cingier pro cingi. Subtrahit interdū. Nunc dicit actor ꝙ si methaplasmus fiat per subtractionē tunc sunt alie tres species. s. aferesis. sincopa. et apocopa secundū ꝙ fit subtractio in principio in medio vel in fine. Auferesis est ablatio littere vel sillabe de principio dictionis vt mitte archana dei. ponitur mitte pro dimitte. Sincopa est ablatio littere vel sillabe de medio dictionis vt amasti pro amauisti. amarunt pro amauerunt. Apocopa est ablatio littere vel sillabe de fine dictionis. vt achili pro achilis. Et est exemplū quando remouetur littera. sed quando dicimus tuguri pro tugurii subtrahitur sillaba. vnde virgilius in buccolicis. Pauperis et tuguri congestū cespite culmē. D. B. Postea d. ꝙ auferesis aufert in capite. i. in pricipio dictionis illud quod prothesis addit. et dicitur auferesis de aufero fers. prothesis dicitur a prothos quod est primum et thesis positio quasi positio facta in principio dictionis. Postea d. ꝙ sincopa fit quando aliquid remouetur de medio dictionis quod additur per epēthesim. Epenthesis dicitur ab epen quod est mediū et thesis positō. Postea d. ꝙ apocope aufert illud quod paragoge addit in fine dictionis. et dicitur a para quod ē iuxta et gogos ductio quasi iuxta finē littere vel sillabe ductio. apocopa dicitur ab apos quod est retro ꝛ copos cesio quasi cesio. i. sectio facta retro. i. in fine dictionis. Et non satis possūt āmirari ꝙ vulgus imperitorū hactenus dixerit et copos cisio cum nichil significet cisio. Cesio autem debet dici. trahitqꝫ originē ab hoc verbo cedo cedis prout significat secare: quodqꝫ dā facit cesum cesu in supino. D. H:

Si longam breuies debet tibi sistola dici.
Extasis esse solet: si producis breuiandam
His binas species habet extasis: hasqꝫ vocamus
Cerusas: faciet penthimemerim tibi terni:
Syllaba prima pedis: ibi produces breuiandam.
Semi vel ante preit: producetureqꝫ secundi
Prima pedis: vt in hoc poteris cognoscere versu.
Quarti prima pedis eptimemerim tibi format
Producendo breuem: versus hoc denotat iste.
Post eptimemerim dat quinti syllaba prima
Curtam producens: sicut uersus habet iste.

Hic actor ponit spēs accidētales ipsius methaplasmi. ꝛ dicuntur figure accidentales qꝛ habent fieri in accidentibus sillabe. s. in tempore. per has enī figuras tempus productū corripitur vel econuerso. Dicit ergo sic Sistola est quedā figura que habet fieri quando sillaba naturaliter producta corripitur. vt ī Catone Non eodem cursu respondent ꝛc. et dicitur a sin quod est simul ꝛ stolos missio qꝛ duo tempora sillabe longe mittūtur in vnū sillabe breuis. Extasis ecōuerso est alia figura: et habet fieri qn̄ vna sillaba naturaliter

correpta producitur. vt in ouidio. Vitam dederitis in vndis et dicitur ab ex quod ē extra et stasis quod est status quasi extra statū cū deberet corripi et producitur: His bias spēs.
Hic actor ponit quatuor species extasis. vnde iste species habent triplex nomen. habent enim nomen generale oēs vt extasis. habent etiā nomen speciale qr vocantur cesure. itē habent propria nomina que sunt penthimemeris. autipentimemeris eptiemeris. et post eptimemeris. Penthimemeris est cesura que fit in principio tertii pedis: et in fine dictionis vt in illo exēplo Sillaba prima pedis. zc. ista sillaba dis que ē principiū tertii pedis producitur lz de se corripiatur. et dicitur penthimemeris a pentha qd̄ est quinqz z memeris diuisio quasi diuisio facta in quinta sillaba et in principio tertii pedis et in fine dictionis. Antipentimemeris est cesura que fit in principio secundi pedis in vltima sillaba et in fine dictionis. s. quando sillaba naturaliter correpta producitur vt in hoc exemplo prima pedis vt in hoc poteris cognoscere versu. in hoc enim versu est cesura in principio secundi pedis et in vltima sillaba dictionis. et dicitur ab anti quod est contra et penthimemeris quasi cōtra penthimemerim. qr penthimemeris fit in tertio pede et antipentimemeris fit in secundo. Quarti prima pedis. hic actor determiat de eptimemeri que est cesura et fit in principio quarti pedis et in finali sillaba dictionis. i. quando sillaba naturaliter correpta producitur vt in illo exemplo Producendo breuē versus hoc denotat iste. hic enim fit cesura in principio quarti pedis et in finali sillaba dictionis. Et dicitur ab epta quod est septem et memeris quod est diuisio quasi diuisio vel cesura facta in septia sillaba ita ꝙ duas breues sillabas cōputes pro vna longa et ita septimā sillabā inuenies in principio quarti pedis. Posteptimemerim. hic actor ponit quartā cesurā. vnde dicit ꝙ posteptiemeris ē cesura vel protractio sillabe in principio quinti pedis et in finali sillaba dictionis vt in illo exemplo. Curtam producens sicut versus habet iste. ibi fit cesura in dictione versus in vltima sillaba que cadit in principio quinti pedis. ibi enim finalis sillaba dictionis naturaliter corripitur et est ibi cesura longa protractio illius sillabe. dicitur autē posteptimemeris qr eptimemeris fit in principio quarti pedis: posteptimeris vero fit in principio quinti pedis: id est post illā figuram que vocatur eptimemeris.

Altera ceruse species: si subiiciatur
M vel vocali vox: cuius littera prima
Vocalis: nec in his ideo collisio fiet.
O vtinam populum hunc saluet gratia christi.
Syllaba diuiditur et dieresis vocitatur:
Aulai in medio libabant pocula bacchi
Si iungas plures: dic syneresim tibi factam:
Hec eadem species dicatur epysmalimpha
Fixerat eripidem ceruam: vir et eneus esto.
Elipsis necat m: perimit synalimpha vocalem.
Tu populum alme deus saluasti a morte redemptor.
Viles sunt iste precunctis et remouende.

Hic actor ponit alias species cesure que sub extasi continentur. et vocantur proprio noīe scz boethesis et moethesis. Boethesis est figura quando sequitur vocalis post vocalem et ibi sillaba que debet corripi producitur: sic est figura que proprio noīe boethesis appellatur et habet fieri qr vocalis nō collidat̄ imo retineat sonū suū. vt ibi O vtinā populuz hunc saluet gratia christi. et dicitur a boo as quod est idem qd̄ sono nas. qr ambe vocales sonant fortiter et aliqua non colliditur. Moethesis est figura vel protractio sillabe q̄ naturaliter corripitur. Et hz fieri qn̄ aliqua dictio terminatur in m. et in alia subsequitur vocalis ita tamen ꝙ sonus de m non collidatur imo sonet sicut primo vt in hoc exemplo

O vtinam populum hunc. Et similiter hec cesura est species extasis. Et dicitur moethe
sis quasi thesis. hoc est positio. vel retentio istius littere m. nulla elisione facta. Sillaba
diuiditur. hic actor agit de figuris que habent esse in distinctione sillabe. et d. sic ꝙ dyere
sis est quedā figura que hꝫ fieri qñ vna sillaba diuiditur in duas. vt hic aulay pro aule. vl
tima sillaba diuiditur in duas et ideo est hic ista figura que dyeresis appellatur. Et dicit̃
a dia quod est duo et heresis diuisio quasi diuisio vnius sillabe in duas. Improprietas ē
ex eo ꝙ vna sillaba cū qua dictio naturaliter imponitur ad signandū diuiditur in duas
partes. Quare debuit fieri. dico ꝙ ad sententiā exprimēdā. Qui enim dixit talia verba
voluit exprimere nimiam potationē quorūdā qui ocasione potationis ita habebant la/
bia balbucientia ꝙ corrumpebāt dictiones in loquendo. et ideo corripit sillabaꝫ dicendo
aulay pro aule. Quare potuit fieri dico ꝙ hic est dipthongus. scꝫ. in isto gtō aule: et in di/
pthongo est conglutinatio duarū vocaliū potuit esse ꝙ ille vocales diuiderentur et ꝙ q̄li
bet faceret sonū de se. Si iungas plures. hic actor ponit secūdā speciē methaplasmi per
cōiunctionē. vnde d. ꝙ sineresis est quedā figura que habet fieri quando due sillabe con
iungūtur in vnā vt ibi Fixerat eripedē pro aeripidē. ceruā. i. velocē. eneus pro aeneus. et
dicitur sineresis a sin quod est simul et heresis diuisio: quasi due sillabe diuise in vnā con
iunguntur. Improprietas est ex eo ꝙ due sillabe in quibus dictio est imposita ad signan
dū postea cōiunguntur in vnā longā. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōe sententie exprimen
de: Quare potuit fieri. dico ꝙ hic est modus dipthongi aeripidē. Unde cū in dipthongo
sint due vocales potuit esse ꝙ cōglutinarentur in vnā. Elipsis necat m. hic actor ponit
aliam speꝫ methaplasmi. que fit propter collisionē. et ponit hic duas figuras. s. elipsim ⁊
sinalimphā. Dicit ergo ꝙ elipsis est figura que habet fieri quando m ponitur in fine ali
cuius dictionis precedentis. et in principio alterius sequentis est vocalis: ita ꝙ illa litte
ra collidatur vel elidatur vt in hoc exemplo. Tu populum alme deus saluasti a morte re
demptor. Et dicitur elipsis de elido is. quod ē idē qđ frango gis. frangitur enim tūc illa
littera m vel eliditur inter labia ita ꝙ non sonat. Sinalimpha est alia figura que fit quā
do vna vocalis eliditur post aliam. vt in hoc exemplo Saluasti a morte redēptor. ibi enī
eliditur vocalis prima. Improprietas est in his duabus figuris q᷑ m et vocalis amittunt
sonū. Quare debuit fieri talis improprietas. dico ꝙ rōe ornatus vel causa pulchre sono
ritatis. Quare debuit fieri hec īproprietas. dico ꝙ debuit fieri causa metri. Quare potu
it fieri. dico ꝙ vltima vocalis rōe sui situs magis sonat ꝙ̄ prima. et ideo sonū prioris po/
tuit suffocare. Postea dicit actor ꝙ iste figure sūt viles precunctis aliis. similiter renuen
de et hoc ē q᷑ in istis est maxima improprietas ⁊ mīma ratio excusās talē improprietatē

Syncresis istarum solet vtraqꝫ sepe vocari.
Non solum voces sed tempora sepe videmus
Elidi metris: velut hic vale inqn it iola.
Dicitur antithesis: si littera ponitur vna:
Ponere cum debes aliam: sic dicimus olli.
Methatesim facies: si transponas elementum:
Si dicas teucre cum debes dicere teucer.
A te vitari debent species metaplasmi.
Sed penthimemeri solummodo nos decet vti.
Sincopa cum fiet: patrum vestigia serues

Nunc d. actor ꝙ quelꝫ istarū duarū figurarū solebat appellari sincresis. Sincresis enī di
citur a sin quod est con et cresis coniunctio vel conglutinatio quia in istis figuris vna vo
calis cū alia aut vna consonans cū vocali conglutinatur per elisionē factā. Non solū vo
ces. hic actor ponit colisionē tēporis. vnde. d. ꝙ elisio non solū fit in litteris et vocalibus

sed etiã fit in temporibus vt in metro in hoc exemplo: vale inquit iola. cũ ei dicit̃ vale inquit ibi ly vale cũ sit imperatiuus secunde cõiugationis producit vltimã et sillaba producta habet duo tp̃a. vnde tempus eliditur. i. frangitur proferendo inter labia. Dicitur antitesis. Nũc deteriat actor de antithesi que fit ex transmutatione quãdo vna littera transmutatur in aliã vt si dicas olli pro illi et hec ẽ ĩproprietas. s. transmutatio littere. Quare debuit fieri. dico ꝙ rõe expressionis materie. Est enim quedã materia infima. quedaꝫ mediocris et quedam alta. vnde virgilius qui dixit olli pro illi semper vtebatur materia grandiloqua. et ad hoc denotandũ actor ponit litteras magis sonãtes pro litteris minꝰ sonantibus. Quare potuit fieri. dico ꝙ littere sunt sic ꝑdonee vt vna in aliã possit transmutari causa metri vel ornatus. et dicitur antithesis ab anti quod est contra et thesis positio quasi contra positio. Methathesim facies. Nunc actor ponit aliã spẽm methaplasmi. s. methathesim que est transpositio littere. &c. quando vna littera transpoitur in locũ alterius. vt si dicatur teucre pro teucer. Improprietas est ex eo ꝙ transpõ littere fit a debito loco. Quare debuit fieri. dico ꝙ cã metri. Quare potuit fieri. dico ꝙ littere habẽt illã ꝑdoneitatẽ ꝙ ordinentur secundũ volũtatẽ proferentis. et dicitur a metha quod ẽ trans et thesis positio quasi transpõ. A te vitari debẽt. hic actor dat modũ vtendi predictis figuris. vnde d. ꝙ oẽs spẽs methaplasmi debent vitari a nobis. q2 non debemus vti illis preterꝙ̃ penthimemeri: et sincopa. Penthimemeris fit in principio tertii pedis sed quãdo fit vbi est pausa tunc finalis sillaba dictionis ibi adueniens rõne pause producitur: licet de se corripiatur. et ideo sicut antiqui vtebantur hac figura et nos possumus vti. et dicitur a pentha quod est quinqꝫ et memeris diuisio quasi diuisio facta in quinta sillaba: q̃ est in principio tertii pedis. ita tamen ꝙ cõputes duas breues pro vna lõga sicut dictũ fuit superius. Itẽ possumus vti sincopa tantũ in illis dictionibus in quibus antiqui vtebantur ea et non in aliis.

Dat species tibi scema prolẽpsim zeuma silẽpsim.
Est et hipozensis anadiplosis epinalensis:
Est et epizensis et anaphora paronomia:
Et cesionomathon paranomeon omotelenton:
Et paronomasia polithoton: addis hirinos.
Jungis omoptoton his pariter polisintheton addis:
Vltima dialiton vel asintheton est uocitanda.
Presumit que sunt suprema locanda prolempsis.
Cerno ducentes: hinc natos: hincqꝫ nepotes

Postꝙ̃ actor determiauit de methaplasmo et eius spẽbus. nũc vero determiat de scemate et eius spẽbus. et diuiditur in d. p̃io ꝑponit. scdo prosequitur. scda ibi Presumit q̃ sũt. De p̃ia parte. actor d. sic ꝙ iste sunt spẽs scematis. s. prolẽpsis zeuma et silẽpsis et ita de aliis. Sed cũ agatur hic de scemate et de speciebus eius videndũ est q̃d sit scema. et diffinit sic. Scema est figura q̃ fit ĩ verbis et ĩ sententiis per varias forãs dictionũ ꝑpter ornatũ locutionis. vel scema est ornatus verborũ. Et cõponitur scema ꝭ quod sonat id q̃d ornatus vel figura ⁊ cũ isto gtõ greco lexeos: quod latine sonat dictionis. i. figura verboꝝ vel dictionis. cõponitur etiã cũ gtõ greco dyaneos: quod latine sonat sententie. quasi ornatus sententie. pertinet autẽ ista spẽs. s. scemadyaneos ad rhetores: scemalexeos vero peculiaris est grãmatico: cuius officiũ est de dictionibus et earũ qualitatibus differere.
Presumit que sunt. hic actor prosequitur deteriando de speciebus scematis. et primo de prolẽpsi: que est explicatio rerũ seriatim explicandarũ vel ordine exequendaꝝ: vt in hoc exemplo Cerno ducentes hinc natos hincqꝫ nepotes. ducentes est ibi totũ primo positũ hinc natos hincqꝫ nepotes sunt partes explicantes illud totũ. Improprietas est cũ totuꝫ

habeat actualiter partes suas et postea partes exprimuntur. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōne sententie exprimēde. q̄uis ei sciretur ꝙ nati et nepotes essent partes alicuius toti⁹ societatis ducte: tamē dubitare potuisset quispiam quis natos quis ve nepotes duceret. Quare potuit fieri. dico ꝙ partes erant actualiter in toto existentes et ideo potuit fieri ꝙ extra suum totū exprimerentur.

Zeuma fit in verbo si plurima clauseris vno:
Hymnus christe tibi: tibi laus: tibi gloria detur.
Clausulas dissimiles ligat vna voce silēpsis:
In te christe salus in te sunt premia nostra.
Cum collectiuo iunctum plurale silēpsim
Assignant aliqui: plebs ista parant equitare:
Sed magis est propria constructio plebs parat ire.
Estq; silēpsis: vbi pro multis ponitur vnus:
Vt cum dicis adest rex multo milite cinctus.
Reddit hipozensis persone plurima verba
Vni: nos mundet: nos ornet gratia christi.

Hic actor determinat de zeumate. et d. ꝙ zeuma habet fieri quando plures clausule attribuuntur vni verbo vt patet in hoc exemplo Christe ymnus detur tibi. laus detur tibi. gloria detur tibi. et sic plures nti reddūtur vni verbo cū quilibet ntūs dz habere suum verbum. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōe ornatus et breuiloquii. breuius et ornatius dicitur q̄n plures nti dantur vni verbo q̄ȝ si quilibet haberet suū verbū. Quare potuit fieri. dico: ꝙ potuit intelligi ꝙ verbū cuilibet clausule redderetur et hoc per punctatā prolationem que equipollet copulatiue cōiunctioni Et interpretatur adiunctō. fit autē trifariam. auctor est ysidorus. primo a superiori verbo precedente vt odit guillerm⁹ procaces et ego. Secundo a medio per interceptionē verbi medii. vt auicienses patriam tutantur: et ego. Tertio ab inferiori vt patet hoc versiculo. Tu quid ego et petrus mecū depostulet audi. Clausas dissimiles. hic actor deter̄iat de silēpsi. et d. ꝙ silēpsis hz fieri tribus modis. primo mō quando diuerse clausule redduntur vni verbo. vt in hoc exemplo. In te christe salus in te sunt premia nostra qr due clausule. s. salus et premia nostra redduntur huic v̄bo sunt et clausule sunt diuerse: qr salus est ntūs singularis et premia nostra pluralis. secundo modo habet fieri quando nomē collectiuū singularis numeri redditur verbo pluralis numeri. vt in hoc exemplo plebs ista parant equitare: vnde d. actor ꝙ meli⁹ dicitur plebs parat equitare q̄ȝ parant. tertio mō hz fieri q̄n singularis numeri ponitur pro plurali. vt in hoc exemplo Rex est cinctus multo milite. i. multis militibus. In primo exemplo. s. salus sunt in te premia nostra: est improprietas ex eo ꝙ due diuerse clausule reduntur vni verbo. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōe breuiloquii et ornatus. breuius enim et ornatius dicitur q̄ȝ si cuilibȝ clausule suū verbū redderetur. Quare potuit fieri ꝙ ntō singulari redderetur verbū plurale. dico ꝙ in plurali intelligitur singulare tanq̄ȝ prius in suo posteriori sic fuit possibilitas ꝙ in verbo plurali intelligeretur singulare. et ꝙ in ntō singulari intelligeretur reddi. In secundo exēplo. s. plebs parāt equitare est īproprietas ꝙ ntūs singularis redditur verbo plurali. Quare debuit fieri. dico ꝙ ratōe sentētie exprimēde. Qua potuit fieri. dico ꝙ qr hoc nomen plebs est pluriū aduna tm̄ et collectiuū et rōne hui⁹ coadunatiōis pro multis ponitur: et potest suponere verbo pluralis numeri. In tertio exēplo. s. Rex est cinctus multo milite. est improprietas. qr numerus singularis ponitur pro plurali. vel vnus ponitur pro multis. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōne sententie exprimēde. qr ille qui posuit hoc exemplū voluit exprimere ꝙ illi milites erant vnanimiter cincti et preparati ad bellū et ad denotandū vnanimitatē aīorū posuit numerū singularē pro plurali. Quare potuit fieri. dico ꝙ ex hoc qr pluralis numerus nichil aliud est q̄ȝ singula

ris geminatus et ideo potuit fieri ꝙ singulare poneretur pro plurali. Reddit hipozēsis Nunc dicit actor ꝙ hypozensis est quando plura verba reddūtur vni persone vel vni supposito vt patet in hoc exemplo: nos mundet. nos ornet gratia christi. Improprietas est qꝛ quodlibet verbū deberet habere suū suppositū cui redderetur. Quaꝛ debuit fieri. dico ꝙ causa ornatus. Quare potuit fieri. dico ꝙ ob hoc qꝛ dictiones ordinari potuerūt ad libitum ordinantis. et dicitur ab ypos quod est contra et zeuma atis quasi zeumati contraria. zeuma enim fit quando plura supposita redduntur vni verbo. ypozensis econuerso quando plura verba redduntur vni subiecto.

Fiet anadiplosis verbi geminatio: quando
Principium clause fit idem cum fine prioris:
Nummis istorum caret alter: et alter abundat.
Clausis principium dat anaphora pluribus vnum:
Christus mundauit: christus nos purificauit.
Principio finem facit epinalēpsis eundem:
Nobis grata prius: non sunt modo congrua nobis.
Vnius est epizensis geminatio verbi
Significantis idem: meme petit vltio digna
Voces pene pares (que sunt diuersa notantes)
Dant paranomasiam non curas vera sed era.

Anadiplosis est alia figura ꝛ habet fieri quando finis clausule precedenti fit idē cū principio clausule subsequentis vt in hoc exemplo. nūmis istorū caret alter et alter abundat. Improprietas est qꝛ dictiones deberent esse diuerse et sūt eedē. Quare debuit fieri. dico ꝙ cā ornatus. Quare potuit fieri. dico qꝛ sic placuit ordinanti. dictiones enī secundū voluntatē eius erant habiles ordinari vel etiā sic qꝛ natura sententie sic exigit. ꝛ dicitur ab ana quod est re et dya quod est duo et plosis quod ē plicatio quasi reduplicatio eiusdem dictionis vbi deberent esse diuerse. Clausis principiū. Anaphora est alia figura et hꝫ fieri quando plures clausule habent idē principiū. vt in hoc exēplo Christus mūdauit. christus nos purificauit. Improprietas est qꝛ dictiones deberēt esse diuerse vbi sunt eedē. vt cū dicit christus. Quare debuit fieri hec improprietas. dico ꝙ cā ornatus. Quare potuit fieri. qꝛ sic placuit ordinanti. Et dicitur ab ana quod est re et phoros quod est ferre quasi eiusdē dictionis suprapositе relatio. Notandū ꝙ ista figura potest fieri qñ eadē dictō repetitur ī principio diuersorū versuū. vel etiā diuersarū clausularū in eodē versu. Exēplū primi Dñs illuiatio mea. ꝛc. Dñs protector vite mee. ꝛc. Exemplū secūdi: Ingemium de te dic quid guillerme fatebor. Tu carus dñs: tu michi frater eras. D. H. Principio finem. Epinalēsis ē figura q̄ fit quādo eadē dictio ponitur in principio et in fine clausule vel versus. vt in hoc exēplo Nobis grata prius non sunt modo congrua nobis: Improprietas est qꝛ eedem sūt dictiones vbi deberent esse diuerse. Quare debuit fieri. dico ꝙ cā ornatus. Quare potuit fieri. qꝛ sic placuit ordinanti. Et dicitur ab epi quod est supra et lensis sumpsio quasi dictionis suprapositе sūptio. Unius est epizensis. Epizēsis est figura que habet fieri quando eadem dictio geminatur vt ibi meme petit vltō digna. Improprietas est eiusdem dictionis repetitio. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōne sententie vel ornatus: Quare potuit fieri. qꝛ sic placuit ordinanti. Et dicitur ab epy quod est supra et zensis duplicatio quasi suprapositе dictionis duplicatio. Voces pene pares. Paranomasia est figura que habet fieri quando ponūtur eedē voces fere diuersa significantes. vt in hoc exēplo Non curas vera sed era. vera et era sunt pene eedem voces et diuersa significantes. Improprietas est cū ille res significate sūt diuerse deberent habere diuersa signa et habētpene idē signū. Quare debuit fieri dico ꝙ rōne ornatus. Quare potuit fieri. qꝛ sic

placuit ordināti. Et dicitur a para quod est iuxta et onoma nomen quasi sumptio vnius iuxta aliud nomen.

Principium simile voces iuncte retinentes
Dant paranomeon: vim vitat virgo virilem.
Junctura simili voces multe sociate
Dant cesponomaton: vmbone repellitur vmbo
Pes pede comprimitur: ensisq3 retunditur ense.
Clausula totalis tibi format omoptoton vno
Casu contenta: flentes tristes lachrymantes.
Cum plures voces sub fine tenentur eodem
Omotelenton erit: hinc carmina consona subdis.
Acq3 leonina simul et caudaria iungis.

Paranomeon est alia figura que h3 fieri qñ plures voces cōiuncte ɔueniūt in principio vt ibi vim vitat virgo virilem. Aliud exemplū O tite tante tute tibi tanta tyrāne tulisti Jmpropietas est mīma .s. cōueniētia dictionū in principio. Quare debuit fieri. dico ꝙ causa ornatus. Quare potuit fieri q2 sic placuit ordinanti. et dicitur a para quod est iuxta et onoma nomen et omos simile. quasi positio similiū noīm. Junctura simili. Cesionomaton est figura q̄ h3 fieri qñ diuerse dictiones cōueniūt in vna copulatiōe vt ibi vmbone repellitur vmbo. pes pede cōprimitur: ensisq3 retūditur ense. Hic enim vmbo pes et ensis cōueniunt in quadā positiōe caūs. vmbone pede ⁊ ense cōueniūt in alia positōe repellitur: cōprimitur: et retūditur cōueniūt in alia positione et ideo est mīma īpropietas. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōne ornatus. Quare potuit fieri q2 sic placuit ordināti. Et dicitur a cesion quod est tenor et omos quod ē simile quasi similis tenor in casuū positione. Clausula totalis. Omoptoton est alia figura que h3 fieri quando ponūtur plures dictiones in simili casu. vt flentes tristes lachrimātes: Jmpropietas mīma ē. s. similitudo casuū ī diuersis dictiōibus. Quare debuit fieri. dico ꝙ causa ornatus. Quare potuit fieri: q2 sic placuit ordināti. Et dicitur ab omos quod est simile et ptotos casus quasi positio similiū casuū in diuersis dictionibus. Cū plures voces. hic actor ponit aliā figuram. et d. ꝙ omotelentō h3 fieri qñ plēs voces cōueniūt ī fine. Exēplū melius est a preceptore suo corripi: ꝙ versutorū adulatiōe decipi. aliud exēplū. Abiit abscessit euasit erupit. et ista cōuenientia potest esse in versibus cōsonātibus. sicut ibi Ethiopū terras iam feruida torruit estas. vel in leoniniis: sicut ibi. Quisquis amat christū: mundū non diligat istū. ibi est consonantia in fine et in principio tertii pedis. vel fit hec conuenientia in cruce signatis vt ibi. Jgnotū nomē de noīe quero rogatus. Nosces oretenus hoc tu rude suscipe carmen. Uocantur autē carmīa seu metra a leone inuētore leonina: sicut lex fusia canina a cane. Jmpropietas in hac figura est cōuenientia diuersarū dictionū. q2 cū sint diuerse deberent esse diuerse in voce. Quare debuit fieri dico ꝙ cā ornatus. Quare potuit fieri q2 sic placuit ordināti. et dicitur ab omos quod est simile et telenton quod est finis quasi cōsimiliū in termīatione idē finis.

Per varios casus distincta poliptoton implet
Clausula: littoribus contraria littora: fluctus
Fluctibus: esse precor populos populis inimicos
Longa tenens seriem constructio format hyrinos:
Principio celum terram camposq3 patentes
Lucentemq3 globum lune solis iubar astra

Spiritus intus alit.
Diuersas voces coniunctio plurima iungit:
Sic polsinteton est materq3 paterq3 neposq3.
Cum sine iunctura varie voces sociantur:
Dialiton facient:rex.miles plebs negat illud.

Poliptoton est alia figura q̄ h3 fieri qn̄ eadē dictio aut plures multitudine casuū variāt sicut in hoc exēplo littora contraria littoribus. Improprietas est diuersitas casuū in eadē dictōe. Quare debuit fieri.dico φ cā ornatus. Quare potuit fieri. q2 sic placuit ordināti Et dicitur a polis quod est pluralitas.z ptotos casus quasi pluralitas casuū varietate distincta. Longa tenens seriē. hic actor ponit aliā figurā.d.φ hyrinos habet fieri vbi est lōga constructio et suspensiua vt principio celū terras cāposq3 liquētes.zc.vsq3 ibi spiritus intus alit.q2 vsq3 ibi protēditur cōstructio.et iō cōmittitur ista figura. Improprietas ē lōga cōstructionis extēsio. Quare debuit fieri.dico q2 natura sententie sic exigebat. Quare potuit fieri q2 sic placuit ordināti. Et dicitur hyrinos quasi syrinos a syren quod ē tractus. Diuersas voces. Polisintheton est alia figura que h3 fieri quādo plures dictōnes cōiungūtur per copulatiuā cōiunctionē vt hic materq3 paterq3 neposq3 Improprietas ē pluralitas cōiunctionū. Quare debuit fieri q2 sentētia sic exigebat. Quare potuit fieri q2 sic placuit ordināti. Et dicitur a polis quod ē pluralitas et sin quod ē con et thesis positio quasi pluralitas positionis cōiunctiōm. Cum sine iūctura. hic actor ponit aliā figuram d.φ dialiton habet fieri qn̄ plures dictiones cōiungūtur sine cōiunctōe:vt in hoc exemplo Rex miles plebs negat illud. Improprietas est ordinatio pluriū dictionū sine cōiunctiōe. Quare debuit fieri.dico φ causa ornatus. Quare potuit fieri dico φ ob hoc q2 pūctata cōstructio equipollet copulatiue cōiūctioni. Et dicitur a dia et lisis solutio quasi dissolutio.dissoluūtur enim.i.separantur termini cōiungibiles vt supercilio voce gestu atrimonia hostem perterruisti. Et coincidit cū colore rhethorico qui vocatur articulus. Differt aūt articulus a mēbro:q2 articulus fit in dictionibus.membrū vero fit cū diuerse orōes sine interuallo proferūtur.exemplū primi. Inermis inops inglorius terga fuge dedisti. Exēplū secūdi Bonus adolescens orbatus vtroq3 parēte. Cognatorū priuatus auxilio.amicorū solatio calamo sibi victū queritat. D.B. Asinthetō dicitur ab a quod ē sine et thesis positō quasi dictionū ordinatio sine cōiunctiōis positione:

Multa tropi species methaphora methonomia:
Antonomasia catacresis uel methalépsis:
Onomotopeia vel epitheton et omozensis:
Sinodoche vel perifrasis simul allegoria:
Addis hiperbaton his et hiperbole vult comes esse.
Cum res est alii similis:pro nomine nomen
Ponitur:vt sit homo simplex:cum dicitur agnus.
Debet methaphora dici translatio talis.
Fit catacresis:ubi sub nomine res alieno
Signatur:sic pisce carens piscina vocatur.
Pro preeunte sequens positum facit metalépsim
Vt cum significas annos tot per tot aristas.

Postq̄ actor deteriauit de figuris excusantib3 barbarismū et soecismū et de methaplasmo et de scemate et de eorū spēbus.nūc vero deteriat de figuris excusantibus vicia annexa.s.de tropo et eius speciebus. Et diuiditur in d.partes.pmo proponit.scdo ponit quasdā

figuras que aliquando accidentaliter sunt sub tropo. aliquando sub scemate. aliquãdo sub methaplasmo ibi secunda. Alterius vox vna. prima in duas. primo proponit. secũdo prosequitur ibi secunda. Cũ res est alii. Ista in duas. primo ponit species vel figuras cõtentas sub tropo que debent fieri ex translatione dictõis. secũdo ponit illas que habent fieri ex transpõne dictionis ibi. scđa. Perysrasis circũloquiũ de prima parte videndum est quid sit tropus et habʒ sic diffiniri. Tropus est figura que fit quando dictio vel oratio transfertur a propria significatione ad impropriam secundum multitudinē causa metri vel ornatus vel necessitatis per hoc quod dicit̄ ꝙ tropus transfertur a propria significatione ad impropriã tãgitur improprietas per hoc qđ dicitur secundũ aliquã figuraʒ similitudinē tangitur possibilitas. Per hoc qđ dicitur causa metri ornatus vel necessitatis. tangitur ratio excusans. Et dicitur tropus a tropos quod est cõuersio et est remediũ contra anexũ. Fit aũt anexus quãdo dictiones cõstruuntur incõcine. i. impropriе concordant vt capa ypothetica. Dicit ergo actor ꝙ multe sunt spẽs tropi. prima est metaphora secũda est methonomia et ita de aliis. Cum res est alii. Hic actor incipit determĩare de speciebus tropi. d. ꝙ metaphora est figura que habet fieri quãdo nomen vnius rei ponitur pro nomine alterius vt homo simplex vocatur agnus quia agnus ē aĩal summe mã suetudinis ꝛ maxime simplicitatis et ideo homo simplex vocatur agnus. Impropriеtas est positõ vnius noĩs pro alio noĩe. Quare debuit fieri dico ꝙ rõne sententie exprimenđ melius enim exprimitur simplicitas alicuius si vocetur agnus ꝙ̄ si diceretur iste est simplex homo Quare potuit fieri dico ꝙ propter similitudinē repertam in istis ex eo ꝙpter qʒ est simplex Dicitur autem metaphora a metha quod est trans et phoros ferre quasi translatio vnius noĩs in aliud nomē. Fiet cathacresis. Hic actor ponit aliã spẽm tropi. dicens ꝙ cathacresis habet fieri quando vna res vsurpat nomen alienũ. sicut ille locus vbi sacerdos abluit manus vocatur piscina. et quilibet alius locus cõtinens pisces vocatur piscina. vnde ille locus in quo sacerdos lauat manus vsurpat alienũ nomen et vocatur piscina. Impropriеtas est quia vna res vsurpat nomen alterius Quare debuit fieri dico ꝙ rõe necessitatis qr cũ careret proprio noĩe oportuit vt vocaretur noĩe alieno Quare potuit fieri dico ꝙ ratione similitudinis Erat autē hierosolimis probatica piscina a piscibus vocabulum sortita que nequaꝙ̄ propter pisces qʒ ad lauandas hostias colecta erat. vnde et probatice cognomen accepit. Et dicitur a catha quod est ab et cresis quod est vsus quasi abusio. Pro preeunte sequens. hic actor ponit aliã spẽm tropi. d. ꝙ methalensis habet fieri quando cõsequẽs ponitur pro antecedente pluribus mediis interpositis vt habes in theodolo. Rores et pluuias septem tollerauit aristas Annus enim continet estatem. estas mensem mensis spicam spica continet aristam et sic arista cõsequitur annũ pluribus interpositis mediis ponitur ad differentiam metaphorice Impropriеtas in hac figura est positio consequentis pro antecedente Quare debuit fieri dico ꝙ rõne expressionis sententie magis enim exprimitur sententia cũ dicitur septem tollerauit aristas ꝙ̄ si diceretur septem annos. qui enim dixit ista verba voluit exprimere ꝙ ille nabuchodonosor fuit furibundus et iuit per septem annos per siluas et nemora tanꝙ̄ aĩal siluestre et vlterius voluit exprimere in quo tempore cepit esse furibũdus qr in estate. estas enĩ continet segetes et segetes spicas et spice aristas et quia tempꝰ in quo furor sibi euenit non posset exprimi si poneretur ibi annos ideo ad exprimendum talem sententiam posuit aristas Quare potuit fieri dico ꝙ ratione similitudinis sicut annus euenit semel ita estas vel ariste semel in anno eueniunt et ita ratione talis similitudinis potuit fieri hec impropriеtas Et dicitur methalensis a metha quod est trans et lensis sumptio quasi transumptio.

Plures esse modos reperimus methonomie:
Cum pro contento quod continet: aut viceuersa.
Ponitur aut factor pro facto: vel retrouerte.

Antonomasia solet excellentia dici:
Si proprium taceas nomen ponens generale.
Sic dauid insinuas nomen ponendo prophete.

Hic actor ponit aliam spēm tropi dicens ꝙ methonomia habet fieri pluribus modis. vno modo quando cōtinens ponitur pro contento vt ibi. libabant patheras contentum pro continēte vt ibi vina coronant. vel quādo causa ponitur pro effectu vt ibi siue cerere et bacho friget venus. vel quando effectus ponitur pro sua causa vt ibi vinūqꝫ precātur id est bachum qui est causa vini. habet etiā fieri quando materia ponitur pro materiato vt ferrum pro ense lana pro veste inutilis. Sunt que non audent aliqui pertusa dicere. Impropꝛietas est ex eo ꝙ vnū ponitur pro altero Quare debuit fieri dico ꝙ rōne expressionis sententie Dicitur autem methonomia quasi translatio nois. Anthonomasia solet Hic actor ponit aliam spēm tropi. d. ꝙ anthonomasia habet fieri quando posito proprio intelligitur appellatiuum vel econuerso posito. appellatiuo intelligitur proprium et ideo anthonomasia dicitur esse contraria positō vt per prophetam intelligitur dauid per aplm intelligitur paulus. aut fit per nomen adiectiuum appellatiuum quia posito adiectiuo. appellatiuo intelligitur propriū. et ita tripliciter. aut aliud adiectiuū positum ptinet ad corp⁹ vt per arduus intelligitur polifem⁹. qui erat excelēs in qtitate et ita posito hoc adiectiuo ad corp⁹. s. arduus intelligitur polifem⁹ aut adiectiuū pertinet ad aīm vt magnus. vnde posito hoc adiectiuo intelligitur proprium nomen. Alexander qui habuit animū virilem et excelentem in virilitate. aut adiectiuū pertinet ad vtrunqꝫ. scꝫ ad corpus et ad aīam vt infelix ita ꝙ posito hoc adiectiuo intelligitur propriū. s. quidam rusticus nomine pulus qui quātū ad corpus et ad animū erat infelix. si posito proprio intelligatur appellatiuū hoc dupliciter. aut illud appellatiuū cōuenit naturaliter cū illo proprio aut non. si conueniat cū illo naturaliter vt hō qui dicitur spēs intelligitur in forte. ꝛ ita posito isto proprio. s. forte intelligitur homo sed tūc nō est hic aliqua figura. si vero posito proprio ītelligatur appellatiuū naturaliter in ipso nec sit spēs illius proprii tali modo si posito proprio intelligatur appellatiuū. erit ibi figura vt quādo tiphis ponitur ītelligitur nauta. et posito isto proprio anthomedon intelligitur auriga. Impropꝛietas in hac figura est ex eo ꝙ posito vno intelligitur reliquum Quare debuit fieri dico ꝙ ad denotandā excellentiam. Quare potuit fieri dico ꝙ propter dependentiaꝫ quā habet proprium ad appellatiuū vel econuerso.

Si iungas proprium voci rem significanti:
Fiet epitheton si. dicas tristia bella:
Si partem sumas pro toto vel vice versa:
Synodochen facies: dicens hic est caput albus.
Onomatopeion facies si nomina sumas
De sonitu tracta: sic sus stropha dicitur esse.
Perifrasis cir cumloquium de iure vocatur:
Cum verbis curas attollere rem tibi gratam:
Aut in re turpi verbis non turpibus vti.

Hic actor ponit aliam spēm tropi. d. ꝙ epptheton habet fieri quando proprio substantiuo additur ꝓpriū adiectiuū. vnde cū dicitur petrus albus non est epptheton qꝛ petrus de se nō insinuat. cum vero dico tristia bella est hec figura quia bellum de se importat tristiciam Impropꝛietas est qꝛ adiectiuū additur substantiuo in quo intelligebatur. tamen ꝓua est. Quare debuit fieri dico ꝙ ratione sententie exprimende qꝛuis enim tale adiectiuum in talibus substantiuis intelligatur. tamen magis exprimitur sententia quādo ad-

ditur vt tristia bella. Dicitur autem epitheton ab epi quod est supra et thesis positio quasi superna positio. Si partem sumas. Hunc dicit actor quod sinodoche habet fieri quando pars ponitur pro toto vel econuerso vt cum dicitur bonus animus vxoris mee est michi nuptus. quia nubere tam ad animum quam ad corpus pertinet. et ibi ponitur animus qui dicitur esse pars ratione totius. Totum ponitur pro parte. vt ibi fontem biberunt. qui enim dixit ista verba posuit totum pro parte ad exprimendum quod tantam sitim passi fuerunt propter estum quod quasi fontem videbantur bibere. Quare potuit fieri quod totum poneretur pro parte vel econuerso. dico quod ob hoc vt vnum det intelligere reliquum. et ideo fit sinodoche ista figura locutionis. Et dicitur a sin quod est con et odoche captio vel expectatio quia per intellectum partis capitur et expectatur intellectus totius et econuerso. idcirco apud rhetores vacabulo latino nominatur intellectio. intelligimus enim per partis insignicris significationem ipsum totum aut econuerso. D. B. Onomotopeiam facies si noia hic actor dixit quod onomotopeya est figura que habet fieri quando aliqua res habet nomen a proprio sono. vt tintinabulum de tinctu et offa. Improprietas est ex eo quod dictio que deberet signare ad placitum construentis significat naturaliter. Quare potuit fieri. dico quod propter similitudinem que est inter rem et sonum ipsius rei. Quare debuit fieri. dico quod ratione necessitatis. quia cum talis sonus non haberet nomen oportuit quod per aliquod notificaretur nomen. Et dicitur ab onoma quod est nomen et poio is. quod est fingo figis. quasi fictio nominis. Perifrasis circunloquium. hic actor agit de speciebus tropi que habent fieri per translationem orationis. et dicit quod perifrasis est circunlocutio. et habet fieri quando rei ornande que pulchra est attribuitur. vt cum dicitur mane nouo spargebat lumina terris aurora. aut habet fieri hec figura causa rei que est turpis euitande. vt in thobiade. Soluit yrundo tributum ventris: ac si diceretur yrundo cacaret. sed propter turpitudinem euitandam dixit hoc per circunloquium et ornatum verborum. Improprietas est prolixitas verborum cum breuius dici potest. Quare potuit fieri. dico quod propter similitudinem vel conuenientiam que est sententia istorum verborum. s. cacare et soluere tributum ventris: Quare debuit fieri. dico quod ratione ornatus. ornatius enim dicitur yrundo soluit debitum ventris quasi si diceretur cacat. Et dicitur a peri quod est circum et frasis locutio quasi circunlocutio.

Transensus veri manifestus hyperbole fiet.
Astra ferit sonus armorum clangorque tubarum.
Vocum turbatus formabit hiperbaton ordo.
Sincresis hinc themesis ac histerologia subsunt.
His et anastropha vult pariterque parenthesis addi.
Histeronprotheron solet histerologia dici.
Hec fit: cum rectam seriem sententia mutat.
Hi cererem torrere parant: et frangere saxo.
Sincresis est omni confusa locutio parte
Nos virtute lauat: qui labem criminis ornat.

Hic actor ponit aliam figuram tropi. dicens quod yperbole est excessio veritatis ratione augendi vt niue candidior vel diminuendi vt tardior testudine. Improprietas est excessus veritatis. Quare potuit fieri. dico quod propter similitudinem que est inter rem excessam et illam que dicitur excedere. vt patet cum dicitur tardior testudine: testudo et res excedens testudinem conueniunt in tarditate. Quare debuit fieri. dico quod propter expressionem sententie. Similiter etiam in exemplo auctoris Sonus armorum clangorque tubarum ferit astra. voluit enim ille denotare maximum sonum armorum et tubarum. Et dicitur ab

ti.

epi quod est supra et bole quod est sententia quasi supra sententiam. hec figura vocatur a marco cicerone Superlatio. Uocum turbatus. hic actor ponit illas species tropi que possunt esse genera et non species. et hoc per diuersum respectum: vnde dicit ꝙ yperbatō est confusa positio dictionum. vnde dicitur esse genus ad quinqꝫ figuras quas sub se cō tinet et ponuntur in littera seriatim. tamen actor non ponit exemplum de yperbaton cū hoc manifestet inferius per illas species que ponuntur sub ipsa. s. quando determinat de suis speciebus. Et dicitur yperbaton ab epy quod est supra et baton quod ē materia qua si transcendens loquendi materiam. Histeronprotheron. Hic actor determinat de spe/ciebus yperbaton. Et primo de ista figura histeronprotheron. vnde ista figura binomia est qꝛ potest alio nomine vocari ysterologia. vnde ista figura habet fieri quando sentētie rectus ordo permutatur. vt in hoc exemplo. Hi cererē torrere parant et frangere saxo vo luit exprimere ꝙ posuit hoc exēplū ꝙ illi erāt afflicti fame ꝛ nō poterāt expectare ꝙ bladū moleretur. Meminisse autem iuuabit ꝙ si capiatur in illo exemplo virgiliano torrere pro decoquere cererem hoc est bladum dispositum ad receptionem forme panis ab igni introducende tunc sensus et verba confunduntur sic ꝙ gignunt in intellectu nostro cali/ginem confusionis: prius etenim debet bladum saxea molea cōteri ꝙ flammis decoqui Sin vero accipiatur torrere pro desiccare vt placuit seruio: non est ordo verborū cū sentē tia permutatus: quinimmo ipsa rei series obseruatur nec est figuratiuus sermo. Et dicit Hysterologia ab histeron quod est post et logos quod est sermo quasi preposterus sermo. Sed histeronprotheron dicitur ab histeron quod est ordo et protheron quod est posteratō quasi ordo preposterus. Alii vero dicūt ꝙ histeronprotheron dicitur quasi in extremo pri/mum. et tunc posset dici ab hister quod est vltimum et prothos primum. D. B. Sincre sis est omni confusa. Hic actor ponit aliam speciem dicens ꝙ sincresis est quando fit lo cutio confusa ex omni parte. s. a principio et a fine vt in exemplo littere. Nos virtute la uat qui labem criminis ornat. hic confunditur sententia ex omni parte qꝛ potest icipi cō structio ab illa parte ille lauat nos virtute qui labem criminis ornat. vel a fine sic. ille or nat labem criminis qui lauat nos virtute. et sic est ibi confusio in locutione. Improprie/tas est in constructo. grāmaticus enim sic debet ordinare verba sua vt ex inde nulla am/biguitas consequatur. Quare potuit fieri. dico ꝙ ob hoc qꝛ verba idem significāt. Qua re debuit fieri. dico ꝙ ratione identitatis ipsius rei. quia ille qui sanat nos virtute et ille qui lauat labem criminis est idem deus. vnde si esset tantum vnum principium constru endi videretur ꝙ ille qui lauat nos virtute et ille qui ornat labem criminis essent diuer/si. Et dicitur sincresis a sin quod est con et cresis quod est confundere quasi confusio.

Dat themesim binas in partes dictio secta:
Est boree regio septen subiecta trioni.
Dictio si subsit cum sit precedere digna:
Fiet anastropha sic surgit mare littora contra
In clausa clausam si commisces alienam.
Inde parenthesis est: princeps (quia bella minantur
Hostes) militibus vrbes premunit et armis
Cum designatur aliud ꝙ clausula signat
Allegoria datur: species septem dabis illi.
Hee sunt antiphrasis charientismos et enigma
Acqꝫ paranomia sarcosmos ac ironia
Antismosqꝫ simul.

Hic actor ponit aliam speciem tropi dicens ꝙ themesis habet fieri quando aliqua dictō

dicitur aut simplex aut composita et in medio eius ponitur vna dictio vel plures alie. vt in hoc exemplo. Est boree regio septē subiecta trioni. i. septentrioni. Et in ebreardo Nō qꝛ sim prisci dictis contrarius ani. Si ponantur plures in medio eius sic habes exemplū Improprietas patet cum inter ea que sunt idem non debet poni medium. Quare potuit fieri dico ꝙ sicut totum componitur ex suis partibus ita potuit dissolui in illas ꝛ ita dictio potuit dissolui in sillabas. Quare debuit fieri; dico ꝙ propter ipsius metri necessitatem. Et dicitur themesis a thomos quod est diuisio. Dictio si subsit. Hic actor ponit aliam figuram dicens ꝙ Anastropha habet fieri quando dictio que nata est precedere subsequitur vt prepositiones debent preponi suis casibus. vnde quando postponuntur habꝫ fieri hec figura. vt in hoc exemplo. Surgit mare littora contra. cum deberet dici contra littora. Improprietas est ex hoc ꝙ dictio que deberet preponi postponitur. Quare potuit fieri. dico ꝙ verba transposita idem significant. Quare debuit fieri. dico ꝙ ratione metri vel causa sententie exprimende. causa metri. qꝛ non forte ita bene posset intrare metrum si diceretur contra littora ꝙ̄ si diceretur littora contra. Et dicitur ab ana quod ē rectum et tropos quod est conuersio. In clausa clausam. Hic auctor ponit aliam figurā dicens ꝙ parenthesis habet fieri quando aliqua clausula intermiscetur alii clausule diuerse vt patet in hoc exemplo Princeps quia bella minantur hostes militibus vrbes premunit et armis. quia inter istud sbm̄ princeps et istud predicatum premunit que faciūt clausulam intermiscetur alia clausula. s. qꝛ hostes minantur bella. Improprietas est quia aliquid interponitur iter subiectum et predicatum cum predicatum immediate habeat herere suo subiecto. Quare potuit fieri. dico qꝛ dictiones transposite idem significant identitate orationis transposite. Quare debuit fieri. dico ꝙ ratōne sententie exprimende. qꝛ aliquotiens predicatum inheret suo subiecto mediate sicut in predicto exemplo. pͥceps qꝛ bella minantur. ꝛc. et dicitur a para quod est inter et thesis positio quasi interpositio orationis inter aliam orationem. Cum designatur aliud. hic actor determinat de figuris tropi ī quibus ē latentior translatio orationis. vnde dicit ꝙ allegoria habet fieri quādo vnum dicitur et aliud designatur. vt tempus adest equum spumantia soluere colla. In hoc exemplo vnum dicitur qꝛ equi coniuncti ad currum trahendum sunt bene fatigati propter laborem eorum colla spumantia propter calorem debent dissolui vt possint requiescere. Sed per hoc exemplum aliud intelligitur. qꝛ poeta qui posuit hoc exemplum voluit dicere ꝙ oportebat ipsū requiescere cū per laborem studii fuisset fatigatꝰ. Et nota ꝙ per colla intelligit virgilius intellectum: sicut enim supra ceruicem colli ponitur iugū stringens et molestatiuum: ita supra intellectum studentis aut aliquid suo ingenio cudētis ponitur iugum cogitationis assidue: animum fatigatione et curis afficiens. D. B. Improprietas patet quia vnum dicitur et aliud designatur. Quare potuit fieri. dico ꝙ propter similitudinem: sicut enim equi spumantes propter laborem deberent dissolui vt requiescant Sic per similitudinem ille qui diu studuit debet a labore exsolui. Quare debuit fieri. dico ꝙ ratione sententie exprimēde. qui enī hoc dixit voluit exprimere vehemētem laborem studii. Et dicitur allegoria ab alleos quod est alienum et gorge quod est dicere quasi vnum dicere et aliud significare. Deinde enumerat eiꝰ species dicens hec sūt antifrasis carientismos. ꝛc.

Antifrasis sermo signans contraria dictis:
Sic lucum dicis: quia raro luce nitescit.
Est carientismos: cum profers dura relatu
Gratius: hinc hammon nomen traxisse putamus.
Obscurus sermo quasi mirandus fit enygma:
Patrem progenies occidit matris in aluo.
Quam mater genuit: generauit filia matrem

Hic actor prosequitur de speciebus allegorie. Et primo de antifrasi que est expositō vni us per contrarium. sicut cum dicitur lucus de luceo. parca de parco. q minime parcit. et lucus. quia minime lucet. Impropietas est ex eo ꝙ vnum contrarium exponitur per ali ud. Quare potuit fieri. dico ꝙ ratione similitudinis contrariorum. Si tu dicis ꝙ contra ria non sunt similia. dico ꝙ falsum est quia conueniunt in intellectu. q vnum intellectū dat intelligere reliquum. Et dicitur antifrasis ab anti quod est contra et frasis quod est locutio quasi contraria locutio. Est carientismos. hic actor ponit aliam figuram dicens ꝙ carientismos habet fieri quando dura dicta gratiꝰ proferuntur. vt cum dicitur iupiter arenosus hoc durius proferebatur. vnde inuentum est vnum nomen amon quo median te hec dura dicta. s. iupiter arenosus proferrentur et signarentur. Quare inuentum fuit hoc nomen amon. dico ꝙ ad hoc vt durum nomen gratius proferretur. Impropietas in hac figura est translatio sermonis. Quare potuit fieri. dico ꝙ ratione similitudinis. nā conueniunt iupiter arenosus et amon in significato. Quare debuit fieri. dico ꝙ ratione beniuolentie acquirende. pulcre enim loquendo et gratiose acquiritur beniuolentia. et dr̄ a caris qđ est gratia. et mos quasi mos gratiosus. Obscurus sermo. hic actor ponit ali am figurā d. ꝙ Enigma est obscura sententia per occultas rerum similitudines. et ē mi randa talis sententia vt in hoc exemplo Patrem progenies occidit matris in aluo. hic ē occulta sententia per occultas rerum similitudines alia est enim sentētia occulta ʒ ma nifestatur per occultam similitudinem. et illa sententia occulta est talis progenies. i. rex anglie. occidit patrem. i. beatum thomam qui erat pater ipsius cum esset archiepiscopus in aluo matris. i. in ecclesia. que dicitur mater christianorum et ideo occultatur talis sen tentia per occultam similitudinem. Similiter in alio exemplo. Quam mater genuit ge nerauit filia matrem. filia generauit matrem. i. glaties generauit aquam per liquefacti onem et sic ista sententia ponitur occulte per similitudinem occultam. filia generauit matrem quam mater genuit. Aqua enim est mater glaciei vel niuis. nix nichil aliud est q̄ aqua congelata. Impropietas est obscuritas sermonis. Quare potuit fieri. dico ꝙ p pter similitudinem Quare debuit fieri. dico ꝙ ad exprimendum subtilem intellectum sociorʒ. nam per tales obscuritates sociorum subtilitas exprobatur. Et dicitur enigma ab e quod est extra et nigmos quod est liquidū quasi extra liquiditatē vel intelligentiam

Si proponantur prouerbia publica: dices
Esse paronomiam: lupus est sermone sub isto.
Sarcosmos solet hostilis derisio dici:
Auxiliante modo dicendi significata.
Per voces dictis contraria dant ironiam.
Vrbarne ludens verbis non concitus ira
Antismos facies: hyrcos mulgere laboras.
Est et omozensis: quando rem significabis
Ex alia: cui rem possis conferre priorem:
Que sit nota magis per eam: que notior extat.

Hic actor ponit aliam figuram dicens ꝙ paranomia est rebus temporibus ve accōmo datum pūerbiū vt lupus est in fabula. anguis latet in herba. Impropietas est transla tio orationis. Quare potuit fieri. dico ꝙ rōne similitudinis. cum enim dicitur lupus est in fabula. lupus talem hʒ naturā ꝙ quando videt aliquē prius ieiuno stomacho ille quē videt statim efficitur raucus. vnde sicut factus raucꝰ cogitur ad tacendū. Sic per simili tudinē quando aliqui loquuntur de aliquo secreto si veniat aliquis illorū de quo loquū tur. vnde dicit lupus est in fabula id est sicut ille qui videt lupum efficitur raucus ꝛ cogi tur ad tacendum. sic ꝛ nos debemus tacere cū aliquis supuenit propter quē debemꝰ esse

ranci. Quare debuit fieri. dico ꝙ propter expressionē sententie. quādo eni duo loquūtur
de aliquo si veniat aliquis de quo nolunt ꝙ audiat que loquātur. vnus dicit lupus est in
fabula: ita ꝙ vult exprimere per verba occulta ꝙ ille taceat. Et dicitur panomia a para
quod est iuxta ꝛ omos simile quasi iuxta similitudinē. Sarcosmos solet. hic actor ponit
aliam figurā. di. ꝙ sarcosmos est plena odio et hostilis derisio sicut iudei dicebant de do
mino. Alios saluos fecit. seipsum nō pōt saluū facere. Improprietas est derisio facta cū
eleuatione vultus vel cū nutu vel huiusmodi. Quare debuit fieri. dico ꝙ propter talem
exclamationem factā cū eleuatione notatur derisio. Quare debuit fieri. dico ꝙ ratione
sententie exprimende quia magis exprimitur derisio que fit cū eleuatione ꝙ̄ aliter. et di
citur sarcosmos a sarcos quod est caro. et mos moris quasi carnosus mos. Per voces di
ctis. Hic actor ponit aliam figuram dicens ꝙ yronia habet fieri quando vnū dicitur et
aliud designatur vt in alexan. Premio caste te redde parentis caste id est meretricis. Im
proprietas est ex eo ꝙ vnum dicitur et designatur eius contrarium. Quare potuit fieri.
quia vnum contrariū dat intelligere reliquum. Quare debuit fieri. dico ꝙ ratione sen/
tentie exprimende. qꝛ si dicatur de aliqua meretrice ista est casta. magis exprimitur eius
vituperium ꝙ̄. si dicatur ista est meretrix. et dicitur yronia ab yron quod est eleuare quia
in sermone irato eleuatur vultus. Antismos facies. Hic actor ponit aliam figuram di/
cens ꝙ antismos est quicquid rustica simplicitate caret et cum vrbanitate expositum est:
vt in exemplo actoris yrcos mulgere laboras. Istud exemplū posuit virgilius. Nota ꝙ
bauius et menius fuerunt duo poete rudes et nullum bonum opus cōponebant et mul
tum inuidebant virgilio et eius carmina vituperabant. Virgilius autem cum quadam
vrbanitate eos redarguebat dicendo ꝙ qui eorum carmina diligebat. yrcos mulgere la
borabat. Improprietas est translatio sententie. Quare potuit fieri. dico ꝙ ratione simi/
litudinis sententie posite. Sicut enim ille qui yrcos mulgeret nullum fructum cōseque
retur. ita ille qui carmina poetarum illorum legeret nullum fructū consequeretur. Qua
re debuit fieri. dico ꝙ ratione sententie exprimende. Et dicitur antismos ab antos quod
est flos et mos quasi mos vel sermo cum floribus. Et est contraria sarcosmos que est ho
stilis derisio cum eleuatione vultus et exclamatione sermonis. antismos autem cū pul/
criloquio et vrbanitate verborum. Est et omozensis. Hic actor determiat de figuris tro
pi in quibus est apta translatio per compositionem simpliciter. et primo de omozensi q̄
secundum donatum est vnius rei note per eam que magis nota est per occultā similitu/
dinem demonstratio. vnde actor non ponit exemplum de ista ſꝫ ponet inferius determi/
nando de speciebus eius. Improprietas in hac figura est translatio. s. cognitio vnius rei
minus note per positionē rei magis note. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōne sententie ex/
primende. Quare potuit fieri. dico ꝙ propter similitudinē que est inter rē magis notaꝫ
et minus notā. et dicitur ab omos quod est similitudo quasi similitudo rei minus note
ad rem magis notam.

Tres species icon paradigma parabola subsunt.
In simili genere qui comparat efficit icon.
Hec solet ex vsu quandoqꝫ parabola dici.
Sed dici poterit de iure parabola si quis
Inter dissimiles res comparat: vtputa semen
Est euangelium quod nutriuit bona terra.
Quod petra suscipit quod spine detinuerunt
Hic paradigma facit qui primum comparat: et post
Assignat simile: domini sunt semina verbū
Spine diuitie: mens arida petra vocatur.

Hic actor enumerat spēs omezensis. d. ꝙ sunt tres. scꝫ ycon padigma et pabola. In simili genere. Nunc actor prosequitur de ista specie ycon. d. ꝙ ycon secundum donatū est personarum vel eorum que personis accidūt compatio. et habet fieri quādo vnius generis comparatur ad rem eiusdem generis et habet fieri dupliciter. aut quando cōparatur ad aliud eiusdem generis in substantia vel accidente. In substātia cū dicitur os humeros similesqꝫ deo Ille qui dixit hoc comparabat Eneam ad mercurium in substantia scilicet ī similitudine membrorum scꝫ in humeris. In accidente cum dicitur Oia mercurio similis multūqꝫ colorem et flauos crines. hic similiter fiebat comparatio ipsius enee ad ipsuꝫ mercurium in accidente scꝫ in colore et in īflauitate criniū. Improprietas est translatio sētentie magis note ad minus notam Quare potuit fieri. dico ꝙ propter similitudineꝫ Enee ad mercurium in pulchritudine et propter talem similitudinē pulchritudinis potuit fieri ꝙ res magis nota compararetur ad rem minus notam Quare debuit fieri. dico ꝙ ratione sententie exprimende. ycon interpretatur ymago. Deinde dicit actor ꝙ ycon solet dici pabola ex vsu id est communiter solet dici ꝙ hec figura ycon est vel erat cū pabola idem vel solet dici ꝙ modo est in vsu ꝙ dicatur pabola vbi est ista figura que vocatur ycon. Sed dici poterit. Hic actor ostendit quādo habet fieri hec figura que dicitur pabola. vnde dicit ꝙ Parabola est rerū genere dissimiliū comparatio vt in hoc exemplo euangelii Exiit qui seminat seminare semen suum. et vnū cecidit inter spinas. et aliud supra petram. et aliud in terram bonā. ista sententia posita deducit ad aliā sententiam per similitudinem istius. Et dicuntur esse dissimiles res in genere qꝛ per semen intelligitur euangeliū. et semen est vnius generis. i. maneriei et euangeliuꝫ est alterius Improprietas est ex eo ꝙ res diuersi generis comparantur ad rem alterius generis Quare potuit fieri. dico ꝙ ꝑpter similitudinem ꝙuis enim res sint diuerse vel diuersi generis tamen effectus istarum rerū sunt similes. quia sicut semen cadens in terram bonā germinat et fructificat. ita euangeliū quando cadit in mentem iustorum germinat et fructificat. Quare debuit fieri hec comparatio. dico ꝙ ad maioreꝫ expressionem sententie laici enim quādo fiunt ꝓposite eis tales cōparatōnes morales magis intelligunt verba euāgelii ꝙ̄ quando solū euangelium explanatur eis Et dicitur parabola a para quod ē iuxta et bole quod est sententia quasi sermo deducens ad vnam sententiam iuxta aliam. Hic padigma. hic actor ponit aliam figuram dicens ꝙ. Paradigma est narratio exempli exortantis vel deterrentis et est comparatio facta inter res dissimiles sicut perabola vt in eodem exemplo. Exiit qui seminat ꝛc. Tamen differt paradigma a pabola. quia paradigma ponit similitudinem rerū que comparantur inter se Et vlterius ponit cōuenientiam exemplorum vt cum dicitur Exiit qui seminat ꝛc. Semen est euangeliuꝫ. Et postea cum dicit vnum cecidit inter spinas et aliud supra petram. et aliud in terram bonam. per spinas intelligimus diuicias et huiusmodi. petra eniꝫ comparatur homini duro: vel habenti cor lapideū. bona terra comparatur homini habenti bonū cor sine crimine sicut homini iusto. hēs ergo quomodo paradigma ponit similitudinem inter res cōparatas et non inter exempla: Improprietas est translatio sententie ad aliam sententiam Quare potuit fieri. dico ꝙ ratione similitudinis inter sentētiā positam et aliam intellectam per istam positam Quare debuit fieri. dico ꝙ propter expressionem sententie quia propter tales similitudines magis exprimitur et manifestius explanatur euangelium laicis. ꝙ̄ si textus solum explanaretur. Et dicitur a para quod est iuxta et digmos quod est simile quasi exemplum sumptum iuxta aliud simile. vel a para qd̄ est iuxta et digma sententia quasi iuxta sententiam rei insinuatio.

Alterius vox vna tenens vim preprositiue
Vt supra pro de sit protheseos paralange.
Cum plus significas dicens minus: hec tibi fiet
Liptota: fit sub ea firmando negocia bina.

Describendo locum topographiam faciemus.

Hic actor determinat de figuris tropi que aliquãdo cõtinentur sub tropo aliquãdo sub scemate et aliquãdo sub methaplasmo. vnde primo dicit sic ꝙ ista figura prothefeos paralange hz fieri quãdo dictio hz vim alterius dictõis vt positio prepositõis pro prepositione. Et fit quando dictio habet vim alterius dictiõis vt in hoc exemplo. Multa super priamo. i. de prião qz li super ponitur pro de. rogitans multa super hectore. i. de hectore. Improprietas est ex eo vna pars ponitur pro alia cum habeñt diuersas habitudines. Quare potuit fieri dico ꝙ rõe sententie exprimende. quia debuit fieri ꝙ prepositio poneretur pro prepositione causa metri. Et dicitur a prothos qđ est prepositio z palange quod est mutatio quasi prepositõis pro prepositiõe mutatio. Cũ plus significãs. Hic actor ponit aliam figuram dicens ꝙ liptote est amplioris significatõis per orationez designatio et habet fieri quãdo minus dicitur et plus intelligitur et hoc fit procedẽdo a negatiua oratione ad affirmatiuã. hoc fit dupliciter aut cũ vna negatione. aut cũ pluribus Cum vna vt ibi. Naso tonutane iam non nouus incola terre: Non nouus ymo vetus. ita proceditur ibi. ab vna negatiua ad affirmatiuã. Si a pluribus negationibus ad vnã affirmatõem. distinguendũ est quia aliquando ille negationes sunt implicite ut non expers ĩmo habens ptem: expers enim ratõe prepositõis includit negatõem. aliquãdo vero formaliter explicantur vt brutorũ et hominũ similẽ esse interitum expertes fidei z eusebie arbitrantur nõnulli. i. aliqui. Ecce qualiter explicite ponuntur ibi gemine negatõnes que sic se habent ꝙ vna alteram interimit inꝗtuz ipsa est instrumentũ intellectus quo destruitur omne id cui applicatur siue fuerit positiuũ siue priuatiuũ. et sic destructa et expulsa negatione pro affirmatiõe. Et dicitur litota vel litote a litos quod ẽ dissolutõ quia ea que erant dissoluta et separata resoluuntur in vnum. D. B. Impropri etas est translatio a negatiua ad affirmatiuã: Quare potuit fieri dico ꝙ ratione contrariorum quia negatio affirmationi est opposita et econuerso. et vnũ oppositorum dat intelligere reliquũ. Quare debuit fieri. dico ꝙ rõne ornatus vel causa sententie exprimende. litote interpretatur minus dicens et plus significans. Describendo locũ. hic actor ponit aliaz figurã. d. ꝙ Topographia est cum describendo locũ a principali materia digredimur vt quando aliquis interrũpit suam materiam ad describenda loca se traducens vt ouidi⁹ loquẽs de narciso in sua methamorphos. relicta materia sic ait. Fõs erat illimis nitidis argenteus vndis. Quem neqz pastores nec paste monte capelle. Contigerent aliud ve pecus quem nulla volucris. Nec fera turbarat nec lapsus ab arbore ram⁹. Gramẽ erat circum quod propi⁹ humor alebat. Silua qz sole locũ passura tepescere nullo. Hic puer et studio zc. D. B. Impropri etas est interuptio materie. Quare potuit fieri quia substantiuũ habet circũdescribi per suas proprietates sez locus per suas circũstantias Quare debuit fieri dico ꝙ rõne expressionis laudis illius loci. Et dicitur topographia a topos quod est locus et graphos scriptura quasi descriptio loci.

Cronographia solet certum describere tempus.
Si dicatur agens patiens res vel vice versa.
Siue modo simili tibi sit conuersio facta
Fiet hipalagium: perflauit fistula bucas
Personamqz nouam formans dans prosopopeiam
Absenti sermo directus apostropha fiet
Sic loquor absenti scriptam dum mitto salutem

Hic actor ponit aliam figuram dicens ꝙ cronographia est causa describendi tempus interuptio materie. vt apud publiũ ouidiũ. dum loquor hesperio positas in littore methas humida nox tetigit nõ est mora lr̃a nobis. poscimur et fulget tenebris aurora fugatis.

Improprietas et ratio excusans et possibilitas eedem sunt que erant in topographia. et dicitur Cronographia a cronos quod ē tempus ⁊ graphos scriptura quasi descriptō tp̄is Si dicatur agens ‖Hic actor ponit aliam figurā. d. ꝙ ypalage est sententie cūverbis mutatio. s. quando de re agente fit patiens et econuerso vt in theodolo perflauit fistula buchas. Fistula est ibi agens quia est nomīatiui casus et nominatiuus dicitur esse agens ⁊ obliqui patientes. buchas enim est ibi patiēs cum sit obliquus. vnde de illo agente fit patiens et de illo paciente fit agens. sic dicendo perflauit fistula buchas id est buce perflauerunt fistulā. Improprietas est transgressio de agente in patiens. Quare potuit fieri. dico ꝙ cū passio det intelligere actōem et econuerso et ex eo ꝙ sunt correlatiua potuit esse ꝙ de agente fieret patiens et econuerso Quare debuit fieri. dico ꝙ ratione sentētie exprimēde. Et dicitur ypelage ab ypa qđ est mutatio et logos sermo quasi mutatio sermonis. vel dicitur ab ypo quod est trans et alage mutatio quasi transmutatio Personā qꝫ nouā. ‖Hic ponit aliā figuram. d. ꝙ prosopopeya est noue persone ītroductio ⁊ habet fieri pluribus modis. Aut quando res aīata loquitur ad rem inaīatam vt terra ad iouē dum conqueritur de phetonte. hos ne mihi fructus hunc fertilitatis honorem officii qꝫ refers ꝙ adiūci vulnera aratri rastrorūqꝫ fero totoqꝫ exerceor anno vel habet fieri quando res irrationalis loquitur ad rem irrationalem vt in esopo quādo mus loquit̄ ad murem vt ibi Rodere malo fabam q̄ꝫ rodi perpete cura. Improprietas est quia id quod cōuenit rei rationali attribuitur irratōnali. Quare potuit fieri dico ꝙ rōe ornatus loquēdi vel sententie exprimēde que latitat sub musis et carmībus poeticis. Et dicitur a prosopos quod est persona et poio. is. qđ est fingo fingis· quasi fictō noue persone. Absenti sermo. ‖Hic actor ponit aliā figurā dicens ꝙ apostropha est sermonis directio ab vna persona ad aliam absentem et habet fieri vt dicit actor quādo sermo dirigitur absenti a presente sicut patet in salutationibus litterarū quia ibi loquūtur ābsentibus ac si essent presentes. Improprietas est in hac figura vt quidam dicūt mutatio persone qꝛ quando nos loquimur in salutationibus litterarū loquimur in tertia persona. et postea in narratōne loquimur in secunda et ita dirigimus eis sermonē ac si essent presentes. Quare potuit fieri hec improprietas dico ꝙ rōne medii. s. rōe lrārum que dn̄r esse mediū et quia medium sapit naturā extremorū potuit fieri ꝙ per litteras dirigeremꝯ sermonē ad res absentes tanq̄ꝫ si essent presentes Quare debuit fieri dico ꝙ rōne necessitatis. quia aliquando cōtingit ꝙ noster sermo non potest deuenire ad illū cum quo loqui volumus propter locorum distantiā. ideo oportuit fieri ꝙ dirigeremus sermonē ad ipsum ꝑ sermonē mortuum id est per litteras. Et dicitur apostropha ab apos quod est retro et tropos conuersio quasi conuersio facta retro. i· absenti. ille enī qui est retro est mihi quasi absens.

Est adiectiuum sustantiuo resolutum
Aut econuerso: sic endyadim tibi formo.
Armatumqꝫ virum designo per arma virumqꝫ:
Armatoqꝫ viro decet arma virumqꝫ notare.
Extra materiam describens vana vagatur.
Auctor: et hanc ebasim plures dixere figuram.
Emphasis efficitur: si fixum proprietatem
Significans ponis: vbi debet mobile poni:
Si loquor expresse dicens: dauus est scelus ipsum.
Est eflexegesis exponens dicta priora.

‖Hic actor ponit aliam figurā. d. ꝙ Endiadis est substantiuū in adiectiuū vel econuerso resolutio. vt cū dicitur video armatū viruꝫ. i. arma et virū submersit classes armatas. i. classes et arma Et ibi apud virgilium in sua eneyde Arma virūqꝫ cano. i. virum arma-

tum scilicet eneam. Improprietas est resolutio adiectiui in substantiuū vel econuerso.
Quare potuit fieri dico ꝙ propter conuenientiā adiectiui cū substantiuo vel econuerso
Quare debuit fieri. dico ꝙ ratione sententie exprimende quia voluit exprimere arma
per nomē adiectiuū. s. armatum ad denotandū ꝙ arma erāt coniuncta cū viro. Et dicit̄
ab endi quod est in et dia qđ est duo et dis quod est diuisio quasi duorū diuisorū in vnuz
resolutio vel contra scz vnius in duo seiūctio seu diuisio vt in scđo exēplo textus. Extra
materiam. Hic actor ponit aliā. d. ꝙ ebasis est euagatio extra materiā et quedā stili scri
bentis interruptio vt patet in alexandro quādo actor posuit tumuluz vxoris darii fit ibi
euagatio extra materiā ⁊ extra suū propositū principale Improprietas est interruptio
materie Quare potuit fieri quia substantiuū potuit dignosci per duas proprietates vel
circūstantias. Quare potuit fieri dico ꝙ aliquādo ratōe laudis ⁊ aliquādo rōe vituperii
fit talis interruptio materie. Ebasis dicitur ab e quod est extra et basis fundamentum
quasi extra fundamentum. Emphasis efficitur. Hic actor ponit aliā figuram. d. ꝙ em/
phasis est expressio loquendi et habet fieri quando abstractū hꝫ poni pro concreto. vt si
dicam de aliquo iste non tantū est iustus ymo ipsa iusticia. Improprietas patet cum per
talem figuram abstractum ponitur pro cōcreto Quare potuit fieri. dico ꝙ rōe idētitatis
que est inter signatū abstracti et concreti. licet diuersimode importetur istud significatū
per abstractum et concretū. Quare debuit fieri dico ꝙ ratione sententie exprimenđ. em
phasis ītерpretatur expressio loquēdi. Eflexegesis. Hic actor ponit aliā figurā. d. ꝙ efle
xegesis est expositio precedentium vt quando sequēs clausula exponit precedentem vt
ibi. legerat huius amor tituluz nomēqꝫ libelli. ibi qꝫ tenetur ꝑ idem et sic exponit id qđ
precedit Et apud virgiliū in sua eneyde Ignanū fucos pecus a presepibus arcent. Con
strue. Apes subaudi arcent apte. i. a suis aluearibus fucos existentes subaudi ignanū pe
cus sunt enī musce ignane. i. inhertes et inutiles Ouidius effodiuntur opes irritamen
ta malorūz ecce qualiter exponit opes per id quod sequitur. D. B. Improprietas ē eius
dem rei repeticio per diuersa vocabula. Quare potuit fieri dico ꝙ exponēs et expositū
sunt diuersa et ideo potuit fieri qđ idem per diuersa repeteretur. Quare debuit fieri di
co ꝙ ad maiorem explanationē ipsius rei. Eflexegesis expōnem notat.

Cum retices: quod turpe sonat: dic euphoniam:
Circuit hec et relliquie dant: religioqꝫ.
Dicitur esse lepos sermo directus ad vnum
Vten s plurali: velut hic nostis bone presul.
Pro numero numerum. pro casu ponere casum
Te facit antiptosis inter se plurima iungens
Sepius audiui tempus pro tempore poni
Ludere ludebat ad ludendumqꝫ vacabat.
Inqꝫ prophetiis mutantur tempora sacris
Verba per antitheton respōdent vltima primis
Sunt daniel noe iob: castus rectorqꝫ maritus

Hic actor ponit aliā figuram. d. ꝙ euphonia est pulchra sonoritas cā turpitudinis eui/
tende. habet enim fieri quando id quod turpiter sonaret tacetur vt aliquando per addi
tionem relliquias pro reliquas quia pulchrius sonat relliquias ꝙ̄ reliquas vel per mu/
tationem vt meridies ꝑ medidies. Improprietas est corruptio dictionis. Quare potuit
fieri quia littera sicut potuit poni in dictione ita potuit remoueri vel econuerso. Qua/
re potuit fieri. dico ꝙ rōe ornatus vel pulchre sonoritatis. Et dicitur euphonia ab eu qđ
est bonū et phanos sonus quasi bona sonoritas Dicitur esse lepos. Hic actor ponit ali/
am figuram dicens ꝙ lepos est ad vnam personā per verbum pluralis numeri sermōis

directio vt si dicatur o bone presul scitis vel nostis ⁊ huiusmodi ibi dirigitur sermo ad eā
dam personā ꝓ verbū pluralis numeri et interpretatur vrbanitas loquendi. ¶Pro nume
ro numerū. ¶Hic actor ponit aliā figuraꝫ.d.ꝙ. Antitosis est accidentis pro accidente po/
sitio et habet fieri quando numerus ponitur pro numero vt ibi. Turba ruunt aliquādo
ponitur casū ꝓ casu vt hic. Sermonem quē audistis nō est meus: aliquando tempus ꝓ
tempore vt tempus presens ꝓ preterito imperfecto vt ibi affuit a siccis veniens aquilo/
nibus preus affuit pro aderit Inuenitur etiā in ꝓphetiis vt ibi De torrente in via bibit
id est bibet. Quando ponitur tempus ꝓ tempore est ibi antitosis locutionis. Quare po
tuit fieri dico ꝙ in illo exemplo ludere pro ludebat potuit poni presens pro preterito imp
fecto ratione cuiusdā cōuenientie quam habent inter se preteritū enī imꝑfectū dicit reꝫ
inceptā et nō multū distantem a presenti Quare debuit fieri dico ꝙ rōe expressionis sē
tentie quia ille qui dixit talia verba ludere ꝓ ludebat voluit exprimere conuenientiam
inter presens et preteritū imperfectū et ad talem sententiam exprimendā oportuit po/
nere presens pro preterito imperfecto. Et dicitur antitosis ab anti quod est contra et te/
sis positio quasi contraria positio accidentis pro accidente. Verba per antitheton. ¶Hic
actor ponit aliam figuram et dicit ꝙ antitheton est subsequentiū ad precedētia reductō
ita ꝙ singula singulis correspondent et habet fieri quando vltima respondent primis vt
in hoc exemplo Sunt daniel noe iob castus rectorqꝫ maritus ibi illa tria nomīa postpo/
sita respondent tribus nominibus primo positis ita ꝙ li castus respōdent daniel rector
noe maritus correspondet iob matrimonio olim copulato et ita vltima respondent pri/
mis. Improprietas est decisio dictionū que deberent coniungi Quare potuit fieri qꝛ ver
ba transposita idem significant Quare debuit fieri dico ꝙ propter ornatū. Alii autē exi
stimauerunt antitheton habere fieri incontrariorū concinua exaggeratione. Placuit
enim ysidoro ethimologiarū libro locutiōes et carmina. hac figura coloratas esse vbi cō
traria contrariis venustissime copulantur vt apud nasoneꝫ ouidiū compertū haberemꝰ
in descriptione illius primene informis et indigeste materie quā chaos appellarunt. et
aqua dissimiles rerū forme prosilierunt. Nit enim Frigida pugnabant calidis humentia
siccis Mollia cum duris sine pondere habentia pondus. Et dicitur ab anti quod ē cō/
tra et theton positio quasi contraria positio hauccine figuram marcus T. cicero latinio
vocabulo contrarium appellauit. D. M.

Respondens ad ea (que tibi sunt obiicienda)
Das antiphoram: cum nil tamen obiiciatur.
Sensus oppositos notat anticlasis eodem
Verbo: non obsto: sed toto posse resisto
Cum verbis vertit antimetabola sensum:
Non vt edas viuas: sed edas vt viuere possis
Incipimus fari quicquam quandoqꝫ: sed illud
Vltro desinimus: intercipimusqꝫ tacendo.
Vult aposiopasis dici defectio talis
Euphenismos erit pro verbo ponere verbum
Exultat domini laudem mea linga superni

¶Hic actor ponit aliam figuram. d. ꝙ antiphora est tacite obiectioni prelatā responsio. ⁊
fit quādo aliqui obiectioni que posset fieri preuenit respondendo vt habes in libro heroi
dum. Omnia nāqꝫ tuo senior te querere misso Retulerat nato nestor at ille michi ver/
ba sunt penelopes notantis facta que fecerat maritus suus vlixes in bello troiano. vnd
si maritus quereret ab ea quomodo ipsa sciret illa respondet dicendo ꝙ nestor retulerat

nato suo et natus suus retulerat Aliud exemplū Nil mihi rescribas actamen ipse veni.
posset enim querere veniam an non respondet. ipse veni Impropietas est ex eo ꝙ hic po
nitur consequens sine antecedente et est quasi superfluū. reponsio enim consequitur q̄
stionem. Quare potuit fieri quia per responsionē datur ītelligi questio. Quare debuit
fieri. dico ꝙ ad expressionē sententie vel sapientis. Dicitur enim antipophora ab anti
quod est contra et phoros quod ē ferre quasi contra tacitam obiectionem ferre. Sensus
oppositos. Hic actor ponit aliam figuram dicēs ꝙ anticlassis est sententie contrarie in
oratione continua positio vt in exemplo auctoris verbo non obsto. sed toto posse resisto.
Hic est contraria positio sententie Impropietas est ex eo ꝙ vna sētentia repugnat alii
Quare potuit fieri dico ꝙ propter similitudinem que est in contraria sententia. Sen/
sus enim est ꝙ resistit iuxta posse suū sed non resistit vel non obstat quia nō pōt. Quare
debuit fieri dico ꝙ propter ornatum vel ꝑpter expressionē sententie sicut dixi. Et dicitur
anticlassis ab anti quod est contra et classis sententia quasi cōtra sentētiā. Cū verbis ver
tit. Hic actor ponit aliā figuram. et dicit ꝙ ātimetabola est in continua oratione sermo
nis cū sententia permutatio vt in exemplo auctoris Non viuas vt edas sed edas vt vi/
uere possis ibi dictiones transferuntur vel transmutantur et etiā sentētia. Et differt ab
anticlassi quia in illa tantum permutatur sententia in hac autem ꝑmutātur dictiones ⁊
ipsa sententia vt in predicto exemplo. Impropietas est transpositio sermonis ⁊ sentētie
Quare potuit fieri qꝛ dictiones sic erant possibiles ordinari vel etiā qꝛ transposite idez
significant. Quare debuit fieri. dico ꝙ causa ornatus vel sententie exprimēde voluit ei
actor illi⁹ modi loquēdi exprimere per ista verba q̄ ordine mutato cōtrariū efficiunt sen
sum cōtrarietatem inter spm̄ et sensualitatem. aliquando enim sensus obedit minime
spiritui et tunc appetit quispiā viuere vt edat. non esse vt viuat. aliquando vero sensus
obtemperat rationi que testante aristotele ethicorū libro semper deprecatur ad optima
id est psuadet ea que sunt virtuosa nunꝙ dictās malū esse prosequenduz et tunc mutata
sensualitate mutatur eius appetitus Cupit enim tūc homo manducare vt viuat. Et vir
tuose meritorie qꝫ viuendo regnum sibi celeste lucrifaciat. dicitur autem ab anti quod ē
contra et metha quod est trans et bole sententia nam verborum transmutatio contrari
am efficit omnino sententiaz. D. B. Incipimus fari Hic actor ponit aliā figurā dicēs
ꝙ aposiopasis est sententie interruptio per interceptionē orōnis. et habet fieri ex valido
defectu orationis vt apud terentium in eunucho: ego ne illam: que illū: que me: que nō
Expone egone illam dignabor aduentu meo: que illum preposuit mihi. que me spreuit
que me non suscepit. D. B. Impropietas est defectus verbi ad expressionem sententie
Aposiopasis dicitur ab apo quod est defectus et ysios substantia et pasis passio quasi de
fectus substantialis vel passio ipsius orationis defectus substantialis orōnis dicitur ver
bum. nam per ipsum tota completur et sine ipso factum est nihil. Euphenismos erit. hic
actor ponit aliam figurā dicēs. ꝙ. euphenismos est verbi pro verbo positio vt ī exemplo
auctoris Exultat domini laudē mea liga supni. exultat ponitur pro exaltat Impropie
tas est quia ponitur verbum effectiuum pro transitino. Quare potuit fieri. dico ꝙ ratōe
verbi absoluti ad casuale resultat intellectus verbi transitiui vt exultabit vocē. i. exaltan
do exaltabit. Quare debuit fieri. dico ꝙ ꝑpter sententiā exprimendam quia si poneret
hic exaltabit vocē denotaret simplicem exultationem vocis sed ipse voluit denotare ve/
hemētem exultationē cum exaltatione. Et dicitur euphenismos ab eu quod est bonuz
et phenismos mutatio quasi bona mutatio.

Contingens verbi mutat sineptesis: ecce
Unica facta fuit mulier: que sunt modo plures
Ista sed in nostrum mutatio non venit vsum
Dicuntur bine species sineptesis esse:
Scilicet hec: et ea qua personam variamus

Nobis parce deus: nostros lauet ille reatus

Hic actor ponit aliā figurā. d. ꝙ sineptesis est accidētis permutatio in orōne: vt in exemplo actoris Unica facta fuit mulier que sūt mō plures. mutatur hic accidēs. s. numerus. et sic est mutatio accidētis i orōe. hꝫ etiā fieri qn̄ mutatur persona. vt in alio exēplo. Nobis parce deus: nostros lauet ille reatus. hic fit mutatio a secūda persona i tertiā. Improprietas istius figure est persone vel numeri mutatio: Quare potuit fieri ꝙ numerus ꝓ numero poneretur. dico qꝛ ita fuit antiquitus in modo loquēdi. Quare debuit fieri. dico ꝙ ꝓpter expressionē sentētie. qꝛ qui dixit Unica facta fuit mulier ꝛc. voluit exprimere ꝙ vna mulier fuit cā sed effectus postea fuerūt multiplices. In alio exēplo Nobis parce deus ꝛc. Improprietas est directio sermonis a secunda persona in tertiā. Quare potuit fieri. qꝛ sic est in mō loquēdi. Quare debuit fieri. dico ꝙ ꝓpter expressionē sententie qꝛ q̇ posuit hoc exemplū voluit exprimere ꝙ causa erat vna. s. deus: et effectus erant multiplices. s. nos alii. ꝛc. iō posuit parce in secunda persona et lauet in tertia. et dicitur sineptesis a sin quod est sine et aptus apta aptū quasi sine apta positione.

Vult oliopomenon ex dictis plura notare
Moto sermone: sic plura licet memorare.
Urit amor paridem: nuptam rapit: armat atridem
Ultio: pugnatur: fit machina: troia crematur.

Hic actor ponit aliā figurā. d. ꝙ ista figura oliopomenon est sub paucis verbis multorū cōprehensio: hꝫ enī fieri qn̄ multa sūt dicēda et sub paucis verbis cōprehendūtur. vt i hoc exemplo actoris. Urit amor paridē nuptā rapit armat atridē. Ultio pugnatur: fit machina: troia crematur. ecce sub cōpendio initiū destructionis troie finisqꝫ cōtinetur: lꝫ sit lōga narratio. Improprietas est ex eo ꝙ cōpendiū sermonis est hic obtenebratio sententie. Quare potuit fieri. dico ꝙ ꝓpter breuiloquiū. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōne ornatus qꝛ plerūqꝫ augustia tp̄is ducti cogimur longas sentētias sermonūqꝫ ambages resecare: hoc etiā facimus ne fastidio prolixitate nostra afficiamus auditores. quāquidē rē effugimus: si succincto fuerimus vsi cōpendio. auresqꝫ beniuolas nobis mira quadā voluptate deliuimus. et dicit̃ ab olon quod est totū et poyo quod est fingo capiēdo fingere ꝓ cōficere et mene quod est defectus: quasi fictio seu cōprehensio totius sententie cū defectu. ibi enī deest verborū inumera phalanx. vel dicitur ab olon quod ē totū vel multū ꝛ pomenō quod est cōiunctio. quasi totius vel multorū paucis facta cōnexio. D. G.

Exponens erit omophesis non nota per eque
Uel magis ignota: dic alchitrop esse cauillam:
Que tenet allidadam cum valdagora sociatam
Sepe prius dicta geminat tibi theologia:
Epimenonqꝫ vocat: hec si repetitio fiat.
Ut quod dicetur: sic certius esse probetur.
Expectando dauid expectans sic geminauit

Hic actor ponit aliā figurā. d. ꝙ omophesis est expō ignoti per magis ignotū vel per eq̄ ignotū. vt si querat̃ ab aliquo quid est homo: et dicatur ꝙ antropos: tūc ignotū per ignotius exponitur. vel etiā si q̄rat̃ quid est alchitrop et dicatur ꝙ illud quod tenet allidadā cū valdagora. hic est expō ignoti per ignotius vel per eque ignotū. Sicut enī dubitabatur quid esset alchitrop: ita dubitatur quid sit allidada et valdagora. debes autē scire ꝙ alchitrop est quedā cauilla in astralabio: que ponitur i medio duaꝝ tabulaꝝ: que ponūtur ibi et vna vocatur allidada et altera valdagora. Unde ille due tabule cōiungūtur imediate illi cauille. s. alchitrop. Improprietas est in hac figura qꝛ exponitur ignotū per ignotius:

cū expō sit alicuius maioꝛ manifestatio. Quare potuit fieri. dico ꝙ ad occultationē sentētie et ad experimentū scie, vel ignorantie alicuius. et dicitur ab omos quod est simile ⁊ phesis quod est expositō quasi expositō similiū per similia. Sepe prius dicta. hic actoꝛ ponit aliā figurā. d. ꝙ epimenon est eiusdē dictionis immediata repetitio. vt in psal. Expectans expectaui dn̄m ꝛc. Jmpꝛopꝛietas est repetitio dictionis. Quare potuit fieri. dico qꝛ dictiones sūt ponibiles secundū volūtatē oꝛdinātis. Quare debuit fieri. dico ꝙ cā oꝛnatꝰ vel ad maiorē desiderii expꝛessionē. qui enī dixit illa verba. s. deus deus meus. ⁊ expectās expectaui. voluit expꝛimere maximū desideriū: quod habebat circa dn̄z. et ad hoc expꝛimēdū fit talis repetitio dictionis. Et dicitur epimenō ab epi quod est supꝛa et monos qd̄ est vnū quasi vnius dictionis supꝛaposite repetitio.

Si que sunt hominis assignentur deitati:
Antropospatos est: sic sepe dei legis iram.
Si res sint alique concoꝛdi federe nexe:
Jd quod inest vni reliquam dices operari:
Sic linguam coꝛdi concoꝛdem dic meditari.
Hic omopasiam talem dic esse figuram.
Nil reoꝛ assertum: quod non queat esse tenendum.
Pluraqꝫ signaui: que non debes imitari.

Hic actoꝛ ponit aliā figurā. d. ꝙ omopasia est attributio ꝓpꝛietatis vnius partis alteri vt pꝫ in exēplo littere. Sic linguā coꝛdi cōcoꝛdē dic meditari. qꝛ meditari est istius partis q̄ dicitur esse coꝛ. et attribuitur huic parti. s. lingue. Jmpꝛopꝛietas est attributio pꝛopꝛietatis vnius partis alteri. Quare potuit fieri. dico ꝙ ꝓpter cōuenientiā quā hn̄t partes cōiuncte in suo toto. s. in suo coꝛpoꝛe. Quare debuit fieri. dico ꝙ ꝓpter sententiā expꝛimendam. Qui enī dixit illa verba. lingua mea meditabit̄ iustitiā tuā: voluit expꝛimere psal. ꝙ ille erat totus in cōtēplatione diuina sic ꝙ nō solū meditatio dei erat in partibꝫ ī quibus erat pꝛopꝛietas: imo in aliis partibus: quibus nō cōueniebat illa pꝛopꝛietas. s. meditari: quequid cōuenit coꝛdi capiendo coꝛ nō ꝓ illa parte contermiā epati quā: asseuerāt esse fontē vite: et a qua spiritus vitales scaturiūt. sed capiēdo coꝛ pꝛo intellectu. vnde operepꝛeciū est scire volūtatē aliqn̄ coꝛdis noīe nūcupari. et tunc ethimologizatur camera oīpotētis regis. deus enī nobiscū hītat per grām que est in volūtate de qua hītatiōe loquitur diuꝰ augustinꝰ. diues est qui habet aurū in archa: sed ditioꝛ est q̄ hꝫ deū in cōscientia. Aliqn̄ vero intellectus vocat̄ coꝛ. et tunc exponitur per elementa camera oīm rerū iuxta aristotelē tertio de aīa Jntellectus possibilis potest oīa fieri: et hoc d. ꝓpter spēs intelligibiles: quas apud se partas retinet. Dicitur aūt omopasia ab omos quod ē vnū et pasis passio quasi vnitoꝛū passio et attributio. D. B. Si que sūt hoīs. hic actoꝛ ponit aliā figurā. d. ꝙ antropospatos est hūane ꝓpꝛietatis deo attributio. hꝫ ei fieri qn̄ passio hūana attribuitur deo: vt ibi. Dn̄e ne in furoꝛe tuo ꝛc. qꝛ furoꝛ est hoīs pꝛopꝛietas et attribuit̄ ipsi deo qui nūꝙ furit. et iō hꝫ fieri hec figura. Jmpꝛopꝛietas ē qꝛ pꝛopꝛietas assignat̄ inesse illi cui nō cōuenit. Quare potuit fieri. dico ꝙ pꝛopter silr̄itudinē pꝛopꝛietatis. sicut ei hō furit ex amissione tēpoꝛaliū ita dn̄s in die iudicii videbitur furere poꝛtendēdo multum tristē: cū videbit semper perdere creaturā quā ipse fecerat et ideo pꝛopter talē silr̄itudinēꝫ potuit esse ꝙ illud quod est pꝛopꝛiū hoīs attribuitur deo. Quare debuit fieri. dico ꝙ rōne sentētie expꝛimēde. Psal. enī qn̄. d. hoc voluit expꝛimere vultū terribilē cū quo veniet dominus in die iudicii. ita enī erit terribilis et mestus ꝙ quasi videbit̄ furere. et ad istā sententiā expꝛimendā debuit fieri hec īpꝛopꝛietas. vt passio hūana deo attribueretur. Et dicitur ab antropos qd̄ est hō et pathos passio quasi hūana passio. Nil reoꝛ assertū. Hic actoꝛ dat vnā cautelā d. ꝙ in hoc opere nichil posuit assertiue: quin sciat esse tenendū vt patuit in capitulo noīs et verbi et regiminis. Quicq̄d enī ibi d. loquutus est assertiue et

ideo tenendũ est tamen plura posuit nõ assertiue: et talia non debemus sequi vt patuit in cõstructione in plꝰibus locis vbi dixit. Sermonẽ quẽ audistis verus habetur. vsu cõi tñ hoc non debet haberi. hoc nõ dixit assertiue et ideo hoc non ẽ tenendũ. Itẽ d. alibi. Et p sonalẽ permutat proprietatẽ Ut dño benedic aqua: celos que super extat. Sed nõ est no bis imitanda relatio talis. et q2 nõ dixerat assertiue: iõ nõ est teuendũ. bene igitur ĩquit actor q2 illa q̃ dixit assertiue tenenda sũt. et illa q̃ nõ posuit assertiue nõ sũt teneda.

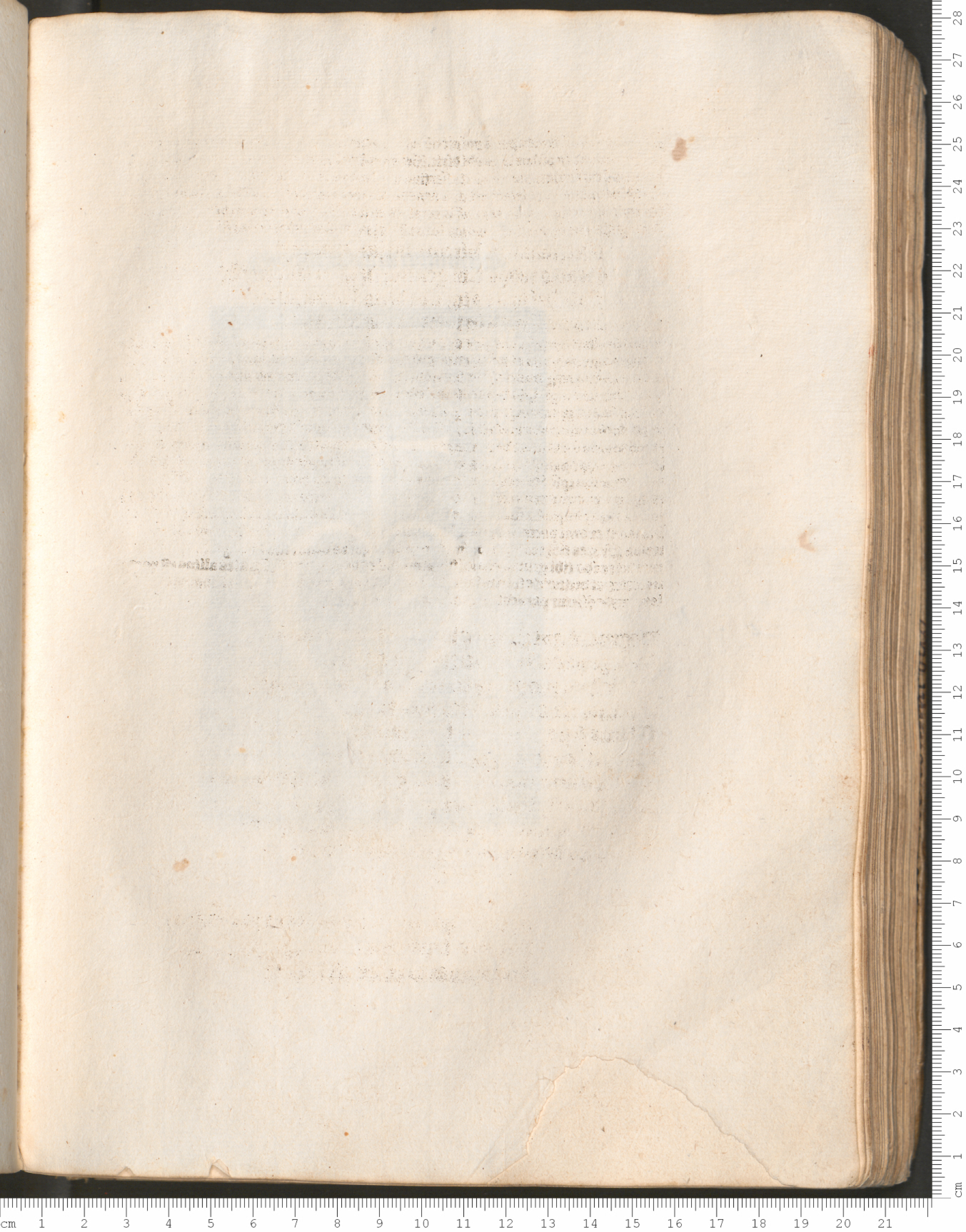
Doctrinale dei virtute iuuante peregi.
Grates reddo tibi genitor deus et tibi christe
Nate dei deus atq3 tibi deus alitus alme.
Quos tres personas in idem credo deitatis.

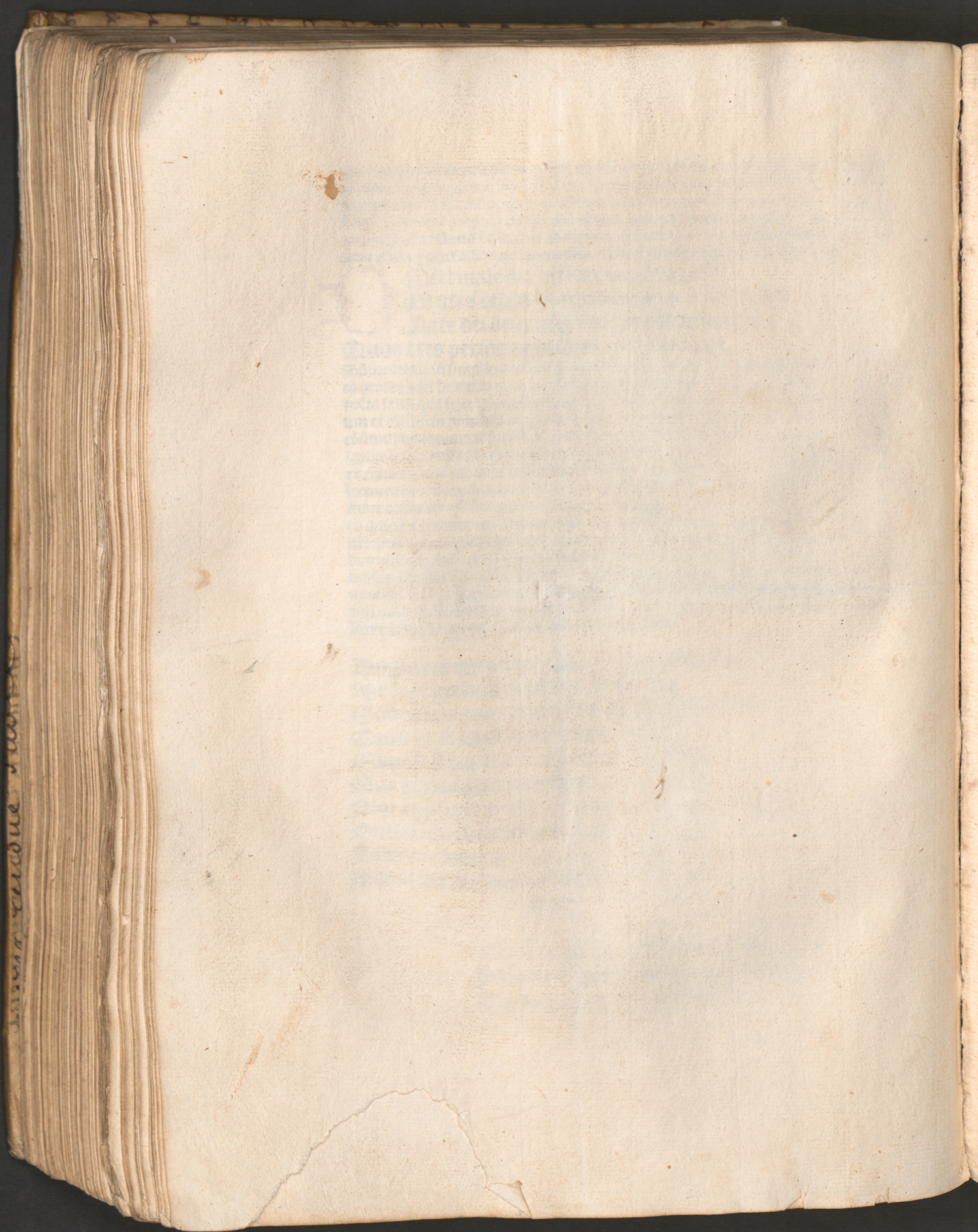
Sũme trinitati simplici deo sine quo nichil bonũ suscipit cõplementũ. Auctor in hoc lo co grates agit imensas et nõ imerito. presertĩ cũ nõ ignoret in huius operis debito cõple mẽto se ab ipso felix principiũ felix mediũ necnõ et finẽ peroptimũ habuisse cuius auxili um et cõsiliũ in principio depoposcerat vbi dixit Preses huic operi. ꝛc. Nos itaq3 forma cõsimili subsequamur humiliter q2uis laus hũana deũ magnificare nequeat. Sup hac igitur doctrinalis interpretatiõe pusiũcula sũmo rerũ opifici amplissimas gratias refer re conamur: nõ eas quas debemus: sed quales et quãtas totis precordiis cõcupiscimus: lectores huius opusculi exorãtes: vt si quid inuenerint laude dignũ et memoria: totũ illũ more catholico ipsi deo velint attribuere a quo quodcũq3 bonũ credimus pcessisse. si ve ro quicq2 a tramite veri delirans compererint: cesset precor infruniti animi mordax opi nio: liuorisq3 improba lues: quĩpotius hũane cecitati hoc ascribãt cũ in hũanis actioni bus nichil ex omi parte sit perfectũ: discantq3 participes hũanorũ casuũ hũanos perpeti lapsus Grates tibi reddo. Construe. o genitor qui es deus reddo tibi grates et o christe nate dei reddo tibi grates et o alitus alme qui es deus reddo tibi grates alitus est voca tiui casus et dicitur de spiritusancto qui nos alit sua gratia et in tribulationibus conso latur. vnde dicitur paraclitus quasi consolator Amen:

Dogmata qui prime gliscis callere parentis:
Me lege: perlectum pectore conde tuo.
Codicibus properando tuis me iunge: iuuabit:
Optima si noris tu documenta mea.
Clarus si papias et catholicon tibi desint:
Que petis: introrsum significata scies.
Non ego sum mactus: tamen ausim dicere: me qui
Emerit: es fluidum non petet ipse suum.
Nam me ditauit multis maturius auctor
Squalida delimans tractus amore mei.

D.S.

Explicit hoc opus impressum Parisii per
Petrum Leuet Anno dñi. M. CCCC.
Lxxxvi. quarto ydus Februarii.

menstruum sacramentum altaris designat. vii. rethe
cupiditatis super altare expandunt qui sacramen-
tum altaris pro cupiditate uenale exponunt. Ha-
bent enim manus unctas non oleo caritatis sed pice
cupiditatis. et id misterium attrahunt et parum di-
stribuunt. Dum sum [illegible]

De eodem iii. Regum. xviii. de sacerdotibus baal
qui incidebant se cultris et lanceolis iuxta ritum
suum donec perfunderentur sanguine et tamen interfecti
sunt ad torrentem cyson. baal superior qui uo-
lunt omnia conculcare. viuunt in sanguine donec
in torrente cyson occiduntur qui interpretatur du-
ricia eorum quia tandem propter eorum duriciam interi-
mentur. Sanguinem dilexerunt et sangui-
nem bibunt. Hi sunt sacerdotes qui eiecti sunt
quia scripturam genealogie sue ostendere nequi-
uerunt. i. esdre ii. qui non possunt in se ostendere quod
sint filii christi sed antichristi qui seductores uexa-
tionis (?) sapiunt. per medio excidentur. Non est enim
excidendo ferenda in ultionem uel odium sed incre-
mentum. ut abscisis membris putridis pax fiat in
ecclesia et sarmentis inutilibus abscisis fructifi-
cent utilia sarmenta. Ieremie. xiiii. sacerdotes
mei et leuite mei in urbe consumpti sunt. et iiii. Trenorum
iniquitates sacerdotum qui effuderunt effuderunt
sanguinem iustorum. Sunt enim leones et ursi seductores
tegerent (?) ita crudeliter in sanguine se ha-
berent. De eodem i. Regum. ii. nati sunt beel pessimorum
et est proximo pollui ignominie et turpitudinis cum
uacauerint luxuriosi. i. Regum. ii. filii hely filii
belyal nescientes dominum neque officium sacerdotum
ad populum immo dormiebant cum mulieribus que
obseruabant ad hostium tabernaculi. Hi sunt
sacerdotes luxuriosi. Hi se ipsos immundissimi
luxurie inficiunt. quia comparantur porcis in quos
intrant demones quia in luto turbido uo-
lutantur sues. Hi per primos sacerdotes immu-
tantur (?) quia cum debeant precedere populum ducatum cor-
ruptionis (?) prebent. ceteri non sequuntur una ordine
lecto sed accipiunt illam quam ceteris ducatum
primo prebent et sic alias de fascinante (?) capiunt. Sunt

et in deum irreuerentissimi impietate. quia
cum sint fornicatores notorii. sine tem-
tatione consecrant sine honore misteria
tractant. sine timore dispensant sine
pudore frequentant misteria angelicas po-
testatibus reuerenda in manibus cruentis labiis
pollutis ori (?) incestuoso. uel scortibus uenena-
tis corporibus fetidis ad corpus christi accedunt
cum dauid et pueri eius pane sacerdotum figuraliter ede-
re non audent nisi a mulieribus abstinuissent.
et oza percussus sunt qui pollutus archam
tetigit. Sunt et in opus ipsum ardentissimi
uoluptate. Ieremie. v. Sicut equi amissarii et equi
ni hinnientes ad uxorem proximi et ezechiel
xxiii. incubuit emissariis et uiolabunt ar-
chanum. Ieremie xxiii. Exodi xxviii. Sacerdotibus ministranti-
bus in sanctuario precipitur ut habeant mitras sine
aspectu (?) in capitibus suis. et leuitici. viii. ut habeant
feminalia linea in rebus propriis ut tingat continen-
ciam mentis et corporis. et exodi xviii. sacerdotes
qui accedunt ad me sanctificentur ne percutiam
eos. De eodem ii. machabeorum i. Dux et inmissus
exercitus cecidit in templo nanee consilio deceptus
sacerdotum nanee qui interpretatur pascua eorum.
Hi sunt qui non querunt fructum animarum sed pastum
corporum quia ex ignorancia dant peruersa
consilia. quomodo enim docebit animas qui non didicit
theologicas scientias. immo quam presumptione audet
fieri speculator qui est cecus. Sicut quod est inmitis
pugil quod est mancus. medicus quod est medicine
ignarus. architectus qui non uidit exem-
plar domus. agricola qui non nouit aratrum
uel semina. Ieremie. xviii. lex peribit a sa-
cerdote et consilium a senioribus. quia ut in
eodem xi. Sacerdotes eius contempserunt legem
Moysi immo quod deterius est cum ipsi sint igno-
rantes dolent quod alii doceant. actuum iiii. Lo-
quentibus apostolis ad populum superuenerunt
sacerdotes dolentes quod docerent populum et an-
nunciarent illis resurrectionem. et id prout greges
qui pastores sunt animalia luporum et innumera animalium

[illegible]

Scdo nōe ministri humilitas cū dr̄ minist̄ tē.
Est ii. cor. iii in corripiendo malum culpe. flen
do q̄ malum pene. orando ad impetrandū bonū
gr̄e. laudando dn̄m p bono glie. De p° ro.
xiii. Non sine cā gladiū portat. Dei n. minist̄
ē uindex in iram ei qui male agit. et sequit̄
ministri xpi sunt in hoc ip̄o seruientes. h' mini
stri nō implet p iusticiā. Vnde de illis qui in
nis exultant corripiendo dr̄. ii. ad cor. xi.
q̄ mult̄ dyaboli cōfigurantur se in ministros
iusticie. De ii. Joel. ii. Inter uestibulum et alta
re plorabunt sacerdotes minist̄ dn̄i. hoc ministm̄
implet p clemenciā. ii. ad cor. iii. ydoneos nos
fecit ministros noui testamenti nō lr̄a s; sp̄u. i. nō
in austeritate s; in dulcedine. De iii. Num.
xviii. excubate in custodia scūarii et in ministerio
altaris ne oriat̄ indignacō sr̄ filios isrl̄. hoc
ministm̄ impleo p instanciā et diligenciā sic
ap̄li dicebant. act̄ vi. Nos ministerio uerbi dn̄i
instantes erim̄. Jos deute. x. Separauit tribū leui
ut portaret archam dn̄i et staret corā eo in
ministerio. In statu p̄seuerancia nō. De iiii. i
thimo. i. Grās ago ei qui me confortauit in
xp̄o ihū ponens in ministerio. hec n. ē officiū angelor̄
laudare deū. heb. i. qui facit angelos suos sp̄c
et ministros suos flāmā ignis. hoc ministm̄ i
mpleo p iudiciā. nō n. ē spēosa laus in ore
pctoris. Vnde in ps. ambulans in uia inmacla
ta. hic m̄ ministrabat. i. Tymo. iii. probent̄
primū et sic ministrent nullū crimē habentes. ergo
ministm̄ suū implet si fuit. In corripiendo tē.
In cōpaciendo pius. In orando assiduus. In
laudando purus. In synodo sermo ter
p Pastores ouium sumus serui eius co
tui et uos et patres nr̄i. ge. xlvii.
Reddit sunt isrl' in p̄sencia reg
pis. q° hrent opis tā pfessi sunt. s. ministm̄
suū. sunt ministri. mod' et for[illegible]ma ministrā
disciplinā ē assumptio cure pastoralis sumi de
bitā reuerencie et debite [illegible] seruitutis. modo
imitato. sc̄dm pittu [illegible]

De p̄mo pastores ouium sumus. De sc̄do ser
ui tui. De t̄cio et nos et p̄res nr̄i. De hiis
n. t̄bus oportet sacerdotē in cōspectu regis ete
rnis reddere rōnem. In cuius figura et anticipacōe
uocant̄ sacerdotes ad synodos ut sequant̄ se
hiis respondere mēm. De p° dr̄ pastores sumus
et nō ap̄le s; ouium. q2 p̄ celsm̄ quātate dn̄a rōna
liū et irrōnabiliū. tm̄ inter debz uite rectore
ecce et ceteros q̄ regunt̄. Debent aūt isti pa
stores t̄plicit̄ pascere oues suas scilz. vbo exemplo
et subsidio p° b. In cuius figurā ē dictū ē petro p̄mo
pastorū pasce. Jo. ulc̄io. Verbo aūt tēplia debent
pascere. corripiendo uos de sūma timenda. exorta
ndo uos de p̄ma facienda. cōsolando uos de gl'a
assequenda. De p° dr̄ michee. v. Pasce ppl'm
tuum in uirga tua gregem hereditatis tue. tē.
q2 p potestatē ordinaria notorii et incorri
gibiles sunt cōpellendi. et bn̄ dic̄ pasce et uirga
ut in uerbo corripiendo sic tēperamē ne uel ex
nimia austeritate exulcerent. uel ex nimia le
uitate resoluant. nam si taces approbare
uideris. Si excedis. sp̄e indignacōnis et furo
ris agitaris. Sub pallio zeli aut feruoris [illegible]
sc̄do uerbo ecc̄. xiiii. q̄ miam h̄t docet et eru
dit quasi pastor gregem suum. miseretur excipiens
doctrinā misericordie. doct. ptōres. erudit s'
pctores. et modificat uba p exortacōnes
platorū p capacitate auditorū. Dic̄ n. ex m'
tis aliis. gene diuisio et sp̄e si aūt unū corpus
efficit̄ seruata morū p̄rietatis i imo
corpe et subdere unum hoi uo al regē dn̄. op
tet eū simplicē i se tam ee uariū et i dui
sa mutabilem. qui posset bestiam rē diu
rsitas. ut bestias in uicem modatas pficere.
Sic pastor ecclesie uistos habens regē tā
tē. se ip̄m eundē simplicē et imobile p ua
rietate modificet exortando cū hiis lacte
opus sic hiis solido cibo. et h' ē sic pastor
docet et erudit tē. De t̄cio uerbo exo. iii. Moy
ses pascebat oues iethro. cū q2 minasset
[illegible] deserti uenit ad montē [illegible]

Animo non sufficit [illegible]
Consilium hoc affirmo
illecta [illegible]
prioris et multitudinem

[illegible] appert par
sa quittance signée de
sa main en datte
du vingt cinq jour
du mois d'avril mil
sept cent vingt un
Controllée audit bureau le
au Controlle general de
la marine par le
Sr Desbrandes Controlleur
reel le quatorze jour
du mois de juillet
audit an mil sept
cent vingt un cy
après rendue sur le
montant de cette partie
payée cy en depense
la susditte somme
de [illegible]
livres